

ဦးကြင်ဥ - ဇာ်

ပါပယ်နု ဩဇာတ်

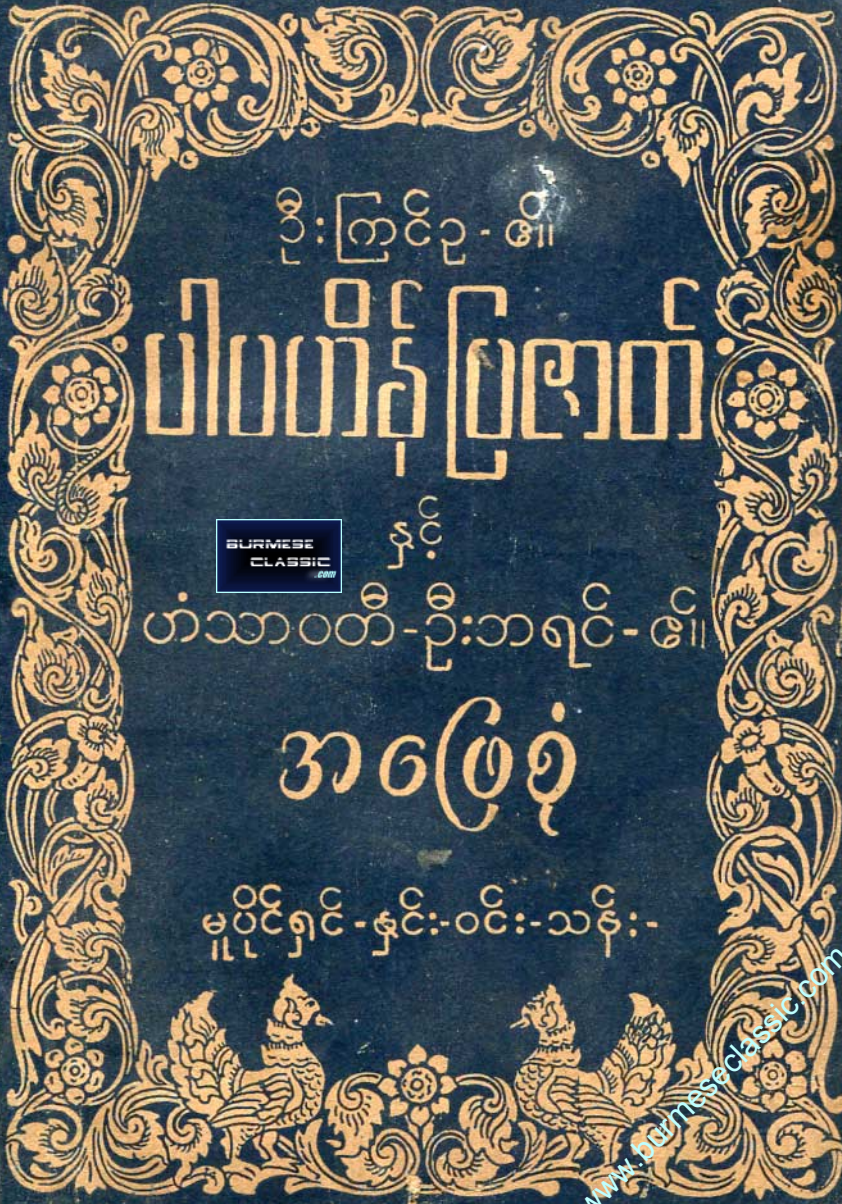
BURMESE CLASSIC .com

နှင်

ဟံသာဝတီ - ဦးဘရင် - ဇာ်

အဖြေစုံ

မူပိုင်ရှင် - နှင်း - ဝင်း - သန်း -

မာတိကာ

အမှတ်စဉ်	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
	အဖြေရေးသူ၏-မှာထားချက်..... ၁
	တူရိယနှင့်-မြန်မာဇာတ်ပွဲ	
	(က) တူရိယ ၅
	(ခ) ရုပ်သေး ၇
	(ဂ) ကမ္ဘာ့ရုပ်သေးများ ၉
	(ဃ) ရှေးမြန်မာရုပ်သေး ၉
	(င) မြေပိုင်းဇာတ် ၁၁
	(စ) မြေပိုင်းမှ- ဇာတ်ခုံသို့ ၁၂
	(ဆ) ဦးဘိုးဖိန်နှင့်-အောင်ဗလ ၁၃
	(ဇ) ပြဇာတ်များဖြစ်ပေါ်ခြင်း ၁၅
	(ဈ) ပြဇာတ်နှင့်-နန်းတွင်းဇာတ် ၁၆
	(ည) ပြဇာတ်စာအုပ်များ ၁၇
	ဦးကြင်ဥ၏အတ္ထုပ္ပတ္တိ ၂၃
	ပါပဟိန်ပြဇာတ်အကျဉ်းချုပ်..... ၂၄
	ပါပဟိန်ပြဇာတ်ကိုရေးသားရခြင်း ၂၇
	ပါပဟိန်ပြဇာတ်ကိုလေ့လာခြင်း၏ အကျိုး	
	ကျေးဇူးများ ၂၉
	အဖြေရေးသူ၏ သင်္ကေတမှာထားချက် ၃၀
	ပါပဟိန်ပြဇာတ်နှင့်အဖြေစုံ ၃၁

မာတိကာ

အမှတ်စဉ်	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
(က)	မြောက်နန်းဗိဇ္ဇာနန်းနှင့် ပါပဟိန်တို့တိုင်ပင်ခန်း.....	၃၂
(ခ)	ဇေယျသိန်မင်းသားအား နန်းလွှဲခန်း.....	၆၅
(ဂ)	မြောက်နန်းဗိဇ္ဇာနန်းက သားတော်ကို-ဆုံးမခန်း.....	၁၁၃
(ဃ)	ပါပဟိန်ကို-ရာထူးမှနှုတ်ခန်း.....	၁၂၀
(င)	အသမ္ဘိန်မင်းသားက-တောင်းပန်ခန်း.....	၁၆၁
(စ)	ပါပဟိန်ကို-ပြည်မှနှင်ခန်း.....	၁၈၁
(ဆ)	ပါပဟိန်မင်းသား စစ်တက်ခန်း.....	၂၄၃
(ဇ)	ဇေယျသိန်မင်းထွက်ပြေးခန်း.....	၂၄၈
(ဈ)	ဇော်ဂျီကုမခန်း.....	၂၅၈
	မေးခွန်းဟောင်းများ.....	၂၇၃

ပါပဟိန် ပြဇာတ်တွင် ပါသော အလောက် ပုံ များ

နံပါတ်	အလောက်အမည်	စာမျက်နှာ
၁။	မြို့ရိုးပုံ (က-တန်ဆောင်၊ ခ- ပြာသာဒ်၊ ဂ- သူရဲစိုး၊ ဝါ-သူရဲခို၊ ဃ- ရင်လျှောက်၊ င- မီးကာ၊ ဝါ၊ မီးတား၊ စ- ကျိုး၊ ဆ- ရဲလောင်း၊ ဇ- ရင်တားနေရာ)။	၁၀၃
၂။	မြို့ရိုးပုံ (၁-ထောင်ပြ၊ ၂-ထောင်ပြအိုး၊ ၃- အလည်ပြ၊ ၄။ အ လည်ပြအိုး၊ ၅-ရဲလောင်း၊ ၆-ကျိုး၊ ၇-မြို့ရိုး)။	၁၀၄
၃။	ထီးပုံ	၁၂၁
၄။	မိုးရွာငှက်	၁၂၇
၅။	ဝေါ	၁၅၃
၆။	ကျွန်း	၁၅၃
၇။	သိုင်း	၁၅၄
၈။	မှန်ကင်းနှင့်ဒုယင်	၁၅၇
၉။	ပါပဟိန်၏ မျက်နှာဘက်ပြပုံ	၂၀၃
၁၀။	ငင်းကျောဘက်ပြပုံ	၂၀၄
၁၁။	စာမရိပုံ	၂၁၃
၁၂။	မိုးခေါင်ငှက်ပုံ	၂၇၀

ပါပဟိန် ပြဇာတ်နှင့် အဖြေခုံ

ရတနတ္ထယံ ဝန္ဒာမဟံ

အဖြေရေးသူ၏ မှာထားချက်

မြေထဲမြို့ ဆင်ပေါင်ဝဲရွာ-ဇာတိဖြစ်သော၊ ဆရာကြီး ဦးကြင်ဥ
ရေးသားခဲ့သည့် ပြဇာတ်များအနက်၊ ဤပါပဟိန်ပြဇာတ်-သည်၊ စကား
အသုံးအနှုန်း၊ ခမ်းနား-ထယ်ဝါလှသည့်ပြင်၊ စကားလုံးတို့မှာလည်း၊
လေးနက်၍၊ အနက်အဓိပ္ပာယ် ခက်ခဲလှသော အရာများကို တွေ့မြင်
ရပေ၏။

သို့တွေ့မြင်ရရာ၌၊ ပါဠိ၊ ပါဠိပျက်၊ သက္ကတ၊ သက္ကတပျက်၊ ပါဠိ
နှင့် မြန်မာစာပေသော မိသက၊ သက္ကတနှင့် မြန်မာစာပေသော-မိသက
ဝေါဟာရတို့ အပြင် မွန်ဝေါဟာရ၊ တိဗက် ဝေါဟာရ-တို့ဖြင့်လည်း
ပြည့်နှက်၍နေသည်ကို တွေ့မြင်ရပြန်သောကြောင့်၊ ထိုဝေါဟာရ၊ စကား
လုံးများ၏ ခက်ဆစ်-ရင်းမြစ်ကို၊ သာမန်အားဖြင့်၊ အနက်အဓိပ္ပာယ်
သိမြင်နိုင်ရန်၊ ကျောင်းသူကျောင်းသားတို့နှင့်တကွ၊ နောင်လာ-နောက်
သားတို့ အတွက်၊ အခက်အခဲ ကြီး တရပ် ဖြစ် လေ သောကြောင့်
တကြောင်း၊ ယခုအခါ၊ တက္ကသိုလ်ပညာပိုင်းဆိုင်ရာ မက်ထရိတ်-ခေါ်
တက္ကသိုလ်ဝင်သင်တန်းနှင့်ကျောင်းထွက်လက်မှတ်ရစာမေးပွဲ၌ပါပဟိန်
ပြဇာတ်-ကို၊ ကျောင်းသုံးအဖြစ် မသင်မနေရပြေခန်း ထားသောကြောင့်
တကြောင်း။ ထို့ပြင်လည်း သုတဝေသီ၊ ထိုဤနှယ်ဘွား၊ အမျိုး
ကောင်းသားသမီးတို့အတွက်၊ ငဲ့ကွက် ထောက်ထားသော အားဖြင့်
တကြောင်း။ ထိုအကြောင်း များကြောင့်-

“ကိ” တေဟိ ပါဒလုသုံးသာ၊
ယေသံနတ္ထိ ဂရုနိဟ။
ယေ တပွဲါဒရဇောက်ဏ္ဍာ၊
တေဝ သာရ ဝိဝေ ကိနော”

www.burmeseclassic.com

ဟူကော၊ သုဗောဓိလင်္ကာရ ကျမ်းလာ၊ ဂါထာနှင့်အညီ၊ ဤလောက၌၊ အကြင်သူတို့သည်၊ ပိဋကတ်သုံးရပ်၊ ကမ်းခပ်ပါရဂူ၊ တတ်သော တော်မူသော၊ ဆရာကောင်း-ဆရာမြတ်တို့၏ ခြေအစုံ၌ ကပ်ငြိသော မြူမှုန်တို့သည်၊ မိမိတို့၏ ဦးခေါင်းထက်၌၊ အသိမ်းလိမ်း ကပ်ငြိအောင် ဆည်းပူးသင်ကြားခြင်း မရှိခဲ့အံ့၊ ထိုသူတို့သည် ကျမ်းဂန်တို့၏ အကျိုး အပြစ်တို့ကို စိစစ်ဘောန်ခြင်းငှါ၊ ကောင်းစွာ မပြုနိုင်ကြသောကြောင့်၊ ထိုသူတို့ဖြင့်- အဘယ်အကျိုးရှိအံ့နည်း။ ဤလောက၌၊ အကြင်သူတို့သည်၊ အဆိုပါဆရာမြတ်တို့၏ ခြေအစုံ၌ ကပ်ငြိသော မြူမှုန်တို့သည်၊ မိမိတို့၏ ဦးခေါင်းထက်၌ အသိမ်းလိမ်း ကပ်ငြိအောင် ကျိုးနွံစွာ ဆည်းပူးသင်ကြားခြင်း မရှိခဲ့အံ့၊ ထိုသူတို့သည်သာလျှင်၊ ကျမ်းဂန်တို့၏ အကျိုးအပြစ်သဘောကို၊ ကောင်းစွာ ဝေဘောန်ခဲ့ခြင်းနိုး လေတော့ သည်းဟူ၍ အဓိပ္ပါယ် လာရှိသည်နှင့်အညီ၊ ငယ်စဉ်တောင်ကျေး၊ အကလေးဘဝကပင်၊ ပိဋကတ်-ဗေဒင်၊ ခေါ်တွင် ဂျောက်စာ၊ ကဗျာ-မော်ကွန်း၊ သတ်ညွှန်း-သတ်ပုံ၊ အားလုံးစုံတို့ကို၊ ကမ တဘက်ရောက်၊ တတ်မြောက် ကျွမ်းကျင်ဘော်မူကြသော ဆရာကောင်း ဆရာမြတ်အပေါင်းတို့ ထံမှ၊ ကျိုးနွံစွာ ဆည်းပူးသင်ကြား တတ်မြောက်ခြင်းရှိ၍၊ ပ-ရာဇဝင်သံခိပ်နှင့် အဖြေ၊ ၂-မြန်မာစာအခြေပြုကျမ်း၊ ၃-လက်ဝဲသုန္ဒရီ၊ ၄-လက်ဝဲသုန္ဒရီ၊ ၅-တုများအဖြေ ၅-စုံနံ့ သါမြိုင်အဖြေလမ်းညွှန်း၊ ၆-မြို့စားအကျဉ်းသမား (ဝတ္ထု)။ ၇-ကျန်စစ်သား။ ၈-အလောင်းစည်သူ။ ၉-အနော်ရထာ။ ၁၀-နတ်ဆိုး၊ ၁၁-ကျမ်း၊ ၁၂-မင်္ဂလာသုတ်အဖြေကျမ်း၊ ၁၂-ဒေသကုမ္မန်ပြဇာတ်နှင့်အဖြေစုံ။ ၁၃-အာလိန်ငါးဆင့်ပြဇာတ်။ ၁၄-ကဗျာညွှန်များနှင့်အဖြေချုပ်။ ၁၅-ကပိလကွဏ္ဍိပနီကျမ်း (ဒုတိယတွဲ)။ ၁၆-ဘရန်မြန်မာ အရေးတော်ပုံ။ ၁၇-မိတ္ထိလာကန်တော်ကြီးသမိုင်း။ ၁၈-စကားပုံတရာအဖြေကျမ်း။ ၁၉-မင်းခေါ် ကြီး။ ၂၀-ဘလ္လာတိယပျို့နှင့် အဖြေစုံ။ ၂၁-မဟောသမ ဇာတ်တော်ကြီးဝတ္ထု ပထမတွဲ-ခက်ဆစ်အဖြေ။ ၂၂-သုဝဏ္ဏသာမဇာတ်တော်ကြီးဝတ္ထု ခက်ဆစ်အဖြေ။ ၂၃-ပိရရဇာတ်တော်ကြီးဝတ္ထု ခက်ဆစ်အဖြေ။ ၂၄-တေမိယဇာတ်တော်ကြီးဝတ္ထု ခက်ဆစ်အဖြေ။ ၂၅-ဝေဿန္တရာဇာတ်တော်ကြီးဝတ္ထု ခက်ဆစ်အဖြေ။ ၂၆-မဟာဇနကဇာတ်တော်ကြီးဝတ္ထု ခက်ဆစ်အဖြေ။ ၂၇-

ရေသည် ပြဇာတ်နှင့် အဖြေစုံ။ ၂၈-မြန်မာစကားပြေနှင့် ကဗျာကောက်နုတ်ချက်-စံပြအဖြေညွှန်။ ၂၉-ကဗျာပန်းကုံးအဖြေစုံ။ ၃၀-ကျောက်စာများ။ ၃၁-အာသံနိုင်မော်ကွန်းနှင့်အဖြေစုံ။ ၃၂-လောကသာရပျို့နှင့်အဖြေစုံ။ ၃၄-ဆောင်းပါးကြီးပေါင်း တထောင်ကျော်။ ၃၅-ရတုလေးချိုး-သံချို-ဩဘာစာ-မြောက်မြားစွာ-စသည်တို့ကို၊ စီရင်ရေးသားခဲ့သော၊ ယခင်က၊ ရန်ကုန်မြို့ ယူနီဘာဆီတီ-ဆရာဖြစ်သင် ကောလိပ်ကျောင်း၌၊ မြန်မာစာ အထက်တန်း-နည်းပြဆရာကြီးဖြစ်သော ကျွန်ုပ်-ဟံသာဝတီဦးဘရင်သည်၊ ဤပါပဟိန်ပြဇာတ်၌ ပါရှိသော၊ ခက်ဆစ်အရပ်ရပ်တို့ကို၊ အကျဉ်းဖြေသင့်သည့် နေရာ၌-အကျဉ်းဖြေ၍၊ အကျယ်ဖြေသင့်သည့်နေရာ၌၊ အကျယ်ဖြေခြင်းအားဖြင့်၊ သေချာကျနစွာ ဖြေဆိုလိုက်ပေရကား၊ စာသင်ပျို့၊ အခြေပြုတို့နှင့်တကွ၊ သုတဂဝေသီ၊ ထိုဤနွယ်ဘွား အမျိုးကောင်း သားသမီးတို့သည် ကောင်းစွာလေ့လာမှတ်သား နိုင်ကြပါစေလို။

ဟံသာဝတီ

ဦးဘရင်

၁၃၁၈-ခု၊ ကဆုန်လဆန်း ၅-ရက်။

www.burmeseclassic.com

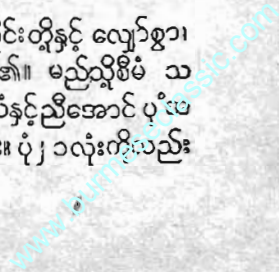
တူရိယနှင့်-မြန်မာ့ဇာတ်ပွဲ

က။ တူရိယ

ရှေးသူဟောင်းတို့သည်၊ မည်သည့်အရာကိုမျှ သဘာဝက လွှဲ၍၊ အဆန်း အသစ်ထွင်ကြပေ၊ စံနမူနာအဖြစ်ရ၍၊ အကျိုးရှိသောကမည် အရာ ဖြစ်မှသာလျှင်၊ ထိုကို အခြေခံထားကာ ထွင်ကြပေ၏။ (ဝါ) ပြုလုပ်သုံးစွဲ ဖြန့်ချိကြပေ၏။

ထို့ကြောင့် သူဟောင်းတို့သည်။ (၁) စိတ္တဇသဒ္ဓါ၊ (၂) ဥတုဇသဒ္ဓါဟူ၍ ၂ မျိုးရှိရာတွင်၊ ဥတုဇသဒ္ဓါကို အခြေပြုကာ၊ တီးမှုတ်ခြင်းဟု ဆိုအပ်သော တူရိယာမျိုးကို ကြံစည်လုပ်ကိုင် တီးမှုတ် ပျော်ရွှင်ကြပေ၏။ ထိုသဒ္ဓါ ၂ မျိုးတို့တွင် (၁) စိတ္တဇသဒ္ဓါ-ဆို သည် မှာ၊ သတ္တဝါတို့၏ ဇိတ်ထဲမှ ကြည်၍ ထွက်ပေါ် လာလော အသံကို ခေါ်၍ (၂) ဥတုဇသဒ္ဓါ-မှာ၊ သက်မဲ့ ဖြစ်သော၊ လေတိုက်သံ၊ မိုးခြိမ်းသံ၊ ဓါတ်သတ္တုတခုခုချင်း ထိခိုက်၍ ဖြစ်ပေါ်လာသော အသံတို့ကို၊ ဥတုဇသဒ္ဓါ-ဟူ၍ ခေါ်ဝေါ် ပညတ်ကြလေသည်။ ထိုတွင် ဥတုဇဟု ဆိုအပ်သော အသံထဲ၌၊ သံနိဋ် - သံမြင့် - စသည့် လေလှိုင်းသံကလေးများ ပါလာရာ၊ လူတို့၏ နား၌ နှစ်သက်ပျော်ရွှင်ခြင်းဖြစ်ကာ၊ အလွန်ပင် စုံမက်ကြရကား၊ ထိုလေသံကို ပြုကာ၊ ပုလွေ (ဝါ) မြွေကို စီမံကြပေ၏။ ထိုပုလွေကို ဝါးဖြင့် မှုတ်ရသောကြောင့်၊ ဝေဠုတ္တကစည်းဟု ပညတ်ကြလေသည်။ ပုလွေ၌ အပေါက် ၇ မှ၊ အသံ ၇ မျိုးတို့ထွက်ပေါ်ရရှိရာမှာ၊ တဖန်-တပေါက်၌ သံကြီး၊ သံလတ်၊ သံငယ်-ဟု ၃ မျိုး ရပြန်ကာ ၂၁-သံ ဖြစ်ပေါ်ရရှိပုံ ဖြစ်ပေ၏။

တဖန် ထိုပုလွေကို အခြေခံထားကာ၊ ဆိုင်းပိုင်းတို့နှင့် လျော်စွာ၊ သားရေဖြင့် ပြုလုပ်သော ပုံများကို စီမံကြပြန်ပေ၏။ မည်သို့စီမံ သနည်းဟူမူ၊ ပုလွေတွင် ပေါ်ထွက်နေသော ၂၁-သံနှင့်ညီအောင် ပုံလ အလုံးပေါင်း ၂၁-လုံးကို၊ ၂၁သံ ပြုခြင်းပင်တည်း။ ပုံ ၂၁လုံးကိုလည်း အမည်ပေးကြပြန်သည်မှာ၊-

တပေါက်ကံးမှ ၇- ပေါက်ကံးအထိ ၇-လုံး၊
 တေးလုံး၊ တျာလုံး၊ ခူးလုံး၊ ခုန်လုံး-အားဖြင့် ပကတိ ၄-လုံး၊
 ထိုပကတိ ၄လုံးကို၊ ဘယ်၊ ညာ အားဖြင့်၊ ဘယ်တေး၊
 ညာတေး၊ ဘယ်ကျော၊ ညာကျော၊ ဘယ်ခူး၊ ညာခူး၊
 ဘယ်ခုန်၊ ညာခုန်-ဟူ၍ အထူး ၈ လုံး။
 သံထပ်၊ သံမှန်၊ မြင်စိုင်းအားဖြင့် ၂ လုံး။
 ပေါင်း ၂၁ လုံးဖြစ်လေသည်။

အဆိုပါ အခြေခံ ၂၁ လုံးကိုထားသော်လည်း၊ နောက်အခါ၌ အမြင်ကျယ်ပြန့်လာကြပြန်သဖြင့်၊ ဘု - ၃၁ နှင့်အသံတူပြုကာ၊ ၁၀ လုံးတိုးလာပြန်၏။ ထို ၁၀ လုံးမှာ-

၆ လုံးပတ်နှင့်-စည်တို ၁၊ စခွန် ၁၊ ပတ်မကြီး ၁၊ ပတ်တော ၁-
 တို့ဖြစ်ရာ၊ ထို ၁၀ လုံးနှင့်၊ ဆိုင်းပိုင်းမှ ယခင် ၂၁ လုံးကို ပေါင်းလျှင်၊
 ဘု ၃၁ လုံး (၀၁) ပုံ ၃၁ လုံးဖြစ်လေသည်။ ဤကားလေသံကိုအခြေခံထားကာ၊ ဝါးဖြင့်မှုတ်ရမည့် ဝေဠုတ္တကစည်ကို အကြောင်းပြု၍ ရရှိသော ပုံ ၃၁ လုံးတို့ပင်တည်း။

ထိုသို့ စီမံဘန်တီးထားသော ကုရိယာအရ တီးမျိုး မှတ်မျိုးကို ပါဠိဘာသာ၌၊ တူရိယာ-ဟုခေါ်ဆို၏။ တုရ + ဣယ-ယု ပုင်ဖြစ်၍၊ တုရ-လျှင်မြန်ခြင်းဟော၊ ဣယ- ပစ္စည်းမှာ၊ အထူးဟော-ဝိသေသန အနက်ဖြစ်၍ တူရိယ = အထူးလျှင်မြိုး စွာပြေးသွားတတ်သည့် အရာ-ဟုအနက်ရလေသည်။ သတ္တဝါတို့၏ နားသို့ အထူးသဖြင့်လျှင်မြန်စွာပြေးဝင်စူးပြီ ခေတက်သည်-ဟုလို။

ထိုစကားမှန်၏။ တူရိယာ၏ သဘောသည် (၀၁) အစွမ်းသည်၊ လူကို မဆိုနှင့်ဦး၊ တိရစ္ဆာန်တို့၏ စိတ်ဓါတ်ကိုပင် ဆွဲငင်၍ ညှို့ နိုင်သေသည်မှာ၊ အလမ္ဗိယ သမားတို့ကို ကြည့်ခြင်းအားဖြင့် သိနိုင်ပေ၏။ ကုလားအလမ္ဗိယသမားတို့မှာ၊ ညှင်းခေါ်၊ မူးသီးခြောက်နှင့်တပ်သည့် ပုလွေဖြင့်မှုတ်၍၊ မြွေကိုညှို့၏။ မြန်မာအလမ္ဗိယသမားမှာ၊ လင်းကွင်း

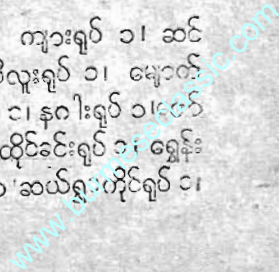
မှီးပတ်၊ ပုံလွေ၊ မောင်းတို့ဖြင့် မြွေကိုညှို့၏ (၀၁) ဆွဲငင်၏။ ထိုမှတစ်ပါး၊ အချို့ယုန်သတ္တဝါတို့ကို ရိုက်ဖမ်းလောသူတို့သည်၊ ချူဖြင့် အသံပြုကာ၊ ယုန်သတ္တဝါတို့ကို ညှို့၏။ မျောက်ပွဲ၊ ဝက်ပုံပွဲ၊ သမားတို့သည်၊ လင်းကွင်းဖြင့်ငင်း၊ ပန္နရား (၀၁) ပန်ကျော၊ အလယ်သိမ်၍ - တဖက်ကားသော ပလုတ်တုတ်ဖြင့်ငင်း တီးမှုတ်၍၊ မျောက်၊ ဝက်ပုံ - တို့ကို ညှို့ကာ-ကစေတော့သတည်း။

၁။ ရုပ်သေး

ထိုသို့ဖြစ်ပေါ်လာသော တူရိယာသံတို့တွင် ပါရှိသည့် လေလှိုင်းတို့၏ နိမ့်ချ မြင့်ချိဖြင့် တက်သံ-လျော့သံတို့မှာ၊ ကော့တက်ခြင်း၊ ရော့၍ နိမ့်ဆင်းခြင်းအားဖြင့်၊ ကော့ + ရော့ = ကြော့၍နေရကား။ တင့်တယ်လှပေ၏။ တင့်တယ်သဖြင့်လည်း လူ့ဘို့နှစ်သက်စွဲပြုကြပေ၏။ ထိုသို့သဘောကို သိမြင်ကြသော ပညာရှိတို့သည်၊ တူရိယာသံနှင့်လျော်စွာ၊ လှုပ်ရှားကြွရွမှုကို စီမံကြပြန်သည်မှာ၊ ရုပ်သေးပင် - ဖြစ်၏။ ထိုရုပ်သေးဖြစ်ပေါ်ရင်းမှာ၊ မြန်မာမှု၌ကား။ အပျော်သက်သက်ကိုသာ ရည်မှန်း၍ မဟုတ်ဘဲ၊ သူတော်ကောင်းများအား၊ သတိသံဝေဂရစေရန်၊ ၃၁-ဘုံ၌၊ ရုပ် ၂၀-ပါးတို့ အမျိုးမျိုးဖြစ်နေပုံကို ပေါ်လွင်အောင် စိတ်ဓါတ်ကို ဆွဲငင်ပြသခြင်းပင် ဖြစ်လေသည်။

ရုပ်သေးပြုစီမံပုံမှာ၊ အဘိဓမ္မာပါဠိ ကျမ်းများ၌ ဥပါဒါယရုပ် ၂၄။ မဟာဘူတရုပ် မဟာဘူတရုပ် ၄။ ပေါင်းရုပ် ၂၀ ပါးကို အခြေခံထားကာ -

နတ်ကတော်ရုပ် ၁၊ မြင်းရုပ် ၁၊ ဆင်ရုပ် ၁၊ ကျားရုပ် ၁၊ ဆင်ထိမ်းရုပ် ၁၊ ကုမ္ဘောဘီလူးရုပ် ၁၊ ကုမ္ဘက်ဘီလူးရုပ် ၁၊ မျောက်ရုပ် ၁၊ ကြက်ဟူရွေးရုပ် ၁၊ ငှက်ရုပ် ၁၊ ဂဠုန်ရုပ် ၁၊ နဂါးရုပ် ၁၊ ဝေဠုရုပ် ၁၊ သေဋ္ဌေးရုပ် ၁၊ ရှင်ဘုရင်ရုပ် ၁၊ နေရာထိုင်ခင်းရုပ် ၁၊ ရွှေနိုးဆက်မိဘုရားရုပ် ၁၊ မင်းသားရုပ် ၁၊ မင်းသမီးရုပ် ၁၊ ဆယ်ရွားကိုင်ရုပ် ၁။

သံချိုလက်စွဲးသံပျက်လက်စွဲး ၁၊ မင်းကြီးသက်တော်ရှည်ရုပ် ၁။ ဆူတိုက်
ဝန်ရုပ် ၁၊ ဝန်ထောက်ရုပ် ၁၊ ဂုတ်ဝန် (ဝါ) မြို့တော်ဝန်ရုပ် ၁၊ ပုဗ္ဗား
ရုပ် ၁၊ (ဝါ) အရာတော်ရုပ် ၁-တို့ပင်ဖြစ်လေသည်။

ထို (၂၀) ရုပ်တို့အနက်၊ ဝန်ရုပ် ၄- ရုပ်မှာ မဟာဘုတ်ကြီး
၄-ပါးကို အကြောင်းပြု၍၎င်း၊ ကျန် ၂၄-ရုပ်မှာ ဥပါဒ်ယရုပ်တို့ကို
အကြောင်းပြု၍၎င်း၊ စီမံကြံခြင်း မြို့ပေ၏၊ သို့စီမံကြရာ၌၊ ရှေးဦးစွာ
နတ်ကတော်ထွက်၍၊ နတ်သံပစ်ကား၊ မြို့တော်ရှင်-နယ်တော်ရှင်တို့အား
ယခု ကပြရမည့် ဇာတ်ပွဲ၌၊ အန္တရာယ်မရှိဘဲ၊ ချောမောသွားအောင်၊
ကူညီရန်တောင်းပန်ခြင်းဖြစ်၏။ ထို့နောက်မြင်းရုပ်ကို ထွက်စေရ၏။ မြင်း
ရုပ်ထွက်ရခြင်းမှာ ကမ္ဘာဦးအစ၌၊ မြင်းခေါင်းနက္ခတ်ဟု ဆိုအပ်သော
အဿဝဏီနက္ခတ်သည်၊ လောကကို ရှေးရှု၍ ထွက်ပေါ်လာသည့်
အတိုင်း၊ ထိုမြင်းရုပ်မှာ၊ အလျားလိုက်မပြေးဘဲ၊ ပရိသတ်ကို ကြည့်၍
ထွက်ရ၏။ ရုပ်သေးကြီးဆွဲရာ၌၊ ဇော်ဂီရုပ်ကို ဆွဲသောသူမှာ၊ ကြီးဆွဲ
အတတ်၌ အတော်ဆုံးဟုဆိုအပ်သော မင်းသမီးကြီးဆွဲမှသာလျှင် ဆွဲ
နိုင်၏။ ထိုဇော်ဆွဲမှာ၊ အောက်မှ၊ ခြေမကူးဘဲ၊ ဝါးချက်နှင့် ညီအောင်
ဆွဲရသောကြောင့်ခက်လှ၏။ ထို့ကြောင့်ဇော်ဆွဲနိုင်သည်ကို “လူပေါ်
လူဇော်လုပ်သည်” ဆိုသော စကားဖြစ်ပေါ်၍ လာရလေသည်။

ရုပ်သေး၏ သဘောသည် ပထမဆုံး၌ ပဏာမ သဘောအားဖြင့်
အန္တရာယ်ကင်းရန် နတ်ကတော်ထွက်ပြီးလျှင်၊ ဒုတိယ၌-ကမ္ဘာ၊ တော
တောင်- ရေးမြေတည်ခြင်းဖြစ်ကာ၊ တတိယပိုင်း၌၊ တိုင်းပြည်ထီးနန်း
တည်ပြီးလျှင်၊ ဇာတ်ကွက်ပေါ်ပေါက်ပြီးနောက်၊ စတုတ္ထပိုင်း၌-လွမ်းခန်း၊
သို့မဟုတ်-ရှင်ခန်းကို ပြခြင်းပင်ဖြစ်ရာ၊ လောကကြီး၌လူတို့၏ ချမ်းသာ
ဆင်းရဲဟု ဆိုအပ်သော လောကခံတရားကို ပေါ်လွင်စေလေတော့၏။
လူတို့သည် ရှေးအခါကမူ၊ ရှက်ခြင်း- ကြောက်ခြင်း-ဟု ဆိုအပ်သော၊
ဟိန္ဒူဗြဟ္မာ့ဘုရားများ ရှိကြသဖြင့် လူကိုကားကွယ်သော ရင်တားဖြင့်
တားကာ၊ ရင်တားအတွင်းမှ သီချင်းဆိုခြင်းကိုပြု၍ အရုပ်ဖြင့် ပြင်ပသို့
ထွက်ကာ ကစေ၏။

၈။ ကမ္ဘာ့ရုပ်သေးများ

ထိုသို့ဖြစ်ပေါ်လာသော ရုပ်သေးမှာ ကျွန်ုပ်တို့ မြန်မာပြည်၌ကား
ကုန်းဘောင်ခေတ်လောက်မှ ဆင်ပေါင်ဝဲရွာဇာတ်ဖြစ်သော ဆရာကြီး
ဦးကြင်ဥက စ၍ စီမံသည်ဟု ဆိုကြလေသော်လည်း “ရုပ်သေးအစ-
ကျုံးသုံးတန်နှင့်ပုပံက” ဟုသဘင်ဝင်-ဦးဝန် ဆိုချက်ရှိသည့်အတိုင်း
ပုဂံခေတ်ကပင်ရှိသည်ဟုမှတ်သင့်ပေသည်။

ဤသို့လျှင်မြန်မာပြည်၌-ပုဂံခေတ်မှ ရုပ်သေးပညာ ဖြစ်ပေါ်ပုံမှာ
နောက်ကျ လှသော်လည်း၊ တရုပ်ပြည်၊ အိန္ဒိယပြည်နှင့်-အိတလီ-
အင်္ဂလန်တို့မှာမူကား၊ လွန်ခဲ့သည့်နှစ်ပေါင်း ၁၀၀၀-နှင့် ၃၀၀၀-တိုင်း
လောက်ကပင်ရှိနှင့် ကြားလသည်၊ ထိုရုပ်သေးပုံကို၊ တရုပ်လူမျိုးတို့၌
အင်္ဂါတိုဘာသာအားဖြင့် “ကုန်တွဲးဟီ” ဟုခေါ်ကာ၊ ဟိန္ဒူဘာသာ၌
“ကတ်ပူတရီ” ဟု ခေါ်ပြီးလျှင်၊ အိတလီ ဘာသာ အားဖြင့် “မာရီးရန်
နတ်ဒါး” ဟု ခေါ်၍၊ အင်္ဂလိပ်လို “ပေါ့ပတ်ဒါး” ဟု ခေါ်လေသည်။

(ယ) ရှေးမြန်မာရုပ်သေး

ထိုခေတ်ပြုခဲ့သည့်အတိုင်း မြန်မာပြည်တွင် ရှိနှင့်ကြသော ရုပ်သေး
များ အနက်၊ ကုန်းဘောင်ခေတ်၌ ပေါ်ထွက်လာကြသော ရုပ်သေး
များတွင်၊ သဘင်ဝန်အစဉ်မှာ၊ ပထမ သဘင်ဝန်- ဦးဝန်ဖြစ်၍၊ ထို
နောက် ဦးသော်၊ ထိုနောက် မြဝတီဝန်ကြီး-ဦးစ၊ ထိုနောက်- ဦးဝိုးဖြူ၊
ထို နောက် ဦးဥာဏ်ကျယ်၊ (ဝါ) ဦးကျ- ထိုပင် တည်း။ ။
သဘင်ဝန်ဆိုသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ သဘောမှာ၊ မည်သည့်ကဗျာမျိုးကို
မဆိုချက်ခြင်းအလက်- ဂုဏ်မြောက် အောင် စပ်ဆို နိုင်၍၊ တူရိယာ အ
မျိုးမျိုးကို ကိုယ်တိုင် ပြုလုပ် တတ် စွမ်းနိုင်ခြင်း၊ ဝိဇ္ဇာကတ်- ဗေဒင်
သမိုင်း- ရာဇဝင်- ဗဟုသုတ တို့နှင့်ပြည့်စုံခြင်း၊ နန်းမူ နန်းဟန်တို့
ကို တတ်သိကျွမ်းကျင် ရခြင်းတို့ပင်တည်း။ ထို သဘင် ဝန်တို့မှာ- များ
သောအားဖြင့်- ရုပ်သေး ကပြရာ၌ သံချိုလက်စွဲး- နေရာက နေရ၍၊
ပရိသတ်စွဲးမက်လောက်အောင် သံချိုကိုရုပ်တချက် ချိုးနိုင်ရလေသည်။

ထိုမှတပါးကုန်းဘောင်ခေတ် နောက်ပိုင်း၌ထင်ပေါ်ကျော်စောခဲ့ကြ သောရုပ်သေး မင်းသားများမှာ၊ ဦးချင်းတောင်၊ ဆရာရိုက်၊ ဦးသာ ပြော၊ ဦးအောင်တိုး၊ ဦးပန်းညို-တို့ပင်ဖြစ်၍၊ မင်းသမီးမှာ၊ ဆရာစံ၊ ဦးဖူး ညိုတို့ဖြစ်လေသည်။ ထို့ကြောင့်မြစ်ရိုးမှာနာမည်ပြောင်တဲ့ - မောင်ချင်း တောင်ဘဲ” ဟူ၍၎င်း။ “ကိုပန်းညို-သူစိတ်ဆိုး၊ ကိုအောင်တိုးနှင့် လိုက်တွေ့မယ်။ ။သာ ပြော ဆိုသာ စံရိုက်ကို-ပြော လိုက်ပါကွယ်။ မောင်ရိုက်ကယ်” ဟူ၍၎င်း။ စပ်ဆိုကြလေသည်။ သို့ဖော်ပြခဲ့သည့်အနက် ဦးသာစံ နှင့်- ဦးသာပြော တို့မှာ၊ ကုဋ္ဌ နူနာ ရော ဂါ ရှိကြောင်းနှင့်- ညောင်ပင်သာ-ဦးပုညရေးသားသောကိုယ်တွေ့ ကုဋ္ဌနူနာပျောက်ဆေး ဝေးထပ်မှာ!--

“ဗလီအနှစ်၊ အခွဲဖြစ်ရအောင်ကြို၊ ပျားရည်နှင့်ထန်းလျက်ဖို၊ တဆယ်ကိုညီမျှ။ ချေးသီးနှင့် ကလေးဆန်၊ တမတ်တန်ရော ချွေဖော်ပြ။ ။နူနာတွေ့ဘူသမျှ၊ လိမ်းသုတ်က ပျောက်မယ် နှ သာစံ- နှ-သာပြော၊ နှင် ကောလို့ ဘောနှင့်အုံးဟယ်။ ။ရွှေ ကြက် ယက် တစ် ကြီး လယ်မှာ၊ စရပ်ဝယ် ခိုးအောင်းလို့၊ ဆန် တောင်းသမျှ နူနာ-တွေ၊ နေနှင့် အုံးလေ။ အာဇာ နေယျ ဆေးဗသဇွေကို၊ တချွေချွေပေးမယ်ပါလေး” ပင်ဖြစ်လေသည်။

ထိုတွင် ဦးသာစံမှာ ရုပ်သေးမင်းသမီး ဆရာပုကြီ ၏ ဆရာပင်ဖြစ် လေသည်။ ထို့ကြောင့် “အစေ့မရဏာပျော်-တကယ် ဆုံးသည့် နောက် အငယ်ဆုံးစိန်ပုနော်” ဟု ဆရာပုကြီးသိဆိုလေသည်။ ထိုရုပ်သေးမင်း သားများနောက်၌၊ ဆရာဥာဏ်၊ စပယ်သက်၊ စိန်ခို၊ ဘုန်းမိုး-စသဖြင့် များစွာပင် ပေါ်ထွက်ခဲ့ကြ၍၊ ရုပ်သေး မင်းသမီး များ မှာ လည်း၊ ကို အောင်သာ ကိုစိန်ဖေ-စသဖြင့် များစွာပင် ပေါ်ထွက်၍ လာကြသေး၏။

ထိုသို့သာ ရုပ်သေးသဘင်ပညာကိုလေ့လာ သင်ကြား ထိုသူတို့မှာ ရှေးဦးစွာ-နတ်သံပဲခြင်းကို လေ့လာ၍၊ နောက်တဆင့် မှာ-ဆီးသီး ကောက်ဟန်ကိုလေ့လာရာမှ ထိုနောက်မှ ဖွဲ့ပင်ဘိုင်မင်းသမီးရိုးရိုးအ ဖြစ်နှင့်၎င်း၊ မင်းသမီးက-လင်ပျောက်ရှာသောသဘောဖြင့်၎င်း၊ အဆင့်

ဆင့်လေ့လာအပ်၏။ ထို့ကြောင့် “သဘင်အစဉ်အလာ မှတ်ဉာဏ်ဆ သူတို့၊ အဆင့်ဆင့် ပညာတတ်ရန်ပြုခဲ့ပါ။ အိုကွယ်...နတ်သံက လက် ဦးသင်၊ ဆီးသီးကောက်၊ ပြီးမြောက်ဂုဏ်နန်းဝင်တဲ့၊ တပင်စံဘု ကနက် မှာတော့၊ စုံမက် မောင်မသိနိုင်လို့၊ ဂုဏ်တက်အောင် အမည်မလှိုင် လေဘူး၊ မဗ္ဗီကိုင်ခင် တယောက်မှာလှ။ စဉ်ရှောက်ပလာခန်းတွင်းမှ၊ လင်ပျောက်အရှာမြန်းခဲ့ရ၊ တမ်းတ မရှင်ပါသကိုနော်ရှင်- မှန်းဆမမြင်၊ စုံနံသာမြိုင် ဆိုတာကလဲ၊ ဟောင်းဦးမို့၊ ကုဏ္ဍလာအိုင် ဆိုတာကလဲ၊ မကောင်းပြီဘူး၊ ကျောက်ပေါင်းရတနာစိတ်၊ နံ့သာနီတောင်နှင့် လိုက် ပေမဲ့၊ ပွဲကြိုက်မယ်-ပျိုမထင်၊ ဗြဲပြင်ပါတိ ရှာရတာများ၊ အိုကွယ် တိုအရင်စာအရှိ- ကာလမှာ မသွား” ဟူ၍ ပညာရှိဆရာခိုင်ကြီးစပ်ဆို လေသည်။

၈။ မြေပိုင်းဇာတ်

ထိုသို့လျှင် ရှေးပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် သူ့ဘော်ကောင်းများ သံဝေဂ ရရန် အဘွက် ရုပ်သေးဖြင့် ကပြကြသော်လည်း၊ နှောင်းအခါ၌ ဟိရိဩဏ္ဍပူ တရားကလည်း အဘော်ကင်းမဲ့လာကြသောကြောင့်၊ အရုပ်ဖြင့်ကပြကြ ရသည်ကို-အားမရဘဲ၊ လူကိုယ်တိုင်ထွက်၍-ကပြရသော မြေပိုင်းဇာတ် ကိုစီစဉ် ကပြ ကြပြန်လေသည်။ မြေပိုင်းဇာတ် ကပြကြပုံမှာ၊ မြေပြင် ပေါ်တွင်- မဏ္ဍပ်ထိုး၍ဖြစ်စေ၊ မဏ္ဍပ်မပါဘဲဖြစ်စေ၊ အလယ်၌ သစ်ပင် တပင်ကို ခေတ္တစိုက်ကာ၊ ထိုသစ်ပင်၏အနား၌၊ ဝါစေ့၊ သို့မဟုတ် လှစာတို့ကိုရေခဲကြီးနှင့် ဖျော်ကာ အိုးကင်းနှင့်ထည့်၍ မီးရှို့ထားလေ သည်။ ထိုသစ်ပင်ကို လှည့်ပတ်ကာ ကရသောကြောင့်၊ မြေပိုင်း- ဟူ၍ ၎င်း၊ ပန်းပင်လှည့်- ဟူ၍၎င်းခေါ်ဝေါ်ကြလေသည်။

ထိုပန်းပင်လှည့် (ဝါ) မြေပိုင်းဇာတ်အားမျိုး၌၊ မင်းသမီးမှာ-အက ကောင်းရ၍၊ မင်းသားမှာ အသံဩဇာနှင့်ပြည့်စုံပြီးလျှင်-အဆိုကောင်း ရလေသည်။ ထို့ကြောင့်မင်းသားမှာ ထိုစဉ်အခါက လက်ပိုက်မင်းသား ဟုခေါ်ဝေါ်ကြ၏။ ပုံတစ်ပုံသာ၊ ဆရာမုန်းကြီး၊ အီကင်း ခုခင်ကြီး။

ဦးဘိုးကွန်း-တို့ကား လက်ပိုက်မင်းသာ များဖြစ်ကြ၏။ ထိုစဉ် အခါက ကျော်ကြားကြသောမင်းသမီးများမှာ “ရင်းတော်-ချူးအံ့၊ ပုံတပဲသော၊ အမူတုံးတို့၊ သုံးပြန်ရှာ” ဟူသော နံစာရေးကြီး-ဦးသား-၏ လွမ်းချင်း နှင့်အညီ၊ ရင်းတော်မလေး၊ ဒေါ်ချူအံ့၊ ဆင်ခိုးမလေး၊ မထွေးလေး-တို့ ဖြစ်ကြလေသည်။ ထို့နောက်ကား-မစိန်သုံ၊ ဦးချစ်ဘွယ်တို့ ဆက်ကြ ၏။ အဆိုပါမြေပိုင်းဇာတ်မျိုး ဖြစ်ပေါ်လာသည်ကို၊ ရုပ်သေးမင်းသမီး ဆရာပုကြီးမှာ သဘောကျဟန်မဘူးချေ။ ထို့ကြောင့် “ရှေ့ဆိုင် အမှတ် နှင့်- ကားကို ထောင်တယ်၊ မြေပိုင်းဇာတ်သို့ဖြင့်-မသွားနှင့်မောင်ရယ်” ဟူ၍ ဆရာကြီးက-မင်းသားတပည့်ဖြစ်သော ဦးဘကြော့-အားနှစ်ပါး သွားခွံဆိုပြလေသည်။

ထိုမြေပိုင်းဇာတ်၌၊ ယခုခေတ်လိုကားများမရှိသေးရကား၊ ပွဲကြည့် သူတို့မှာမင်းသားမင်း သမီးတို့ အဝတ်လဲသည်ကိုပင်-ဘိုက်ရိုက်မြင်ကြ ရ၏။ မင်းသားမင်းသမီးတို့မှာ၊ စိုက်ထားသော ပန်းပင်ကို လှည့်၍ ကကြရသဖြင့် ၃-၄- ပတ်မျှ လှည့်မိလျှင်- ဝတ်ထားသော ထိုင်မသိမ်း အင်္ကျီ-စသည်တို့မှာ၊ ရေနံ မှိုင်းခိုးကြောင့်- ညစ်မဲ၍သာ သွားလေ တော့၏။

၈။ မြေပိုင်းမှ-ဇာတ်ခုံသို့

ထိုသို့ပြလာကြရာ၊ လူတို့မှာရောင့်နိုးတင်းတိမ်ခြင်းမရှိဘဲ၊ တဖြည်း ဖြည်းအတင့်ရဲလာကြသောကြောင့်၊ နောက်အခါ၌၊ ဇာတ်ခုံသာမည ပေါ်သို့၊ ချောက်လုံးပတ်၊ ပတ္တယား-စသည်တို့ဖြင့် နူးညံ့စွာ တီးမှုတ်ကပြ ကြလေရာ၊ ထိုကို “အငြိမ်” ဟုခေါ်ကြ၏။ မြေပိုင်းမှ-အငြိမ်သို့ ပြောင်းခဲ့ သည်မှာ၊ ဖော်ပြခဲ့သော ဦးချစ်ဘွယ်- မစိန်သုံတို့၏ ခေတ်ပင်တည်း။ ဦးချစ်ဘွယ်မှာ၊ လူပျက် မင်းသားဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် “အို-ဇမ္ဗူက နက်မှ ကျော့၊ အသီးဖြူမာ်-လို့-လူပျက် မင်းသားနော်” ဟူ၍၎င်း။ “မစိန်သုံရယ်- လှဂုဏ် ထယ်တံ့မသား၊ သင့်ကာကျတော့၊ မင်း-ခါ ရအောင် ယူလိမ့်မယ်” ဟု ဦးချစ်ဘွယ်က- မင်းသားခန်း၌ စပ်ဆို၏။

ဦးချစ်ဘွယ်သည်၊ အရှင်သီပေါမင်း လက်ထက်တွင်၊ နန်းတွင်း၌ မိန်းမ ပိုင်းဖြစ်သော၊ အနောက်ဆောင်မှာ- ခစား ရသော ပုဂ္ဂိုလ် ဖြစ်၍၊ ထီးမူ နန်းဟန် များကို အတော်ပင် လည်လည် ပတ်ပတ် ရှိပေ၏။ ထို နောက် အငြိမ် မင်းသမီး များကား၊ ရေကျော် စိန်ပု၊ ဆီကျော်စိန်တင်၊ ဓားဝယ်ပြန် ဩဘာသောင်း၊ မစိန်ဆင်- စသဖြင့် များစွာပင် ဖြစ်၏။

ဆ။ ဦးဘိုးစိန်နှင့်-အောင်ဗလ

ထိုနောက် သဘင် ပညာများ တနေ့တခြား တိုးတက်ကာ၊ ဦးဘိုးစိန် နှင့်-ဦးအောင်ဗလတို့မှာ၊ မှတ်တမ်း တင်လောက်သော သဘင်သည် ကြီးများဖြစ်ပေ၏။ ဦးဘိုးစိန်မှာ၊ ကျူပျော်သားဖြစ်၍၊ ၁၁-နှစ်သား အရွယ်ကပင် ဆံရစ်ဆံတောက်ကလေးဖြင့်၊ မအူပင်မြို့ရှိ ဇာတ်ရုံ၌) တန်း မျှဖြင့် စ၍ ကပြခဲ့၏။ ထို့ကြောင့် “ကျွန်တော် မောင်စိန်- ဂုဏ်ဖော်၍ မကြားခဲ့ပါဘူး၊ ကျူပျော်သားပါဘဲ” ဟူ၍၎င်း၊ “လက်တသမ်မကြား ပေါင်းမရယ်၊ ဆဲတနှစ် သားက- မင်းသား လုပ်တံ့စိန်” ဟူ၍၎င်း သူကိုယ်တိုင် ဆို၍ ကခဲ့၏။

ဦးအောင်ဗလကား- ဆင်ဖြူ ကျွန်းသား ဖြစ်၍၊ ယောက်ျား-မင်း သမီးပင်ဖြစ်ရာ၊ မထွေးကလေး၏ တပည့်လည်း ဖြစ်ခဲ့ဘူး၏။ နောင်- အခါ၌ ကျော်ကြား ကြသော- မဇ္ဇေမြိုင်၊ စိန်ခြေကျင်း၊ ရွှေခြေကျင်း- စသော မိန်းမမင်းသမီး များပင်-ဦးအောင်ဗလထံမှ နန်းမမူ-နန်းမဟန် များကို လေ့လာသင်ယူကြရ၏။ ထိုတွင် ဦးဘိုးစိန်နှင့် ဦးအောင်ဗလတို့ ပထမ- က-စဉ်က သီဆို ကြ သော သီချင်းမှာ၊ အလွန် ရိုး လှ ၍၊ စုံတွဲများ၊ အချိုးခံ ယိမ်းသီချင်းများသာ ဖြစ်တော့၏။ ထို့ကြောင့်၊ သူတို့ ၏ စုံတွဲသီချင်း၌ “လိမ်လိမ် မေမာ ဉာဏ်တွေနှင့် ထိအောင် မစနဲ၊ မိအောင်ဗလရဲ့” ဟူ၍ ဦးဘိုးစိန်က ဆိုသည်ကို၊ တမျိုး မခိုန် တမ်း၊ ငဘိုးစိန်ရယ်၊ ကြိုးထန်န့် တတယ် စုတ်တာ သောက်ကမာ၊ ငါ့-မပူ တယ်၊ ကွာပါ့ယခုကွယ်” ဟူ၍ ဦးအောင်ဗလက ချေပ-ရန် တွေ့လေသည်။ ဦးဘိုးစိန်၏ ယိမ်း သီချင်းများမှာ “တောင်ကျွန်းသီစိန်- ယိမ်းလိုက်၊

မြောက်ကျန်းသိစိန်-နွဲ့လိုက်ရာ၊ စက္ကဝါရေမြေကုန်အောင်-ထွန်းတဲ့ စိန် ပါးစိန်ညာဘာလျှမ်းပါလို့-စိန်ပန်းကြီးဖြာတဲ့စိန်” ပင်ဖြစ်၍ရှိတာလှ၏။

ထိုဦးဘိုးစိန်သည် နောင်အခါ၌၊ တဖြည်းဖြည်း စာရေးဆရာပညာ ရှိကြီးများကိုအလွန်မှီခိုဆည်းကပ်သောကြောင့်သဘင်ပညာ၌တိုးတက် သည်ထက် တိုးတက် လာကာ၊ ကျန်းဝန် ဗဟု သုတ များ လည်း တိုးတက်လာပေ၏။ နောက်အခါ၌၊ မိမိတိုးတက်ကြီးပွားမည်ကိုရည်၍ “ဂရိတ်ဘိုးစိန်၊ မဖိုးရိမ်၊ ထိန်ထိန် တောက် ဦးမည်” ဟု ရှေ့ပြေး နိမိတ်ဆိုခဲ့၏။ ၁၉၁၄-၁၈-၃၊ ပထမ ကမ္ဘာစစ်ကြီးတွင်၊ ဂျာမနီအား ဗြိတိသျှတို့ကနိုင်မည်ကို “ဂရိတ်ဗြိတန်-သာသာ ကြည်ကြည် ဝိုင်းလို၊ ဘလင်ဂျာမန်တိုင်းကို၊ မဆိုင်းဘူး အောင် တပ်မူ” ဟူသောအောင် တော်မူ သီချင်းဖြင့်လည်း ချီးမြှောက်ခဲ့၏။ နောက်ဆုံး အသက်အရွယ် ကြီးသော အခါ၌- အဆိုပီ- ကလက် တတ်တက် သီချင်းမျိုးကို မဆို တော့ဘဲ “ဗာဂီယာ မယားရဲ့ ၊ အဘိဓမ္မာ တရားနဲ့” စသော သီချင်း မျိုးကိုသာသီဆိုလေတော့၏။

ဖော်ပြခဲ့ဦးသော ဦးဘိုးစိန်သည် ရိုးရိုး ဟင်းလင်းဖြင့် ကပြနေသော အငြိန်ကို၊ ပါရစီဇာတ်များမှ အဘူယူကာ၊ ယခု ခတ် ဇာတ်ခုံအဖြစ် ကို ချဲ့ထွင်ကြီးမားစေကာ၊ ပါရစီ ဇာတ်နည်းအတိုင်း ဇာတ်ကားများ ကိုလည်း မြန်မာ ဆန်ဆန် စိမ့် ဘန်တီး၍ မြန်မာ့ ဇာတ် သဘင် ကို ကြီးကျယ်ခမ်းနားအောင် ပြုလေတော့၏။ ထိုဦးဘိုးစိန်နှင့်မရှေးမနှောင်း ပေါ်ထွက်ကြသော ဇာတ်မင်းသား များကား၊ ကိုကျီးမြို့၊ စပယ်ညွန့်၊ စိန်မျက်ခန်း၊ ဦးဘအို၊ ဆရာရွန်းကြီး၊ ကိုစိန်အုပ်ကြီး၊ ရာပြတ် မောင်က လေး-စသည်တို့ပင်တည်း။ ဇာတ်မင်းသမီး များမှာလည်း၊ အောင်ဗလ နှင့် မရှေးမနှောင်း၊ ငွေစိန်-ငွေရီ-ကုလားမညွန့်-ညိုညို-စသည်ဖြင့်၊ များ စွာပင် ပေါ်ထွက်ခဲ့ပေ၏။

ဤသို့ ဖော်ပြခဲ့သည့်အစီအစဉ်များမှာ အကျဉ်းမျှသာ ဖြစ်လေသည်။ ထို့ကြောင့် ဇာတ်သဘင်များ ဖြစ်ပေါ်ရခြင်း အကြောင်းရင်းမှာ မိုက် သောသူတို့အား လိမ်မာစေရန် ဖြစ်ရုံသာမက၊ သံသရာ တည်းဟူသော

ဝဲသြသကြီးထဲ၌၊ သတ္တဝါဘို့မှာ ဘဝအမျိုးမျိုး ဖြစ်ကာ၊ လောကံဓံ တရားနှင့် တွေ့ကြီးနရပုံတို့ကို အကောင်အထည် ဖော်ကာ နားလည် လွယ်စေခြင်းပင်ဖြစ်၍၊ သံဝေဂလည်း ရစေတော့ကြောင်း ဖြစ်သည်ဟု မှတ်သားအပ်ပေတော့သတည်း။

၉။ ပြဇာတ်များ ဖြစ်ပေါ်ခြင်း

နောက်ကားဖော်ပြခဲ့သည့်အတိုင်း အရှင်ဖြင့်သော်၎င်း၊ လူကိုယ်ဘိုင်ဖြင့် သော်၎င်း၊ ကပြကြရသည်ကိုပြဇာတ်-ဟူ၍ခေါ်ပေ၏။ ပြဇာတ်-ဟူသော စကား၌-ပြ-မှာ၊ ပြသခြင်း၊ ညွှန်ပြခြင်း၊ ပင်ဖြစ်၍၊ ဇာတ်-မှာ၊ ဇာတ ဟူးသာ ပါဠိမှလာရကား၊ ဖြစ်ခြင်း- ပင် ဖြစ်လေသည်။ ထို့ကြောင့် အဖြစ်အပျက်ကို ထင်ရှားအောင်ပြခြင်း၊ ညွှန်ပြခြင်း-ဟူသော အနက် ဖြစ်ကြောင်းကို မှတ်သားအပ်ပေ၏။ အဘယ်ကဲ့သို့ ညွှန်ပြသနည်း-ဟူမူ ဤသို့သောအကြောင်းပြုလျှင်-ဤသို့သောအကျိုးကို ခံစားရ၏-စ အကြောင်း-အကျိုးကို ညွှန်ပြခြင်းပင် ဖြစ်လေတော့သတည်း။ ဤကား ပြဇာတ်ရိုးရိုး၏သဘောပင်ဖြစ်၏။ ထိုပြဇာတ်တို့မှာ၊ တိုင်းသူပြည်သား လူအများနှင့် တကွ၊ တောလက် ကျေးရွာဒို့၊ လှည်းနေ လှေအောင်း၊ မြင်းစောင်းမကုန်ပင် ကြည့်ရှုမှတ်သား ဘတ်ကြားအပ်သော ဇာတ်မျိုး ဖြစ်၍၊ ပြဇာတ်-ဟုခေါ်လေသည်။

နန်းတွင်းဇာတ်မှာကား၊ ဤကဲ့သို့ အရပ်သူ အရပ်သားတို့နှင့်လုံးဝ မသက်ဆိုင်ဘဲ၊ နန်းတွင်းသူ နန်းတွင်းသားတို့ အဘို့မျှသာ ဟူ၍၎င်း၊ မိမိတို့ အချင်းချင်းသိရှိ ရိပ်မိ၍ စိတ်သည်သာရန် ဟူ၍၎င်း၊ ထို့အချက် အလက်များနှင့် ရှေးဟောင်း နှောင်းဖြစ်တို့ကိုပြမှာ၍၊ ဇာတ်အိမ်ဇာတ် အလက်များနှင့် ရှေးဟောင်း ထားသော ဇာတ်မျိုးပင် ဖြစ်ရကား။ နန်းတွင်းဇာတ်-ဟူ၍ခေါ်လေသည်။ ဝါ၊ နန်းတွင်းအဖြစ်အပျက်- ဟူ၍ ခေါ်လေသည်။ ထိုအကြောင်းများကိုလှိုင်ထိပ်ခေါင်တင် စီရင်ရေးသား သည့် ဣန္ဒာဝံသ နန်းတွင်းဇာတ်တော်ကို၎င်း၊ ပိဗေကာရီ နန်းတွင်း ဇာတ်တော်ကြီးကို၎င်း၊ ကြည့်ရှုတွေ့မြင် နိုင်လေတော့သတည်း။

ဈ။ ပြဇာတ် နှင့် နန်းတွင်းဇာတ်

နောက်က ဖေါ်ပြခဲ့သည့်အတိုင်း၊ ပြဇာတ်နှင့်-နန်းတွင်း ဇာတ်တို့ တွင် အချို့ကို ပေးပေါ်တွင်၎င်း၊ ပုရပိုက်ပေါ်တွင်၎င်း၊ မူတင် ရေးသား ခဲ့ကြပေ၏။ ထိုသို့ရေးသားခဲ့သော နန်းတွင်း ဇာတ်တို့ကို ဖေါ်ပြရမည် ဆိုလျှင်၊ အာခေတ် ဟံသာဝတီပါ မင်းတရားကြီး၏ လက်ထက်တွင် ထင်ပေါ် ကျော်စောခဲ့သော၊ ဝန်ကြီးပဒေသရာဇာသည်၊ မဏိကက် ပြဇာတ်ကို ရှေးဦးစွာစီရင်ရေးသား ထားခြင်း ဖြစ်၏။ ထိုဇာတ်မှာ၊ ဖျို သွေးနှင့် တူရကား၊ အချို့မူများ၌၊ မဏိကက်ဖျို-ဟူ၍ မှတ်တမ်းတင် ကြသေးသည်။

ထို့နောက် ကုန်းဘောင်ခေတ်၊ ပထမပိုင်း၊ အလောင်းမင်းတရား ကြီး၏ လက်ထက်တော်တွင်၊ ထင်ပေါ်ကျော်စောခဲ့သော၊ ရွှေတောင် သီဟသူ အမတ်သည်၊ ရတနာကြေးမုံပြဇာတ်ကို ရေးသားခဲ့လေသည်။ (ထိုရတနာ ကြေးမုံ ပြဇာတ်ကား၊ စင်စစ်အားဖြင့်၊ ပြဇာတ်နှင့် မတူ ချေ။ ဝတ္ထုရိုးစိုးနှင့်သာ တူလေတော့သည်)။

ထို့နောက်၊ ကုန်းဘောင်ခေတ်လယ်ဟု ဆိုအပ်သော စက်ဝိုင်းမင်း- ခေါ်၊ ဘကြီးဘော်ဘုရားလက်ထက်တွင်၊ ထင်ပေါ် ကျော်စောခဲ့သော မြဝတီ ဝန်ကြီး ဦးစ-သည်၊ အီနောင် နန်းတွင်း ဇာတ်တော် ကြီးကို၊ ဇာတ်ခန်း-ဇာတ်အိမ်များဖြင့် ဘွဲ့နွဲ့ကာ၊ သီကုံး ရေးသားခဲ့လေသည်။ ထို အီနောင် ဇာတ်-မှာ၊ နောက်ပေါ် ဇာတ်သဘင်သည် တို့နှင့်တကွ၊ ပညာ ဗဟုသုတကို လေ့လာ ဆည်းပူးကြသူတို့အဖို့၊ အလွန်အားကိုး ထိုက်တန်သော နန်းတွင်းပြဇာတ်ကြီး တစ်စောင်ဖြစ်လေသည်။

ထို့နောက် အဆိုပါ ဘကြီးတော် ခေတ်နှင့်၊ သာယာဝတီမင်း၊ ပုဂံ- မင်းတို့ ခေတ်တွင်၊ ထင်ပေါ် ကျော်စော ခဲ့သော မြေထဲမြို့ စီရင်စု၊ ဆင်ပေါင်ဝဲရွာ ဇာတ်ဖြစ်သော၊ ဆရာကြီး ဦးကြင်ဥ- သည်သည်း၊ အေကုမ္ဘန်ပြဇာတ်၊ ဝန်နုပြဇာတ်၊ ပါပတိန်ပြဇာတ်၊ ကာလကဏ္ဍီ ပြဇာတ်တို့ကို တညတွင်းနှင့်အပြီး ကပြနိုင်ရန်၊ ဇာတ်ခန်း-ဇာတ်အိမ်

ကာ၊ သီကုံးရေးသားခဲ့ပေ၏။ ထိုပြဇာတ်များကား၊ နန်းတွင်း ဇာတ်မျိုး မဟုတ်၊ ရိုးရိုးအရပ်သားများအား ကပြရန်- ပြဇာတ် သဘောမျိုးဖြစ် လေသည်။

ထို့နောက် ကုန်းဘောင်ခေတ် နောက်ပိုင်း - ဟု ဆိုအပ် သော မင်းတုန်းမင်း တရားကြီး လက်ထက်တော်၌ကား၊ မြန်မာစာပေနှင့်- ကဗျာ လင်္ကာပြဇာတ်တို့၏အဆင့်အတန်းမှာ၊ တိုးသည်ထက်သေး-တိုး တက်လာလေရာ၊ လှိုင်ထိပ်ထား- စီရင် ရေ သားသည့် ဝိဇယကာရီ နန်းတွင်းဇာတ်တော်နှင့်- ဗုဒ္ဓဘုံသ နန်းတွင်းဇာတ်တော်များ အပြင် အထက်က ဖေါ်ပြခဲ့သည့်အတိုင်း၊ စလေဆရာကြီး ဦးပုည- ရေးသားခဲ့ သော ပြဇာတ်များပေါ်ထွက်ခဲ့လေသည်။ ထိုတွင်- နန်းတွင်းဇာတ်ကို နန်းတွင်း ဇာတ်တော်- ဟူ၍ခေါ်ကာ၊ ဝိဇယကာရီနှင့်- ဗုဒ္ဓဘုံသ ဇာတ်တို့မှာ၊ ခင်းကျင်းကပြခြင်း-မပြုကြဘဲ၊ ဘတ်စာသဘောမျိုးဖြင့်သာ တွင်ကျယ်ခဲ့၍၊ ဦးကြင်ဥ-ရေးသား ခဲ့သော ပြဇာတ်များနှင့်၊ စလေဦးပုည ၏ပြဇာတ်များသာ- သဘင်ခင်းကျင်း ကပြကြလေသည်။

ထို့ကြောင့် နန်းတွင်းဇာတ်မှာ၊ ဘတ်စာ သဘော မျိုးသို့ သက် ရောက်၍၊ ပြဇာတ်မှာ၊ နန်းတွင်းသူ နန်းတွင်းသားတို့နှင့်တကွ၊ အရပ် သူ အရပ်သားများ သိရှိ ရန်၊ သ ဘင် တို့ က ခင်း ကျင်း ကပြ ကြရ သော ဇာတ်မျိုး-ဟူ၍သာ မှတ်သားရပေမည်။

ည။ ပြဇာတ် စာအုပ်များ

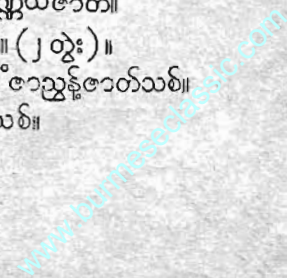
- ၁။ ရတနာတံမြုံ မင်းသမီး ပြဇာတ် (၎င်းမှာ၊ အချုပ်တန်း ဆရာဖေ ရေးသားသော ပြဇာတ်ဖြစ်သည်)။
- ၂။ သီဟမာဟုပြဇာတ်။ (၎င်းပြဇာတ်စာအုပ်မှာ၊ မြေထူးဝန်- မောင်မောင်ကြီး ရေးသားသော ပြဇာတ်ဖြစ်သည်)။
- ၃။ တရုတ်ပြည် စွယ်တော်ပင့်ခန်းပြဇာတ်၊ (၎င်းမှာ၊ ဆရာကြီး ဦးမြစ်ကျော်ရေးသည်)။

၄။ အတုလကုမ္ပာ ပြဇာတ်။ (၎င်းမှာ၊မောင်မောင်ကလေး ရေး သားသော ပြဇာတ်ဖြစ်သည်။)

၅။ ဘိန်းပုံးဆရာနှင့် ကွမ်းပုံ ကုမ္ပာဇာတ်။ (၎င်းမှာ၊ ဦးစံသူနှင့် ဦးဆိုင်-တို့ရေးသည်။) ထို့နောက်၊

- ၁။ မြအေးယဉ်မင်းသမီးပြဇာတ်။
- ၂။ စိန်နန်းရင် မင်းသမီး ပြဇာတ်။
- ၃။ ရွှေကျေးကလျာ မင်းသမီး ပြဇာတ်။
- ၄။ နန်းကိန္နရာ ပြဇာတ်။
- ၅။ စန္ဒကိန္နရီ မင်းသမီး ပြဇာတ်။
- ၆။ ရဟန်းလောင်း နောက်ပိုး မောင်ရွှေရိုးပြဇာတ်။
- ၇။ ဝံသာကြာနှင့် ဗောဓိမယ် မင်းသမီးပြဇာတ်ဆန်း။ (၎င်း ၇ - ဇာတ်တို့မှာ၊ ဆရာမြိုင်ရေးသည်။) ထိုနှင့်တခေတ်တည်း ဆက်၍၊
- ၁။ သင်္ခါရကုမ္ပာနှင့် မယ်သာဓုပြဇာတ်။
- ၂။ ပဒုမ မင်းသားနှင့် သူခိုးကြီးပေါင်တို ပြဇာတ်။
- ၃။ သူခိုးကြီးမိစ္ဆာပေါင်တိုဇာတ်။
- ၄။ ဗျတ်ဝိ ဗျတ္တဇာတ်။
- ၅။ ပန်းတော်ဆက်မောင်ဗျတ္တဇာတ်။
- ၆။ မင်းညီနောင် ဖေါင်ဆွဲ ဇာတ်။
- ၇။ ဂန့်တေ တပင် ပျဉ်းခြောက်ပင်ဇာတ်။
- ၈။ အဘုမသိ အဘမသိဇာတ်။
- ၉။ ဒေဝီယာမယ်ဘဒ္ဒါ သေဋ္ဌေးသမီးဇာတ်။
- ၁၀။ ကျတ်သူတော် မောင်ရွှေ၊ မသင်းကြိုင်ဇာတ်။
- ၁၁။ ဖိုးစိန် ငွေစိန် ကသော လှံခါး ပိုးဇာတ်။
- ၁၂။ မောင်မင်းတင်နှင့် ရွှေမှန် ဇာတ်သစ်။
- ၁၃။ အနော်မာသောင်ယံက မောင်ဆန်ပြန်ဇာတ် (ဒုတိယ)
- ၁၄။ မန္တလေးနန်းတွင်းဝင်သော နန်းတွင်း ခင်လေး ကျားသစ်မ ပြဇာတ်။

- ၁၅။ မရွတ်ကုန်ဘုရားကျားမကြီးဇာတ်။
- ၁၆။ ရွတ်ကုန်ဘုရားကျားတက်ပြဇာတ်။
- ၁၇။ မင်းသားမောင်တင့်တယ်ကသော သုမနမျိုး၊ ကိုးကျိပ်ကိုးဇာတ်။
- ၁၈။ ဒေါင်းသူတော်လှံထိုး စည်တီးဇာတ်။
- ၁၉။ ပုံတေ ရာမ လက္ခဏ ယိုးဒယားဇာတ်ကြီး။
- ၂၀။ ပဋိကွဲရား ကုလားမင်းသားဇာတ် (၂ တွဲ)။
- ၂၁။ လူသားစားဆရာအိနှင့်တပည့်မောင်ဖို ပြန်ဇာတ် (ဒုတိယတွဲ)
- ၂၂။ ရေငန်ပိုင်ဦးရှင်ကြီးနတ်ဖြစ်ဇာတ် (၂ - တွဲ)။
- ၂၃။ ရာမယိုးဒယားဇာတ်တော်ကြီး (တတိယတွဲ)။
- ၂၄။ စောဘေ-စောမေ ဇာတ်သစ် (ပထမတွဲ)။
- ၂၅။ သုဇိတာ ဗျိုင်းမဖြစ်ဇာတ်။
- ၂၆။ ချင်းမကလေး ဇဝါနနှင့် ရွှေဖန်နောတို့ဇာတ်။
- ၂၇။ အိန္ဒကုမ္ပာနှင့်-ဝါဠုမြတ်စွာ မဟာရွှေနန်းတော်သုံးယိုးဒယား ဇာတ်။
- ၂၈။ မိန်းမလိမ်ကြီး-မယ်ဘေဇာတ်။
- ၂၉။ ဗိမ္ဗသာရမင်းကြီး ခြေဘွားခါးခွဲဇာတ်သစ်။
- ၃၀။ မောင်စိန်ကလေးဇာတ်သစ်။
- ၃၁။ ယစ်တုတ်ကြီး-မောင်ပဏ္ဍကနှင့်-မယ်သုဒ္ဓခေလာဇာတ်။
- ၃၂။ ဘီးတန်းသူတော်-နှစ်ပြည်ကျော် ဇာတ်သစ် အဆန်း။
- ၃၃။ ပုဏ္ဏားမောင်စိလံဇာတ်။
- ၃၄။ မောင်ပုညပြဇာတ်ဆန်း။
- ၃၅။ ရေကင်းသူ မရွှေဗွင့် ဇာတ်သစ်။
- ၃၆။ သူဆင်းရဲလင်၊ ကာက- မယား၊ ဝဏ္ဏယဇာတ်။
- ၃၇။ ကုလားကလေးစိန်ပီတာစမံအင်ဇာတ်။ (၂ တွဲ)။
- ၃၈။ ရခိုင်ကလေးရွှေပေါ် ဦးစိန်နှင့် ပန်းအို ဇာညွန့်ဇာတ်သစ်။
- ၃၉။ ဆင်ဖြူရှင်တရားမင်းနကျယ် ဇာတ်သစ်။
- ၄၀။ တရုတ်မောင်ကန်ဇာတ်။
- ၄၁။ မောင်ဝဏ္ဏအိုးကွဲဇာတ်။

- ၄၂။ ဣသိန္ဒ ရသေ့ကလေး ဇာတ်သစ်။
- ၄၃။ မင်းကုသန္ဓိလဲး ပပဆွဲးဇာတ်။
- ၄၄။ မောင်အုပ်ကန်-ကံဆိုးဇာတ်။
- ၄၅။ သမီးရည်းစား-စိန်စား ဇာတ်။
- ၄၆။ မောင်လုံ့လပြဇာတ်သစ်။
- ၄၇။ ဥစ္စာစောင့်-မစောင့်မြိုင် ဇာတ်။
- ၄၈။ သူခိုးကြီးမောင်တူမီးဇာတ်။ (ထိုပြဇာတ်၄၈ အုပ်မှာ-ဆရာမနှင့်-ဒါးပိန် ယိမ်းဆရာ-ဦးမောင်ကြီး-ညီအစ်ကို ၂-ယောက် စပ်ရေးကြသည်။)
- ၁။ ရွှေအိမ်စိ-ပဉ္စကွဲယားပြဇာတ်သစ်။
- ၂။ ဥစ္စာစောင့်-မစောင့်မြိုင်ဇာတ်။ (၎င်းပြဇာတ်မှာ၊ ဦးအောင်ရေးသည်။)
- ၁။ ချင်းမကလေးဝါပင်ပြဇာတ် (ဒုတိယတွဲ) ။ ထိုပြဇာတ်စာအုပ်ကို ဦးတလုပ်ရေးသည်။
- ၁။ ရွှေတိကုန်ဘုရားအမှူးကို-ကျားဖူးတက်သော ဇာတ်။
- ၂။ ဆရာပုနှင့်မောင်စိန်ခိုကဒသာကြာခိုင်းမောင်နှင့် စောမြိုင်ဇာတ်။
- ၃။ ကုလားကလေး ငမြတ်ပိ-ငမြတ္တဇာတ် (၃-တွဲ) ။
- ၄။ သူခိုးထီးလတ်-မယားသတ်ပြဇာတ်ညွှန်။
- ၅။ ကျောက်ပိုင်းသမိုင်း ရေးကင်းသူ-မရွှေပွင့်။ (ပထမတွဲ) ။
- ၆။ ချင်းမလေး-ဝါနုပဲးဇာတ်သစ်။
- ၇။ သီရိဓမ္မာသောကမင်း ပြဇာတ် (ပထမတွဲ) ။
- ၈။ အလောင်းတော် သုဏ္ဏသျှံ။ (ထိုပြဇာတ်စာအုပ်၈ အုပ်ကို ဆရာလွမ်းရေးသည်။)
- ၁။ စိန်နားကပ်မင်းသမီး-ပုလဲးနားကပ်မင်းသမီးပြဇာတ်။

- ၂။ စက်ယဉ်ပျံ မင်းသမီး ဇာတ်။ (ထိုပြဇာတ် ၂ အုပ်ကို ဦးခံဘရေးသည်။)
- ၁။ ပန်းဘဲးမောင်တင့်တယ် ဇာတ်။ (ပထမတွဲ) ။
- ၂။ ဇဠာရမင်း-နွားနှင့်သား တရားစီရင်ခန်း ဇာတ်။
- ၃။ ဆဒ္ဒန်ဆင်မင်း ဇာတ်။ (ပ-ဒု၊ ၂-တွဲ) ။
- ၄။ မောင်ဖခားနှင့် မကြေးမုံဇာတ် (ဒုတိယတွဲ) ။
- ၅။ ပဉ္စမပီမင်းသမီးဇာတ်။ (ပထမတွဲ) ။
- ၆။ ဓမ္မစတီ ဓမ္မပါလ ဇာတ် (ပထမတွဲ) ။
- ၇။ သူခိုးလက် သူဝှက်လူ ဇာတ်။ (ပထမတွဲ) ။
- ၈။ ယခုအမွှေး မိုးရွာ၍၊ တေးမျိုးကင်းကွာသော ဇာတ်။
- ၉။ ဇန္တီမယ်နှင့် မောင်ငယ်ပေါရာဏ ဇာတ်။
- ၁၀။ မြို့စတေးရေချမ်း ကန်စဘေး လစန်းယုန်ဇာတ်။
- ၁၁။ အလောင်း တေမိ မင်းသား ဇာတ်။
- ၁၂။ ဘီးဘန်းဖိုးသူတော် ဇာတ်သစ်။
- ၁၃။ သူခိုးမောင်ခပေါက်ကျော် ဇာတ်။
- ၁၄။ ရည်းစားအလောင်းပိုက်-အပူဘိုက် (ပထမတွဲ) ။
- ၁၅။ စိန်ပန်းဖိုးသူတော် ဇာတ်။
- ၁၆။ ရည်းစားလက်ဆွဲး ဓါးထိုးပွဲ။
- ၁၇။ ကုလား မဟာဗေဒင်ဇာတ်ဆန်း။
- ၁၈။ ပိမ္မသာရဇာတ်ဆန်း။
- ၁၉။ သူဆင်းရဲမဟာဗျတ် ဇာတ်သစ်။ (ထိုပြဇာတ် ၁၉ အုပ်ကို ဦးဘိုးသွင်ရေးသည်။)
- (၁) မိတ္ထိလာ ကန်တော်ကြီး သမိုင်း၊ (၎င်းပြဇာတ်စာအုပ်ကို ဆရာဘီရေးသားသည်။)
- ထိုပြဇာတ်တိုင်း-မေးရှား မနောင်းပင်၊ မင်းထင် မယ်မှန် ပြဇာတ်။ ကိုသောဏနှင့်-မယ်ယတ္တပြဇာတ်။ မယ်ပေါနှင့်-ကိုဒါယ ပြဇာတ်။ ဆာတောင်သူ-အောင်မြင်ပြဇာတ်။ ရွှေလှုပ်မီးမြှောက်နန်းတော်-လှိုက် ပြဇာတ်။

ကို နှစ်ဖွယ်-မစိန်သုန်ကသော-ဝါလုလဒတ္တပြဇာတ်။ မဒီကိုင်ဆရာပုနှင့်
 မင်းသားနု-မောင်ဘကြော့တို့ ကသော-ဓမ္မစေတီ-ဓမ္မပါလ ပြဇာတ်။
 ပထမံ ဆရာအောင်နှင့် စကြာရေးချ ပြဇာတ်။ သံသကွဏ-ပတ္တသပြ
 ဇာတ်-စသည်တို့ဖြင့် ၎င်း။ ထိုနောက်ခေတ်အခြေအနေမှာ၊ တနေ့တခြား
 တိုးတက်ပြောင်းလဲ၍ ယာသဖြင့်၊ ဆိုးပြီးသောပြဇာတ်မျိုးနှင့်-ပြဇာတ်
 စာအုပ်တို့မှာ၊ အလွန်ရိုးတာ၍ သွားသောကြောင့် ခေတ် ပြဇာတ်ကလေး
 များကို ပညာရှင်များက-ရေ သားကြပြန်လေသည်မှာ၊ ပြင်သစ်ဘာရေး
 ဆရာ နီး မော်-ဗဲးရား-စီရင်ရေးသားရင်းဖြစ်သည့် ဝတ္ထုများမှ၊ သခင်
 ဘသောင်း-ဘာသာပြန် သိုရေးသားသည်၊ ဆရာဝန်ဘာဘဲ ပြဇာတ်။
 ဇော်ဂျီ ဦးသိန်းဟန် ပြန်ဆိုရေးသားသည့် မဟာဆန်ချသူပြဇာတ်-တို့
 နှင့်တကွ၊ ယခု နောက်ဆုံးခေတ် အ ခြေအရ ဆက်လက်၍ ရေးသားကြ
 သော ပြဇာတ်သစ်များကိုကား၊ သိန်းဖေမြင့်၊ တိုကလေး တင့်အောင်။
 ရွှေဒုး ဘီးအောင်၊ ဒဂုန်ဆရာဝန်၊ သန် နွဲ့၊ ချစ်မောင် စသည့် ပြ
 ဇာတ်ရေး ဆရာများဖြစ်၍၊ ထိုပြဇာတ်တို့မှာ၊ ၃-နာရီခန့်မျှဖြင့်တပြေ၍
 ဆုံးခန်းတိုင်ရောက်နိုင်သောပြဇာတ်များဖြစ်ကြလေတော့သတည်း။

ဦးကြင်ဥ၏ အဋ္ဌပုတ္တိ

ဤပါပဟိန်ပြဇာတ်ကို စီရင်ရေးသားခဲ့သော- ဆရာကြီး ဦးကြင်ဥ-
 သည်၊ ဇွေထမြို့ဆင်ပေါင်ဝဲရွာ၌-ဖွားမြင်ရာ ဇာတိဖြစ်၍၊ ကောစာ
 သက္ကရာဇ် ၁၁၀၁-ခုနှစ်တွင်-နန်းတက်သော၊ စစ်ကိုင်းမင်းလက်
 ထက်၊ ထို့နောက်-ရွှေဘိုမင်းလက်ထက်၊ ထို့နောက်ပုဂံမင်းလက်ထက်
 တည်းဟူသော-မင်းသုံးဆက်တို့လက်ထက် ဘော်တွင်၊ ထင်ပေါ် ကျော်
 စော သော-ပြဇာတ်ရေး ဆရာ ဦး-တဦးပင် ဖြစ်လေသည်။ ဆရာ
 ကြီး ဦးကြင်ဥ-မှာ ဟံသာဝတီရောက်မင်းတရားလက်ထက်က-ထင်ပေါ်
 ကျော်စောခဲ့သော၊ ဝန်ကြီးပဒေသ ရာဇာဘုံ ကဲ့သို့- ထွင်ဉာဏ်ရှိသော
 ကြောင့် ထိုးဇာတ်ဖြစ်သော၊ ၁-ပါပဟိန်ပြဇာတ်။ ၂-ဝက်န္တပြဇာတ်။ ၃-
 ဒေဝကုမ္ဘန်ပြဇာတ်။ ၄-ကာလကတ္တိပြဇာတ်။ ၅-နန္ဒာသီရိ ဇာတ်တို့ကို
 တညတွင်းနှင့်အပြီးကပြန်ရေးအတွက်၊ ဇာတ်အိမ်ဇာတ်ကွက် ဇာတ်
 ကောင်များနှင့်တကွ၊ စီရင်ရေးသား ခဲ့သည့်အပြင်၊ ဘုရားဟော ဖြစ်
 သော။ ၁- ဝေဿန္တရာဇာတ်တော်ကြီးဝတ္ထုနှင့်။ ၂-မဟောသဒဇာတ်
 တော်ကြီး ဝတ္ထုတို့ကို ယည်း ဇာတ်ကွက်ဆင်ကာ၊ ၁-ဝေဿန္တရာ ပြ
 ဇာတ်။ ၂-မဒေတာသပြေဇာတ်-ဟု အ ညည်းပေးကာ၊ သီကုံး ရေးသားခဲ့
 ပေသေး၏။

ထို့ပြင်၊ မည်သူမဆို၊ လိုရာကိုသာ ထုတ်ယူပြောဆိုသုံးစွဲနိုင်ရန် အ
 တွက်။ ရာသီဥက္က-ညှိုးချင်း၊ ၎င်းလေ ချိုးအမျိုးမျိုးနှင့်၊ ရာဘူး၊ ဇွေးချိုး၊ လေး
 ချိုးတို့ ကလည်း ခြောက်ခြားစွာပင်ရေးသာ ခဲ့လေသေး၏။ ထိုသို့ မိမိတို့
 လိုရာကို ကောက်နှုတ်သုံးစွဲနိုင်ရန် ရေးသားခဲ့သော ကဗျာတို့ကို “ပဒေ
 သာသီချင်း” ဟူ၍ အမည်တပ်ကာ၊ ကက်တင်ပုံနှိပ်ပြီးခဲ့ပေ၏။ ဆရာကြီး
 ဦးကြင်ဥသည်၊ ဘုရင်မင်းမြတ်က၊ ခန့်အပ်သူကောင်းပြုခြင်းကို ခံရသော
 နန်းတွင်းစာဆို တ-ကြီးမဟုတ် သာလည်း၊ စာပေကျမ်းဂန်ဗဟုသုတ
 တို့ကို ၎င်း။ နန်းမှန်ရတို့ကို ၎င်း။ ဒေသန္တရ-ဗဟုသုတ တို့ကို ၎င်း။ တ
 ကယ်တန်းရှာဖွေသောသူဖြစ်သောကြောင့်- ဆရာကြီး၏ စာများသည်။

ထီးမူ-နန်းဟန်၊ ကြိတ်နန်းဆန်လှသည်ကိုတွေ့မြင်ရပေ၏။ ၀ ၇-ဘွဲ့မြင်ရပေလတ္တံ့။ (ဆရာကြီးဦးကြင်ဥ၏ မွေးဖွားသည့် ခုနှစ်သက္ကရာဇ်တို့ကိုကား မတွေ့ရသေးပေ)။

ပါပဟိန်ပြဇာတ် အကျဉ်းချုပ်

အောင်ချာ နာဂရ တိုင်းပြည်ကြီးတွင်၊ မြဟူး သဟံမင်းကြီးနန်းစံ၍၊ တောင်နန်းမိဘုရား၊ မြောက်နန်းမိဘုရား - ဟု၊ ရှိရာတွင် တောင်နန်းမိဘုရားကြီးမှာ၊ ၁-သဘောကြီး ဇေယျသိန် မင်းသားနှင့် ၂-သားတော်ငယ် အသမ္ဘိန်မင်းသားတို့ကို ဘွားမြင်ပေး၏။ သို့ဘွားမြင်ရာ၌ အသမ္ဘိန်မင်းသားကိုဘွားမြင်ပြီး ပကြာမိဝင်မယ်တော်ဖြစ်သောတောင်နန်းမိဘုရားကြီးမှာ-အနိစ္စရောက်၍၊ မြောက်နန်းမိဘုရားက အသမ္ဘိန်မင်းသားအား-နို့ချို တိုက်ကျွေးကာ ကြီးပြင်းစေ၏။ ထို မြောက်နန်းမိဘုရား၌လည်း၊ အသမ္ဘိန်မင်းသားထက်တနှစ်မျှ ကြီးသော၊ ပါပဟိန်မင်းသားကို ဘွားမြင်လေ၏။ တခါသော်- မြဟူးသဟံ မင်းကြီးအား လက်တွင် ခုနာရောဂါ ဖြစ်ကပ်လာသဖြင့်၊ မိမိမရပ်နိုင်ရကား၊ မြောက်နန်းမိဘုရားက၊ ခံတွင်းဖြင့်ငုံ၍-သက်သာစေရာတွင်၊ ခံတွင်း၌ပင်-ခုနာမှာ အပူငွေ့ဖြင့်၊ ပြီပေါက်-လရာ-မင်းကြီးမှာ စက်တော်ခေါ်၍ ပျော်တော်မှု၌လေ၏။ ထိုအခါ မြောက်နန်းမိဘုရားက မင်းကြီးလက်ကို-ခံတွင်းမှနှုတ်၍ ပြီ ကိုထွေးပစ်နေလျှင်၊ မင်းကြီး ခိုးမည်ကို စိုးသောကြောင့်- မနိုး-မထုတ်ဘဲ မြီချလိုက်လေ၏။

ထိုအကြောင်းကို စက်တော်ခေါ်ရာမှ ခိုးလာသော မြဟူးသဟံ မင်းကြီးသိလျှင်၊ မြောက်နန်းမိဘုရားမှာ မိမိအပေါ်၌-မည်မျှလောက် ချစ်ခင်ကြောင်းကို သိရှိကျေးဇူးတင်သောအားဖြင့်၊ လိုရာဆုကို တောင်းလေ-ဟု အမိန့်တော်ရှိလေရာ၊ မြောက်နန်းမိဘုရားက “ကဘိသာ-မြိပစေ နောင်လိုသောအခါမှ ဤဆုကိုတောင်းပါမည်” ဟု အသိပေး၍ သားလေ၏။

ထို့နောက် ပါပဟိန်မင်းသားငယ်အသက် ၁၆ နှစ်အရွယ်သို့ရောက်သောအခါ၌၊ မင်းကြီးထားရှိပြီးသားဖြစ်သော “ကတိ” အဘိုင်း၊ သား

တော်ပါပဟိန်မင်းသားအား၊ ထီးနန်းလွှဲအပ်ပေးဘို့ရန် တောင်းဆိုလေရာ၊ ဘုရင်ကြီးမှာ-ပါပဟိန်မင်းသား၏ ဆိုးသွမ်း၊ တော့ရမ်း၊ မူးယစ်သေခံစားချက်များကို၊ ဝန်ကြီးလေးပါးတို့က လျှောက်ထားသိရှိပြီး ဖြစ်သည့်အတွက်၊ ထားရှိပြီးသော် “ကတိ” ကိုပယ်ဖျက်၍၊ ပါပဟိန်မင်းသားအား ထီးနန်းကိုမပေးဘဲ၊ သားတော်ကြီး ဖြစ်သော ဇေယျသိန်မင်းသား-တောင်နန်းဘွားကိုသာ ထီးနန်းပေးအပ်လေသည်။

ထိုအခါ၊ မြောက်နန်းမိဘုရားက သားတော်ပါပဟိန်အား ဘုရင်ကြီးက ထားရှိခဲ့သော “ကတိ” ကိုဖျက်၍ ထီးနန်းမပေး ကြောင်း- စသည်တို့ကို ပြောပြကာ၊ သားတော်အား ဆက်လက်၍ မမိုက်ရန်ကို ကိုင်း။ ထီးနန်းကို မရမေးနကြီးစားရန်တို့ကို ကိုင်း။ မြောက်ထိုးပင်ကော်သဘောဖြင့် သွန်သင်ဆုံး-ပြောပြပေး၏။ ထိုအခါ ပါပဟိန်မင်းသားမှာ ခမည်းတော်ကိုလည်း- “ခိတ်ခု” နောင်တော် ဇေယျသိန်မင်းကို လည်း ခိတ်ခုသော သဘောဖြင့်၊ နောင်တော်ဘုရင်မင်းမြတ်ထံဝင်ရောက်စားခြင်း မပြုဘဲ နေလေရာ၊ ယေယျသိန်မင်းက အမတ်တို့ကို စေလွှတ်၍ ခေါ်ပံ့သော်လည်း၊ ထိုအမတ်တို့ကို-ပါပဟိန်မင်းသားက၊ သူ၏ ဆိုးသွမ်းတော် ဆိုးသွမ်းဘက်ဖြစ်သော သူတို့နှင့် ဘမ်းဆီး ရိုက်ပုတ်ထောင်းထု၍ လွှတ်လိုက်လေရာ၊ အမတ်တို့မှာ- ဇေယျသိန်မင်းအား အကြောင်းကို၊ လျှောက်ထားလေသဖြင့်၊ ပါပဟိန်အား မရ-အရ ဘမ်းယူပြီးလျှင် ဆင်တင်းကုပ်ဆင်ထိန်းတို့ထံ၌၊ သုံးနှစ်တိတိအကျယ်ချုပ် အားဖြင့် ဒဏ်ပေးသော သဘောနှင့် ထားရှိလေသည်။

ပါပဟိန်လည်း နောင်တော်ဘုရင်မင်းမြတ်အပေါ်၌ အမျက်မပြေဘဲ မိမိအားကာကွယ်စေသော ဆေးများကို ထိုးနှံပြီးလျှင်၊ နောင်တော်၏ခါ ကို ခိုးယူရန် ညအချိန်မတော်၌ မြီရိုးခေါ်သို့ ခုန်၍ အဝင်၌၊ ဇေယျသိန်မင်းလည်း၊ ဇံနည်းနာလှည့်လည်ခိုက်နှင့် ကြုံတွေ့လေရာ၊ ပါပဟိန်မင်းသားကို လက်ရောင်းယူ၍၊ သေဒဏ်စီရင်ချက်ပေးရာတွင်၊ တောင်နန်းဘွားဖြစ်သော၊ မင်းသားငယ်-အသမ္ဘိန်က၊ ပါပဟိန် မင်းသား၏ ဘက်မှ ရှေ့နေလိုက်သောအားဖြင့်၊ အစ်ကိုလတ်ပါပဟိန်အား သေဒဏ်

စီရင်ချက်ကိုချ မပေးဘဲ၊ ပါပဟိန်မင်းသားမယ်တော်၏ ကျေးဇူးများကို ခေါ်ပြု၍ အမှုမှချမ်းသာခွင့်ပေးရန်သျှောက်တော့သေ၏။ သို့တောင်း ပန်သည့်အတွက်၊ ပါပဟိန်မင်းသားအား သေဒဏ်မှချမ်းသာပေး၍၊ အောင်ချာနဂရတိုင်းပြည်မှအပ၊ အခြားနေရာ သို့ပြောင်-ရွှေ သွားရန် ပြည်နှင့်ဒဏ်ပေးလေ၏။

ပါပဟိန်လည်း၊ တောသူတောင်သား-လူခိုက်များကိုစုရုံးကာ၊ ဇေယျသိန်မင်းသားကို တိုက်ခိုက်ရန်ချီတက်၍ လာလေ၏။ ထိုအခါတွင် နောင်တော်ဇေယျသိန်မင်းသားက၊ ညီတော်-အသမ္ဘိန် မင်းသားငယ် အား သူ့အတွက် ထိုက်သင့်သော၊ မရည်းတော်ကို ရှာရန် စေခိုင်းလိုက် သဖြင့်၊ မရည်းတော်ရှာရန် ထွက်လာသော အသမ္ဘိန်မင်း သားနှင့်- ပါပ ဟိန်မင်းသားတို့တွေ့ရှိရာတွင်၊ ပါပဟိန်မင်းသားက ဘင်းဆီး၍ အသင် သည်- ငါ့ ခင်၏ နို့ကိုခိုး၍ရှိ သောကြောင့်။ ငါ့ ဘဝိန်ရလေသည်- ဟု အပြစ်ကိုရှာကာ၊ အသမ္ဘိန်မင်းသားကိုသတ်၍ အလောင်းကို ပြင်ဆင် ထားပြီးလျှင်- စစ်ချီ၍အတိုင်း- ချီတက်၍၊ နောင်တော်ဇေယျသိန်မင်း အားတိုက်ခိုက်လေ၏။ ထိုသို့တိုက်ခိုက်သေလျှင်၊ ဇေယျသိန် မင်း မှာ- ပါပ ဟိန်ကို- မခုခံနိုင်သဖြင့်၊ နန်းမှ ဆင်းသက်၍ ကြွေးမြင်ရ ဤ လေ၏။ ပါပဟိန်မင်းသားလည်း၊ ခမည်းတော်၏ အရိုက်အရာ၊ နောင် တော်ဇေယျသိန်မင်း၏ အရိုက်အရာ၊ ထီးနန်းကို စိုးအုပ်၍ နေလေ တော့သည်။

ဇေယျသိန်မင်းသားမှာ သည်း- ထွက်ပြေး ထိမ်းရှောင်ရင်း၊ ပါပ ဟိန်က ပြင်ဆင် ထားခဲ့သော၊ ညီတော် အသမ္ဘိန် မင်းသားငယ်၏ အလောင်းကို တွေ့မြင်ရလေလျှင်၊ ပူဆွေးငိုကြွေးနေစဉ်၊ တောပျော် ဇော်ဂျီအယောက်သည်၊ တောခမ်း တောင်ခမ်းတို့ကို ဖွဲ့နွဲ့ချီးကျူး၍ လာစဉ်၊ ဇေယျသိန်မင်းသား ညီတော် နောင်တော်တို့ထံသို့ ရောက် လာရာ၊ ညီငယ်အသမ္ဘိန်အား ကုသပေးသဖြင့်၊ အသက်ပြန်လည်၍ ရှင်လာလေ၏။ ထိုအခါ နောင်တော် ဇေယျသိန်မင်းသားနှင့် ညီငယ် အသမ္ဘိန်မင်းသားတို့သည်၊ သတိသံဝေဂ များကြလေသဖြင့်၊ ရသေ့

ပြုလုပ်ကာ နေကြလေတော့သတည်း။ (ဤကား၊ ပါပဟိန် ပြဇာတ်၏ အကျဉ်းချုပ်တည်း)။

ပါပဟိန်ပြဇာတ်ကိုရေးသားရခြင်း

ဤပါပဟိန်ပြဇာတ်ကို၊ ဆရာကြီး ဦးကြည်ဥန်သည် အကြောင်းမဲ့ ရေးသားသည်ဟု မယူဆနိုင်ပေ။ အကြောင်း ရှုပေ ည်၊ အဘယ် ကြောင့်ဆိုသော်၊ ထိုပါပဟိန်ပြဇာတ်ကို၊ အကျဉ်းချုပ်အားဖြင့် ဝေ ဘန် ရသည်ရှိသော်၊ ရန်ကြွင်းရန်စကို အပြတ်အသတ် သုတ်သင်ရှင်းလင်း ခြင်းမရှိဘဲ၊ အမှိုက်က-စ- ပြာသာပ် မီးလောင်- ဟူသည့် အတိုင်း၊ ရန်ပြင်းညှိသော၊ ပါပဟိန်မင်းသားအား၊ သုတ်သင်နိုင် သည့်အချိန် က၊ သုတ်သင်ရှင်းလင်းခြင်းမရှိသည့်အတွက်၊ နောင်တော် ဇေယျ သိန်မင်း မှာ၊ ထီးနန်းစည်းစိမ်တို့မှ ဆုံးရှုံးရခြင်း- စသော အချက်အလက် တို့ကို တွေ့ရှိရသေး ကြောင့်တည်း။

ထိုအကြောင်းတို့နှင့်အညီ၊ ဆရာကြီးဦးကြည်ဥန်သည်၊ ဤဇာတ်ကို စီရင် ရေးသား သော အချိန်အခါမှာလည်း၊ စတုတ္ထမင်း ခေါ် ဘကြီး တော်နှင့်၊ ရွှေဘိုမင်း၊ ပုဂံမင်း တို့လက်ထက်တွင် ထင်ပေါ်ရကား၊ စစ်ကိုင်း မင်း-ဘကြီးတော်သက်ထက်တွင် ရေးသားသည်ဟု ပညာရှိများ ယူဆ သည့်အတိုင်း၊ ထိုစဉ် အခါက-နန်းတွင်း အရေး ကိစ္စကိုမှာ၊ အလွန် တရာမှ ရှုပ်ထွေး၍ နပေ၏ အဘယ်ကဲ့သို့ နည်းဟူမူ ဘကြီးတော် စတုတ္ထမင်း သက်ထက်တွင်၊ နန်းမတော်ကြီး မယ်နန္ဒာနှင့် စလင်း မင်း သားကြီး ကို အိုငယ်တို့၏ ရှုပ်ထွေးမှုပင် ဖြစ်ပေ၏။ ထိုသို့နန်းမတော် ကြီးမယ် နန္ဒာကို အိုငယ်တို့မှ ၊ “နှမ ကင်းစား၊ မောင်ထီ ဆောင်း” ဟုဆိုသည့်အတိုင်း၊ ကိုအိုငယ်မှာ-စလင်းငါးမြို့ နှစ်စားရ၍၊ ရုံးတည်း ဝါးတည်းအားဖြင့်၊ မင်းသားကြီးတို့ကဲ့သို့ပင်၊ တန်ခိုးအာဏာနှင့်ပြည့်စုံ နေလေသည်။

သို့သော်လည်း ထိုစဉ်အခါက၊ စတုတ္ထမင်း၏ ညီတော်ဖြစ်သော၊ သာယာဝတီမင်း- ခေါ်၊ ရွှေဘိုမင်း- ခေါ်၊ ဥက္ကလာပမင်း- ခေါ်။

ကုန်းဘောင်မင်းမှာ၊ လုပ်ရည် ကြံရည်နှင့် ပြည့်စုံ၍ နေသဖြင့်၊ နန်းမတော်ကြီးမယ်နှင့်-ကိုအိုငယ်တို့မှာ၊ ကုန်းဘောင်မင်းအားထိရောက်အောင်-မထိုးပေါက်နိုင်ချေ။ ဝါ၊ အန္တရာယ် မပြုနိုင်ချေ။ ဘုရင် မင်းမြတ်ဖြစ်သော စကိုင်းမင်းမှာလည်း၊ ထိုအချိန် အခါ၌၊ ကောင်းစွာ ကုန်းမဘောင်မမှုချေ။ ထိုသို့ဖြစ်နေရာတွင်၊ စလင်းစားကိုအိုငယ်တို့၏ ရှုပ်ထွေး မှုကြောင့်၊ မိခင်ရွှေဘိုမင်းအား-တနေ့နေ့၌၊ မတရားပြုကျင့်မည်ကိုသိသော ရွှေဘိုမင်းသည်၊ ရွှေဘိုမြို့သို့ ထွက်ချီ၍ နောင်တော်အား တိုက်ခိုက်ပြီးလျှင်၊ တိုင်းပြည်ထီးနန်းကိုသိမ်းယူရလေတော့သတည်း။ (ဤဖော်ပြပါအချက်ကိုထောက်ရှုခြင်းအားဖြင့်၊ ထိုစဉ်အခါက၊ နန်းတွင်းအရေး အဖြစ်အပျက်များနှင့်-ပါပဟိန် ပြဇာတ်ကို နှိုင်းယှဉ်ကြည့်သည်ရှိသော်-

အမရပူရနေပြည်တော်ကြီးနှင့် = အောင်ချာ နာဂ ရ ထိုင်းပြည်။

ဘိုးတော်ဦးစိုင်းနှင့် = ဗြဟ္မာ့သဟံမင်းကြီး။

စကိုင်းမင်းနှင့် = ဇေယျသိန်းမင်း။

ရွှေဘိုမင်းနှင့် = ပါပဟိန်။

ကိုအိုငယ်နှင့် = အသတ္တိန်-တို့ကိုခတ်ဆင်ဆင်ထား၍၊ ရေးသားခြင်း ဖြစ်သည်-ဟုယူဆရာ၏။ ဤသို့ ယူဆလျှင် ဆရာကြီး ဦးကြည်ဥသည်၊ စကိုင်းမင်းနှင့်-ကိုအိုငယ်တို့၏ ဘက်တော်သားဖြစ်၍၊ နောင်အခါ၌၊ ရွှေဘိုမင်းထကြွပုန်ကန်မည်ကိုကြိုတင်သတိပေးသောပြဇာတ်ဖြစ်သည်-ဟုယူဆရပေမည်။

နောက်တနည်း။ ထိုသို့မဟုတ်ဘဲ၊ နန်းတွင်းရေးရှင်အဖွဲ့၌၊ ကလိန် ကုန်နေသော ကိုအိုငယ်နှင့်-ပါပဟိန်ကို နှိုင်းယှဉ်ယူဆလျှင်ကား၊ ဆရာကြီး ဦးကြည်ဥ-မှာ၊ ရွှေဘိုမင်းနှင့်-စကိုင်းမင်းတို့၏ ဘက်တော်သားဖြစ်၍၊ နောင်အခါ၌၊ စလင်းစား ကိုအိုငယ်တည်းဟူသော-ပါပဟိန်သည်၊ တိုင်းပြည်ထီးနန်း အသက် စည်းစိမ်ကိုပင် လုပ်ကြံ လိမ့်မည်

ဟုသတိပေးသောသဘောသို့ ရောက်ရှိ၍၊ ဆံရာကြီး ဦးကြည်ဥ-မှာ၊ စကိုင်းမင်းနှင့်- ရွှေဘိုမင်းတို့၏ဘက်တော်သားဖြစ်လေတော့သတည်း။ ဤနှစ်နည်းတွင်၊ ပထမနည်းသာ အသင့်မြတ်ဆုံးသောနည်းဖြစ်ကြောင်း မှတ်သားအပ်လေတော့သတည်း။

ဤသို့လျှင်၊ စကိုင်းမင်းဘကြီးတော်လက်သက်၌၊ နန်းတွင်းအရေးတော်များပေါ်ထွက်နေဆဲ-ပေါ်ထွက် လတ္တီသော အကြောင်းများကို ရည်ရွယ်၍၊ စောစီးစွာ ငြိမ်းသတ်နှင့်ရန် ကြိုတင်၍ သတိပေးသော သဘောဖြင့်၊ ဆရာကြီးဦးကြည်ဥက၊ ပြဇာတ်အဖြစ်သီကုံး ရေးသားခြင်းပင်ဖြစ်သည်-ဟုမှတ်ယူရန်သင့်လေတော့သတည်း။

ပါပဟိန်ပြဇာတ်ကိုလေ့လာခြင်း၏

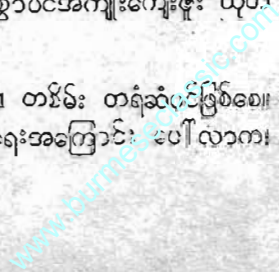
အကျိုးကျေးဇူးများ

ဤပါပဟိန်ပြဇာတ်ကို လေ့လာခြင်းကြောင့် ခံစားရရှိ နိုင်သော အကျိုးကျေးဇူးများမှာ-

၁။ တိုင်းပြည်အုပ်ချုပ်မင်းလုပ်သောသူတို့နှင့်တကွ၊ အကြီးအကဲ လုပ်သူတို့သည်၊ မိမိထားရှိပြီးသော- ကတိဝန်ခံချက်များကို၊ မပျက်ကွက်သင့်ကြောင်း၊ ပျက်ကွက်လျှင်၊ နောင်အခါ၌၊ အကျိုးကျေးဇူးများယုတ်လျော့ပျက်စီးတတ်ကြောင်း။

၂။ မီးနှင့်တူသောရန်သူကို-သေးငယ်သည် ဟူ၍ သဘောမထားဘဲ၊ မလောင်မီကပင်၊ ကြိုတင်၍၊ ငြိမ်းသတ်အပ်ကြောင်း၊ အကယ်၍ ငြိမ်းသတ်ခြင်းမပြုဘဲ၊ ပွားစေသော်၊ များစွာပင်အကျိုးကျေးဇူး ယုတ်လျော့ပျက်စီးတတ်ကြောင်း။

၃။ ဆွေမျိုး အချင်း ချင်းပင် ဖြစ်စေ၊ တစ်ဖမ်း တစ်ဆံပင်ဖြစ်စေ၊ တဦးအား-တဦးက-ကျညီထိုက်သော အရေးအကြောင်း ပေါ်လာက၊ ရိုင်းပင်းတူညီထိုက်ကြောင်း။

၄။ အကြီးအကဲလုပ်လိုသူတို့သည်၊ လူမုန်းများအောင် မကောင်းသည့် အကောင် စာရိတ္တကိုမတက်ဘဲ- ကောင်းမွန်စွာကျင့်အောင်ကြောင်း။

၅။ တဘက်သား၏ တင်ရှိဘူးသောကျေးဇူးတရားတို့မှာအနည်းငယ်မျှပင် ဖြစ်စေ၊ များပြားသည် ဖြစ်စေ၊ ကြိဘန်၍ ကျေးဇူး ဆပ်အပ်ကြောင်း။

၆။ မိန်းမသားဘို့မည်သည်၊ မိမိအား ကောင်းမွန်စွာ လုပ်ကိုင်ကျွေးမွေး ချီးမြှင့်စေသော သူတို့အပေါ်၌ သနားကြင်နာသော သဘောဖြင့်၊ လုပ်ကျွေးအပ်ကြောင်း။

၇။ တိုင်းပြည်အုပ်ချုပ်သော၊ အကြီးအကဲတို့သည်၊ နေရာတကာ၌ သဘောကောင်း၍၊ ငယ် ယားတို့အပေါ်တွင်တရားမဲ့လိုက်လျှောခြင်း။ မပြုအပ်ကြောင်း၊ ဤကဲ့သို့ပြုလျှင်-မိမိ၏စည်းစိမ်ဥစ္စာမှ လျှောကျတတ်ကြောင်း-စသည် ။ များစွာသော ဆင်ခြင်တုံတရား အကျိုးကျေးဇူးတို့ကိုခံစားရရှိနိုင်လေတော့သတည်း။

အဖြေရေးသူ၏ သင်္ကေတမှာထားချက်

ဤပါပဟိန်ပြဇာတ်နှင့် အဖြေစုံ ကို-ဖြေဆိုရာ၌၊ ဆရာကြီးဒီးကြင်ဥ၏ မူရင်းအတိုင်း တပုဒ်စီ တာဝှ်စီကို အရင်းခံဖော်ပြ ထားပြီး၊ ထိုစာပုဒ်မှ စကားလုံးခက်ဆစ်များကိုအသေးစိတ် ဖြေသင့်က-အသေးစိတ် ဖြေ၍ စကားလုံး အတိုင်း ဖြေသင့်က - စကားလုံး အတိုင်း ဖြေကာ။ အကိုးအကားပြုသင့်က-အကိုး အကားပြု၍၊ ၎င်းပြီးလျှင်၊ တောက်လျှောက် စကားပြေကို၊ ထိကျ ပေါ်လွင်အောင် ဆက်၍၊ စကားခွဲဖြင့်၊ ရှင်းလင်းစွာ ရေးသား ခြေ ဆို၍ ထားပါသည်။ အ လွန် လွယ် ကူ လှသော စာသားများကိုမူ၊ အချို့နေရာ၌ ဖြေဆိုခြင်းမပြုပါ။ အသေးစိတ်ဖြေဆိုရာတွင် စာသားများကို ကျဉ်းစေလိုသဖြင့်-

ပါဠိ	ကို	(ပါ)
ပါဠိပျက်	ကို	(ပါပျက်)

သက္ကတ	ကို	(သက်)
သက္ကတပျက်	ကို	(သက်ပျက်)
ဘာသာချင်းရောနေလျှင် -			(ဗိဿက)
ရှေးဟောင်းပေါ်ရာဇာဓိပတိကားဖြစ်လျှင်			(ပေါ)
မွန်စကားဖြစ်လျှင်			(မွန်)
တိဗက်ဘာသာဖြစ်လျှင်			(တိဗက်)

ပုဒ်- စကားလုံးကို ခွဲရာ၌၊ ဤသို့ + ကြက်ခြေဖြင့်၎င်း။

ပုဒ်ရင်းနှင့် အဖြေညီမျှသည်ကို၊ ဤသို့ = မျဉ်းပြိုင် စသည်ဖြင့် သင်္ကေတပြုထားပါသည်။

ပါပဟိန် ပြဇာတ်နှင့်အဖြေစုံ

(က) ဇယတုသဗ္ဗမင်္ဂလံ။

အောင်ချာနဂရ တိုင်းပြည်တည်၍၊ မြဟ္မာသဟံ မင်းကြီး နန်းစံစေ။ တိုင်း ရေး ပြည် ရေး၊ သာ သ နာ တော်ရေး၊ သားတော်- သမီးတော် အရေးများကို ဝန်တို့နှင့် မေးမြဲတိုင်း မေးပြီးလျှင် တခန်းရင်။

(က) အသေးစိတ် ခက်ဆစ် အဖြေ

ဇယတုသဗ္ဗမင်္ဂလံ = (ပါ) ဇယတု = အောင်ခြင်စေသတည်း။ သဗ္ဗ = အားလုံး။ မင်္ဂလံ = ကြီးပွားတိုးတက်ခြင်း ဇယတုသဗ္ဗမင်္ဂလံ = အလုံးစုံသော ကြီးပွား တိုးတက်ခြင်းတို့သည်၊ ဖြစ်မြောက် အောင်မြင်ပါစေသတည်း။

အောင်ချာ = ပတ်ဝန်းကျင်နှင့်တကွ-အောင်မြင်သော။ (ချာ-မှာ၊ ချာချာ။

ပတ်ချာ-ပူသကဲ့သို့ ဝန်းရံရစ်ပတ်ခြင်းကို ဟောသော မြန်မာစကားဖြစ်သည်။

နဝရ = (ပါ) တိုက်အိမ်တို့ဖြင့် စည်ကားသော ဌာန။ (နံ သံ ပုဏ္ဏံ ဝရံ နဝရံ ဟု ဝိဂြိုဟ်ပြုရကား၊ နံသံပုဏ္ဏံ = ပြည့်စုံသော။ ဝရံ = တိုက်အိမ်တို့တည်း။ နဝရံ = တိုက်အိမ်တို့ဖြင့် ပြည့်စုံသော ဌာန-ဟူသည်အတိုင်း ပြန်ဆိုရာ၏)။

မြေတွာသဟံ = (ပါ) ကြီးပွားမြင့် မြတ်သောသဟံပတိ မြေတွာမင်း။ (သဟံ-မှာ၊ သဟံပတိ မြေတွာမင်းကြီး-၏ အမည်ကို မှည့်ထားခြင်း ဖြစ်သည်။ သဟံပတိ မြေတွာကြီး-သည်ကား၊ မြတ်စွာဘုရား သခင်အား တရားဟောတော်မူရန် တောင်းပန်သောမြေတွာကြီးပင် ဖြစ်၏။ ထို မြေတွာကြီးသည်၊ ကဿပဘုရား လက်ထက် တော်က၊ သဟကု-ဟူသောအမည်ဖြင့်၊ ရဟန်းဖြစ်ဘူး၍ ပထမ ဖျာန်ကိုရသည်ဟု- ဝိနည်းမဟာဝါပိဋ္ဌိတော်၌ ပြဆို၏။ ၎င်း၏၊ နေရာမှာ၊ သုဒ္ဓါဝါသဘုံ - ဟု၊ သုတ္တနိပါတ် အဋ္ဌကထာ၌ ပါရှိ လေသည်။)

သာသနာ = (ပါ) ဆုံးမခြင်း (မြတ်စွာဘုရားသခင်၏ အဆုံးအမ)။

ရေး = အရေး၊ အကြောင်း။ (ဤစာပိုဒ်မှာ ဇာတ်လမ်းကို အကျဉ်းချုပ် ပြဆိုသော သဘောဖြစ်၍၊ စကားပြေ ရေးသားရန်မလို)။

၁။ မြောက်နန်းမိဖုရားနှင့် သားတော်ပါပဟိန်တို့ တိုင်ပင်ခန်း။

စာကိုယ်

မြောက်နန်း မိဖုရားက၊ သားတော် ပါပဟိန်ကို ခေတစေ။ ။ မြေထွာနှစ်၊ တရာသက်ဝယ်၊ ဘယက်သွယ်သို့၊

လည်ဝယ် ရစ်သည့်၊ ဣကျစ်ကြိုးလိမ်၊ ပါပဟိန်။ မထိမ်မမြူး၊ မယ်ကျေးဇူးကြောင့်၊ ကြည်နူးသဒ္ဓါ၊ တရိုက်ရာကို၊ နောင်လာမယ် သား၊ နို့ဖို့ ငယ်-ခါလည် သားက၊ တိုင်းကား ပြည် ဣ၊ အပ်နှင်း မည်ဟု၊ ရည်ရွယ်ကတိ၊ ဆိုချက်ရှိပါသည်။ သတိသာ ထားပါတော့ သားတော် မောင်ဦး။

၁။ အသေးစိတ်ခက်ဆစ်အဖြေ

မြောက်နန်းမိဖုရား = မြောက်ဘက်၌ ဆောက်လုပ် ထားရှိသောနန်းဆောင်တွင် စံပေးရသည့် မိဖုရား။ (အခေါ် အဝေါ်အမှန်မှာ၊ မြောက်နန်းတော်-ဟု၊ ထီးသုံးနန်းသုံးစကားဖြင့် ခေါ်ဝေါ်လေသည်။ ထိုတွင် တောင်နန်းမိဖုရားကြီးကိုသာ၊ တောင်နန်း မှတော်-ဟူ၍ ခေါ်ဝေါ်ပြီး လျှင်၊ ကျန်-အရှေ့၊ အနောက်၊ မြောက်နန်းဆောင်ရ မိဖုရားတို့ကိုကား၊ အရှေ့ နန်းတော်၊ မြောက်နန်းတော်အနောက်နန်းတော်ဟု “မ” မပါဘဲ ခေါ်ဝေါ် ရိုး ရှိ၏)။

ပါပဟိန် = (ပါပျက်) ပါပ + ဟိန်။ ပါပ = မကောင်းမှု၊ ဟိန် = ယုတ်ညံ့သော။ ယုတ်လျော့သော။ စွန့်ပစ်တစ်သော။ ပါပဟိန် = ပါပဟိန် = မကောင်းယုတ်ညံ့မှုဖြင့် ပြုကျင့်လေ့ရှိသောသူ။ မကောင်းမှုရှိသည်အတွက် စွန့်ပစ်အပ်သူ။

မြေထွာနှစ် = မြေအနှစ်၊ ပုလဲအနှစ်၊ (မြေ-မှာ၊ ကျောက်စိမ်း ရတနာတို့ ဟော၍၊ မုတ်-မှာ၊ ပဋိဖြစ်၍၊ ပုလဲကိုဟောသည်)။

တရာသက်ဝယ် = အသက် တရာ ကာလပတ်လုံး။ အသက်တရာတည်သည့်တိုင်အောင်။

ဘယက = ဆွဲပြား။ ဆွဲကြိုးတွင် တပ်ဆင်သော ဆွဲပြား။ တနည်း၊ စလွယ်တွင် ရင်ဘတ်အထက်၏ ကြက်ခြေခတ်နေရာဗဟို၌။ တပ်ဆင်သော ကျောက်ကြီး။

သွယ်သို့ = ဆက်သွယ်ဘိသကဲ့သို့။

ရွှေကျစ်ကြိုးလိမ် = ရွှေကြိုးပြု၍ လိမ်ကျစ်ထားခြင်း။ ရွှေကိုနန်းဆွဲကာ-ကြိုးဖြစ်အောင်လိမ်ကျစ်ထားသောရွှေကြိုး။ ။ ဤအထိစကားစုဖြင့်၊ မယ်တော်မြောက်နန်း ဇိဖုရားက၊ သားတော်ပါပဟိန်ကို မည်မျှလောက် ချစ်ခင်ကြောင်း ချီးကျူး၍ ခေါ်ဆို အပ်သော အာလုပ် ဝါကျတရပ်ဖြစ်ပေသည်။

မထိမ်မမြီး = ရွှင်လန်းခြင်းကို မဖြင်စေရအောင် ထိမ်ဝှက်၍ထားခြင်း။ (ထိမ်-မှာ၊ လျှိုဝှက်ခြင်းကို ဟောသည်။ မြီး-မှ တွန်းမြီးခြင်းကို ဟောသည်)။

မယ်ကျေးဇူးကြောင့် = မယ်တော်၏ ကျေးဇူးကြောင့်။

သဒ္ဓါ = (ပါ) ကြည့်ညိုခြင်း။ စိတ်စေတနာဖြင့် ကြည့်ညိုခြင်း။

နောင်လာမယ်သား = နောင်အခါ၌ ပေါ်ထွက်လာမည့်သားတော်။ တနည်း။ နောင်အခါ၌ထင်ပေါ်စွာ ထွက်လာမည့်မယ်တော်၏ သားတော်။

ခါလည်သား = အခါလည်သောဖြစ်သောသား။ တနှစ်ပြည့်သောသား။

တိုင်းကား = စည်ကားသောတိုင်း။ (တိုင်း-မှာ၊ တိုင်း-မှ လာသော စကားဖြစ်၍၊ မြဟွာပြည်တိုင်း၊ နတ်ပြည်တိုင်း-ဟူသကဲ့သို့၊ အပိုင်းအခြားကို ဟောသည်။ ကား-မှာ၊ စည်ကားခြင်း၊ ကားကားစွင်စွင်-ရှိခြင်း-ဟူသောအနက်တို့ကိုဟောသည်)။

အပ်နှင်းမည်ဟု = ပေးအပ်ပါမည်ဟူ၍။

ကတိ = (ပါ) ကတိကဝတ္တံ = ဝန်ခံခြင်းပြုထားသည်။ (အချို့မူတို့၌၊ ဂတိ-ဟု များလျက်ရှိသည်။ ဂတိ-သဒ္ဓါသည်၊ လားခြင်းကို ဟော၏။ အဂတိ၊ သုဂတိ၊ ဒုဂ္ဂတိ-စသည်တို့၌သာသုံးရ၏)။

သတိ = (ပါ) အောက်မေ့ခြင်း။ အားတပြုခြင်း။

ဥ = မောင်ဥ။ မောင်ငယ်။ မောင်ရယ်။ (ဤတွင်၊ ဥ-မှာ၊ ငယ်-ဟူသော နန်းသုံးစကားဖြစ်၍၊ မိမိငယ်၊ မောင်မောင်ငယ်-ဟူသည်ကို၊ မိမိရယ်-မောင်မောင်ရယ်-ဟူ၍ပြန်ဆိုရဘိသကဲ့သို့တည်း)။

၁။ တောက်လျှောက်စကားဖြေ

မြအနှစ်၊ ပုလဲအနှစ်တို့ကို၊ အသက်တရာကာလ ပတ်လုံး ဆင်မြန်းစေရန်-ဆက်သွယ်၍၊ ဘယကပြုလုပ်ထားဘိသကဲ့သို့၎င်း၊ ရွှေကိုနန်းဆွဲကာ လိမ်ကျစ်ပြီးလျှင် ကြိုးပြုထားသော၊ လည်ပင်း၌ရစ်ဆင်ရန် ဖြစ်သည့် ရွှေကြိုးကဲ့သို့၎င်း၊ ဤသို့ မြဘယကတပ်သောရွှေဆွဲကြိုးကြီး၊ ပုလဲဘယကတပ်သောရွှေဆွဲကြိုး၊ ဝါ၊ မြတတန်း၊ ပုလဲတတန်းဖြင့်၊ ဘယကပါသော ရွှေဆွဲကြိုးကဲ့သို့ သဘောရှိသောအို .. သားတော်မောင်-ပါပဟိန်။ ။ မယ်တော်က၊ မောင်၏ဘခမည်းတော်အားလက်တွဲစွဲကပ်သည့်နုနာကို၊ ခံတွင်းဖြင့် ငုံ့၍၊ ခံတွင်း၌သာ ပြီပေါက်စေဘူးသော ကျေးဇူးကြောင့်၊ ကြည်နူးလှသော သဒ္ဓါတရားဖြင့်၊ နောင်အခါ၌၊ ဘခမည်းတော်၏ အရိုက်အရာကို ရထိုက်သည် - မယ်တော်၏ သားတော် ဖြစ်သော သားမောင် နို့စို့အရွယ်၊ တနှစ်သားကပင်၊ စည်ကားလှသော တိုင်းနိုင်နှင့်တကွ၊ ရွှေပြည်တော်ကြီးကို အပ်နှင်းပါမည်ဟု ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့်၊ ဘခမည်းတော်က- ဝန်ခံစကားပြောကြားချက် ရှိပါသည်။ ထို့ကြောင့် အစစအရာရာကို အောက်မေ့ဆင်ခြင် သတိထားပါတော့ သားတော်မောင်ရယ် - ဟု ဆိုလိုပေသည်။ ။ (အကျဉ်းချုပ်မှာ၊ အိုချစ်အပ်သော သားတော် ပါပဟိန်၊ မယ်တော်ကပြုခဲ့ဘူးသော ကျေးဇူးကြောင့်၊ ခမည်းတော်က၊ သူ၏ အရိုက် အရာဖြစ်သော ထီးနန်းရွှေပြည်ကို သားမောင်အား-အပ်နှင်းမည်ဟု ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့်၊ ကြီး

ပွားမည်ဖြစ်သော- ငါ့သား နို့စို့အရွယ် ကပင်၊ ဝန်ခံချက်ရှိပါသည်။ သတိသားထားပါတော့ သား တော်-ဟု ဆိုလိုပေသည်။

၂။ စာကိုယ်

ပါပဲ ဟိန် မင်း သား ဆို။ ။ တင်ပါသည် ဘုရား၊ တဘွားဘုန်းစည်၊ စောရန်နှည်က၊ ချည်ရွယ်ကတ်၊ ယခင် အထက်၊ ကျေးဇူးတွက်ကြောင့်၊ ဆိုချက်ရှိလျှင်၊ ကောလိယဆက်၊ နွယ် မပျက်အောင်၊ မြမြက်နေဇာ၊ ရေသင်္ခါ နှင့်၊ ဇေယျာသွန်းခံ၊ ရိပ်ဖြူမိုးသို့၊ အုပ်စိုးစံပါမည်၊ နိုင်ငံကျယ်စွာ၊ ပြည်အောင်ချာကို၊ သိသာခြားနား၊ တဘုရားမှာ၊ သွား၍တောင်းတော်မူပါမြတ်မယ်မယ်ဘုရား။

၂။ အသေးစိတ်ခက်ဆစ်အဖြေ

တင်ပါသည်ဘုရား = သံတော်ဦးတင်ပါသည်ဘုရား။ တနည်း၊ လက်ဆယ်ချောင်းကို၊ ဦးခေါင်းထက်သို့ တင်၍ ရှိခိုးပါသည်ဘုရား။

တဘွား = ဘွားမြင်ပေသော တခင်။

ဘုန်းစည် = ကုသိုလ်ကောင်းမှု စုံရုံးသောသူ။ (ဘုန်း-မှာ၊ ပုည-ဟူသော ပါဠိမှပျက်လာ၍၊ ကောင်းမှု ကိုဟောသည်။ စည်-မှာ၊ ပေါရာဏ ဖြစ်၍၊ စုရုံးခြင်း-ကိုဟောသည်။ တီးသည့်စည်။ စည်ကားသည်-ယူသကဲ့သို့တည်း။)

စောရန်နှည်က = ရန်အပေါင်းကိုအသေးစိတ် ချေမှုန်း၍ မွန်မြတ်သော မင်းတရားကြီးက။ (စော-မှာ၊ မွန်မြတ်ခြင်းကိုဟောသောပေါရာဏစကားဖြစ်၍၊ နှည်-မှာ၊ အသေးစိတ် ချေမှုန်းခြင်း-ဟူသော အနက်ကိုဟောသည်။ ထို့ကြောင့် ကျန်စစ်မင်း၏ ကောင်းမှု

ဖြစ်သော။ ပရိမ္မကျောက်ဝါဠိ “ဥဿာလမည်၊ တနီလိုင်ပြည်ကို၊ နှည်နှည်ညက်ညက်၊ ချေချက်ပြီ၍” ဟု ရေးထိုးလျက် ရှိလေသည်။

ဆိုချက်ရှိလျှင် = ပြောဆိုထားသော အချက်အလက်ရှိလျှင်။

ကောလိယဆက် = ကောလိယမင်းတို့၏အဆက်အနွယ်။ (ကောလိယ-မှာ၊ ပါဠိဖြစ်၍၊ တိုင်းပြည်၏ အမည်၊ လူမျိုး၏ အမည်ပင် ဖြစ်လေသည်။ ။ ပုဒ်ရင်းမှာ “ကောဠနဂရ” မှ-ဆင်းသက်၍ လာရကား၊ ကောဠ- သဒ္ဒါသည် + ကလောပင်ကို ဟော၍၊ နဂရ- သဒ္ဒါသည်၊ မြို့ကို ဟောလေသည်။ ကလောပင်တို့ကို သုတ်သင်၍၊ မြို့တည်ခြင်းကြောင့်၊ ကောလိယ-ဟု ဖြစ်လာလေသည်။ ဒေဝ ဒယ၊ ကောလိယ-နှင့်၊ ကပိလ-ဟူသော သုံးပြည် တွင်၊ တပြည်အပါအဝင်ဖြစ်လေသည်။ ထိုကောလိယပြည်ကို ရာမမင်းနှင့် ဝိယာမင်းသမီးတို့သည်၊ ကလောပင်များကိုသုတ်သင်ရှင်းလင်း၍မြို့တည်သော မင်းမျိုးတို့ကို၊ ကောလိယမင်းမျိုး-ဟု ခေါ်တွင်လေသည်။)

မြမြက်နေဇာ = စိမ်းလဲသော နေဇာမြက်။ (မြ-အရာ၊ စိမ်းလဲသည်ဟုပြန်ဆိုရာသည်။ တနည်းအားဖြင့်၊ မြအရည်ကဲ့သို့ရှိသော နေဇာမြက်ဟု ပြန်ဆိုရာ၏။ ထိုနေဇာမြက်မျိုးကား၊ မြတ်သော မြက်မျိုး ဖြစ်ကြောင်းဖြင့်၊ ရာမရကန်တွင်၊ ရွှေတိုက်စိုး ဦးတိုးက ချီးကျူး၍ ထားလေသည်။)

သင်္ခါ = (ပါ) ခရုသင်းကြီး။ (ရေသင်္ခါနှင့်ဟု ဆိုခြင်းကြောင့်၊ ခရုသင်းသည်တွင်၊ ထည့်ထားသော ခေနှင့်-ဟုမှတ်ရမည်။ ။ ထိုရေမှာ-အနာတတ်အိုင်မှ ရရှိသော ရေကိုဖြစ်စေ၊ ဂင်္ဂါရေကို ဖြစ်စေ၊ ဆောင်ယူထည့်ထားခြင်း ဖြစ်သည်။)

ဇေယျာသွန်းခံ = အောင်မြင်ခြင်း အထိမ်းအမှတ်အဖြစ် သွန်းလောင်းခြင်းကို ခံယူသည်။ (ဇေယျာ-မှာ၊ ပါဠိဖြစ်၍၊ အောင်

မြင်ခြင်းကို ဟောသည်။ ဇေယျာသွန်းခံ-ဟူသော စကား အရ ဇေယျာဘိသိက် ခံယူခြင်းကို ဖော်ပြသည်။ ။ဘိသိက်ခံယူခြင်းသည်၊ အကြမ်းအားဖြင့် ၁၃ မျိုး၊ အကျယ် အားဖြင့် ၃၃ မျိုးရှိရာ၊ ဇေယျာဘိသိက်မှာ၊ ရန်အပေါင်းကို အောင်မြင်ကြောင်း သွန်းခံသည့် ဘိသိက်ကို ခေါ်သည်။ ထိုသို့ ခံယူသောအခါ၌၊ ဖော်ပြခဲ့ပြီးသော ရေ ၂ မျိုးတို့တွင်၊ တမျိုးမျိုးဖြင့် ခရုသင်းကြီးထည်းသို့ ထည့်ကာ၊ နေဇာမြက်ကို အရံအတားပြု၍၊ ဦးထိပ်ထက်မှ ရန်အောင်ကြောင်းကို ရှုတ်ဘတ်ကာ သွန်းလောင်းခြင်းကို ခံယူကြရလေသည်။ ။

ရိပ်မြဲမိုးလို့ = ဖြေသောပုဆိုးအဝတ်ကို ကြက်၍ထားသည့် ထီးကိုမိုး၍။

နိုင်ငံ = နိုင်နင်းထားသော အပိုင်းအခြား။ (ငံ-မှာ၊ အပိုင်းအခြားကို ဟောသော၊ တိဗက်စကားဖြစ်သည်။) ။

ပြည်အောင်ချာ = အောင်ချာနဂရတိုင်းပြည်။

ဘဘုရားမှာ = ဘုရားဆုကိုပန်ယူသော ဘခမည်းတော်ထံမှာ။

၂။ တောက်လျှောက်စကားပြေ

မယ်တော် မိန့်ဆိုသည်ကို သားတော်မောင်၏ ဦးထိပ်ထက်တွင်၊ ရိုသေစွာ တင်ထားပါသည်ဘုရား။ ဘဝဟောင်းက- ကောင်းမှုစုရုံး၍ ကျန်တော် အား ဘွားမြင်ပေးခဲ့သည့် ဘခမည်းတော်လည်းဖြစ်၊ ရန်သူတို့အားလည်း အသေးစိတ်ချေမှုန်းနိုင်သည့် မွန်မြတ်လှသော ဘခမည်းတော်က၊ မယ်တော်၏ ကျေးဇူးကြောင့်၊ ယခင်ကပင် ကျန်တော် အတွက် ရည်ရွယ်ကာ တာဝန်ယူပြောဆိုချက် ရှိခဲ့ပါလျှင်၊ ကောလိယမင်း ၏ အဆက်အနွယ်ကို မပျက်စီး စေရအောင်၊ စိဗ္ဗလုံသော ဝါ၊ မြီးရောင်အဆင်းရှိသော နေဇာမြက်ကို အခြေခံထားကာ ခရုသင်းကြီးထည်းတွင် ထည့်သွင်းသည့် မြတ်သောရေဖြင့် အောင်မြင်ကြောင်း အထိမ်းအမှတ်ဖြစ်သော ဇေယျာဘိသိက်ကို သွန်းခံပြီးလျှင်၊

ထီးမြဲဖြန့်မိုး၍၊ အုပ်စိုးစံစားပါမည်။ ကျယ်ဝန်းလှစွာသော အောင်ချာနဂရတိုင်းပြည်နိုင်ငံကို၊ ဘခမည်းတော်က - ကတိရှိခဲ့သည် အတိုင်း၊ ထွဲအပ်ပေးမည် - မပေးမည်ကို - သိသာခြားနားအောင်၊ ဘုရားဆုကို ပန်သော ဘခမည်းတော်ထံသို့ မယ်တော်က သွား၍၊ တောင်းပါဦးမြတ်သော မယ်တော်ဘုရား-ဟု ဆိုလိုပေသည်။ ။ (အကျဉ်းချုပ်မှာ ရိုသေစွာဖြင့် နာယူပါသည်ဘုရား၊ ခမည်းတော်က ကျေးဇူးသိသော အားဖြင့်၊ ယခင်က- ကတိထားချက်ရှိလျှင်၊ ကောလိယမင်းတို့၏ ထုံးစံအတိုင်း၊ ဘိသိက်ခံယူ၍၊ ထီးဖြူအုပ်စိုးကာ၊ အောင်ချာနဂရ တိုင်းရွှေပြည်ကို အုပ်စိုးပါမည်။ ရှင်းလင်းစွာ သိသာအောင်သာ- မယ်တော်က- သွားရောက်၍ မေးမြန်းတော်မူပါဦးဘုရား-ဟူလေသည်။) ။

၃။ စာကိုယ်

မြောက်နန်းဒိဗရား ဆို။ ။ ကြင်သတ်တမျှ၊ ချစ်မဝသည့်၊ ယုယပိုက်ကျူး၊ မယ် သားဦး။ ။ ထက်ကျေးဇူးပိုင်း၊ ရှိသည့်တိုင်းလည်း။ ရှုကသိုက်းပုံ၊ မယ် ကြေးမုံမှာ၊ ဂုဏ်မထင်ရှား၊ နှောင်းငယ်ဘွားမို့၊ တိုင်းကားသာစည်၊ နန်းမြို့ပြည်ကို၊ ပေးမည်စိတ်တူင်၊ မယ်မထင်ဘူး။ ဘုန်းအင်လောက်လွေ၊ ငွေခြင်္သေ့သို့၊ အိမ်ရှေ့စံပျော်၊ သင်းရွှေဘော်နှင့်၊ လက် ယာတော် ထား၊ အခေါင်ကြငှန်း၊ နောင်လာမြန်းမည့်၊ တောင်နန်းဘွား၊ သားကြီးရှိပါသေးသည် သားတော်မောင်င်။ ။

၃။ အသေးစိတ်ခက်ဆစ်အဖြေ

ကြင်သတ်တမျှ = အသက်တမျှ ချစ်ခင်ကြင်နာခြင်း။
 ယုယပိုက်ကျူး = ဇွေးပိုက်ဆိုချော၍ ချစ်ခင်သည်။ (ယုယ-မှာ၊ နှေးပိုက်အစကားဖြစ်၍၊ ချစ်ခင်ခြင်းကို ဟောသည်။ ကျူး-မှာ၊

သိဆိုသော အသံကို ဟောသည်။ “ကြင်သက်တမျှမှ၊ မယ်၊ သားဦး” အထိ စကားစုတို့မှာ၊ ယုယချစ်ခင်ကြောင်းဖြင့် ဖွဲ့နွဲ့၍၊ မယ်တော်၏ သားတော်ဦး - ဟု လှမ်းခေါ်သော - အာလုပ် ဝါကျ ဖြစ်ပေသည်။

ဆက်ကျေးဇူးပိုင်း = အထက်ကအပိုင်းအခြားပြုထားသော ကျေးဇူး။

ကသိုဏ်း = (ပါပျက်) ကသိုဏ်း = ကြည့်ရှုအပ်သော အဝန်းအပိုင်း။

ကြေးမုံ = (ပေါ) မှန်။ ‘ယခုခေတ်ကဲ့သို့ ပြဒါးသက်သော’ မှန်များ မပေါ်ခင်က၊ ကြေးပြားကို ကြည့်ပင်အောင် ပွတ်၍ ကြည့်ရ သဖြင့်၊ ကြေးမုံ-ဟု ခေါ်သည်။

ဂုဏ် = (ပါပျက်) ဂုဏ် = ကျေးဇူး။

နှောင်းငယ်ဘွားမို့ = နောက်ဆုံး ဘွားမြင်သော ငယ်ရွယ်သူမို့။

တိုင်းကား = စည်ကားသော တိုင်းပြည်။

နန်းမို့ပြည် = နန်းတော်နှင့်တကွ မို့ပြည်။ (နန်း-မှာ၊ ဗွန်စကား ဖြစ်၍၊ ဘုရင်မင်းမြတ်တို့ နေထိုင်သော - အဆောက်အဦကို ဟောသည်။ မို့-မှာ၊ မို့ + ရို့ - ဟူသော မြန်မာစကားဖြစ်၍၊ မြင့်မောက်စွာ ကာရံထားသော မြို့ရိုးကို ဟောသည်။ ရာဇဝင် တွင် “မင်းရဲကျော်စွာသည်၊ ငချစ်ခိုင် ဆင်တော်ကိုစီး၍၊ မို့ကို တိုက်၏” ဟူရာ၌ မြို့ရိုးကြီးကိုတိုက်ဖောက်နေခြင်းပင်ဖြစ်သည်။ ပြည်မှာ မို့ပြင်၌ရှိသော အဆောက်အဦတူသမျှတို့ကို စုပေါင်း၍ ခေါ်ခြင်းပင် ဖြစ်ပေသည်။

ပေးမည်ပိတ်တွင် = မင်းကြီး၏ ပိတ်သည်တွင် ပေးမည်ဟူ၍။

လောက်လွှေ = (ပေါ) များပြားစွာလုံသောက်ခြင်း။ အားကြီးစွာ။

ခြင်္သေ့ = (တိဗက်) ဂံသေ့ = အခြေလေးချောင်းရှိသော သား တကာတို့၏မင်း။

သင်းရွှေဘော် = ရံရွှေဘော်အံသင်းအပင်းအဘော်အပေါင်း။

လက်ယာဘော်ထား = ညာဘက်က ထားသည်။

ကြငန်း = (ပေါ) အထွတ်အမြတ်။

တောင်နန်းဘွား = တောင်ဘက်သို့ ကြသော- တောင်နန်းမတော် မိဖုရားခေါင်ကြီးမှ ဘွားမြင်သောသား။

၃။ တောက်လျှောက်စံကားပြေ

အသက်တချူချစ်ခင်ကြင်နာကာ၊ ချစ်၍မဝနိုင်ဘဲ- ဘွေးပိုက်ယုယ စွာဖြင့် သိဆိုလျက် နွေးဘွာ ကြီးပြင်းစေခဲ့သော၊ မယ်တော်၏ရှေးဦးစွာ ဘွားမြင်သည့် သားတော်မောင်။ ။ ရှေးအသက်က ပိုင်းခြား၍ ပြု ထားသော ကျေးဇူးရှိသော်လည်း၊ ကသိုဏ်းဝန်းပုံကဲ့သို့၎င်း။ ကြည့်ရှု ရသော မှန်ကြေးမုံ ကဲ့သို့၎င်း။ ထိုသို့ သဘောရှိသော မယ်တော်၏ သားတော်မှာ၊ မိဖုရားငယ်ဟု ဆိုအပ်သော၊ ဝါ-မြောက်နန်းမိဘုရားမှ ဘွားမြင်သဖြင့်၊ ဂုဏ်ကျေးဇူးမှာ။ မဆင်ရှားလှရကား၊ သာယာ စည်ပင်သော-ပြည်တိုင်းကားနှင့်တကွ၊ နန်းမို့တော်ကို၊ တစ်မည်းတော် က- ပေးအပ်လိမ့်မည်ဟု၊ မယ်တော်၏ ဖိတ်သည်တွင် မဆင်မြင်ပါ ဘွား။ များစွာသော ဘုန်းတန်ခိုး အစိတ်အပိုင်းနှင့် ပြည့်စုံ၍၊ သားတကာ တို့၏ မင်းဖြစ်သည့်ရှေ့ခြင်္သေ့ ကဲ့သို့ သဘောရှိကာ၊ ရံရွှေတော် အသင်း အပင်းတို့နှင့် ပြည့်စုံပြီးလျှင်၊ မြင့်မြတ်သည့်နေရာ၌၊ လက်ယာတော် ထား၍စားရသဖြင့်၊ တစ်မည်းတော်၏ အရိုက်အရာကို နောင်အခါ၌ သိမ်းနှိပ်အုပ်စိုးရမည့် အိမ်ရှေ့မင်း အဖြစ်နှင့် စံကားပျော်ပါး၍ နေရ သည့် သားတော်ကြီး ဇေယျသိန်ရှိပါသေးသည် သားတော် မောင်- ဟု ဆို လို ပေသည်။ ။ အ ကျား ချုပ် မှာ။ သား ချစ် ဖြစ်လော့၊ ပါဝဟိန်၊ ချေးက ကျေးဇူးရှိခဲ့ဘူးသည်မှာ- မှန်သော်လည်း၊ ရှုမာ သောငါ့သားငယ်မှာ- အောက်တန်းကျသည့် မိဘုရားငယ်ဘွားမြင်၍၊ ငယ်ရွယ်သူလည်း ဖြစ်ရကား၊ စည်ကားသော အောင်ချာ နဂရတိုင်း

ပြည်ကို ပေးလိမ့်မည်ဟု၊ မယ်တော်၏ စိတ်သည်- မထင်မြင်ပါ။ ပေးခြင်းပေးလျှင်၊ ဘုန်းတန်ခိုးနှင့်လည်းပြည့်စုံ၊ မြင်သော် မင်းကဲ့သို့လည်း ခံရင့်၍၊ အိမ်ရှေ့မင်းလည်းဖြစ်၊ အလုံး အရင်းနှင့်လည်း ပြည့်စုံသော၊ မြတ်လှသည့်တောင်နန်းမတော်မိဖုရားခေါင်ကြီးမှ မွေးဘွားသောသား တော်ကြီး ဇေယျသိန် ရှိပေးသည် သားတော်မောင်-ဟု ဆိုလိုပေ၏။

၄။ စာကိုယ်

ပါပဟိန်မင်းသားဆို။ ဇွေမြင်းခိုရ်ဦး၊ မကကြူ။ သည်၊ ကျေးဇူးခေါင်ဗွေ၊ မွေးမအေ။ ။ သူ့ရှေ့နေလှမ်း၊ ယာကွမ်း ကမ်းသို့၊ ချီးမွမ်းမြောက်စား၊ စိတ်ဖြင့်ကြွား အောင်၊ တောင်နန်းဘွားသေ၊ သားကြီးသောဟု၊ လိုက် လျော့သွေးချို၊ သူ့သဘောကို၊ မပြောဆိုပါနှင့်။ အစ်ကို ဇေယျသိန်၊ မျှနှယ်ဆိုးကို။ မဖိုးရိမ်ပါဘူး။ ဘုန်းရှိန်ပြင်း ၅၅၊ ထူထံခွန်သို့၊ ကျွန်းလည်း၊ ကျွန်းပရိပ်ဖြူ လှ မည်၊ ဂုဏ် တဝ။ ဌာနခိုင်းသွင်၊ မွေးတဘုန်းစည်၊ သဘောကြည်၍၊ ပြည်ရန်နှင်ကို၊ ပေးဆျင်ပေးစေ၊ မပေးနေလျှင်၊ လွှဲသွေ ရှဲ့စေင်း၊ ဥာဏ်ထစောင်းနှင့်၊ ကြံကောင်းရာ ကြံပါ မည်။ သိသာခြားနား၊ တဘုရားမှာ၊ သွား၍တောင်းတော် မူပါဘုရား။

၄။ အသေးစိတ် ခက်ဆစ်အဖြေ

ရွှေမြင်းခိုရ်ဦး = ရွှေခိုင်အတိ ပြီးသော မြင်းခိုရ်တောင်ထိပ် အထိ။ (ဤ ဓနရာတွင်၊ ရှေ့-မှာ၊ မြင်းခိုရ်တောင်သည်၊ မြတ်သော ရွှေခိုင် အတိပြီးကြောင်းကို၊ ပရိတ်ကြီးပါဠိတော်တွင် “ဝရကနကမေယ မေရူရာဇေ” ဟူ၍သည့်အတိုင်း၊ မြတ်သောရွှေခိုင်အတိပြီးသည့်

မေရူတောင် မင်း-ဟု ပြန်ဆိုရသည့်အတိုင်း၊ ရွှေကိုထည့်၍ သုံး ထားခြင်းဖြစ်သည်။ မြင်း-မှာ၊ ဟောင်းမြင်းခြင်း၊ ကြာရှည်ခြင်း ကို ဟောသော မြန်မာ စကား ဖြစ်၍၊ မိုရ်-မှာ၊ မေရူ-ဟူသော ပါဠိမှ ပျက်လာပြီးလျှင်၊ ဦး-မှာ၊ ထိပ်ဆုံး၊ အဖျား၊ အထွတ်-ဟု ဆိုလိုသည်။ ထို့ကြောင့်၊ ရွှေခိုင်အတိ ပြီးသောမြင်းခိုရ် တောင် ထိပ်ဟု ပြန်ဆိုရမည်။

မကကြူးသည့် = မကအောင် လွန်ကဲလှသည်။

ကျေးဇူးခေါင်ဗွေ = မြင့်မားသော အခေါင် အဖျား၏ အလည် ချက် မနှင့်- တမျှတိုင်အောင် ရှိသောကျေးဇူး။ (ရွှေမြင်းခိုရ်ဦး- မှ၊ မွေးမအေ-ထိ စကားစုဖြင့်၊ ပါပဟိန် မင်းသားက၊ မယ်တော် အားလှမ်းခေါ်သည့် အလုပ်ဝါကျ စကားဖြစ်ပေသည်။)

သူ့ရှေ့နေလှမ်း = မိမိနှင့် အတိုက်အခံ ဖြစ်သော ရန်သူဘက်က ပါရှိ သည့်-ရှေ့နေအား၊ လက်လှမ်းပေးသကဲ့သို့၊ ဝါ၊ ရန်သူကို အား ပေးဘိသကဲ့သို့။

ယာကွမ်းကမ်းသို့ = ကွမ်းယာကို ကမ်းဘိသကဲ့သို့။ (ဤ “သူ့ ရှေ့နေ လှမ်း၊ ယာကွမ်းသို့” ဟူသော စကား နှစ်ပိုင်းဖြင့်၊ ရန်သူ၏ ဘက်မှ ရှေ့နေက၊ တရား သူကြီးအား ဆင်ခြေပေးမည်- ဟု၊ ဝါ၊ လဲလျှောက်မည်ဟု၊ ဝါ၊ ချေပမည်ဟုလက်ဖြင့်ကမ်းလှမ်းလေ ရာ၊ ထိုရှေ့နေ- အားရှိလေအောင်၊ ကွမ်းယာကို ပေးကမ်းဘိ ကဲ့သို့-ဟူသော စကားကို ပြဆိုခြင်းဖြစ်ပေသည်။ ကွမ်းယာပေး ခြင်း၊ ကွမ်းတည်ခြင်းတို့မှာ ဧည့်ဝတ်ပြုခြင်း၊ အားပေးခြင်းတို့နှင့် သက်ဆိုင် လေသည်။)

ချီးမွမ်းမြောက်စား = အထက်သို့ ရောက်အောင် အထူး မြောက် ပင့်၍ ချီးမွမ်းခြင်း။ (စား-မှာ၊ အထူး-ကိုဟောသောစကားဖြစ်သည်။ အထူး ချစ်သည်ကို = ရည်းစား။ အထူး ပေးသည်ကို = ပေး စား။ အထူးကြံစည်သည်ကို = ကြံစာ။ အထူးပြုသည်ကို = ပြု စား-ဟူသကဲ့သို့တည်း။)

စိတ်မြင့်ကြားအောင် = ဇေယျသိန်း မင်းသား၏ စိတ်မှာ၊ မြင့်၍ ကြွ
တက်သွားအောင်၊ (ကြား-မှာ၊ ကြွမြင့်ပင်ဖြစ်ပေသည်)။

တောင်နန်းဘွားသော = တောင်နန်းမှ ဘွားမြင်သည်ဟူ၍၎င်း။

သားကြီးသော = သားကြီးဖြစ်သည်ဟူ၍၎င်း။

သွေးချို = (ပေါ) မျက်နှာချိုသွေးခြင်း။ (ချိုသာသော မျက်နှာဖြင့်-
သွေးဆောင်သည်။ တနည်း၊ ချိုသောအရသာ ဆမ်းထားသည့်
မြက်ဖြင့် မသွေးဆောင်ဘိသကဲ့သို့)။

မျှနယ်ဆိုးကို = ဤမျှလောက် ဆိုးရွားသောသူကို။

မစိုးရိမ်ပါဘူး = စိုးရိမ် ကြောင့်ကြခြင်း မရှိပါဘူး။ ဝရမစိုက်ပါဘူး။
အရေးမလုပ်ပါဘူး။

ဘုန်းရှိန်ပြင်းဝှန် = ကောင်းမှု ကုသိုလ်အရှိန်ပြင်းပျ၍ လျှံတက်ခြင်း။
(ဝှန်-မှာ၊ လျှံတက်ခြင်းကို ဟောသည်။ ယိုးဒယား ဖြင်းခြား
ကြီးဖြစ်သော ဗန်းမြိုင်လယ်တွင်၊ “ဝပ်လျှိုးမျောက်ခွန်၊ ကြောက်
ဝှန်ကြက်သီးနှိုး” ဟူ၍ အစပ်ရှိလေသည်)။

ထူတမ်းခွန်သို့ = တံခွန်ဖြင့် ထင်ရှားစွာ စိုက်ဘူ၍ ထားဘိ သကဲ့သို့။
(တံခွန်-မှာ၊ မြန်မာစ ကားဖြစ်၍၊ အာရဇီဘာသာ အားဖြင့်၊
အလံ-ဟု ခေါ်သည်။ ထိုတံခွန်- ဟူသော စကား၌၊ တံ-မှာ၊
ရေကိုဟော၍၊ ခွန်-မှာ၊ ပျံတက်ခြင်းကို ဟောသော၊ ကွန်-မှ
လာသည်။ ထို့ကြောင့် စကားရင်းမှာ၊ တံကွန်ဖြစ်သည်။ တံ=
ရေ တံစက်မြိတ်။ တံငါ။ တံခေါင်း၊ တံသွေး၊ တံဘား၊ တံစွက်
ဇေ-စသော ရေနှင့် စပ်သည်တို့ကို ထောက်ရမည်။ ကွန်-မှာ၊
ပျံခြင်း။ ပျံတက် င်းကို ဟော၏။ ပစ်ရသောပိုက်ကွန်၊ လှံပျံ
ကို-လှံ ကွန်ဟု ခေါ်ဘိသကဲ့သို့ပင်ရှိသည်။ ထို့ကြောင့် “ဥဘူ
သမုဇ္ဇာန်၊ စကြာမွန်သျှင်၊ ပျံကွန်လှံတံ၊ တန်ခိုးလှံတံသော်”
ဟု ဘူရိဒတ်လင်္ကာတွင်၊ သျှင်ဗဟု ရှဋ္ဌသာရ အစပ်ရှိလေသည်။

ထိုးကြာင့်၊ ရှေးလူကြီးတို့သည်၊ ရေတံခွန်ကိုမြင်ရာ၊ ဤရေတံ
ခွန်သည်၊ ထင်ရှားသော အထိမ်း အမှတ် အလို့ငှါ သုံးစွဲရန်
သင့်သည်ဟု၊ အထည် ဝတ္ထုတို့ကို ပုံပန်းဆင်တူယိုးမှား လုပ်၍၊
ဘုရား၊ စေတီ၊ ကျောင်း၊ နန်းတော်၊ စစ်ဘင်္ဂ-စသည်တို့၌၊ ထင်
ရှားစွာ အထိမ်းအမှတ် အဖြစ် စိုက်ထူ၍ ထားခြင်းပင် ဖြစ်လေ
သည်။

ကွန်းလည်းကွန်ပ = ကွန်တော်မှာလည်း- ကွန်တော်ပါဘဲ။ (ငါ
လည်းငါကွ-ဆိုသောစကားနှင့် ညီမျှသည်- ငါ့မှာလည်း-ငါနှင့်
ထိုက်တန်သော အစွမ်းသတ္တိရှိသည်-ဟုဆိုလိုသည်)။

ရိပ်ဖြူလှံမည် = ထီးဖြူအရိပ်ကို ခိုလှံမည်။

ဂုဏ်တဝ = ဂုဏ်တမျိုး။ ကျေးဇူးတမျိုး။

ဌာနမိုင်းလွင် = ဝေးမှိုင်း၍ တောက်ပစွာရှိသော တည်ရာ။ (ဌာန-
မှာ၊ ပါဠိဖြစ်၍၊ တည်ရာကိုဟောသည်။ လွင်-မှာ၊ တောက်ပ
ခြင်းကို ဟောသော ရှေးစကားဖြစ်သည်)။

သဘောကြည်၍ = ကြည်ဖြူသော သဘောရှိ၍။

ပြည်ရန်နှင့်ကို = ရန်သူတို့အား နှင်ပစ်နိုင်သောပြည်ကို။

လွှဲသွေရွံ့စောင်း = လွှဲဖယ်ကာ ရွံ့ စောင်းခြင်း။

ဥာဏ်တစောင်း = စောင်း၍ နေသောဥာဏ်။ အမြောင့် ဟေတ်သော
ဥာဏ်။

ကြံကောင်းရာ ကြံပါမည် = သားတော် ကောင်း မြတ်သလို ကြံစည်
ပါမည်။

၄။ တောက်လျှောက်စကားပြေ

ရွှေစိုင့်အဘိ ပြီးသော မြင်းခိုရ် တောင်ဦးမျှမက၊ လွန်ကဲသည့်
ကျေးဇူး တွေ များ စွာ ရှိသည့် မွေးပေ သေအံ့ မအေ။ ။ သူ့ဘက်

က ရှေ့နေသည်လက်ကိုဆန့်တန်း၍၊ လဲလျှောက်မည်ဟု လက်လှမ်းနေရာတွင်၊ တနည်း၊ သူ၏ဘက်က ရှေ့နေအား၊ အားရလေအောင်၊ မိမိက လက်လှမ်းကာ၊ ကွမ်းယာကို ပေးကမ်းဘိသကဲ့သို့၊ တဘက်သားစိတ်မြင့်တက်ကြ၍ သွားအောင် ချီးမွမ်းမြှောက်စားသော သဘောဖြင့် ဇေယျသိန်မှာ တောင်နန်းဘွားဖြစ်သည်ဟူ၍၎င်း၊ သားကြီးဖြစ်သည်ဟူ၍၎င်း၊ သူ့စိတ်ကြိုက်၊ သူ့သဘောလိုက်လျှောက်ကာ၊ မျက်နှာချိုသွေး၍ ပြောဆိုကာ မနေပါနှင့်။ ။ ဤမျှလောက် ဆိုးရွားသော နောင်ခတ်ဖြစ်သည့် ဇေယျသိန်သောက်ကိုကော့- ကျွန်တော်က၊ မစိုးရိမ်လှပါ။ ဘုန်းတန်ခိုးအရှိန်အဝါဖြင့်ပြည်လျှောက်၍ထင်ရှားစွာ တံခွန်ထုထားဘိသကဲ့သို့ သဘောရှိသော ကျွန်တော်မှာလည်း၊ ကျွန်တော်နှင့် ထိုက်တန်သည့် အားလျော်စွာ ဘုန်းကံ အစွမ်း သတ္တိ သင့်သလောက် ရှိသဖြင့်၊ ထီးဖြူရိပ်ကို ခိုလှုံမည့် ဂုဏ် ကျေးဇူး တမျိုး ရှိပါသည်။ ကို့ကြောင့် တောက်ပပိုင်းဝေသော ဌာနဖြစ်၍၊ ရန်အပေါင်းကိုနှင့်ပစ်နိုင်သည့် အောင်ချာ နဂရပြည်ကိုသာ၊ ဘခမည်းတော်က မိမိသဘောအလျောက်၊ ကြည်ဖြူစွာဖြင့်ပေးလျှင်လည်း ပေးပါစေ၊ အကယ်၍၊ မပေးဘဲနေခဲ့လျှင်လည်း- လမ်းရိုးလမ်းစဉ်ကိုမလိုက်ဘဲ၊ လွှဲချော် သွေစောင်း၊ တရွဲ့၊ တစောင်းဖြစ်သော ဉာဏ်ကပ်ဖွဲ့- ဉာဏ်တစောင်းနှင့် ကြံကောင်းရာကို ကြံစည်ပါတော့မည်။ ထို့ကြောင့် ကျွန်တော်အား၊ ဘခမည်းတော်က၊ တိုင်းပြည်ထီးနန်းကို ပေးမည်- မပေးမည်ဆိုသည်ကိုသာ၊ သိသာအောင်သွား၍တောင်းတော်မူပါဦး၊ မယ်တော်ဘုရား- ဟု ဆိုလိုသည်။ ။ (အကျဉ်းချုပ်မှာ။ မယ်တော်ရယ်၊ တဘက်ရန်သူအားရှိအောင်၊ မြောက်ထိုးပင့်ကော် ပြောမနေပါနှင့်၊ ထီးဖြူဆောင်းရန်ထိုက်တန်သည့် ဇေယျသိန် လောက်မျှတော့-ဂ ရှုမိုက်စရာ မရှိပါ။ ကျွန်တော်မှာလည်း၊ ထီးဖြူဆောင်းထိုက်သည့် ဘုန်းကံမှာ-အထိုက်အလျောက်တော့ရှိပါသည်။ သို့ဖြစ်၍၊ တိုင်းပြည်ထီးနန်းသာ-ပေးမည်၊ မပေးမည်ဟူသောအချက်ကို၊ သိသိသာသာဖြစ်အောင်၊ ခမည်းတော်ထံသို့ သွား၍ တောင်းတော်မူပါ-ဖြစ်သည်။)

၅။ ဇာကိုယ်

မြောက်နန်း မိဘုရား သွား၍ သံတော် ဦးတင်၊ ။ ဇေယျကျွန်းဗွေ၊ တက်သစ်နေသို့၊ သောင်းမြေ နယ်လုံး၊ ခွန်ယူကျူးသည်၊ တိုင်းလုံးသခင်၊ ပြည်ကြီးရှင်ဘုရား၊ ။ သားတော် သက်လွယ်၊ ပုလဲသွယ်သည်၊ တဆယ်နှင့်ခြောက်၊ အရွယ်သို့ရောက်ပါပြီ။ နန်းဪဘက်ကယ်ဩရယ်၊ နောင်နာဂတ်ဘို့၊ မှူးမတ်ခြံရံ၊ ထီးတရာတို့၊ ညီလာခံမှာ၊ ရှေ့သံမြို့နှက်၊ ဆင်စွယ်မျိုး၊ မိုးကြိုးစက်သို့၊ အထက်ကဘိ၊ ကျွန်မသားကို၊ စကားရှိပါသည်။ ကတိချက်ထား၊ ထက်စကားအတိုင်း၊ ကိုယ်ပွား၊ ရွယ်ရည်၊ တိုင်းရွှေပြည်ကို၊ သာကြည်နှင်းအပ်တော်မူပါဘုရား။

၅။ အသေးစိတ် ခက်ဆစ်အဖြေ

ဗွေ = (ပါ) သပြေပင်။ (ဇေယျကျွန်းဗွေ-ဟု ဆိုခြင်းကြောင့်၊ သပြေပင်ဖြင့် မှတ်အပ်သောကျွန်း။ ၎င်းကျွန်းဦးထိပ်တွင် သပြေပင်ပေါက်ရောက်သည်ကို အစွဲပြု၍၊ ဗွေဒိင်ကျွန်း-ဟုခေါ်ဆို အပ်သော တောင် ကျွန်း၏အလယ်)။

သောင်းမြေ = ယူဇနာတသောင်း ကျယ်သောမြေ။ (သောင်းမြေ-မှာ၊ တောင်ကျွန်း၏ အကျယ်အဝန်းကို- ဆိုလိုသည်။)

ခွန်ယူကျူး = အခွန်တော်တို့ကို သိမ်းယူသည်။ (ကျူး-မှာ၊ သိမ်းယူခြင်းအနက်ကိုဟော၏။ အမှိုက်ကျူးသည်။ မစင်ကျူးသည်-ဟူသကဲ့သို့တည်း။)

သက်လွယ် = အသက်ချင်းပင် လဲလွယ်၍ ချစ်ခင်အပ်သောသူ။

နန်းညောက် = ထီးနန်းကို ဆက်ခံ စိုးစံရန်အညွန့် အညောက်နှင့်တူ
သောသူ။

ဩရသ် = (ပါပျက်) ဥရ + သိ။ ဥရ = ရင်၊ သိ = ဖြစ်သည်။ ဥရသိ =
ဩရသ် = ရင်မှဖြစ်သောသား။ ရင်၌ဖြစ်သောသား။

နာဂတ် = (ပါပျက်) အနာဂတ = န + အာဂတ။ န = မ၊ အာ-
ဂတ = လာသည်။ အနာဂတ = နအာဂတ = နာဂတ် =
မလာသေးသောအရာ။

ထီးတရာတို့ = ထီးဆောင်းမင်းတရားတို့။ (ထီးတစင်းလျှင်- မင်းတ-
ပါးကြဖြင့် ပြဆိုခြင်းဖြစ်သည်)။

ညီလာခံ = အစုံအညီလာရောက်၍ နှစ်ခံမှတ်သားခြင်း။

ရွှေသံမှိုနှက် = မွန်မြတ်သော ရွှေသံမှိုဖြင့် ရိုက်နှိပ်၍ ထားဘိသကဲ့သို့
ခိုင်မြဲသောသဘော။

ဆင်စွယ်မျိုး = အစွယ်ရှိသောဆင်မျိုး

မိုးကြိုးစက်သို့ = နတ်တို့၏ လက်နက်ဖြစ်သော မိုးကြိုးစက်လက်နက်ကဲ့
သို့။ ဤဆင်စွယ်မျိုးမိုးကြိုးစက်- ဟူသောစကားဖြင့်၊ မင်းတို့နှုတ်မှပြော
ဆိုသောစကားသည် “ထွက်ပြီးသောဆင်စွယ်၊ ဝင်တယ်လို့မရှိ” ဟူ၍
၎င်း၊ “မင်းတို့စကား၊ မိုးကြိုးသွား” ဟူ၍၎င်း၊ မင်းတို့ ပြောဆိုပြီးသား
စကားသည် ဖောက်ပြန်၍ဖျက်ရုံး၊ သိမ်းပိုက်ရိုး မရှိကြောင်းကို ပုံပြု၍
ပြဆိုခြင်းဖြစ်ပေသည်။ မိုးကြိုး-မှာ၊ မိုးပေါ်မှ မြည်ဟည်းသော အသံ
ကိုဆိုလိုသည်။ ကြိုး- အရ၊ အသံ- ဟု ပြန်ဆိုရမည်။ ဆင်- မှာ၊ စင်-
ဟူသော မွန်စကားရင်းမှ ပျက်လာသည်။

၅။ တောက်လျှောက်စကားပြေ

ယူဇနာတသောင်း ကျယ်ပြန့်သော၊ သပြေပင်ဖြင့် မှတ်အပ်သည့်
ဗျေဒိပါ လက်ယာတောင်ကျွန်း- တကျွန်းလုံးတွင်၊ တက်သစ်စ ဖြစ်

သော နေမင်းကဲ့သို့၊ ထိုနယ်အတွင်းရှိ အခွန်တော်များကို၊ သိမ်းကျုံး
ယူငင်ရသည့် တိုင်းပြည်အလုံး၏ အရှင်သခင်ဘုရား။ ။ ပုလဲသွယ်
ကဲ့သို့ဖြစ်၍၊ အသက်ချင်း လဲလှယ်ကာ ချစ်ခင်အပ်သော၊ သားတော်
မောင်ပါပဟိန်သည်၊ ယခုအခါ၌၊ တဆယ်ခြောက်နှစ် အရွယ်သို့ပင်
ရောက်ရှိပါပြီ။ အရှင်မင်းကြီးသည်၊ မင်းတရာတို့နှင့် ညီလာခံနေစဉ်- ဟို
ယခင်အထက်က ကျွန်တော်မ၏သားအတွက်၊ အမိန့်တော်ရှိဘူးသည်
မှာ၊ ကျွန်တော်မ၏ ရင်မှဖြစ်သော သားတော် ပါပဟိန်အား၊ နောင်
အခါ၌၊ နန်းညောက် နန်းလျှာဖြစ်သည့်အတိုင်း၊ နန်းလျှာထားရန်ရည်
ရွယ်၍ ပြောကြားသောစကားမှာ၊ ရွှေသံမှိုဖြင့် ရိုက်နှိပ်ထားဘိ သကဲ့
သို့ဖြစ်၍၊ ခိုင်မြဲလှပါသည်။ ထို့ကြောင့် ထွက်ပြီးသားဆင်စွယ် ဝင်တယ်
လို့မရှိ- ဟူ၍၎င်း။ မင်းတို့စကား မိုးကြိုးသွား- ဟူ၍၎င်း၊ ပညာရှိသူ
ဟောင်းတို့ ဆိုရိုးရှိသည့်စကားအတိုင်း၊ ဘုရင်မင်းမြတ်တို့ ထားရှိပြီး
သော ဝန်ခံချက် ကတိထားချက် စကားရှိသည့် အတိုင်း၊ အရှင်မင်း
မြတ်၏ကိုယ်တော်ပွား ရည်ရွယ်ပြီးလျှင်၊ အောင်ချာ နဂရ တိုင်းပြည်
ကြီးကို၊ ကြည်သာစွာ အပ်နှင်းတော်မူပါဘုရား-ဟု ဆိုလိုပေသည်။ ။
အကျဉ်းချုပ်မှာ၊ ဧကရာဇ်မင်းကြီးဘုရား။ သားတော်မောင် ပါပဟိန်
မှာ၊ ယခုအခါ၌အသက်တဆယ်ခြောက်နှစ် အရွယ်သို့ ရောက်ပြီဖြစ်၍၊
ရှေးယခင်အခါက၊ မင်းပေါင်းတရာတို့နှင့် ညီလာခံသော အခါတွင်၊
သားတော်အား၊ ထီးလျှာနန်းလျှာထားမည်-ဟု ဆိုခဲ့သည့် ခိုင်မြဲသော
ကတိအတိုင်း၊ ယခုအခါ၌၊ သားတော်မောင် ပါပဟိန်အား၊ တိုင်းပြည်
ထီးနန်းကို၊ မွေးအပ်စေလိုပါသည် ဘုရား-ဟုလို) ။

စာကိုယ်

မင်ကြီးဆို ။ ။ သလွန်ဖန်ဆောင်၊ စိန်ကြာညောင်မှား
ကိုယ်ရောင် တောက် ရှုန်း၊ မီးနှယ်ထွန်း သည်၊
ပြစ်-မစွန်း ပြုမြောက် နန်းမိ။ ။ ကတိချမ်းသာ ထား၊
ထက်စကားအတိုင်း၊ ငါ့အားခွင့်ပေးဝင်း၊ သည်

အကြောင်းမှာ၊ ရွဲ့စောင်းကြီညစ်၊ မျိုးမစစ်ဘဲ၊
 မူးယစ်သောက်တုတ်၊ သင့်သားယုတ်ကို၊ မင်း
 လုပ် စိမ့်ငှါ၊ တိုင်း အောင် ချာ၊ အရားမဟုတ်
 ပါကလား။ ။ ညာရွှေလက်ရုံး၊ တတက်သုံး
 လျက်၊ ဘုန်းကြေညာလှိုက်၊ နောင်လာစိုက်ဘို့၊ ရာ
 ရိုက်မှန်းထား၊ တောင်နန်းဘွား၊ သားကြီး ငါ
 ဝယ်ရှိသေးသည်။ ။ တမြို့ တကျေး၊ တရွာရွာ
 ကို၊ ကြိုက် ရာရွေး၊ ကံကျွေးနှင်း အပ်မှ တော်
 မည်ရှင်မိဖုရား။

အသေးစိတ်ခက်ဆစ်အဖြေ

သလွန် = အခြားသော နေရာတို့ထက်- သာလွန်သော ထိုင်နေစရာ။
 အိပ်စက်စရာ။

ဖန်ဆောင် = ဖန်ခွန်စီခြယ်ထားသောအဆောင်။

စိန်ကြာညောင် = စိန်စီ ထားသော ကြာပွင့်နှင့်- ညောင် ရွက် များရှိ
 သည့်အဆောင်၊ နေရာ၊ (ဤကြာညောင်- ဟူသောစကားနှင့်
 စတင်သုံးစွဲဖြစ်ပေါ်လာပုံကား၊ နန္ဒကုမ္မာမင်းသား၏အဋ္ဌပုတ္တိမှ
 အစဉ်အလာဖြစ်ပေါ်လာသော- မင်းတို့သုံးစွဲရိုး ဖြစ်လေသည်။
 ၎င်း အဋ္ဌပုတ္တိ- အကျဉ်း ချုပ်ကား။ ခမည်းတော် မင်းကြီးက၊
 နန္ဒကုမ္မာ မင်းသားအား၊ သေ လွယ် စေ ရန်၊ ဘီလူး စောင့်
 သော သောင်ပင် အောက်မှ ဖြတ်သွား ရသည့် ရေကန်တွင်-
 ကုမုဒြာကြာ၌- ပဋိသန္ဓေတည်၍ ဖြစ်သော၊ နတ်သမီးရှိသည့်
 နေရာသို့ စေလွှတ်၍၊ ကုမုဒြာကြာကို-ခုနစ်ရက် အတွင်း ဆက်
 သရမည်၊ မဆက်သနိုင်လျှင် သတ်ပစ်မည်-ဟု အမိန့်ကော်နှင့်
 စေခိုင်းလေရာ၊ မင်းသား၏ ဘုန်းကံကြောင့်၊ ညောင် ရိပ်ကို

လည်း- ဒိုရသည့်ပြင်၊ ညောင်စောင့် နတ်ကလည်း ကူညီရွှံ-
 ကြာနှင့်တကွ၊ နတ်သမီးကိုလည်း ရကာ- နောက်ဆုံး၌၊ နန္ဒ
 ကုမ္မာမင်း သား မှာ၊ ဘုရင် ဖြစ်လေ၏။ ထို သို့ ကျေးဇူးများ
 သော ညောင်ရွက်နှင့် ကြာတို့ကို အကြောင်းပြုကာ၊ ရွှေနန်း
 အဆက်ဆက်၊ ကြာနှင့် ညောင်တို့ကို နန်းတွင်း၌ အသုံးပြုခြင်း
 ဖြစ်လေသည်။ ။

ရွန်း = (ပေါ်) တိုးတက်ခြင်း။ (မှတ်ရန်- ရွန်း-မှာ၊ တိုးတက်ခြင်း။ ရွမ်း-
 မှာ၊ အရောင်-ဟု ခုတ်အပ်၏။ ရွန်းရွန်း စားစား-ဟု ဆိုလျှင်၊
 အထူး တိုးတက်သည်-ဟု မှတ်ယူ ရမည်)။

ပြစ်မစွန်းငြိ = စွန်းငြိသောအပြစ်မရှိ။ (ဤ “ပြစ်မစွန်းငြိ-သူမှာ၊ မြောက်
 နန်း မိဘုရားပင် ဖြစ်၍၊ မိန်းမတို့၌၊ စွန်းငြိ တတ်သော အပြစ်
 မြောက်ပါးမရှိကြောင်းကို ပြဆိုသဖြင့်၊ ၎င်းအပြစ် မြောက်ပါး
 တို့ကို သိ အပ် ပေ၏။ ၎င်း တို့မှာ၊ ၁- အရပ် နိမ့် လွန်းခြင်း။
 ၂ - အရပ်မြင့် လွန်း ခြင်း။ ၃ - အသား အရေမည်း လွန်းခြင်း။
 ၄-အသား အရေဖြူလွန်း ခြင်း၊ ၅ - အလွန် ပိန်လွန်းခြင်း။ ၆-
 အလွန်ဝလွန်းခြင်း-တို့ပင်ဖြစ်ပေသည်။ ။

ရွဲ့စောင်းကြီညစ် = တရွဲ့တစောင်း ညစ်ညမ်းစွာ ကြီစည်သည်။

မျိုးမစစ်ဘဲ = အမျိုးမမှန်ဘဲ စင်ကြယ်သော အမျိုးမဟုတ်ဘဲ။

သောက်တုတ် = အရေကို သောက်ခြင်း။ (မူးယစ် သောက် တုတ်-
 ဟုဆိုခြင်းကြောင့်၊ မူးယစ်စေတတ်သော အရေကိုသောက်ခြင်း-
 ဟုမှတ်ရမည်။ တုတ်- တွင်၊ မူတို့၌၊ ထုတ်ဟုမှား လျက်ရှိ၏။
 ထိုတုတ်- မှာ၊ ပေါရာဏဖြစ်၍၊ သောက်ခြင်၊ စုတ်ယူခြင်းတို့
 ကိုဟော၏။ “ ပင်လယ်သမုဒ်၊ ရေအစုတ်ကို၊ သောက် တုတ်
 မကောင်း” ဟု ဘူရိဒတ် ဇာတ်ပေါင်း ဖျီ၌၊ စပ်ဆိုလျက် ရှိလေ
 သည် ယခုအခါ၌လည်း၊ ကဇော်-အရက် စသည်တို့ကို သောက်
 စားသောသူတို့ကို ယစ်တုတ်ကြီး-ဟု၊ ဝိသစွာပြောဆိုရမည့် အ
 စား ယစ်ထုတ်ကြီး-ဟုမှားယွင်းစွာပြောဆိုလျက် ရှိပေသည်။ ။

သင့်သားယုတ်ကို = သင်၏ သားဖြစ်သော ယုတ်မာသူကို။

ညာရွှေလက်ရုံး = မွန်မြတ်သော ညာဘက်လက်ရုံး။

ကြေညာ = (ပေါ) အထက်နှင့် ဘေ့ကပ်။ (ကြေ-မှာ၊ ခြေ-အခြေ-ဟူသောစကားမှသာ။ အောက်အရပ်ကိုဟောသည်။ ညာ-မှာ၊ အညာ-ဟူသောစကားမှ လာသည်ဖြစ်၍ သစ်သီး၏အထက်ကနေသော အညာကို ဆိုလိုရကား၊ အထက်-ဟုကောက်ယူရာ၏။ ယို့ကြောင့်၊ ကြေ-ကို၊ အောက်၊ ညာ-ကို အထက်-ဟု ပြန်ဆိုရသည်။)

ရာရိုက်မှန်းထား = အရိုက်အရာမှန်းထားသည်။

တမြို့တကျေး = ကျေးရွာတခု။ မြို့တမြို့။

ကံကျေး = (ပေါ) စားသောက်နှင့်ရန်ကြိုတင်၍ ပေးထားသောအခါ (ကိုးခန်းပျိုတွင်၊ “ဥာဏာသေဠေး၊ ဥာဏ်လူပေး၍၊ ကံကျေးဝတ္ထု၊ ဤကျမ်းပြုသည်” ဟု စပ်ဆိုသည်ကို ထောက်ထားရမည်။)

တောက်လျှောက်စကားပြေ

ဖန်ဖြင့် စီချယ်သားသော အဆောင်တွင်၊ အခြားသော နေရာတို့ထက် သာလွန်သဖြင့်၊ သလွန်-ဟူ၍၎င်း၊ ကြာရွက်-ကြာဖူး-ညောင်ရွက်တို့တွင်၊ စိန်စီထားသော ဆောင်ခန်း၌၊ ဝါ၊ ကြာရွက်ကြာဖူးညောင်ရွက်ပုံသဏ္ဍာန်တို့ဖြင့် ထုလုပ်ကာ၊ ဖန်မှန် စိန်ကျောက်တို့ဖြင့် စီဒြယ်ထားသော အဆောင်တွင်။ ဝါ၊ ထိုသို့ စီဒြယ်ထားသော သလွန်ထက်၌၊ ကိုယ်ရောင် ကိုယ်ဝါတို့မှာ၊ မီး ဘောက် မီး လျှံ ကဲ့သို့ တောက်ရှုန်းထွန်းပ၍၊ မိန်းမတို့၏ အပြစ်ခြောက်ပါးမှ စွန်းငြိခြင်းမရှိသော၊ အို ... မြောက်နန်းမိဘုရား။ ။အထက်က၊ ကတိထားချက် ရှိသည့်အတိုင်း၊ ယခုအခါ၌၊ ငါ့အား လှာရောက်၍ အခွင့်အရေးတို့ကို တောင်းသည့်

အကြောင်းတို့မှာ၊ တစောင်းတရွံ့ ညစ်ပတ်သော အကြံရှိ၍၊ အမျိုးမစစ်ဘဲ - မူးယစ်သောက်စားတတ်သော အသင်၏သားယုတ်-ပါပဟိန်ကို၊ မင်းပြုလုပ်စေအံ့သောငှါ၊ အောင်ချာနဂရတိုင်းပြည်ကြီးနှင့် အရာမဟုတ်ပါဘူး။ စင်စစ်အာ ဖြင့်ဆိုသော်၊ ငါ၏ ညာဘက် လက်ရုံးသဘွယ် တဘက်သတ်သုံးစွဲရလျက်၊ ဘုန်းတန်ခိုးမှာလည်း အထက်အောက်တွင် လိုက်လျက်လှဲလှဲရှိ၍၊ နောင်အခါ၌ ထီးနန်းကို လာရောက်စိုက်ဘုဘို့ အရိုက်အရာအတွက် ရည်ရွယ် မှန်းထားသော တောင်နန်းဘွား ဖြစ်သည့် ငါ၏သားကြီး ဇေယျသိန် ရှိပေသေးသည်။ သို့ဖြစ်၍၊ တံမြို့တားကျေး တရွာရွာဖြစ်သော၊ မြို့ကျေးရွာတို့ကို ကြိုက်ရာရွေးပါလေ။ ကြိုတင်၍ စားသောက်သုံးစွဲနိုင်ရန်ကံကျေးအဖြစ်နှင့် ထိုမြို့ကျေးရွာတခုခုကို အပ်နှင်းတော်မူမည်မိဘုရား-ဟုဆိုလိုပေသည်။ အကျဉ်းချုပ်မှာ။ အပြစ်ကင်းလွတ်သော မြောက်နန်းမိဘုရား။ အထက်က ငါဘုရင်မင်းမြတ်က-ကတိထားသည့်အတိုင်း၊ ယခု အခွင့်အရေး တောင်းဆိုသည်မှာ-မသင့်တော်ပေ။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော်၊ အကြံဉာဏ်ရွံ့ စောင်းညစ်ပတ်၍၊ အမျိုးမစစ်သော အမှုအရာဖြင့်၊ မူးယစ်သောက်စားသည့် - သင်၏သားပါပဟိန်ကို၊ အောင်ချာနဂရတိုင်းပြည်တွင်-မင်းပြုလုပ်ရန် အရာမဟုတ်ချေသော ကြောင့်တည်း။ အမှန်အားဖြင့်၊ ငါ၌ ညာ လက်ရုံး သဘွယ် ဖြစ်သော ဘုန်းတန်ခိုးနှင့် ပြည့်စုံသည့် အများ သိရှိကြ၍ အရိုက်အရာကို ဆက်ခံရန် သားတော်ကြီး ဇေယျသိန် ရှိပေသေးသည်။ သို့ဖြစ်၍ သင့်သား ကြိုက်နှစ်သက်ရာ၊ ကျေးရွာမြို့ဘုရားကိုသာ ရွေးချယ်ပါလေ။ ကံကျေးအဖြစ် ပေးအပ်တော်မူမည် မိဘုရား-ဟူလို။

စာကိုယ်

သားတော်ထံ ပြန်၍ ပြောစေ။ ။ မြောက်နန်း မိဘုရား သိပါ။ ။ ပုလဲမူးချိန်၊ ချစ်ကြီး လိခဲသည်၊ ပါပဟိန် မည်၊ သား နှင်း ရည်။ ။ တိုင်း ပြည် နိုင်ငံ၊ မင်းမူ စိခွဲကြောင်း၊ သံချို ညောင်းရှင်၊ စွင့်စတောင်းပန်

သော်၊ မမှန်သရွာ၊ သားသည်း ချာနှင့်၊ အရာ
မဟုတ်၊ ခမည်းဘုန်းလူ၊ မိန့်တော်မူသည့်၊ ကြ၊
ကုပုန်မှာ၊ ဇနပုန်ဝေး၊ နန်းနှင့် ကွာအောင်၊ ရွာ
လက်ကျေးကို၊ ကံကျွေးနှင်းမည်၊ သူ့အကြံနှင့်၊
ရွယ်ရံသည်၊ ရောင်ခြည်တိတ်ညှိ၊ နန်းအွယ်ကို၊
သားကြီးနှင့်သာ၊ ထိုက်တန်ရာ သတဲ့၊ ပညာ
ရှိထုံး၊ ဉာဏ်အတွင်းကြိတ်၊ ယွင်းမဖိတ်အောင်၊
စွဲစိတ်သုံး၊ နှလုံးသာ ထားပါတော့ သားတော်
မောင်င်္ဂ။

အသေးစိတ်ခက်ဆစ်အဖြေ

ပုလဲမှူးချိန် = နှစ်သက်ဘွယ်ကောင်းသောပုလဲ။ တနည်း၊ အပြစ်လွတ်
၍ အချိန်တမူးသားရှိသောပုလဲသည် - အလွန်နှစ်သက်ဘွယ်
ကောင်း၍ တန်ဖိုးမဖြတ်နိုင်အောင် ရှိခြင်း၊ (ဤနေရာတွင်၊
ပုလဲတမူး-ဟု ဆိုလျှင်၊ ပေါရာဏ- လုံးဝဖြစ်သွား၍၊ နှစ်သက်
မြတ်နိုးဘွယ်-ဟု ပြန်ဆိုရမည်။)

သားနှင်းရည် = နှင်းရည်ကဲ့သို့မွှေးသောသား။ (နှင်းရည်မှာ၊ နှင်းပန်း
မှအဆီထုတ်ထားသော အမွှေးရည်ဖြစ်သည်။)

သံချိုညောင်း = ရှည်လျားစွာ ပြောဆိုသောအသံ။ ရှည်လျားစွာ ပြော
သော နှစ်သက်ဘွယ် ကောင်းသည့် အသံ။ (ညောင်း- မှာ၊
ကြာရှည်ခြင်း-ကို ဟောသော ပေါရာဏ စကား ဖြစ်သည်။)

သရွာ = (ပါ) မှန်ကန်စွာ ပြောဆိုခြင်း။

သားသည်းချာ = ပတ်ဝန်းကျင်နှင့်တကွရှိသော အသည်းကဲ့သို့ချစ်ခင်
အပ်သည်သား။

ခမည်းဘုန်းလူ = ဘုန်းတန်ခိုး တိုးတက်နေသောခမည်းတော်။ (ခမည်း-
မှာ၊ ချစ်မြတ်နိုးခြင်းကိုဟောသော-ပေါရာဏစကားဖြစ်၍၊ ဘခင်
ကလည်း- သားတို့ကို၊ ခမည်း- ဟူ၍၎င်း၊ သားသမီးတို့က
လည်း၊ ဘခင်ကို- ခမည်း-ဟု ၍၎င်း၊ အပြန်အလှန် သုံးစွဲနိုင်
သည်။ “ဝေသာန့် ခမည်း။ မင်းသိဉ္ဇည်း။ သိန်းဆည်းမြေးတော်
ကို” ဟူ၍ ကဗိလက္ခဏ သတ်ပုံတွင် စပ်ဆိုရာ၌၊ ချစ်မြတ်နိုး
သော ဘခင်ကိုရ၏။ “ခမည်း မောင့်သွင်၊ လဝန်းပြင်ကို၊
အစင်မကွာ၊ မြင်လိုပါ၏” ဟူ၍- ကိုးခန်းပျို့တွင် စပ်ဆိုရာ၌၊
သားသမီးကိုချစ်မြတ်နိုးသည်ဟု ဘခင်က-ခေါ်ဆိုသောစကား
ဖြစ်၏။ ခမဲ-လိုသည်- ဟူရာ၌လည်း၊ ချစ်မြတ်နိုးသော အရာ
တခုခုလိုနေသည်ကို ဆိုလိုပေသည်။ လူ-မှာ၊ တလူလူ-ဟူသော
စကားဖြစ်၍၊ တိုးတက်ခြင်း-ကို ဟောသော မြန်မာစကားဖြစ်
သည်။)

ကြ၊ ကုမုန်မှာ = မွေးကြိုင်သော ကုမုခြာကြာနှင့်ကုသည့် ခံတွင်းတော်
မှ ထွက်သည့်စကားမှာ။ (ကြ-မှာ၊ မွေးထုံခြင်းကိုဟောသော
မြန်မာစကားဖြစ်၍၊ ကုမုန်-မှာ၊ ကုမုဒ္ဒ-ဟူသော ပါဠိစကားမှ
ဆင်းသက်လာသဖြင့်၊ လရောင်ဖြင့် ပွင့်သောကြာပန်းကို ဆိုလို
သည်။ ပုဒ်ဖြတ်လျှင်- ကု + မုဒ။ ကု = မြေကြီး။ မုဒ = ရှင်သန်း
ခြင်း။ ကုမုဒ = မြေကြီး၌ ပေါက်ရောက် သဖြင့်၊ ရှင်လန်းစေ
တတ်သော ကြာ ဖြူ၊ ထို့ ကြောင့်၊ ကြ၊ ကုမုန်- မှာ ဟူ သော
စကားအရာ၊ ကုမုခြာကြာပန်းကဲ့သို့ မွေးထုံလှသော ခံတွင်းမှ-
ဟူ၍ အနက်ပြန်ဆိုရ၏။)

ဇနပုဒ် = (ပါပုက်) ဇန + ပဒ။ ဇန = လူ။ ပဒ = ခြေ။ ဇနပဒ = ဇန၊ ပဒ =
လူခြေရာဖြင့် သွားလောက် ရုံသာ ရှိသောလမ်းငယ် ထို့ဖြင့်
တန်ဆာ ဆင်ထားသည် အရပ်။ (နန်း-ကံကျွေး-တို့ကိုဖြေဆို
ခဲ့ပြီးပြီ။)

ရွယ်ရံသည် = အရံအတား အလို့ငှါ ရှည်ရွယ်၍ထားသည်။

ရောင်ခြည် = ကြည်လင်သောအရောင်။ (ရရန်နှင့် ခြည်-မှာ၊ ကိုင်၍ မရ ကောင်းသော အရောင်ကို ဘော၍။ ယပင့်နှင့် ချည်-မှာ၊ ချည်မျှင်-စသည်ကိုင်တွယ်၍ရကောင်းသောအချောင်းအမျှင်ကို ဟောသည်-ဟု မှတ်ရမည်။)

ဘိတ်ညီး = တညီးညီးတထိန်ထိန် တဖိတ်ဖိတ်။ မပြတ်သောအရောင်-ဟုလို။

သတံ = တတတ်။ တဆင့်ကြားရသောစကား။ (ဤသတံ-သတတ်-ဘူ သောစကားတို့သည်၊ တဆင့်စကားကြားတိုင်းစပ်၍ပြောဆိုသည့် နေရာ၌ သုံးအသော စကားမျိုးဖြစ်ပေသည်။)

မညာ = (ပါ)ပ + ညာပ = အပြားအားဖြင့်၊ ညာ = သိသည် ပညာ = အပြားအားဖြင့် ဝေဘန်ခွဲခြမ်း၍ သိခြင်း။

ဥာဏ် = (ပါပျက်) ဥာဏ = ထိုးထွင်း၍ သိခြင်း။

ယွင်းမဖိတ်အောင် = ယွင်းမှားဖိတ်စင်၍ မသွားရလေအောင်။

စွဲဖိတ်သုံး = ဖိတ်ကို သုံးစွဲ၍။

နှလုံး = (ဝေါ)ဖိတ်

တောင်လျှောက်စကားပြေ

အပြစ်လွှတ်၍၊ အချိန်တမှားသားရှိသော ပုလဲကဲ့သို့ချစ်မြတ်နိုးဘွယ် ကောင်းသည့်ပြင်၊ လိမ် ကျစ်ထားသော ရှေးကြိုးကဲ့သို့ ချစ်မြတ်နိုးအပ် သည့် ပါပဟိန်-ဟူ၍ အမည်ရှိသည့်အပြင် နှင်းရည်ကဲ့သို့နမ်း၍ အပ် သော သားတော်မောင်။ ။ တိုင်းတော် ပြည်တော်ဖြစ်သော နိုင်ငံ တော်ကို၊ မင်းပြုစေအံ့သောငှာ၊ ချီသာကြာရှည်စွာသော အသံနှင့်၊ အခွင့်ရရာ ရကြောင်း မယ်တော်က တောင်းပန်သည် ရှိသော်၊ မင်း တရားကြီးက၊ မမှန်သောစကားဖြင့်၊ သည်းချားသဘွယ်ဖြစ်သော၊ သား

တော်မောင်နှင့်၊ တိုင်းပြည်နိုင်ငံမှာ၊ အရာမဟုတ်သေး-ဟူ၍၊ ကုမုဒြာ ကြာကဲ့သို့ မွှေးတုံလှသော၊ သင်၏ ဘခမည်းတော် မြဟွာသဟံ မင်း ကြီးက မိန့်ဟော်မူရုံသာမက၊ သားတော်မောင်အား၊ ထီးနန်းနှင့် ကွာ ဝေးလေအောင်၊ ကျေးလက်တောရွာ ဖြစ်သော ဝေးကွာသည့် ဇနား၊ ငယ် တခုခုကို-ကံကျွေးအဖြစ်ဖြင့် နှင်းအပ်တော်မူမည်ဟု၊ သူ၌ ရှိသော အကြံအစည်အတိုင်း မိန့်တော် မူလိုက်ပါသည်။ အဘယ်ကဲ့သို့ အကြံ ရှိသနည်းဟူမူ၊ ရောင်ခြည်တဖိတ်ဖိတ်တလျှပ်လျှပ်နှင့် ထိန်ညီးအောင် တောက်ပနေသည့် ရွှေထိ ရွှေနန်းမှာ၊ သားတော်ကြီးဖြစ်သော ဇေယျ သိန်နှင့်သာထိုက်တန်ပါသည်။ သို့ဖြစ်၍၊ ပညာရှိတို့၏ ထုံးတမ်းစဉ်လာ အတိုင်း၊ အတွင်း အကြိတ် ဖြစ်သော ဥာဏ်ဖြင့်၊ မှားယွင်းဖိတ်စင်၍ မသွားရလေအောင်၊ စိတ်နှလုံး ကိုသာ ကောင်း စွာ ထားပါ တော့- သားတော်မောင်-ဟု ဆိုလိုပေသည်။ ။ အကျဉ်းချုပ်-မှာ၊ ချစ်လှ သော သားတော်မောင် ပါပဟိန်၊ မောင်အဘွက် ထီးနန်းကိုရရန် မယ်တော်က-သွား၍ ဘောင်းပါသော်လည်း၊ သစ္စာမမှန်စွာဖြင့်၊ သား တော်နှင့် ထီးနန်းမှာ-အရာမဟုတ်သေးဟု မိန့်တော် မူလိုက်ပါသည်။ သူ၏ ရည်ရွယ်ချက်မှာ၊ သူ၏ သားကြီးဇေယျသိန်နှင့်သာ ထိုက်တန်ပါ သတ်။ သို့ဖြစ်သော်လည်း၊ ပညာရှိတို့၏ ထုံးတမ်းစဉ်လာ အတိုင်း မှားယွင်းခြင်း မရှိရအောင်၊ အတွင်းကြိတ်ဥာဏ်ဖြင့်သာ ကြံစည်ပါ လေ-သားတော်မောင်-ဟုလိုသည်။)

စာကိုယ်

ပါပဟိန်ဆို။ ။ ဇွေးသမိခင်၊ ကျေးဇူးရှင်။ ။ တိုင်း ခွင်ရွှေပြည်၊ ရာထီးဆောင်းနတ်၊ ဘမင်းမြတ် က၊ နှင်းအပ်မည်ဟု၊ သာကြည်ဩဇာ၊ မိန့်ပြီး လျှင်။ တဝတသီး၊ သားအကြီးအား၊ နန်းထီး ရာခံအပ်နှင့်ပြန်၊ မမှန်သစ္စာယွင်းကွက်သည်။ သစ္စာ ယွင်း သွေ၊ ပျက် ယွင်း ချောင့်၊ ဘ-မွေ

တိုင်းခန်း၊ ရိပ်ရာနန်းကို၊ သိမ်းမြန်းလွယ်ကူ၊
ကပြောင်းကပြန်၊ တစောင်းဥာဏ်နှင့်၊ ကြိဘန်
ယူပါမည်။ တောင်ဇမ္ဗူခွင်၊ သပြေကျွန်းမှာ၊
မော်ကွန်းတွင်၊ ရာဇဝင်ထိုးရစ်ပလေစေ မြတ်
မယ်တော်။

။အသေးစိတ် ခက်ဆစ်အဖြေ

ရာထီးအောင်းနတ် = ထီးဆောင်းမင်းတရားတို့၏ အားထားကိုးကွယ်
ရာ ဖြစ်သော သောတသဗ္ဗဟိနတ်။ (ဤ ရာထီးဆောင်းနတ်-
ဟူသော စကားဖြင့်၊ ဇမ္ဗူဒီပါလက်ယာတောင်ကျွန်းတွင်၊ ထီးဖြူ
ဆောင်း မင်းပေါင်း တရာ တပါးရှိရာ၊ မင်း တရာတို့က- အား
ထား ကိုးကွယ်အပ်သော မင်း-ဟုဆိုခြင်းကြောင့်၊ မြဟ္မာသဟံ
မင်းကြီးမှာ - တကျွန်း လုံးကို အစိုးရသည့် ဧကရင် မင်း-ဟု
ဖော်ပြခြင်း ဖြစ်ပေသည်) ။

ဩဇ = (ပါ) ထွန်းပခြင်း။ တနည်း၊ အရသာရှိသော စကား-ဟု ဆို
လိုသည်။ (သျှင်အဂ္ဂသမာဓိ ရေးသား သီကုံးခဲ့သော၊ ဘုံခန်း
ပျို့တွင် “သကျာဝတ၊ ကုမာရဟု၊ ဩဇသာကြည်၊ နှုတ်မွန်ရည်
ကြောင့်” ဟုစပ်ဆိုသည်ကို ထောက်ရမည်) ။

ဖျက်ယွင်းချေမင့် = အလွန်ဖျက်စီး ချို့ယွင်းခြင်းဖြစ်ချေသည်။

ကပြောင်းကပြန် = ပြောင်းပြန်။

မော်ကွန်းတွင် = ကြာရှည်လေမြင့်စွာ ပျံ့နှံ့၍ တည်နေခြင်းငှါ။ (မော်
ကွန်း-ဟူသော စကား၌၊ မော်-မှာ၊ အစွန်းထွက်ခြင်းကို ဟော
သည်။ ကွန်း-မှာ၊ ပျံ့နှံ့စွာ တက်ခြင်းကို ဟောသည်။ = ။
“ကမ္ဘာကုန်ကျွန်း၊ စံမော်ကျွန်း၊ ဥဒါန်းခုံ သက်သေ-ဟု ကဗီ

လက္ခဏာသတ်ပုံတွင်စပ်ရာ၌ ၎င်း၊ ရှင်ဘုမင်းရဲ၊ အောင်သည့်ပွဲကို၊
လွန်ကဲမော်ကွန်း၊ အစဉ်ထွန်းသည့်၊ ဘက်ကျွန်းတည့် နီးဝေး၊
ရန်တင်မေး” ဟူ၍ ၎င်း၊ မင်းရဲဒိဗ္ဗဇေးချင်းတွင် စပ်ဆိုသည်တို့ကို
ထောက်ရမည်) ။

ရာဇဝင် = (ပါ)ပျက်) ရာဇ + ဝံသ။ ရာဇ = မင်း။ ဝံသ = အဆက်
အနွယ်။ ရာဇဝံသ = ရာဇဝင် = မင်းတို့၏ အဆက်အနွယ်။

တော်ကြံလျှောက်စကားဖြေ

ကျေးဇူးရှင် ဖြစ်သောမွှေးသမိခင်။ ။ တိုင်းပြည် တခွင်တပြင်တို့ကို
စိုးစံသည့်မင်းတရား၏ အားထား ကိုးကွယ်အပ်သော။ ဘခမည်းတော်
ဧကရာဇ် မင်းမြတ်က၊ အောင်ချာနဂရ ရွှေပြည်ကြီးနှင့်တကွ၊ ထီးနန်း
စည်းစိမ်တို့ကိုပါ အပ်နှင်းမည်ဟူ၍၊ အဆီအနှစ် ဩဇအရသာရှိ၍၊ ကြည်
သာစွာ မိန့်ဆိုလေပြီးမှ၊ ယခုအခါ၌၊ တသီးတခြား ဖြစ်သော၊ သားကြီး
ဖြစ်သည့် ဇေယျသိန်အား၊ ထီးမွေ နန်းမွေတို့ကို ခံယူရန် အပ်နှင်းခဲ့
ပြန်လျှင်လည်း၊ ဘခမည်းတော်၏ စကားမှာ- အမှန်မယွင်း ပျက်ရာ
ရောက်ချေသည်။ သို့ သစ္စာယွင်းသွေ ပျက်စီးချေပြီ ဖြစ်၍၊ ဘခမည်း
တော်၏ အမွေအနှစ်ဖြစ်သော- ထီးနန်း အရိုက်အရာဖြစ်သည့် တိုင်း
ခန်းကို၊ အလွယ်တကူနှင့် ရယူနိုင်ရန်၊ ကပြောင်းကပြန်တည်းဟူသော
တစောင်းဥာဏ်နှင့် ကြိဘန်၍ ပြုပါမည်။ ထိုသို့ ပြုသဖြင့်-သပြေ ပင်ဖြင့်
မှတ်အပ်သော တောင်ကျွန်းတခွင်တွင်၊ ကြာရှည်လေးမြင့်စွာ ပြန်နှံ့၍
တည်နေစေအောင်၊ မော်ကွန်းတင်ရမည်ဖြစ်သော ရာဇဝင်တွင်၊ ဝ ။
မင်းတို့၏ အဆက်အနွယ်ကို ပြသောရာဇဝင်တွင်၊ ဒိုင်မြို့စွာထိုးရစ်ပါ
လေစေ မြတ်မယ်တော် ဘုရား-ဟု ဆိုလိုပေသည်။ ။ အကျဉ်းချုပ်၌ ။
ဧကရာဇ် မင်းမြတ်ဖြစ်သော- ဘခမည်းတော်က၊ အရသာ ရှိစွာဖြင့်၊
တိုင်းပြည်ကို- ကျွန်တော် အား- ပေးမည်ဟု သစ္စာထားပြီးမှ၊ ယခု
ဖောက်ပြန်ခြင်း ပြုလေသည်။ သို့-သစ္စာစကား ပျက်ခြင်းကြောင့်၊ တိုင်း
ပြည်နှင့်တကွ၊ အရိုက်အရာ ဖြစ်သော ထီးနန်းကို အလွယ်တကူနှင့်-

ရယူရန်- မကောင်းသော အကြံဉာဏ်ဖြင့်၊ ဖြတ်လမ်းကပင် ရနိုင်ရန် ကြိုးစားပါမည်။ ထိုသို့ထိန်းနန်းကို မတရား ရယူသည်ဟု၊ ရာဇဝင်နှင့် မှတ်တမ်းဖြစ်သော၊ မော်ကွန်းတင်ရစ် ပေစေတော့- မြတ်မယ်ဘော် ဘုရား- ဟူလိုသည်။

စာကိုယ်

မြောက်နန်းဒီဒုရားဆို။ ။ မြေထွာစွဲ၊ လည်ဝယ်ဆွဲသည်၊ ပုလဲမျက်ရှင်၊ မယ် ဝမ်း၎င်း။ ။ လူမြင်ရင်သိ၊ တင်ရိပ်မိအောင်၊ စိတ်ရှိတိုင်းသာ၊ မကြံပါနှင့် တော့။ ချိုသာနှစ်လို၊ သူ့အောက် ကြိုရှု၊ တပြိုင်တပြောဆောက်နှင်းကံကျွေး၊ အစဉ်ပေးသည်၊ စားကျေးရွာကို၊ ကြိုက် ရာသာ ရွေး ပေတော့ သားတော် မောင်ဇ်။

အသေးစိတ်ခက်ဆစ်အဖြေ

ရွဲ = တွဲရ ရွဲဖြစ်သော- အဆောင်ရှိသည့် အစိုင်အခဲ။ ကျောက်မျက်ရွဲ = ကျောက်ရတနာ။ (ထိုရွဲ- ဟူသောစကားမှာ၊ ရှေးအခါက၊ ကျောက်ကုန်သည်ကို = ရွဲကုန်သည်-ဟူ၍၎င်း။ ပန်းထိခဲဆရာ ကို = ရွဲထွင်းသမား- ဟူ၍၎င်း။ ဇာတ်နိပါတ်များတွင်-သုံးနှုန်း လေ့ရှိသဖြင့်၊ ရွဲ-ကို၊ ကျောက်ရတနာ-ဟူ၍ ပြန်ဆိုရသည်။)

မျက်ရှင် = လှုပ်ရှားနေသော အနှစ်စုသည့် ကျောက်ရတနာ။ (မျက်- မှာ၊ အမျက်-ဟု ဆိုလိုသဖြင့်၊ အစိုင် အခဲ- အစု ဟူ၍- ပြန် ဆို ရမည်။ ဝါးမျက်-ဟုဆိုလျှင်၊ ဝါး၏အနှစ်စု အစိုင်အခဲ- ဟူ၍ ၎င်း။ ကျောက်မျက်-ဟု ဆိုလျှင်၊ အနှစ်စုသော ကျောက်-ဟူ၍ ၎င်း။ မျက်နှာ- ဟု ဆိုလျှင်၊ လူ့မျက်လုံး၏ အနှစ်စုသော

နေရာဟူ၍၎င်း။ ဒေါသအမျက်-ဟုဆိုလျှင်၊ စိတ်ဆိုးသော အမှု- အရာ အစု အခဲ-ဟူ၍၎င်း ပြန်ဆိုရတိသကဲ့သို့တည်း။ ရှင်-မှာ၊ အသက်ဝင်နေသော သဘောဖြစ်၍၊ လှုပ်ရှားခြင်းဟု-ဆိုလိုပေ သည်။

တင်ရိပ်မိအောင် = ကြိုတင်၍ ရိပ်မိအောင်။

ဆောက်နှင်း = ခိုင်မြဲအောင်ပေးခြင်း။ အမြဲတန်းဖြစ်အောင် ပေးခြင်း။

တောက်လျှောက်စကားဖြေ

မြကျောက်ရတနာ၊ ပုလဲရတနာတည်းဟူသောအနှစ်စုသည့်၊ ရတနာ တို့ကို ပြုလုပ်ထားသည့် လည်ဆွဲကဲ့သို့ ချစ်မြတ်နိုးအပ်သော- သည် မယ်၏ဝမ်း၌၊ ပဋိသန္ဓေတည်နေခဲ့သည့် သားတော်မောင်။ ။ လူတိုင်း မြင်လျှင်၊ ကြိုတင်၍ ရိပ်မိသေအောင်၊ စိတ်ထည့်၍ ရှိသည့် အတိုင်း မကြံစည်ပါလေနှင့်တော့။ ချိုသာသော သဘောဖြင့်- သူ့အောက် ကို ကြိုဝင်၍၊ မြို့မြို့ကို အမြဲတန်း ရရှိသော ကံကျွေးအဖြစ်ဖြင့်၊ အစဉ် အတိုင်း ရရှိရန်၊ ကျေးရွာတို့တွင်- ကြိုက်နှစ်သက်သည့် ရွာတရွာရွာကို သာ ရွေးခြယ်ပါလေတော့သားတော်မောင်-ဟုဆိုလိုပေသည်။

စာကိုယ်

ပါပတ်နိုဆို။ ။ မိခင်မာတာ၊ သန်းရွှေညာ၊ ။ ဖြစ်လို ရာဖြစ်၊ မတားမြစ်ပါနှင့်။ ထပ်သစ် ကံကျွေး၊ ဆောက်နှင်း ပေးသည်၊ စားကျေးမြို့ရွာ၊ မလို ပါဘူး။ ရာဇာဘခင်၊ စောနတ်ရှင်၊ ရင်ကတ် ချက်၊ သစ္စာပျက်ကမင့်။ ဇနက်ညီရင်း၊ ပေါလ မင်းသို့၊ ချက်ခြင်း ထုတ်ချောက်၊ နန်းပြည်မြို့ကို၊ လက်သို့ရောက်အောင်၊ ဥာဏ် ကောက် တဖန်။

သင်းပင်းစုဆောင်း၊ သူ့ခဲပေါင်းနှင့်၊ တစောင်း
တရွဲ ကြံပါမည်။ တော် တန် သင့် ကောင်း ပါ
ဘုရား။

အသေးစိတ် ခက်ဆစ်အဖြေ

မာတာ = (ပါ) မိခင်။

သန်းရွှေညာ = ရံရွှေတော် တသန်းကို အပေါ်၌ တည်နေသောသူ။
(ရွှေမာ- ရွှေ၏- ဟု ပြန်ဆိုရာ၏။ ညာ - မှာ၊ အ ထက် ဖြစ်
ကြောင်းကို နောက်က ဖြေဆိုခဲ့ပြီးပြီ)။

ထပ်သစ် = အသစ်ဖြစ်အောင် ထပ်၍။

ရာဇာ = (ပါ) ရန္တဇ = ချစ်နှစ်လိုခြင်း (မင်းကျင့်တရားနှင့် အညီ
ကျင့်သောကြောင့်၊ လူအများတို့က-ချစ်နှစ်လိုခြင်းရှိသောသူ)။

စောနတ်ရှင် = မွန်မြတ်၍ အားထားရာဖြစ်သည့် အရှင်။

ရင်ကတိချက် = ဝန်ခံခြင်းကို ပြုထားသော စီရင်ချက်။

ဇနက်ညီရင်း = ညီအရင်းဖြစ်သော ဇနက။ (ဇနက-မှာ၊ ပါဠိဖြစ်၍၊
ဇနကမင်းသားကို ဆိုလိုသည်။ ဇန + က-ဟူ၍ ပုဂံဖြတ်ပြီးလျှင်၊
ဇန = လူ။ က = နှစ်သက်ခြင်း ရှိသည်။ ဇနက = လူအများ
တို့၏ နှစ်သက်ခြင်း ရှိသောသူ)။

ပေါလမင်းသို့ = နောင်တော်ပေါလမင်းကဲ့သို့။ (ပေါလ-မှာ၊ ပါဠိ
ဖြစ်၍၊ ပွားစီးစေခြင်းကို ဟောရကား၊ လူအများကို ပွားစီး
အောင် ပြုလုပ်ပေးတတ်သူ-ဟု ဆိုလိုသည်။ ဤဇနက- ပေါလ
မင်းတို့အကြောင်းမှာ၊ မဟာနိပါတ်၊ မဟာဇနကဇာတ်တော်
တွင် လာရှိသည်ဖြစ်၍၊ ဇိထိလာပြည်တွင်၊ ဇနကမင်းကြီးမှ
၁-ပေါလဇနကနှင့်၊ ၂-အရိဋ္ဌဇနက-ဟူ၍ ညီနောင်နှစ်ပါးတို့

ဘွားမြင်လေရာ၊ ပေါလဇနက-မှာ၊ ရှင်ဘုရင်ဖြစ်၍၊ ၂-အရိဋ္ဌ
ဇနက-မှာ၊ အိမ်ရှေ့မင်းဖြစ်လေတော့သည်။ ၁-ပေါလဇနက-
မှာ- ဘုရားအလောင်း၊ မဟာဇနကမင်းသားကို ဘွားမြင်၍၊
၂-ညီတော် အရိဋ္ဌဇနကမင်း - မှ၊ သမီးတော် သီဝလိဒေဝီ
မင်းသမီးကိုဘွားမြင်၏။ နောင်တော် ပေါလဇနကမင်း နန်းစံ
သောအခါ၌ ညီတော် အရိဋ္ဌဇနကမင်းသားမှာ၊ အိမ်ရှေ့မင်း
ဖြစ်တော်မူ၍၊ ၎င်းအား- မနာလိုသော အမတ်တယောက်၏
ကုန်းချောစကားကြောင့်၊ အရိဋ္ဌဇနကမင်းအားအချုပ်နှင့်တကွ
သံခြေကျင်းခတ်ထားရာ၊ အရိဋ္ဌဇနက မင်းသားလည်း၊ နောင်
တော်အပေါ်၌-မကောင်းကြံ လိုခြင်းစိတ် မရှိကြောင်းကို သဗ္ဗာ
ဆိုသဖြင့်၊ အချုပ်ထောင် ဖြစ်သော အိမ်စိတ်ခါးလည်း- ဟင်း
လင်းပွင့်၊ သံခြေကျင်းများလည်း-ကျွတ်၍၊ ကျေးလက်တောရွာ
သို့ ထွက်ပြေးပြီးလျှင်၊ ဗိုလ်လူ စုရုံးပြီးနောက်၊ နောင်တော်
ပေါလဇနကမင်းကို တိုက်ခိုက် အောင်မြင် လေတော့သည်။
ဤအချက်တို့ကို သဘောထား၍၊ နောင်တော် ဇေယျသိန်ကို =
ပေါလဇနကမင်းနှင့်၊ မိမိ-ပါပဟိန်ကို = အရိဋ္ဌဇနကနှင့် နှိုင်း
ယှဉ်၍ “ ဇနက်ညီရင်းမှ-တစောင်းတရွဲကြံပါမည် ” အထိကို
စပ်ဆိုခြင်း ဖြစ်လေသည်။)။

ထုတ်ချောက် = (ပေါ) တောက်လျှောက်။ တိုးလျှိုးပေါက်။ (ဤတွင်
“ ကိုယ်ကို ထုတ်ချောက်၊ မင်းဖြစ်လောက်ဟု၊ ဆင်ခြောက်
ဆယ်ပေါင်း ” ဟူ၍ ပလိံစား ဇေးချင်းတွင်- သံထုကြောင်းကဲ့
ဖြင့် ခွဲထားစပ်ဆိုထားသည့်အတိုင်း မှတ်ယူရမည်)။

သင်းပင်းစုဆောင်း = အသင်းအပင်းတို့ကို စုဆောင်း၍။ (ပင်း- မှာ၊
ပြည့်ကြပ်ခြင်းကို ဟော၏။ အပင်းဆို သည်။ အင်းသွယ်ပင်းသည်-
ဟူရာ၌၊ ပြည့်ကြပ်အောင်ဖြစ်နေခြင်းကို ဆိုလို၏။ သတ်ပင်းသည်၊
ရိုင်းပင်းသည်-ဟူရာ၌လည်း၊ ပြည့်ကြပ်အောင် ပြုလုပ်ပေးခြင်း
ကို ဆိုလို၏။ အသင်းအပင်း - ဟူရာ၌လည်း၊ ယို့အတူပင်၊
ပြည့်ကြပ်နေသော အပေါင်းအသင်းကို ဆိုလိုပေသည်။)။

တောက်လျှောက်စကားဖြေ

ရံရွှေတော် တသန်းတို့၏ အကြီးအမှူး ဖြစ်သော မယ်တော်
နိုင်ခင်။ ။ဖြစ်လိုရာ ဖြစ်ပါစေတော့၊ သားတော်မောင်ကို မတားမြစ်
ပါနှင့်။ ခမည်းတော်က-ကံကျွေးအဖြစ်ဖြင့်၊ သစ်ဖြစ်သောကံကျွေးရွာ
တို့ကို ထပ်မန်၍၊ အမြဲတန်းပေးသော်လည်း၊ ထိုစားကျေးမြို့ရွာတို့ကို
မလိုချင်ပါဘူး။ မွန်မြတ် နှစ်လို့ဘွယ် ကောင်းသောစကား - ဘခင်
မင်းတရားကြီးက၊ မိမိစီရင်၍ထားသော ဝန်ခံချက်ကတိသစ္စာကို ဖျက်ပယ်
လျက်ရှိမှတ်၊ မဟာနိပါတ်တွင် လာရှိသည့် ပေါလဇနာနှင့်- အရိဋ္ဌ
ဇနကတို့၏ ထုံးကို၊ နှလုံးစိတ်ဖြင့် ခံယူကာ-ထိရောက် ပေါက်မြောက်
အောင်၊ နန်းတော်နှင့် တကွ၊ နေပြည်တော်ဖြစ်သော မြို့တော်တို့ကို
ပေါက်မြောက်၍- ကျွန်တော်၏လက်သို့ ရောက်အောင်၊ ကောက်ကွေ့
သော ဥ-ဏ်ဖြင့်၊ အသင်းအပင်း သူရဲကောင်းတို့ကို စုပေါင်းကာ
စောင်းရွှေ့သော ဥာဏ်ဖြင့် တဖန် ကြံစည်ပါတော့မည်။ ထိုသို့ ကြံစည်
ခြင်းသည်၊ ကောင်းမြတ်သင့်တော်မည်ဟု ထင်ပါသည်ဘုရား-ဟု ဆိုလို
ပေသည်။ ။

တခန်းရပ်

(ခ) ဇေယျသိန်မင်းအား

နန်းလွှဲခဏ်း

စာကိုယ်

ဝန်ကြီးလေးပါးတို့ ပြောကြစေ။ ။ပထမ နန်းချင်း
ရန်ပြော။ ။နှောင်းငယ်မြောက်သား၊ မိဖုရားနှင့်၊ ထား
လက်စကြွင်း၊ ကတိချင်းကြောင့်၊ မင်းမင်းတမ္ပတ်၊ စက္က
ဝတ်က၊ ဥာဏ်သပွတ်သီး၊ အလွန်ကျင့်ယုတ်၊ ဆိုးခေါင်
ချုပ်သည့်၊ သေဝက်တုတ်၊ ကြီးကို၊ အငြိုးနုငယ်၊ ကယ်
ပင်စင်စစ်၊ အပ်သည်ဖြစ်လျှင်။ သောက်ယစ်တုတ်ကြီး၊
တရားလက်လွတ်၊ ဥာဏ်ပေါ့သွပ်သည့်၊ သပွတ်သီးမို။ ။
ဖိစီးနိုင်ထက်၊ တို့လေးယောက်ဝန်၊ အရှင်ကျွန်၊ လွန်နိုင်
စက်၊ သူထောင်း ချက်တွင် မိရာသည်။ ထောင်းချက်
ဒဏ်ဖေး၊ မြည့်မြည့်ဆွေး၊ ခေါင်းမွေး မပေါက် ရှိရာ
သည်။ ခေါင်းမွေး မစည်၊ သို့ဖြစ်သည် ကြောင့်၊ တိုင်း
ငြည်ကိုလဲ၊ မအင်လွှဲအောင်၊ စေးရဲ တုန်းထူး၊ ရန်ညွှန်
ခူးမှာ၊ သံတောင်ဦးထင်ကြမို့ ဝန်မင်း။

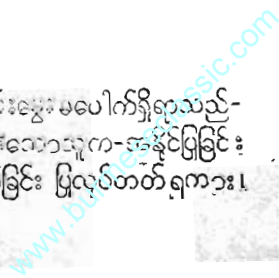
အသေးစိတ်ခဏ်ဆစ်အဖြေ

နှောင်းငယ် = နောက်ဆုံးဖြစ်၍ ငယ်သော။
မြောက်သား = (ပေါ) မိဘုရား။ (ဤနေရာတွင်၊ မြောက်သား-ကို၊
မြောက်နန်းမှ ဘွားသော သား- ဟူ၍၎င်း ပြန်ဆိုနိုင်သေး၏။

ထိုဘွင်လည်း၊ မြောက်-မှာ၊ မောက် + ရောက် ဖြစ်၍၊ မြင့်မောက်
 သည့် အဖြစ်သို့ ရောက်သော အရပ်ဖြစ်၍၊ မြောက် ဟု ခေါ်
 သည်။ (ဤမြောက်သား - ဟူသော ပေါရာဏစကားကို၊
 အထောက်အထား ပြရလျှင်၊ ပထဝီ ဝင် အားဖြင့်၊ ကမ္ဘာ
 ခေါင်ဦး-ဟူ၍ ခေါ်သော၊ ပေမိယကုန်းမြင့် ရှိသည့်အတွက်၊
 မြင့်မောက်သည်ကို စွဲ၍၊ မြောက်အရပ်။ လောကုတ္တရာကျမ်းဝန်
 အလိုအားဖြင့်လည်း၊ မြင့်မောက်သော မြင်းမိုရ်တောင်ရှိသဖြင့်၊
 မောက်ရောက်သည်ကို အစွဲပြု၍၊ မြောက်အရပ်-ဟု ခေါ်လေ
 သည်။)။ ထို့ကြောင့် မြောက်သား - ဟူသော စကားအရ၊ ဝ-
 လင်ယောက်ျား ကိုလင်း၊ ၂-မယားကိုလင်း ခေါ်ဝေါ် သုံးစွဲနိုင်
 သည်။ ဘူရိဒတ် လင်္ကာတော်ကြီးတွင် “ သင်၏ မြောက်သား၊
 ငါယောက်ျားကား” ဟု စပ်ဆိုရာ၌၊ လင်ယောက်ျား- ဟူသော
 အနက်ကို ဟော၏။ ထို လင်္ကာကြီးမှာပင် “ နဂါးမင်းကြီး၊
 မြတ်စောမီးလျှင်၊ ငယ်မိုး မြောက်သား၊ ဟစ်သံ ကြားသော်”
 ဟု စပ်ဆိုရာ၌၊ မယား၊ မိဘုရား - ဟူသော အနက်ကိုဟော၏။
 ထို လင်္ကာ တော်ကြီးမှာ၊ သျှင်မဟာရဋ္ဌသာရ ရေးသားသီကုံး
 ခြင်းပင်ဖြစ်၏။ ထိုဘွင် မြောက် သား ၏အနက်ကိုကြံစည်သည်
 ရှိသော်၊ မြောက်-မှာ၊ ဘောက်ရောက်ဖြစ်၍၊ အမြင့်သို့ ရောက်ရှိ
 နေသောဟု အနက်ထွက်၏။ လှိုင်ယောက်ျား-ဟုဆိုလျှင်လည်း၊
 အထက်သို့ ရောက်နေသော သူပင်ဖြစ်၍၊ မယား၊ မိဘုရားကို
 ကောက်လျှင်လည်း အထက်သို့ ရောက်နေသူပင် ဖြစ်ပေသည်။)

ထားလက်စကြွင်း = အကြွင်းအကျန်ဖြစ်သောလက်စလက်နံ။
 မင်းမင်းတံလွတ် = များစွာသော မင်းတို့ထက် မြတ်သော မင်းကြီး။
 (တမ္ဘတ်-မှာ၊ ပေါရာဏဖြစ်၍၊ အထွတ်အမြတ်ကိုဟောသည်။)
 စက္ကဝတ် = (ပါပျက်) စက္က + ဝတ္တိ။ စက္ကိ = စကြာရတနာ၊ ဝတ္တိ =
 လှည့်လည်ခြင်း။ စက္ကဝတ္တိ = စက္ကဝတ် = စကြာ ရတနာဖြင့်
 သွေးကျွန်းလုံးကို လှည့်လည် နိုင်သောမင်း။

ဥာဏ်သပွတ်သီး = သပွတ်သီးကဲ့သို့ ရှုပ်ထွေးသောဥာဏ်။ ။
 ဆိုးခေါင်ချုပ်သည် = ဆိုးရွားသောနေရာ၌-အမြင့်ဆုံးမှ နေ၍ အုပ်ချုပ်
 သည်။ ဆိုးရွားသော နေရာတွင် - အကြီးအကဲအဖြစ် အုပ်ချုပ်
 သည့် လူဆိုးကြီး။
 သောက်တုတ်ကြီး = သေအရက်ကို သောက်သော သူကြီး။ (သောက်
 တုတ်-၏ ခက်ဆစ်အဖြေကို နောက်က ဖြေဆိုခဲ့ပြီ)။
 ကယ်ပင် = တကယ်ပင်။
 အပ်သည်ဖြစ်လျှင် = ထီးနန်းတိုင်းပြည်ကို ပေးအပ်သည်ဖြစ်လျှင်။
 ယစ် = မူးယစ်ခြင်း။
 တရားလက်လွတ် = မတရားပြုသည်။ တရားအဘိုင်း လိုက်နာခြင်းမရှိ
 ဘဲပြုသည်။
 ဥာဏ်ပေါသွပ်သည် = ပေါ့လျော့ရူးသွပ်သော ဥာဏ်ရှိသည်။
 တို့လေးသောက်ဝန် = လေးယောက်သော ကျွန်ုပ်တို့ဝန်။
 သူ့ထောင်းချက်ဘွင် မိရာသည် = သူ၏နှိပ်စက်မည်ဖြစ်သော အချက်
 အလက်နှင့် တွေ့ကြုံရတော့သည်။ (ထောင်း-မှာ၊ ပေါရာဏ
 စကားဖြစ်၍၊ နှိပ်စက် ညှဉ်းပန်းခြင်းကို ဟောသည်။)
 ဒဏ်ဖေး = နာကျင်၍၊ အနာဖေးဖြစ်အောင်၊ (ဒဏ်-ကို၊ နောက်က
 ဖြေခဲ့ပြီ)။
 မြည့်မြည့်ဆွေး = လွန်စွာ ဆွေးမြည့်ခြင်း။
 ခွဲခါင်းမွှေးပေါက် = ဆံပင်မပေါက်၊ (ခေါင်းမွှေး မပေါက်ရှိရာသည်-
 ဟုဆိုခြင်းအတွက်၊ ချွေးအခါတ၊ တဦးသောသူက-အနိုင်ပြုခြင်း
 ခံရလျှင်၊ ရောင်ကို ဆွဲငင်ကိုင်ဆုပ်ခြင်း ပြုလုပ်တတ်ရကား။

ခေါင်းမှ ဆံပင်တို့သည် ကျက်၍ ကျွတ်၍ ကုန်တတ်သဖြင့်၊ ထို ကျွတ်သည့် နေရာ၌၊ ဆံပင်ထပ်မံ မပေါက်နိုင်ဘဲ-ခေါင်းမွေး မပေါက်ရောက် ရှိပါသည်-ဟု ဆိုလိုခြင်း ဖြစ်ပေသည်။

မာည = စုခုံခြင်းမရှိ။

စောရီ = လွန်စွာ မွန်မြတ်သော။ (ရဲ-မှာ၊ အလွန်-ဟုပြန်ဆိုရမည်။ စော- ကို ဖြေဆိုခဲ့ပြီ)။

ဘုန်းထူး = ထူးခြားသော ကုသိုလ် ကောင်းမှုဟောင်းရှိသူ။

ရည်ညွှန်းခူး = ရန်သူ တည်း ဟူသော အညွှန် အဖူး တို့ကို ဆွတ်ခူး တတ်သူ။

သံတော်ဦးတင် = အရှင်မင်းမြတ်နှင့် လျော်သည့် အသံကို-ဦးခေါင်း ထက်တင်၍။

တောက်လျှောက်စကားပြေ

အငယ်ဖြစ်သော မြောက်နန်းမိဘုရားအား၊ ထားရှိခဲ့သည့် လက် စကြောင်း ဝန်ခံ ချက်ကြောင့်၊ မင်းတကာတို့သက် မြတ်၍၊ စကြာမင်းဖြစ် မည့် မြဟ္မာ့သဟံ မင်းကြီးက၊ ရှုပ်သွေး ဖွေလီ၍၊ သပွတ်သီး အူနှင့် တူသော ဥာဏ်ရှိကာ၊ လွန်စွာအကျင့်ယုတ်၍ ဆိုးရွားသည့် နေရာ၌၊ ထိပ်ဆုံးမှ အုပ်ချုပ်ရသည့် သေသောက်ကြူး ဖြစ်သော ပါပဟိန်ကို၊ ယခုအခါ၌အမှန်အားဖြင့်၊ ထီးနန်းကိုသွတ်အပ်သည်ဖြစ်လျှင်၊ သေသောက် ကြူးဖြစ်သောပါပဟိန်က၊ မြဟ္မာ့သဟံမင်း၏ ကျွန်ဖြစ်သော ကျွန်တို့အ ပေါ်၌၊ တရားလက်သွတ်စွာ ပေါ်သွပ်ရှုပ်သွေးသော သပွတ်သီးအူနှင့် တူသည့် ဥာဏ်ဖြင့်၊ နိုင်ထက်စီးနင်း ဖိနှိပ်၍ ကျွန်တော်ရင်း ဖြစ်သော ကျွန်တို့ ဝန်လေးသောက် အပေါ်၌၊ လွန်စွာ နှိပ်စက်ရန် အချက် ကောင်းတွေ့ကြုံ၍ နေရာမည်။ သို့ဖြစ်၍၊ သူက နာကျင်စွာ နှိပ်စက် ထုထောင်းသဖြင့်၊ အသားအရေ မြည့်မြည့် ဆွေးကာ ခေါင်းမွေးမ

ပေါက်ဘဲ ရှိမည်ဖြစ်သည်တို့မှ လွှဲရှောင်၍ သက်သာခြင်းကို ရရှိနိုင်ရန် မွန်မြတ်သော ဘုန်းကံအထူးရှိ၍၊ ရန်ညွှန်တို့ကို ဆွတ်ခူး တတ်သည့်- မြဟ္မာ့သဟံ မင်းကြီးထံမှာ၊ သားတော်ပါပဟိန်အား တိုးပြည်ထီး နန်းကို လွှဲပြောင်းအပ်နှင်းခြင်းမပြုရန် တညီတညွှာ တည်း သံတော်ဦး တင်ကြပါရို့ဝန်မင်းတို့-ဟုဆိုလိုသည်။

အကျွန်း ချုပ် အားဖြင့် ဆိုရသော် (အငယ် ဖြစ်သော မြောက် နန်း မိဘုရားအား၊ ထားရှိသော ကတ် ဝန်ခံ ချက်ကြောင့် မမြဟ္မာ့သဟံ မင်းကြီးက၊ ရှုပ်သွေး ဖွေလီသည့် အရက်သမားဖြစ်သော ပါပဟိန်အား၊ ထီးနန်းကို ပေးအပ် ခဲ့လို့ရှိလျှင်၊ ပါပဟိန်သည်၊ ပေါ်သွပ်ရှုပ် ကြောင်ကာ၊ တရား လက်လွတ်-ဖိစီး၍ ကျွန်တို့အပေါ်၌ မြဟ္မာ့သဟံ မင်းကြီး၏ ကျွန်ဖြစ် သည့် ဝန်လေးသောက် ဟူ၍ နှိပ်စက် ညှင်းပန်း ရန် အတွက်၊ အကွက်ကောင်းသို့ ဆိုက်နေပါသည်။ သို့သို့ နှိပ်စက် သဖြင့် ခံရမည့်၊ အသား အရေဆွေး မြေ့ခြင်း၊ ခေါင်းမွေး မပေါက်နိုင်အောင် ရှိခြင်းမှ ကင်းလွတ်အောင်၊ ပါပဟိန်အား ထီးနန်းမလွှဲရန် ငင်းတရာ ကြီးအားကြီးဘင်၍ သံတော်ဦးတင် ကြပါဦးရို့ ဝန်မင်းတို့-ဟု ဆိုလိုသည်။ ။ ဤအပို၌ ပြောဆို သော ဝန်မင်းကြီးကို သက်တော်ရှည်-ဟု အထူး မှတ်သားရ မည်။

မှာထားချက်။ ။ (ပါပဟိန် ပြဇာတ်မှတ်တင်၊ ပထမ နန်းရင်း ဝန်၊ ဒုတိယနန်းရင်းဝန်။ တတိယနန်းဝန်။ စတုတ္ထနန်းရင်းဝန်- ဟူ၍ချည်းပါရှိရာ- မှားနေသည့် နန်းရင်းဝန်- ဟူသောစကား၊ မှားနောက်ခေတ်မှ ပေါ်လာသောဇာတ်သဘင်သည်တို့စကား ဖြစ်သည်။ အစစ်အမှန်မှာ၊ အတွင်းဝန်လေး ရောက်ရှိရာတွင်၊ ပထမ နန်းရင်းဝန် ကို- မင်းကြီး သက်တော်ရှည်၊ ဒုတိယ နန်း ရင်းဝန်ကို - ရွှေတိုက်ဖိုးဝန်။ တတိယနန်းရင်း ဝန်ကို- ရွှေမို ကော်ဝန်၊ စတုတ္ထ နန်း ရင်း ဝန်ကို - ဂုတ်ဝန် - ဟု သိအံ့ ပေ၏)။

စာကိုယ်

ဒုတိယ နန်းရင်းဝန်ပြော။ ။ပညာဉာဏ်ရှိ၊ မိတ်ခြည်သိ
လျက်၊ သတိယွင်း ညွတ်၊ လက်မလွတ် စေနှင့်။ အ
ကွပ်အညွပ်၊ အသတ်အထောင်၊ မကောင်းဖိစီး
အသီးသီးပင်၊ မီးသို့ပြင်းရှိန်၊ ပါပတ်နိယုတ်၊ သူ
မင်းလုပ်လျှင်၊ ခဲအုတ်ကျောက် ရော၊ သူ့သ
တောတွင်၊ လိုသောဆန္ဒ၊ ကျုပ်တို့ မှာလည်း၊
ကိုယ် တာကျ၊ ဆက်ရမည့်ကျွန်၊ လေးယောက်
ဝန်တို့၊ ပြည့်လင်းကျ၊ ပြောင့်စေ လိုလည်း။
ပြောဆိုမနိုင်၊ လက်ငုံး အသံကိုး၊ မင်းသားဆိုး
မိုး၊ နံရိုးစေ့ ချိုင့် လိမ့်မည်။ ချိုင့်မည် မချေ၊
ကေန္တမိုး၊ ဒုက္ခိတဝန်၊ ကျော့ခွန်ဆွတ်မှ-လွတ်
ကြရ အောင်၊ ဂုဇ ခေါင် ပျား၊ စော တရား
မှာ၊ သွား၍ သံတော်ဦးတင်ကြဖို့ ဝန်မင်း။

အသေးစိတ် ခက်ဆစ်အဖြေ

မိတ်ခြည် = အရိပ်အရောင်။

အကွပ်အညွပ် = ဖိညှပ်ခြင်း၊ ဖိညှပ်၍ သတ်ပစ်ခြင်း။ (အကွပ်- ဟူ
သောစကားမှာ၊ ဌာနကိုလိုက်၍ အနက်ယူရာ၏။ ကြမ်းကိုကွပ်
သည်-ဟုဆိုလျှင်၊ ကြမ်းကိုသေသက်အောင် ချည်နှောင်ခြင်းဖြစ်
သည်။ ကွပ်မျက်သည်-ဟု ဆိုလျှင်၊ သေအောင် သတ်ခြင်းပင်
ဖြစ်လေသည်။)

အသက်အထောင်း = အသက်သေအောင် နှိပ်စက်၍ သတ်ပစ်ခြင်း။
(ထောင်း-မှာ၊ နှိပ်စက်ခြင်းကို ဟောသည်။)

မကောင်းဖိစီး = မကောင်းအောင် ဖိနှိပ်စီး ပိုးထားခြင်း။

မီးသို့ပြင်းရှိန် = မီးတောက်မိလျှင်ကဲ့သို့ အရှိန်အဝါနှင့်တကွ ပြင်းပြ
သော။ (ပါပတ်နိ-ကို၊ နောက်က ဖြေဆိုခဲ့ပြီ။)

ခဲအုတ်ကျောက်ရော = ကျောက် အရောရော၊ ခဲအရောရော။ တနည်း
အားဖြင့်၊ ကျောက်မျက်ရတနာနှင့်-အုတ်ခဲတို့ ရောနှောခြင်း။

ဆန္ဒ = (ပါ) လိုလာခြင်း။

ကိုယ်တာကျ = မိမိတာဝန်ကျသည်။

ဆက်ရမည့်ကျွန် = ဆက်သရမည့် ကျေးကျွန်။

နံရိုးစေ့ ချိုင့်လိမ့်မည် = နံရိုးတွေကို စေ့အောင်ပင်ဖြတ်လိမ့်မည်။ (ချိုင့်-
မှာ၊ ရှေးစကားဖြစ်၍၊ ခုတ်ဖြတ်ခြင်းကို ဟောသည်။ သစ်ကိုင်
ကိုချိုင့်သည်။ “အသီးလို၊ အပင်ကိုချိုင့်၊ သမီးလို- မိခင်တိုင်။
ဟူသော စကားပုံရှိသည်ကို ထောက်ရမည်။)

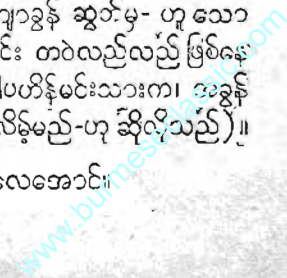
မချ = (ပါ) အမှန်။

ကေန္တ = (ပါ) ကေ + အန္တ။ ကေ = တခု၊ အန္တ = အဘို့၊ ကေန္တ =
တခုတည်းသောအဘို့။

ဒုက္ခိတဝန် = (ပါပျက်) ဒုက္ခိတ + ဝန်။ ဒုက္ခိတ = ဆင်းရဲသော။ ဝန် =
ပတ်ပတ်လည်သော။ ဒုက္ခိတ = ဆင်းရဲခြင်းဖြင့် ပတ်ပတ်လည်
၍ နေသော။

ကျော့ခွန် ဆွတ်မှ = ကျော့ကို ထောင်းထုခြင်းဖြင့် အခွန်အဆီကို ဆွတ်
ယူဘိ သကဲ့သို့။ (ဒုက္ခိတဝန်၊ ကျော့ခွန် ဆွတ်မှ- ဟူသော
စကားအရ၊ ကျွန်ုပ်တို့အား။ ဆင်းရဲခြင်း တစ်လည်လည် ဖြစ်နေ
ရအောင် - ထုထောင်းခြင်းဖြင့်၊ ပါပတ်နိမင်းသားက၊ အခွန်
ဆွတ်ယူဘိသကဲ့သို့ အရသာခံယူပါလိမ့်မည်-ဟု ဆိုလိုသည်။)

လွတ်ကြရအောင် = လွတ်ကင်းစွာ နေကြရလေအောင်။

တောက်လျှောက်စကားပြေ

ဥာဏ်ပညာရှိ၍ အခိုင်အရောင် ဂို ဖြစ်လျှင် သိကြသော အကိုင်း၊ သတိတရားကို ဝေယျာဇ္ဇာတိအရ ဖြစ်ပေါ်စေ၏။ သတိရှိကြ၍၊ ဖိနိဂါဓ်၊ ထောင်းထု ဖွဲ့ပုံသက်မြတ်ပုတ်ခက်ခြင်း တည်းဟူသော မကောင်းသည့်အရာ အသီးသီးတို့ဖြင့် ဖွဲ့စီးကာမီးကဲ့သို့ ဖြစ် ရှိန်သော အချက်ဒေါသ နှင့်၊ မကောင်း သုတ်မားသာ ပါပဟိန် မင်းသားသာ- တိုင်းပြည်ဘက်ချစ်၊ မင်းပြုလုပ်ခဲ့ပါလျှင်၊ ကျွန်ုပ်တို့ ဝန်ကြီးတွေမှာ၊ ရာထူးဂုဏ်သိမ်၍ လူအနီးမီးမရွေးဘဲ အုပ်ချုပ်သဖြင့်၊ အုတ်အရော ရော၊ ကျောက်အရော၊ ရေ၊ မိုက် ပကဲ့သို့ မကောင်းယတ်မာသောသူတို့ နှင့် တဖန်းဘဝားဘည်းဖြစ်ရပါစေဘဲမည် ကျွန်ုပ်တို့မှာမည်၊ တာဝန် ရှိသည့်အတိုင်း ဆောရွှေမည် ကျေးကျွန်ဖြစ်သည့် အတွက်၊ သူ၏ ယုတ်မာ သာ သကောကို မလိုက်နိုင်သဖြင့်၊ လင်းမြှောင် လမ်းမှန်ကို ဖြစ်နိုင်စေရန်- ကျွန်ုပ်တို့ ဝန်ကြီးမေးပါးတို့က ညွှန်ပြောဆိုသည့် အတိုင်း- လိုက်လံမည်မဟုတ်ဘဲ၊ လက်မှီးအားကို ဆိုသွားသည့် မင်းသားဖြစ် မည် တွတ်၊ ကျွန်ုပ်တို့၏ရိုးရှိရှိသမျှကို ဝန်စေတော် ဖြစ်ချီးမြှောက်သိခဲ့မည် မှည့် အမှန်အားဖြင့် ချီးမြှောက်ခြင်းကို တစ်လည် လည် ဆင်းရဲ ဝံရသည့်ကို ငါ၊ ပါပဟိန်မင်းသားက၊ ကျွန်ုပ်တို့၏ ကျောက်ထူးသင်းနှို စက်ရေ ဟာလက်သီးကတောင်တို့၏ အရသာကို အခွန်အ ခုတ်ဆွတ်ယူချာသို့ သို့အောက်မေ့ပါ ပိန်မည်။ ထိုမှဆင်း ရဲခြင်းမှသွတ် ဩရးလအောင်၊ ဘုရားဘကာတို့၏ အခေ င် အများဖြစ် သော ဖွဲ့ခံခြင်းသုသည့် ဘုရင်မင်းကြီးထံသို့ သွားရောက် ဘာအကျိုးအ ကြောင်းကိုလျှောက် မေးသံတော်ဦးတင် ပါပရို-ဟုဆိုလိုသည်။ ။ (ဤအပိုဒ် ပြောဆိုသောဝန် ကို ရွှေတိုက်ဝန်- ဟု အထူး မှတ်သား ရမည်)။

စာကိုယ်

တ ဘိယန်း နှင်း ဝန်ပြော။ ။ ချိုမြသဝယာ၊ တရား နှင့်ရှာသိုက်လျှင်၊ သူငယ်ကစားအနှက်ကံလေး မဂ်မချွတ်တဲ

ဝေနေယျကို၊ ဒေါသမရှိ၊ မကြည်ညို၊ သည်လိုနိုင် စက်၊ သည်ပင်းသားထိုး၊ ပြု အေးချ် လျှင်၊ ရှုပေအန္တော၊ အတ္တဘောသည်၊ အနိစ္စဝေ၊ သက်ဗိုဗိုတ်နှိုး၊ ဝိသက္ကာစ၊ တဝ အသစ် ကူးသွယ်မည်။ အဖြေငယ်၊ သံသရာမှာ၊ တချားလည်သည်၊ အကြာသာ၊ နှင့်တော့မည်။ သည်ကိုယ် ခန္ဓာ၊ တသက်လျှင်ကို၊ တခါသာသော၊ မဆောင်ပေဘဲနှင့်၊ သူ့ခွင်စေ- မုက္ခိတားဗိုလ်မှက်၊ ဝိဒေရင်မက်သို့၊ နှစ်သက် ကြ၊ တဝကိုယ်နှင့် တရားပုံပါကလေး ဝန်မင်း။

အသေးစိတ်ခက်ဆစ်အဖြေ

- ချိုမြ = ချိုအေး။ မြ-ကို အေး-ဟု ပြန်ဆိုသည်။
- အနှက် = အပြည့်၊ ပြည့်ကြပ်၍ နခြင်း။
- ကိုလ = (ပါ ကိလေသ = နိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်းတရားကို ညင်နှစ်မီး စေးသာ သဘော၊ (ထိုကိလေသာ တရားတို့မှာ၊ အကျဉ်း အားဖြင့်၊ ဆယ်ပါးရှိ၍၊ အကျယ်အားဖြင့် တသောင့်ငါးရာ ရှိလေသည်။ ကိလေသာ ၁၀ ပါးမှာ၊ ၁- သောဘ = မတရား လိုချ်ခြင်း၊ ၂- ဒေါသ = အမုက်တက်ခြင်း၊ ၃- မောဟ = မသိ တွေးခြင်း။ ၄- မာန = တက်ကြွထောင်ညွှားခြင်း။ ၅- ဝိပိ ကိစ္ဆာ = သိုလော- ဝိလော၊ တွေးတောခြင်း၊ ၆- ဝိနိဗ္ဗေ = ထိုင်းမျှင်ခြင်း။ ၇- ဝိဇ္ဇိ = အမြင်မှားခြင်း။ ၈- ဝုဒ္ဓစ္စ = စိတ် လုံး ပျံလွင့်ခြင်း။ ၉- အနောတ္တပ္ပ = မကောင်းမှုကို ပြုရန် - မကြောက် ခြင်း ၁၀ - အဟိရိက = ကောင်းမှုကို ပြုရန် မရှက်ခြင်း- တို့ပင် ဖြစ်ပေတည်။

ထိုကို ကိလေသာသောင့်ငါးရာ ဖြစ်အောင် ရေတွက်ပုံမှာ “ခုနစ်ဆယ်ငါး၊ နာရီရုပ်ထားမှာ နှစ်ပေးဆယ်ထွေ၊ မြောက်

ပွားရေသော်၊ ကိလေသာစက်၊ သုံးထောင်စက်ကို” ဟူသော ကိုးခန်း ဖျိုနှင့်အညီ၊ အဘိဓမ္မာ နည်းအားဖြင့်၊ စေတသိက် ၅၂ ပါးတွင်၊ နာမ်တရားကိုထည့်၍ နာမ်တေ ပညာသ=၅၂။ ၎င်းတွင်-လက္ခဏာရုပ် ၄ ပါးကို ထည့်က=၅၇ ပါးဖြစ်၏။ ၎င်းတွင် နိဗ္ဗန္ဓရုပ် ၁၀ ပါးကို ထည့်က=၇၅ ပါးဖြစ်၏။ ထို ၇၅ ပါးကို၊ အတ္တတ္ထ’ ဗဟိဒ္ဓ-အားဖြင့်၊ သန္တာန် ၂-ပါးနှင့်မြောက်သော် =၁၅၀ ဖြစ်၏ ထို ၁၅၀ ကို၊ ဆိုအပ်ပြီးသော ကိလေသာရင်း ၁၀ ပါးနှင့် မြောက်ပွားလျှင် = ၁၅၀၀၊ ကိလေသာ ဖြစ်၏။ ထိုထက်ဆင်ရှားအောင် တွက်ရန်မှာ-

နာမ်တေပညာသ	၅၂ ပါး။
လက္ခဏာရုပ်	၄ ပါး။
နိဗ္ဗန္ဓရုပ်	၁၀ ပါး။
	<u>၇၅ ပါး။</u>
၎င်းကိုသန္တာန် ၂-ပါးနှင့် ×	<u>၂ ပါး။</u>

၁၅၀
ထိုကိုကိလေသာရင်း ၁၀ နှင့် × ၁၀
၁၅၀၀၀၊ ကိလေသာဖြစ်၏။

မဂ်မဇ္ဈိတံ = ကိလေသာ ကိုသတ်၍၊ နိဗ္ဗာန်သို့ သွားရန်ဖြစ်သော ခရီးလမ်းအဖြစ် ချွေချခြင်းမရှိတံ။ (မဂ်-မှာ၊ မဂ္ဂ-ဟူသော ပါဠိမှ လာ၍၊ မ + ဂ-ဟု ပုဒ်ဖြတ်ပြီးလျှင်၊ မ = မာရ = သတ်ပတ် ညှင်းဆဲခြင်း။ ဂ = ဂစ္ဆ = သွားခြင်း။ မဂ္ဂ = ကိလေသာ တို့ကို သတ်ပတ် ညှင်းဆဲ၍-နိဗ္ဗာန်သို့ သွားခြင်း။

ဝေနေယျ = (ပါ) ကျွက်ထိုက်သော သတ္တဝါ။ ကျွက်ထိုက်သောသူ။
ပြအားရက်လျှင် = ပြုရက်လျှင်၊ (ဤနေရာတွင်း၊ အား-မှာ၊ အင်အား။ အားလပ်ခြင်း- တို့ကို ဟောသည်မဟုတ်။ မယ်ခွေ၏ ဆေးလိပ် လက်ဆောင်တွင် “မီးမကူ၊ နေပူမှာ-မကင်အား လို့” ဟူ၍၎င်း။ စိန်မြို့၊ ကြာညောင် ဘောလယ်တွင် “ပြတော်မူ အားရန်ကော့။

မျက်ထားတော်သုန်” ဟူသကဲ့သို့၎င်း။ ရက်ဟု ပြန်ဆိုရသည်။ နေနေအားလေတယ်- ဟုဆိုလျှင်၊ နေနေရက်လေတယ်-ဟုပြန် ဆိုရက်သကဲ့သို့တည်း။)

ရူပက္ခန္ဓော = (ပါ) ရူပ + ခန္ဓ။ ရူပ။ ရုပ်။ ခန္ဓ = အပိုင်အခဲ။ အစုအဝေး။
ရူပက္ခန္ဓ = ရူပက္ခန္ဓော = ရုပ်တည်းဟူသော အစုအဝေး။ အပိုင်အခဲ (ထိုရုပ်တို့မှာ ၅-ပါးရှိ၍၊ ၎င်းတို့မှာ၊ ၁ ရူပက္ခန္ဓာ = ရုပ်တည်းဟူ သော အစုအဝေး။ ၂-ဝေဒနာက္ခန္ဓာ = ခံစားမှုတည်း ဟူသော အစုအဝေး။ ၃-သညာက္ခန္ဓာ = မှတ်သားတတ်ခြင်းတည်းဟူသော အစုအဝေး။ ၄- သင်္ခါရက္ခန္ဓာ = ပြုပြင် ပြောင်းလွှဲတတ်ခြင်း တည်ဟူသော အစုအဝေး။ ၅-ဝိညာနက္ခန္ဓာ = ထိုး ထွင်း ၍ သိခြင်းတည်း- ဟူသော အစု အဝေး- တို့ပင် ဖြစ်၍၊ ၁-ကို၊ ရုပ်ခန္ဓာဟူ၍၎င်း။ ကျန်၄မျိုးကို။ နာမ်ခန္ဓော-ဟူ၍၎င်းမှတ်သား ရမည်။)

အတ္တဘော = (ပါပျက်) အတ္တ + ဘာဝ။ အတ္တိ = ကိုယ်။ ဘာဝ = အ ဖြစ်။ အတ္တဘာဝ = အတ္တဘော = ကိုယ်၏အဖြစ်။

အနိစ္စောဝ = (ပါ) အနိစ္စ = ဝေ။ အနိစ္စမမြဲခြင်း။ ဝေ = သာလျှင်။ အနိစ္စ = ဝေ။ အနိစ္စောဝ = အမြဲမရှိခြင်းသဘောသည်သာလျှင်။

ဝိတ္တောစ = (ပန်းစကား) သေသွားဘိသကဲ့သို့-မျက်စိ- အစရှိသည်တို့ ကိုပိတ်ထားလိုက်ရခြင်းသည်၎င်း။ တနည်းအသက်မရှူဘဲ ပိတ် ၍၊ ပါ-အသက်ရှူခြင်းမှရပ်၍နေရခြင်းသည်၎င်း-ဟုဆိုလိုသည်။ တနည်းအားဖြင့်၊ ဝိတ္တောရွာသူကြီးကို၊ စ၍တိုက်ရမည်- ဟူ၍ လည်းရာဇဝင်နည်းအားဖြင့်၊ ကောက်ယူနိုင်၏။ ထိုအကြောင်း ၏အကျဉ်းချုပ်မှာ။ အလောင်းမင်းတရားကြီး ဦးအောင်ဇေယျ သည်၊ မွန်တလိုင်းတို့ကို တိုက်ခိုက်ရန်- အင်အား စုရုံးနေစဉ်၊ ဝိတ္တောရွာသူကြီး ကလည်း၊ တပိုလ် တမင်း ပြု၍နေသဖြင့်၊ အ

လောင်းဘုရားကသိမ်းသွင်းပါသော်လည်း၊ မဝင်ဘဲ ခုခံနေ၏။ ထိုအခါ-ဘံပေါင်ပေါ်သည်မှာ “ဝိက္ခော-စလိုက်ပေတော့” ဟူသည့် တံးပေါင်စကားအချို့ ဝိက္ခောသူ့ကိုးကိုစ၍ တိုက်လိုက်ရခြင်းဖြစ်လေသည်။ သို့သော်-ပထမဖော်ပြခဲ့သည့် နည်းက၊ ပိုကောင်းလေသည်။

အဇ္ဇော = (ပါ) ယနေ့သည်သာလျှင်၊ (ပါ-မှာ တပါးတည်း-ဟုဆိုလိုသည် ထိုကြောင့်-အဇ္ဇောပါကို၊ ယနေ့မှအစပြု၍ တပါးတည်း-ဟု ပြန်ဆိုရာ၏)။

သံသရာ = (ပါ) သံ + သာရာ။ သံ = အဖန်တလဲလဲ။ သာရာ = ဖြစ်ခြင်း။ သံသာရာ = သံသရာ = အဖန်တလဲလဲဖြစ်ခြင်း။

တသက်လျှာ = (ပေါ) ခေတ္တခဏမျှ “ရေပုဂံပမာတသက်လျှာတည်း” ဟူသော-အနန္တသုဒ္ဓါယအမတ်ကြီး၏ချက်ဖြေလက်ကံကိုထောက်ပါ။

တခါသာသေ = တခါသာသေမြဲဖြစ်သည်။

မဆောင်ပေဘဲနှင့် = လိုက်နာဆောင်ယူခြင်းမပြုဘဲနှင့်။ “တခါသာသေ၊ မဆောင်ပေဘဲနှင့်” ဟူသော စကားဖြင့်၊ သတ္တဝါ မှန်လျှင်တခါသာ သေကြော့မြဲ ဖြစ်သည် ထိုသို့ သားဘာတရား ရှိသည်ကို ဆောင်ရွက် လိုက်နာခြင်း မပြု ဘဲနှင့် - ဟူသော အဓိပ္ပာယ်ကို ဖော်ပြခြင်း ဖြစ်ပေသည်။

သူ့ခွင်စေ = သူ၏တခွင်တပြင်၌ စေခိုင်းခြင်း။

ခုက္ခိတ = (ပါ) ဆင်းရဲခြင်း။

ပိုးဖလံမှက် = ပိုးဖလံကောင်၊ မှက်ကောင်။ (၎င်းမှာ “ပိုးဖလံမျိုး၊ မီးကိုတိုး၊ ကိုယ်ကျိုး နည်းယူပြီ” ဟူ၍ အစပ်၍သည်။ ထိုသို့ ပိုးဖလံကောင်များ မီးရောင်တွင်းသို့ တိုးဝင်ကြသည်မှာ၊ မီး

ရောင်ကို-လှပသော အရာဟုထင်မှတ်မှားသဖြင့်-တိုးဝင်ခြင်းဖြစ်သည်-ဟုအဆိုရှိ၏။ ထို့အတူ၊ လူသတ္တဝါတို့မှာလည်း၊ လောကီစည်းစိမ်တည်းဟူသော မီးကို၊ ပိုးဖလံမှာ ကောင် မှန်လှသည်ဟု အထင်မှားဘိသကဲ့သို့ မှားနေကြောင်း၊ သံဝေဂရရန် ပြထားခြင်းဖြစ်လေသည်။ ပိုးဖလံနှင့် = သတ္တဝါ။ မီးနှင့် = လောကီစည်းစိမ်တို့ကို နှိုင်းယှဉ်ခြင်း ဖြစ်သည်။ မှက် - မှာ၊ သတ္တဝါတို့၏ သွေးသားကို စုတ်ယူတတ်သော၊ ခြေထောက်များသည့် သတ္တဝါ တမျိုးဖြစ်၏။

တောက်လျှောက်စကားပြေ

ချိုအေးသာယာစွာသော တရားနှင့် ရှာလိုက်သည်ရှိသော်၊ သူသူငါငါက အစပြု၍ သတ္တဝါ မှန်လျှင်၊ လောဘအစရှိသော ကိလေသာတရားတို့မှာ၊ ကိုယ်တွင်း၌ ပြည့်တင်နေအောင်ရှိသဖြင့်၊ နိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်း အတွက်၊ ကျွန်ုပ်တို့ကိုးသာ သတ္တဝါတို့မှာ၊ ပိုမိုသော ဒေသတရားကို-မကြည်ညိုဘဲ၊ အဆိုပါ ကိလေသာတို့ကို ဖြတ်ခွဲခြင်းမပြုနိုင် ဖြစ်နေသည့် ပါပဟိန် မင်းသာက၊ ဤကဲ့သို့ ရက်စက်စွာ ပြုနေလျှင်၊ ကျွန်ုပ်တို့ ဝန်မင်းတို့၏ အတ္တဘောတည်း ဟူသော ခန္ဓာကိုယ်မှာ သေခြင်းဟူသော အနိစ္စသဘောသို့၊ လိုက်လျောရမည် ဖြစ်၍၊ မျက်စိကို စုံမှိတ်၍သာ - ဘဝသစ်သို့ ကူးကြရပေလိမ့်မည်။ ထို့ကြောင့်၊ ယနေ့ကို အစပြု၍၊ နောင်ဘဝ သံသရာတို့တွင်၊ တချာချာတလည်လည်နှင့် ရှည်စွာ ဆင်းရဲခြင်းကို ခံရကြပေမည်။ အနန္တအားဖြင့်၊ ဝေဇ္ဇာဇနာမျှ ဖြစ်သော-ဤခန္ဓာကိုယ်မှာ၊ တပက်တွင်-တခါသာသေရမည် ဖြစ်ကြောင်းကို ဆင်ခြင်တွေးတောခြင်းမပြုဘဲနှင့်၊ သူ့ထံ၌-စေခိုင်းခြင်းခံ၍ နေသော-ခုက္ခိတ သတ္တဝါတို့မှာ၊ မီးရောင်ကို လှပသည်ဟုထင်၍၊ မီးတွင်းသို့ တိုးဝင် နေသော ပိုးဖလံကောင်တို့ကဲ့သို့၎င်း။ သူများ၏ သွေးကို စုတ်ယူနေသော မှက်ကောင်ကဲ့သို့၎င်း၊ ထိုသို့ဆင်းရဲသော ခုက္ခိတဘောကို ချမ်းသာသော ဝုဒ္ဓါသဘောဘဲဟု ထင်နေကြသည်မှာ၊ မိမိ၏အဖြစ်ကို ထင်မှား၍ မသိကြသောကြောင့်သာ ဖြစ်နေကြောင်းမှာ၊ မိမိ၏ ကိုယ်တွင်း၌ပါ ဆင်ခြင်တို့

တရားရရှိရန် ထင်ရှားစွာ ရှိပါသည်ဝန်မင်း-ဟုဆိုလိုပေသည်။ ။ (ဤ တတ်ယန္တရားဝန် ပြောဆိုသော စကားသည်။ တတိယမြောက်၊ ရှေ့မြို့ တော်ဝန်ပြောဆိုသောစကားဟု အထူးမှတ်သားရမည်။ ၎င်းပြင်၊ ပြော ဆိုသော စကားများမှာလည်း၊ အဘိဓမ္မာနည်းဖြင့်၊ ပြောဆိုကြောင်း မှတ်သားပါလေ)။

စာကိုယ်

မထုတ္တနန်းရင်းဝန်ပြော။ ။ ဟုတ်ကဲ့ ဣန္ဒြိယကတဝ၊ ဓမ္မခန့်နှင့်၊ လမ်းမှန်အောင် ပြုပါမည်။ ချမ်းမြသာယာ၊ မြောင့်စွာ တဝ၊ ကူးသန်းချအောင်၊ ခြောက်ဖြာပြည့်၊ လင်းမယှဉ်ကဲ၊ ပုထုဇဉ်ဟူ၊ ထိုသသူတို့၊ အတူတူချည်း၊ ကာမဘောင်မှာ၊ နှင့်နှောင်စည်းထို သို့တည်းမဟုတ်၊ မင်းသားယုတ်၏၊ ရိုက်ပုတ်နှိပ်နှံ၊ ထောင်းချက်ဇက်နှင့်၊ ဘောက်ပြန်ယူမှာ၊ တဝလားသော်၊ မျောပါးစောက် ထိုး၊ ဝရဲ အိုးမှာ၊ ချိုးသော် လည်း ဖြစ်ရာသည်။ ဘုတ် ပြိတ္တာရွာ၊ ဗွတ်သိပ်ခွာနှင့်၊ ပြိတ္တာအောင်လည်း ဖြစ်ရာ သည်၊ ကျွဲ၏မျိုးနွယ်၊ ဝိညာဉ်တူယ်၊ ဣန္ဒြိယ သော် လည်း နှစ်ရာသည်။ အခြစ်အနစ်၊ အဖြစ်ပြိတ္တာ၊ တေး ခုက္ကကို၊ ကြောက်ကြပါလျှင်၊ လူ့ရွာရပ်မြို့ည်၊ အသက် ရှည်အောင်၊ နွဲ့နွဲ့ညိုချိုက်ခတ်၊ သူထောင်းသတ် လဲ၊ ထောင်းသတ်ပစေ၊ မြင်းချေးရေနှင့်၊ မသေရုံကဲ၊ မနုဿတ္တ၊ ခုက္ကတကို၊ လွန်ချစ်သောကြောင့်၊ ခဲလို့သာ စွန့်ကြစ်၊ ဝန်မင်း။

အသေးစိတ်ခက်ဆစ်အဖြေ

ဓမ္မခန့် = (ပါပျက်) ဓမ္မ + ခန့် + ဓမ္မ = တရား။ ဓမ္မ = အရအသေးဓမ္မ ခန့် = တရားတည်းဟူသော အဘိဓမ္မာ (ဤနေရာတွင် ဘုရားဟော ဖြစ်သော တရားများကို ဆိုလိုသဖြင့်၊ ဘုရားဟော တရားအစု အပေါင်း၊ ဝါ၊ ဓမ္မ ခန္ဓာပေါင်း-ရှစ် သောင်း လေး ထောင် ရှိသည်-ဟု မှတ်ရမည်)။

ဝိညာဉ် = (ပါပျက်) ဝိ + ညာဏ၊ ဝိ = အထူး။ ညာဏ = သိခြင်း။ ဝိညာ ဏ = ဝိညာဉ် = အထူးထူး အထူးထူးသိခြင်း။ (ခြောက်ဖြာ ဝိညာဉ်- ဟု ဆိုခြင်းကြောင့်၊ ဝိညာဉ်ခြောက်ပါးကို သိအပ်၏။ ၎င်းတို့မှာ၊ ၁- မျက်စိ၏ သိခြင်း၊ ၂- နား၏ သိခြင်း။ ၃- နှာ ခေါင်း၏ သိခြင်း၊ ၄- လျှာ၏ သိခြင်း၊ ၅- ကိုယ်၏ သိခြင်း။ ၆ - စိတ်၏ သိခြင်း-တို့ပင် ဖြစ်ပေသည်။)

လမ်းမယှဉ်ကဲ = နည်းလမ်းကောင်းကို မယှဉ်မကပ်သည်။

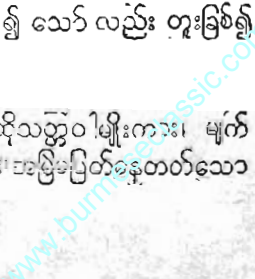
ပုထုဇဉ် = (ပါပျက်) ပုထု + ဇဉ်။ ပုထု = များသော၊ ဇဉ် = လူ၊ ပုထုဇဉ် = ကြီးလေးသာ များသောလူ။

ကာမဘောင် = (ပါပျက်) ကာမဘဝ = ကာမဂုဏ်ကိုလိုက်စားသော ဘဝ။ (ကာမ-မှာ၊ လိုချင်တပ်မက်မှုကို ဟောသည်။)

နှံ = (ပေါ) နှမ်းနယ်ခြင်း၊ (ဒဏ်-ကို ဖြေခွဲပြီ)။

ချိုးသော်လည်း ဖြစ်ရာသည် = ချိုး ဖြစ်၍ သော်လည်း တူးခြစ်၍ နေရာသည်။

ဘုတ် = (ပါပျက်) ဘုတ = ပြန်ပွားခြင်း၊ (ထိုသတ္တဝါမျိုးကား၊ မျက် နှာကိုမော့၍ ၎င်း၊ မျက်နှာကိုခုံ၍ ၎င်း၊ အမြဲမြဲတတ်သော သီလူးမျိုးတွင် အပါအဝင်ဖြစ်၏)။

ပြိတ္တာ = (ပါဗျက်) ပ + ဣတာ။ ပ = အဝေး။ ဣတာ = ဖြစ်ခြင်း။ ပဣတာ = ပြိတ္တာ = ချမ်းသာခြင်းမှတစ်ဆင့်ဝေးသောအဖြစ်ဖြစ်ခြင်း။

မွတ်သိပ် = အစာကိုဆွဲ၍ ရေငတ်ခြင်း။ (မွတ်- မှာ၊ အစာကိုဆွဲခြင်းဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် = အစာမွတ်သည်။ ငါ့ဗွတ်ကြီးဟု” ပဒုမ ပြဇာတ်တွင်၊ စလေဒ္ဒိးပုည စပ်ဆိုလေသည်။ သိပ်- မှာ၊ ရေငတ်ခြင်းကို ဆိုလိုသည်။)

နှစ်ရာသည် = နှစ်မြိုင်လေရာသည်။ (မောပါ-စောက်ထိုး-မှ၊ နှစ်ရာသည်-အထိဖြင့်၊ ၁- ငရဲအိုးမှာ တူးခြင်းခြင်း။ ၂- ပြိတ္တာဘဝ၌ ငတ်မွတ်ခြင်း။ ၃- ကျွန်အဖြစ်၌ တည်ရှိကာ ညွှန်ထည်းတွင် နှစ်မြိုင်ခြင်း-တို့ကို ပြဆိုခြင်း ဖြစ်ပေသည်။ ကျွန်၏ မျိုးနွယ်-မှ၊ နှစ်ရာသည် - အထိကာ၊ လောကနီတိတွင် “ ဟိ” ရမတိ-ပင်၊ ဟင်- ရမတိ- ပေါက်၊ ထိရမတိ-ပု၊ ခုရမတိ-ခံ။ ဟိ” = ကျွဲကား။ ပင် = ညှိမှသာလျှင်။ ရမတိ = မွေ့လျော်၏။ ဟင် = ဟင်္သာငှက်သည်ကား။ ပေါက် = ရေကန် ရှိမှသာလျှင်။ ရမတိ = မွေ့လျော်၏။ ထိ = မိန်းမကား။ ပု = ယောက်ျားရှိမှသာလျှင်။ ရမတိ = မွေ့လျော်၏။ ခု = ရဟန်းကား။ ခံ = တရားရှိမှသာလျှင် ရမတိ = မွေ့လျော်၏ - ဟူ၍ လာဒ္ဒိသည့်အဘိဓာန် စပ်ဆိုထားလေသည်။

(အခြစ်၊ အနှစ်၊ အဖြစ် ပြိတ္တာ = တူးခြင်းခြင်း။ နှစ်မြိုင်ခြင်း။ ပြိတ္တာ ဖြစ်ခြင်း = ဟင်း၍ ယူရန် ဖော်ပြခြင်းပင် ဖြစ် ပေသည်။ အဘယ်ကဲ့သို့ ဟပ်၍ ယူရမည်နည်းဟူမူ မင်းသား၏ ဘေးငှားထုသော ဒဏ်ကြောင့် ဖောက်ပြန်၍ ယူလျှော့သဖြင့်၊ ဘဝပြောင်းလဲသည် ရှိသော်၊ ငရဲအိုးသို့- ဖောက်ထိုးကုန်သကား ထိုငရဲအိုးတွင်၊ ချိုးဖြစ်၍ တူးခြင်းခြင်းပင် ဖြစ်ရာသည်ကို အခြစ်။ ထိုမင်းသား၏ ပြုမူချက်ဒဏ်ကြောင့် အယုတ်မင်းပါး၍၊ ဘဝပြောင်းရသည်ရှိသော်၊ ကျွဲမျိုး၌ဖြစ်၍၊ ရွှံ့ညွှန်၌ နှစ်မြိုင်ရာသည် ထိုမင်းသား၏ ပြုမူချက်ဒဏ်ကြောင့် အယုတ်မင်းပါး၍၊ ဘဝပြောင်းရသည် ရှိသော်၊ အစာငတ်မွတ်သော ပြိတ္တာမျိုး၌လည်း

ဖြစ်ရာသည်-ဟု ဆိုလိုသည်။ ။ ထိုတွင်၊ အခြစ်၊ အဖြစ်၊ အနှစ်-ဟု ရှိလျှင်၊ အစဉ်လိုက် ဟပ်မိသဖြင့် ပို၍ကောင်းသည်။ ။

နှံ့နှည် = နှမ်းနယ်သွားအောင် အသေးစိတ်ချေမှုန်းခြင်း။ (နှံ့-ကို” နောက် အကျယ်ဖြေဆိုခဲ့ပြီ) ။

သုထောင်းသတ်လဲ = သူက ညှင်းဆဲ၍ သတ်ဖြတ်သော်လည်း။ ။

မြင်းချေးချေနှင့် = မြင်း၏ချေး၊ မြင်း၏ကျင်ငယ်ချေနှင့်။ (ရေ-ကို” ဤနေရာတွင်၊ ကျင်ငယ်ချေ-ဟု ပြန်ဆိုရာ၏) ။

မသေရုံတဲ = မသေရုံတည်းတည်းကလေး။ ။

မနုဿတ္တဒုလ္လဘ = (ပါ) မနုဿတ္တ = လူ၏အဖြစ်။ ဒုလ္လဘ = ရဲခဲခြင်း။ မနုဿတ္တဒုလ္လဘ = လူ၏အဖြစ်ကို ရဲခဲခြင်း။ ရဲခဲလှစွာသော လူ၏အဖြစ်။ (ဒုလ္လဘ - ကို၊ ဒု + လဘန-ဟု ပုဒ်ခွဲနိုင်သေသည်။ ဒု = ခဲယဉ်းခြင်း။ လဘန = ရခြင်း။ ဒုလ္လဘ = ရဲခဲခြင်း။) ။

တောက်လျှောက်စကားပြေ

ဟုတ်ကဲ့- ကျွန်တော်က- တမျိုးအားဖြင့်၊ တရားအစုံနှင့် လမ်းမှန်အောင် ပြပါဦးမည်။ ဘာကြောင့် ငါ့ရမည်နည်းဟု မေးသည်ရှိသော်။ တရားလမ်းကြောင်းကို မယှဉ်မကပ်နိုင်သည့် ပုထုဇဉ်ဟု ဆိုအပ်သော- ထိုသူတို့မှာ၊ ခြောက်ငြားသာ ဝိညာဉ် တည်ရှိ ကြသည် ဖြစ်၍၊ ဘဝတူး ကောင်းနိုင်သည့်လူချင်းအတူတူချည်း ဖြစ်ပါသည်။ ထိုသူတို့မှာ၊ ကာမဂုဏ်ကို လိုက်စားသည့် - ကာမဘဝတွင်၊ တဦးနှင့်တဦး လူဖြစ်သည့် အခိုက်အတံ့မှာ၊ ချစ်ခင်စွာ ဖွဲ့စည်းကြတိုသာ ရှိပါသည်။ ထိုသူ မဟုတ်ပါဘဲ၊ ယုတ်မာသော ပါပဟိန်မင်းသား၏ နှမ်းနယ်အောင် နှိပ်စက်ရိုက်ပုတ်ထုထောင်းမှုဒဏ်ချက်ကြောင့်-ခံရသူ၏စိတ်က- ခေါက်ပြန်ကာ၊ အယူမှား၍၊ ဘဝပြောင်းသွားရသည်ရှိသော်၊ ငရဲအိုးရှိရာသို့ စောက်ထိုးမောပြီးလျှင်၊ ထိုငရဲအိုးမှာသော်လည်း ချိုးဖြစ်၍- တူးခြစ်

အောင် ခံရမည်သာတည်း။ ထိုသို့မှ ငရဲအိုးသို့ မကျလျှင်၊ မှတ်သိပ်လှ
 စွာသော-ဘုတ်ပြိတ္တာတို့၏ ရွာဖြစ်သည့်-ပြိတ္တာဘုံ၌လည်းဖြစ်ရာသည်။
 သို့မဟုတ်လျှင်၊ ရွှံ့ညွန့်သောမေ့လျော့တတ်သည့်ကွဲ၏ အမျိုး၌-ဝိညာဉ်
 တွယ်ကာ၊ ညွန့်ပျောင်း၌သော်လည်း-နစ်မြုပ်ရာ၏။ ထိုသို့တူးခြစ်ရခြင်း၊
 နစ်မြုပ်ရခြင်း၊ ပြိတ္တာဖြစ်ရခြင်း-တည်းဟူသော ဘေးဒုက္ခတို့ကို ကြောက်
 ကြရွပါလျှင်၊ လူ့ပြည်ရပ်ရွာ၌၊ အသက်ရှည်စွာ နေရအောင်၊ ပါပ
 ဟိန်က- ချေမှုန်းနိုင်စက် ရိုက်ခတ် ထောင်းသတ်သော်လည်း၊ သောင်း
 သတ်ပါစေတော့။ ထိုသို့ ထောင်းသတ်သဖြင့်-ခံရသော နာကျင်သည့်
 ဒဏ်ကို-ပ,ပျောက် စေရန်၊ မြင်းချေးနှင့်၊ မြင်း၏ ကျင်ငယ်ရေတို့ဖြင့်
 ၆၂ ပြင်ကာ၊ အိမ်ခြင်း၊ လိမ်းကျခြင်း၊ ကျပ်ထုပ်ထိုးခြင်းတို့ဖြင့်-ရဲခဲလှစွာ
 သာ လူ၏အဖြစ်မှမသေရုံကလေးဖြစ်ရန် ကုသ၍၊ နေကြသင့်ပေသည်
 အဘယ်ကြောင့် ဆိုသော်၊ လူ့အဖြစ်ကို လွန်စွာမှ ရဲခဲလှသောကြောင့်
 စွန့်စား အားခဲကာ - သည်းခံကြပါရို့ ဝန်မင်း - ဟု ဆိုလိုသည်။ ။
 ဤအပိုဒ်ကို၊ ပြောဆိုသောဝန်မှာ၊ ဂုတ်ဝန်-ဟု မှတ်သားရမည်။ ရွှေကို
 သည်း - ဤဝန်ကြီး လေးယောက်ကို ပြဆိုခဲ့ပြီးသည့် နည်းအတိုင်း
 မှတ်လေ။)

စာကိုယ်

ပထမနန်းရင်းဝန်တင်။ ။ တင်ပါသည်ဘုရား။ သား
 စုတ်ဟိန္ဒ၊ ပါပကသည်၊ စာဂဆိုးဝါး၊ တရားမစောင့်၊
 မဖြောင့်သစ္စာ၊ သောက်ကာ သေရက်၊ မသူတော်နှင့်၊
 ပေါင်းဘော် ဖက်၍၊ တိုက်ဖျက် လုယူ၊ တိုင်းပြည်သူ
 တို့ကို၊ ကလူနှိပ်ခွံ ညှင်းပါသည်။ အမူဖေ ဂါက် ဖြန့်၊
 တစောင်းဥာဏ်၊ မမှန်သစ္စာယွင်းပါသည်။ ရွှေစက်တော်
 စုံ၊ မခိုလှုံ၊ တဂုဏ် မာနဘင်းပါသည်။ ယင်းသို့နည်းတူ၊
 ဒုတိယတတ်ငြမ်း၊ မင်းထူးတမ်း၊ ဆိုးသွမ်းသူမို၊ ကျင့်မှု

ပေါ်သွတ်၊ မင်းသားလတ်အသး၊ လွှဲအပ်ရိပ်ရာ၊ မသင့်ပါ
 ကြောင်းကို၊ နောင်လာ ထောက်ထား၊ မှူးမတ်များက၊
 ရွှေဘဝါးတော်မြတ်အောက် - ရှိခိုးသံတော်ဦး တင်ပါ
 သည်ဘုရား။

အသေးစိတ်ခက် ဆစ် အဖြေ

- ဟိန္ဒ = (ပါ) ယုတ်ညံ့သော။
- ပါပက = (ပါ) မကောင်းယုတ်မာမှုကို ပြုလေ့ရှိသောသူ။
- စာဂ = (ပါ) စွန့်ခြင်း၊ (သစ္စာ-ကို၊ ဖြေခဲ့ပြီ) ။
- မသူတော် = သူတော်ကောင်း မဟုတ်သူ။
- ကလူ = (ပေါ) နှိပ်စက်ခြင်း။ (ဤကလူ-ဟူသော စကားသည် ၁-နှိပ်
 စက်ခြင်း၊ ၂ - ချောမြူခြင်းဟူသော အနက်တို့ကို ဟော၏။
 “ဥဒေါင်းကြီးကြာ၊ ရွှေဟင်္သာကို၊ မတာညှင်းဆဲ၊ ကလူခဲ၍”
 ဟူသော ရခိုင်ဥက္ကာပုံ၏ ဧကုသိရတုတွင် စပ်ဆိုရာမှာ၊ နှိပ်စက်
 ခြင်းဖြစ်၍၊ ကျည်းကန်ရှင်ကြီး၏ မေတ္တာစာတွင် “ချစ်တဲ့သူ-
 ကလူချော၍” ဟု စပ်ဆိုရာ၌၊ ချောမြူခြင်းအနက်ကို ကောက်
 ယူရာ၏။)
- ဇာတသတ် = (ပါပျက်) အ+ဇာတ+သတ္တ။ အ=မ။ ဇာတ=ဖြစ်
 ခြင်း။ သတ္တ=ရန်သူ။ အဇာတသတ်= ဇာတသတ်= မဖွားမြင်
 မိကပင်-ရန်သူဟု ကြိုတင်၍ သိမြင်သောသူ၊ (ငြမ်း-မှာ၊
 ပေါရာဏစကားဖြစ်၍၊ ဖာန်ရန်အဆင့်-ကို ဟောသည်။)

တောက်လျှောက်စကားဖြေ

သံတော်ဦးတင်ပါသည်ဘုရား။ ။ သားတော်လက် ဖြစ်သော
 ပါပဟိန်မင်းသားသည်၊ ဆိုးရွားရာ၌၊ အလွန်ကျင့်ဝံ့ပြီးလျှင်၊ တရား

ကိုလည်း-မစောင့်၊ စကားမှာလည်း-မမှန်၊ -သေရည် သေရက်တို့ကို
 လည်း-မပြတ် သောက်စား ပြီးလျှင်၊ သူတော်ကောင်း မဟုတ်သော
 သူတို့နှင့်သာ ပေါင်းဘော်ဖက်စပ်၍၊ တိုင်းသားပြည်သူ လူအများတို့
 ထံမှ တိုက်ဖျက်လုယူ၍ နှိပ်စက်ညှဉ်းပန်းခြင်းကို ပြုပါသည်။ ထို့ပြင်
 လည်း၊ ဖောက်ပြန်သော အမှုအရာဖြစ်သည့် စောင်းရွှံ့ သော ဉာဏ်ဖြင့်၊
 မှန်ကန်စွာလည်း ပြောဆိုခြင်းမပြုပါ။ အရှင်မင်းမြတ်၏ ခြေတော်စုံကို
 လည်း၊ ခိုလှုံခြင်းမပြုဘဲ တမျိုးအားဖြင့်၊ မာနဂုဏ်ရှိ၍-တင်းမာ ပါ
 သည်။ သင်းသို့ဖြစ်သောကြောင့်၊ ခမည်းတော် ပိမ္မိသာရမင်းကြီးအား
 သတ်၍ နန်းတက်သော-အဘတသတ်မင်းနှင့်နည်းတူ- ပေါ့သွပ်သော
 အကျင့်ရှိသော မင်းသားလတ်ပါပတ်နိအား၊ အရိုက်အရာတော် ဖြစ်
 သော၊ ထီးဖြူကိုလှူအပ်ပေးရန်-မသင့်လျော်ပါကြောင်းကို၊ နောင်ရေး
 အတွက်ထောက်ထား၍၊ ကျွန်တော်မျိုး မှူးမတ်များက၊ ရွှေဘဝါး-တင်
 မြတ်အောက်-ရှိခိုးသံတော်ဦးတင်ပုံပါသည်-ဘုရား။

စာကိုယ်

ဒုတိယနန်းရင်းဝန်။ ။ တင်ပါသည်ဘုရား။ ပါပတ်
 ဟိန္ဒူ၊ ကုမာရသည်၊ ရာဇဝသဘီ၊ ထုံးမနွယ်၊ အလဇ္ဇီ
 သွမ်း၊ ဆိုးညစ်ညမ်းလျက်၊ ဟေဒုရမ်း မူနည်၊ ပေါင်း
 ဘက် ခွေးဘက်၊ မသူတော်နှင့်၊ ကျင့်လော်လည်း၊ သေ
 ရည်သေချက်သောက်ပါသည်၊ သစ္စာသွေရှောင်၊ မငြိမ်
 အောင်၊ ပြည်ထောင် သူ့ရွှေနှောက်ပါသည်။ စာဂညစ်
 ထုံး၊ စွဲစိတ်သုံးသည့်၊ လက်ရုံးအားကိုး၊ သောက်ကာ
 ကျူးကျော်၊ ယစ်မြူးပျော်သည့်။ သားတော် ဆိုးအား၊
 အုပ်စိုးရာခံ၊ လွှဲအပ်နှံ၊ နိုင်ငံချောက်ချား ပါတော့မည်။
 နိုင်ငံတိုင်းပြည်၊ ချောက်ချားမည်ကြောင့်၊ ထောင်ခြည်

ရဝိန်၊ သားကြီးဘုန်းဝေ၊ ရန်လုံးရွှေသည်၊ ဇေယျသိန်
 ကို၊ စည်းစိမ်အပ်နှင်းတော် မူပါမည့်အကြောင်း၊ ရွှေ
 ဘဝါးတော်မြတ်အောက် ရှိခိုးသံတော်ဦးတင်ပါသည်
 ဘုရား။

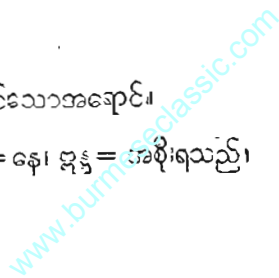
အသေးစိတ်ခက်ဆစ်အခြေ

ရာဇဝသဘီ = (ပါ) မင်းစားတို့ လိုက်နာကျင့်သုံးရန်ပြထားခြင်း။
 (၎င်းရာဇဝသဘီ-မှာ၊ မဟာနိပါတ်တော်လာ၊ ဝိဒူရဇာတ်
 တော်တွင်ပါရှိ၏။ ဟိန္ဒူ၊ ကုမာရ-တို့ကို၊ နောက်က ဖြေဆိုခဲ့
 ပြီးပြီ။)

အလဇ္ဇီ = (ပါပျက်) မကောင်းမှုကိုပြုရန် အရှက်မရှိသူ။
 သွမ်း = ဆိုးသွမ်းခြင်း။ ပျက်စီးခြင်း။
 မူနည် = အမှုအရာ။

ခွေးဘော် = (ပါ) ခွေးဘက် = ခွေး + ဘာဝ။ ခွေး = ၂-ခု၊ ဘာဝ =
 အဖြစ်။ ခွေးဘော် = နှစ်ခုဖြစ်ခြင်း၊ နှစ်ဆင့်-ဖြစ်ခြင်း။ (ဆိုလို
 ရင်းမှာ-အကွရာ နှစ်လုံးဆင့်ခြင်းကို ခွေးဘော်-ဟု ခေါ်သည်။
 ဤနေရာ၌၊ မကောင်းသော သူချင်း ပေါင်းဘော်သည်- ဟု
 ကောက်ယူရမည်။)

ပြည်ဆောင် = အိုင်းပြည်ကိုတည်ထောင်ခြင်း။
 ချောက်ချား = (ပေါ) တုန်လှုပ်ခြင်း။
 ထောင်ခြည် = အဆောင်အထောင်။ အထောင်သောအဆောင်။
 ဝိန်ရ = (ပါပျက်) ရဝိန္ဒ = ရဝိ + ဣန္ဒ။ ရဝိ = နေ၊ ဣန္ဒ = အစိုးရသည်။

ရံဝိန် = နေ့ရက်တို့ကိုအစိုးရသောနေမင်း။ (ဤထောင်ခြည်ဒုဝိန်-
ဟူသော စကားဖြင့်၊ ရောင်ခြည် အထောင် ဆောင်သော နေ-
မင်း-ဟု ပြန်ဆိုရာ၏။ တဖေတင်-ဟု တိကျစွာ မပြန်ရ။ ပါဠိ၌၊
“အဟယသရံသီ” ဟု ရှိရာ၊ ရောင်ခြည် အထောင်-ဟု ပြန်ရမည်။
“ကေသဟယ” ဟု ရှိမှသာလျှင်၊ တထောင်-ဟု ပြန်နိုင်သည်။)

ဘုန်းဝေ = ဝေဝေဆာဆာရှိသော ဘဝဟောင်းကပြုခဲ့သည့် ဘုန်းကံ
ကောင်းမှုကုသိုလ်။

တောက်လျှောက်စကားပြေ

သံဘော်ဦးတင်ဝံပါသည်ဘုရား။ ။မင်းသားငယ် ဖြစ်သော
ပါပတ်နိသည်၊ ရာဇဝံသတီ-ဟုဆိုအပ်သော မင်းခစားတို့ လိုက်နာရန်-
ကျွမ်းဂန်ထုံးစံတို့ကို မမှီဝဲဘဲ၊ မကောင်းမှုကိုပြုရန်လည်း ရှက်ခြင်းမရှိဘဲ
ဆိုးသွမ်းညစ်ညမ်း၊ ဟော့ရမ်းသောအမှုအရာရှိသည့် မကောင်းသော
သူတို့နှင့်သာ-ပူးတွဲပြီးလျှင်၊ လော်လီဖောက်ပြန်ခြင်းကို ဖြစ်စေတတ်သ
ဖြင့်၊ သေရည်သေရက်သို့ကိုလည်း သောက်စားပါသည်။ မင်းတို့၌
တည်ရှိအပ်သော-သစ္စာစကား ကိုလည်း-ရှောင်သွေ၍၊ တိုင်းသူ ပြည်
သား လူအများတို့အား၊ ငြိမ်ဝပ်ပိပြားအောင် မရှိစေဘဲ၊ ပစ္စည်းတို့ကို
ပါ ခွေနှောက်လုယူပါသည်။ ရွံ့စောင်းသောဥာဏ်ဖြင့်-တရား နည်း
လမ်း မမှန်ဘဲ၊ အသီးအခြားဖြစ်သည့် အကြံဉာဏ်များလည်း ပေါ်
ပေါက်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် ညစ်ညမ်းသော အကျင့်စာရိတ္တ ကို သုံးစွဲ
ကာ၊ လက်ရုံးအားကိုးဖြစ်၍၊ မူးယစ်သောက်စားခြင်း၌၊ ကျူးကျော်
ပျော်ပါးသည်-သားတော်ဆိုးအား၊ တိုင်းပြည်ကိုစိုးစံရန်- လွှဲအပ် ပေး
လျှင်၊ အောင်ချာနာဂရ တိုင်းပြည်နိုင်ငံတော်ကြီးမှာ၊ တန်လှုပ်ချောက်
ချား၍ သွားပါတော့မည်။ ထိုသို့ တနိုင်ငံလုံး တုန်လှုပ် ချောက်ချား၍
သွားမည်ဖြစ်သောကြောင့်၊ ရောင်ခြည်အထောင်ကို ဆောင်သော နေ
မင်းကြီးသဘွယ်- ဘုန်းဘန်ခိုး ဝေဆာခြင်းလည်းရှိကာ၊ ရန်အလုံးကို
ခြေချ ဖျက်ဆီးနိုင်သည့်- သားတော် ဇေယျသိန် မင်းသား ကိုသာ၊

အရှင်းမင်းမြတ်၏ ထီးနန်း စည်းစိမ်တော်ကို လွှဲအပ်တော် မူပါမည့်
အကြောင်း ရွှေဘဝါးတော်မြတ်အောက် ရှိခိုးသံတော်ဦး တင်ဝံပါ
သည်ဘုရား-ဟု ဆိုလိုသည်။

စာကိုယ်

တဘိယ နန်းရင်းဝန်တင်။ ။ တင်ပါသည် ဘုရား။
ပါပတ်နိခေ၊ မြတ်သား တော် သည်၊ ကျူး ကျော်
လောင်းစား၊ မရှက် မကြောက်၊ အရက် သောက်၍၊
ကျင့်ဖောက်ပြား၊ သောကား အလွန်ဆိုးပါသည်။ ငါ
သာမင်းမူ၊ ပဇာထူ၊ ငြူစူမာန်ဂုဏ်ကိုးပါသည်။ ထီး
နန်းတိုင်းပြည်၊ လုယက်မည်၊ ကြံစည်အားသွန်ကြိုးပါ
သည်။ ဆိုးသွမ်းကျင့်ယုတ်၊ စာဂ ညစ် တဲ့၊ သောက်
တုတ်ယစ်အား၊ မင်းလုပ်စိမ့်၌၊ ပြည်အောင်ချာကို၊ အရာ
မဟုတ်ပါကြောင်း ရွှေဘဝါးတော်မြတ် အောက် ရှိခိုး
သံတော်ဦးတင်ပါသည်ဘုရား။

အသေးစိတ်အဖြေ

လောင်းစား = အထူးလောင်းခြင်း။
သောကား = (ပေါ) ထောင်ထားပ လွှားခြင်း။ ဆိုးသွမ်းသော
အကျင့်၊ စော်ကားခြင်း။ (အရက်-မှာ အာရမီ စကား ဖြစ်
ကြောင်းကို၊ နောက်က ဖြေဆိုခဲ့ပြီ)။
ပဇာ = အဘယ်သို့၊ ဘာကြောင့်။ (ပဇာထူ- ဟု ဆိုသည့်အတွက်၊
ဘာကြောင့်၊ အဘယ်ကြောင့်- ဟူသောစကားဖြင့်၊ တန်ခွန်
စိုက်ထူ၍ ထားဘိအကဲ့သို့-ဟု ဆိုလိုသည်)။

ငြိမှု = သူတပါးချမ်းသားသည် ကို ပျက်စီးစေရန် မနာလို ကြံစည်ခြင်း။
 (ဤ ငြိမှု-ဟူသောစကားမှာ၊ ရှေးသူဟောင်းတို့သည်၊ အား
 ခွန်ဗသနှင့်ပြည့်စုံသဖြင့်၊ ရရစ်သံမပါဘဲ ပြောဆိုနိုင်သော အသံ
 မာ၊ ငူမှု မှလာခြင်းဖြစ်သည်။ ရှေးကျောက်စာများ၌၊ တကျိပ်
 နှစ်ကျိပ်ကို - တကိပ် နှစ် ကိပ် ဟူ၍၎င်း။ ကျိကျိတက်ကို ကိကိ
 တက်ဟူ၍၎င်း။ ကြက်နေသော ရေနေ့ကို၊ ရေကက်ဟူ၍၎င်း။
 စာရေးစာချီကို၊ စာရေး စာခီ ဟူ၍၎င်း။ အရစ်အပင့် မပါဘဲ
 ပြောဆိုရေးသားလေသည်။ နောက်အခါ၌- လူတို့မှာ၊ ကျန်း
 မာရေးမကောင်းသဖြင့်၊ အသံကိုပီသော မခေါ် မပြော နိုင်ရ
 ကား၊ အသံပြောစေရန်၊ အရစ်အပင့်တည့်၍ သုံးစွဲ ရေးသား
 ကြလေသည်။ ထို့ကြောင့် ငြိမှု-မှာ၊ ငူမှု-မှလာရကား- ငူ =
 အူ-ဟူသောစကားသည်၊ သုံးထောင့်ချွန်းပုံသဏ္ဍာန်ရှိ၍၊ ချွန်
 ထွက်နေသည်ဟု ဆိုလို၏။ ဣ-မှာ၊ နှုတ်ခမ်း ရ ထွက်ခြင်း ကို ပြု
 ဆိုသည်။ သို့ဖြစ်၍ သူတပါးချမ်းသာသည့်ကို မနာလို၍၊ နှုတ်
 ခမ်းချွန်ထွက်အောင် စုနေသည် ပုံသဏ္ဍာန်ကို ခေါ်ဝေါ်သည်
 ဟု မှတ်သားရည်။ ထိုတွင်၊ ငြိမှု-မှာ သူတပါး၏ ပစ္စည်းကို
 ပျက်စီးစေရန် ကြံစည်သော ရုပ်လက္ခဏာ ပေါ်ထွက် သည့်ကို
 ပြဆို၍၊ ပါဠိလို၊ ဣဿ-ဟု ခေါ်ဆိုကာ၊ မိမိ၏ပစ္စည်းကို- သူ
 တပါးအား ပေးရန်- ကမ်းရိုး- ထင်ပြီး- စိုးရိမ် ကြောင့်ကြမှု
 ကိုကား၊ ဝန်တိုသည်-ဟု ခေါ်၍၊ ပါဠိလို၊ မစ္ဆရိယ-ဟု ခေါ်
 ကြောင်း အထူးမှတ်သားအပ်၏။ မာန်ဂုဏ်တို့ကို နောက်က
 ဖြေခဲ့ပြီ။

အားသွန် = (ပေါ) အားထုတ်သည်။ (ယစ်တုတ်ကို ဖြေခဲ့ပြီးပြီ)။

တောက်လျှောက်စကားဖြေ

သံတော်ဦးတင်ပုံပါသည်ဘုရား၊ ဘုရင်မင်းမြတ်၏ သားတော်ဖြစ်
 နှစ်သော ပါပဟိန်ခေါ်ထွင်သည့် သားတော်သည်၊ သောင်းကစားခြင်း

၌လည်း လွန်ကဲ၍၊ ရှက်ကြောက်ခြင်း မရှိဘဲ၊ သေရည် သေရက် ကို
 လည်း- သောက်၍၊ အကျင့်စားထွဲ ဖောက်ပြားပြီးလျှင်၊ အလွန်ဆိုး
 သွမ်းလှပါသည်။ ထိုမှဘာပီး၊ သူ့စိတ်၌ အောက်မေ့သည်မှာ၊ ငါသာ
 မင်းပြုရလို့ရှိလျှင်၊ မည်သူက ဆိုးမ-ဆိုးမ၊ မည်သူက အကြံပေးပေး၊
 ဘာပုံလို့လို ကံနာရမှာလဲ- ဟူသော မားတံခွန်ထူကာ၊ သူတပါး၏
 ပစ္စည်းကို ပျက်စီးစေရန်၊ ငြိမှုခြင်းရှိ၍၊ တက်ကြွသော ဂုဏ်ကိုသာ
 အားကိုးကာ၊ ထီးနန်တိုင်းပြည်ကိုလည်း- လုယက်မည်ဟုအားထုတ်
 ကြံစည် ကြိုးစားလျက် ရှိပါသည်။ ထိုသို့ အကျင့် စာရိတ္တ ဆိုး သွမ်း
 ယုတ်မာကား၊ သောက်စား မူးယစ် သော- ပါပဟိန်အား၊ တိုင်းပြည်
 အုပ်ချုပ်၊ မင်းပြုလုပ်စိမ့်သောငှါ၊ အောင်ချာနဂရ တိုင်းပြည်ကြီးနှင့်-
 အရာမဟုတ်ပါကြောင်း၊ ရွှေဘာဝါးတော်မြတ်အောက် ရှိရိုးသံတော်ဦး
 တင်ပုံပါသည်ဘုရား။

စာကိုယ်

စတုတ္ထ နန်းချင်းဝန်တင်။ «တင်ပါသည် ဘုရား၊
 ပေါက္ကန် ပြည်ထောင်၊ မှေး ယခေါင်က၊ ကျောင်းဖြူ
 မင့်သွေး၊ ရက္ခတေးကဲ့သို့၊ ပေါ်မှေး ဥာဏ်တိမ်၊ ကြံ
 ကွေ့လိမ်သည့်၊ ဂုဏ်သိမ် လျော့ပီး၊ သည် မင်းသား
 ကို၊ ကိုယ်စား လွှတ်ကဲ၊ နန်းအပ် လွှဲလျှင်၊ မြို့ထဲ မြို့ပြင်၊
 မကြည်လင်၊ ပြို့ပြင် လှုပ် ရှားပေါ် တော့မည်။ နန်းရှည်
 အကြာ၊ စည်ပင် သာအောင်၊ ဥပရာမှန်၊ ဘက် မနန်း
 လော၊ ဘုန်း ရောင် ကြွေ့သည့်၊ အိမ်ရှေ့စံကို၊ နိုင်ငံ နှင်း
 အပ်တော် မူပါမည့် အကြောင်း၊ ရွှေဘဝါး တော်
 အောက် ရှိရိုးသံတော်ဦး တင်ပါသည်ဘုရား။

အသေးစိတ်ခတ်ဆစ်အဖြေ

ပေါက္ကန်ပြည်ထောင် = ပေါက္ကန်ပြည်ကို တည်ထောင်၍ နေသော။
(ဤပေါက္ကန်ပြည်-ဟူသည်မှာ၊ ပုဂံပြည်၏အမည် ၁၃ မျိုးရှိရာတွင်၊ တပီးအပါအဝင်ဖြစ်ပေသည်။ မြတ်စွာဘုရားသခင်သည်၊ ဒေသစာရီ- ကြံချီတော်မူလာသောအခါ၊ တန့်ကြည့် တောင်သို့ နောက်သောအခါပုဂံပြည်တွင်-ပေါက်ပင်နှင့်-ရေကန်ရှိသည်ကို အစွဲပြု၍၊ ပေါက္ကန်-ဟုခေါ်လေသည်။ ပေါက္ကန်-ကား၊ ပုဂံပြည်ပင်ဖြစ်၏။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော်၊ ရှေ့ အပိုင်းတွင် “ကျောင်းဖြူမင့်သွေး၊ စုက္ကတေး” ဟုစပ်ဆိုထားသောကြောင့် တည်း။)

ကျောင်းဖြူမင့်သွေး = ကျောင်းဖြူ မင်း၏ ရင်သွေး။ (ကျောင်းဖြူ-ဟူသောစကားမှာ၊ သားတော် စုက္ကတေးက နန်းချ၍- ရဟန်းပြုစေကာ၊ ဖြူဖွေးသော ကျောင်း၌ သီတင်းသုံး နေထိုင်ရသည်ကို အစွဲပြု၍၊ ကျောင်းဖြူ-ဟု ခေါ်လေသည်။ ကြောင်း-ဟု- ရရစ်နှင့်ရှိလျှင်- မှားသည်။)

စုက္ကတေး = (ပါပျက်) စကြဝတေး = စကြာရတနာရရှိသောမင်း-ဟု ရာဇဝင်ဋီကာတွင်၊ သစ်ဆိမ့်ဆရာတော် ဖွင့်ဆိုထားသည်။ ကွမ်းဆော် ကျောင်းဖြူမင်း-မှာ၊ ကောစာသက္ကရာဇ် ၃၂၆-ခုနှစ်တွင် နန်းတက်၍၊ စည်းမိမ် ၂၂ နှစ်၊ ၃၄၀ ခုနှစ်တွင်နန်းကျ၏။ စုက္ကတေးမင်းမှာ၊ ၃၁၄ ခုနှစ်တွင် နန်းတက်၍၊ နန်းစံ ၂၅ နှစ်ဖြစ်ကာ၊ ၃၇၉ ခုနှစ်တွင်-နန်းကျသည်-ဟု၊ မှန်နန်းရာဇဝင်တွင်ပြဆို ထားလေသည်။)

ပေါ်မှူးဥာဏ်တိမ် = အမှူးသဘွယ်ဖြစ်ကာ၊ အပေါ်ရံရှိက တိမ်သောဥာဏ်။ (ပေါက္ကန်ပြည်ထောင်-မှာ၊ နန်းလွှဲအပ်လျှင်- အထိမှာ၊ အပေါ်ရံရှိက- ကွေ့ကောက်လိမ့်လှည့်ခြင်း ရှိ၍၊ ခမည်းတော်ဖြစ်သော - ကွမ်းဆော် ကျောင်းဖြူမင်းအား၊ ကျောင်း

ရေစက်ချ-သာဓုအနုမောဒနာပြုရန်ဟုလိမ့်လည်ခေါ်သွားပြီးမှ၊ ကွမ်းဆော်မင်းကို - မြိမ်းချောက်ကာ၊ ရဟန်းဝတ်စေသော စုက္ကတေးမင်းကဲ့သို့- ဟူသော စကားဖြင့်၊ နှိုင်းယှဉ်ချက်-ဥပမာကို ပြသည်။ ဝေါ်မှူး ဥာဏ်တိမ်-မှာ၊ နန်းလွှဲအပ်လျှင် - အထိ၊ ဥပမေယျဖြစ်သော ပါပဟိန်ကို ပြဆိုခြင်းဖြစ်သည်။ ဤတွင် “ကျောင်းဖြူမင့်သွေး၊ စုက္ကတေး” ဟု စပ်သော်လည်း၊ စုက္ကတေးကား၊ ကျောင်းဖြူမင်း၏ ရင်သွေးမဟုတ်၊ တောင်သူကြီးမင်း၏ သားသာဖြစ်သည်။ ရာဇဝင်တွင်၊ တောင်သူကြီးမင်း၌ တောင်ပြင်သည်၊ အလည်ပြင်သည်၊ မြောက်ပြင်သည် - ဟူ၍၊ ညီအစ်မ သုံးယောက်ကို မိဘုရားမြှောက်ထားရာ၌၊ တောင်သူကြီးမင်းနှင့်-တောင်ပြင်သည်မှာ၊ ကျည်စိုးမင်းကို ၃-လ၊ အလည်ပြင်သည်နှင့်- စုက္ကတေးမင်းကို၊ ပဋိသန္ဓေ ၆ - လရှိသည်ဟု ဖော်ပြ ထားခြင်းကြောင့်၊ တောင်သူကြီးမင်း၏ သားများသာ ဖြစ်သည်ဟု မှတ်အပ်၏။ ဤဥပမာပြသော စုက္ကတေးမင်းကဲ့သို့၊ တနည်းအားဖြင့်လည်း၊ စုက္ကတေး မင်းဖြစ်သောအခါ၌၊ မယ်တော်၏ ညီ မ အ ရင်း ဖြစ်သော၊ အနော်ရထာ၌ မင်းစော၏ မယ်တော်ကို မိဖုရား မြှောက်လိုသဖြင့်၊ အခစား ရောက်ရှိလာသော အနော်ရထာမင်းစောအား “ညီသားနောင်မယ်” ဟု ပြက်ရယ်ပြု၍ ခေါ်လေရာ၊ အကြောင်းကို သိလာသော-နော်ရထာမင်းစောလည်း၊ နောင်တော်စုက္ကတေးမင်းကို စိတ်နာ၍၊ စီးချင်းထိုးကာ အနိုင်ယူ၍၊ ပုဂံပြည်ထီးနန်းကို၊ သိမ်းမြန်းဖိုးစံရလေသည်-ဟူ၍လည်း ကောက်ယူ ခိုင်ပေသည်။ ထို့ကြောင့်၊ ၃- “ကျောင်းဖြူမင်းသွေး၊ စုက္ကတေး” တို့သည်၊ ကျောင်းဖြူမင်းအား - လှည့်ပတ်ထိသကဲ့သို့၎င်း။ ၂ - စုက္ကတေးသည် နော်ရထာစော၏ မယ်တော်ကို မိဖုရား မြှောက်လိုသဖြင့်၊ နော်ရထာစောအား၊ ညီသားနောင်မယ်ဟု - လှည့်စားကာ ခေါ်ဘိ သကဲ့သို့၎င်း-ဖြစ်သည်ဟု မှတ်ယူအပ်၏။)

ပြိုင် = မသွပ်သောရုပ်။ အဆင်းပျက်သောရုပ်။ (ဤ ဇြဲပြိုင်-မှာ၊ ပေါရာဏစကားဖြစ်၍ “ ဇြဲပြိုင် ” ဟုသာ ရှိရပေမည်။ ပုလိပ် စားခဲချင်းတွင် “ မာန်ညံ့ပြိုင်ပြိုင်၊ ဝင်လာခိုသည်၊ ကြည့်ညံ့၊ ဝပ်တွား၊ မင်းရွာစား၏ ” ဟု ညံ့နှင့်ဇြဲပြိုင်ကို သံတူကြောင်းကွဲ စပ်ဆိုထားသဖြင့်၊ ဇြဲပြိုင်တွင် အရစ်နှင့် ရှိရမည်။ ဇြဲပြိုင်တွင်လည်း “ ဒိပကျောက်ပြိုင်၊ တိုးနတ်ရှင်ကား၊ ယဉ်ညင်မြစ်ကြောင်း ” ဟု ပုလိပ်စားခဲချင်းတွင်ပင်၊ ဇြဲပြိုင် ညင် နှစ်ခုကို သံတူကြောင်းကွဲ စပ်ထားသဖြင့်၊ ဇြဲပြိုင် - ဟုသာ ရှိရမည်။ ထိုစကားကို ရှေးသူ ဟောင်းတို့ကား၊ ကုန်းမာရေး ကောင်းသဖြင့်၊ အရစ်မပါဘဲ၊ အသံကို ပြည့်စုံစွာ ရွတ်ဆိုနိုင်သဖြင့်၊ ငိုငင် - ဟု ခေါ်ဝေါ် ရေးသားကြလေ၏။ ငို-မှာ မိုး-အေးသဖြင့်-သကြားတွေ့ရိသည့်၊ ထန်းလျက်တွေ့ရိသည့် - ဟူသကဲ့သို့၊ ထိုင်းမှိုင်းသော သဘော ကို ပြဆို၍ ငင်-မှာ၊ အသက်ငင်သည်၊ ရေငင်သည်၊ ချည်စကို ငင်သည် - ဟူသကဲ့သို့၊ ပေါ်လွင်အောင် ပြုလုပ်ခြင်းကို ဆိုလို သည်။ ထို့ကြောင့် ပုဂံရင်းဖြစ်သော ငိုငင် ၏ အနက်မှာ = ရုပ် ပျက်သော လက္ခဏာတို့ ပေါ်ထွက်နေသည့်- ဟု ဆိုလိုခြင်း ဖြစ်သည်။ နောင်အခါ ကျမှ၊ ကုန်းမာရေး မကောင်းသော လူတို့က၊ ငိုငင်-ကို၊ အသံပြည့်စုံအောင်မပြောနိုင်သဖြင့်၊ အရစ် ထည့်ကာ၊ ဇြဲပြိုင်- ဟု ခေါ်ဆိုခြင်း ဖြစ်လာလေသည်။)

ဥပရာ = (ပါ) ဥပ + ရာ။ ဥပ = ကပ်သည်။ ရာ = မင်း၊ ဥပရာ = ဥပရာ = မင်းဖြစ်ရန်ကပ်နေသောသူ။

ဘက်မနှုန်းလေ့ = အလေ့အထအားဖြင့် ဘက် မြှင့် နှိမ်မှုမရှိသော။

ဘုန်းခရင်ကြွေ = ဘဝဟောင်းက ကောင်းမှုကုသိုလ်တို့ ပေါ်များ သည်။ (ကြွေ-မှာ၊ ပေါ် နှုတ်စကားဖြစ်၍၊ ဝ-ဒီးလောင်ခြင်း- ဟူသောအနက်၊ ၂-ပေါ်များခြင်း-ဟူသော အနက်တို့ကိုဟော ၏။ ကိုးခန်းပျို့တွင် “ နတ်လေးယောက်စင် ကြွေကြွေ မြင်၏ ” ဟု စပ်ရာ၌၊ များ ပြား ခြင်း အနက်ကို ဘေး၏။

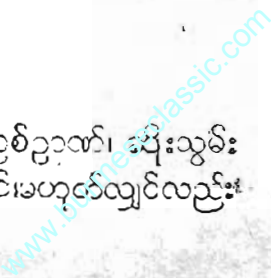
သျှင်ဥတ္တမကျော်တော်လားတွင် “ တောင်သူ့စလေ့၊ ယာမီး ကြွေသား ” ဟု စပ်ဆိုရာ၌၊ လောင် ကျွမ်းခြင်း အနက်ကို ဟော၏။

တောက်လျှောက်စကားပြေ

ရှိခိုးသံဘော်ဦးတင်ပါသည်ဘုရား။ ။ ပေါက်ကွဲပြည်တွင်၊ ရှေးလွန် လေပြီးသောအခါက၊ မင်းအဖြစ်စိုးစံခဲ့သော၊ ကျောင်း ။ မင်းကိုလည်း၊ မလိုစွဲတပတ်ပြုလုပ်၍၊ ထီးနန်းမှ ချဘူးပါသည်။ ထို့နောက်၊ မိမိမယ် တော်၏ ညီမအရင်းဖြစ်သော၊ နော်ရထာမင်းစော၏ မယ်တော်ကို လည်း၊ ဝေ့လည် ကြောင်ပတ် ဖြစ်သော အကြံ ဥာဏ်ဖြင့်၊ မိဘုရား မြောက်လိုသောကြောင့်၊ အခစားရောက်ရှိလာသော နော်ရထာမင်း စောကို၊ ညီသားနောင်မယ်-ဟု သေးသိမ်မှေးမှိန်သော ဥာဏ်ဖြင့် ခေါ် ဘိသကဲ့သို့၊ ဖော်ပြပါ၊ စုက္ကားစားမင်းနှင့်တူလှသော ဂုဏ်သိမ်မှေးမှိန် လျှော့ပေးလှသည့်-သားတော်ပါပတ်နိအား၊ အရှင်မင်ကြီး၏ ကိုယ်စား တော်အဖြစ်၊ လွှတ်တော်တွင် ကြီးကဲရန်၊ ထီးနန်းကို လွှဲအပ်ခဲ့ပါလျှင်၊ အောင်ချာနဂရ ပြည်ကြီး၏ မြို့တွင်းမြို့ပြင်တို့မှာ၊ ကြည့်လင်ခြင်းမရှိဘဲ၊ ပြည်သူပြည်သားလူအများတို့မှာ၊ ဆင်းရဲငြိုငြင်၍၊ လှုပ်ရှားထကြွ၍လာ ပါတော့မည်။ သို့ဖြစ်ပါ၍၊ ထီးသက်နန်းသက်ရှည်ကြာ၍၊ စည်ပင်သာ ယာခြင်းကို ဖြစ်ပေနိုင်အောင်၊ ပေါ်များလှသောအရှင်ဖြစ်၍၊ နှိုင်းယှဉ် တုဘက်စရာ မရှိသော အိမ်ရှေ့မင်းသား ဖြစ်သည့် သားတော်ကြီး စေယျ သိန် မင်းသားအား၊ နိုင်ငံတော်ကို - အပ်နှံငံတော် မူပါမည့် အကြောင်း၊ မြေဘဝါးဘော်မြတ်အောက် ရှိခိုးသံတော်ဦးတင်ပုံပါသည် ဘုရား-ဟုဆိုလိုသည်။

စီကိုယ်

မင်းကြီးဆို၊ ။ သားလတ် ညစ်ညောက်၊ ဆိုးသွမ်း ဟန်ကို၊ ငါ့ဝံတော်မှာ၊ အများဝန်ရှင်၊ မဟုတ်လျှင်လည်း၊

မတင်ရာ။ လေးဖြာဝန်ရှင်၊ လျှောက်ထားတင်တိုင်း၊ ဆင်ခြင်နှိုင်းချိန်၊ ပါပဟိန်ကို၊ စည်းမိမ်မိမာန်၊ မအပ်နှံဘဲ၊ နိုင်ငံတိုင်းပြည်၊ ဝပြောစည်အောင်၊ အရှည် ထောက်ထား၊ သံဃာ့အားကို၊ ဘုရားမှသာ၊ မဆန်ရာမို့။ မထာဇေယျာသိန်၊ ဥပရဇ္ဇံ၊ ရိုက်ရာမှန်သည်၊ နေသမ္ဘိန်ကို၊ စည်းမိမ်အပ်နှိုင်းရတော့မည်။

အသေးစိတ်ခဏ်ဆစ်အဖြေ

သားလတ် ညစ်ညာဏ် = အ၊ ကြိညာဏ် ညစ်ပတ်သော သားလတ်ဖြစ်သည်။ ပါပဟိန်။

ခိုင်းသွမ်းဟန်ကို = ဆိုးသွမ်းသောအမူအရာကို။

အများဝန်ရှင် = များစွာသောဝန်ရှင်တော်အမတ်ကြီးတို့။

မတင်ရာ = သံတော်ဦးမတင်ပေရာ။

မိမာန် = (ပါပျက်) ဝိ + မာနန။ ဝိ = အထူး၊ မာနန = မြတ်နိုးခြင်း။ ဝိမာနန = မိမာန် = အထူး မြတ်နိုးဘွယ် ကောင်းသော အဆောက်အဦ။ တနည်း၊ ဝိ = ကင်းသော၊ မာန = နှိုင်းယှဉ်ဘွယ်။ မိမာန် = နှိုင်းယှဉ်ဘွယ်ကင်းသော အဆောက်အဦ။

ဝပြောစည် = ပြည့်စုံ၍ စည်ပင်သာယာခြင်း။

သံဃာ = (ပါ) သံ + ဟန။ သံ = ကောင်းစွာ၊ ဟန = သတ်ခြင်း။ သံဟန = သံဃာ = လောဘ-စသော ကိလေသာ တရားတို့ကို ကောင်းစွာသတ်သောသူ။ ဗန္ဓုဟ-မှ၊ သဒ္ဓါ နည်းအားဖြင့် ပြောင်းလဲနိုင်သည်။ သီတိဝ္ဋကို + သိသိဋ်။ သီတသူ စောနှောင်းကို-သိသိသူစောနှောင်း။ အညာသီဟတော-ကို၊ အညာသိဗ်

တော၊ ရတနသီဟ-ကို၊ ရတနာသိဗ်-ဟူသကဲ့သို့ မှတ်နိုင်၏။ သံဃာ့အားကို-ဟုဆိုခြင်းကြောင့်၊ သံဃာတော်များ၏ အင်အားကို။ ဝါ ညီညွတ်ခြင်း များလှသော 'သံဃာတော်တို့၏ အင်အားကို-ဟုဆိုလိုသည်)။

ဘုရားမှသာ = ဘုရားသျှင်သော်မှပင်။

မဆန်ရာ = ငြင်းဆန်ကျင့်ခြင်း မပြုရာ။ (ဤ "သံဃာ့အားကို၊ ဘုရားမှသာ၊ မဆန်ရာမို့" ဟူသောစကားသည်၊ သျှင်တော်မြတ်ဘုရား သက်တော်ထင်ရှားရှိစဉ်အခါက၊ အဘိဓမ္မာခိုရ်ဖြစ်သောသံဃာ့ ထုနှင့် - သုတ္တန်ခိုရ်ဖြစ်သော သံဃာထုတို့သည်၊ ကုဋ်ကိစ္စနှင့် ပတ်သက်၍၊ တဘက်နှင့်တဘက် အချင်းများကြရာ၊ မြတ်စွာဘုရားသခင်ကိုယ်တော်မြတ်လည်း၊ မည်သို့မျှဆုံးမ၍-မရသဖြင့်၊ ဘုရားသခင်ကိုယ်တော်မြတ် တပေးတည်းပင်၊ ပါလိလေယကတောအုပ်သို့ ကြွတော်မူ၍၊ သီတင်းသုံးနေတော်မူသည်ကိုပင်ဆိုခြင်း ဖြစ်ပေသည်)။

ဥပရဇ္ဇံ = (ပါ) အိမ်ရှေ့မင်းကိုပင်ဆိုလိုသည်။ (ဥပရာဇာ-ကို၊ ဥပရဇ္ဇံဟု စပ်ဆိုခြင်းဖြစ်သည်။ ၎င်းကို၊ နောက်ကပြောဆိုခဲ့ပြီးပြီ)။

သမ္ဘိန် = (ပါပျက်) အသမ္ဘိန္န။ အ = မ၊ သမ္ဘိန္န = ကျိုးမြတ်ခြင်း၊ သမ္ဘိန် = မျိုးရိုးစဉ်ဆက်က-မကျိုးပြတ်သောအနွယ်။ (နေသမ္ဘိန်-ဟု ဆိုခြင်းကြောင့်၊ ကပ်ဦးအစ၊ မဟာသမ္မတ မင်း-တည်းဟူသော၊ နေ မင်း မျိုး ၏ အ ဆက် အ နွယ် မ ပြတ် သော သူ-ဟု ဆိုလိုပေသည်)။

တောက်လျှောက်စကားဖြေ

ညစ်ပတ်သော ဥာဏ်ဖြင့် ဆိုးသွမ်း လှသော သားလတ် ဖြစ်သည့် ပါပဟိန်၏ အကြောင်းကို၊ မဟုတ်မမှန်လျှင်လည်း၊ များစွာသော ဝန်ရှင်တော် အမတ်ကြီးတို့က၊ ငါ့ထံမှာ-သံတော်ဦး တင်ကြမည်-မဟုတ်

ပေရာ။ ဤသို့ဝန်ရှင်တော် အားတကြီးလေးယောက်တို့ လျှောက်ထားသံ
 တော်ဦးတင်သည်အတိုင်း၊ ရှေ့ရေးနောက်ရေးကိုနှိုင်းချိန်စဉ်းစားသည်
 ရှိသော်များသောအားဖြင့်၊ သားလတ်ဖြစ်သော ဘပ ပတ်နိအား၊ ရှေ့နန်း
 စည်းစိမ်၊ မိမိအိမ်ကို မအပ်နှံဘဲ၊ နိုင်ငံတော်ကြီး၏ အရှည်အကြာစည်
 ပင် ဝပြောလေအောင် ထောက်ထားဆပ်ခြင်၍ ညံ့သာအာ ကို၊ ဘုရား
 သျှင်တော်မှဆန့်ကျင်ခြင်းမပြုရာသည့်အတိုင်း၊ သားတော်ကြီးဖြစ်သော၊
 အိမ်ရှေ့မင်းမပါ၊ ဒေယျသိန်ကိုသာ၊ ငါ၏ထီးနန်းအရိုက်အရာဆက်ခံရန်
 မှန်သည့် အတိုင်း၊ နေမင်းမျိုးဆက် မပြတ်သည့် အတွက်၊ စည်းစိမ်တော်
 ဖြစ်သော ထီးမွှ၊ နန်းရန်ကို၊ အပ်နှင်းတော်မူမည်-ဟု ဆိုလိုသည်။)

စာကိုယ်

သားတော်ဇေယျသိန်မင်းသားကိုခေါ်တော်မူ၍၊ တိုင်း
 ပြည် ထီးနန်းကို အပ်နှင်းရာတွင်-မင်းကြီးဆို။ ။
 မှူးမုတ္တာသီး၊ ရှုမငြီးသည်၊ သားကြီး နန်းလျှာ၊
 ရတနာ။ ။ ချိတ်ရာတော်နှစ်၊ ဘ မွေခံ၍၊ နန်း
 စံရစ်၊ မွေသစ်ရွှေနန်း၊ ရိုက်ရာခံ၍၊ နှိုးစံမြန်းသော်။
 ငါ့ငြိမ်းထပ်တူ၊ တိုင်းပြည်သူကို၊ ကြည်ဖြူဆပွား၊
 ရင် ဝယ် သား သို့၊ တရား အမြိုက်၊ မေ့ဩဇာ၊
 အချသာကို၊ ချိုစွာတိုက်။ လူခိုက်ကိုစွာ၊ ပညာ
 ရှိကိုပေါင်း။ သူတော် ကောင်းကို ဆည်းကပ်။
 မှူးမတ်ကိုတိုင်ပင်။ ဗေဒင်ကိုဆွေးနွေး။ ပြည်ထဲ
 ရေးကိုထောက်စား၊ သံသရာကိုမြော်ရှု။ မကောင်း
 မှုကိုဖဲကြည်။ ပစ္စသိကိုနိဋ္ဌ။ အဇွတ်ကိုရံခါ။ ဘာ
 ဝနာကို နွေတိုင်းပွား။ ရတနာ သုံး ပါး ကို-
 ကိုးကွယ်။ ယာဉ် သုံး သွယ် ကိုစီး၊ သုံး ပုံ မီး ကို

သတ်။ ပရိယတ် ပဋိပတ်ကို-နှိုးဆော်၊ သာသနာ
 တော်ကို ချီးမြှင့်။ မင်းကျင့် တရားကို ထိန်းချုပ်။
 ကိုယ်၊ နှုတ်၊ နှလုံးကိုစောင့်၊ ရန်ထူးရန်ငြောင့်ကို
 ဖြိုနှင်။ စစ်ဆင်စစ်ခမ်း၊ တတ်ကျွမ်းလိမ်မာသူကို
 ချီးမြှောက်။ သေနာပညီ၊ အချည်ရှိသူကို မှူးမတ်
 ခန့်၊ ရဲဝံ့သူ အမှုထမ်းကို၊ မခွမ်း မနယ်ချအောင်-
 ရိက္ခာတော်ပေးထောက်၊ ချီးမြှောက်တန်လျှင်-
 ချီးပ။ နှိမ့်ချတန်သူကို-ချုထင်း။ အစာလေးပါးကို
 အသင့်ရုံ။ ဝါးသွံ လက်နက်ကို-အသင့်ပြင်။ ပစ္စင်၊
 ရင်တီး၊ တံတား၊ ကျုံး၊ မြောင်း၊ တန်ဆောင်း၊ ပြ
 အိုး၊ မြိုရိုး၊ မြိုခြေကို စီရင်။ တောင်ညှာ တင်ထား၊
 မိဖုရားကိုမှ၊ စကား ဥသဒ္ဓိမဖွင့်နှင့်၊ အကြောင်း
 ရှိလျှင်၊ ဣဘိဝိသော ဂါထာ မြတ်ကို၊ မပြတ်
 သရက္ခာယ်။ နယ်ပြည်ထောင်ကို ငြိမ်အောင်ဖြူ၊
 ကြီးသော အမှုကို-ငယ်စေ၊ ငယ်သော အမှုကို-
 ပလပ် ပြေငြိမ်းစေ။ ဇေ မှာတဲ၊ စကားကို၊ နား
 ဝယ်ကြပ်ကြပ်၊ တံဆိပ် ခပ်သည့်နွယ်၊ မှတ်ရစ်
 လေနေန-မြတ်သားတော်။

အသေ၊ စိတ်ခက် ဆစ် အဖြေ

နန်းလျှာ = ထီးနန်းအတွက် ရာသားခြင်း။ ရည်ရွယ်ထားခြင်း။ (မှူး-
 မုတ္တာ-ရတနာ-တို့ကိုနောက်ကပြေခံပြီး)။

အမွေခံ = ဘဝမည်းတော်၏အမွေကိုခံယူခြင်း။ (မွေ-ကိုဖြေခံပြီး)။

ငါ့ငြိမ်းထပ်တူ=ငါတက်လောသောနည်းအတိုင်းထပ်တူထပ်မျှ။ (ငြိမ်း-
မှာ၊ တက်ရန်အဆင့်ဖြစ်ကြောင်း-ကိုဖြေခွဲပြီးပြီ)။

အမြိုက် = (သက်) အ + မရှိဘ။အ = မ၊ မရှိတ = သေခြင်း၊ အမရှိတ =
အမြိုက် = မအိုမသေသောသဘော။

ဓမ္မ = (ပါ)တရား။ (ဩဇာ - ကို၊ နောက်က ဖြေခွဲပြီး။ “ဓမ္မ-ဩဇာ၊
အရသာကို၊ ချိုစွာတိုက်” ဟူသော စကားဖြင့်၊ အဆီ အနှစ်
အရသာနှင့် ပြည့်စုံသည့်၊ တရားရေအေးကိုတိုက်ကျွေးရမည်-ဟု
ဆိုလိုသည်)။

လူမှိုက်ကိုခွါ = မိုက်သောသူကို ရှောင်ခွါရမည်။ (ဤလူမှိုက်ကိုခွါ- ဟူ
သော စကားအရ။ အသေ ဝနာစ ပာသာနံ-ဟူသော မင်္ဂလာ
တရားတော်အတိုင်းစပ်ဆိုထားခြင်းဖြစ်ပေသည်)။

ပညာရှိကိုပေါင်း = ဝေဘန်ခွဲခြမ်းတတ်သူကို ပေါင်းသင်းရမည်။ (ဤ
စကား အရ၊ ပဏ္ဍိတာနန္ဒသေဝနာ-ဟူသော မင်္ဂလာတရား
အတိုင်း စပ်ထားသည်)။

သူတော်ကောင်းကို ဆည်းကပ် = သူတော်ကောင်း တရား ခုနစ်ပါးနှင့်
ပြည့်စုံသောသူကို ဆည်းကပ်ရမည်။ (၎င်းသူတော်ကောင်း
တရား ခုနစ်ပါးမှာ။ ၁-သဒ္ဓါ = ရတနာ သုံးပါး၌ ကြည်ညို
ခြင်း။ ၂-သီလ = ၅ပါး။ ၈ပါး-စသောသီလတို့ကို စောင့်ထိန်း
ခြင်း။ ၃-သုတ = အကြားအမြင်နှင့် ပြည့်စုံခြင်း။ ၄-စာဝ = ဓား
ကမ်းစွန့်ကြဲခြင်း။ ၅-ပညာ = ဝေဘန်ခွဲခြမ်း၍ သိခြင်း။ ၆-ဟိရိ =
မကောင်းမှုကို ပြုရန်ရှက်ခြင်း။ ၇-ဩတ္တပ္ပ = မကောင်းမှုကိုပြုရန်
ကြောက်ခြင်း-တို့ပေတည်း)။

မှူးမတ်ကိုတိုင်ပင် = ပညာရှိသော မှူးတော်မတ်တော်တို့တို့ တိုင်ပင်
ရမည်။

ဗေဒင်ကိုဆွေးနွေး = ဗေဒင် အတတ်ပညာကို တတ်သောသူတို့ အား
လည်း၊ မပြတ်ဆွေးနွေးရမည်။ (ဗေဒင်-မှာ၊ ဝိဒဒံ-အင်္ဂ။ ဝိဒဒံ =

သိကြောင်း၊ အင်္ဂ = အစိတ်အပိုင်း၊ ဝိဒအင်္ဂ = ဗေဒင် = သိကြောင်း
ဖြစ်သော အစိတ်အပိုင်း။ ဆွေးနွေး-ဟူသောစကားအရ၊ နောင်
အခါ၌၊ မည်သို့ဖြစ်တတ်သည်၊ ယခင်အခါက-မည်သို့ဖြိုးခဲ့သည်-
စသည့် မြစ်တိမ်နေသည့် အရာတို့ကို ပေါ်လွင်လာအောင်ပြုလုပ်
ရမည်- ဟုဆိုလိုပေသည်။ ဤနေရာတွင်၊ ဗေဒင်၏အစိတ်အပိုင်း
မှာ၊ ၆ပါးရှိ၏။ ၎င်းတို့မှာ၊ ၁-ကပ္ပကျမ်း၊ ၎င်းမှာ- ဝေါခါယန
ရးသု စီရင်၏။ ဗေဒင် အစိတ် အပိုင်း ရုပ်ပုံအားဖြင့်- လက်နှင့်
တူ၏။ ထိုကျမ်းမှာ၊ မန္တန်တို့ကို မည်သို့ ရွတ်ဘတ်သုံးစွဲ ရ
မည်ကို ပြသော ကျမ်းဖြစ်သည်။ ၂-ဗျာကရဏကျမ်း၊ ၎င်းမှာ၊
ပါဏိနိ-စသော သဒ္ဓါကျမ်းပင်ဖြစ်၏။ ၎င်းကျမ်းမှာ၊ ဗေဒင်ရုပ်ပုံ
အားဖြင့်၊ ခံတွင်းဖြစ်၏။ ၃-ဇောတိ သတ္တ ကျမ်း၊ ၎င်းမှာ- ပြိုဟ်
တို့၏ အသွားအလာသရုပ်ကို သဏ္ဍာန်နှင့် တကွ၊ ကောင်း-
မကောင်းတို့ကို ပြဆိုသော ကျမ်းဖြစ်၍၊ ထိုကျမ်းမှာ၊ ဗေဒင်
ရုပ်ပုံအားဖြင့် မျက်စေ့နှင့်တူ၏။ ၄-သိက္ခာကျမ်း။ ၎င်းမှာ၊
သရ။ ဗျည်း။ ၅-နန္ဒ။ ကရိုဏ်း-ပယတ်တို့ကို ပြဆိုသော-ပါဏိနိ
သိက္ခာ။ နာရဒသိက္ခာတို့ကို ပြဆိုသော ကျမ်းဖြစ်၍၊ ဗေဒင်
ရုပ်ပုံအားဖြင့်၊ နှာခေါင်းနှင့်တူ၏။ ၅-နိရုတ္တိကျမ်း။ ၎င်းမှာ၊ ယာ
သကရသေ့ စီရင်သောကျမ်းဖြစ်၍၊ အက္ခရာလာခြင်း-အက္ခရာ
ပြန်ခြင်း- စသည်တို့ကိုပြ၍၊ ဗေဒင်ရုပ်ပုံအားဖြင့်၊ နားနှင့်တူ၏။
၆-ဆဒ္ဓေါဝိစိတိကျမ်း၊ ၎င်းမှာ၊ ဂါထာဖွဲ့နည်းတို့ကို ပြဆိုသော
ကျမ်းဖြစ်၍၊ ဗေဒင်ရုပ်ပုံအားဖြင့် ခြေထောက်နှင့် တူ၏-ဟုပြဆို
ထားလေသည်)။

ပြည်ထဲရေး = ပြည်တွင်းရေး။ (ဤ ပြည် ထဲရေး-ဟူသော စကားမှာ၊
သာသနာရေးနှင့်ပြန်လည်တူထောင်ရေးကို ဆိုလိုရင်းပင်ဖြစ်၏။
သျှင် ဗိ သာ ပါ မောက် ကျောက် စာ တွင် “ပြည်မှ ကာမ ဆိုရေး
အဆိုမှ...ပြည်တယ်စကား ကိုရ်ဆိုကြလတ် တေ” ဟု ရေးဖွဲ့
လျက်ရှိရာ၊ ပြည်မှ-မှာ၊ မင်းခွေး ချေးကို မပေးတော့ဘဲ၊ ဘုန်းမာ
ကြောင်းစသည်ကိုသာ မေး၍၊ ပြည်တယ် (ပြည်ထဲ) စကားမှာ

သာသနာရေးနှင့် ပြန်လည် ထူထောင်ရေးကို ပြဆိုခြင်းဖြစ်လေသည်ဟု မှတ်ရမည်။

ဘောက်စာ = စာနာထောက်ထားခြင်း။ (သံသရာ-ကို၊ ဖြေခဲ့ပြီ)။

ဖကြဉ် = ရှောင်ရှားခြင်း၊ ရှောင်ဖယ်ခြင်း။

ပဉ္စသီကိုနိစ္စ = အင်္ဂါ၅ပါးနှင့် ပြည့်စုံသော သီလကို အမြဲဆောက်တည် ရမည်။ (ပဉ္စသီ-မှာ၊ ပဉ္စ + အင်္ဂါ + သီလ။ ပဉ္စ = ငါးခု။ အင်္ဂါ = အစိတ်အပိုင်း။ သီလ = အကျင့်။ ပဉ္စအင်္ဂါသီလ = ပဉ္စသီ = အင်္ဂါ ငါးပါးနှင့် ပြည့်စုံသော သီလ။ ၎င်းတို့မှာ၊ ၁-သူ၏အသက်ကို မသတ်ရခြင်း။ ၂-အရှင်က- မပေးသော ဥစ္စာပစ္စည်း တို့ကို မခိုးယူရခြင်း။ ၃-သူ၏ သားမယားကို ပြစ်မှားကျူးလွန်မှုမရှိ ရခြင်း။ ၄-မဟုတ် မမှန်သော စကား ကို မပြောဆို ရခြင်း။ ၅-မူးယစ်စေတတ်သော သေရည်သေရက်တို့ကို မသောက်စား ရခြင်း-တို့ပင်ဖြစ်လေသည်။ (နိစ္စ-မှာ၊ ပါဠိဖြစ်၍၊ အမြဲ၊ မြဲခြင်းကို ဟောသည်)။

အဋ္ဌင်္ဂကိုရ်ခါ = အပိတ် အပိုင်း ၈ ပါးနှင့် ပြည့်စုံသော၊ သီလကို၊ တရံ တခါ။ (အဋ္ဌင်္ဂ - မှာ၊ အဋ္ဌ + အင်္ဂါ + သီလ။ အဋ္ဌ = ရှစ်ပါး။ အင်္ဂါ = အစိတ်အပိုင်း။ သီလ = အကျင့်။ အဋ္ဌင်္ဂသီလ + အင်္ဂါ ရှစ် ပါးနှင့် ပြည့်စုံသော သီလ။ ၎င်း ရှစ်ပါး သီလမှာ၊ အသက်၌ ဖော်ပြခဲ့ပြီးသော ငါးပါးသီလတွင်၊ ကာမေသုမိစ္ဆာစာရ-ဟု ဆို အပ်သော၊ သူများသားမယားကို ပြစ်မှားခြင်းနေရာ၌၊ အမြဲတွာ စရိယာ-ဟု ဆိုအပ်သော၊ မမြင့်မြတ်သည့် အကျင့်ဖြင့်သော ဝိမိ၏ သားမယားအား-ပြစ်မှားခြင်းနှင့် လဲလှယ်ပြီးလျှင်။ နစ္စ၊ ဝိတ၊ ဝါပိတ၊ ဝိသုက၊ ဒဿန၊ မာလဂန္ဓ၊ ဝိလေပန၊ ဓါရဏ၊ မဏ္ဍန၊ ဝိဘူသနဋ္ဌာနာ-တို့ကိုတပါး။ ဥစ္စာသယန၊ မဟာသယန-ဟု ဆိုအပ်သော မြင့်မြတ်သည့်နေရာ၌ ထိုင်ခြင်းကိုတပါး။ ဝိကာလ ဘောဇနာ-ဟု ဆိုအပ်သော၊ နေ့ လွှဲ ည စာ မ စား

မသောက်ခြင်းကိုတပါး။ ၎င်းသုံးပါးကိုထည့်လျှင်၊ ရှစ်ပါးသီလ ဖြစ်၏။

သာဝနာ = (ပါ) ပွားများခြင်း။ ပွားများအပ်သော တရား။

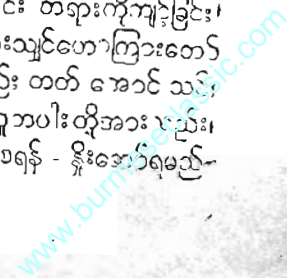
ရတနာသုံးပါး = စိတ်၏ ဓမ္မလျော်ဘွယ်ကို ဖြစ်စေတတ်သော အရာ သုံးပါး။ (၎င်းတို့မှာ၊ ဘုရား၊ တရား၊ သံဃာတော်မြတ်-တို့ပင် ဖြစ်လေသည်)။

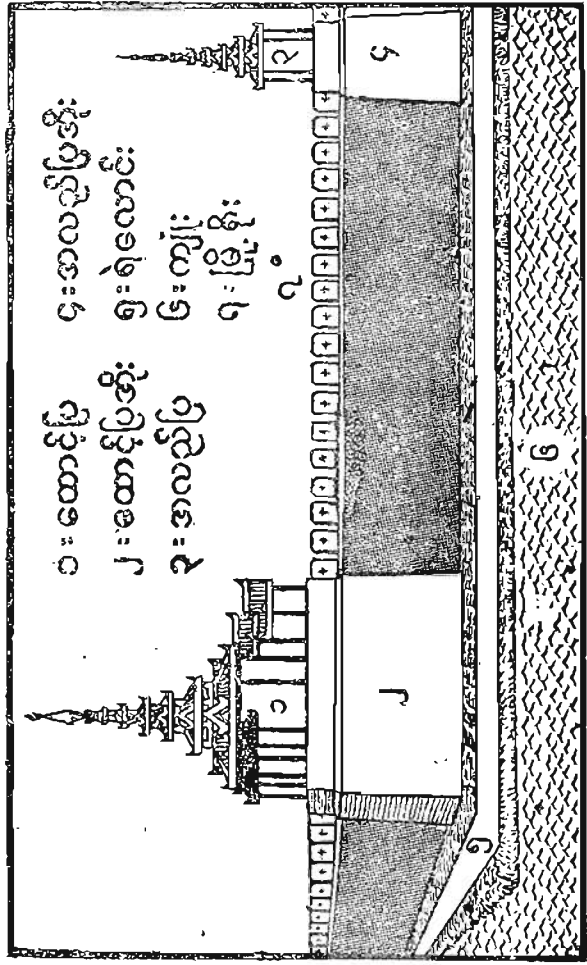
ယာဉ်သုံးသွယ် = လှုပ်ရှား၍ သွားလာသည့်ယာဉ်သုံးမျိုး။ (၎င်းတို့မှာ၊ ၁-အနိစ္စ = အမြဲမရှိခြင်း။ ၂-ဒုက္ခ = ဆင်းရဲခြင်း။ ၃-အနတ္တ = မိမိ ကိုယ်မဟုတ်ခြင်းတို့ပင်ဖြစ်၍၊ ၎င်းတရားသုံးပါးကို အားထုတ် ကာ၊ ယာဉ်သဘွယ်ပြုလုပ်၍၊ နိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်နိုင်-တတ်သော ကြောင့်၊ ယာဉ်သုံးပါး-ဟူ၍၊ စပ်ဆိုလေသည်။ ထိုယာဉ်သုံးပါး ကိုပင်၊ လက္ခဏာရေးသုံးပါး-ဟူ၍ မှတ်အပ်၏)

သုံးပုံမီးကိုသတ် = မီးသုံးပုံကို သေအောင် သတ်ပြစ်ရမည်။ (သုံးပုံ မီးမှာ၊ ၁-လိုချင်ခြင်း တည်းဟူသော- လောဘမီး။ ၂-အချက် ထွက်ခြင်းတည်းဟူသော-ဒေါသမီး။ ၃-မသိဘွေဝေခြင်းတည်း ဟူသော-မောဟမီးတို့ပင် ဖြစ်လေသည်)။

ပရိယတ် = (ပါပျက်) ပရိယတ္တိ = ဘုရားသျှင် ကိုယ်တော်မြတ် ဟော ကြားတော်မူသည့် ပိဋကတ်သုံးပုံ။

ပရိယတ် = (ပါပျက်) ပရိယတ္တိ = အစဉ်အတိုင်း တရားကိုကျင့်ခြင်း။ (နိုးဆော်-ဟူသော စကားအရ၊ ဘုရားသျှင်ဟောကြားတော် မူသော ကျမ်းဂန်စာပေတို့ကို၊ ငမိလည်း တတ် အောင် သင်၊ တရားစေ အတိုင်း- မိမိလည်းကျင့်၊ သူတပါးတို့အား ယည်း၊ သင်စေ၍၊ တရားသော်အတိုင်း ကျင့်စေရန် - နိုးဆော်ရမည်- ဟု ဆိုလိုသည်)။

နန်းတော်၏ အနောက်ဘက်ပုံ

လာသည်ရှိသော်၊ မြို့ရိုးတံခါးဆီသို့မရောက်နိုင်အောင်-ကြိုတင်
၍- သစ်တုံးကြီးများကို အဆင့်ဆင့် ညှပ်ပူးကာ- ခိုင်ခန့်အောင်
ဆင်၏ ရင်ဘတ်ခန့်မျှ ပြုလုပ်ထားရသည်။ ထိုသို့ ပြုလုပ် ထား
ရသည်ကို၊ ရင်တားဟု ခေါ်လေသည်။ ၎င်းကို ၂-ဘလောက်
ပုံတွင်၊ ၆-ကိုကြည့်ပါ။

ဘံတား = ရေကိုဖြတ်၍ ကူးရန် တားထားသောအရာ။
တန်ဆောင်း = တန်အောင်ဆောင်းမိုး၍ထားခြင်း။ (၎င်းကို၊ ဘလောက်
ပုံတွင်၊ ကကြီး-ကိုကြည့်ပါ။)

ပြအိုး = အိုးကဲ့သို့ အခံ ပြုလုပ်ထားသည်ကို ပြအိုး။ လမ်းကို ညွှန်ပြ
သော အဆောက် အဦကို-ပြ။ (မြို့ရိုးကို ဖြေခွဲပြီး ၎င်းကို၊ ဘ
လောက်ပုံတွင်၊ ၁-၂-၃-၄-၅-၆-၇ တို့ကိုကြည့်ပါ။)

မြို့ခြေ = နှစ်သက်ဘွယ်ရာကောင်းသောမြို့။ နှစ်သက်ဘွယ်ရာ ကောင်း
သောမြို့ရိုး။ (ခြေ-မှာ၊ ပေါရာဏဖြစ်၍၊ နှစ်သက်ဘွယ်-ကိုဟော
၏။ ဤနေရာတွင်၊ အခြေအမြစ်နှင့် မဆိုင်ချေ။)

ဥသို = (ပေါ) အားလုံး အားလုံးစုံ၊ (ဘောင်ညာတင်ထား၊ မိဘု
ရားကိုမှ၊ စကားဥသို မဖွဲ့နှင့်-ဟုဆိုထားခြင်းကြောင့်၊ မဟေ
သီတိသိက်ကို ခံယူ၍ လက်သာတင်ထား၊ ခံစားသောတောင်
နံ-မတော် မိဘုရားကြီးကိုမှလည်း၊ မိခင်အကြံမပြုသည့်ငြောက်
သေးက၊ အားလုံးစုံသော စကားကို ဖွင့်ဟ၍ မခံပြုနှင့်- ဟု၊
စာဏကျနီတိ၊ မဟာဥမင်ဒာတ် တို့တွင် လာရှိသည့် အတိုင်း
စပ်ဆိုထားခြင်းဖြစ်လေသည်။)

ဗုတိဝိသောဂါထာ = ဗုတိဝိသော အစရှိသောဂါထာ။ (ဗုတိဝိ
သော-မှာ၊ မြတ်စွာဘုရားသခင်၏ ဂုဏ်တော်ကိုးပါးကို စီစဉ်
ထားသော စုဏ္ဍိယပင်ဖြစ်သည်။ ဂါထာဟုတင်ချေ၊ ထိုတွင်၊
ဂါထာ- ဟူသည်ကား၊ ဆန်းနည်ဖြင့် ၈၄- လဟု- သော
အသံတို့ကိုမှတ်၍ ဖွဲ့ဆိုထားသော ငါဠိသီချင်းဖြစ်၏။ စုဏ္ဍိမှာ၊
ကံ၊ ကတ္တား- ဤရိယာ-စသည်တို့ ငှ၊ ဝိဘတ်မှန်အောင်၊ သဒ္ဒါ

နည်းအတိုင်း ရေးသားထားသောပါဠိစကားပြေကိုခေါ်သည်။
ထို့ကြောင့်၊ ဣတိပိသော-မှာ၊ ဂါထာမဟုတ်၊ စုဏ္ဏိယ သံ-
ဖြစ်ကြောင်း အထူးမှတ်သားအပ်၏။

သရဇ္ဈာယ် = (ပါပျက်) သရဇ္ဈာယန = နှုတ်ဖြင့်ရွတ်ဆိုခြင်း။
တံဆိပ် = (ပေါ) အမှတ်အသား။

တောက်လျှောက်စာကားပြေ

နှစ်သက်ဘွယ်ခကောင်းသော ပုလဲတို့ဖြင့် ပြုလုပ်ထားသည့် အသီး
နှင့်တူ၍၊ ကြည့်ရှု၍လည်း ငြီးငွေ့ခြင်းမဖြစ်နိုင်ကာ၊ 'ထီးနန်အပ်ရန် ရာ
ယာခြင်းခံရ၍၊ ဘဏ်နှစ်သက်ခြင်းကို ဖြစ်စေတတ်သော သားတော်
မောင်ဇေယျသိန်။ ။ အရိုက်ရာတော်- အဆီအနှစ် ဖြစ်သော၊ ငါ
ဘခင်၏ ထီးမွေ နန်းမွေကို ခံယူကာ၊ ရွှေနန်းစံရပ်ပေတော့။ အသစ်
ဖြစ်သော ထီးမွေ နန်းမွေဟု ဆိုအပ်သည့် အရိုက်အရာတော်ကို ခံယူ
၍၊ ကြာရှည်စွာ စိုးစံသည်ရှိသော်၊ ဘခမည်းတော်၏ တက်လမ်းစဉ်
ဖြစ်သည့်နှင့် ထပ်တူ ထပ်မျှ၊ တိုင်းသူပြည်သား လူအများတို့ကို အဆ
ဆပွား များသောကြည်ဖြူခြင်းဖြင့်၊ ရင်ခွဲဖြားသော သား သမီး တို့ကို သို့
အောက်မေ့ကာ၊ မအို မသေနိုင်သည့် အဆီဩဇာနှင့် ပြည့်စုံသော
တရားအရသာ၊ ချီးအေးစွာကို တိုက်ကျွေးရပ်ပါလေ။ ထို့ပြင်လည်း၊
၁- လူမိုက်ကို ခွါရှောင်ခြင်း။ ၂- ပညာရှိကို ပေါင်းဘော်ခြင်း။ ၃-
သူတော်ကောင်းကို ဆည်းကပ်ခြင်း။ ၄- ပညာရှိမှူးတော်မတ်တော်တို့
ကို တိုင်ပင်ခြင်း။ ၅- မေ့လျော့ပညာကို တတ်သိသောသူတို့နှင့် - ပြတ်
ဆွေးနွေးခြင်း။ ၆- ပြည်ထဲရေးကို ထောက်ထားစောနာခြင်း။ ၇- အ
ဖန်တလဲလဲ ဖြစ်နေသော သံသရာ၏ သဘောကိုလည်း ကြည့်ရှုခြင်း။
၈- မကောင်းမှုဟု ဆိုသောတရားတို့ကို ဖယ်ရှားခြင်း။ ၉- ဂရုဓမ္မသီလ-
ဟုဆိုအပ်သော၊ ငါးပါးသီလကိုလည်း အမြဲပြတ် လုံခြုံစွာ ဆောက်
တည်ခြင်း။ ၁၀- အင်္ဂါရှစ်ပါးနှင့် ပြည့်စုံသော သီလကိုကား၊ တခါ
တခံစောင့်ထိန်းရမည်။ ၀ါ၊ တလလျှင် လေးကြိမ်မျှ စောင့်ထိန်း ခြင်း။
၁၁- ဘာဝနာကိုလည်း - နေ့တိုင်းမပြတ် ပွားများခြင်း။ ၁၂ - ဘုရား

တရား၊ သံဃာတော်မြတ်ဟု ဆိုအပ်သော- ရတနာသုံးပါးကိုလည်း၊
ကိုးကွယ်ခြင်း။ ၁၃- အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တ-ဟု ဆိုအပ်သော ယာဉ်
သုံးပါးကိုလည်း စီးဖြန်း အောက်မေ့ခြင်း။ ၁၄- လောဘမီး၊ ဒေါသ
မီး၊ မောဟမီး-ဟု ဆိုအပ်သည့်-မီးသုံးပါးကိုလည်း ငြိမ်သတ်ခြင်း။
၁၅- သျှင်တော်မြတ်ဘုရား၊ ဟောကြားတော်မူသည့် ဝိဂ္ဂတတ်သုံးပုံ
တည်းဟူသော၊ ပရိယတ်ကိုမူကား၊ မိမိလည်း သင်၊ သူတပါး အား
လည်း- သင်စေ၍၊ ထိုတရားတော်အတိုင်း မိမိလည်းကျင့်၊ သူတပါး
အားလည်း- ကျင့်စေရန် နှိုးဆော်မှုကိုပြုခြင်း။ ၁၆- သျှင်တော်မြတ်
ဘုရား ဟောကြားတော်မူခဲ့သည့် - သာသနာတော် မြတ်ကိုလည်း-
ချီးမြှင့်ခြင်း။ ၁၇- မင်းကျင့်တရား ၁၀ ပါးတို့ကိုလည်း ထိန်း သိမ်း
ချုပ်တည်းခြင်း။ ၁၈- ကာရက်၊ ဝဇီကံ၊ မနောကံ တည်းဟူသောကံ
သုံးပါးတို့ဖြင့် - ပြစ်မှားခြင်းကိုလည်း- မပြုမူဘဲ - စောင့်ထိန်း ခြင်း။
၁၉ - ရန်ဆူး ရန်ဘု ဆိုအပ်- သာ ရန်သေး- ရန်များ တို့ကို - မကြီး
ပွားခင်က - နှင်ဖြိုပစ်ခြင်း။ ၂၀ - စစ်ဆင်၊ စစ်တက်မှု တို့ကို တတ်
ကျွမ်းလိပ်မာသည့် သူတို့အား- ချီးမြှင့်ခြင်း။ ၂၁- စစ်သူကြီး၊ စစ်တိုက်
သော အရည်အချင်းနှင့် ပြည့်စုံသည့်သူတို့ကိုလည်း၊ မှူးကြီးမတ်ရာခန့်
ထားခြင်း။ ၂၂ - ရဲရင့်သော အမှုထမ်းတို့အားလည်း၊ နှမ်းနယ်ခြင်း
မရှိရလေအောင်- စားသုံးရန်အတွက် သောက်ပုံ ပေးကမ်း ထားနှင့်ရ
ခြင်း။ ၂၃ - ချီးမြှောက်သင့်စသာသူကို ချီးမြှောက်၍၊ နိဗ္ဗိချသင့်သူ
ကို- နိဗ္ဗိချ၍ ထားခြင်း ထို့ပြင် ၂၄- မြို့၏အစာလေးမျိုးတို့ကို အသင့်ရှိ
စေခြင်း။ ၂၅- ဓါး၊ လှံ သက်နက်- စသည်တို့ကို အသင့် ငြင်ဆင်၍၊
ထားခြင်း။ ၂၆- ပစ္စင်၊ ရင်ဘား၊ တံတား၊ ကျုံး- မြောင်း၊ တန်
ဆောင်း၊ ပြအိုး၊ မြို့ရိုး-ဟု ဆိုအပ်သည့် တို့ကိုလည်း နှစ်သက် ဘွယ်ရာ
ကောင်းလောက်အောင် ပြုပြင်စီရင်၍ ထားခြင်း။ ၂၇- ထို့ပြင်- မိမိ
လျှို့ဝှက် တားအပ်သော အရာ ဟူသမျှတို့ကို၊ တောင်ညာ စံဒေဝီ၊
မဟေသီ မိဘုရားခေါင်ကြီးကိုမူလည်း၊ အလုံးစုံသော စကား များ
ကို၊ အကြံ အစည် မပြီးသေးလျှင်၊ ဖွင့်ဟ၍ မပြောကြားခြင်း။ ၂၈-
မိမိ၌ အရေးအကြောင်း ရှိလာလျှင်၊ ဣတိပိသော ဂါထာကို၊ ၀ါ။

ဇုတ်ပိ သော စုက္ခိယကို၊ ဝါ၊ ဂုဏ်တော် ကိုးပါးကို သိကုံး၍ ထား
 သည့် ပါဠိ ကောင်းပြေကို - မပြတ်အောင် ရွတ်ဘတ် ရခြင်း။ ၂၉-ထို့
 ပြင်၊ တည်ထောင်၍ထားသော နေပြည်တော်ကို၎င်း၊ ပြည်ထောင်စု
 ထိုကို၎င်း၊ ငြိမ်းချမ်းအောင် ပြုရခြင်း။ ၃၀-ကြီးသောအမှုကို- ငယ်
 အောင်၊ ငယ်သောအမှုကို-ပလပ်၍ ပြေငြိမ်းသွားအောင် ဖြစ်စေရခြင်း။
 ဤကဲ့သို့ ငါသခင်မှာခဲ့သည့်စကားအရပ်ရပ်တို့ကို နားသည်း၍၊ တံဆိပ်
 ခတ်၍ ထားသလို ကဲ့သို့ တင်းကြပ်စွာ မှတ်ရစ်ပါလေ မြတ်သားတော်-
 ဟု ဆိုလိုသည်။

(ဤသို့ ခမည်းတော် မြဟ္မာ့သဟံမင်းကြီးက၊ သားတော်
 ဇေယျသိန်အား၊ နန်းလွှဲအပ်ရာ၌ ဆုံးမသော စကားအချက်
 ပေါင်း၌၊ ၃၀ မျှ ရှိလေသည်-ကို၊ အထူးမှတ်သားရာ၏။)

စာကိုယ်

ဇေယျသိန်မင်း တင်စေ။ ။ တင်ပါသည်ဘုရား။ ချို
 သာမိန်ကြီး၊ မှာစကားအဘိဓာန်၊ ပြည်သား ပြည်သူကို-
 သိမ်းဒိုက်၊ သူ့ခိုက်ကို - မပေါင်း၊ သူ မကောင်းနှင့်-
 မပေါင်းဘော်၊ သူတော်မြတ်ကို - ဖူးယဉ်၊ ပညာရှိကို-
 မှီဝဲ၊ သူဆင်းရဲကို-ပေးကမ်းဖြန့်ချိ၊ သေနာပတိကို-အရေး
 ယူ၊ နှိပ်သင့်သူကို- နှိမ်၊ မြောက်သူ့သူကို- မြောက်၊
 ဇိုင်ပင်သင့်သူကို- ထိုင်ပင်၊ နှိုင်းမတန်သူကို - မှိုင်းမ၊
 အတွေးဒါနကို-မယုတ်၊ သီလဥပုသ်ကို- မချွတ်၊ မင်း
 ကျင့်ဝတ် ဆယ်ဖြာ၊ အပရိဟာနိယသတ္တ၊ သင်္ဂဟကို-
 မယွင်းမပို၊ ဗြဟ္မာ့စိုရ်စွာ၊ ခုတနာသို့ ပါးကို- ဦးထိပ်
 ထား၊ အကုသိုလ်တရားကို - နည်းအောင်ပယ်၊ ယာဉ်
 သုံးသွယ်ကို - စီး၊ သုံးပုံ မီးကို သတ်၊ အနာဂတ်ကို-

၂၀၁၅ ဇူလိုင်လ ၁၇

ထောက်ထွေး၊ ပြည်ထဲရေးကို - ထောက်မြှော်၊ သာသနာ
 တော်ကို- ထပ်ပွား၊ ပြည်ပွားပြည်ပွားကို- ဖျက်၊ ဓါးလှံ
 လက်နက်ကို- လွယ်ကာထား၊ အစာလေးပါးကို- ရှုံး၊
 ကျုံးမြောင်းရင်တားကို- ပြင်ဆင်၊ မြို့ပြင်သစ်တပ်၊ စေ
 စပ်သေချာ၊ မိန့်မှာတော် မူရင်းအတိုင်း - နာခံမှတ်စွဲ၍၊
 ပြည်ထဲရေး သာယာအောင်၊ ပညာရှိ များမတ်ပုံ၊ အစုံ
 အလင်နှင့်တကွ၊ ရာဇာတိသေက မြွေ ဘိသိက်ကို ခံပြီး
 လျှင်၊ ရွှေထီးရွှေနန်းကို၊ ဆက်ခံသိမ်းမြန်း အုပ်ချုပ်ပါ
 တော့မည်ဘုရား။

အသေးစိတ်ခက်ဆစ်အဖြေ

ဖြန့်ချိ = များစွာ ဖြန့်၍ ပေးခြင်း။ (ချို-ဟူသော စကားမှာ “ အာဏာ
 ဇာတိ၊ ခေတ်အချိတွင် ” ဟု- ပလိပ်စားဒေချင်းတွင် စပ်ဆိုသည့်
 အတိုင်း၊ အခါလ-ဟူသော ပါဠိကို၊ ချို-ဟု ပြဆိုခြင်း ဖြစ်သည်။
 အခါလ-သဒ္ဒါ = အများ၊ များစွာကို- ဟော၏။)

မှိုင်းမ = တိုးတက်နိုင်ရန် ကူညီမစခြင်း။ (ဤမှိုင်းမ-ဟူသော စကား
 သည်၊ မီးပုံးပျံကို - မှိုင်းခံရာ၌ သုံးသော စကားရင်းဖြစ်၏။
 မှိုင်းဖြင့် ကူညီမစမှသာလျှင် ပျံတက်နိုင်၏။)

အပရိဟာနိယသတ္တ = (ပါ) အ + ပရိ + ဟာနိယ + သတ္တ။ အ = မ။
 ပရိ = ထက်ဝန်းကျင်။ ဟာနိယ = ယုတ်လျော့ခြင်း သတ္တ = ခုနစ်
 ပါး။ အပရိဟာနိယသတ္တ = ထက်ဝန်းကြင်မှယုတ်လျော့ခြင်းမရှိ
 ဘဲ၊ ကြီးပွား စေသော တရား ခုနစ်ပါး။ (ထိုတွင် ၁ - မင်း တို့
 နှင့်ဆိုင်သော - အပရိဟာနိယ တရား ခုနစ်ပါး။ ၂ - ရဟန်းတို့
 နှင့် ဆိုင်သော၊ အပရိဟာနိယ တရား ခုနစ်ပါး ဟူ၍ ရှိရာ၊
 ဤနေရာတွင်၊ မင်းတို့နှင့်သက်ဆိုင်သော၊ အပရိဟာနိယသတ္တ

တရားခုနစ်ပါးဖြစ်၍၊ ၎င်းတို့မှာ၊ ၁- မပြတ် စည်းဝေးခြင်း။
 ၂- ညီညွတ်စွာရှိခြင်း။ ၃- စည်းဝေးဆုံးဖြတ်ချက် အတိုင်း လိုက်
 နာ ကျင့်သောခြင်း။ ၄- ပညာရှိတို့၏ စကားကို နာယူ လွယ်
 ခြင်း။ ၅- အမျိုးသမီးတို့အား- အနိုင် အထက် မပြုကျင့်ခြင်း။
 ၆- ပြည်စောင့်နတ်၊ မြို့စောင့်နတ်တို့အား၊ ဗာလိနတ်စာပေးခြင်း။
 ၇ - သူတော်ကောင်းတို့လား၊ စောင့်ရှောက်ခြင်း-တို့ပင် ဖြစ်
 ပေသည်။

သင်္ဂဟကို-မယွင်းမယို = မင်းတို့ ကျင့်အပ်သော သင်္ဂဟတရားလေးပါး
 ကိုလည်း၊ ဤနေရာတွင်၊ ချီးမြှင့်ခြင်းကို ဟောသည်။ ထိုသင်္ဂဟ
 တရားတို့မှာလည်း၊ ၄ ပါးရှိ၍၊ ၎င်းတို့မှာ၊ ၁- အခွန်အတတ်
 တို့ကို ဆယ်ဘို့တဘို့သာ ခံယူခြင်း။ ၂ - အမှုထမ်း အရာထမ်း
 တို့အား- ခြောက်လတညှိမ် မျိုးရိက္ခာပေးခြင်း။ ၄ - အရင်း
 အနှီးဟုဆိုအပ်သော အမတော်ငွေများကို ထုတ်ချေး၍၊ သုံးနှစ်
 လည်မှ၊ အရင်းအတိုင်းသာ ပြန်ယူခြင်း။ ၄ - အသက်အရွယ်
 အားလျော်စွာ၊ ချစ်ဘွယ်ကောင်းသော စကားဖြင့် ခေါ်ဝေါ်
 ပြောဆိုခြင်း-တို့ပင် ဖြစ်လေသည်။

မြဟ္မာစိုရ်-မက္ခာ = မြတ်သောအကျင့်ကို မက္ခာစေဘဲ။ (မြဟ္မာစိုရ်-မှာ၊
 မြဟ္မာစရိယ - ဟူသော ပါဠိပျက် ဖြစ်၍၊ မြတ်သော အကျင့်ကို
 ဟောသည်။ တနည်း၊ မြဟ္မာအဖြစ်သို့ ရောက်စေ နိုင်သော
 အကျင့် - ဟုလည်း ခေါ်ဆိုသည်။ ထိုတရားတို့မှာလည်း၊
 လေးပါးပင်ရှိ၍၊ ၁ - သူတပါးတို့အား မိမိ၏ ကိုယ်နှင့်အမျှ
 ချစ်ခင်ခြင်း။ ၂ - ဆင်းရဲသော သူတို့အား- သနားကြင်နာ ချစ်ခင်
 ခြင်း။ ၃ - သူတပါးတို့ချမ်းသာသည်ကို-ဝမ်းမြောက် နှစ်လိုခြင်း။
 ၄ - ချစ်သည်လည်း မဟုတ်၊ မုန်းသည်လည်း မဟုတ်ဘဲ၊ လျစ်
 လျူရှုခြင်း - တို့ပင် ဖြစ်ပေ၏။ ။ အနာဂတ်၊ ပြည်ထဲရေး၊
 သာသနာ-တို့ကို နောက်ကအမြဲခံပြီး) ။

ပြည်လှေးပြည်များကို- ဖျက် = တိုင်းပြည်တွင် အလေးအနားသဘာဝ
 ဖြစ်၍၊ မိမိ နှိတွယ်ရာကိုပင် ကိုက်တတ်၊ ဖျက်ဆီးတတ်သော
 တိရစ္ဆာန်နှင့်တူသည့် သူတို့ကိုဖျက်ဆီး ရမည်။ (ငေစစ်အားဖြင့်၊
 သူခိုး၊ ခါးမဲ့ - စသော ရန်သေးရန်များ - တို့ကို ဆိုလိုသည်။
 (အခါလေးပါးကို ဖြေးဖြီ) ။

(မြောင်း-မှာ၊ ကျုံးနှင့်ဆက်သွယ်သော ရေမြောင်းကို ဆိုလိုသည်။
 (ကျုံးနှင့် ရင်တား-တို့ကိုလည်း၊ နောက်က ဖြေဆိုခဲ့ပြီးပြီ၊ ၎င်းတို့ကို
 ဘလောက်ပုံ အမှတ် ၆ နှင့်၊ ၇ တို့မှာ ကြည့်ပါ)။

မြို့ပြင်သစ်တပ် = မြို့ရိုး၏အပြင်ဘက်၌ ရှိသော သစ်တပ်။ (သစ်တပ်-
 မှာ၊ သစ်လုံးကြီးများကို ထိကပ်အောင်ထောင်၍ တပ်မိအောင်
 စိုက်ထူထားသော အရာ-ကို ဆိုလိုသည်)။

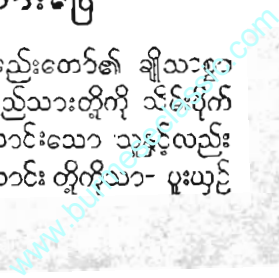
မှူးမတ်ပုံ = များစွာသော မှူးတော်၊ မတ်တော်တို့။ (ပုံ-မှာ၊ ပေါရာဏ
 ဖြစ်၍၊ များစွာ-ဟူသော အနက်ကို ဟော၏)။

ရာဘာဘိသေက = (ပါ၊ ရာဇ + အဘိ + သေက။ ရာဇ = မင်း၊ အဘိ =
 လွန်စွာ၊ သေက = သွန်းလောင်းခြင်း၊ ရာဇအဘိသေက = ရာဘာ
 ဘိသေက = မင်းဖြစ်ရန် လွန်စွာ သွန်းလောင်းခြင်း။

မုဒ္ဒါဘိသိက် = (ပါပျက်) မုဒ္ဒ + အဘိ + သေက။ မုဒ္ဒ = ဦးခေါင်း၊
 အဘိ = လွန်စွာ = သေက = သွန်းလောင်းခြင်း။ မုဒ္ဒါဘိသေက =
 မုဒ္ဒါဘိသိက် = ဦးခေါင်းထိပ်ထက်မှ လွန်စွာ သွန်းလောင်းခြင်း။

တောက်လျှောက်စကားပြေ

သံတော်ဦး တင်ပါသည် ဘုရား၊ ။ ခည်းတော်၏ ချိုသာစွာ
 သော မှာကြားသမျှ အပ်နှံအတိုင်း၊ ပြည်သူပြည်သားတို့ကို သိမ်းပိုက်
 ပါမည်။ လူမိုက်တို့ကိုလည်း-မပေါင်းပါ။ မကောင်းသော သူနှင့်လည်း
 မပေါင်းဘက်ပါ။ သူတော်ကောင်း သူမြတ်လောင်း တို့ကိုသာ- ပူးယှဉ်

ဆည်း ကပ်ပါမည်။ ပညာရှိသော သူတို့ကို- နှိပ်ပါမည်။ သူဆင်းရဲတို့ကို လည်း- ဖျားစွာ ပေးကမ်းပါမည်။ တနည်း၊ များစွာသော သူဆင်းရဲ တို့အားလည်း - ပေးကမ်းပါမည်။ စစ်သူကြီးတို့အားလည်း - အလေး ဂရုပြုပါမည်။ နိဗ္ဗာန်သင့်သော သူတို့ကို- နှိပ်၍ ချီးမြှောက် သင့်သော သူတို့ကိုလည်း ချီးမြှောက် ပါမည်။ ထို့ပြင် တိုင်ပင် သင့်သော သူတို့ နှင့်သာ - တိုင်ပင်ခြင်းကိုလည်း ပြုပါမည်။ တိုးတက်နိုင်ချိန် မှိုင်းမသင့် သော သူတို့ကိုလည်း - ရိုင်းမပဲမည်။ အလှူဒါနကိုလည်း - ယုတ်လျော့ ခြင်း မဖြစ်စေရပါ။ ငါးပါးသီလ၊ ရှစ်ပါးသီလတို့ကိုလည်း - ချို့ယွင်း ခြင်း မရှိစေရပါ။ မင်းတို့၏ကျင့်ဝတ်ဖြစ်သော မင်းကျင့်တရားဆယ်ပါး တို့ကို၎င်း၊ ထက်ဝန်းကျင်မှ ယုတ်လျော့ခြင်းမရှိသော - အပဒါတာနိယ တရားခုနစ်ပါးကို၎င်း မင်းတို့က ချီးမြှောက်အပ်သော - သင်္ဂဟာနာမ တို့ကို၎င်း။ ယွင်းယိုခြင်းမရှိစေရပါ။ သို့ဖြစ်၍ ကိုယ်ကျင့်တရားဖြစ်သည့် မြင့်မြတ်သူသော သူတို့၏ ကျင့်အပ်သည့် မြဟာရိတ်တရား သေးပါးကို လည်း၊ ဦးဆိပ်ထက်၌ ထားကာ၊ မအကောင်းအကုသိုလ်တရားတို့ကို နည်းငိုင်းသမျှ နည်းစေရန် ပယ်ရှား၍၊ လက္ခဏာရေးသုံးပါးဟု ဆိုအပ် သော၊ ယာဉ်သုံးသွယ်တို့ ကိုလည်း- စီးပါမည်။ ထို့ပြင်လည်း။ လောဘ- စသော သုံးပုံသော မီးတို့ကို သတ်၍၊ နောင်ရေးတို့ကို တွေးတော ထောက်ထားကာ၊ ပြည်ထဲရေးကို ကောင်းအောင် ကြံ၍၊ နောင်ရွက် ပြီးလျှင်၊ သာသနာတော်မြတ်ကြီးကိုလည်း၊ အဆင်ထပ်ပွားများအောင် ကြိုးစားပါမည်။ ထိုမှတစ်ပါးလည်း၊ ပြည်လေးပြည်မွှား-ဟု ဆိုအပ်သော ရန်လွေး၊ ရန်ခွားတို့ကို ကြိုတင်၍ ဖျက်ဆီး ကား၊ ဓါး၊ လှံ၊ လက်နက် တို့ကိုလည်း - အလွယ်ဘက်နှင့် ရန်ခံရန် - အဆင်သင့် ထားခြင်း၊ မြို့၏ အစားလေးတို့ကို စုရုံးဆည်းပူးခြင်း။ ကျုံး၊ မြောင်း၊ ရင်တားတို့ကိုလည်း ပြင်ဆင်ခြင်း။ မြို့ပြင်၌ရှိသော သစ်တပ်တို့ကိုလည်း - စေ့စပ် သေချာစွာ စီမံ ပြုလုပ် ၍ ထားခြင်း-ဟု ဆိုအပ်သော၊ ဘ ခ မည်း တော် မိန့် မှာ သည့်အတိုင်း၊ စွဲမှတ် နာခံခြင်း ပြုပါမည်အပြင်၊ ပြည်ထဲရေး သာယာ အောင် များစွာသော ပညာရှိ များမတ် အစုံအလင်တို့နှင့် တကွ၊ မင်းအဖြစ်တည်းဟူသော၊ ရာဇဘိသေကဖြစ်သည်ကို ခံယူ၍၊ သာမည

မင်းတို့ ခံခံဝံ့သောဘိသိက် သွန်းလောင်းခြင်း ဖြစ်သည့် မုဒ္ဒါဘိသိက်ကို ခံယူပြီးလျှင်၊ ရွှေထီး ရွှေနန်းကို သိမ်း မြန်း ဆက် ခံ၊ စိုးစံ အုပ်ချုပ်ပါ တော့မည် ခမည်းတော်မြတ်ဘုရား-ဟု ဆိုလိုသည်။

(မင်းကြီးဥပုသ်ဆောင်ဝင်ပြီး၊ ဇေယျသိန်မင်း နန်းတက်၍၊ နန်းစံစေ-မှာ၊ ဇာအိမ်မင်းကို၊ အကျဉ်းချုပ်ခြင်းပင်ဖြစ်သည်)။

တခန်းရပ်။

၈။ မြောက်နန်း မိဖုရားက သားတော် ကို - ဆုံးမ ခန်း

စာကိုယ်

မြောက်နန်းမိဘုရား ဆိုစေ။ ။ ဩဇာ..... သားကြီး ရတနာ၊ ဥပရာဇိ၊ မဟာဇေယျသိန်၊ နန်းစည်းစိမ်ကို၊ ရိပ်ငြိမ်သူ ခံစားချေပြီ၊ အရိက်ရာခံ၊ အရပ်စိုးပြန်လဲ၊ နောင် ထံတော်ပါး၊ တနေ့မျှမှ၊ မခစားဘဲ၊ စံကင်းသွေလှန်၊ ကတိ ချက်ကြောင့်၊ သားသက်နှံ ကို၊ တရံ သူ့နှောကပ်ရှက်လိမ့် မည်။ မမျှဘုန်းကံ၊ အားမတန်လဲ၊ လုပ်ကြံရိပ်ကွက်၊ တိုင်း နိုင်ငံကို- သူ့နှောကပ်ရှက်၊ အသက်စည်းစိမ် ပျက် ရာသည်။ ချိုချိုသာသာ၊ မပြုပါဘဲ၊ အာဏာပြန်လှန်၊ အတင်း- အနိ ခက်၊ မာန်မတက်ဘို့၊ သားသက်နှံ ၊ အမြန်သွား၍ ပြော စမ်းရပြီးတော့မည်။

အသေးစိတ်ခက်ဆစ်အဖြေ

ဪ = ဤသော်-ဟူသော စကားမှာ၊ ရုတ်တရက်ဖြစ်ပေါ်လာ၍ အံ့ဩသော စကားဖြစ်သဖြင့်ပါဠိလို၊ အာမေဇိုတ်-ဟူ၍ ခေါ်သည်။ ထိုအာမေဇိုတ်ဖြစ်ပေါ်သောသဘောမှာ၊ ၁-ကြောက်ရွံ့သောအခါ၌၎င်း။ ၂-အမျက်ထွက်သောအခါ၌၎င်း။ ၃-ချီးမွမ်းသော အခါ၌၎င်း။ ၄-အဆောတလျင်မြဲသော အခါ၌၎င်း။ ၅-အသစ်အဆန်းကို တွေ့မြင်သောအခါ၌၎င်း။ ၆-အံ့ဩသော အခါ၌၎င်း။ ၇ - ရွှင်လန်းသော အခါ၌၎င်း။ ၈-စိုးရိမ်သော အခါ၌၎င်း။ ၉- ကြည်ညိုသော အခါ၌၎င်း။ ၂-ကြိမ် ၃ ကြိမ် ဖြစ်တတ်သည်ဟု၊ အာမေဇိုတ်၏လက္ခဏာ ၉ ပါးကို၊ မာဂဓ အစိစာန် ဂါထာနံပါတ် ၁၀၆ ၁၀၇ တို့တွင် ပြဆိုထားလေသည်။

ရိပ်ငြိမ် = ငြိမ်ဆိမ်သော ထီးဖြူရိပ်။

ခံစား = အထူးခံယူခြင်း။

သွေလွန် = ရှောင်သွေ၍-ပယ်လွန်ခြင်း။

သက်နွံ = အသက်ကိုပင် အပ်နှံထားရအောင် ချစ်သူ။

ရိပ်ကွက် = အရိပ်အမြွက်မျှ အကွက်ပေါ်လာခြင်း။ တနည်း၊ မဒကောင်းသော ဗိတ်ဖြင့် အကွက်ပေါ်နေသည့် အရိပ်အရောင်။

အနံ့ခက် = ခက်ထန်သောအင်အား။ (အနံ့-မှာ၊ စွပ်-ဟု ဆိုလိုသည်)

စကားလျှောက်-စကားပြေ

ဪ... နှစ်သက်မြတ်နိုးဘွယ် ကောင်းသော သားကြီးရတနာ ဖြစ်သည့် အိမ်ရှေ့မင်းသားလည်း ဖြစ်သည့်အတွက်၊ ကြီးမြတ်သော သားတော်ကြီး ဒေယျသိန်မင်းသားကိုသာ၊ သူ၏ ဘွဲ့မည်းတော်က

နန်းစည်းစိမ်တည်းဟူသော ထီးဖြူကို အပ်နှံသဖြင့်၊ သူ့မှာ အထူးပင် ခံယူရချေပြီ။ ။ ထိုသို့ ဘာမည်းတော်၏ အရိုက်အရာကို ခံယူရီးအုပ် ပြန်ပါသော်လည်း၊ သားတော်မောင် ပါပဟိန်မှာ၊ နောင်တော်ဖြစ်သည့် ဒေယျသိန် မင်းသားထံသို့- တနေ့တခက်မျှ သွားရောက် ခဏခြင်း မရှိဘဲ၊ ပြောဆိုသော စကားတို့ကိုလည်း၊ အဘက်က ထားဒို့ဒို့သည့် ဝန်ခံကတိချက် ပျက်ကွက် ချို့ယွင်းသည့် အတွက်ကြောင့်၊ အသက်ကို အပ်နှံ၍ ချစ်အပ်သော သားတော်မောင် ပါပဟိန်အား တရံတခါတော့ ဒေယျသိန်မင်းက၊ အနှောက်အရှက်ပေးပေလိမ့်မည်။ ထိုသို့ အနှောက် အရှက်ပေးလျှင်၊ သားတော် ပါပဟိန်ကလည်း၊ ဘုန်းကံချင်းမမျှ၊ အင်အားချင်းလည်း မတူတန်ဘဲ၊ နိုင်ငံကို လုပ်ကြံရန် အရိပ်အမြွက်ရှိ၍၊ အနှောက်အရှက် ပေးသည်ဒို့သော် - သားတော်ပါပဟိန်၏ အသက် စည်းစိမ်မှာ-ပျက်စီးရာပျက်စီးကြောင်း ဖြစ်လေးတော့မည်။ ထိုသို့သော အကြောင်းများကြောင့်၊ ချိုချိုသာသာနှင့် ပြုလုပ်ပါဘဲ- အမိန့်တော် ကို ပြန်လှန်၍၊ ခက်ထန်သောအင်အားဖြင့်၊ တက်ကြွသောစိတ်ဓာန်ကို မထွက်ဘို့ရန်-သားသက်နှံဖြစ်သောပါပဟိန်ထံသို့ ယခုအမြန်ပင် သွား ရောက်၍ ပြောစမ်းရပေဦးမည်-ဟု ဆိုလိုသည်။

စာကိုယ်

မြောက်နန်း မိဘုရားက၊ သားတော် ပါပဟိန်ကို ပြောစေ။ ။ မာန်တံခွန်ထွင့်၊ လွန်ရေရင့်သည်၊ မိခင်သက် နှံ၊ သားမျှတ်ပျံ၊ တညဏ်ကပ်ပဲ၊ ရုတ်တရက်မြန်၊ ဝိုင်းနိုင်ငံကို၊ မကြံတဲ့ပါနှင့်၊ မှတ်မဲ့တစေ၊ ကံကျွေးဂါမ၊ ပေးဌာနမှာ၊ ခေတ္တနေ၍၊ စာရေဖြည့်တင်း၊ လူစည်းဝေး ၍၊ ခေါ်သွေးညှင်း၊ သင်းပင်းဗိုလ်ခြေစုရမည်၊ ယခုတမူ သားသည်းအုမှာ၊ ရေဆူ၌တွင်၊ ရိပ်မမြင်သို့၊ အားအင် နည်းပါးလှသေးသည်။ ရွက်အုပ်စီးညဏ်၊ အတွင်းကြံ

နှင့်၊ ခေတ်ကံပိန်ခိုက်၊ သူ့စရိုက်ကို၊ အလိုက်သာ ကျင့်
ပါပြီးတော့ သားတော်မောင်တဲ့။

အသေးစိတ်ခက်ဆစ်အဖြေ

သားမျက်ပျံ = ပျံတက်၍နသော အမျက်ကျောက်ရတနာ။ (ဆရာကြီး
ဦးကြင်ဥသည်၊ ဤပါပဟိန်ပြဇာတ်၌၊ “ မာန်တံခွန်လွင့်၊ လွန်
ရဲရင့်သည့်၊ မိခင်သက်နံ၊ သားမျက်ပျံ ” ဟု စပ်ဆိုထားသည်မှာ။
ဒေဝကုမ္ဘန်ပြဇာတ်တွင် “ ရဲတံခွန်လွင့်၊ လွန်ရဲရင့်သည့်၊ မိခင်
မျက်မှန်၊ သားသက်နံ ” ဟူ၍ သီကုံးသည်နှင့် အတူ၊ ခြားနား
ခြင်း မရှိလှချေ။ ။ မာန်တံခွန်၊ သက်နံ-တို့ကို၊ နောက်က မဖြေ
ဆိုခဲ့ပြီးပြီ။

တဥာဏ် = ဥာဏ်တမျိုး။

တစေ = (ပေါ) အများ။

ဂါမ = (ပါ) ရွာ။ (ကံကျွေး-ကို၊ ဖြေဆိုခဲ့ပြီးပြီ)။

ခေါ်သွေးညှင်း = ဖြေးညှင်းစွာခေါ်ယူသွေးဆောင်၍။ (သင်းပင်း-ကို၊
နောက်က ဖြေဆိုခဲ့ပြီးပြီ)။

ဗိုလ်ခြေ = နှစ်သက်ဘွယ် ကောင်းသော အင်အားရှိသည်လူထု။ ခိုင်မြဲ
သော အင်အားရှိသည်လူထု။

သားသည်းအူ = အူအသည်းနှင့်တူသော သား။

ရေဆူတွင်၊ ရိပ်မမြင်သို့ = ဆူပူကပ်၍နေသော ရေပူထည်းတွင်၊ အရိပ်ကို
ကြည့်၍ မမြင်ရဘိသကဲ့သို့။ (ဤ “ ရေဆူတွင်၊ ရိပ်မမြင်သို့ ”
ဟူသော စကားအရ၊ ဒေါသအမျက် ထွက်နေသောအခါ၌၊
ပူထုဧည့်တို့၏ သဘောမှာ၊ မှန်ကန်သော တရားသဘောကို

ကြည်လင် ပြတ်သားစွာ မမြင်နိုင်-ဟု ဆိုလိုသော ဥပမာ၊
စကားပင်ဖြစ်သည်။)။

ရွက်အုပ်သီးဥာဏ် = အတွင်းကြိတ်ဥာဏ်။ တိတ်တိတ်ပုန်း ကြိသော
အကြိ။ သစ်ရွက်ဖြင့် ဖုံးအုပ်၍ သီးသော သစ်သီးနှင့် တူသည့်
ဥာဏ်။

ခေတ်ကံပိန်ခိုက် = ခေတ်အလျောက် မိမိပြုခဲ့သော ကံတရားတို့မှ
ပိန်ကြိ၍နေခိုက်။ ဝါ၊ အားနည်း၍နေခိုက်။

စရိုက် = (ပါပျက်) စရိတ = အကုင့်။

တောက်လျှောက်စက္ကာ၊ဖြေ

တံခွန်လွင့်ထုဘိသကဲ့သို့၊ တက်ကြွသော မာန်တို့ဖြင့်၊ အလွန်ရဲရင့်၍
ဝါမိခင်၏ အသက်ကိုပင် ပေးအပ်ကာ ထားအပ်သော ပျံကူးနေသည့်
ကျောက်မျက်ရတနာနှင့် တူသည့် သားတော်မောင်။ ။ ကပ်စွဲဖြစ်သော
ဥာဏ်တမျိုးဖြင့်၊ တိုင်းပြည်နိုင်ငံကို-ရုတ်တရက် လျင်မြန်စွာ လုပ်ကြံရန်
မကြံစည်ပါနှင့်ဦး။ များပြားကြာရှည်စွာ သေအံ့တတ်စေနေ၍၊ သူက-ပေး
သော ရွာတွင် ခေတ္တခဏမျှနေကာ၊ မိမိအား ကူညီမည့်လူသူ ဆင်
ခြင်းဘို့နှင့် အစာရေစာ ဖြည့်ဘင်းလျက်၊ သဘောထူညီသော သူတို့ဖြင့်၊
ဖြည့်ညှင်းစွာခေါ်ယူစည်းဝေးသွေးဆောင်၍၊ စစ်သည်ဗိုလ်ခြေအသင်း
အပင်းတို့ကို စုဆောင်းရမည်။ ယခုအခါ၌ကား၊ မိခင်၏ အူအသည်း
နှင့် တူသော သားတော်မောင်မှာ၊ ဒေါသအရှိန်ပြင်းထန်၍ နေသဖြင့်၊
“ ဆူကပ်၍ နေသော ရေပူ၌၊ အခိုင်ကို ကြည့်၍ မမြင်ဘိသကဲ့သို့ ” အင်
အားနည်းပါ လှပါသေးသည်။ သို့ဖြစ်၍၊ ခေတ်အလျောက် ကုသိုလ်ကံ
ပိန်ကြိခိုက် ဖြစ်ရကား၊ အတွင်းကြိတ်ကြိကား၊ သူ၏ ပြုမှု ချက်အတိုင်း-
အလိုက်သင့်စွာသာ နေ၍ ကြံစည်ပါဦးသော သားတော်မောင်-ဟု ဆို
လိုသည်။

မယ်တော်မိန့်ကြားပြောဆိုသော စကားကို၊ ကျွန်တော်၏ နား၌၊
 ချိုသာစွာ မဝင်ရကား၊ နားမထောင်လိုတော့ပါဘူး။ ကျွန်တော်တို့မှာ-
 ဘာနှင့် တူနေပါသလဲ ဆိုလျှင်၊ ငြိမ်းဆင်၍ မဖြစ်နိုင်၊ ဖမ်းကိုင်ဆုပ်မိ
 ခြင်းငှါ မဖြစ်နိုင်သော ဖင်နှင့်သာ တူနေပါသည်။ တနည်း၊ ဖမ်းကိုင်
 ဆုပ်မိ၍ မဖြစ်နိုင်သော တက်ပမ်းမရှိသည့် ဖင်နှင့် တူလှပါသည်။
 သို့ဖြစ်၍ ဘုရားသားတော်အား ကျည်ဆံဘဲ မှန်မှန်၊ ယမ်းတောင့်ဘဲ
 မှန်မှန်၊ သားတော်ခေောင် ကြံစည်ပါတော့မည်။ စိုးရိမ်ကြောင့် ကျရန်
 မရှိပါဘူး မြတ်မယ်တော်ဘုရား။ ကျွန်တော်တို့မှာ၊ အဓိကဓု- သား
 တခုသာဖြစ် ၍၊ မည်သူ့ကိုမှ-ငဲ့ညှိုးနေစရာ မရှိရကား၊ ကြော့ကျလောင်
 ကျွမ်းက သေဆုံးတုံးတိ၍ သွားသော်လည်း- ဆုံးပါစေတော့။ ဘုန်းကံ
 ရှိသော သားတော်ဖြစ်လျှင်လည်း- ဘုန်းကံကပင် ဘန်တီးပါ လိမ့်မည်။
 သို့ဖြစ်၍ ကံကိုသာလျှင်- အားကိုးဆုတ်သော သားတော်မှာ၊ ကံတရား
 ကပင် ပြုပြင်သွားလိမ့်မည် ဖြစ်ပါ၍၊ ထိုကံသင့်ရာမှာ တည်နေပါလိမ့်
 မည်။ အကြံကုတော့ဖြင့်- စလျှော့တော့ဝါဘူး မြတ်မယ်တော်ဘုရား- ဟု
 ဆိုလိုသည်

ဃ။ ပါပဟိန်-ကို ရာထူးမှ နုတ်ခန်း

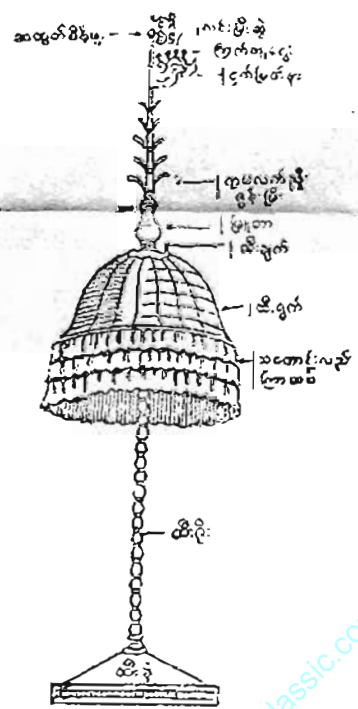
ခါကိုယ်

ငါဥပနာဇ၊ သားကြီးဖြစ်၍၊ ဖြန့်ရှစ်ဆူငွေ၊ သဖန်း
 ထွေမှာ၊ ရှစ်ခွေခရ၊ ဇယာနုနု၊ ယခုဖြောင့်ချိုး၊ ရိပ်ဖြူ
 မိုးချ၊ ရွှေထီးရွှေနန်း၊ သိမ်းမြန်းစိုးစံ၊ ငါ၏အံ့မှာ၊ ဆက်ခံ
 လိုငှ၊ ဘရိုက်ရာကို၊ ရှည်ကြာဖူးဝတ်၊ ဦးမညွတ်ဘဲ၊
 ကိုယ်လွတ်တစေ၊ ဘယ်တူကံကြောင့်နေသလဲ။ ရှိသေ
 လေးမြတ်၊ အဘမှာ ဖြင့်၊ ညီလတ်ဟိန္န၊ ပါပကကို၊ ဖွပ

ဝတ်ဆင်၊ မင်းဆားဘွယ်ရာ၊ ဆောင်ရောင်ဝါနှင့်၊ ညီလတ်
 ခွင်မှာ၊ ထွက်ဝင်ခစားစေရမည်။

အသေးစိတ်အဖြေ

ဖြန့်ရှစ်ဆူငွေ = ငွေအဆင်းကဲ့သို့ဖြန့်စွေးသောထီးဖြူတော်ရှစ်စင်း။ (ငင်း
 ထီးဖြူရှစ်စင်းတို့၏ အမည်နှင့် စိုက်ထူရပုံမှာ၊ ရာဇပလ္လင်ရင်းမှ
 စ၍၊ ၁- ကမ္ဘူထီး။ ၂-
 ထီး။ စန္ဒ ၃- ကုမုဒထီး။
 ၄- ဝိသုကြိုထီး - ဟူ၍၊
 လက်ယာလေးစင်း။ ထို့
 အတူ၊ ရာဇပလ္လင်ရင်းမှ
 စ၍၊ ၁- ကနက္ကဒက်ထီး။
 ၂- သူရိယထီး၊ ၃- ပဒုမ
 ထီး။ ၄- သမ္ပတိထီး- ဟူ
 ၍၊ လက်ဝဲလေးစင်းအား
 ဖြင့်၊ ပေါင်းရှစ်စင်း ဖြစ်
 သည်ကို၊ ဒီ သာ ဇေယျ
 စာ တမ်း တွင် ပါ၍ လေ
 သည်။ ။ ထီးဖြူ - ကို
 တလောပုံ (၁ ကြည့်ပါ)။

သဖန်းဘွေ = ရေသန်းသား
 ၏ အလည်မှာ (ဘွေ-
 မှာ၊ အလည်ကို ဟော
 သည်။ ရေသန်း သား
 ကား၊ ဘိသိက် ခံသော
 အခါ၊ မဂ္ဂဏ္ဍာန်အလည်တွင်
 ရှိသော ရာဇပလ္လင်ထက်

ထီး-ပုံ

၌၊ ကောင်းစွာခင်းထားအပ်သည့် ရေသဖန်းပျဉ်ပင် ဖြစ်သည်။ ၎င်းမှာ၊ အလျား-သုံးဘောင်တမိုက်ရှိ၍၊ အနံမှာ သုံးတောင် ရှိပြီးလျှင်၊ ထုမှာ-တမိုက် ရှိရလေသည်။ မင်းတို့ဘိသိက် ခံယူ သောအခါတွင်၊ ရေသဖန်းပျဉ်ပေါ်၌ ဖြစ်စေ၊ ရတနာအစု အပုံ ပေါ်၌ဖြစ်စေ ဘိသိက် ခံအပ်၏။ ရေသဖန်းပျဉ်ပေါ်၌ ဘိသိက် ခံရသည်မှာ၊ သူကရဇာတ်ကို အကြောင်းပြု၍ ခံခြင်းဖြစ်သည်။ ရတနာအစုထက်တွင် ခံခြင်းမှာ၊ တေလပတ္တဇာတ်၊ ဝေဿန္တရာ ဇာတ်-စသည် တို့၌ပါရှိသည့် အတိုင်းပင် ဖြစ်လေသည်။ ။

ရစ်ခွေခွေ = လက်ယာရစ်သည်အော ခရုသင်း။ (ထိုခရုသင်း - မှာ၊ ဘိသိက်ခံရာ၌၊ လက်ယာရစ် ခရုသင်းသုံးမျိုးရှိရာ၊ ၎င်းတို့မှာ၊ ၁-ရတနာကိုးပါးစီ ခြယ်ထားသော ခရုသင်း။ ၂-ရွှေရောင် အဆင်းရှိသောခရုသင်း။ ၃-ငွေရောင်အဆင်းရှိသော ခရုသင်း- ဟူ၍၊ ခရုသင်းသုံးမျိုးရှိရာ-ထိုခရုသင်းများတွင်၊ ဂင်္ဂါရေကိုသော် ၎င်း၊ အနာတတ်ရေကိုသော် ၎င်း၊ အပိတ်ကည်ကာ၊ မင်းဖြစ် မည့် သူ၏ ဦးခေါင်းထိပ်ထက်မှာ၊ မင်းမြှောက်ကြောင်း၊ ကောင်း မွန်စွာ အုပ်ချုပ်မင်းလုပ်ပါမည့် အကြောင်း-တို့ကို ပါဠိဘာသာ အား နှင့် ရွတ်ဆို၍ သွန်းလောင်းအပ်၏။ ထိုသို့ ဘိသိက်ခံရာတွင် သွန်းလောင်းရသော ခရုသင်းများကို ဆိုလိုသည်။ ။

ဇေယတု = (ပါ) အောင်မြင်ပါစေသတည်း။ (ဤစကား သည်လည်း၊ ဘိသိက်သွန်းလောင်းမည် အခါ၌-ပြောဆိုရသော ပါဠိစကား ပင် ဖြစ်၏)။

ရိပ်ဖြူမှီး၍ = ထီးဖြူရိပ်ကို အမှီပြု၍။

ဆက်ခံလိုငှါ = ဆက်ခံရန်အလိုငှါ။

ဇူးဝတ် = ဖူး၌င်သောဝတ္ထုများ။

ဦးမညွတ်ဘဲ = ဦးခေါင်းကို ညွတ်ကိုင်းခြင်းမပြုဘဲ။

ကိုယ်လွတ်တစေ = မိမိကိုယ်ကိုလွတ်အောင်ရန်များစွာပြု၍။ (ကစေ- ကို၊ များစွာ ဖြစ်ကြောင်း နောက်တဖြေခွဲပြီ)။

အဘမှတ်ဖြူး = အစ်ကိုကြီးက-အဘဟူ၍ မှတ်သော အားဖြင့်။ (ဟိန္ဒူ ပါပက-တို့ကို ဖြေဆိုခဲ့ပြီ)။

မင်းသားဘွယ်ရာ = မင်းသားတို့၏ တင့်တယ်ခြင်းဖြစ်သောအရာ။

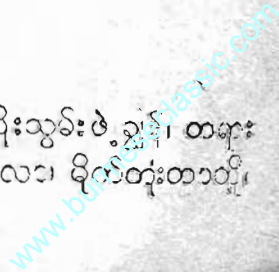
ခဆောင်ရောင်ဝါနှင့် = အဆောင် အရောင် ဖြစ်သော အရှိန်အဝါနှင့်။ (ရောင်-နှင့်၊ ဝါ-မှာ၊ အတူတူပင်ဖြစ်သည်)။

၄။ တောက်လျှောက်စကားပြေ

ငါ့မှာ၊ ယခင်က-အိမ်ရှေ့ မင်းသား လည်းဖြစ်၊ သားတော် ကြီး လည်းဖြစ်၍၊ ငွေရောင်အဆင်းရှိသော ထီးဖြူစင်စင်း အုပ်ခိုး၍ စိုးစံရန် အတွက်၊ ရေသဖန်းပျဉ်၏ အလည်မှာ၊ လက်ယာရစ် ခရုသင်းဖြင့် အောင်မြင်ပါစေသတည်း - ဟူသော ဇေယတုဖြင့်၊ ကြီးကျယ်အောင် ဘိသိက်မြှောက်၍၊ အထွတ်အထိပ်သို့ ရောက်ရှိလေပြီး ဝါ၊ ဘုရင်ဖြစ် လေပြီ။ ထိုသို့ ဘခမည်းတော်၏ အရိုက်အရာဖြစ်သော ထီးဖြူရိပ်ကို မှီး၍၊ ရွှေထီးရွှေနန်းကို သိမ်းမြန်း ဆက်ခံဖိုးစံတော်မူသော- ငါ၏ထံ သို့ဖူးမြင်ရန်ဝတ္ထုများရှိသည့်အတိုင်း၊ ဦးမညွတ်မှု၍ ကိုယ်ကိုလွတ်အောင် ရက်များစွာ အရှည်အကြာပြု၍၊ ညီ တော် ပါပဟိန် သည်၊ အယ် အ တွက်ကြောင့်မလာဘဲနေရပါသနည်း။ “အစ်ကိုကြီးက-အဘအရာ” ဟူ သည့်အတိုင်း၊ ရိုသေ လေးမြတ်စွာဖြင့်၊ ဘခင်သဘွယ် မှတ်ထင်ကာ၊ ညီလတ်ဖြစ်သော ပါပဟိန်ကို၊ မင်းသားတို့၏ ဖွယ်ဖွယ်ရာရာဖြစ်သော အဆောင်အရောင်နှင့်တကွ၊ လှပစွာဝတ်ဆင်၍၊ ညီလာခံသည့် နန်းရင် ပြင်အရောက် ထွက်ဝင် စစားစေရမည်-ဟု ဆိုလိုသည်။

စာကိုယ်

ပါပဟိန်မင်းသားဆို။ ။ ဆိုးသွမ်းဖဲ့ သွန်၊ တရား မဲ့မို့၊ အရှဲ့လွန်သည်။ ငါ့ကျွန်ဗာလ၊ မိတ်တုံးတာတို့။

ပမာနှုန်းသွယ်၊ အပိတခု၊ သားတံခု၊ ချိုးဥနှယ်သို့၊ ချစ်
 သွယ်စလောက်၊ တို့နှစ်ယောက်ကို၊ မထောက် မညွှာ၊
 သစ္စာယွင်းခွ၊ မွေးသည့်ဘမှ၊ ရင်စလို့ စိမ်းမငို၊ စိမ်း
 ဒုက္ခာစိမ်း၊ သူစိမ်း- ငါစိမ်းချည့်၊ ချင်းစိမ်းနှင့်- မိဿလင်၊
 သူကြင်မှ- ငါကြင်မည်။ ထဆင်ထူးရေးပြီးလျှင်၊ ပေ
 လုံးကြီးတင်လိုက်ချည့်၊ ထီ မထင် ရွှေကျောင်း သား။
 မြင့်လိုက်ချည့်မိုးစွေလူညစ်တေ- ဝေရေနား၊ ဒုံးကပ် ဝဲ
 မူးယစ်သည့်၊ ငါဖြစ်ဆစ်ကြောင်းလျားကို၊ နောင်တော်
 နားထက်ချောက်၊ သုံးယောက်နှင့်- လေးယောက်၊ အ
 ခေါ်တော်- အခေါက်ခေါက်၊ ပေါက်ရောက်လို့ ပေ
 လာလျှင်၊ တတော်တော်ရာ၊ ချက်မပါဘဲ၊ ကျောပလာ
 ခွေ၊ ကွက်လပ်ကျန်၍၊ မပြန်စေနှင့်၊ မသေရုံချန်၊ ရင်ကို
 လှန်၊ ရာဇဒဏ် ခတ်တော်မူမတ်။

ခွေ၊ ချိုးသဖြန်

- ၁။ ပိုကရို၊ သည်ကိုယ် ငယ်ကြင်ရင်လဲချချည့်၊ သာတွဲ
 တုလှဲ၊ ခေါင်ရေပြန်၊ စိန်ဖွဲ့ခံ လေပေါက်မှာ၊ ကျွမ်း
 မှောက်ချည်ဝဲ။
- ၂။ ထီမထင်၊ မင်းသွင်ပျိုနှင့်မို၊ ဒိုရပျော်ဟုန်း၊ ဖန်ဘူး
 ငယ်ထွောင်၊ ပယင်းရောင်ချိုမြိုက်၊ ကယ်၊ နန်းကြိုက်
 မိုသုံး။
- ၃။ ချာသဝေ၊ သာမေငယ် ထူးဘဲသို့၊ ကုလွဲ ပါစမ်း၊
 ထကျွန်းပါ၊ ပြန်သူရာစည်ပေါက်ကယ်၊ မီးတောက်
 လို့ဖမ်း။

အသေးစိတ်ခက်ဆစ်အဖြေ

ဆိုးသွမ်းဖဲ့ချွန် = ဆိုးသွမ်းပျက်စီးသည့်နေရာ၌၊ ကပ်ဖဲ့ပြုလုပ်၍- ရှင်
 ရွတ်ချွန်ချွန်ရှိသည်။ တနည်း၊ ကပ်ဖဲ့ဆိုးသွမ်းသည့် နေရာတွင်
 ရွတ်ရွတ် ချွန်ချွန် ပြုလုပ်တတ်သည်။

မာလာ = (ပါ) မာလ = လူမိုက်၊ မိုက်သောသူ။

မိုက်တုံးတာ = မိုက်မဲသည့်နေရာတွင်၊ တုံးတိသည်။ (နောက်ထပ်တို
 တက်၍၊ မိုက်နိုင်သောသူမရှိတော့ပြီ- ဟု ဆိုလိုသည်)။

ချိုးဥနှယ်သို့ = ချိုးဥကဲ့သို့။ ချိုးတိရစ္ဆာန်၏ ဥကဲ့သို့။ (တဦးကိုတဦး
 ချစ်ခင်ကြောင်းကို ပြဆိုသော၊ ဥပမာစကားဖြစ်သည်)။

တို့နှစ်ယောက် = မယ်တော်နှင့်- ငါ ပါပဟိန်တို့ နှစ်ယောက်ကို။

ရင်စလို့စိမ်းမင့် = အလျင်စ၍ စိမ်းကားလို့ရှိလျှင်။

စိမ်းဒုက္ခာစိမ်း = ဤကဲ့သို့သူက စိမ်းလို့ရှိလျှင်- ငါကလည်း ဒုက္ခာကဲ့သို့
 စိမ်းလိုက်မည်။ သူများထက် ပို၍ပင် စိမ်းမည်- ဟုဆိုလို သည်။
 (ဒုက္ခာသည် သေတ္တာတမျိုးဖြစ်၍၊ ၁- အစိမ်းရောင်၊ ၂- အပြာ
 ရောင်၊ ၃- အဖြူရောင်- ဟူ၍ သုံးမျိုးရှိ၏။ ဤနေရာ၌ စိမ်းသောအ
 ရောင်ကို ယူရပေသည်။ ဒုက္ခာစိမ်းမှာ- ဥပမာစကားဖြစ်၏။) သူ
 စိမ်းလျှင် ငါစိမ်းချည့် = သူကစိမ်းကားရက်စက်လို့ ရှိလျှင်- ငါ
 ကလည်း၊ စိမ်းကားရက်စက်ရတော့မည်။

(ဤသူစိမ်းလျှင်- ငါစိမ်းချည့်- ဟူသောစကားဖြင့်၊ အနှိုင်းယှဉ်ခံ
 ရသော ဥပမေယျ ဝါကျဖြစ်သည်။ ဤသို့၊ ရင်စလို့ စိမ်းမင့်- မှာ သူစိမ်း
 လျှင်- ငါစိမ်းချည့်- ဟူသောစကားစုတို့ဖြင့် သုံးနှုန်းသော အစိမ်းရောင်
 တခုတည်းကိုသာ မဆိုလိုဘဲ၊ ဆက်သောသစ်ကိုင်း၊ သစ်ခက်၊ သစ်
 ရွက်တို့ကဲ့သို့၊ တနည်း၊ သာမညထိရုံနှင့် ကျိုးဝဲ လွယ် တတ် သော
 သေတ္တာကဲ့သို့၎င်း၊ ငါ့ကို- သာမညမှထိလျှင်၊ ငါကလည်း- ကျိုးလွယ်

မည်။ ဝါ၊ ကျီးပဲ့လွယ်သော သဘောကဲ့သို့၊ ဆတ်လွယ်သည်-ဟူ၍ ကို ပြဆိုခြင်း ဖြစ်လေသည်။

ချင်းစိမ်းနှင့် မိသားလင် = ၎င်းတို့မှာ၊ အပူလျှင် - အပူချင်းသဘောကို ပြဆိုသည်။ (ချင်းစိမ်းမှာလည်း- ဥမျိုးဖြစ်၍၊ မိသားလင်မှာ လည်း- ဥမျိုးပင်ဖြစ်ရာ၊ ပူသောသဘောရှိ၏။ ထို့ကြောင့်၊ ချင်း စိမ်းနှင့်-မိသားလင်အရ၊ သူကဆူပူလာလျှင်လည်း၊ ငါကလည်း- တဖန်ပြန်၍ ဆူပူမည်-ဟု ဆိုလိုသည်။ ထိုနှစ်ပိုင်းကို၊ သူကြင်မှ- ငါကြင်မည်-ဟူသောစကားဖြင့် အဆုံးသတ်ထားလေသည်။)

ထဆင်ထူးရေးပြီးလျှင် = ဆင်ကိုထူးခတ်သည်နှင့် တူသော ထအက္ခ ရာကို ရေးပြီးလျှင်။ (ထိုတွင်၊ ထဆင်ထူး- ဟူ၍ ခေါ်ဝေါ် သည်မှာ၊ ဗျည်း ၃၃ လုံးတွင်၊ ၁၇ လုံးမြောက် အတိုရာ ဖြစ် သော်လည်း၊ ဆင်ကို အလွယ်နှင့် မသွားနိုင်ရန် ခြေကွင်းသ ဘွယ် အဝန်း အပိုင်းပုံ၊ သံနှင့်ဖြစ်စေ၊ ခိုင်မာသော ကြိုးနှင့် ဖြစ်စေ၊ ခြေနှစ်ဘက်ကို ခတ်ထားသော အရာပင်ဖြစ်၍၊ ထိုအ ဝန်းအပိုင်း ၂ ခု ဆက် ခတ်ထားသည်ကို၊ ထဆင်ထူး- ဟု၊ သဏ္ဍာနပညတ်အားဖြင့် ခေါ်လေသည်။ ထို့ကြောင့် "ထဆင် ထူးရေးပြီးလျှင်" ဟူသောစကားအရ၊ ထဆင်ထူးကို ရေးပြီး သောအခါ- ဟု ဆိုလိုသည်။)

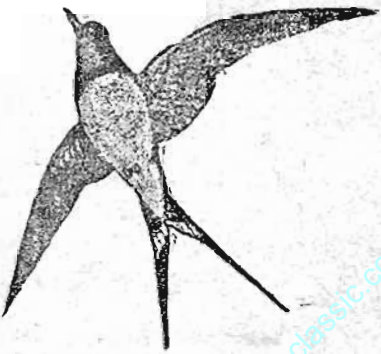
ပေါ်လုံးကြီးတင်လိုက်ချဉ် = ထိုထဆင်ထူး အပေါ်၌၊ လုံးကြီးတင် လိုက်ချေက။ (ဤသို့ လုံးကြီးတင် လိုက်သည်နှင့်၊ ထိ- ဟူသော ဖြစ်နိုင်သေးသည်ကို သထိရှိစေ)။

ထိမထင် = မလေးစား။ ဂရုမစိုက်။ (ထိုတွင်-ထဆင်ထူးလုံးကြီးတင် ရုံမျှနှင့်၊ ထိ-ဟူ၍ ဆံခတ်သံ မဖြစ်နိုင်။ ထဟူ၍သာ ဖြစ်နိုင် သည်။ သို့သော်- ဇာတ်စကားဖြစ်၍၊ သာမည ရေးသားသွား သည်ဟု မှတ်သားအပ်၏။)

ရွှေကျောင်းသား = ယဉ်ကျေးသော ကျောင်းသား။ မွန်မြတ်သော ကျောင်းသား။ တင့်တယ်သော ကျောင်းသား။ (ရွှေ-အရ၊ ဤ

နေရာတွင်၊ ယဉ်ကျေးသည့် မွန်မြတ်သည်။ တင့်တယ်သည်-ဟု ကောက်ရမည်။ ထိုထဆင်ထူးရေးပြီးလျှင်၊ ပေါ်လုံး ကြီးတင် လိုက်ချဉ်၊ ထိမထင် ရွှေကျောင်းသား- ဟူသော စကားအရ "ထဆင်ထူး- လုံးကြီးတင်၊ ထိမထင်တဲ့- ရွှေကျောင်းသားဘဲ" ဟူသော ရှေးသံချပ်ဟောင်းမှ ယူ၍၊ ငါပါပတ်နိသည်-မည်သူ့ ကိုမျှ ဂရုမစိုက် - ဟူသောစကားကို ပြဆိုခြင်းပင်ဖြစ်လေသည်။ ထို့အတူ ကုန်းဘောင်ခေတ်၊ နောက်ဆုံးတွင်၊ ရတနာပုံ ရွှေ နန်းကို၊ သိမ်းမြန်းဆက်ခံ၊ စိုးစံတော်မူသည့် အရှင်သီပေါမင်း လက်ထက်၊ ထိမထင် ရွှေကျောင်းသား ကြီးများက ဆိုင်း ဆင့်ကြသည်မှာ "ကိန်းကို ဆောင်စမ်းတော့၊ တံပေါင်က-ပြ ပေသည်၊ ထဆင်ထူး လုံးကြီးတင်- ထိမထင် ရွှေကျောင်းသား၊ မမှားဘူးမဟုတ်၊ ဘုန်းမီးအသွင်၊ လုံးကြီးတင်၍၊ ဘုရင်လုပ်၊ အားထုတ်ကြိုးစား၊ မဟာအဆီ၊ စာမရိပို့ - ထိမထား" ဟူ၍ပြန် ကဟာစပ်ဆိုလျက်ရှိလေသည်။)

မြင့်လိုက်ချဉ်မိုးစွေ = မြင့်အောင် ပျံတက်သည့် နေရာ၌- မိုးစွေငှက် ကဲ့သို့ပင်။ (ထို မိုးစွေ ငှက်-ကို၊ ပျံသွား ငှက် ဟူ၍လည်း ခေါ်သည်။ ဤမြင့်လိုက်ချဉ်မိုးစွေ- ဟူသောစကားဖြင့်၊ လူ အများက၊ မြင့်အောင် ပျံတက်သည် ဆိုပါက၊ ငါပါပတ်နိက- ထိုသူ တို့ ထက်သာအောင်- မိုးစွေငှက် ကဲ့သို့ပင် ပျံ တက်နိုင်သည်-ဟု ဆင့် ၍ပြ ဆိုသော ဥပမာ စကားဖြစ်လေသည်။ (မိုးစွေငှက်ကို-ဘလေခံပုံမှာကြည့်ပါ)။

မိုးစွေငှက်

လူညစ်တေ = ထုတေထားသလို ညစ်ပတ်သောသူ။

သရေနား = သားရေ၏အနား။ သားရေ၏နံ့ဘေး။ (ဤလူညစ်တေ၊ သရေနား - ဟူသော စကားဖြင့်၊ ညစ်ညမ်းအောင် ပြုသည့် နေရာ၌၊ ထုတေခြင်းကို ခံနိုင်သောလူ ညစ်ညမ်း - ငါပါပတ်နိမှာ၊ သားရေ၏အနား၊ ဝါ၊ သားရေ၏ နံ့ဘေးသားနှင့်တူသည်ဟု ဆိုလိုပေသည်။)

ဒုးကပ်ဖဲ = ကပ်ဖဲပြုသည့် နေရာတွင်- ဒုးပြေးသလို၊ တနည်း၊ ဒုးပြေး ရသည့်နေရာ၌ပင်-ကပ်ဖဲပြုလုပ်သည်။ (ဒုး-မှာ၊ အကြမ်းပြေး သည်။ ကြမ်းတမ်းသည်ကို ဆိုလိုပေသည်။)

မူးယစ်သည် = သေင်္ကစား မူးယစ်သည်။

ငါ့ဖြစ်ဆစ် = ငါ၏အဖြစ် အပျက် အဆစ်အပိုင်း။

ကြောင်းလျား = ရှည်သောအကြောင်း။ (လျား- မှာ၊ ရှည်ခြင်းကို ဟောသည်။ “ရင်စလို့ စိမ်းမင်း-မှာ၊ ငါ့ဖြစ်ဆစ် ကြောင်းလျား ကို” အထိ စကားစုတို့ဖြင့်၊ သူစိမ်းလျှင်-ငါကလည်းစိမ်းမည်- ဟု၊ စိမ်းကားသော သဘောကို- အစိမ်းရောင်ဖြစ်သေးအတ္ထာ နှင့် ပြုဆိုခြင်းဖြစ်၍၊ ချင်းစိမ်းနှင့် မိဿလင် ကဲ့သို့- သူကြင်မှ ငါကြင်မည်- ဟု ဆိုခြင်းသည်၊ သူက ဂရုမစိုက်လျှင်၊ ငါကလည်း ဂရုမစိုက်ကြောင်း- ဥပမာပြု၍၊ နောက်ဆုံး၌၊ တစ်တစ် ခုခု ပီပီ သသကြီး ဂရုမစိုက်ကြောင်းကို “ထဆင်ထူး လုံးကြီး တင်၍ ဆံခတ်လျှင်၊ ထီ-ဟု ဖြစ်သကဲ့သို့” ငါကလည်း ထီမ ထင်-ဟူသော ရှေ့ကျောင်း သားဖြစ် သည်။ သူများက- မြင့်အောင် ပျံတက်နိုင်သည်ဟုဆိုလျှင်၊ ငါကလည်း မိုး-စွန်က ကဲ့သို့ လျင်မြန်စွာ ပျံတက်၍ပြုမည်။ ညစ်ပတ်ပေတေ၍- အထုအနှက်ခံနိုင်သည့် နေရာမှာ၊ သားရေနားကဲ့သို့ ခံနိုင်ရည်ရှိသည့် ကိုင်း။ သူများက- ဒိုးပြေးမည်ဟုဆိုလျှင်၊ ငါက၊ ရှေ့မှ-အင်

ဖဲလုပ်နိုင်သည်- ဟူသောဥပမာ- ဥပမာယူတို့ဖြင့် စပ်ဆိုထားခြင်းဖြစ်လေသည်။)

ထုတ်ချောက် = (ပေါ) တောက်လျှောက်။ (ထုတ်ချောက်-ကိုဖြေ ဆိုခဲ့ပြီးပြီ။)

ထင်တုံမှပေါက်မဟဲ့ = အမြန်သွားရောက်၍ သံတော်ဦး တင် နိုင်မှသာလျှင်၊ နောင်စောင့်၏ ရှေ့နားတော်ကြားမည်။ တံ- မှားတည့်-နှင့်တူ၍၊ အမြန်-ဟုဆိုလိုသည်။)

ချက်မပါဘဲ = ထုထောင်းထားသော အချက်ဖြစ်သည့် အမှတ်အသား မပါဘဲ။

ကျောပလာခွေ = အကြောင်းမရှိဘဲ သက်သက်သား ကျောပေါ်တွင် ခွေထားသည့် ထုံးခွေ။ (ပလာခွေ- မှာ၊ အချောင်ခွေရခြင်း ပင်ဖြစ်၍ ထုံးခွေတမ်း သုံးပုံဖဲ ကစားကြရာ၊ လုံးဝဖူး-မရဘဲ- ထုံးခွေခံရခြင်း စကားမှ လာသော စကား ဖြစ်သည်။ ထိုတွင်၊ ပလာခွေခံရပုံမှာ၊ သုံးပုံဖဲသည် ၂၄ ပြားရှိ၍၊ ၎င်း ၂၄ ပြားကို- သုံးပုံ-ပုံကော၊ တယောက်လျှင်၊ ၈ ပြားကျစီ အနံစာ အမှတ် အသား အတိုင်း ယူကြရ၏။ ထို ၂၄ ပြားတွင်၊ အစဉ်လိုက် မြန်မာဘက်မှ အကြီးဆုံးဖြစ်သည့် ၁၂ - ပေါက်ရှိသော ထင်ဖဲ ၂ ချပ်။ ထို့အောက် ၂ ပေါက်သာရှိသော တီဖဲ ၂ ချပ်။ ထို့အောက် ယင်း-ဟု ခေါ်သော၊ ၈ ပေါက်ဖဲ ၂ ချပ်။ ထို့အောက် ဝေါ-ဟု ခေါ်သည့် ၄ ပေါက်ရှိဖဲ ၂ ချပ်။ ထို့အောက်၊ ဖဲအိုး-ဟု ခေါ်သည့် ၁၀ ပေါက် ရှိသော ဖဲအိုး ၂ ချပ်။ ထို့အောက်၊ ဆင့်ဇံခေါ်သည့် အပိုင် ၆ ပေါက်ဖဲ ၂ ချပ်။ ထို့အောက် အငယ်ဆုံး ဖြစ်သော၊ ကတင် ဟု ခေါ်သည့် ၄- ပေါက်ဖဲ ၂ ချပ်တို့ဖြစ်သည်။ ဒုတိယ ရှမ်းဘက်မှာ - အကြီးဆုံးဖဲဟု ဆိုအပ်သော၊ ကျူးစုံ။ ထို့အောက် - ပါဘင်းစုံ။ ထို့အောက် စီတင်းစုံ။ ထို့အောက် ၅ ပေါက်စုံ။ ဆိုပြင် ၆ ပေါက် မနှင့်-၃ပေါက်ချွန်းဟု ရှိရာ၊ ထိုမြန်မာဘက်၊ ရှမ်းဘက်

အစဉ်လိုက် ပြုခဲ့ပြီးသော ဖဲဘို အဆင့်ဆင့် အားဖြင့်၊ သူ့ဘက် နှင့်သူ တချပ်ချင်းဖြစ်လျှင်- တချပ်ချင်း၊ စုံဖြစ်လျှင်- စုံချင်းသာ ရိုက်နိုင်၍၊ တချပ်ဖြစ်လျှင်- တချပ်ချင်းသာ ရိုက်နိုင်လေသည်။ ထိုတွင်၊ ရှမ်းဘက်မှ- စီတင်းပေါက်နှင့်- ဖိ ပေါက်မကိုတွဲလျှင်- မိုးကြိုးဘုခေါ်၍၊ ၅ ပေါက်ချွန်းနှင့် ၃ ပေါက်ချွန်းကို တွဲလျှင်၊ ရှောတိုးဟုဖြစ်ကာ။ ရှောတိုးကို- မိုးကြိုးကနိုင်သည်။ ထို့ပြင် ရှေးဦးစွာ၊ ခေါင်သမားက ဖိ ပေါက်မနှင့်- ၃ ပေါက်ချွန်းကို တွဲ၍ ထွက်လျှင်၊ မင်္ဂလာဆန်တောင်း ဟု ခေါ်သဖြင့်၊ ၎င်းကို မည်သည့်ဖဲကမှ မရိုက်နိုင်ဘဲ၊ သေ၍သာပေးရသည်။ အကယ် ၍- ထို ဖိ ပေါက်မနှင့်- ၃ ပေါက်ချွန်းတွဲသည့် မင်္ဂလာကို-ရိုက် နေရင်း၊ အသယ်မှဖြတ်၍ ထွက်လာလျှင်၊ ၅ ပေါက်စုံ ကသော် ၎င်း။ ဆီတင်းစုံ ကသော်၎င်း။ ပါတင်းစုံကသော်၎င်း။ ကျူးစုံ ကသော်၎င်း ရိုက်ယူနိုင်သည်။

ထိုသို့သိပြီးမှသာလျှင် - ပလာ ခွေ အကြောင်းကို သိအပ်၏။ ပလာ ခွေ ခံရသည်မှာ၊ ဖဲ သုံးပြား - တထပ်ကို- တဖူးဟု ခေါ်ရာ၊ လိုတဖူး မရဘဲ၊ မိမိက တောက်လျှောက် ထေပေးနေရသဖြင့်၊ ဖူး တဖူးမရဘဲ ထုံး ခွေ ခံ ရသည် ကို၊ ပလာ ခွေ ဟု ခေါ်၏။ ဥပမာ။ တဖူးကို တခွေဆိုလျှင်၊ အခွေကလေးဖြစ်၍၊ ထုံးခွေမှာ အခွေကြီး ဖြစ်သဖြင့်၊ စုံပေါင်း လိုက်သည် ရှိသော် ထိုသုံးခွေအရာ၊ မျက်နှာမှာ၊ ဘီလူးရုပ် ကဲ့သို့ ဖြစ်သွားအောင် ခွေသဖြင့်၊ သုံးခွေဘီလူး - ဟု ခေါ်လေသည်။ ထိုသို့မိမိက ပြန်လှန်ချေပခြင်းမပြုနိုင်ဘဲ၊ အခွေချင်သက်သက်ခံရသဖြင့် သုံးပုံခွေရိုက်သော ဝေါဟာရမှ ယူ၍၊ ပလာခွေ-ဟု သုံးနှုန်း ထားခြင်း ဖြစ်သည်။

ပလာ ခွေ ခံ ရ ပုံမှာ၊ ဖေါ် ပြ ပါ သုံးပုံဖဲ ရှစ်ချပ်တို့တွင်၊ မိမိမှာ၊ အကြီးဆုံး ဖြစ်သော၊ ထင် တချပ် နှင့် တီစုံ၊ ယင်းစုံ ကျူးစာချပ် နှင့် ပါတင်းစုံ ဟု ဖဲ ကြီး ၈ ချပ် ကို ရထား စေ ကာမူ၊ မိမိမှာ ရှေး ဦးစွာ မထွက် ရ သဖြင့်၊ ဝါ၊ ဖဲ မ ခင်း ရ သဖြင့်၊ ပထမ ရှေးဦးစွာ

ထွက်သောသူက၊ ထင်-ကျူးကိုခင်း၏။ ထိုအခါ ဖေါ်ပြပြီးသောသူက- မရိုက်နိုင်သဖြင့်၊ ယင်းစုံကို ထေပေးရ၏။ နောက် ခေါင်သမားကပင် ဆက်လက်၍၊ ရှောတိုးနှင့် မိုးကြိုးတို့ကို ဆက်၍ ခင်း၏။ ဆိုပြီးသော ဖဲကြီးပါသူမှာ၊ ယခု ခင်းသောသည့်၊ စုံတော့ဖြင့် နောက်ထပ် ကျန်မှာ မဟုတ်ဘူးထင်၍၊ ထင်နှင့်ကျူးကို ကိုင်ထားကာ၊ တီစုံနှင့်ပါတင်းစုံတို့ ကို ထေပေးလိုက်၏။ နောက်ဆုံးတွင် ယခင်လူက၊ ကုတင်စုံကို ဆက်၍ ခင်းလိုက်ရာ၊ မိမိမှာ-ဖဲကြီးပင် ရှိသော်လည်း။ ပလာစုံ မရှိတော့သဖြင့်- မရိုက်နိုင်ဘဲ လေးဘက် ပါလျက်သားနှင့် တဖူးမှ မရဘဲ ရှုံး၍၊ ထုံးခွေ ကြီး ခံ ရ လေ တော့သဖြင့်၊ ပလာ ခွေ ခံရ လေတော့သည်။ ။ သည် ကိုရည်ရှယ်၍၊ ကျောပလာခွေ-ဟု စပ်ဆိုခြင်း ဖြစ်သည်။ ဒေဝကုမ္ဘန် ပြဇာတ်၌လည်း-ပလာခွေငြားရလျှင်-ဟု ဆရာကြီး ဦးကြင်ဥ-ပင်စပ်ဆို လျက်ရှိသည်။ ထိုကြောင့် စလေ ဦးပုည၏- စလေခွေ ပြဇာတ်၌ “ပါလိုက်တဲ့ ဖဲငယ်။ ။ ထင်၊ ကျူး၊ တီစုံနှင့်၊ ပါတင်းစုံ၊ ယင်းစုံဖက်ပါ လို့။ သည်ချက်တွင်-ပါစင်ဖမ်းမယ်၊ မှန်းတံ့စိတ်ကယ်။ ။ ဘွေဆော် မှာ-ကျူး၊ ထင် ဆင့်လာလို့။ ယင်းစုံကို- ချခါလှယ်၊ ကျယ်မယ်လို့ ငွါ ဟုန်း။ ။ ရှောတိုးပုံပြင်၊ မိုးကြိုး-တဖုံဆင်တော့၊ စုံသည်မြင် - ရှိပြီဘူး ရယ်လို့။ ထင်၊ ကျူး၊ ကို ကိုင်ကာ ချန်မိတယ်။ နောက်တဖန် စုံကုတင် ကြောင့်၊ ကုန်အစင် ထေကာပေးလိုက်ရာ၊ အမယ်မင်း...လေးဘက်နှင့် ရှုံး” ဟူ၍ စပ်ဆိုလျက် ရှိလေသည်။)

ရာဇဇာတ်ခတ် = မင်း၏ အမိန့် အရာ၊ နာကျင်စွာ ပုတ်ခတ်ထောင်း ထခြင်း။

တောက်လျှောက်စကားပြေ

ဆိုးသွမ်းကပ်ဖဲသည့် နေရာတွင်၊ သူများထက်ချွန်၍၊ တရားမရှိဘဲ- အရှုံးတိုက်လွန်းလှသည့်- ငါ၏ကျွန်မိုက် ဘိုးတို့။ ။ ဥပမာနှိုင်းခြင်း၌ရ မည်ဆိုလျှင်၊ ငါတို့မှာ၊ ချိုးဥကလေးများကဲ့သို့ အမိတရာ၊ သားငယ်သာ ဖြစ်၍၊ အလွန်တရာမှ ချစ်ခင် ကြင်နာကြလေသည်။ သဘောရှိသော

ငါတို့သားအမိ နှစ်ယောက်၏ အပေါ်၌၊ ဘခမည်းတော် ကမ္မ-
ထောက်ထား ညွှာတာခြင်း မရှိရုံသာမက၊ သစ္စာမတည်ဘဲ-ချို့လွင်း
ကာ-သူကမ္မအလျင်စသို့ စိမ်းကားပြီဘဲ၊ ငါကလည်း ဒုတ္တရ ကဲ့သို့
စိမ်းလိုက်ရဦးမှာပေါ့။ တနည်းအားဖြင့်၊ ချစ်စိမ်းနှင့် မိဿလင်ကဲ့သို့၊
သူက ချစ်ခင် ကြင်နာခြင်းရှိမှ ငါကလည်း၊ ချစ်ခင်ကြင်နာခြင်း ရှိရ
ပေးမည်။ ထို့ကြောင့် ငါပါပတ်နိ၏ သဘောကို ပြရလျှင်၊ သူတပါး
အပေါ်၌၊ မထီလေးစား လုပ်သည့် နေရာမှာ သာမည မဟုတ်ဘဲ၊
ထဆင်ထူးပေါ်တွင်-လုံးကြီးတင် ဆံခတ်သည့်-ထီပင်ဖြစ်၍၊ မထီလေး
စားကြောင်းကား ထင်ရှားအောင် (ပိုစတာဆိုင်းဘုတ်ဆွဲ၍) ပြုလုပ်
နိုင်သော ရွှေကျောင်းသား ဖြစ်ကြောင်း ပြနိုင်သည်။ ထိုမှ တပါး၊
သူတပါးက ကောင်းကင်သို့ ချံနိုင်သည့်ဟုဆိုလျှင်၊ ငါကတော့-သူတို့
ထက် ပိုနိုင်သဖြင့် မိုးစွေငှက်ဟု မှတ်ရမည်။ ဤကဲ့သို့ ညစ်တေသည့်
နေရာတွင် သားရေနားကဲ့သို့ ပြုတတ်သော သူဖြစ်ကြောင်း မှတ်အပ်
၏။ ထိုသို့ခိုးပြေးသည့် နေရာတွင်လည်း-ကပ်ဖဲပြုသည် သဘောဖြင့်-
မူးယစ်သောက်စား နေသည့် ငါ၏ အဖြစ် အပျက် အဆစ် အပိုင်း
အကြောင်းတို့ကို၊ နောင်တော်ဇေယျသိန်မင်း၏ ရွှေနားတော်ကြားရန်-
လျှင်မြန်စွာသွားရောက်၍ သံတော်ဦး တင်နိုင်မှသာလျှင် ပေါက်ရောက်
မည်ဟံ့။ ။ ထို့ကြောင့် ငါ၏ ကျွန်များ သတိပြုထားရမည်မှာ။ နောင်
တော်ထံက အခေါ်တော် အဖြစ်ဖြင့်၊ တယောက်တည်း စေလွှတ်သည်
ဖြစ်စေ၊ နှစ်ယောက်ပင် စေလွှတ်သည် ဖြစ်စေ၊ သုံးယောက်ပင်
စေလွှတ်သည် ဖြစ်စေ၊ လေးယောက်ပင် စေလွှတ်သည် ဖြစ်စေ၊
ဝါ၊ တယောက်တည်း ဖြစ်စေ၊ နှစ်ယောက် တတို့၊ သုံးယောက်တတို့၊
လေးယောက် တတို့ ဖြစ်စေ - စေလွှတ် အခေါ်ခိုင်းသည် ဖြစ်ပါစေ၊
သည်ကဲ့သို့ အခေါက်ခေါက် အခါခါ အခေါ်တော်များ ပေါက်ရောက်
၍လာခဲ့လျှင်၊ ထိုအခေါ်တော်များ၏ ကျော့ ရင်ဘတ်တို့မှာ၊ အမှတ်
အသား ဒဏ်ရာဒဏ်ချက် မထင်စေဘဲ၊ အကျိုးအကြောင်း မဆက်စပ်
သည့် ပလာခွေ သဘောမျိုးဖြင့်၊ တတောင်နှင့် နှိပ်စက် ထောင်း ထု
သောအရာ မပါစေဘဲ - ထိုကျော့ ရင်ဘတ်တို့ကို ကွက် လပ်မ ကျန်ရ

အောင် သောင်းထုနှိပ်စက် ကြရမည်။ ထိုသို့ ထုထေ ငင်း ချက်တို့မှာ၊
ကျော့ ရင်ဘတ်တို့ ကွက်၊ အကွက်လပ်ကျန်ကာ မသွားကြပေစေနှင့်။ မသ
ရုံသာ ချန်ထား၍၊ ရင်ဘတ်ကို လှန်ပြီးလျှင်၊ နာကျင်လောက်အောင်
မင်းပေးသည့်ဒဏ်ကို ခတ်တော်မူမထံ-ဟု ဆိုလိုပေသည်။ (ဤအ
ပိုင်း၏ ရေးသားထားပုံမှာ၊ ကွက်ကွက်ကွင်းကွင်း ရှိလှသဖြင့်၊ လူမိုက်
ရှင်ပေါ်လွင်လှပေ၏)။

ဓမ္မိးချိုးသဖြန်၏ခက်ဆစ်အဖြေ

ပိုကရီ = ပိုကာရီကာ။ (ပို၍-ရီ၍။ ရီ-မှာ၊ ရ-နှင့်-လတို့ ပြောင်းလွှဲနိုင်သ
ဖြင့်၊ လို-ဟု ဖြစ်နိုင်၏။ ပိုကာ-လိုကာ-ဟု ဆိုလိုသည်)။

သည် ဂိုယ်ငယ် ကြာရင်လဲချသည့် = ငါ၏ ကိုယ်မှာ ကြာရှည်လျှင်-ယိုဉ်
လဲရချေ၍။

သာတွဲထုလို့ = အသာကလေး တွဲမ၍ ထုလို့ပါဦး။

ခေါင်ရေပြန် = အပြန်ပြန်ပြု၍ ဆုတက်နေသော ခေါင်ရေ၊ (ခေါင်ရေ-
ဟူသော စကားမှာ၊ မြန်မာတို့က ခေါ်သောစကား ဖြစ်သည်။
ခေါင်-အရ၊ ကြာရှည်စွာ စိမ်၍ထားသော အရည်ဟု ဆိုလိုပေ
သည်။ ထိုခေါင်-မှာ၊ ကောက်ညှင်းဖြစ်၍၊ ၎င်းကို အရင်းခံ
ထားကာ၊ ခြောက်လဲဖြစ်စေ၊ တနှစ်ဖြစ်စေ- စိမ်ရသော စိမ်ရေ
တချိုး ဖြစ်လေသည်။ ၃-နှစ် စိမ်သဖြင့်၊ အကောင်းဆုံးဖြစ်သော
ခေါင်ရေကို၊ ၃-နှစ် ခေါင်- ဟု ခေါ်ကြ၏။ ထိုခေါင်ရေကို
သောက်သုံးသော သူတို့မှာ၊ ချင်း၊ ကချင်- စသော လူမျိုးတို့
သောက်ရင် ဖြစ်သည်။ ထိုကြောင့် ချင်းဘာသာ၌၊ နူး- ဟူ၍
သာ ခေါ်လေသည်။ ၎င်းကို၊ ချင်းဘာသာအတိုင်း - ဝါကျ
ပြုလုပ် သော် "နူးအအေ" ဟု ဝါကျ ပြုလုပ်ကာ "ခေါင်ရေ
သောက်ရအောင်" ဟု မြန်မာလို ပြန်ဆိုရာ၌။

စိန်မြှင်လေပေါက်မှာ = စိန်- စသော ရတနာတို့ဖြင့် စိခြယ်ထားသည့် လေသောက်-ပြုတင်းပေါက်တွင် မြှအိုးနှင့်။ (မြှ-မှာ၊ မြှအိုး-ကို ဆိုလိုသည်။ ထန်းရည်၊ ခေါင်ရည်၊ ဓနိရည်တို့ကို ထည့်သောက် သောအိုးပင် ဖြစ်လေသည်။) လေပေါက်-ကား၊ လေသောက် တံခါးပြုတင်းပေါက်-ကို ဆိုလိုသည်။

ကျွမ်းမှောက်ချည်း = ကျွမ်းထိုးမှောက်ခုံ ဖြစ်ချေချ။ (ဤအထိကို၊ ခွေးချိုး သဖြန်တပုဒ်- ဟူ၍ မှတ်ရမည်။ ဤခွေးချိုး စပ်နည်းကို ဖေါပြုရ လျှင်၊ နှစ်ပုဒ်-နှစ်သစ် ဖြင့် ချိုးအပ်သောကြောင့်၊ ခွေးချိုး-ဟူ၍ ၎င်း၊ နှစ်သစ်ချိုးဟူ၍ ၎င်း၊ အသံကို-ဖြန်၍ ပြေပြစ်စွာ ဆိုရသော ကြောင့်၊ သဖြန်-ဟူ၍ အမည်ပေးခြင်း ဖြစ်လေသည်။ ထိုနှစ် သစ်ချိုးတွင်၊ ကာရန်ကြီး၊ ကာရန်ငယ်-ဟူ၍ နှစ်မျိုးရှိရာ၊ ကာ ရန်ကြီးမှာ၊ အရေးကြီးသော အချက် ဖြစ်၍၊ ကာရန် ငယ်မှာ သင့်သလို စပ်သွားနိုင်၏။ ဤ ၁ နံပါတ် အပိုဒ် ခွေးချိုးတွင်၊ လွှဲ-နှင့်၊ ငဲ့- မှာ၊ ကာရန်ကြီးဖြစ်၍၊ လွှဲ-ကား၊ အခံ၊ ငဲ့-ကား၊ အအုပ်-ဟု မှတ်သားရမည်။ ကာရန် ငယ်များမှာ ရှိ-ကို ကိုယ်- နှင့် အုပ်၍၊ လဲ-ကို၊ တွဲ-ဖြင့် ၎င်း၊ ပျံ-ကို၊ ခံ-ဖြင့် ၎င်း၊ ပေါက်- ကို၊ မှောက်-ဖြင့် ၎င်း၊ အခံ-မှာ အုပ်၍ထားခြင်း ဖြစ်လေသည်။ ရှေ့အပိုဒ်များကိုလည်း၊ ထိုနည်းအတိုင်း ထိကြပါလေ။)

ဤ ၁ နံပါတ် ခွေးချိုးသဖြန်၏ ဆိုလိုရင်း စကားပြေမှာ။ ငါ-ပါပ ဟိန်၏ ကိုယ်ကာယမှာ၊ အလွန်ပင် မူးယစ်လှသဖြင့်၊ ပိုကာရိကာ ဖြစ်ပြီးလျှင်၊ ကိုယ်ကိုပင်မထိမ်းနိုင်တော့ပါ။ ဤအတိုင်းသာ ကြာရှည်စွာ နေရလျှင်၊ ယိုင်လဲ၍ သွားချေတာ့မည်။ ထို့ကြောင့်-အသာကလေး တွဲထုလှုံ ကြပါဦး။ အပြန်ပြန်မြုလုပ်ထားသော ခေါင်ရေကို၊ မြှအိုးတွင် ထည့်၍၊ စိန်-စသောရတနာတို့ဖြင့် စိခြယ်မွမ်းမံ၍ ထားသည့် မြှတင်း ပေါက်မှာနေကာ-စိမ်ယူသောက်နေသည်မှာလည်း၊ ကျွမ်းထိုးမှောက်ခုံ ဖြစ်ရချေတော့မည်-ဟု ဆိုလိုပေသည်။

အသေးစိတ်ခက်ဆစ်အဖြေ

မင်းလွှ် = တောက်ပရာတွင်-ဘုရင်။ ဝါ၊ လွန်ကဲစွာ တောက်ပခြင်း။ “ဝေလွင်လွင်၊ ရွှေသင်- ဟိုပင်မြင့်ဆီက” ဟူသော ဂ-စားကို ထောက်ပါ။ လွင်-မှာ၊ လွင့်-မှလာသော စကားဖြစ်၍၊ အရောင် တို့ လွင့်နေခြင်း၊ တောက်ပ၍နေခြင်းကိုဆိုလိုပေသည်။ လွန်ကဲစွာ တောက်ပသည်- ဟု ဆိုလို၏။ (ထိမထင်- ကို၊ နောက်က-ဖြေ ခဲ့ပြီးပြီ။)

အို...ခုပျော်တုန်း = အို... ယခုတိုင်အောင်ပင် ပျော်ပါး၍ နေတုန်း ဖြစ်သည်။ (အို-မှာ၊ အာ မေ ငိုတ် ဖြစ် ၏။ အာ မေ ငိုတ်- အကြောင်းကို၊ နောက်က-ဖြေခဲ့ပြီ။)

ဖန်ဘူးငယ်လှောင် = ဖန်ပုလင်းဖြင့် လှောင်ထားသည်။

ပယင်းရောင် = ရတနာတမျိုး ဖြစ်သော ပယင်း၏ အရောင်။ ဆိုပယင်း ရောင်-မှာ၊ အဝါရောင်လည်း မဟုတ်၊ အနီ ရောင်လည်း မဟုတ်ဘဲ၊ ၎င်းနှစ်မျိုးစပ်နေသော အရောင်ဖြစ်သည်။ နီဝါရင့်။

ချိုမြိန် = ချိုသော အမြိုက်အရသာ။ (မြိုက်-မှာ၊ မအို မသေနိုင်သော အခရိတ-ဖြစ်ကြောင်းကို၊ နောက်က ဖြေခဲ့ပြီ။)

နန်းကြိုက်မို့သုံး = ရွှေနန်းတော်သူ- ရွှေနန်းတော်သားတို့ ကြိုက်နှစ်သက် ကြသည့် အရက်ဖြစ်သည့် အတွက်၊ ငါလည်းသုံးစွဲသည်။

ဤ ၂ နံပါတ် ခွေးချိုး၏ ဆိုလိုရင်း စကားပြေမှာ။ လွန်ကဲသော အရောင် အဆင်းနှင့် တကွ၊ နုပျိုလှသည့်- ငါပါပဟိန်စင်းသားမှာ၊ မည်သူ့ကိုမှ ဂရုစိုက်ခြင်းမပြုဘဲ၊ အို... ကွာ၊ ယခုအခါ၌၊ ပျော်ပါး နေတုန်းပင် ဖြစ်သည်။ အဘယ် ကဲ့သို့ ပျော်ပါး၍ နေပါသနည်း-ဟု ဆိုသော်၊ ဖန်ဘူးထည်းတွင် လှောင်၍ ထားသော၊ ပယင်းရောင်ထမန သည့်-ချိုလှသော အသက်ရှည်ဆေး သဘွယ် တင့်တယ်ကာ၊ ရွှေနန်း တွင်း အကြိုက်ဖြစ်သော အရက်ဖြစ်၍၊ ပါပဟိန်ဖြစ်သော၊ ငါလည်း-သုံး စွဲခြင်း ဖြစ်လေသည်။

အသေးစိတ်ခက်ဆစ်အဖြေ

တိုင်းပြည် ဘမင်း = ဘခင် သဘွယ် ဒုနပ်ချုပ်ရသော တိုင်းပြည် ကြီး၏ မင်းတရား။ တိုင်းသူ ပြည်သား၊ လူအများတို့ အပေါ်တွင်၊ ဘခင်သဘွယ်ဒုနပ်ချုပ်သောမင်း။

သွေယွင်းစောင်းရွဲ့ = ရှောင်သွေယွင်းမှား၍-ရွဲ့စောင်းခြင်း။

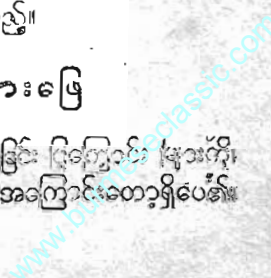
ကြွအန်ဆဲ့ ငါး = ကြွဖြင့်ကစားခြင်းတဆယ် ငါးမျိုး။ အန်ဖြင့်ကစားခြင်း တဆယ် ငါးမျိုး။ တနည်း၊ ကြွအန်ကစားခြင်း ၁၅ မျိုး + (ကြွ-ဟူသော၊ စကားရင်းမှာ) ၎င်း၏အစေ့ များကို အပေါ်မှ ခွက်နှင့်ဖြစ်စေ၊ လက်နှင့်ဖြစ်စေ သွန်ချလိုက်ရာ၊ ကြွကျလာဘိ သကဲ့သို့သဘောရှိသောကြောင့်၊ ကြွ-ဟုခေါ်၏။ ထို့ကြောင့် ကြွကောင်၊ ကြွစေ့၊ ကြွသတ္တဝါ - ဟု ခေါ်လေသည်။ အရောင်ကို အစွဲပြု၍ ခေါ်ခြင်းမဟုတ်၊ နောင်အခါ၌၊ အရောင် အဆင်းကို အကြောင်း ပြု၍၊ ဆေးပြု သည်ကို- ကြွဆေး ဟု ခေါ်ကြလေသည်။ အန်-မှာလက်သည်းမှဖြစ်စေ၊ ကျည်တောက် ထည်းမှ ဖြစ်စေ၊ ခွက်ထည်းမှ ဖြစ်စေ၊ အပြင်သို့ အန်ထွက် အောင် ပြုလုပ်ပြီးမှ၊ အပွင့်ဦးရေကို ဘတ် ရသော ကြောင့်၊ အန်-ဟု ခေါ်လေသည်။ ထိုကြွအန်ပစ်နည်းမျိုးမှာ၊ တဆယ် ငါးမျိုးရှိ၍၊ ရှေ့တွင်၊ ဇေယျသိန်မင်းက၊ ဆက်၍ ပြောဆိုသည့် အပိုင်းလည်း “အန်ခတ်ဆယ် ငါး” ဟူ၍ ၎င်းနာနာဆန္ဒရှိ တွင် “ကင်းလွတ်ကွာရှု၊ ညီနောင်ခဲနှင့်၊ ဖြဲဆယ် ငါးကြွ” ဟု မှ်ရွေးဆရာတော်စပ်ဆိုခဲ့လေသည်။ ။ ဤကစားနည်းမျိုးကား၊ အိန္ဒိယမှ လာသည်မဟုတ်၊ တရုတ်ပြည်မှ လာသော ကစားမျိုး ဖြစ်လေသည်။ ကစားနည်းအရေ အတွက် ကိုကား-မတွေ့ရ သေးပေ။ အသျှင်မဟာရဋ္ဌသာရ၏ ကိုယ်ရည်သွေးဖြစ်သော “ကြိတုကဆန္ဒ” ချီရတု၌လည်း “ကြိတုကဆန္ဒ၊ ငယ်ကသောခါ၊ ဇော်ရှင် ရာသား၊ အဋ္ဌာရသ၊ ဟူသမျှကို၊ တတ်ရုံသော်လည်း၊ ကောင်းသည်ချည်းဟု၊ ထုံးနည်း မှတ်မိ၊ ဝမ်းဝယ်ကျိ၍၊ သတိ

ဋ္ဌာန်၊ ကြွအန် စစ်တုရင်း၊ စကြောပြင်နှင့်၊ ပဲသင် ယာယီ၊ စုံစိ သောဖြစ်၊ တံကျစ်နှင့်ကျား၊ အသွားထူးဆန်း၊ မီးပန်းဆယ် လုပ်၊ ပဲဆုပ်ဟူသည်၊ ပတီးလည်နှင့်၊ ကြိစည်ခက်လှ၊ သေသ ပိဇ္ဇာ၊ သင်္ချာဆိုနည်း၊ ကွမ်းစည်းဖို့ဝေ၊ မြိုင်ခြေတောထံ၊ ဝါပျံ ကြက်ဥ၊ မြင်းပေါ်လှနှင့်၊ သုံးခုဆယ်မြောက်၊ ခွဲပေါက်စိတ်ဝက်၊ ကြွတက်ဆယား၊ ဘုရားရှိခိုး၊ ကစားမျိုးကို” ဟူ၍ပြရာ၌လည်း၊ အရေအတွက်နှင့်မပြေချေ။

- ချင့်ဇာတိ = သင်း၏အဖြစ်။
- မဆွ = (ပေါ) ရှေးဦးရှေးဗျား။
- ကာလ = (ပါ) အချိန်အခါ။
- ဘရူကိုက်နာ = ဘခမည်းတော် မြဟူသူသဟံမင်းကြီး၏ လက်၌၊ ပေါက် ရောက်လာသော ခုကိုက်နာ။
- မာတာ = (ပါ) မိ င်။
- ဂိုဏ်ကျေး = ဂိုဏ်ကျေးဇူး။
- တကျေးဇူး = ကျေးဇူးတခု။
- ဝိုးနှယ်မွေး = ဝိုးချည်ချင်ထွက်သော ဝိုးကောင်ငယ်ကလေးကိုနူးညံ့စွာ မွေးမြူခြင်း။ (ထို့အတူ ကလေးကိုလည်း - မိခင်တို့က မွေးမြူ ရခြင်း)။
- အာနိ = (ပါပျက်) အာနိသံသ = အကျိုးဆက်။
- ထောက်ချီ = များစွာထောက်ထားခြင်း။ (ချီ-မှာ၊ အခါလ-ပါဠိမှ လာ ကြောင်းကို၊ နောက်ကဖြေဆိုခဲ့ပြီးပြီ)။
- နောင်လည်းနောင်ရင်း = ငါ့မှာ-နောင်တော်အရင်းလည်းဖြစ်သည်။
- ပြည့်ရှင်မင်း = ငါ့မှာ-ပြည့်ရှင်မင်းလည်းဖြစ်သည်။

တောက်လျှောက်စကားဖြေ

ဓမ္မဒြ... နှမ်းနယ်အောင် ချေမှန်းနိုင်စက်ခြင်း ပြကြောင်း၊ နားကို၊ ဝန်တိုက်-ငါ့အားလျှောက်ထားကြသည်မှာ၊ အကြောင်းတော့ရှိပေ၏။

အဘယ်သို့သော အကြောင်းနည်းဟူမူ၊ ဘခမည်းတော်မင်းတရားကြီးက- ငါ၏ညီတော်လတ်ဖြစ်သော၊ ပါပဟိန်အား- ထီးနန်းကို မအပ်နှင်းသောကြောင့် ဤကဲ့သို့ ယွင်းမှားရှောင်သွေရှံ့စောင်းသော သဘောဖြင့် အငြိအမူတို့ကိုပြုကာ၊ တဆယ် နှင့် ငါးမျိုးသောကြောအန်တို့ကို ကစားရုံ သါမက၊ မူးယစ်စေတတ်သော အရာတို့ကိုလည်း ကျူးလွန်လိုက်စားကာ၊ တရားမရှိဘဲကပ်ဖဲ သဘောမျိုးဖြင့်၊ ဆိုးသွမ်းညစ်ညစ် သောအမှုကို ပြုခြင်းသာဖြစ်ပေသည်။ ဤကဲ့သို့သင်း၏ဆိုးသွမ်းသော အကျင့်ရှိကြောင်းကို၊ ငါ့မှာ- သိပြီးသားပင်ဖြစ်၍၊ ကျယ်ဝန်းများပြားသော ထိုအကြောင်းများကိုပင်၊ အမတ်တို့က- ထပ်လောင်းကာ သံတော်ဦးတင်ကြ၍- သိဟောင်းဥှင်ထပ်လောင်းကာ တင်ကြခြင်းဖြစ်သော်ငြားလည်း၊ ၁-ရှေးဦးမဆွဲ။ ပထမအချက်မှာ၊ အထက်ကာလကပင်၊ ဘခမည်းတော် ဗြဟ္မာသားမင်းကြီး၏လက်တွင်၊ စွဲကပ်လာသည့် ခုကိုက်နာကို- သူ၏မိခင်က၊ ခံတွင်း ငြင့်ငုံ၍- ပြုဘူးသော ကျေးဇူးကြောင့်၊ ဘခမည်းတော်မှာ- ခမ်းသာရာရဘူးခဲ့သည်ဖြစ်၍၊ ထိုသို့ပြုဘူးသော ကျေးဇူးသည်လည်း- ကျေးဇူးတန်ဖြစ်၏။ ၂-ထစ်ငေါ်ခြင်းမရှိဘဲ- သာသာကြည်ကြည်နှင့်ပင်၊ ငါ၏ညီတော် ငယ်ဖြစ်သော၊ အသန္တန်မင်းသားကလေးအား၊ နို့ချိုကျေးမည့်သူ- အမိခွဲခြစ်နေရာ၌၊ အသက်ရှည်အောင် ချီအေးသော နို့ရည်ကို- သူ၏မိခင်ဖြစ်သော မြောက်နန်းမိဘုရားက၊ ပိုးမွှေးသလို- ယုယစွာမွှေး၍၊ ကျေးမွှေးခွဲဘူးပေသည့် ကျေးဇူးမှာလည်း၊ ကျေးဇူးတန်ပင်ဖြစ်ချေသည်။ ဤကဲ့သို့ကျေးဇူး နှစ်မျိုးရှိသော အကျိုးဆက်တို့ကို များစွာပင် ဝေဘန်ထောက်ထားရမည်လည်း တကြောင်း၊ ငါ့မှာလည်း၊ ပါပဟိန်နှင့် မိကွဲဘတု- သားကြီးဖြစ်၍၊ နောင်တော်ရင်းလည်း ဖြစ်သည်တကြောင်း၊ ၃-တိုင်းပြည်အုပ်ချုပ်မင်းလုပ်တော်မူသော အရှင်သခင်လည်း ဖြစ်သည်ကတကြောင်း၊ ဤကဲ့သို့သော အကြောင်းကြောင်းတို့ကို ထောက်ထား၍၊ မင်းဘုင့်တရားဆယ်ပါးတွင်၊ ၉-ခု မြောက်ဖြစ်၍၊ သူတပါး တို့သည်- သ ငြးမခံနိုင်သည့်အရာကို၊ သည်းခံရမည်ဖြစ်၍၊ တက်ကြွနေသော မာန်မာနတို့ကို လျော့ရဦးတော့မည်- ဟု ဆိုလိုသည်။ ဤသို့ဆိုပြီးလျှင်-

စာကိုယ်

ဝန်တို့ကို ဇေယျသိန် မင်းဆိုစေ။ ။ ရှေ့ နောက် ထိုင်းထွား၊ အရာရာကို၊ ပညာကပိ၊ မြော်မြင်သိ၊ ပြည်ကြီး စဉ်းချိန်၊ သုခမိန်တို့။ ။ ပါပဟိန် ဘွဲ့နာမနှင့်၊ တဘဘက်မှတ်၊ ညီတော် လတ် သည်၊ အနံ့ခတ်ဆယ် ငါး၊ သောက်အစားနှင့်၊ တရားမသိ၊ ဆိုးသွမ်းဘ်ဟု၊ ဦးရှိပန် ဆက်၊ တင်လျှောက်ချက်မှာ၊ ငါ့စက်ရိပ်ခို၊ ညီအစ်ကိုမို့၊ အလိုတစ်၊ လိုက်မှန်းသိ၍၊ အမိနှင့်သား၊ ကဲ့အလားသို့၊ သောက်စားဘာသာ၊ ပျော်မွေ့ရှာ၊ လိမ်မာနွဲ့ဆိုး- ဆိုးလေသည်။ ။ ငါ့နောင်အားကို၊ နွဲ့ဆိုး- ဆိုးလည်း ဆိုးညစ်ပစေ။ ဧတင်းသတ်ရိုက် နှုတ်၊ တကြိမ်ထွက်နှင့်၊ ညီသက်ဝေကို၊ ဗေဗယုသာသေးတကား။ သွား၍ အမြန်၊ နောက်တဖန်၊ ထပ်မံ၍ ခေါ်ချေကြ- မှူးမတ်များ။

အသေးစိတ်စကားပြေ

ရှေ့နောက်ဘိုင်းထွား = ရှေ့ရေးနောက်ရေးတို့ကိုတိုင်းထွား၍၊
 တပိ = (ပါ)ကနား၊ သက်ဘတို့ ဘိုသီးကုံးဖွဲ့နွဲ့တတ်သူ။ (ထိုကပိကိုကား လေးမျိုးရှိ၏။ ၎င်းတို့မှာ၊ ၁-ကြံစည်၍ သီကုံးဖွဲ့နွဲ့တတ်သော- စိန္တာကပိ။ ၂-အကြားအမြင်ဗဟုသုတဖြင့်၊ သီကုံးဖွဲ့နွဲ့တတ်သော- သုတကပိ။ ၃-ပါဠိတော်အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာတို့ကိုဖြစ်စေ၊ အခြားဘာသာတို့မှ- ဖြစ်စေ၊ မိမိဘာသာသို့ပြန်ဆိုကာ- သီကုံးဖွဲ့နွဲ့တတ်သော- အတ္ထကပိ။ ၄-မည်သည့်အရာကိုမဆို- ထိုးထွင်း၍ သီကုံးဖွဲ့နွဲ့တတ်သော- ပဋိဘာနကပိ- တို့ပင်ဖြစ်လေသည်။ ထိုကပိလေး

ပါးတို့၏စွဲစွဲဖြစ်သောကြောင့်၊ ကဗျာ-ဟုခေါ်ပြန်၏။ ထိုကြောင့် ကဗျာ၊ လင်္ကာ၊ ဇေးချင်း၊ မော်ကွန်း- ဟူသမျှတို့သည်၊ ကဝိ-ဟု သောစကားရင်းမှလာကြောင်းကိုမှတ်သားအပ်၏။ ရုပ်တွက်လို လျှင်၊ ကဝိ-ကို၊ က + ဝ + ဣ-ဟု တည်ကာ၊ ဝ-မှာ ဒေါစသစ- သုတ်အရ၊ စသဒ္ဓါဖြင့်၊ ဝ-ဖြစ်၍၊ ဣ-မှာ၊ ဣဝဏ္ဏာယံနဝါ- သုတ်ဖြင့်၊ ယ-ဖြစ်ကာ၊ နယေပရံယုတ္တေ-သုတ်ဖြင့်၊ ယ ကို၊ ဗ-သို့ ကပ်ကာ၊ ဗဖြစ်၍၊ ကနှင့်စပ်ကာ၊ ကဗျာ-ဟု ရုပ်ပြီးလေသည်။

ပြည်ကြီးစဉ်းချိန် = တိုင်းပြည်တော်ကြီး၏ အတွက်ချင့်ချိန်၍ ဆုံးဖြတ်ရန် ဖြစ်သောချိန်ခွင်။ (စဉ်း-မှာ၊ တရုပ်စကားဖြစ်၍၊ ချိန်ခွင်-ကိုခေါ် သည်။)

သုခမိန် = (ပါပျက်) သုခ + မိန်။ သုခ = ချမ်းသာကြောင်း။ မိန် = နှိုင်း ယှဉ်တတ်ခြင်း။ သုခမိန် = သုခမိန် = တိုင်းသူ ပြည်သား၊ လူအ များတို့၏ ချမ်းသာရာ၊ ချမ်းသာကြောင်းကိုနှိုင်းယှဉ်တတ်သော သူ။

နာမ = (ပါ) အမည်။ (ဤ နာမ-နှင့်ဟုဆိုခြင်းကြောင့်၊ ဤချည်၍ ပေး သောအမည်-ဟုပြန်ပါ)။

တဘဘက်မှတ် = အဘဘက်ဖြစ်သော၊ တဦးတဘက်မှ တော်စပ်သည့် အဘွက်-ညီ-ဟုမှတ်အပ်သောသူ။

အန်ခတ်ဆယ်ငါး = အန်ပစ်ခတ်၍ ကစားသော ၁၅ မျိုး။ (အထက် ပိုင်း-က၊ ကြော့အန်ဆဲ့ငါး-မှ-ဖြေခဲ့ပြီးပြီ)။

ဦးရှိပန်ဆက် = ဦးခေါင်းဆက်၍၊ လက်ဆယ်ဖြာကို- ပန်းကုံးများကဲ့သို့ ပန်၍ရှိခိုးဆက်သခြင်းသဘော။

ငါ့စက်ရိပ်ခို = ငါ၏ ခြေတော်စက် အရိပ်ကို ခိုကိုးသည်။ တ နည်း၊ ငါ၏ဘုန်းကံ စက်ရိပ်ကိုခိုကိုးသည်။

ကစံ = (ပေါ) အနည်းငယ်။

လိမ်မာနွဲ့ဆိုး = လိမ်မာလျက်သားနှင့်-နွဲ့၍ဆိုးသည်။ သိ လျက် သား နွဲ့-တမင်သက်သက်ဆိုးခြင်းဖြစ်သည်။

ငါ့နောင်အားကိုး = နောင်တော်ဖြစ်သော ငါ့ကိုအားကိုး၍။

ဗွေမယူသာသေးတကား = အရေးမယူသာ သေးပါဘူး။ (ဤ နေရာ တွင်၊ ဗွေ-ဟူ၍သုံးထားသည်မှာ၊ သတ္တဝါ-ဟူသမျှတို့၌၊ ဗွေ-ဟု သောအင်္ဂါအစိတ်အပိုင်းမှာ-ပါစေ၍ဖြစ်၏။ ထိုထွင်ဗွေဆိုး၊ ဗွေ ကောင်း-ဟူ၍နှစ်မျိုးရှိရာ၊ ဤဗွေမယူသာသေး တကား-ဟု သောစကား၌၊ ဆိုးသွမ်းညစ်ပတ်မည့်အကြောင်းကိုဖော်ပြသည့် ဗွေ-ကိုဆိုလိုသည်။ ထို့ကြောင့်၊ ဆိုးသွမ်းညစ်ညမ်းသည့်၊ အ ရေးကိုမယူရာသေး-ဟုပြန်ဆိုရာ၏။)

တောက်လျှောက်စကားဖြေ

ရွှေရေးနောက်ရေးဖြစ်သော အရာရာမျိုးကိုကိုဝေဘန်ခွဲခြားတတ် သော ပညာရှိဖြစ်ရုံသာမက၊ ကဗျာလင်္ကာတို့ကိုလည်းသီကုံးဖွဲ့၍၊ အ စစအရာရာကိုအတပ်သိကာ၊ တိုင်းပြည်ကြီး၏အမှုအခင်းအရာရာတို့ကို- ချိန်ခွင်ဖြင့်ချိန်၍ ဆုံးဖြတ်ဘိသကဲ့သို့၊ ဆုံးဖြတ်နိုင်၍၊ တိုင်းသူပြည်သား လူအများတို့၏ချမ်းသာခြင်းကို နှိုင်းယှဉ်တတ်သောအမတ်ကြီးတို့။ ။ ပါပဟိန်-ဟု၊ ဖွဲ့ချည်၍ပေးထားသောအမည်နှင့် တဘက်သတ်ဖြစ်သော ဘုခင်မှ-ဆက်စပ်၍တော်ရသည့် ညီတော်လတ်မှာ၊ တဆယ်ငါးမျိုး သော-အန်ခတ်လောင်းကစားခြင်းနှင့်-မူးယစ်စေတတ်သောအရာများ ကိုသောက်စားခြင်း၊ မှန်ကန်သောတရားကိုမသိဘဲ-အလွန် ဆိုးသွမ်း ခြင်းပြုသည်ဟူ၍၊ ဦးထိပ်ထက်တွင်-လက်ဆယ်ဖြာကို- ပန်းသဘွယ်တင် ကာရှိခိုး၍-ငါ့အားလျှောက်ထားကြသည်မှာ၊ ငါ၏ကောင်းမှုဘုန်း ကံ စက်ရိပ်ခိုလှုံ၍နေရသည်ကလည်းတကြောင်း။ ဝါ၊ ငါ့ကိုအားကိုး၍ နေရသည်ကတကြောင်း။ ညီအစ်ကို ဖြစ်သည်ကလည်း တကြောင်း။ သူ့အပေါ်၌လည်း၊ အနည်းငယ်မျှအလိုလိုက်မှန်းသိသည်ကလည်း တ

ကြောင်း၊ ဤကဲ့သို့သော အကြောင်းများကြောင့်၊ မိခင်နှင့်သားကဲ့သို့၊
 ဝါ၊ သားအမိကဲ့သို့ သူ့အလိုအလျောက် စိတ်ကြိုက်ရာဖြင့် ပျော် မွေ့
 ရှာနှံ နှံ့ဆိုးဆိုးခြင်းမျှသာဖြစ်လေသည်။ ထိုသို့-နောင်တော် ဖြစ်သော
 ငါ့ကို-အားကိုး၍၊ နှံ့ဆိုးဆိုးသော်လည်း၊ ဆိုးညစ်ပါစေ များတော်မတ်
 တော်တို့ရယ်။ ဤကဲ့သို့ဝန်မင်းတို့အား၊ တကြိမ်မျှလောက်သာ ထောင်း
 သတ်နိုင်နှုတ် လိုက်သည်ကို၊ ချစ်ခင်မြတ်နိုးသော ညီတော် ဖြစ်သည့်
 ပါပဟိန်အပေါ်မှာ၊ အပြစ်ရှိသည်ဟူ၍-အရေးမယူသောသေးဘဲ၊ နောက်
 တဖန်အမြန်သွားရောက်၍၊ ညီတော်ပါပဟိန်ကို-ထပ်မံကာ ခေါ်ကြပါ
 ဦး-မှူးတော်မတ်တော်များ-ဟုဆိုလိုသည်။ ။ (ဤနှစ်ပိုင်းတို့ဖြင့်၊ တိုင်း
 ပြည်အုပ်ချုပ်၊ မင်းလုပ်လိုသောသူတို့သည်၊ သာမန်သူတို့ထက်-သည်း
 ခံအပ်ကြောင်း၊ မင်းဖြစ်ထိုက်သောသူတို့သည်၊ ဘုရားသျှင် ဟောကြား
 တော်မူသည့် “ပရာဘဝ သုတ်” အတိုင်းလောင်းကစားခြင်း။ သေရည်
 သေရက် သောက်စားခြင်းတို့ကို- လုံးဝမပြုအပ်ကြောင်း။ သူတပါး
 ၏ဘေးဇူးကိုကြိတ်တန်ခွဲတင်အပ်ကြောင်းတို့ကိုပြဆိုခြင်း ဖြစ်လေသည်။)

ဝာကိုယ်

ပါပဟိန်မင်းသားဆို။ ။ ဒုစိန္တိတ၊ စိန္တာ စသား၊ ဗါ
 လလက္ခဏာ၊ ငယ်ကျွန်းပါမို့။ ငါ့၏စိတ်ကြိုက်၊ ပုခရဒွေး
 တော်၊ အလိုတော်ကို၊ ပျော်ပျော်လျိုက်ကြသည့်၊ မိတ်စ
 ညစ်တေ၊ လူထုံး ပေတို့။ ။ ဘမ္မေထီးနန်း၊ ပေးမည်
 အပ်မည်၊ မိန့်မှတ်ရည်သည့်၊ ပြည်ကြံငှန်းကို၊ မစံမြန်းချ၊
 သည်နေရာက၊ ငါမထ။ မွေးဘကတိ၊ ရှေ့နုတ်ကြွေး၊
 ယခင်ရှေးက၊ ပေးမည်လျှိုရှိပြီးမို့၊ ကဘိသွေလှန်၊ တောင်
 နန်းမသား၊ နောင်ဘုရားကို၊ အပ်ယားနှံ၊ မမှန်သစ္စာပျက်
 ကွက်သည်။ ။ သစ္စာပျက်အား၊ သူတင်ညစ်၊ ယွဲအပ်

ရစ်သည့်၊ ဘ ချစ်သားကို၊ ငါကားမထောက်၊ အခေါ်
 တော်ဥာဏ်၊ နောင်တော် ထံက၊ ထပ်မံလိုရောက်မလား။
 ခြောက်၊ ခွန်၊ ရှစ်၊ ကိုး၊ ချောင်းရေထွက်စစ်၊ ဆယ်ခုနစ်
 နှင့်၊ ဆယ်၊ ရှစ်၊ ဘျိုးအောင်၊ နံရိုးစေ့ချိုင်ပြမာ့။

အသေးစိတ်ခက်ဆစ်အဖြေ

ဒုစိန္တိတ စိန္တာ = (ပါ) ဒု = မကောင်းမှုဖြင့်၊ စိန္တိတ = ကြံစည်အပ်
 သော၊ စိန္တာ = အကြံအစည်။ ဒုစိန္တိတစိန္တာ = မကောင်းမှုဖြင့်
 ကြံစည် အပ်သော အကြံအစည်။ (ထို စကားတွင်၊ စသား-
 ဟူသော နောက်ဆက်စကားဖြင့်၊ မကောင်းမှုဖြင့် ကြံစည်ခြင်း၊
 မကောင်း ပြောဆိုခြင်း၊ မကောင်းပြုမှုခြင်း - ဟူ၍၊ မနောက်
 သုံးပါး - ဝစိတ်လေးပါး - ကာယကံသုံးပါး - တည်း ဟူသော
 ဒုစရိုက်တရား ဆယ်ပါးတို့ကို ပြဆိုလေသည်။ ထို့ကြောင့်၊
 မန်လည် ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ မဃ ဒေဝ လင်္ကာ သစ်တွင်
 “ဒုစိန္တိတ၊ စိန္တာ စသား၊ ဗာလ လက္ခဏာ၊ သုံးဖြာ ကမ္မ၊
 တံခွန်ပြု၏” ဟူ၍စပ်ဆိုလေသည်။)

ဗါလလက္ခဏာ = (ပါ) ဗါလ = မိုက်သောသူ၊ လက္ခဏာ = အမှတ်
 အသား။ ဗါလလက္ခဏာ = လူမိုက်ဟူ၍ သိစေရန် အမှတ်
 အသား။ (ပရဒွေးဘော်-မှာ၊ ၂ ဆင့်ဖြစ်ကြောင်းနောက်က
 ဖြေဆိုခဲ့ပြီးပြီ)။

ကြံငှန်း = (ပေါ) အသွတ်အမြတ်။
 ရှေ့နုတ်ကြွေး = မင်း၏ နှုတ်မှ ပြောဆို ထားသော စကား ကြွေး
 ကျန်နေသော အကြွေးစကား-ဟုဆိုလိုသည်။
 တောင်နန်းမသား = တောင်ဘုံက နန်းမတော်ကြီးမှ မွေးဖွားသော
 သား ။ တောင်နန်း၌ နေရသောသား။

လွှဲအပ် = လွှဲပြောင်းအပ်နှံသည်။

ဘချစ်သား = ဘခမည်းတော်ကချစ်သောသား။

ငါကားမဆောက် = ငါကတော့-ဆောက်ထားတော့မည်မဟုတ်။

ခြောက်, နှိန်, ရှစ်, ကိုး = ခြောက်ခု၊ နှိန်နှစ်ခု၊ ရှစ်ခု၊ ကိုးခု။

ချောင်းရေတွက်စစ် = အချောင်းဦးရေကို တွက်ချက်စစ်ဆေး၍။

ဆယ်ခုနစ်နှင့် = တဆယ်နှင့်ခုနစ်ခု။

ဆယ်ရှစ် ကျိုးအောင် = တ ဆယ် ရှစ်ခုတို့မှာကျိုး၍ သွားအောင်။
(ခြောက်, နှိန်, ရှစ်, ကိုး-မှ- နံရိုးစေ့ချိုင်ပြုမယ- ဟု သော
စကားအရ၊ နံရိုးတွေကို- ကုန်စင်အောင် ဖြတ်ပြု မည်ဟု
ဆိုလျှင်၊ ရိုးရိုးပင်ဖြစ်၍၊ ဆရာကြီးဦးကြင်ဥက၊ မိမိဥာဏ်စွမ်းကို၊
တစ်တစ်ခုခု ပြုသလိုသည်ဖြစ်၍-ကဗျာဥာဏ်ကွန့် ထားသည်ကို
ချီးကျူးအပ်၏။)

တောက်လျှောက်စကားဖြေ

မကောင်းမှုတွေချည်း ကိုသာ ကြံစည်လေ့ ရှိသော လူမိုက်တို့၏ အမှတ်အသားနှင့်၊ ငယ်စဉ်ကတည်းကပင်၊ အကျင့်ဖြစ်သော၊ ငါ၏ စိတ်ကြိုက် အလိုတော်ကို၊ ထပ်ဆင့်၍ ပျော်ပျော်ကြီး လိုက်ကြပေသည့်၊ ညစ်ပတ်ပေတေ၍၊ လူစလူနထုံး ကာ နေကြ သော- ငမိုက်တို့။ ။ ဘခမည်းတော်က၊ ငါ၏ ထီးနန်းကို ပေးအပ်မည်ဟု ရည်မှတ်ချက်ဖြင့်၊ အမိန့်တော်မြတ်မှတ်ခဲ့သည့် အတိုင်း၊ ထွတ်မြတ်သော အောင်ချာနဂရ ရွှေပြည်ကြီးကို-မစ်မြန်းရသမျှ ကာလပတ်လုံး၊ ဤနေရာကပင်-ငါမထွက်တော့ပြီ။ ဘခမည်းတော်က-ဝန်ခံချက်ရှိသည် အတိုင်း၊ ထီးနန်းကို ပေးမည်ဟု နှုတ်မှတ်သော မင်း၏ စကားကြွေးမှာ၊ ရှေးယခင်က ရှိနေပြီးဖြစ်၍၊ ယခုမှာမူကား၊ ထိုဝန်ခံချက်ကတိကို၊ သွေရှောင်ပယ်လှန်ပစ်ကာ၊ တောင်နန်းမခေတ်၏သားဖြစ်သော-နောင်တော်ဘုရားကိုပေးအပ်ထားလေပြီ။ သို့ဖြစ်၍၊ ဘခမည်းတော်ဘုရား၏ ဝန်ခံချက်စကားမှာ၊

ရွှေမနက်မညီဘိ ပျက်ကွက်လေတော့သည်။ ဤသို့လျှင် သစ္စာဖျက်သောအားဖြင့်၊ သူကမှစတင်၍ ညစ်ပတ်ကာ-ထီးနန်းကို လွှဲအပ်ခြင်းခံရစ်ရသည့်၊ ဘခမည်းတော်၏ ချစ်လှသည့်သားအား၊ ဝါကတော့ဖြင့် ထောက်ထား ညွှာတာသို့ရာ- မရှိတော့ပြီ။ ထို့ကြောင့်၊ နောင်တော်ဇေယျသိန်မင်းထံက၊ ဥာဏ်ကွန့်မြူး၍ အခေါ်တော်များ ထပ်မံကာ ရောက်လာလေမလားမသိ။ အကယ်၍- အခေါ်တော်များ ရောက်လာသည်ရှိသော်၊ ၎င်းတို့၏ နံရိုးတွေအနက်၊ ခြောက်ချောင်း၊ ခုနစ်ချောင်း၊ ရှစ်ချောင်း၊ ကိုးချောင်း၊ သို့မဟုတ်- အချောင်းဦးရေကို တွက်စစ်၍၊ ဆယ်ခုနစ်ချောင်းလုံးကို ဖြစ်စေ၊ ဆယ်ရှစ်ချောင်းလုံးကို ဖြစ်စေ-ကျိုးသွားအောင်၊ ဝါ-နံရိုးအားလုံးတို့ကို စေ့စပ်စွာဖြတ်ခိုင်းမည်ဟူ။ ဝါ၊ ပြုရမည်ဟု ဆိုလိုပေသည်။

စာကိုယ်

နောင်တော်ထံက ၊ ထပ်မံခေါ်လာသူ၊ မှူးမတ်တို့ကို ထောင်း၍ ဖွတ် သိုက် ပြန်သော ကြောင့်၊ ဝန်တို့က၊ နောင်တော် ထံတင်စေ။ ။ တင်ပါသည် ဘုရား။ ။ လျှင် ပြင်းချခေ၊ အမိန့်တော်ကို၊ မိန့်တော်မမှတ်၊ ညှိတော်လတ်သည်။ ဖက်စပ် သောက် တော်၊ သူမတော်နှင့်၊ ဝင်းတော်တံခါး၊ ဆို ပိတ်ထား၊ ဝါးနှင့် ညှပ်သူညှပ်ပါသည်။ ခတားဆီနံစောင်း၊ မြင်မကောင်းအောင်၊ ထောင်းသူ- သတ်သူ သတ်ပါသည်။ မရပ် မတည်၊ ရဟတ်လည်အောင်၊ သေရည် သေရက် သောက်ပါကြောင်း၊ ရွှာဘဝါးတော် မြတ် အောက် ရှိ မိုး သံ တော် ဦး တင်ပါသည် ဘုရား။

၁၄၈

ပါပဟိန်ပြဇာတ်နှင့်-အဖြေစုံ

အသေးစိတ် ခက်ဆစ်အဖြေ

လျင်ပြင်းချခေါ် = အလျင်အမြန် ပြင်းထန်စွာ အမိန့်တော်မြတ်ချမှတ်၍ ခေါ်သည်။

ဖက်စပ်သောက်ဘော် = ဖက်စပ်ရောရှက်၍ သောက်ဘော်သောက်ဘက်

ဝါးနှင့်ညှပ်သူ-ညှပ်ပါသည် = ဝါးလုံးနှင့်ညှပ်သူကို ညှပ်ပါသည်။
(ဝါးနှင့်ညှပ်ပုံမှာ နှစ်လံကျော်ကျော် မျှရှိသော ဝါးလုံးမာမှာ နှစ်လုံးကို ပူးကပ်၍ ထပ် နှစ် ဘက်တွင်-တမိုက်ခန့်မျှ အနံ့ရအောင်ကြိုးချည်ပြီးလျှင် ထိုဝါးနှစ်လုံးဖြင့်၊ ညှင်းဆဲလိုသု၏ ကိုယ်ကိုသွင်း၍ ညှပ်ကာ၊ ဟ-ထားသော ဝါးလုံးဘက်ထိပ်မှ တလုံးကို ကြိုးနှင့်ချည်ထားပြီးလျှင်၊ မချည်ရသေးသော ဝါးလုံးကို တံမျှင်းမျှင်း ဆွဲသည်ရှိသော်၊ ဝါးညှပ်ခံရသည့် နေရာဘို၌၊ အောင့်နေရုံသာ မက၊ အချို့မှာ- အချိုးများကျိုးပြီးလျှင်- မစင်ကျင်ငယ်ရေများပင် ထွက်၍ မျက်ဖြူလန် - လျှာထွက်ကာ သေဆုံးရလေသည်။)

ဘေးဆီနံစောင်း = အစောင်းဖြစ်သော နံဘေးဆီ။

ရဟတ် = (အာရဗီ) ချာချာလည်နေခြင်း။ (မြန်မာစကားဖြင့်၊ ချား- ဟူ၍ခေါ်သည်။)

တောက်လျှောက် စကားပြေ

သံတော်ဦး တင်ပါသည်ဘုရား။ ။ ပြင်းထန်စွာချမှတ်၍ ညီတော်အား ခေါ်စေဟု ပါရှိသည့် အမိန့်တော်အဘိုင်း၊ အမိန့်တော်ကို ပြန်၍ ခေါ်သည်ကို၊ ညီတော်လတ်ဖြစ်သော ပါပဟိန်မင်းသားသည်။ အမိန့်တော်ကို အမိန့်တော်ဟု မယူ-ဘဲ၊ သူနှင့်ဖက်စပ်၍ နေသည့် သောက်ဘော် သောက်ဖက်ဖြစ်သော သူတော်ကောင်း မဟုတ်သည့် သူတို့နှင့် အတင်းအဓမ္မပင်၊ ကျွန်တော်မျိုးဖြစ်ကြသော ဝန်မင်းတို့အား၊ သူ၏

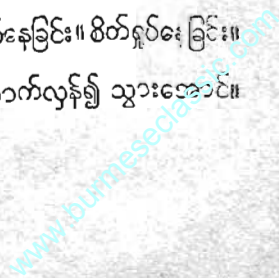
ဝင်းတော်တံခါးကို ဝိတ်ထားပြီးလျှင်၊ ဝါးနှင့် ညှပ်သူကိုလည်း- ဝါးနှင့် ညှပ်၍ ညှင်းဆဲပါသည်။ အချို့ ဝန်မင်းတို့ကိုမူကား၊ နံစောင်းဖြစ်သော နံဘေးဆီ၌၊ လူမြင်၍ မကောင်း လောက်အောင်၊ ထောင်းသူကို- ထောင်း၍၊ သတ်သူကိုလည်း သတ်ကြပါသည်။ ညီတော်ပါပဟိန်၏ အခြေအနေကို ကြည့်ရသည်မှာ၊ ချားရဟတ်ကဲ့သို့ ပတ်ပတ်လည်၍ ကိုယ်ကို ယိမ်းထိုးလှည့်လည်အောင်၊ သေရည်သေရက် များကိုလည်း သောက်ပါကြောင်းကို၊ ရှိခိုးသံတော်ဦး တင်ပုံပါသည်ဘုရား။

စာကိုယ်

ဇေယျသိန်မင်းဆို။ ။ ဩဝါ..... ပညာထံအိုကံ။ ညီ
ငမိုက်အား၊ စရိုက်မကောင်း၊ ဆိုးညစ်ဖောက်ပြန်၊ တိုင်း
မှောက်လှန်အောင်၊ ကျင့်ကြံကြောင်းကို၊ ရုံးပေါင်းညီ
ညွှာ၊ မဟုတ်လျှင်လည်း-မတင်ရာ။ ဝါအတန်တန်၊ ညီ
အစ်ကိုချင်း၊ တဘရင်းမို့၊ သည်းညည်း၊ ကြိမ်ဖန်
များစွာ- ရှိချေပြီ။ သားမြေး မကောင်း၊ မိဘခေါင်းမို့၊
အပေါင်းပြစ်တင်၊ များကဲ့ရဲ့အောင်၊ မပဲ့ပြင်ဘဲ၊ ကြာထင်
ရှေ့ဖို့၊ မျက်နှာသွေ၍-မနေသင့်၊ မင်းမင့်တံထွာ၊ ညီပင်ဖြစ်
သော်လည်း၊ မချစ်သာ၊ လျော်စွာသာ စီရင်ရဦးတော့
မည်။

အသေးစိတ် ခက်ဆစ်အဖြေ

ဆဲအိုက် = ဗိတ်ထည်း၌-ပူအိုက်ဘိသကဲ့သို့ဖြစ်နေခြင်း။ စိတ်ရှုပ်နေခြင်း။
တိုင်းမှောက်လှန်အောင် = တိုင်းပြည်ကြီး မှောက်လှန်၍ သွားအောင်။
ရုံးပေါင်း = စုရုံးပေါင်းစည်း၍။

သည်းညည်းခံ = သည်းခံသည်။ (ဤသည်းညည်းခံ-ဟူသော စကားအရာ၊ မင်းကျင့်တရား ဆယ်ပါးတွင် ကိုးခုမြောက် ဖြစ်သော၊ ခန္တီတရားအတိုင်း သည်းခံပုံကို ပြဆိုခြင်းဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ဤ “ညီအစ်ကိုချင်း၊ တဘရင်းမဲ့” ဟူသော စကားဖြင့် “ညာတကာနဲ့ သင်္ဂဟော” ဟူသော မင်္ဂလာတရားတော်နှင့် အညီလည်းဖြစ်၊ ခန္တီ-ဟူသော မင်းကျင့်တရားအတိုင်း ကျင့်သည်လည်း ဖြစ်သည်ဟု မှတ်ယူရမည်။)

ကြာတင် = (ပေါ)ကြာရှည်။

နှံဖင့် = ဖင့်နှံကြာရှည်။

မျက်နှာသွေ၍ = မျက်နှာကိုရှောင်လွှဲ၍၊ ရှောင်လွှဲသောမျက်နှာဖြင့်။

တံထွာ = (ပေါ) ထုံးစံ၊ အစဉ်အလာ။

တောက်လျှောက်စကားပြေ

ဪ...စိတ်ထည်း၌ ကြိစည်ရန် ရှုပ်ထွေးပူဖိုက်လှချေရဲ့။ အကျင့်မကောင်းဘဲ- ဆိုးသွမ်းညစ်ညမ်း ဖောက်ပြန်ကာ၊ တိုင်းပြည်ကြီး နောက်လှန်သွားအောင် ပြုကျင့်သည့်-မိုက်လှသော-ညီတော်ပါပဟိန် မင်းသား၏ ကျင့်ကြံဆိုးသွမ်းမှု အကြောင်းများကို၊ မှူးမတ်အများက၊ တညီတညာတည်း စုရုံးပေါင်းစည်း၍ - သံတော်ဦး တင်ကြသည်မှာ၊ မဟုတ်မမှန်လျှင်လည်း - သံတော်ဦးတင်ကြမည် မဟုတ်ပေ။ ငါဘုရင် မင်းမြတ်ကလည်း တဘဟည်းသားချင်း- ညီအစ်ကိုရင်းဖြစ်၍- အကြိမ်ကြိမ် အဖန်ဖန်ပင်၊ မင်းကျင့်တရားအတိုင်း၊ အလွန်သည်းညည်းခံခဲ့ပါသည်။ တနည်း၊ ညီတော်ပါပဟိန်မှာ၊ ဘအေတူ-မအေကွ မွေးဘွားသော ညီရင်းဖြစ်၍ တကြောင်း၊ မင်းတို့သည်းခံ အပ်သော တရားအတိုင်းဖြစ်၍တကြောင်း၊ ကြိမ်ဖန်များစွာပင် ဤကဲ့သို့-သည်းခံခဲ့လေသည်။ သို့သော်... သားမွေးမကောင်း မိဘခေါင်း-ဟူ၍ ရှေးပညာရှိတို့၏ စကားရှိသည့်အတိုင်း၊ သားသဘွယ် ဖြစ်သော ညီတော်လတ်-

ပါပဟိန်- မကောင်းလို့ ရှိလျှင်လည်း၊ မိဘနှင့်ထူ၍ အစ်ကိုကြီးဖြစ်သော- ငါ၏ခေါင်းပေါ်မှာသာ၊ ဝါ၊ ငါ၏ တာဝန်သာလျှင်ဖြစ်သည့်အတိုင်း၊ ဝါ၊ တိုင်းသူပြည်သား၊ လူများမကောင်းလျှင်တိုင်းပြည်အုပ်ချုပ်မင်းလုပ်သည့်ဘုရင်၏တာဝန်မကင်းဖြစ်၍၊ ပြည်သူပြည်သားလူအပေါင်းတို့က၊ ကြာရှည်စွာဆုံးမပဲ့ ပြင်၍မထားခဲ့လျှင်၊ ကဲ့ရဲ့ပြစ်တင်ခြင်းကိုခံရပေလိမ့်မည်။ ထိုသို့ကဲ့ရဲ့ခြင်းမခံရလေအောင်၊ ငါ့နောင်တော်ရင်းဖြစ်သော ဘုရင်မင်းမြတ်မှာ၊ မျက်နှာကိုရှောင်သွေ၍၊ ဝါ၊ ဥပေက္ခာပြု၍မနေသင့်ပေ။ အမင်းမင်းတို့၏ထုံးစံအတိုင်း၊ ညီရင်းပင် ဖြစ်သော်လည်း၊ လိုလားလိုက်စားသည့်-ဆန္ဒာ ဂတိကိုလိုက်စားခြင်း မဖြစ်ရလေအောင်- သင့်လျော်အောင်သာ စီရင်ရဦးတော့မည်-ဟု ဆိုလိုပေသည်။

စာကိုယ်

ဇေယျသိန်မင်းထပ်၍ဆိုစေ။ ။ ရွှေနန်းရွှေသီး၊ အတရဂိုက်ရာ၊ ခံလိုက်စွာသည်၊ ငါ့နောင်ကြီးကို၊ နောင်ကြီးမမှတ်၊ ဇာတသတ်ကဲ့သို့၊ ညီလတ်ဟိန္ဒ၊ ပါပကသည်၊ မာနထောင်လွှား၊ မညွတ်တွင်းဘဲ၊ သောကစားမူးမော်၊ ဗဲအန်ကြွေကြိုက်၊ သေအရက်နှင့်၊ နေ့ဆက်ပျော်၊ ခေတ်တိုင်းမလပ်၊ ရိုက်ပုတ်ခတ်၊ ထောင်းသတ် ပြုကျင့်သည်တကား။ ။ ကျင့်ကြံပွင်းပျက်၊ နောင်စာထောက်ဥာဏ်၊ အကောက်ကြိမ်၊ ညီရန်ဘက်ကို၊ ကွမ်းခွက်၊ ကွမ်းလောင်း၊ တကောင်း၊ ထွေးခံ၊ ခြွေရုံသင်းပင်း၊ ဒိမ်၊ ဝင်း၊ ဝေါ၊ ယာဉ်၊ မြင်း၊ ဆင်ရတား၊ လှ၊ ခါးလက်နက်၊ ကျေးမက်၊ မြို့ရွာ၊ လယ်တာလခိုင်း၊ ကျိုင်း၊ သိုင်း၊ ထီး၊ စည်၊ မည်ရဲ့ဘွဲ့ပုံ၊ အစီးအနင်း၊ ခေါင်ရောင်ကျင်းသည်၊ ဝင်းခမ်းစုံကို၊ အကုန်ချက်ခြင်း၊ နှုတ်ယူသွင်း။ ဆင်၊ မြင်းထိန်းထံ။

ကျင့်သောကားလှသည်။ အပ်ထားနှံ၊ ကြိနိုင်လျှင် ကြိ
ပစေမှုးမတ်များ။ (ဆင်တင်းကုပ်မှာ အပ်ထားစေ)

အသေးစိတ်ခက်ဆစ်အဖြေ

ခဲထိုက်စွာသည် = အပျက်ခံသိုက်သည်။
ဇနောင်ကြီးမမှတ် = အပ်ကိုကြီးဟူ၍မမှတ်။ (ဇာတသတ်၊ ဟိန္ဒူပါပက၊
မာန-တိုကို-နောက်က ဖြေဆိုခဲ့ပြီးပြီ)။

ခွဲအန်ကြွကြက် = ဖဲရိုက်ခြင်း။ အန်ပစ်ခြင်း။ ကြွကစားခြင်း။ ကြက်တိုက်
ခြင်း (ဖ-ဟူးသာစကားမှာ ဖအိ-ဘူသော တရုပ်စကားမှဆင်း
သက်၍လာ၏။ အန်-ကြွတိုကိုဖြေခဲ့ပြီးပြီ)။

ဇနောင်တထောက်ဥာဏ် = တကြိမ်မျှလေ့လာသော နောင်အခါ၌ နားနေ၍၊
ပြုမည့်ဥာဏ် (တထောက်မှာ တကြိမ်-ရပ်နားနေခြင်းပင်ဖြစ်သည်)။

ညီရန်ဘက်ကို = ရန်ဘက်ဖြစ်သော ညီတော်ကို။ ဘက်ပြိုင်သည်- ရန်သူ
ဖြစ်သောညီတော်။ (အချို့-မူ၌ ညီရန်လက်ကို-ဟုရှိသည်။ ထိုသို့
ရှိလျှင် ရန်လက်စ ရှိသောညီတော်-ဟုပြန်ဆိုရမည်)။

ကွမ်းခွက် = ကွမ်းထည့်စားသောခွက်။ ကွမ်းအစ်။ (ငင်းကွမ်းခွက်-မှာ၊
အိမ်ရှေ့ မင်း-စသော မင်းညီ မင်းသားတို့အား ပေးအပ်သော
အဆောင် အယောင်တွင် ပါရှိ၏။ ထိုကွမ်းခွက်တို့မှာ နား၊
ကွမ်းခွက်၊ ပုံနန်းကွမ်းခွက်၊ ခိုနန်းကွမ်းခွက်၊ ထောင့်ချိုး ကွမ်း
ခွက်၊ ဆယ်နှစ်မြောင့် ကွမ်းခွက်၊ ရှစ်မြောင့် ကွမ်းခွက်၊ မှန်စီ
မှန်တပ်ကွမ်းခွက်၊ ပယင်းတပ်ကွမ်းခွက်၊ ရွှေသားသက်သက်
ကွမ်းခွက်-အားဖြင့်၊ ကွမ်းခွက်အမျိုးမျိုးရှိလေသည်)။

ကွမ်းလောင်း = ကွမ်းထည့် စားရသောခွက်ပင် ဖြစ်၍၊ မင်းတို့၏ အသုံး
အဆောင်ပင် ဖြစ်သည်။ ထိုကွမ်းလောင်းမှာ၊ ၁-ကွမ်းလောင်း
ကြီး။ ၂-ကွမ်းလောင်းငယ်-ဟူ၍ နှစ်မျိုး ကွဲပြားလျက် ရှိရာ
ဘုရင်မင်းမြတ်တို့တွင် လက်ဖဲ မင်းခမ်းတော်-တဆယ် သုံးရပ်၌
ပါဝင်၍၊ တခကောင်းမင်းတို့၏ အသုံးအဆောင် ဖြစ်သည်ဟု
ရွှေဘုံဒါနိတွင် ပါရှိလေသည်။

တကောင်း = အဝလည်ပင်း
ကျဉ်း၍ ရေ ထည့်ရ
သောအိုး။

ထွေးခံ = တံထွေး ထွေးရာ

တွင် ခံသောခွက်။
ဝေါ = (ပွန်) အမိုးမပါဘဲ-နံဘေးနှင့် ရှေ့တို့၌ ဒုယင်ညွှန်များပါကာ၊
လူများက ထမ်း၍ စီးရသော ယာဉ်တမျိုး။ (ထိုဝေါ-ကို မှီရှေး
မှတ်စဉ်။ ဘဝေါ- မှ၊ ဘဝါနဖြစ်ကာ၊ နေထိုင်စရာဟု ပြထား
လေသည်။ (ဝေါကို ဘသောက်ပုံမှာ ကြည့်ပါ)။

ကျေးမက်မြို့ရွာ = မက်မောလောက်သော တောလက်ကျေးရွာနှင့်မြို့။

လခိုင်း = ရှင်ဘုရင်ပိုင် လယ်များကို လုပ်သော
လယ်သမားအဖို့။ (စလေဦးပုည၏ ဝိဒယ
ပြဇာတ်၊ ကုဝဏ္ဏာစကားတွင် “သက်လေး
ဆယ်ကျော်လို့မှ၊ ဘုန်းပြိုင်သူ မပေါ်လျှင်၊
အခိန်တော်စာချွန်ခံယုံ၊ လေးနန္ဒ ကံရိုင်း
ကို၊ လ ခိုင်း မှာ ဖြေ့ မ ဟေ့” ဟူ၍
စပ်ဆို ထားလေသည်။ မန္တလေးမြို့ အရှေ့၊
ရန်ကင်း တောင်၏ မြောက်ဘက်တွင်။
လခိုင်းရပ်-ဟူ၍ ထင်ရှားစွာရှိ၏။ ထိုအရပ်
သူ အရပ်သားတို့မှာ၊ ရှေးအခါက၊ အရှင်
မင်းတုန်းမင်းတရားကြီးပိုင် ဖြစ်သော၊ နန္ဒာ
ကန်နှင့်- အောင်ပါ လယ်ကန်တို့ကို လယ်ဖွဲ့
၍လုပ်ရသော အဖို့ သားများဖြစ်၏)။

ကျိုင်း = မင်းတို့၏ အဆောင် အရောင် ဖြစ်သော
ကျိုင်း။ (ကျိုင်း-မှာ ထီးကဲ့သို့ဖွင့်၍၊ မရ
ဘဲ၊ ထီးနှင့် ခတ်ဆင်ဆင် တူသော မင်း
ဆောင် မင်း ယောင် ဖြစ်သည်။ ထိုကျိုင်း

သည်။ ပုဂံပြည်တွင်၊ တောင်သူကြီး မင်းဖြစ်သော အခါ၊ မိမိ၏ ခမောက်ကို မစွန့်ပစ်နိုင်ဘဲ ဆောင်းထားရာ၊ ပညာရှိအမတ်တို့ က၊ ၎င်းပုံသဏ္ဍာန်တွင်၊ ကိုင်ရာအရိုးရှည်တပ်၍၊ အဆောင် အယောင် ပြုခြင်းမှ စတင် ဖြစ်လာသည်။ (ကျိုင်း - ကို၊ အလောက်ပုံမှာကြည့်ပါ။)

သိုင်း = ကြိမ်လုံးရှည်၎င်းမှာ ဘွဲ့ဖြူဟုခေါ်သော အပတ်ဖြူချည်ထားသည့် ကြိမ်လုံး ရှည်ပင်ဖြစ်သည်။ ၎င်းမှာလည်း၊ အဆောင် အယောင်ပင်ဖြစ်၍၊ မင်းများထွက်တော် မူသောအခါ၌၊ ပရိသတ်တို့အား - ငြိမ်ဝပ်ပိပြားစေရန်အတွက်၊ ၎င်းကြိမ်ရှည်ဖြင့်၊ ဝှေ့ ရမ်း ရန် ပင်ဖြစ် ပေးသည်။ (သိုင်း-ကို၊ ဘလောက်ပုံမှာကြည့်ပါ။)

BURMESE CLASSIC .com

သိုင်း -

ထီးစည် = အဆောင် အယောင် ဖြစ်သော ထီးနှင့် - အဆောင် အယောင် ဖြစ်သော စည်တော်။

မည်ရ ဘွဲ့ပုံ = ရရှိသော ဘွဲ့ပုံတော် အမည်။ (၎င်းဘွဲ့ပုံမှာ၊ ရွှေ ပြား တွင်၊ ပေးလိုသောဘွဲ့အမည်ကို ရေး၍၊ နုစူးတွင်၊ ဝိုးကြိုးဖြင့် ချည်နှောင်ခြင်းပင် ဖြစ်၏။

အစီးအနင်း = စီးနင်းရန် ဖြစ်သော ဝေါယာဉ်-စသည်တို့နှင့်ဘိနပ်များ။ (ကျင်း-နှင့်- သောကား-ကို ဖြေခဲ့ပြီ။)

တောက်လျှောက်စကားပြေ

ဘဝမည်းတော်၏အချက်အရာတော်ဖြစ်သော ရွှေထီးရွှေနန်းတို့ကို၊ လျှန်စွာခံစားထိုက်သည့် သားကြီးဖြစ်သော ငါ့အား၊ ညီတော်လတ်

ဖြစ်သော ပါပဟိန်သည်၊ နောင်တော်ကြီး ဟူ၍ မမှတ်ဘဲ၊ အဇာတသတ်မင်းကဲ့သို့ မာနစထောင်လွှားကာ၊ ညွှတ်တွားခြင်းမရှိမူ၍၊ လွန်စွာ သောက်စားသည်ပြင်၊ ဖဲရိုက်ခြင်း၊ အန်ပစ်ခြင်း၊ ကြောက်စားခြင်း၊ ကြက်တိုက်ခြင်း၊ သေရည် သေရက် တို့နှင့် နေ့စဉ်ပင် ဆက်လက်ကာ ပျော်ပါး၍ နေရုံသာမကဘဲ၊ ငါကအခေါ်ခိုင်းလိုက်သော သူတို့အားလည်း၊ အခေါ်လွှတ်တိုင်းပင်၊ မပြတ်မလတ်အောင် ရိုက်နှက်သတ်ပုတ်ထောင်းထူခြင်း ပြုမူလေသည်။ ဤကဲ့သို့ မှားယွင်း ပျက်စီးနေသော အကျင့်အကြံဖြင့်၊ နောင်အခါ၌၊ ခေတ္တခဏမျှသာ အနားယူပြီးလျှင်၊ တချိုး တမည် ဖြစ်သော ဥာဏ်ဖြင့် အကောက်ကြံ မည့် ရန် ဘက်ဖြစ်သော ညီတော်လတ်- ပါပဟိန်၏ အဆောင် အယောင် ဖြစ်သော ကွမ်းခွက်၊ ကွမ်းလောင်း၊ တံခောင်း၊ ထွေးခံ တို့နှင့် တကွ၊ ဝေါယာဉ်၊ ဆင်၊ မြင်း၊ ရထား၊ လှံ၊ ဓါး၊ လက်နက်-တို့ကို၎င်း၊ ကျိုင်း၊ သိုင်း၊ ထီး၊ စည်- တို့ကို၎င်း၊ အခြွေအရံ အသင်းအပင်းတို့နှင့် တကွ၊ အိမ်တော်ကို၎င်း၊ ကိုယ်ရံတော် ဖြစ်သော ဝင်းအစို့သားတို့ကို၎င်း၊ သူ့အတွက် ရရှိသော လယ်မြေနှင့်တကွ၊ လယ် လုပ်သမား ဖြစ်ကြသည့် လခိုင်းအစို့သားတို့ကို၎င်း။ သူ့အားပေးအပ်တော်မူထားသည့် ဘွဲ့ပုံနှင့်တကွ၊ မင်းညီမင်းသားတို့သာ ထိုက်တန်၍၊ လှပစွာ ခင်းကျင်းရသောမင်း ခမ်းအစုံအလင် ဖြစ်သည့် အဆောင် အယောင် တို့ကို ယခုချက်ခြင်းပင်- အကုန်အစင် နှုတ်ယူ၍၊ ဆိုင်ရာတွင် သိမ်းသွင်းထားရမည်။ ထိုသို့နှုတ်ယူပြီးနောက်၊ ဆင်းထိန်း မြင်းထိန်းဖြစ်၍၊ ရမ်းကားလှသည့် ထိုသူတို့ထံတွင်အပ်နှံ၍ ထားကြစေ။ ။ သို့ကလိုထား ရှိလျက်၊ သူက- ငါ့အား ကြိနိုင်လျှင် ကြံပေစေတော့ မှူးမတ်များ ဟုလိုသည်။

စာကိုယ်

ပါပဟိန်ဆို ။ ။ မင်းတို့ငါ့ကို၊ မပြောဆိုပါနှင့်။ ရှေးကုသိုလ်ထောက်၊ ကံချီးမြှောက်၍၊ တခေါ်တခါ၊ လူဖြစ်တော် လာခိုက်၊ ငါ့တာသာ ငါ့အကြိုက်၊ သူ

လာသို့ ထိုက်သလဲ၊ ငါကြိုက်လို့ ငါသောက်မဟဲ့။
သောက်လိုက် ချည့်ထီးမထင်၊ ပေ T မှန်ကင်းဒုသင်တံ့။
ယဉ် မယဉ်ပွဲပြု၊ မမြင်ချင်လဲ့ကြ။ မသောက်ရတင်းမတိမ်၊
သောက်ရမှ ထမင်းမိနဲ့။

လေးဆစ်သဖြန်စာကိုယ်

ဥာဏ်မတိမ်၊ တံဝိန်တုန်းမို၊ အရှုံးတဲ့ငါခံ။
မိုးတဖန် - လေတလွဲသာပ၊ စောင်းကပ်ဖဲဥာဏ်။
ကြိနဲ့ကြိ၊ ကြိမယ်ပပုံသေ။
မိုးလန့်မယိုင်၊ ခွင်လုံး ပါစင်ချိုင်လိမ့်၊ ထက်ဖျားတိုင်
ငှပ်နိုင်သဲပါဘဲ၊ ရဲ့နဲ့နော်တော့။

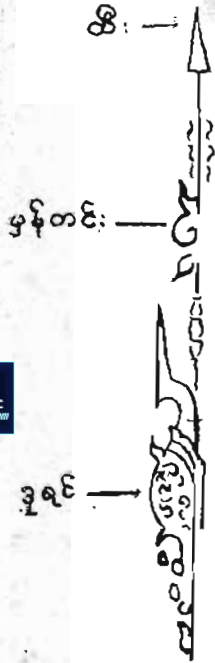
အသေးစိတ်ခက်ဆစ်အဖြေ

ရှေးကုသိုလ်ထောက် = ရှေးဘဝက ပြုခဲ့ဘူးသော ကုသိုလ် ကောင်းမှု
တို့ကထောက်ပံ့၍။ (ကုသိုလ်-ကို နေ့စဉ်ကဖြေခဲ့ပြီးပြီ)။
ငါ့ဘာသာ = ငါ၏ အလိုအလျောက်။
သူ့လာလို့ ထိုက်သလဲ = မည်သူကလာ၍ အောက် တော်မူပါဟုထိုက်
ကြလို့လဲ။
နသောက် လိုက်ချည့်ထီးမထင် = မည်သူကိုမျှ ဂရုမစိုက်ဘဲ သောက်လိုက်
ရဦးတော့မည်။
ပေါ်မှန်ကင်းဒုသင်တံ့ = အမြင့်ဆုံး၊ ထိပ်ဆုံးမှာ ထားရသော မှန်ကင်း
နှင့်ဒုသင်ဖြစ်သကွ။ (မှန်ကင်းနှင့်ဒုသင်ကိုဘလောက်ပုံတွင်ကြည့်

ပါ)။ မှန်ကင်း-မှာ၊ သေးငယ်သောမှန်ကိုဆိုလိုသည်။ မှန်-မှာ၊
ပကတိမှန်ပင်ဖြစ်၍၊ ကင်း-မှာ၊ သေးငယ်ခြင်းကိုဟော၏။ ကင်း
ဂတ်-ဟုဆိုလျှင် = ဂတ်ငယ်။ ကင်းတပ်-ဟုဆိုလျှင် = တပ်ငယ်။

တပ်စိတ်၊ သရက်ကင်း၊ ဆီးကင်း-ဟုဆိုလျှင် =
သရက်သီးငယ်၊ ဆီးသီးငယ် - ဟူဘိ သကဲ့သို့
မှတ်သား အပ်၏။ နောက်ကလည်း၊ ဖြေခဲ့ပြီး
ပြီ။ ။ ဒုယင်-မှာ၊ ဥဒါင်းငှက်၏ ရင်ဘတ်၊
ကော့ ရရော့-နေသော ရင်ကိုဆိုလို၏။ ထိုတွင်၊
ဒုရင်-ဟုရေးသည်ဖြစ်စေ၊ ဒုယင်-ဟု ရေး သည်
ဖြစ်စေ၊ ဒုရင်-ဟုရေးသည် ဖြစ်စေ၊ ဒုယင်-ဟု
ရေးသည်ဖြစ်စေ။ တုရင်-ဟု ရေးသည်ဖြစ်စေ၊
တုယင်-ဟု ရေးသည် ဖြစ်စေ။ တရင်-ဟု ရေး
သည်ဖြစ်စေ၊ တယင်-ဟုရေးသည်ဖြစ်စေ။ ထိုအ
လုံးစုံသော စကားတို့မှာ၊ ဒေါင်းရင်-ဟူသော
စကားရင်းမှ ဆင်းသက်လာခြင်းဖြစ်၏။ ဒေါင်း
၏ ရင်ဘတ်သည်၊ ဦးခေါင်းနှင့် တကွကြွရှု နေ
သော အခါ၊ ကော့ ကော့ရော့ ရော့ရှိ သဖြင့်။
အလွန် တရာလှပရ ကား၊ ထို သို့ ကော့ရရော့
နေသော ဒေါင်း၏ ရင်ဘတ်ပုံဘဏ္ဍာန်ကို၊ နန်း
တော်၊ တန်ဆောင်း၊ ပြာသာဒ်၊ စရပ်- အ
ဆောက် အဦ ကြီးများတွင် ထုလုပ် တပ်ဆင်
လေ့ရှိ၏။ သို့ဖြစ်၍ မှန်ကင်းနှင့် ဒုယင် - မှာ

တဆက်တည်း ထုလုပ်ကာ၊ အဆိုပါ နေရာတည်းဟူသော အ
ထွတ်အမြတ်တို့၌ တပ်ဆင်ထားသဖြင့်၊ ထိပ်တန်း၊ ရောက်သည်
ကိုအစွဲပြု၍၊ မှန်ကင်း- ဒုယင်-ဟုသုံးနှုန်း ထားခြင်းဖြစ်၏။ မှန်
ကင်းဒုယင်-မှာ- ပါပဟိန်၏ ဥပမာစကားဖြစ်သည်။ ။

ယဉ်မယဉ်ပွဲပြု = ယဉ်ကျေးသည် • မယဉ်ကျေးသည်ကို၊ ပရိတ် သတ်
နဲ့လင်သောပွဲထည်းမှာ၊ ထုတ်၍ပြုကြ။

မမြင်ချင်လွှဲကြ = သောက်စားမူးယစ်၍၊ ငါကတော့- ယဉ်ကျေးသည့် ဟုထင်၏။ သို့သော်၊ ယဉ်ကျေးခြင်းမရှိ- ဟု စက်ဆုပ်ရွံရှာသောသူတို့က- မမြင်ချင်ကြလို့ရှိလျှင်- ရှောင်လွှဲ၍ သွားကြ။

မသောက်ရ တင်းမတိမ် = သေရည်သေရက်ကို မသောက်ရလို့ ရှိလျှင်- အားမရနိုင်။

သောက်ရမှ ထမင်းမိန် = သောက်ရမှသာလျှင်- ရင်ချောင်သွားသဖြင့် ထမင်းစားလို့ မိန်ရှက်စွာရှိသည်။

တောက်လျှောက်စကားပြေ

မောင်မင်းတို့က- ငါ့ကို သောက်စားခြင်း မပြုပါနှင့် လျှော့ပါဦး၊ မမှိုက်ပါနှင့်၊ လျှော့ပေးလိုက်ပါ- စသည်တို့ဖြင့်- ပြောဆိုဆုံးမခြင်းမပြုကြပါနှင့်။ ငါ၏ရှေးကုသိုလ်ကံ ထောက်ပံ့ချီးမြှင့်လာခြင်းကြောင့်၊ လူ့ပြည့်လို့ရွာသို့ တခေါက်တခါမျှ သင့်တော်အောင် လူဖြစ်လာသည့် အနိုက်အခါ၌၊ ငါ၏သဘောအတိုင်း- ငါ၏စိတ်ကြိုက်အတိုင်း သေခံခြင်းဖြစ်သည်။ မည်သူတဦးတယောက်ကမျှ လာ၍တိုက်ပါသလဲ။ ဝါ၊ တိုက်တုန်းပါသလဲ။ ငါ့ကိုယ်တိုင် ကြိုက်လို့ ငါ့ဘာသာ ငါသေခံခြင်း ဖြစ်သကဲ့။ ဟော... မည်သူ့ကိုမျှ ဂရုမစိုက်ဘဲ- သေခံလိုက်ပြန်ပြီ။ လောကမှာ သူများ၏ထိပ်ဆုံးမှထင်ရှားစွာဖြစ်နေသည့်- မှန်ကင်း၊ ဒုယင်ကုသိုလ်ပင်တည်း။ က... သေခံ၍တော့ပြီးပြီဖြစ်၍၊ မူးယစ်နေပုံကိုယဉ်ကျေး၏လော- မယဉ်ကျေး၏လော- ဆိုသည်ကို အများမြင်အောင် ပွဲထုတ်၍ ပြလိုက်စမ်း။ မမြင်ချင်သောသူများမှာ- ရှောင်လွှဲ၍ သွားကြလေ။ ငါ့မှာမူသေခံရလို့ရှိလျှင်- တင်းတိမ်ရောင့်ရဲခြင်းမရှိဘဲ- သေရည်သေရက်ကို သေခံလိုက်မှသာလျှင် ရင်ချောင်လှသဖြင့်၊ ထမင်းစား၍မိန်ရှက်စွာ ရှိပေတော့သည်- ဟုဆိုလိုပေသည်။

လေးဆစ်သဖြန်-အသေးစိတ်ခက်ဆစ်အဖြေ

ဥာဏ်မတိမ် = တိမ်ကော၍ သွားသောဥာဏ်မဟုတ်။ နက်နဲသောဥာဏ်ဖြစ်သည်။

ကံပိန်တုန်းမို့ = ကံအကျိုးပေးချိန်မဟုတ်သေးသည့်အခါ ဖြစ်သည်။

အရှုံးတဲ့ငါခံ = ယခုအခါ ငါပါပတ်နိုက-အရှုံးခံနေခြင်းဖြစ်သည်။

မိုးတစ်လေတလဲ့သာပ = မိုးက ပြင်းထန်သည့် အခါ၌လည်း- ပြင်းထန်သည်။ လေက ပြင်းထန်သည့် အခါ၌လည်း- တလဲ့တပတ်ပြင်းထန်သည်။ ဝါ၊ မိုးအားကောင်းသည့်အခါ၌လည်း- ကောင်း၍၊ လေအား ကောင်းသည့် အခါ၌လည်း- ကောင်းပေလိမ့်မည်။

စောင်းကပ်ဖဲ့ဥာဏ် = တစောင်းကပ်ဖဲ့ ပြုလုပ်သည့်ဥာဏ်။

ကြိမ်ကြိ - ကြိမယ်ပုံသေ = ကြိစည်တော့ မည်ဟု အကြံ အစဉ်ရှိလျှင်ပုံသေကား ဟုတကယ်ကိုပင်ကြီးတော့သည်။ (သေ-မှာ၊ သေ- ဟုဆိုလိုပေသည်)။

စိုလန့်မယိုင် = ကြောက်ရွံ့ စိုးရိမ်ထိတ်လန့်ခြင်းဖြင့် မယိမ်းမယိုင်။

ခွင်လုံး = တခွင်လုံး။ (ဤနေရာတွင်၊ ဖဲပိုင်းတပိုင်းလုံး- ဟု ဆိုလိုပေသည်)။

ပါစင်ချိုင် = ပါစင်ဖြင့် အနိုင်ဖြတ်ယူခြင်း။ (ဤပါစင်ချိုင်- ဟူသော စကားမှာ၊ သုံးပုံဖဲရိုက်သောအခါ၌၊ ဖဲစ၍ ထွက်က တည်းကပင်၊ မည်သူကမျှ မရိုက်နိုင်ဘဲ၊ ထေ၍- ထေ၍ အရှုံးပေးသွားရကား၊ နောက်ဆုံး ပိတ်အထိ၊ မိမိကချည်း နိုင်အောင်ခင်းရခြင်းပင်ဖြစ်ပေသည်။ စင်စစ်အားဖြင့်၊ မည်သူ ကမျှ မထောင်နိုင်ကြဘဲ- ငါကချည်း တောက်လျှောက် အနိုင်ယူသွားမည်- ဟု ဆိုလိုပေသည်)။

တက်ဖျားတိုင် = အထက်ဆုံးဖြစ်သော အများသို့တိုင်အောင်။

ငှပ်နိုင်သဲပါဘဲ = ငှပ်လို့ရှိလျှင်လည်း- သဲတိုင်အောင်ပင် ငှပ်သောသူ ဖြစ်သည်။ (ထက်ဖျားတိုင်-ငှပ်နိုင်သဲပါဘဲ- ဟူသောစကား

သည်။ “ငှပ်မိသတိုင်၊ တက်နိုင်ဖျားရောက်” ဟူသောစကား ပုံကို အခြေခံထား၍ စပ်ဆိုခြင်းပင် ဖြစ်ပေသည်။ ချောတိုင် တက်သောအခါ၌၊ ထိပ်ဖျားသို့ရောက်အောင် တက်နိုင်လျှင်၊ ချောတိုင်၏ထိပ်တွင်ထားရှိသော ဆုပစ္စည်းများကိုရ၍၊ ရေတွင် ငှပ်သောအခါ၌၊ သဲထိအောင်ပင် ငှပ်မှသာလျှင်-ရတနာတို့ကို ရရှိနိုင်ကြောင်း၊ ဆုံးခန်း တိုင်ကြောင်း တို့ကို ပြဆိုခြင်း ဖြစ်၏။

ရဲဇဲနော်ဖေ = ရဲ့ပပါရဲ့နော် ဘခင်။ (ဤဖေ - ဟူသောစကားမှာ၊ မိမိ ကိုယ်ကိုလည်း ဆိုနိုင်သည်။ ဖေကိုယ်- ဟူသကဲ့သို့ပင် ဖြစ်ပေ သည်။)

လေးဆစ်သဖြန်၏ တောက်လျှောက်စကားပြေ

ငါ့မှာ- ထိုးထွင်းသောဥာဏ်ကား၊ တိမ်ကောခြင်းမရှိသော်လည်း၊ ရှေးဘဝက ပြုခဲ့ဘူးသော ကုသိုလ်ကောင်းမှုကံက - ပိန်ကြို၍နေသည့် အခါလည်း ဖြစ်သည့်အတွက်၊ ယခုအခါ၌၊ ငါ့မှာ အရှုံးခံ၍သာ နေ ရပေသည်။ သို့သော်- မိုးက သာသည့်အခါလည်း- မိုးကသာ၍၊ လေ က သာသည့်အခါ၌လည်း- လေက သာသေးသပေါ့။ အမှန်အားဖြင့်၊ ငါ-ပါပဟိန်မှာ၊ တစောင်းကပ်ဖွဲ ပြုလုပ်တတ်သော ဥာဏ်ကား- ရှိပါ သည်။ အကယ်၍- တကယ်တန်း ကြံစည်တော့မည်ဟူ၍- အကြံဉာဏ် ထုတ်ရန် ပေါ်လာသည့်အခါ၌၊ တကယ် ကိုပင်- ပုံသေမလွဲ လုပ်ကြံ ပါတော့မည်။ တဘက်သားရန်သူကို မိုးရိမ်ထိတ် လန့် ကြောက်ရွံ့၍ ယိမ်းယိုင်ခြင်းမရှိဘဲ၊ သုံးပုံဖဲကစားရာတွင်၊ တောက်လျှောက်အနိုင်ရိုက် ယူဘိသကဲ့သို့၊ မည်သည့် နေရာမှာမျှ - ထစ်ဖျခြင်းမရှိဘဲ၊ စတက် လျှောက်အနိုင်တိုက်ယူမည်။ ထို့ကြောင့် “ငှပ်မိသတိုင်၊ တက်နိုင်ဖျား ရောက်” ဆိုဘိသကဲ့သို့၊ စွန့်စွန့်စားစား ပြုလုပ်နိုင်သည့် ရဲရင့်သောငါး ကွန်း-ဟု ဆိုလိုပေသည်။

တခန်းရပ်

၀။ အသမ္ဘိန်မင်းသားက တောင်းပန်ခန်း

စာကိုယ်

ညီတော် အသမ္ဘိန်မင်းသား၊ နောင်တော်ဇေယျသိန် မင်းထံ ဝင်၍ခစားရာ၊ ဇေယျသိန်မင်း မေးစေ။ ။ ရိပ် ခြည် ခင်းသိ၊ ဥာဏ်ချည်ရှိသည့်၊ ကိုကြီးချစ်တက်၊ ညီ နန်းဆက်။ ။ မယက်မသာ၊ ငယ်မျက်နှာနှင့်၊ တခါတ ရံ၊ ကိုကို့ထံသို့၊ အမြန်ဆေငွေ၊ ခမည်းတော်သွင်၊ စွဲ မက်ထင်၍၊ တိုးဝင်လာခြင်းရာ၊ ဘယ်သို့ရှိသလဲ ညီညီဦး။

အသေးစိတ်ခက် ဆစ် အဖြေ

- ရိပ်ခြည် = အရိပ်အရောင်။
- ခင်းသိ = အခြင်းအရာတို့ကို သိခြင်း။
- ညီနန်းဆက် = နန်းစည်းစိမ်ကို ဆက်ခံမည့် ညီတော်။
- ငယ်မျက်နှာ = မျက်နှာငယ်။
- ဆော = (ပေါ့) အလျင်အမြန်။
- တိုးဝင်လာ = ပါသတ်ထဲမှ တိုးဝင်၍လာသည်။

တောက်လျှောက်စကားပြေ

ထိုးထွင်းသောဥာဏ်ရည်ရှိသဖြင့်၊ အရိပ်အရောင်ကို မြင်ရုံနှင့် သိ သော၊ အစ်ကိုကြီး ၏ချစ်တော်ချစ်ဘက်လည်းဖြစ်ကာ၊ ထီးမွေနန်းမွေကို ဆက်ခံ စိုးမည်ဖြစ်သော ညီတော်အသမ္ဘိန်။ ။ မယက်သာသော

မျက်နှာငယ်ကလေးနှင့်၊ ခမည်းတော်ရင်းကဲ့သို့ ထင်မှတ်စွာ လမ်းကာ၊ တခါတရံမျှသာ၊ ကိုကိုဘုရားထံသို့ အလျင် အမြန် ရောက်အောင်၊ ပဒိုတ်သတ်ဘုရား- တိုးဝင်လာပြီးလျှင်- ရိုသေစွာ- ခစား လျက် နေသည်မှာ၊ အဘယ်ကဲ့သို့သော အကြောင်းများ ရှိလို့ ပါလဲ ညီတော် မောင်းရယ်-ပင်ဖြစ်လေသည်။

စာကိုယ်

ညီတော်အသစ္စာနှင့်မင်းသားတင်။ ။ တင်ပါသည် ဘုရား။ မလိမ်မာရွယ်၊ သားမြေးငယ်ကို၊ ရင်ဝယ်ပိုက် ကျုံး၊ မိဘထုံးသို့၊ နောင်ဘုန်းပိုက်ချူပ်၊ ထိန်း စောင့် အပ်လို့၊ ဆင်တင်းကုပ် အပ်၊ ကိုကို လတ်အား၊ အန် ခတ်၊ ကြွေပစ်၊ သေချက်ယစ်မို့၊ အပြစ်ထိုက်ရာ၊ ကိုကို ဖြားက၊ ထားယဉ်တောမှာ၊ အာဏာမဆန်၊ မသွမ်း- မ ဆိုး၊ နွမ်းနယ်ညှိုး၍၊ စွယ်ကျိုးနွံ၊ ကြောက်ရွံ့ထိတ်လန့် လှပါပြီ။ ရှေ့နောက်ချိန်ချင်း၊ အခွင့်ခွင့်ကို၊ မြော်လင့် ထောက်စာ၊ ကြိမ်တခါကို၊ ချမ်းသာ ပေးတော် မူပါ ဘုရား။

အသေးစိတ်ခက်ဆစ်အဖြေ

ပိုက်ကျုံး = ပိုက်၍ယူသည်။

သေရက်ယစ် = သေရည် သေရက်ကို သောက်စားမူးယစ်။

ကိုကိုဖြား = ကိုကိုဘုရား။

အာဏာမဆန် = အားနည်းတော်ကို ဆန့်ကျင်ခြင်းမပြုဘဲ။

မသွမ်းမဆိုး = ဆိုးသွမ်းခြင်းမရှိ။

စွယ်ကျိုးနွံ = အစွယ်ကျိုးသော မြွေကဲ့သို့ နွမ်းနယ်၍ သွားပါပြီ။ ။ အစွယ်ကိုသာ အားကိုးရသော သတ္တဝါသည်၊ အစွယ် ကျိုး သွားသဖြင့်၊ အားကိုးစရာ မရှိတော့သဖြင့်- နွမ်းနယ် ၍သွား လေသကဲ့သို့ သွားလေပြီ။

ကြောက်ရွံ့ = ရွံ့ကြောက်သည်။

ကြိမ်တခါ = တကြိမ်တခါ။

တောက်လျှောက်စကားပြေ

သံတော်ဦးတင်ပါသည်ဘုရား။ မလိမ်မာ သေးသော သားမြေ ငယ်ကလေးတို့အား၊ ရင်ခွင်ထက်သိုပိုက်ယူ၍ မွေးကျွေး ပြုစုသောမိဘ တို့၏ ထုံးစံကဲ့သို့၊ နောင်တော်ဘုရားက၊ ပိုက်ချုပ်ထိန်းသိမ်း စောင့် ရှောက်လာခဲ့ရာ၊ ယခုအခါ၌ ကိုကိုလတ်ဖြစ်သော၊ နောင်တော်ပါပ တိန်အား၊ အန်ခတ်ခြင်း၊ ကြွေပစ်ခြင်း၊ သေရည်သေရက်သောက်စား မူးယစ်ခြင်း- စသောအပြစ်တို့ကြောင့်၊ ထိုက်သင့်ရာ အပြစ်တို့ကို-ကိုကို ဘုရားက ပေးထားသည်အပိုင်းအခြားဖြစ်သော၊ ဆင်တင်း ကုပ်တွင် ထားခြင်းမှာ၊ အမိန့်တော်မြတ်ကို ဆန့်ကျင်ခြင်းမပြုဘဲ လိုက်နာကာ၊ ဆိုးသွမ်း ခြင်း မပြု တော့ဘဲ၊ နွမ်းနယ်၍ သွား ပြီ ဖြစ်ပါ သော ကြောင့်၊ အစွယ်ကျိုးသော မြွေကဲ့သို့ကြောက်ရွံ့ထိတ်လန့်လှပါပြီ။ သို့ဖြစ် ၍၊ ရှေ့ရေး- နောက်ရေးဖြစ်သော အစစ- အရာရာတို့ကို ချင့်ချိန်စာ နာ မြော်ထောက်ပြီးလျှင်၊ တကြိမ်တခါမျှ လွန်ကြား မိသော အပြစ် တို့ကို ခွင့်လွှတ်ချမ်းသာစွာပေးတော်မူပါဘုရား-ပင် ဖြစ်သည်။

စာကိုယ်

ဖေယုသိန်မင်းဆို။ *ခုဝေဆောင်ခန်း၊ ကြာကြဌန်း မှာ၊ မြနန်းချည်လိမ်၊ ကိုကြီးဒါလီ၊ ချစ်ကြိုးသီတဲ့ ညီ

သန္တန်။ ။ ကြိမ်ဖန်ဖျင်းစွာ၊ ချဉ်အားကြိုဆို၊ ငါအစ်ကိုမို့၊ ပြောဆိုပါသော်။ နား-မနားသီး၊ သုတ်နှင့် ကျီးသို့၊ ခွေးမြီးကောက်လိုက်၊ ငါ့စကားကို၊ နားမ ပိုက်၊ အချိန်အရိုင်း၊ မနူးမနပ်၊ ညီရူးလတ်သည်၊ ငါ့သတ်ပိုင်း၊ ကြာ-သည်တိုင်းမှန်၊ နောင်တရန်ဦး၊ ကိုက်ကြီးကို၊ သူအပြီးကြိလိမ့်မည်၊ မတောင်းပန်နှင့် ညီညီဥဲ။

အသေးစိတ်ခက်ဆစ်အဖြေ

ရဝေ = (ပါဖျက်) နန်းဆောင်။ (ထိုရဝေ-ဟူသောစကားမှာ၊ ရဝေ-ဟူသော ပါဠိစကားမှာ၊ ရဝေ-ဟုဖြစ်လာလေသည်။ ရဝေ-သဒ္ဒါ၊ နေမင်းကိုဟော၏။ နေမင်းမျိုး၊ နေမင်း နွယ်ဖြစ်သောသူတို့စံဖျော်နေထိုင်ရာဖြစ်သော နန်းဆောင်-ဟု ပြန်ဆိုရ၏။

ကြာကြဲငန်း = ကြာပန်း၊ ကြာနွယ် တည်းဟူသော ပန်းကြွတို့ဖြင့်ပြုလုပ်ထားသောကြောင့်-ထွတ်မြတ်သောနေရာ။ တနည်း၊ ကြာချည်မျှင်ကဲ့သို့ ရက်လုပ်ထားသော မြင့်မြတ်သည့်ကန်၊ နွဲကား၊ တနည်းအားဖြင့်၊ မြင့်မြတ်သော ကြာပလ္လင်ခံသည့်နေရာ၊ ပခုမာသနပလ္လင်-ကိုဆိုလိုသည်။

မြနန်းချည်လိမ် = (ပေါ) ရွှေကြိုးတွင် မြဖြင့် သွင်းလုပ်ဘိသကဲ့သို့ရစ်ထားသော ဆွဲကြိုး။

ခါလီ (ပေါ) စုံမက်နှစ်သက်အပ်သော ရတနာ ဘယက်။

ချဉ်အားကြိုဆို = သင်းကိုကြိုဆိုသော သဘောဖြင့်၊ ကြိုတင်ကာပြောဆိုသည်။

နား-မနားသီး = သီ ရင့်သည်ဟု အောက်မေ့၍၊ နားဝင်အောင် မနာယူနိုင်၊ ဝါ၊ နားမဝင်နိုင်။

သုတ်နှင့်ကျီးသို့ = တံသုတ်၊ ဝါ၊ စတုတ်-ဟု ဆိုအပ်သော တုတ်နှင့်-ချောက်လှန့် သော်လည်း၊ ကျီးကန်းတို့ မည်သည်၊ ခဏမျှလောက်သာ လန့်၍၊ တဖန်ပြန်ကာပြုခြင်းပြုသကဲ့သို့၊ သုတ်မှာ၊ ပေါရာဏစကားဖြစ်၍၊ တံသုတ်မှလာရာ၊ ဆန်ခြင်သော အခါ၌၊ ပြည်တောင်း၏ ဆန်မျက်နှာပြင်ကို ညီနေအောင်တိုက်ရသောတုတ်ကို တံသုတ်-ဟူ၍ ခေါ်ဆို လေသည်။ ထိုသို့ သဘောရှိသော တုတ်ဖြင့်၊ ဆန်ကိုစားရန်လာ သော ကျီး ကို ချောက်လှန့်သော်လည်း ခေတ္တခဏမျှသာ ကြောက် လန့်၍ မိမိ၏ နှုတ်ပုံ ပြုခြင်းအတိုင်းသာ ရဲတင်း ဆူညံခြင်းအမှုကို ပြုဘိသကဲ့သို့ဟုဆိုလိုသည်။

ခွေးမြီးကောက် = အမြီးကောက်နေသောခွေး။ (ဤစကားဖြင့် “ခွေးမြီးကောက်၊ ကျည်တောက်စွပ်” ဟူသောစကားကိုယူ၍စပ်ဆိုခြင်းဖြစ်၏။ ခွေးမြီးကောက်တို့၏သဘောပါသည်။ ကျည်တောက်တွင်- သွင်း၍သားသော ခေတ္တ ခဏမျှသာ၊ ကျည်တောက်ကြောင့် ဖြောင့်တန်းကာ၊ ၎င်းကိုချွတ်လိုက်သည်နှင့်ဟပြိုင်နက်၊ ကောက်မြဲတိုင်း- ကောက်၍ နေလေ့တော့သည်။ ထိုအတူ ပါပဟိန်သည်လည်း၊ ဆုံးမတုန်း ခဏမျှသာ လိုက်နာ၍ ပြီးသည်နှင့် တပြိုင်နက် ဆိုးမြဲအတိုင်းသာ ဆိုးသည်ဟု ဆိုလို သည်။ ဤ “သုတ်နှင့်ကျီးသို့” “ခွေးမြီး ကောက်လိုက်” ဟူ သော စကားနှစ်ရပ်ဖြင့်၊ ပါပဟိန်အား ဆုံးမ၍မရခြင်းကို ဥပမာနှစ်ချက်ဖြင့် ပြဆိုခြင်းဖြစ်သေသည်။)

နားမပိုက် = ဆုံးမသည်တို့ကို- နားထောင် သိမ်းပိုက်ခြင်းမပြု။

ညီရူးလတ် = ရူးသွပ်သော ညီတော်လတ်။ (ရူး- ဟူသောစကားမှာ၊ အသံကိုဟောသော ပါဠိဘာသာ၊ ရကောက်မှ လာ၏။ ကေကွရကောသင်္ဂီကာ ကျမ်းတွင် “ရာတုသေ-ဧတေ၊ ဧနေ၊ သဒ္ဓေ၊ အာခါနေ၊ ဝါဘုယံဝိစ” ဟု ရကောက်၏ အနက်ကို ဖွင့်ပြရာ၊ ရာတု = ရာ-သဒ္ဓါသည်ကား။ သေ-ဧတေ = ဧဒုဟူ

သောအနက်။ စနေ = ဥစ္စာဟူသောအနက်။ သဒ္ဓေ = အသံ
ဟူသော အနက်။ အာခါနေ = ခံယူခြင်းဟူသောအနက်။ ဝါဘု
ယံဝိစ = ဝါတ်ဟူသောအနက်တို့၌။ ဟောတိ = ဖြစ်၏ဟုပြန်ဆို
ရကား၊ ဤနေရာတွင်၊ ရကောက်မှာ၊ အသံ-ဟူသောအနက်ဟု
မှတ်ယူအပ်၏။ ရှေးမြန်မာစကား များတွင်၊ နှုတ်၊ ရင့် ရှု- ဟု
သည်တို့တွင် ပါသောရှု- မှာလည်း၊ အသံကိုပင်ဟောကြောင်း
မှတ်သားအပ်၏။

ငါ့သတ်ပိုင်း = ငါ့အားသတ်ရန် အပိုင်းအခြားပြုသည်။

ကြာ-သည်တိုင်းမှန် = ရှည်ကြာလို့ရှိလျှင် သည်အတိုင်းမှန်၍။ (အချို့
မူတို့၌၊ ကြားသည်တိုင်းမှန်-ဟုရှိ၏။ ထိုသို့ရှိလျှင် ငါကြားရသည့်
အတိုင်း မှန်ကန်လို့ရှိလျှင်- ဟု ပြန်ဆိုရမည်)။

တောက်လျှောက်စကားပြေ

ကြာပန်းကြာနွယ်တို့ဖြင့် - ထွတ်မြတ်အောင် ပြုလုပ်ထားသော၊ ဝါ။
ထွတ်မြတ်သောကြာပလ္လင်ရှိသည့်နန်း ဆောင်ခန်း၌၊ ရွှေခန်းချည် ပြုလုပ်
၍၊ မြရတနာကို- ပြုလုပ်လိမ့်ကျစ်၍ထားသော အလွန် ချစ်အပ်၊ မြတ်နိုး
အပ်သည့် အစ်ကိုကြီး၏ ဘယက်ဒါလီဆွဲ သဘွယ်ဖြစ်သောညီတော်
မောင်-အသမ္ဘိန်၊ ။ သင်းပါပဟိန်အား ကြိုတင်၍-မမိုက်ရန်အတွက်၊
ကြမ်းနဲများစွာပင်-ငါ့မှာအစ်ကိုကြီးဖြစ်သည့်အတိုင်း ပြောဆို ဆုံးမပါ
သော်လည်း၊ နားထည့်၍၊ အဝင်ဆိုးစွာ-သီးရင့်သဖြင့်၊ နားထောင်
ခြင်း-နာယူခြင်း မပြုတဲရှိလေသည်။ ထိုသို့နားထောင်ခြင်း မပြုသည်ကို
ဥပမာပြုရလျှင်၊ တံသုတ်-ဟု ဆိုအပ်သော တုတ်ချောင်းဖြင့်၊ ဝန်းရံ
ဆုအာ လျက်နေသော ကျီးကန်းတို့ကို ပြု၍ချောက် လှန်ပါသော်လည်း၊
ထိုကျီးမိုက်တို့မှာ-ခေတ္တ ခဏမျှသာရ၍၊ ပြီးသည်နှင့် တပိုင်နက်-ဆူမြ
တိုင်း၊ မိုက်မြတိုင်းသာ- မိုက်နေဘိသကဲ့သို့၎င်း။ ခွေးမြီးကောက်ကို၊
ကျည်တောက်ဖြင့် စွပ်ထားသောအခါ၌သာ- ကျည်တောက် အတိုင်း-
အလိုက်သင့်စွာ ဖြောင့်တန်း၍ နေသော်လည်း၊ ကျည်-တောက်ကို ချွတ်

လိုက်သည်နှင့် တပိုင်နက်-ကောက်နေသော အမြီးမှာ-နကိုယ်အတိုင်း
ပြန်၍သာ ကောက်နေသကဲ့သို့၎င်း။ ထို့အတူ-ပါပဟိန်မှာလည်း
မည်သို့ပင်ဆုံးမစေကာမူ၊ မိုက်မြတိုင်းသာ မိုက်ရိုင်းနေပေ တော့သည်။
ထိုသို့သဘောအားဖြင့်၊ ငါ၏စကားတို့ကို နားထောင် သိမ်းပိုက်ခြင်း
မပြုဘဲ- အမိုက်၊ အရိုင်း၊ မနူး၊ မနပ်ဖြစ်သော ညီတော်လတ် ပါပဟိန်
အရူးသည်၊ ငါ့အားသတ်ဖြတ်ရန်အပိုင်းအခြားပြုသားသည်-ဟု ရွှေ့နား
တော် ကြားသိရသည့် အတိုင်း မှန်ကန်သဖြင့်၊ နောင်အခါ၌၊ ရန်မီး
တခုဖြစ်ပြီးလျှင်၊ ကိုကိုကြီးအား - သူ့အပြီးကြိစည်ပေလိမ့်မည်မှာမချုပ်
ဖြစ်လေသောကြောင့်၊ မတောင်းပန်ပါနှင့်တော့ညီညီရယ်-ဟုဆိုလိုသည်။

စာကိုယ်

အသမ္ဘိန်မင်းသားတင်။ ။ သမ္ဘာနေမီး၊ ထောင်ရ
ဝိန်သို့၊ ပြောင်ထိန်ညှီးသည်၊ ကိုကြီးဘုန်းမော်၊ မြတ်
နောင်တော်။ ။ သည်းညည်းတော်ခံ၊ ငြိမ်းသင့်တန်လျှင်၊
ရာဇဒဏ်ငြိမ်း၊ မျက်တော်သိမ်း၊ သူစိမ်းလွင်လူ၊ ကိုကို
လတ်ကို၊ မှတ်တော်မူပါနှင့်။ တအူကြီးသီ၊ မျိုးသာကီ၊
ညီအစ်ကိုချင်း ဖြစ်ပါသည်။ မျိုးဆွေရင်းစစ်၊ ညီရင်း
ဖြစ်၍၊ သောက်ယစ်စားဝ၊ မဆိုးရပါဘူး၊ စာဂညစ်ညမ်း၊
နောင်ဆိုးသွမ်းလျှင်၊ ဆိုးသွမ်းသည့်ဒဏ်၊ သူ့ တာဝန်ကို၊
ဖြာကျွန်ခံပါမည်။ ရွှင်စံမပျော်၊ သားလတ်ဆိုးကြောင့်၊
တညှိုးလျှော်၊ မယ်တော် မျက်နှာ၊ ကိုကိုဖြားကားထောက်
ထားစာ၊ ချမ်းသာပေးတော်မူပါဘုရား။

အသေးစိတ်ခက်ဆစ်အဖြေ

သမ္ဘာနေမီး = နေရောင် မီးရောင်ကဲ့သို့ သဘောရှိသော ရှေးကုသိုလ်ကောင်းမှု အဆောက်အဦ။ (သမ္ဘာကိုဖြေခုံပြီး)။

ထောင်ရစ်နှင့်သို့ = ရောင်ခြည်အဆောင်ကို ဆောင်သော နေမင်းကဲ့သို့။ (ရစ်နှင့်-မှာ၊ ပါဠိပျက် ဖြစ်၍၊ နေမင်း-ကို ဟောသည်။ ရစ်နှင့်-မှ လာသည်။) ရောင်ခြည်အထောင်ကို ဆောင်သော နေမင်းကဲ့သို့ဟု ဆိုလိုသည်။

ဘုန်းမော် = အစွန်းထွက်နေသော ကုသိုလ်ကောင်းမှုများ။ မိုမောက်၍ နေသော ကုသိုလ်ကောင်းမှုများ။

မျက်တော် = အမျက်တော်။ (ရာဇဇာတ်-ကို၊ နောက်ကဖြေဆိုခဲ့ပြီ)။

သူပိမ်းလွင်လူ = ပြင်လွင်တပါး၊ ဖြစ်သောလူစိမ်း၊ တနည်း၊ အပြင်အပမူ ဖြစ်၍ အသိဟောင်းမဟုတ်သေးသောသူ။

တအူကြီးသီ = တအူတုံဆင်းဖြစ်၍၊ ကြီးတချောင်းထည်းနှင့် သီထားသော ပန်းကုံးကဲ့သို့။

သာကီ = (ပါပျက်) သာကီယ = သကျ = စွမ်းနိုင်ခြင်း။ (အဘယ်ကဲ့သို့ စွမ်းနိုင်သနည်း-ဟူမူ၊ ဩက္ကာကရာဇ်မင်းကြီး၏ သားတော် သဒိတော် များသည်။ ဒေ၊ မျိုးအနွယ် ပျက်စီးမည်ကို စိုးရိမ်၍၊ မိမိတို့ မောင်နှမ အရင်းချင်း လက်ဆက် အိမ်ထောင် ပြုကာ နေသည့် အကြောင်းကို၊ မည်း တပ် မင်းကြီးကြားသိလေလျှင်၊ “သဘာဝတဘောရား ဘကုမာနာ” ဟူ၍ မိန့်တော်မူ၏။ ဘော = အို အရင်းတို့။ ရာဇကုမာ = ရ = မင်းသား တို့သည်ကား။ = သကျ ဝတ = အမျိုးအနွယ်ကို စေ က်ရှောင်သောငှါ တတ်နိုင်ကုန်စွ တကား- ဟူ၍ မိန့်တော်မူသည်။ ကားကို အပြု၍၊ ကလိလဝတ် ပြည်၍ ဖြစ်သော မင်းမျိုး တို့ကို၊ သကျသာကီဝင်-ဟု ဆိုလို ပေသည်။ (စာဂ-ကို၊ ဖြေဆိုခဲ့ပြီ)။

တညှိုးလျော် = တမ်းတဖန်များသောကြောင့်- ညှိုးနွမ်းခွေရိ၍နေခြင်း။
မယ်တော် မျက်နှာ = မယ်တော်ဖြင့် သောမြောက်နန်း၊ မိဘုရား၏မျက်နှာ တော်။ (အသမ္ဘိန်မင်းသား ငယ်ဇော်က-နို့ချိုတိုက်၍၊ မွေးမြူ ရသဖြင့်- မယ်တော်-ဟု သုံးနှုန်းထားသည်)။

တောက်လျှောက်စကားပြေ

ဘဝဟောင်း၊ က၊ ကုသိုလ်ကောင်းမှု အဆောက်အဦတို့မှာ၊ နေရောင်၊ ဒီးရောင် ကဲ့သို့ ၎င်း။ ရောင်ခြည်အထောင်ကို ဆောင်နေသော နေမင်း ကဲ့သို့ ၎င်း။ တပြောင်ပြောင်- တထိန်ထိန်ဖြင့်- ပြတ်အောင်တောက်ပ ခိုမောက်၍ နေသော ဘုန်းဘန်ခိုးနှင့် ပြည့်စုံသည့် နောင်တော် မြတ် ဘုရား။ ။ မင်းကျင့်တရားဆယ်ပါးတွင် ပါရှိသော၊ သည်းခံခြင်းတို့ သတိပြု၍၊ ငြိမ်းအေးသင့်သော ကိစ္စဖြစ်လျှင်- အပြင်ရား ဒဏ်ကို ငြိမ်းအေး စေကာ၊ အမျက်တော်ကို သိမ်တော်မူပါ။ ကိုကိုလတ်မှာ၊ ပြင်လွင် တပါးမှ သူပိမ်းကဲ့သို့ မှတ်တော်မမူပါနှင့်။ တအူတုံဆင်း၊ တမိဝမ်း ကွင်းမှ ဖြစ်၍ သီထားသော ပန်းကုံး ပန်းနှယ်ကဲ့သို့- တဆက်တည်း ဖြစ်ရုံသာမက၊ အမျိုးသန့်ရှင်းသော သာကီဝင်ဆက် ညီအစ်ကိုချင်း လည်း ဖြစ်ပါသည်။ ထိုသို့သာကီဝင်အဆွေအမျိုးချင်း၊ ညီရင်းဖြစ်သည့် အတွက်၊ နောင်တော် ပါပဟိန်မှာ၊ နောက်တဖန် သောက်စားယစ်ဝ၍- မဆိုးရပါဘူးဆိုသည်ကို၊ ကျွန်တော်က တာဝန်ယူပါသည်။ အကယ်၍ အကျင့်စာရိတ္တပျက်စေ၍၊ ညစ်ညမ်းသောစွမ်းစွဲကို ဆက်ကာ နောင် အခါ၌ ဆိုးသွမ်းခြင်းပြုခဲ့လျှင်၊ သူ့ခံ့မည် ဖြစ်သော အပြစ်ရာဇဇာတ် ကို၊ ကျွန်တော်က- တာဝန်ယူခံပါမည် ကျွန်တော်အား၊ နို့ချိုတိုက် ကျွေး၍၊ မွေးမြူခဲ့သော မြောက်နန်းမိဘုရားမှာလည်း ယခုအခါ၌- ရှင်ဗျ ရွာ စံပျော်ခြင်း ပြုနိုင်ဘဲ၊ အလတ်ဖြစ်သော သားတော်ဆိုး ပါပဟိန် ကြောင့်၊ တမ်း တ ကာညှိုးလျော်၍နေပါသည်။ ထိုသို့သဘောရှိသော မယ်တော်၏ မျက်နှာတော်ကို- ကိုကိုဘုရားက ထောက်ထားစာ နှာ သော အားဖြင့်၊ ညီတင်လတ်ဖြစ်သော ပါပဟိန်အား၊ အပြစ်ဒဏ်မှ ချမ်းသာပေးတော်မူပါဘုရား-ပင် ဖြစ်လေသည်။

စာကိုယ်

ဇေယျသိန်မင်းဆို။ နေနတ်မျိုးဆွေ၊ ချစ်ကြီးဆွေသည်။ ရွှေနဂါးသွဲ့၊ ကိုကြီးချစ်ဘက်၊ နောင်နန်းဆက်မို့၊ ညီလက်ဖွဲ့။ နှစ်စုံစင်စင်၊ တောတခွင်မှာ၊ ပင်ကြက်ဆူသွမ်း၊ မင်းမူမြန်းသို့၊ ကင်းစမ်းလူမြည်၊ လူမမည်ဘဲ၊ အမိုက်ရည်ဝ၊ မိုက်မျိုးခတ်၊ မိုက်မျှားခွန်ချိန်၊ ပါပဟိန်သည်။ အလိမ်မာရုန့်၊ ပညာလည်းနဲ့၊ သေးသည်။ တအူတူသွေး၊ နှောင်းညီထွေးကာ၊ အရေးယူကြောင်း၊ ခွင့်မတောင်းနှင့်၊ မြင့်ညောင်းရှည်ကြာ၊ ချင့်အပြစ်နှင့်၊ သုံးနှစ်တာ၊ နှံ့နာပလေစေအုံးမောင်ဇဲ့။

အသေးစိတ်ခက်ဆစ်အဖြေ

နေနတ်မျိုးဆွေ = ကပ်ဦးအစ၊ မဟာသမ္မတမင်းမှ အမျိုးအနွယ်မပျက်ဆက်သွယ်၍ လာသောနေမျိုးဆွေ။
ချစ်ကြီးဆွေ = ကြီးဆွေကဲ့သို့ချစ်ခင်သည်။ (ကြီးဆွေသည်၊ တခုနှင့် တခုပူးကပ်၍ ကျစ်လျစ်စွာရှိသလို၊ အချင်းချင်း၊ မေတ္တာဓါတ်ပူးကပ်၍ နေသည်-ကို ဆိုလိုသည်။)
ရွှေနဂါးသွဲ့ = ရွှေရောင်၊ နဂါးသွဲ့ရောင်။ (နဂါးသွဲ့ရောင်-မှာ၊ နဂါးရောင်ကဲ့သို့ ဆက်သွယ်သော အရောင်ဖြစ်၍၊ အစိမ်းရောင်ပင်ဖြစ်ပေသည်။)
ညီလက်ဖွဲ့ = လက်ဖွဲ့ကို ပူးကပ်စွာ ဆောင်ကြဉ်းရာသာကဲ့သို့ ဖြစ်သော ညီတော်။ တနည်းလက်ဖွဲ့နှင့် တူသော ညီတော်။ (အဘယ်ကြောင့် ညီတော်အသမ္ဘိန်မင်းသားကို လက်ဖွဲ့ပမာ ခိုင်းနှိုင်း

ရသနည်းဟူမူ၊ လက်ဖွဲ့တို့၏ သဘောမှာ၊ မိမိအတွက် အားကိုးရသည်ဖြစ်၍၊ အမြဲမပြတ် နီးကပ်ရသောအရာဖြစ်ကာ၊ ချစ်မြတ်နိုးအပ်သောအရာ ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် လက်ဖွဲ့နှင့် ခိုင်းနှိုင်း၍ ပြဆိုခြင်းဖြစ်၏။)

နှစ်စုံစင်စင် = အမှန်အားဖြင့်အနှစ်မရှိ။ သောအရာချည်းသာ။
ပင်ကြက်ဆူသွမ်း = အနှစ်မရှိသောကြက်ဆူပင်ကဲ့သို့။
မင်းမူ = မင်းပြုသည်။

ကင်းစမ်းလူမြည် = လူပြည်သို့အနည်းငယ်မျှသာထောက်လှမ်းစုံစမ်းရန်လိုသည်။ (ကင်းစမ်း-ဟူသောစကားမှာ၊ အနည်းငယ်မျှသာဖြင့် စုံစမ်းသည်။ အနည်းငယ်ကလေးဖြင့် စုံစမ်းသည်-ဟူသော အနက်တို့ကို ဟော၏။ လက်ဝဲသုန္ဒရ၏ မဲဇာတောင်ခြေ ရတုတွင်၊ ရှေးဦးစွာ စုံစမ်းသော သဘောဖြင့်၊ တိုက်ခိုက်၍ လာသော လေကားလားကို “ကင်းစမ်းတောင်က၊ လေဦးစဉ်-” ဟု စပ်ဆိုလျက်ရှိလေသည်။ ဤ ကင်းစမ်းတောင်က-ကို၊ အမျိုးမျိုးကောက်ကြ၏။)

မိုက်မျိုးခတ် = မိုက်ခဲသော လူမျိုးတွေကသာ၊ ပါပဟိန်၏ထံ၌-ခစားကြသည်။

မိုက်မျှားခွန်ချိန် = များစွာမိုက်သော သူတို့ထံမှ အခွန်ယူရန် ချိန်ရှယ်သည်။ ဝါ၊ မိုက်ကြေးခွဲသည်။

အလိမ်မာရုန့် = ရုန့်တက်၍ နေသော အလိမ်မာ။ ကြက်တွန့် တက်နေသော အလိမ်မာ။ (ရုန့်-မှာ၊ ရုန့်တက်ခြင်းဖြစ်၍၊ ချည်မျှင်တွေ ရုန့်တက် နေသည်- ဟူသကဲ့သို့၊ ရုန့်၍ တွန့်သွားခြင်းပင်ဖြစ်သည်။)

တအူတူသွေး = တအူထည်းမှရွှေနေောက်ဆင့်၍၊ သွေးသီးချင်းဖြစ်သော။ (တူ-မှာ၊ ဤနေရာတွင်၊ တုံ-ဟုဆိုလိုသော-ပ ရာဏ စကား

ဖြစ်၍ ရပ်တည်ခြင်းကိုဟော၏။ “ဗျာဓိတ်တော်နှင့် ကြံ၊ ဖြစ်
ရေတုံ၊ အဟုန်စီးမပြေး” ဟူသော ကပိလကွဏာ သတ်ပုံကို
ထောက်ရမည်။

နှောင်းညီထွေး = အငယ်ဆုံးဖြစ်သောညီတော်။

မြင့်ညောင်း = ကြာရှည်စွာ။

ချင်းအပြစ် = သင်း၏အပြစ်။

ခွံနာပလေစေ = နှမ်းနယ်၍သွားပလေစေ။

တော'က်လျှောက် စကားဖြေ

ကပ်ဦးအစ၊ မဟာသမ္မတ မင်းတည်းဘူသော နေမင်းမျိုး အဆွေ
တို့မှ-အမျိုးအနွယ်-ပျက်ဘဲ၊ ဆင်းသက်ခဲ့ကြသည်လည်း တကြောင်း။
ရှေ့ရောင်၊ နဂါးညှော်ရောင်တို့ကဲ့သို့ သဘောရှိသော ကြိုးကိုခွေရစ်ထား
ဘိသကဲ့သို့ ချစ်အပ်ဘူသည်လည်းတကြောင်း။ ထိုသို့သော အကြောင်း
များကြောင့်၊ နောင်အခါ၌ ထီးနန်းကို ဆက်ခံမည်ဖြစ်၍၊ အမြဲဆောင်
ထားအပ်သော လက်ခွံနှင့်တူစွာ၊ အစ်ကိုကြီး၏ ချစ်ဘော် ချစ်ဘက်ဖြစ်
သော ညီတော်မောင်။ “ပါပဟိန်၏ သဘောကို အမှန် ပြောရလျှင်၊
အနှစ်မရှိသော တောတခွင်မှာ၊ အထည်း၌ သော့သွမ်းစွာ သဘော
ရှိသည့် ကြက်ဆူပင်က၊ အခြားသော သစ်ပင်ထိုအပေါ်၌- မင်းပြု၍
နေဘိသကဲ့သို့၊ ကြက်ဆူပင်နှင့် တူသောပါပဟိန်မှာ၊ လူ့ပြည်လူ့ရွာ၏
သဘောကို၊ အနည်းငယ်မျှသာ စုံစမ်းရန် ရောက်ရှိလာသော သူမျှသာ
ဖြစ်လေသည် ထိုကြောင့် လူ၏အဖြစ်နှင့်မတူဘဲ-လူ့ရယ်လို့သာ ဖြစ်
လာရုံမျှ သဘောရှိသော ပါပဟိန်မှာ၊ မိုက်စဲစေရန် ဖြစ်သည့် သေရည်
သေရက်တို့ လည်း၊ မိုက်သောသူတို့ကလည်းသကာနေ၍၊ မိုက်သော
သူတို့အပေါ်တွင်၊ အခွန်ခံယူရန် ချိန်နှယ်၍ နေသည့်အတွက်၊ မလိမ်မာ
သော သဘောဖြစ်သည် ရန်ကြမ်း၍ ဝေဘန်ခွဲခြမ်းတတ်သော ပညာ

လည်း- နှေးကွေးလှသေးလျက် ရှိလေသည်ကတကြောင်း တို့ကြောင့်၊
ငါနှင့်တူအူတုံ ဆင်း၊ မွေးဘွားရင်းဖြစ်သော ညီငယ်ကလေးက၊ ပါပဟိန်
အတွက်၊ လုံးဝလွတ်ပစ်ရန်အကြောင်းအမျိုးမျိုးဖြင့်၊ နှင့်မတောင်ပန်ပါ
နှင့်တော့၊ ဖော်ပြပါအကြောင်းများကြောင့်၊ သင်၏အပြစ်နှင့် လျော်ညီ
စွာ-နှမ်းနယ်၍ သွားစေရန်အတွက်၊ သုံးစိပ်မျှရှည်ကြာစွာပင် အပြစ်
ဒဏ်ခံပါစေဦးတော့ ညီတော်မောင်ရယ်ဟုဆိုလိုသည်။

စာကိုယ်

ပါပဟိန်မင်းသား၊ ဆင်တင်းကုပ်က ထွက်၍ကြံ
စေ။ “ပါပဟိန်ဆို။ ဇေယျသိန်ခံ၊ နောင်နန်းစံကး
ကျင့် ကြိမဟုတ်၊ သောက်ခေါင်ကြူးတယ်လို့၊ ရာထူး
ကိုနုတ်ပြီးလျှင် ဆင်တင်းကုပ်ငါအား၊ အပ်နှံ၍ ထား
ချေပြီ။ ထားစေဦးတလှဲ့၊ ဘယ်တွက်လဲ သက်ကယ်၊
မန့်နယ်ဘူး။ ခေါင်းဘယ်တုံးတုံး၊ ဗုဒ္ဓနှင့်လုံးမှ၊ သူ့တုံး
တံတွာ၊ သူ့ဘာသာ၊ လိုရာနီးဝေး၊ ပေါက်နိုင်သေး
တော့ပုဂ္ဂို၊ အမယ်လေးသား၊ ရွှေထံနန်းဧညာက်၊ နန်းညွှန်
ပေါက်သည့်၊ ငါယောကျာ်းကဘဲ။ ခေါင်းဖျားခြေပုံ၊
ရှိပါလျက်ကို၊ ဘယ်တွက်ကြောင့် ဖြူရမလဲ။ သုံးပုံဖုံ
ခင်း၊ တီ၊ ပါတင်းနှင့်၊ စီယင်းးပြီးလျှင်၊ မင်္ဂလာခြောက်၊
ဖဲဝေပီပေါက်လို့၊ သုံးပေါက်မ-စီးရလျှင်၊ လေးဘက်
ကြီးကျယ်နေကျလဟယ်။

အသေးစိတ် ခက်ဆစ်အဖြေ

ဇေယျသိန်ခံ = ဇေယျသိန်-ဟူသော ဘွဲ့အမည်ကို ခံယူသည်။
နောင်နန်းစံက = နန်းစံ၍နေသောနောင်တော်က။

ဆင်ဘင်းကုပ်-ငါ့အား = ငါ့အား - ဆင်တင်းကုပ်၍။

ဘယ်တွက်လို့ သက်ကယ် = ဘယ်အတွက်ကြောင့်လဲ ဆိုတော့- အသက်တည်ရှိသော ငါ့ကိုယ်ရယ်။ (တနည်း၊ ဘာအတွက်ရှိရ မှာလဲ- ငါ့ကိုယ်ရယ်-ဟုလည်း ပြန်နိုင်သည်)။

မနုနယ်ဘူး = နန့်ခြင်း မရှိပါဘူး။ (ဘယ်တွက်လို့ သက်ကယ်၊ မနုနယ်ဘူး- ဟူသောစကားဖြင့်၊ လွန်ကဲသော အသက်ရှိသည့် ငါ့ကိုယ်ရယ်။ ဘယ်အတွက်ကြောင့်လဲ ဆိုတော့၊ နန့်ခြင်း မရှိ ပါဘူး-ဟု ဆိုလိုသည်။ တနည်း၊ လွန်ကဲသော ငါ့ကိုယ်ရယ်။ ဒါတွေကို- တွက်ချက်၍ မနေပါတော့နှင့်။ အဘယ်ကြောင့် ဆို သော်၊ နန့်ခြင်းမရှိသော၊ ငါ- ပါပဟိန်ဖြစ်သည့်အတွက်ကြောင့် တည်း-ဟုလည်းပြဆိုနိုင်သည်)။

ခေါင်းဘယ်တုံးတုံး = ဦးခေါင်းပင် တုံး၍ တုံး၍ နေသော။ ဝါ၊ ဦးခေါင်းမရှိသလိုတုံးတုံး၍နေသော။ (ဘယ်-မှာမှာ၊ဘဲ-ဟု ဆို လိုသည်)။

ဗုဇန်လုံးမှ = ရေသတ္တဝါတမျိုးဖြစ်သော ပုစွန်လုံးသော်မှလည်း။

သူ့ ထုံးတံထွာ = သူ၏ထုံးစံအတိုင်း။ (တံထွာ-ကိုဖြေခံပြီ)။

ပေါက်ကဲနိုင်သေးတော့ပေါ့ = လိုရာကို ပေါက်ရောက်နိုင်သေးတာဘဲ။

အမယ်လေးသား = လေးစားအပ်သော မယ်ဘော်၏သားတော်။

ရွှေဘုံနန်းညောက် = ရွှေဘုံရွှေနန်းတွင်-ပေါ်ထွက်လာသောခင်းသား။ (ရွှေဘုံရွှေနန်းကို သစ်ပင်-ပင်စည်လုံးပတ် ဥပမာပြု၍၊ ထီးနန်း ဆက်ခံထိုက်သော မင်းသား ဖြစ်ကြောင်းကို၊ အညောက်နှင့် ဥပမာပြုသည်)။

နန်းညွန့်ပေါက်သည် = ထီးနန်းဆက်ခံရန် ဝေဆာစွာဖြစ်သော အညွန့် အညောက်သဘွယ် ပေါက်ရောက်လာသည်။

ငါ့သောက်ကျားကဘဲ = ငါသည် သောက်ကျားစင်စစ်ဖြစ်တာဘဲ။

ခေါင်းဖျားခြေစုံ = တကိုယ်လုံးတွင် အသွတ်အဖျားနှင့် တကွရှိသော ဦးခေါင်းနှင့်- ခြေလက်အစုံအလင် ရှိပါသည်။

ဖြူရမလဲ = ထိတ်လန့်ရမလဲ။ (ဤ-ခေါင်းဘယ်တုံးတုံး-မှ၊ ပေါက်နိုင် သေးတော့ပေါ့- အထိ စကားစုဖြင့်၊ ခေါင်းမရှိသော ပုစွန်လုံး ပင်၊ မိမိလိုရာသို့ ရောက်နိုင်ကြောင်း - ဥပမာဝါကျကို ပြု၍၊ အမယ်လေးသား-မှ၊ ဘယ်တွက်ကြောင့်ဖြူရမလဲ-အထိ စကား စုဖြင့်၊ ထီးဘွား၊ နန်းဘွားဖြစ်သော- ငါ ပါပဟိန်မင်းသားမှာ၊ ဦးခေါင်းခြေလက် အစုံရှိသည် ဖြစ်၍၊ ဘယ်အတွက်ကြောင့် ထိတ်လန့်တုန်လှုပ်ရမည်လဲ - ဟူသော ဥပမေယျဝါကျစကားကို ပြဆိုခြင်းဖြစ်ပေသည်)။

တိ၊ ပါဘင်းနှင့် = မြန်မာဘက်မှ၊ နှစ်ပေါက်-ဟု ဆိုအပ်သော တိနှင့်၊ ရှမ်းဘက်မှ၊ ရှစ်ပေါက်ဖြစ်သည့် ပါဘင်းဖဲ။

ဖိ၊ ယင်းခံပြီးလျှင် = စိတင်းနှင့် - ယင်းကို အခြေခံပြုပြီးလျှင်။ (ဖိ-မှာ၊ ရှမ်းဘက်တွင် ပါရှိသော ခုနစ်ပေါက်ဖြစ်သည့် စိတင်းကို ဆိုလို ၍၊ ယင်း-မှာ၊ မြန်မာဘက်တွင်ပါရှိသည့် ရှစ်ပေါက်ရှိသော ယင်း ကိုဆိုလိုခြင်းပင် ဖြစ်ပေသည်)။

မင်္ဂလာခြောက် = သုံးပေါက်ချွန်းနှင့် ခြောက်ပေါက်မနှစ်ခုကို တွဲလျှင်၊ မင်္ဂလာဖြစ်နိုင်သည်။ ခြောက်ပေါက် ဖြစ်သောဖဲ။ (အချို့မူ၌၊ မင်္ဂလာမြောက်ဟုရှိကြရာ၊ ဆရာကြီးဦးကြင်ဥဇ် အလိုဖြစ်သော ဤအစီအစဉ်နှင့် မကိုက်မိချေ)။

ဖဲဝေါစုံပေါက်လို့ = မြန်မာဘက်တွင် ပါရှိသော ဝေါ-ဟုဆိုအပ်သည့် ဖဲအစုံဖြင့်၊ အစဉ်လိုက် ခင်းလာသော ရှမ်းဘက်မှ ဝေါကို ဖေါက်၍။

သုံးပေါက်မ-စီးလျှင် = သေး-ယ်-သင်လည်း၊ ဤနေရာတွင် ဖဲကြီး အဖြစ် ရောက်ရှိခဲ့၍ ရှမ်းဘက်မှ ပါရှိသော သုံးပေါက်ချွန်းဖြင့် ခင်း၍ အုပ်စီးလိုက်ရလျှင်။

လေးဘက်ကြီး ကျယ်နေကျလဟယ် = လေးဘက်အဖြစ်ဖြင့်- ကြီးကျယ်စွာ ကျယ်နေကြ ဖြစ်တော့သည်လဟယ်။ (လဟယ်-မှာ၊ ကြမ်းတမ်းစွာ ရှုတ်ဆိုသော အသုံးအနှုန်းဖြစ်သည်။ ဤ “သုံးပုံပုံခင်း-မှာ လေးဘက်ကြီး ကျယ်-နကျလဟယ် ” အထိ စကားစုတို့မှာ သုံးပုံစုံ ရိုက်ရာတွင်၊ မိမိ၌၊ ၁-တိတချပ်။ ၂-ပါတင်းတချပ်။ ၃-စိဘင်းတချပ်။ ၄-ယင်-တချပ်။ ၅-ခြောက်ပေါက်မ-တချပ်။ ၇-ဂ-ဝေါစုံနှစ်ချပ်။ ၈-သုံးပေါက်ချွန်း တချပ်အားဖြင့်၊ ဖဲရှစ်ချပ်ကို ခေါင်မှရ၍၊ ရှေးဦးစွာ တီနှင့်-ပါတင်းကို ထွက်ရာ၊ အခြားနှစ်အိမ်က-မရိုက်သေးဘဲ-ထေ၍ ပေးရသဖြင့်၊ မိမိမှာ နှစ်ဖုရ၏။ နောက်ထပ် ဆက်၍၊ စီတင်းနှင့်ယင်းကို ခင်းပြန်ရာ၌ လည်း၊ အခြားနှစ်အိမ်က-မရိုက်သေးဘဲ၊ ထေ၍ ပေးရာ၊ မိမိမှာ ထိုနှစ်ဖုနှင့်၊ လေးဖုရလေပြီ ထို့နောက်ဆက်၍ မိမိမှာ မပါရှိသော ဝေါစုံဖြစ်သည့် ဖဲနှစ်ချပ်ကို ခေါက်၍ ခင်းလိုက်ပြန်ရာ၊ အခြားနှစ်အိမ်တွင် တအိမ်မှာမျှ ထင်စုံ-ရှိသဖြင့်၎င်း၊ ထင်စုံ-ရှိသော်လည်း၊ ကပ်နိုင် နှစ်ဖုမှာ- မသေချာသဖြင့်၎င်း၊ ထိုကို-မရိုက်သေးဘဲ၊ ထေပေးလိုက်ပြန်ရာ-ထိုနှစ်ဖုနှင့် ဆိုလျှင်၊ မိမိမှာ-ခြောက်ဖုရရှိသေးသည်။ ထိုနောက်ရှမ်းဘက်တွင် ပါရှိသောခြောက်ပေါက်ကို-ခင်းပြန်ရာ၊ အခြားနှစ်အိမ်က၊ မရိုက်သေးဘဲ ထေပေးသဖြင့်၊ ထိုတဖုနှင့်သော်၊ မိမိမှာ-ခုနှစ်ဖုရလေပြီ။ ထို့နောက် ရှမ်းဘက်တွင် အငယ်ဆုံးဖြစ်သော သုံးပေါက်ချွန်းကို ချခင်းလိုက်လေရာ - နှစ်အိမ်မှာ မြန်မာဘက်မှ ဖဲကြီးများသာ ကပ်ထားမိလေသဖြင့်၊ ထိုသုံးပေါက်ချွန်းကို မရိုက်နိုင်၍၊ ထိုနှစ်အိမ်မှာ- တဖုမျှမရဘဲ တောက်လျှောက်ရှုံးလေသောကြောင့်၊ ဆက်၍ခင်းကာ၊ သုံးပေါက်ချွန်းနှင့် နောက်ဆုံး အချောင်ကျယ်သွားရလေသော ပါစင်ဖမ်းသည်ကို၊ လေးဘက်ကြီးကျယ်သည် ဟု

ဆိုလိုသည်။ ဤသို့-သုံးပုံစုံရိုက်နည်းမှာ၊ အမျိုးမျိုး လှေ့၍လှေ့၍ ရိုက်သဖြင့်၊ အချောင်အောင်ရမည်၊ အချောင်နိုင်ရမည်-ဟု ဆိုလိုသည်။

(မှာထားချက်။ ။ ဆရာကြီးဦးကြင်ဥသည်၊ သုံးပုံစုံရိုက်ခြင်းကို အတော်ဝါသနာပါဟန်တူလေသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော်၊ သုံးပုံစုံအကြောင်းကို၊ ဤပါပဟိန်ပြဇာတ်၌၊ ကြီးကြားကြီးကြား ထည့်၍၎င်း၊ ဒေဝကုမ္မန်ပြဇာတ်တွင်လည်း၊ ထည့်သွင်းစပ်ဆိုကာ သွားသောကြောင့်တည်း။ ။ သုံးပုံစုံရိုက်လျှင်၊ ရှမ်း - ဗမာစွဲဝေပုံ။ ကြီးစဉ်ငယ်လိုက် - နိုင်ပုံဆိုကို၊ နောက်က အကျယ် ဖြေဆိုခဲ့ပြီးပြီ။)

တောက်လျှောက်စကားပြေ

ယခုနန်းစံကာနေသော ဇေယျသိန်-ဟူ၍ အမည်ခံယူသည့် နောင်တော်က၊ ငါ့အား သောက်စားမှူးယစ်သည့် နေရာ၌- ကွန်ကံသဖြင့်၊ မဟုတ်သော အကျင့်ကို ကျင့်သည်ဟုဆိုကာ၊ ငါ၏ရာထူးကို နှုတ်ပြီးလျှင် ဆင်တင်းကုပ်၌ အပ်နှံ၍ ထားလေပြီ။ တလွဲ၊ တပတ်တော့ ထားပေစေဦးတော့လကွယ်။ ။ ခန္ဓာကိုယ်နှင့်တကွ၊ အသက်တည်ရှိသော ငါ့မှာ ဘယ်အတွက်ကြောင့် ထိတ်လန့်ရမှာလဲ။ နှုန်ယံခြင်း မရှိပါဘူး မောင့်ကိုယ်ရယ်။ အဘယ်ကဲ့သို့နည်း ဟူမူ “ဦးခေါင်းပင်မရှိဘဲ-တုံးတိ၍ နေသော ဗုဒ္ဓန်လုံးသော်မှ- သူ့ထုံးစံ - သူ့ဘာသာ အတိုင်းဖြင့်၊ အနီးအဝေးဖြစ်သော လိုရာခရီးကို- ပေါက်ရောက်အောင် သွားနိုင် သေးသေးဒါဘဲ။ ရွှေဘုံရွှေနန်းပေါ်တွင် လေးစားအပ်သော မယ်တော်က အညွန့်အညောက်သဘွယ် မွေးဘွားပေါ်ထွက်လာသော သားတော်ဖြစ်သော ငါ့မှာ- ယောက်ျားရင့်မကြီးဖြစ်၍၊ ခန္ဓာကိုယ်၏ အစိတ်အပိုင်းဖြစ်သော ဦးခေါင်းနှင့် ခြေလက် အစို့ရှိသောကြောင့်၊ ထိုသူ၏အား ဘယ်အတွက်ကြောင့် ထိတ်လန့်တုန်လှုပ်၍ နေရမှာလဲ။ သုံးပုံစုံရိုက်သောစကားဖြင့် ပုံခင်း၍ ပြရလျှင်၊ ဖဲသေးဖဲငယ်မျှဖြစ်၍၊ မပြောပလောက်သော တိတချပ်၊ ပါတင်းတချပ်၊ စီတင်းတချပ်၊ ယင်းတချင်း

ခြောက်ပေါက်မ- တချပ်၊ ဝေ၊ နှစ်ချပ်၊ သုံးပေါက်ချွန်းတချပ်- တည်းဟု
 သော့ဖ်ရှစ်ချပ်တွင်၊ ပထမ- တံနှင့်- ပါတင်းကိုခင်း၍- ဒုတိယတံတင်းနှင့်-
 ယင်းကိုခင်းကာ၊ တတိယ၌- ခြောက်ပေါက်မ- ကိုခင်းပြီးလျှင်၊ ဝေ၊ နှစ်ချပ်
 ဟုဆိုအပ်သော ဝေ၊ နှစ်ကို- လမ်းစဉ်မှဒေါက်၍ ခင်းပြီးလျှင်၊ နောက်ဆုံး၌
 သုံးပေါက်ချွန်းဖြင့် ခင်းကာ အုပ်ပိုးစေရလျှင်၊ လေးဘက်ကြီးကျယ်နေ
 ကြဖြစ်ဘိသကဲ့သို့၊ ညံ့ဖွင်းသော ဇေယျသိန် မင်းအား မလှိုင်တပတ်
 ဖြင့် အနိုင်တိုက်ယူတော့မည်- ဟု ဆိုလိုသည်။

စာကိုယ်

ပါပတ်နဲမင်းသား ထပ်၍ ဆိုစေ။ ။ နောင်တော်
 မသေသမျှကို၊ မနေဘူးဟဲ့ ။ နန်းမြို့အောင်ချော၊ ငါကြံစည်
 ရမည့်တာလည်း၊ ရာဇာသနင်း၊ ဘခင်မြတ်က၊ ပေးအပ်
 နှင်းသည်။ နောင်ရင်းမဟာ၊ ဇေယျသိန်မှာ၊ စကြာလှ
 ဝါးရှိချေသည်။ သိမ်းယူရာပါ၊ ငါ့မှာ၊ ပလာသက်
 သက်၊ ချည်းနှီးလွတ်သည်။ တောင်ကျွတ်ငှက်သို့၊ လက်
 နက်တစ်၊ ဘယ်သံခရင်း၊ လှံတစင်းမျှ၊ လျှင်းမရှိ။ မဟိန္ဒ
 စက်၊ သိကြားဆက်သည်။ နတ်လက်နက်စု၊ သည်နှစ်ခုကို၊
 တ-ခုခုမှ၊ စိုးမချ၊ အ မောဃငါ၊ ထိုပြည်ထောင်ကို၊
 မအောင်ရာ၊ ငါကြံတိုင်းပေါက်၊ လျင်တဆော၊ ချော
 မောမြောက်အောင်။ ချပ်ပျော့ကံ တမင်၊ ညဉ့်နံရံဝယ်၊
 သီလဝင်ကို၊ အလျင်ဆိုးရဦးတော့မည်၊ သီလဝင်သ၊ ဝေး
 သန်လျက်ကို၊ လက်ရောက်ရမှ၊ အ-တ-တ-မင်း၊ အစကို
 ကြီးကို၊ ဖိစီးနင်း၊ ငါမင်းပြုဦးရတော့မည်။

တခန်းရှစ်

အသေးစိတ်ခက်ဆင်အဖြေ

- ရာဇာ = (ပါ) တရားနှင့်အညီ မင်းပြုသဖြင့်-နှစ်သက်ဘွယ် ကောင်
 သောသူ။
- သနင်း = (ပေါ) အကြီးအကဲ။
- စကြာ = (ပါပျက်) စက္က = လက်နက်။
- သိမ်းယူရာပါ = ထီးနန်းကို သိမ်းယူရာ၌-ပါရှိ၍ သွားသော။ (ဇေယျ
 သိန်မင်း ထီးနန်းကို သိမ်းယူစဉ်အခါက-ပါရှိ၍ သွားသော-ဟု
 ဆိုလိုပေသည်။)
- ပလာ = (ပေါ) တင်းလင်း။
- သက်သက် = ဘာမျှမရှိ။ မည်သည်နှင့်မျှ-ရောစပ်ခြင်းမရှိ။
- ချည်းနှီး = အကျိုးမရှိ။ အသုံးမကျ။
- တောင်ကျွတ်ငှက်သို့ = အတောင် ကျွတ်၍ နေသော ငှက်ကဲ့သို့။
 (အတောင်ကျွတ်၍နေသောငှက်သည်၊ အသက်နှင့် ခန္ဓာကိုယ်
 ရှိသော်လည်း၊ အားကိုးစရာမရှိသဖြင့်-မပျံသန်နိုင်ဘိသကဲ့သို့-
 ဟု ဆိုလိုသည်။)
- လက်နက်တစ် = အနည်းငယ်မျှဖြစ်သော လက်နက်။ (လက်နက်-နှင့်၊
 တစ်-တို့ကိုဖြေခံပြီး)။
- ဘယ်-သံခရင်း = အဘယ်မည်သောသံဖြင့် ပြုလုပ်ထားသည် ခရင်း။
 (ခရင်း-မှာ၊ သံဖြင့်-နှစ်ခုချွန် ဖြစ်စေ၊ သုံးခုချွန်ဖြစ်စေလုပ်ကာ၊
 အစိုးတပ်ထား၍ ထိုးရသော အရာဖြစ်သည်။)
- မဟိန္ဒစက် = (ပါပျက်) မဟာ + ဣန္ဒိ + စက္က။ မဟာ = ကြီးသော၊ ဣန္ဒိ =
 တန်ခိုး၊ စက္က = စက်။ မဟာဣန္ဒိစက္က = မဟိန္ဒစက် = ကြီးသော တန်
 ခိုးရှိသည့် စက်လက်နက်။

အမောသ = (ပါ) အ = မ။ ခောသ = အချည်းနီး။ အမောသ = အချည်း
နီးမဟုတ်။ (အမောသငါ-ဟု ဆိုခြင်းကြောင့်၊ အချည်းနီးမဟုတ်
သော ငါ-ပါပတ်နို-ဟု ပြန်ဆိုရမည်)။

လျင်တဆော = အလျင်အမြန်။ (ဆော-မှာ၊ အလျင်အမြန်-ကို ဟော
သော ပေါရာဏကားဖြစ်သည်)။

ချောမောမြောက်အောင် = အလွန်ချော၍ အထက်တန်းသို့ ရောက်
အောင်။ (မော-မှာ၊ အလွန်ကိုဟော၍၊ မြောက်-မှာ၊ အထက်သို့
ရောက်ကြောင်းကို၊ ခနာက်ကဖြေခွဲပြီ)။

ရုပ်ဖျောက်တမင် = တမင်တကာ၊ ဝါ၊ သက်သက်ရုပ်ကိုဖျောက်၍။

နရီ = (ပါပျက်) နှာဝ = အသံ။ (တီးခတ်၍ မှတ်အသံသောအသံ)။

သီလဝင် = (ပါပျက်) သီလ + ဝံသ။ သီလ = အကျင့်၊ ဝံသ = အနွယ်။
သီလဝံသ = သီလဝင် = သီလရှိသောသူမှ ဆောင်နိုင်သော
လွှက်နက်။

အလျင် = အမြန်။ ရှေးဦးစွာ။

အ-တ-တ-မင်း = ညံ့ဖျင်းလှသောမင်း။

ဖိစီးနင်း = ဖိစီးနှိပ်နင်း၍။

တောက်လျှောက်စကားပြေ

နောင်တော်ဇေယျသိန်-မသေသမျှ၊ ငါမနေဘူးဟဲ့။ နန်းတော်နှင့်
တကွ၊ အောင်ချာနဂ ရရှိတော်ဖြစ်သော ထီးနန်းတိုင်းပြည်ကို ရအောင်
ငါယခုကြံစည်ရမည့်တာဝန်မှာသည်။ မင်းတို့၏ အကြီးအကဲဖြစ်သော
ခမည်းတော်မြတ်က၊ နောင်တော်ဖြစ်သော၊ မဟာဇေယျသိန်မင်းအား၊
ထီးနန်းကို လွှဲအပ်စဉ်တပင်၊ စကြာ လှက်နက်ဖြစ်သော လှံခါးများ

ရှိချေသည်။ နောင်တော်ဇေယျသိန်သည်- ထီးနန်းကိုသိမ်းယူရာ၌၊ ပါရှိ
သွားသော ထိုလက်နက်တို့မှာ၊ ယခုအခါ၌ - ငါ့ထံတွင်မရှိ၍၊ ပလာ
သက်သက် လက်လွတ်ဖြစ်ကာ၊ အချည်းနီးဖြစ်၍၊ အတောင်ကျွတ်သော
ငှက်ကဲ့သို့၊ အနည်းငယ်မျှသော လက်နက် တစုံတရာမျှ- မရှိရုံသာမက၊
ငါ၌ အဘယ်မည်သော သံခရင်းတချောင်းမျှ၎င်း၊ အဘယ်မည်သော
လှံတစင်းမျှ၎င်း၊ လုံးဝမရှိချေ။ သို့ဖြစ်၍၊ ကြီးမြတ်သောတန်ခိုးနှင့် ပြည့်စုံ
၍၊ သံကြားမင်းက- ဆက်သသည့် လက်နက်စကြာစုဖြစ်သည့် ဖောပြ
ခွဲပြီးသော ထိုလက်နက်စုနှစ်ခုတွင်၊ တခုခုကို စိုးပိုင်ခြင်းအခွင့်- မရရှိ
သော ငါ့မှာ၊ အချည်းနီးမဖြစ်နိုင်သော ငါသည်၊ ထိုပြည်ထောင်ကို
အောင်မြင်ခြင်း မဖြစ်နိုင်ပေရာ။ သို့ဖြစ်၍၊ လျင်မြန်ချောမောစွာ ငါ့ကံ
အတိုင်း ပေါက်မြောက်အောင်မြင်နှုန်း အတွက်၊ ငါ၏ နှုတ်သဏ္ဍန်ကို
တမင်သက်သက် ဖျောက်ပြီးလျှင်၊ ဝါ၊ ကိုယ်ကိုဖျောက်ပြီးလျှင်၊ သင့်
လျော်သော ညဉ့်အချိန်နာရီ၌၊ အဆိုပါ သီလဝံသခါးကို- ရှေးဦးစွာ၊
ဝါ၊ လျင်မြန်စွာ ခိုးရဦးတော့မည်။ ထိုသို့ ခိုးယူရရှိသည့် သံလျက်ခါး-
ငါ့လက်သို့ ရောက်ရှိမှသာ၊ ညံ့ဖျင်းသော အစ်ကိုကြီးဖြစ်သည့် ဇေယျ
သိန်မင်းကို၊ ဖိစီးနှိပ်နင်း၍၊ ငါပင်မင်းပြုရဦးတော့မည်-ဟု ဆိုလိုသည်

စ။ ပါပတ်နိုကို-ပြည်မှနှင်ခန်း

စာကိုယ်

ဇေယျသိန်မင်းဆို ။ ။ ဩော်..... သားကြီး ဇေဋ္ဌ၊
ဩရသမို့၊ အဘရိုက်ရာ၊ ငြိည်အောင်ချာကို၊ စဉ်လာ
မပျော်၊ ငါလျှင်ဆက်၍၊ ကနက်ရိုက်ထု၊ တ ရား ဖြောင့်
စင်း၊ မဖောက်ယှဉ်းအောင်၊ ငါမင်းမူသည်၊ ငြိည်သူအ
ပေါင်း၊ ယောကျ်ား၊ မိန်းမ၊ ဟူသမျှတို့၊ ငါ့အထံတော်ကို၊
အကောင်းပြောကြလေသလား။ သို့မဟုတ်ငြား၊ စကား

တီးထိုး၊ တိတ်တိတ်ခိုး၊ အဆိုးပြောကြလေသလား။ သိ
သာခြားနား၊ တပ်အပ်ကယ်ကြားရအောင်၊ ဆင်းရဲသား
ဟန်၊ ပုံသဏ္ဍာန်ဖြင့်၊ နိုင်ငံသာစည်၊ တိုင်းရွှေပြည်ကို၊ လှည့်
လည်၍စံနည်း နာရဦးတော့မည်။

အသေးစိတ်ခက်ဆစ်အဖြေ

- ဇေဋ္ဌ = (ပါ) အကြီး။
- ဩရသ = (ပါ) ဥရ + သိ။ ဥရ = ရှင်၊ သိ = ဖြစ်သည်။ ဥရသိ =
ဩရသ = ရင်မှဖြစ်သောသား။
- ကနက် = (ပါပျက်) ကနက = ရွှေ။ (ရွှေရိုးတပ်သောထီး-ကို ဆို
လိုသည်။ အမှန်မှာ၊ ကနက္ကဒက်ပင်ဖြစ်၍၊ ကနက ဒဏ္ဍ - ဟူ
သောပါဠိမှဆင်းသက်လာကာ-ကနက္ကဒက်ဖြစ်သည်။ ကနက =
ရွှေ။ ဒဏ္ဍ = အရိုး၊ ရွှေရိုးဖြင့် ပြုလုပ်ထားသော ထီး၊ ဤက
နက္ကဒက်ထီးကား၊ ဘုရင်မင်းမြတ်တို့မှသာဖိုက်ထူဖြန့်မိုးရသော
အရာဖြစ်သည်။ ၎င်းကိုထီးဖြူပုံဘလောက်တွင် ကြည့်ပါ။)။
- တီးထိုး = (ပေါ) အကျိုးမဲ့ကဲ့ရဲ့ ပြောဆိုသောစကား။ တိတ် တိတ်
ပုန်း ပြောဆိုသောစကား။
- နိုင်ငံသာစည် = စည်ပင်သာယာသောနိုင်ငံ။
- စံနည်း = စံနမူနာရအောင် ယူရသောနည်း။ စံမြဲလောက်သောနည်း။
ထိုစံနည်း-ကို နာယူပုံမှာ၊ မိမိကိုယ်ကို စင်ကြယ်အောင်ပြုလုပ်
၍၊ ညဉ့်ယူခြေတိတ်သောအချိန်တွင် ရေခွက်ဖြင့်-တံပူကိုဆောင်
ကာ၊ တံပူစား၍၊ လှည့်လည် နားထောင် ရ၏။ ထိုသို့ နား
ထောင်ရာ၌၊ တံဘောင်ကို-မြောက်အရပ်တွင် နာယူ၍၊ စံနည်း
ကို-တောင်အရပ်၌နာယူရ၏။ ထို့ကြောင့် “စံနည်းကိုတောင်၊
တဘောင်ကိုမြောက်” ဟူ၍၊ မာဃဒေဝလင်္ကာသစ်တွင်မန်လည်
ဆရာတော်ဘုရားကြီး စပ်ဆိုလျက်ရှိလေသည်။

စတက်လျှောက်စကားဖြေ

ဪ...ရင်၌ဖြစ်သော သားကြီးဖြစ်၍၊ ဘဝမည်းတော်၏အရိုက်
အရာဖြစ်သော- အောင်ချာနဂရတိုင်းပြည်ကို၊ အစဉ်အလာ မပျက်ရ
အောင်၊ ရွှေရိုးဖြင့် ပြုလုပ်သော ထီးဖြူကိုအုပ်၍၊ ငါသာ လျှင် တရား
မပြု၍ မဖောက်မလွင်းဘဲ၊ မင်းပြုလုပ်ရချေသည်။ ထိုသို့ ထီးမွှေ နန်း
မွှေ ဆက်ခံရသော ငါ၏အကြောင်းကို၊ တိုင်းသူပြည်သား၊ လူအများ
ဖြစ်ကြသော ယောက်ျား၊ မိန်မ ဟူသမျှတို့က၊ အကောင်းဘဲ ပြော ကြ
လေသလား။ သို့တည်းမဟုတ်၊ ငါ၏အကြောင်းကို- တိတ်တိတ်ပုန်း
ဖြင့် ဆိုးကြောင်းကိုဘဲ ပြောကြလေသလား- ဆိုသည်ကို ခြားနား၍အ
ကပ်သိရသေအောင်၊ ဆင်းရဲသား အသွင်ပုံသဏ္ဍာန်ဖြင့်၊ စည်ပင်သာ
ယာသော အောင်ချာနဂရ တိုင်းတော် ရွှေပြည်ကြီး၏ အတွင်းသို့
လှည့်လည်ကာ စံနမူနာ ယူရန်အတွက်၊ စံနည်းနာ ပြုရဦးတော့မည်-
ဟုဆိုလိုသည်။

စာကိုယ်

ပါပဟိန်ဆို၊ ။ဪ...ဆင်ခြင်ထောက်စားသို့အ
ရာတွင်၊ သူ့ မှာဇကရာဇ်၊ အစိုးပိုင်ဖြစ်ခြေသည်။ ငါ့ခေတ်
တော်တလှေ့၊ ကုသိုလ်ကံနွဲ့ခိုက်မို့၊ အမယ် သားဦး၊ ပါပ
ဟိန်ဆို၊ ငါ့မင်းပျို မှာ၊ တကုယ်ထူး၊ ကိုယ်ထူး ချည်းနှီး၊ အ
ကိုင်အပင်၊ တော်မမြင်၊ ထီးချင် ထီးစေတော့။ ဆီးဆူးကို
ဆီးချွန်၊ ပုံသဏ္ဍာန်ချိန်နှိုင်းလို့၊ ငါတတ်တိုင်း ချွန်မဟဲ့၊
ဝပ်ပုံပုတ်၊ နတ်ကြီးလေးပါး၊ ဆေးကျား၊ ကြောင်၊ ဝက်၊
ခိုင်း၊ အင်း၊ စင်လဲ၊ တကွက်မကျန်၊ ကိုယ်လုံး ငြည့်နှုတ်
ပြီ။ ဘယ်ဘေးဒဏ် - ရန်မစိုး၊ သျှိုန်အဟန် ဆာယာနှင့်၊
ထောက်ခိုးပြီးလျှင်၊ မြို့ရိုးကိုသာ ခုန်ခဦးတော့မည်ဗျား။

အသေးစိတ်ခက်ဆစ်အဖြေ

ဧကရာဇ် = (ပါပျက်) ဧက + ရာဇ။ ဧက = တခု၊ ရာဇ = မင်း။
ဧကရာဇ် = ဧကရာဇ် = ကျွန်းကြီးတကျွန်းလုံးကိုအစိုးရသော
မင်း။ (ဤနေရာတွင်၊ တောင်ကျွန်း တကျွန်းလုံးတွင် ရှိသော
မင်းတရာတို့၏ အပေါ်၌ အုပ်ချုပ်ရသောမင်း- ဟု ကောက်ယူ
ရမည်။)

ဇခတ် = (ပါပျတ်) ခေတ္တ = အပိုင်းအခြား။

ဣသိုလ်ကံ နွဲခိုက်မို့ = ဘဝဟောင်းက ပြုခဲ့ဘူးသော ကောင်းမှုကု
သိုလ်ကံ အားနည်းခိုက် ဖြစ်သည်အတွက်။

အမယ်သားဦး = မယ်တော်၏သားဦးဖြစ်သော။

တကိုယ်ထူး = တကိုယ်ထီး။ (ထူး- နှင့်၊ ထီး- မှာ၊ အတူ တူ ပင် ဖြစ်
သည်။စိန်ခြူးကြောညောင်-ချီဘောလယ်တွင် “လာနိုးငယ်မယ်
ချော်လို့ တကိုယ်တော်ထူး၊ ထွေရာစိတ်ကူးပါလို့၊ ဖူးရွှေလက်
တင်” ဟု၊ တကိုယ်တော်ထီးကို၊ တကိုယ်တော်ထူး- ဟု ကာရန်
ဖြင့်စပ်လျက်ရှိလေသည်။

ဤထူးချည်းနိုး = တကိုယ်ထီးဖြစ်၍ အသုံးမကျ အချည်း နိုးပင်
ခွဲလေသည်။

ထီးချင် ထီးစေတော့ = တယောက်ထီး ဖြစ်ချင်လျှင်လည်း ဖြစ်ပါစေ
တော့။

ဆီးဆူးကို ဆီးချွန် = ဆီးပင်မှ ထွက်လာသော ဆီးဆူးသည်၊ အလို
အလျောက် ဆီးဆူးကာသာ ချွန်ထွက်နေသည်။ (ဆိုလိုရင်း
မှာကြီးပွားတိုးတက်မည့် သူသည်၊ အလိုအလျောက် ကြီးပွား
လာသည်-ဟု ဆိုလိုသည်။ ဤစကားလည်း၊ လောကနီတိ
ကျမ်းတွင် လာရှိသည့်အတိုင်း စပ်ဆိုထားခြင်းဖြစ်သည်။)

ဂဝံပုံပုတီး = လည်ပင်းတွင် ပုတီးဆွဲထားသော ဂဝံရုပ်ပုံ။ (ဤနေ
ရာတွင်၊ ဂဝံပုံပုတီး-မှာ၊ အင်းကျမ်းများ အလိုအားဖြင့်၊ ကာယ
သိဒ္ဓိအတွက် ထိုးနှံခြင်းဖြစ်လေသည်။ ဂဝံ-မှာ၊ ဂဝံပတေ- ဟု
သော ပဋိစကားမှ ဆင်းသက် လာ၍၊ ဂဝံ = နွား၊ ပတေ =
အရှင်၊ ဂဝံပတေ = နွားတို့၏ အရှင်။ ဝါ၊ နွားတို့ကို ပိုင်ဆိုင်
သောသူ။ မြတ်ဗျာဘုရား၏ သာဝက-ထည်းတွင်၊ ဂဝံပတေ
မသေရ-ဟု ပါရှိ၏။ ထိုဂဝံရုပ်ပုံမှာ၊ ပုကုကု-တို့ တောင်း ၍-
အရုပ်ဆိုးသည်။ ထို့ကြောင့်- အရုပ်ဆိုးသော ကျောက်ခဲကို၊
(ဂဝံကျောက်-ဟု ခေါ်ကြလေသည်။)

နတ်ကြီးလေးပါး = ပထမ အဆင့်ဖြစ်သော စတုမဟာရာဇ်နတ်ပြည်
တွင်၊ မြင်းခိုရ်တောင်ခါး၌။ ၁- အရှေ့မျက်နှာမှ၊ တေရုဠနတ်
မင်း။ ၂- တောင်ဘက် မျက်နှာမှ- ဝိရုဠကနတ်မင်း။ ၃- အ
နောက်မျက်နှာမှ- ဝိရုပက္ခနတ်မင်း။ ၄- မြောက်ဘက်မျက်နှာ
မှ- ကုဝေရနတ်မင်း- ဟူ၍၊ နတ်မင်းကြီးလေးပါးကို အကြောင်း
ပြု၍ ထိုးနှံကာ၊ နတ်ကြီးလေးပါး ရုပ်၊ ဝါ၊ နတ်ကြီးလေးပါး
ဆေးရုပ်-ဟု ခေါ်လေသည်။

ဆေးကျားကြောင်ဝက် = ရဲစွမ်းသတ္တိရှိခြင်း၊ ပေါ့ပါး လျင်မြန် ခြင်း-
အစရှိသည်တို့အတွက်၊ ဆေးဖြင့်ထိုး နှံထားသော ကျား ရုပ်၊
ကြောင်ရုပ်၊ ဝက်ရုပ်။ (ကျား-ဟူသော စကားမှာ၊ ကွ-ဟူသော
မွန်စကားမှလာ၍၊ ကလ-ဟုအသံထွက်အောင်ဘတ်ရွတ်ရသော
မွန်စကားဖြစ်၏။ ကြောင်-မှာ၊ ဤနေရာတွင်အင်းကျမ်းအလိုအား
ဖြင့်ပေါ့ပါးစွာ ခုန်လွှားနိုင်ရန်အတွက်၊ နေမိန္ဒရ-အမည်ရှိသော
ကြောင်ရုပ်ပင်ဖြစ်လေသည်။)

အိုင်၊ အင်း၊ စက်လ = အင်း၊ အိုင် တည်းဟူသော အကွက်ချ၍၊ အရှေ
ပေါ်တွင် ထိုးနှံခြင်းနှင့်- အသားတွင်းသို့ မြှုပ်နှံအပ်သောစက်၊
(အိုင်-ဟူသောစကားမှာ၊ အစက်အပေါက်ချဖြင့် သွားသော
ဆေးစွမ်းကောင်းဖြစ်၍၊ အင်း-မှာ၊ အကွက်ရ၍ ထိုးနှံရသော

ဆေးစွမ်းကောင်းဖြစ်၏။ ထိုအင်းကို ထိုးနှံရာ၌၊ အင်းပေါက်ခြင်း၊ အင်းကနဲခြင်း၊ အင်းစောင်းခြင်း-အစရှိသဖြင့်၊ အင်းပျက်ခြင်းအကြောင်းသက္ကဏာ၂၁ပါးရှိသေး၏။ စက်-မှာ ကါး၊ အင်းအိုင်တို့ကဲ့သို့ မဟုတ်ဘဲ မျက်နှာဝ တခုတည်းသာရှိသော၊ ဧကမုခ်အုန်းသီးမှ၊ ထိုအုန်းသီးကား၊ အုန်းသီးပုံဆည်းမှ- တက်ခေါက်၍၊ အပေါ်သို့တက်လာသော အုန်းသီး ဖြစ်ရမည်။ ထိုအုန်းသီးမှ၊ အသားအခွံ တို့ကို ခွါ၍၊ အုန်းဆံတွင် ကပ်နေသည့် မာကျောသော အသားကို လေးသောင့်ဖြစ်စေ၊ အဝန်းအဝိုင်းဖြစ်စေ သေးငယ်စွာပြု၍၊ ချောပြီးလျှင်၊ ထိုအပေါ်၌၊ လိုရာ အင်း ကို ချကာ၊ ကိုယ်၏ အေးရတွင်းသို့ ဖောက် ထွင်းသွင်းရ၏။ စွမ်းသော စက်ဖြစ်လျှင်၊ နေရာရွှေ့ပြောင်း၏။ ထိုသို့စက်မြုပ်နှံသဖြင့်၊ ကာယသိဗ္ဗိပြီးသည်- ဟုအချို့ ယူဆကြ၏။

နှိမ့်ပြီး = ထိုးနှိမ့်လေပြီး။

သျှိုင်း = (သက်ပျက်) သျှိုဟ = ခြင်္သေ့။ ခြင်္သေ့ကဲ့သို့ ထိုးမဝင်၊ ခုတ်မရှာဘဲ၊ ရဲရင့်စေသောအစွမ်း။ (ရကောက်- ဟင်းနှင့် ရှိသောရှိန်း-မှာ၊ မှားသည်)။

အဟန့် = တားမြစ်ခြင်း။ (အဘယ်ကဲ့သို့ဘားမြစ်သနည်းဟူ၍၊ မိမိအား သူတပေးတို့က- ရန်မူမည်ဟုလာလျှင်၊ ရပ်စေ၊ တံစေ- ဟူ၍ နှုတ်ဖြင့်သော်၎င်း၊ လက်ဖြင့်သော်၎င်း၊ ပြုပြင်ကာ၊ မန်မူမည်အရာသည်၊ ရပ်တံ့၍ သွားသောအရာဖြစ်သည်)။

ဆာယာ = (ပါ) အရိပ်၊ (ဤအင်း ဆာသာ၏သဘောမှာ၊ မိမိကိုယ်ရိပ်ပျောက်လျှင်၊ မိမိ၏ကိုယ်လည်းပျောက်သောအတတ်ပညာကို ဆိုလိုသည်)။

ဂါထာ = ဥ- ကိုအစထား၍ ရွတ်ရသောသီချင်း။ (ဤဥ- ကိုအစထား၍ရွတ်ရသည်မှာ၊ ဟိန္ဒူလူမျိုးတို့၏ အယူအဆဖြစ်သည်။

မြိရိုး- ကို၊ ဘလောက်ပုံတွင်၊ နံပါက ၇ ၌ ကြည့်ပါ။ မြိရိုး အကြောင်းကို၊ နောက်က ဖြေခဲ့ပြီ။

တောက်လျှောက်စကားပြေ

ဪ... အစစ အရာရာကို ဆင်ခြင် တွေးတော ထောက်ထားလိုက်သည်ရှိသော်၊ သူ့မှာ၊ တကျွန်းလုံးကို စိုးပိုင်သည့် ဧကရာဇ်မင်းဖြစ်ချေသည်။ သို့ရာတွင်၊ ယခုအခါ၌- ငါ့မှာ- ကုသိုလ်ကံ အင်အားနည်းခိုက်နှင့် တလွဲတခါ ကြုံကြိုက်ရသဖြင့်၊ မယ်တော်၏ သားဦးမြစ်သော- ပါပတ်နိုမင်းမျိုးကား၊ တကိုယ်ထီး အသုံးမကျသော အဖြစ်သို့- တိုင်ပင်ရန် အဘော်အပေါင်းလည်းမမြင်ဘဲဖြစ်၍နေရပေပြီ။ ဤကဲ့သို့ တယောက်ထီး ဖြစ်စေကာမူလည်း - ဖြစ်ပေစေ၊ ဆီးဆူးသည်- မိမိဆီးဆူး သက်သက်သာ-မိမိအလိုအလျောက် ချွန်၍ နေဘိသကဲ့သို့သော ပုံသဏ္ဍာန်ကို ခိုင်းနှိုင်းနည်းယူပြီးလျှင်၊ ငါတတ်သည့်အတိုင်း- ချွန်တက်စေမဟဲ့။ ဝါ၊ အထက်တန်းစားအဖြစ်သို့ ရောက်စေမဟဲ့။ ထိုသို့ဖြစ်ရန်အတွက်၊ ငါ့ကိုယ်မှာလည်း၊ ပုတီးစွပ်ထားသော ဆေးဝင်ရုပ်နှင့်- နတ်ကြီးလေးပါးတို့အပြင်၊ ဆေးကျား၊ ဆေးကြောင်၊ ဆေးဝက်တို့ကို၎င်း၊ အစွမ်းသတ္တိနှင့်ပြည့်စုံသော အင်း၊ အိုင်စက်ဘို့ကို၎င်း- တကိုယ်လုံး၌ ထိုးနှံထားသည်မှာ၊ တကွက်စာမျှ မကျန်သဖြင့်- ပြည့်နှက်၍ နေလေသည်။ သို့ဖြစ်၍၊ မည်သို့သောကြောက်မက်နာကျင်ဘွယ်ဟူသမျှတို့အတွက်ကိုမျှ စိုးရိမ်ရန်လည်း မရှိတော့သဖြင့်၊ ခြင်္သေ့ကဲ့သို့၊ ထိုး- မဝင်၊ ခုတ်- မရှာရုံသာမက၊ မိမိအား ဘေးဥပစ်ပြုမည်ဟု ပြေးလာသောသူကိုပင် ဖြစ်စေကာမူ၊ သို့မဟုတ်၊ လွတ်လိုက်သောကျည်ဆံ- စသည်ကိုဖြစ်စေ၊ ဟန့်တားနိုင်သည့်အပြင်၊ မိမိအရိပ်ပျောက်လျှင်- ကိုယ်ပါပျောက်စေသော အစွမ်းတို့နှင့်လည်း ပြည့်စုံ၍ နေလေသည်။ ထိုသို့စုံလင်စွာ ပြုလုပ်ပြီးဖြစ်သောကြောင့်၊ အိပ်ပျော်နေသကဲ့သို့ရှိသော ဖော်ပြပါ အရာတို့ တို့၊ ဂါထာဖြင့်၊ ကြံရွယ်လာအောင် နှိုးဦးလျှင်၊ မြိရိုးကို ခုံဦးတော့မည် ဟု ဆိုလိုသည်။

စာကိုယ်

ဇေယျသိန် မင်းဆို။ သယ်- ဆင်းရဲသားဟန်၊ ပုံသဏ္ဍာန်ဖြင့်၊ နိုင်ငံသာမည့်၊ တိုင်းရွှေပြည်ကို၊ လှည့်လည်လှည့်လှည့် ငါ၊ နားထောင်ပါသော်။ ရှေ့မှာချမှ၊ ဘုတရူ၊ ညလူတယောက်တွေမြင်သည်။ တွေမြင်ညဉ့်နက်၊ သည်လူ- ရုပ်ဝါ။ သက္ကဏာကို၊ ထောက်စာတူကံသော်၊ နှစ်ချက်တီးကျော်၊ ချိန်မတော်၊ သူတော် သူမြတ် မဟုတ်ရာ။ အလွယ်တကူ၊ အမိန္ဒဒါ၊ သူ့ဥစ္စာကို၊ ဖွေရှာယူ၊ ခိုးသူဖြစ်တို့ရာလေသည်။ ၎င်းဇာတိ၊ တပ်အပ်ကယ် သိရအောင်၊ ယုံးဖိကွယ်အောင်း၊ တော်သင့်ရာက၊ အသာချောင်း၊ စီးစောင်းကြည့်ရဦးတော့မည်။

အသေးစိတ် ခက်ဆစ်အဖြေ

- သယ် = ၎င်းမှာကြိမ်းဝါးခြင်းဖြစ်သည်။ တနည်း၊ အားယူခြင်းဖြစ်သည်။
- တူတရူ = မတူတရူ၊ မသင့်သလို-သင့်သသလို-မတူသလို-တူသလို၊ ထင်မှားစရာဖြစ်နေခြင်း။
- ညလူ = ညအခါ၌ထွက်လေ့ရှိသောသူ။ သူခိုး။
- ရုပ်ဝါ = ရုပ်ရည်အရောင်အဆင်း။ (သဏ္ဍာန်၊ နိုင်ငံ- တို့ကိုဖြေခွဲပြီ)။
- နှစ်ချက်တီးကျော် = မြန်မာ နှစ်ချက်တီးကျော်သောအချိန်။ မြိုမာမှု၌၊ တနေ့တညအ-ဘို့ကို၊ နာရီအားဖြင့် - ဓနုနာရီ၂၀၊ ညနာရီ၁၀ အားဖြင့်၊ နာရီ ၆၀ရှိရာ၊ တဖန်ပဟိုရ်အားဖြင့်၊ နေ့ ၄ချက်၊ ညဉ့် ၄ချက်ဖြင့်၊ သတ်မှတ်ပိုင်းခြား ထားလေသည်။ ထင်ရှားစော့။

အင်္ဂလိပ်စက်နာရီဖြင့်၊ နံနက် ၆နာရီမှ- ၉နာရီအထိကို၊ နေ့၁ချက်တီး ထို၉နာရီမှ-၁၂နာရီအထိကို၊ နေ့၂ချက်တီး။ ထို၁၂နာရီမှ-၂နာရီအထိကို၊ နေ့၃ချက်တီး။ ထို၃နာရီမှ-ညနေ ၆နာရီအထိကို၊ ၄-ချက်တီး-ဟူ၍၊ နေ့၏ အပိုင်းအခြား ၄ သို့ပြုကာ၊ ညနေ၆နာရီမှ-ညနေ ၈နာရီအထိကို၊ ည၁ ချက်တီး။ ထို၉နာရီမှ၊ ည၁၂နာရီအထိကို၊ ည၂ ချက်တီး။ ထို၁၂နာရီမှ-၂နာရီအထိကို၊ ည၃ ချက်တီး။ ထို၃နာရီမှ-နံနက် ၆နာရီအထိကို၊ ၄ ချက်တီးဟု၊ ၄ သို့ပြု၍၊ ၄ ပိုင်းပိုင်းခြားထားလေသည်။ ထို့ကြောင့် ၂ချက်တီးကျော်-ဟု ဆိုသည့်အတွက်၊ အင်္ဂလိပ်စက်နာရီအားဖြင့်၊ ည၁၂နာရီကျော်၍၊ ၃-နာရီအတွင်း-ဟု မှတ်အပ်၏။

သူတော်သူမြတ်မဟုတ်ရာ = သူတော်ကောင်း တရားနှင့် ပြည့်စုံ၍- မြတ်သောသူမဟုတ်ရာ။

အမိန္ဒဒါ = (ပါ) အမိန္ဒဒါန = ပိုင်ရှင်က မပေးသော ပစ္စည်းကို-မသိအောင် ခိုးယူခြင်း။

ဇာတိ = (ပါ) အဖြစ်၊ ဖြစ်ခြင်း။

စီးစောင်း = အနည်း ငယ်မျှ စီးစောင်း၍ ကြည့်ခြင်း။ မထင် မရှား ကြည့်ခြင်း။

တောက်လျှောက်စကားဖြေ

သယ်.... ငါဘုရင် မင်းမြတ်သည်၊ ဆင်းရဲသားဟန် ပုံသဏ္ဍာန်နှင့် စည်ပင်သာယာသောနိုင်ငံဖြစ်သည့် အောင်ချာနဂရတိုင်းပြည်ကြီးကို- လှည့်လည်၍ နားထောင်သည် ရှိသော်၊ ယခုအခါ၌၊ ငါ၏ရှေ့မှာ သူတော်ကောင်းလိုလို- သူယုတ်မာ လိုလို-မဝေခွဲ နိုင်သော-ညလူဖြစ်သည့် လူတယောက်ကို တွေ့မြင်ရလေသည်။ သို့တွေ့မြင်ရရာ၌၊ အချိန်မှာလည်း-ညဉ့်နက်၍၊ သူ၏အနေ အသား ရုပ်ရေကို မသက်ချင်စာနာထွက်ချက်သည်ရှိသော် အချိန်ကလည်း မြန်စာနှစ်ချက်တီးကျော်

(စက်နာရီဖြင့်-ဆယ်နှစ်နာရီကျော်ဖြစ်၍) အချိန်မတော်လှသဖြင့်၊ သူတော် သူမြတ် မဟုတ်တန်ရာဘူး။ အမှန်အားဖြင့်၊ သူများ၏ ဥစ္စာပစ္စည်းကို-ပိုင်ရှင်ကမပေးဘဲ၊ အလွယ်တကူဖြင့်၊ ရှာယူခိုး ဖြတ်လိုသူသာ ဖြစ်တန်ရာချေသည်။ ၎င်းအဖြစ်အပျက် အကြောင်း အရာ တို့ကို တစ်အပ်သေချာစွာသိရလေအောင်၊ ငါ့ကိုယ်ကို-သူမမြင်အောင် ဖုံးဖိကာ ကွယ်ရာမှ ဒိုအောင်း၍၊ သင့်တော်သည့် နေရာက-တစ် တစောင်းချောင်း၍ကြည့်ရှုရဦးတော့မည်-ဟုဆိုလိုသည်။

စာကိုယ်

ပါပဟိန်ဆို။ ။ ရောသည်တခါ၊ ဂါထာ-စက်-အင်း ထိုးကွင်း- လက်ဖွဲ့ ခါ လှဲ- ကျား-ကြောင်၊ ဆေးမြား၊ မြောင်နှင့်၊ သန်ကောင်ချိန်တော်၊ အှုပ်ဟိုရ်နှစ်ကြိမ်နှက်၍၊ နှစ်ချက်လည်း ဆော်ပြီ။ ခုန်ကျော်မြို့ရိုး၊ နောင်ကြီးလက်နက်၊ ဓါးသန်လျက်ကို၊ ရုတ်တရက် ခိုးတော့မည်၊ သထိုး မင်းဖျား၊ ပြည်ရွှေဝ အောင်ချာ၊ ကျင့်ဆယ်ပြာတရားနှင့်၊ ယင်းရှေးဖျားမဆွ၊ စံစားစဉ် ကာလက၊ ခိုးစေခေ ငတက်ပြားသည်၊ လူ့စွမ်းကောင်း ယောက်ျားမို၊ ဘယ်ထံဓါး-ဘယ်သေနတ်၊ ဝင်း၊ အိပ်ဖန်အထပ်ထပ်ကို၊ ဘေးမမှတ်- ရန်မထင်၊ မြို့သစ်တပ်လွှား ကျော်နင်း၊ တကိုယ်ရေ ပေါက်ထွင်းလို့၊ မြို့ဘွင်းကို ဝင်သည့်နှယ်၊ ဝင်ပါမည်တခဏ၊ အာစရိယခေါင်ချုပ်က၊ ခုနစ် အုပ်ပြေနှင့်၊ ထကြွအောင် တင်ပါးကို၊ လက်ဝါးပုတ်ထုံဆော်၍၊ မြို့ရိုးကျော် အလွှားကို၊ ပတ်ကြောင်ကျားနိုး။

ဆရာ = အားယူသောသဘော။ တနည်း၊ ရော-မှာ၊ ဟောရာ-ပါပြီစကားလာ၍ အခါကိုဟောသည်။ အကျယ်ကို-နောက်ကဖြေခဲ့ပြီ။

ထိုးကွင်း = ကွင်းကွင်း ကွက်ကွက် ထင်ရှားစွာ ပေါ်လွင် အောင် အသားပေါ်တွင်၊ စုတ်နှင့်ထိုးထားသော ဆေးနီ၊ ဆေးနက်၊ (ထိုသို့ထိုးကွင်းထိုးခြင်းတို့၏အလေ့အထတို့မှာ၊ သီရိခေတ္တရာခေတ်က၊ သီရိရာဇမင်း၏ ဆရာဖြစ်သော၊ ဥတ္တမသီရိ မထေရ်သည်၊ မိကျောင်းခံတွင်းမှ ရရှိသော ကြေးပုရိုက်စာအရာ၊ ထိုကွင်း ထိုးခြင်း-စတင်၍ ဖြစ်သည့်အကြောင်းနှင့်၊ ကပ္ပါလင်္ကာရကျမ်းတွင် လာရှိလေသည်။ အကြောင်းရင်းမှာ၊ ရှေး အခါက၊ ကာယသိဒ္ဓိအတွက်- ဆေးရိုးကြီးဖြစ်သော ဆေးများဖြင့် ရောစပ်၍၊ ငုံးရုပ်၊ ကြောင်ရုပ်၊ နဂါးရုပ်၊ ဂဠုန်ရုပ်-စသည်တို့ကို-ပေါင်တွင် လှပစွာ ထိုးကြ၏။ အချို့လည်း- ခူးဆစ်ကို ပိတ်မိစေသည်မှ- ခါးအထိထိုးကွင်း ခူးပိတ်ထိုး၍၊ အချို့- အလွန်ဝါသနာပါသောသူတို့ကား၊ ရင်ညွန့်-ဟု ဆိုအပ်သောလည်ပင်းရင်းမှာ၊ မြေမျက်စိအထိ- တကိုယ်လုံးကို- ထိုးကွင်း ဘောင်းဘီစွပ်ဟု ထိုးကြ၏။ စင်စစ်မှာ၊ ငယ်စဉ် အခါက- ထိုသို့ ထိုးသည်ကို ခံနိုင်လျှင်၊ အတော်အတန် အားဖြင့်-သူတပါးတို့က- ထိပါးပုတ်ခတ်သည်ကို ခံနိုင်ရည်ရှိအောင်ပင် ဖြစ်၏။ ထိုသို့ ထိုးကွင်းထိုးခြင်း၊ အင်း၊ အိုင်၊ လက်ဖွဲ့၊ စက်မြုပ်ခြင်းတို့ကို၊ ရှမ်း၊ ကရင်-စသော ဘောင်-ပေါ် သားများက- ပို၍ နှစ်သက်ကြ၏။ ထို့ကြောင့်လည်း၊ အချုပ်တန်း ဆရာဘေ ရေးသားသည်။ ရှမ်း-ကရင်ဘွဲ့လေးဆစ်ချိုးတွင်-

“ထိုမင်ကြောင် ရင်ညွန့်က ဆင်းပါလို့၊ မြေကျင်းဝတ်-တီတိုင်အောင်။ ။ အပ်စက်ပေါင်း၊ လက်မောင်း ညာ၊ ဘယ်ဦး၊ ကာကွယ်ရန်-သေနတ်ဓါးကို၊ ရှားရှောင်ဘို့နောင်။ ။ နားဘက်ကျယ်-ပေလိပ်ကွင်းမှာလှ၊ အင်း၊ ဥ၊ ဟွက်- မန္တန်ဆောင်၊ ထောင်ပေါ်က ရင်နည်း။ ။ ဒေါင်းဘီး-မောင်းဘီးနှင့်။

ဘောင်းဘီ တင်စွယ်ချိတ်ပါလို့ လွယ်အိတ်ပါ-ပေါက်ချင်တွင်း
မှာတော့၊ ကောက်ညှင်းကင်-ဖါ၊စပြစ်တဲ့အပြင်၊ဝါးဆစ်-တံတို
နှင့်၊ ဟန်ပိုရို၊ အံလျှိုလို့မြန်းကြတယ်စွယ်....နန်းကျင့် မောင်
ကြီး”ဟုရှိလေသည်။

ခါးလှဲ့ = ခါးတွင်လှည့်ပတ်၍၊ ခါးပတ်ကဲ့သို့-လက်ဖွဲ့များကို၊သောင်
လိုက် စိကာ ပြုထားသောအရာ။ (ထိုလက်ဖွဲ့တို့၏ အတွင်း မှာ
လည်း၊အင်းများချထား၏။လက်ဖွဲ့နှင့်ခါးလှဲ့-ကို၊ မျက်နှာဘက်
ပြု၊ ဘလောက်ပုံမှာကြည့်ပါ။)

မြားမြောင် = ထင်ရှားပေါများခြင်း။ ထင်ရှား ကြီးကျယ်သည်။

သန်ကောင် = (တိဗက်) သန်=ညှ၊ကောင် = အလည်၊သန်ကောင်=
ညှ၏ အလည်။ (သန်ကောင်အရေးအသားနှင့် ပတ်သက်၍၊
သန်းခေါင် ဟုရေးကြကာ၊ အနက်အဓိပ္ပာယ်အမျိုးမျိုးကြုံဆုံကြ
သော်လည်း၊ လိုရင်းသို့ ရောက်ချေ။ အဘယ်ကြောင့်-လိုရင်း
မရောက်သနည်း-ဟူမူ၊တိဗက်စကားဖြစ်နေသော်ကြောင့်တည်း။
သန်-တွင်၊ ဝဇ္ဇိပေါက်မပါဘဲ၊သန်- ဟု ရှိစေရမည်။ထို့ကြောင့်
ကဝိလက္ခဏာသတ်ပုံတွင် “တကယ်ကယ် ဟန်၊ အိပ်မက်မြန်၊
ညှသန်ကောင် အခါ”ဟု စိန္တကျော်သူ စပ်ဆိုခြင်းကို၎င်း။
ကောင်-ကိုလည်း၊တွင်းသင်းမင်းကြီး-မဟာစည်သူစီရင်ရေးသား
သည့်- ဇနကမျိုးတွင် “ငါလည်းမင်းခေါင်၊ ရေလည်ကောင်
တွင်”ဟုခေါင်နှင့်ကောင်ကိုသံတူကြောင်း ကွဲစပ်ဆိုလေသည်
ကို၎င်း။ထိုကိုစကားပြေဖြောင့်သော်၊အခေါင်၊ အဖျားသို့ရောက်
သော-ငါဇနကမင်းသည်။သမုဒ္ဒရာရေ၏အလည်မှာ-ဟုရသည်။
သို့ဖြစ်၍၊ သန်းခေါင်ဟုရေးခြင်းသည်မှား၏။သန်ကောင်ဟု
ရေးမှမှန်၏။

ပဟိုရ် = (ပါပျက်) ပဟာရ်=ပုတ်ခတ်ခြင်း။ စည်လက်ခတ်ဖြင့်-ပုတ်
ခတ်၍ တီးမှတ်ရသော တူရိယာမျိုး။ (ရွှေပဟိုရ် ၊ ကြိမ်နှက်၍

ဟူသော စကားနှင့်အညီ၊ ယခင်အပိုဒ်က “နှစ်ချက်တီးကျော်။
ချိန်မတော်ဟု”စသို့ထားသည်ကို သတိပြုပါ။ ထိုကိုထင်ရှား
စေလိုသည့်အတွက်၊ နှစ်ချက်လည်းဆော်ပြီး-ဟုရှေ့တွင်စပ်ထား
လေသည်။)

ခုန်ကျော်မြို့ရိုး = မြို့ရိုးကို ခုန်ကျော်၍၊ (မြို့ရိုးကိုပြုခဲ့သော ဘလောက်ပုံ၌၊
၇-တွင်ကြည့်ပါ။)

ရုတ်တရက် = ချက်ချင်း။အလျင်အမြန်။

သတိုးမင်းဖျား = ကောစါသက္ကရာဇ် ၇၂၆ခုနှစ်တွင်၊အဝ ရွှေပြည်ကြီးကို
တည်ထောင်၍၊ နန်းစံသုံးနှစ်ရှိသော သတိုးမင်းဖျား (သတိုး-
ဟူသောစကားမှာ၊သတ္တိဓရ-ဟူသောပါဠိမှပျက်လာ၍၊ သတ္တိ=
အစွမ်း၊ ဓရ = ဆောင်သည်။ သတ္တိဓရ = သတိုး = အစွမ်းကို
ဆောင်သည်။ အဘယ်ကဲ့သို့ အစွမ်းကို ဆောင်သနည်း-ဟူမူ။
မိမိဘတ်စွမ်းထားသောအတတ်ပညာများကိုသတ္တိ ဟုကောက်
၍၊ ထိုအတတ်ပညာများကို ထင်ရှားစွာအသုံးပြုခြင်းအရ၊ဓရ-
ဟူသော စကားနှင့် တွဲလျက်၊ ပုံခိုင်းခြင်းဖြစ်သည်။ ထင်ရှား
စေအံ့၊ စကားပြောဆိုနည်းကိုလေ့ကျင့်တတ်မြောက်ထားသော
သူသည်၊ သတ္တိ-ရှိခြင်းပင် ဖြစ်၏။ပရိသတ်လူထုဓန နှောက်သို့
ရောက်သောအခါ၌၊ ဖြောင့်တန်းစွာ - လိုသည်ကို ပြောဆိုနိုင်
လျှင်၊ ဓရ-ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့်-အချို့မှာ၊ သတ္တိသာရှိ၍၊ ဓရ-
မရှိချေ။ သို့ဖြစ်၍၊မိမိတတ်စွမ်းသည်အတိုင်း-ဆောင်ရွက်နိုင်ခြင်း
ကြောင့်- သတ္တိဓရ = သတိုးဟုဖြစ်လေသည်။ အချို့ မုဂ္ဂိုလ်
များက “သတိုး”မှ လာသည်ဟု ပြောဆိုသေး၏။ တိုးတက်
သာလွန်အောင်-ဟူ၍ အနက်ရရှိလေသည်။)

ပြည်ရွှေဝ = အဝရွှေပြည်။ (ရွှေဝ-မှာ၊ အဝကိုပင်ဆိုလို၍၊ မြစ်အုံမြစ်
ဝ၌ တည်ခြင်းကြောင့်၊အဝ-ဟု ခေါ်ကြောင်းဖြစ်၊ မန်ဂန်းမှဟာ
ရာအဝင်တော်ကြီးတွင်-အဆုံးအဖြတ် ရှိလေသည့် သတင် ငန်

ဦးသော်၏ အမေးကို ဖြေဆိုသော၊ ဓါးမကူး ဆရာတော်၏ အဖြေလေးဆစ်ချိုးဦးကား။-

ကျယ်မဖွင့်ပြီဘူး၊ လွယ်လင့်တဲ သိစေရန်။ ။ “သတိုးမင်း၊ ကိုးအင်းကို ရည်းစားလို့၊ ပြည်တော်ကို ခွဲပုံ သတယ်၊ အင်းနဝမှန်။ ။ ကာလညောင်းပြီးတော့၊ အပေါင်း- လူထိုမျှယ်တို့၊ င, နကို-လောပံ ပြပါလို့၊ အဝ-ဟု ခေါ်ပြန်၊ တွင်နံခံရပ်တိုင်း၊ ။ ပွင့်ဖြိုးငယ်စဉ်၊ သတိုးထောင်တည်တဲ့၊ မောင်းနပြည်စံဌာနကိုလှ၊ ကမ္ဘာတွင်ရာဝင် သ, လိုက်မယ်၊ ညွှန်းပြသခိုင်း”

ဟုဆိုပြီး-သတိုး မင်းဖျားတည်ထောင်စဉ်အခါ၌၊ အင်းကိုးအင်းကို ဆည်ဖို့၌ တည်ထောင်သည် ဖြစ်သောကြောင့်၊ အင်းနဝ-ဟု ဖြစ်ကာ၊ နောက်ကာလကြား၊ ငသတ်နှင့်-နသတ်တို့ကြေပျောက်သည့် အတွက်၊ အဝ-ဟု ခေါ်ကြောင်းဖြင့်၊ ဖြေဆိုထား၏။ ။ အာမိတ်ခါတပေါင်း မညီဘူးကျောက်စာနိဂုံး၌လည်း “ဥဒ္ဓာပန်းလောင်၊ သမ်းမြောင်ခွေရှက်၊ မြေသန်လျက်ဝယ်၊ နေဆက်ချိုးရင်း၊ သတို့ မင်းသည်၊ ကိုးအင်းဌာန၊ အခါရသဖြင့်၊ သာစွာထူးလည်း၊ အဦး တည်သော” ဟု၊ သတိုးမင်းဖျားသည်၊ အင်း ကိုးအင်းကို ဆည်ဖို့၌ တည်ကြောင်း ပါရှိလေသည်။ သို့သော်ပညာရှိကြီးများ မနှစ်သက်ချေ။

ကျင့်ဆယ်ခြာစာရား = မင်းကျင့်တရား ဆယ်ပါး။ (၎င်းကို၊ နောက်က၊ ဒြေဆိုခဲ့ပြီးပြီ)။

မဆွ = (ပေါ) ရှေးဦး၊ အလျင်။

ကာလ = (ပါ) အချိန်၊ အခါ။

စောရ = (ပါ) သူခိုး။

ငတက်ပြား = လူ၏အမည်။

ဝင်းအိပ်ဇန် = ဘုရင်မင်းမြတ် စက်တော် ခေါ်သည်ကို၊ အလှည့်ကြစောင့်ရသော သူနှင့်- ဘုရင်မင်းမြတ်အား-ဝင်းခတ်ထားသကဲ့

သို့-စောင့်ကြပ်ရသော သူများ။ (ထိုတွင်၊ ဝင်း-မှာ၊ အရှေ့ဝင်း၊ တောင် ဝင်း၊ အနောက်ဝင်း၊ မြောက်ဝင်း-ဟူ၍၊ ဝင်းလေးဝင်းရှိရာ၊ ထိုအပေါ်တွင်ကြီးမှူးရသောသူကို၊ ဝင်းတော်မှူး-ဟု ခေါ်လေသည်။ ထိုဝင်းတော်မှူးကိုမှာ၊ နှ လုံး ရည်နှင့်-လက်ရုံးရည် နှစ်မျိုးစလုံးဖြင့် အမှုတော်ထမ်းရွက်ရ၍၊ မင်းခစားဝင်သောအခါ၌၊ ဆောင်ခါးနှင့်-ယပ်ကို ကိုင်၍ ခစားရလေသည်။ (သစ်တပ်ကို ဖြေခဲ့ပြီးပြီ)။

မြို့သစ်တပ်လွှားကျော်နင်း = သစ်တပ်ကို ကျော်နင်းကာ၊ အဝရွှေတော်၏အတွင်းသို့ ဝင်တိသားသို့။ သ တိုးမင်း ဖျားမှ၊ မြို့တွင်းကိုဝင်သည့်နယ်-အထိ၊ ကောင်းစုတို့ဖြင့်၊ သူခိုး ငတက်ပြား၏ အကြောင်းကို ဥပမာပြခြင်းဖြစ်သည်။ ငတက်ပြား၏ အဋ္ဌပုတ္တိအကျဉ်းချုပ်မှာ။-

သတိုးမင်းဖျားသက်ထက်မာင်မီတပင်၊ ခိုးဆိုးခြင်း၌ ကျော်ကြားသော၊ သူခိုးငတက်ပြား-ဟူ၍ ရှိလေသည်။ ထိုငတက်ပြားမှာ မူလက-မု ရွာမှဖြစ်၍၊ အစ်ကိုမှာ ငတက်မ၊ ညီမှာ-ငတက်ပြား-ဟု ရှိပြီးလျှင်၊ အောက်ပြည်အောက်ရွာသို့ လှေဖြင့်စုန်ဆင်း၍- ကုန်ကူးသန်းရန်လာလေရာ၊ ပြည်မြို့သို့ရောက်သော်၊ ဘုန်းတော်ကြီး ကျောင်းတွင် ဝင်၍ ညီအစ်ကိုနှစ်ယောက်တည်းခိုကြ၏။ ညအိပ်ကြသောအခါ၊ ၎င်းသူ၏ ငွေထုပ်ကို၊ ညီအစ်ကိုနှစ်ယောက်၏ ဝပ်ကြားတွင် ထား၍ အိပ်ကြရာ၊ သန်ကောင်ယံ အချိန်သို့ရောက်သည်နှင့်တပြိုင်နက်၊ ကြောင်မြည်သံကို သာကြားရ၍၊ ကြောင်ကိုလည်းမမြင်ရဘဲ၊ ငွေထုပ်မှာ- ကြွ၍-ပါသွားလေသဖြင့်၊ ထ၍ လိုက်ကြလေရာ၊ ငွေထုပ်မှာ အ ထက် ဘုံဆောင်ပေါ်သို့တက်သွားလေတော့သည်။

နံနက်လင်းလောအခါ၊ ကျောင်းထိုင် ဆရာဘုန်းတော်ကြီး အား-လျှောက်ထား၍၊ အထက်ဘုံပေါ်သို့ တက်ရှာဖွေကြရာ၊ ကြောင်နက်ကြီးမှာ အိပ်ပျော်၍၊ သူ၏အနီးအပါးတွင်၊ အထည်ဝတ္ထု- စသော ပစ္စည်းဥစ္စာပေါင်းများစွာရှိနေသည်ကို တွေ့ရ၍- ချယူသော၊ ယခင်

က ထိုကျောင်းတွင် တည်းခို၍ ပျောက်ဆုံးသော ဥစ္စာရှင် ထိုအား- အကြောင်းကြား၍ ပြန်ပေးလေသည်။ ထိုသို့ဖြစ်ပျက်သောအခင်းအရာ တို့ကိုသိသော အစ်ကိုငဘက်မက-ပြောပြသည်မှာ၊ ငါ့ညီငယ်က-ပြား၊ တို့တွေ့ရသေးကြောင်းနက်ကြီးမှာ၊ မျက်လုံးနှင့်ဘက္က၊ တကိုယ်လုံး ပင်နက်မှောင်၍- ကြောင်စွမ်းကောင်းဖြစ်သည်။ အကယ်၍ ငါမပါဘဲ- ပြည်မြို့ ရောက်တိုင်း၊ ထိုကျောင်းသို့ဝင်၍၊ ကြောင်ကြီး၏အကြောင်းကို စူးစမ်းမည်။ အကယ်၍ ထိုကျောင်းသေသည်နှင့် ဤ ကြိုက်ပါမူ မျက်လုံးကို အရ ထုတ်ယူ၍၊ မိမိကိုယ်မှာ ဆေးစီရင်လျှင်၊ လူ့စွမ်းကောင်းဖြစ်နိုင်ကြောင်း-အကျယ်ပြောပြပြီးနောက်၊ များမကြာမီပင်၊ အစ်ကိုဖြစ်သူ-ငတက်မလဲည်း သေဆုံး၍သွားလေ၏။

ငတက်ပြားလည်း၊ ရှေးကနည်းအတိုင်း ကုန်ကူးသန်းမြိ-ကူးသန်းရန် အောက်ပြည်သို့စုန်ဆင်းလာရာ၊ တခါသော်၊ ပြည်မြို့ကျောင်းသို့ ဝင်၍-ကျောင်းထိုင်ဘုန်းတော်ကြီးအား ဝတ်ဖြည့်ပြီးလျှင်၊ ကျောင်း၏ ပုရိရုတ်နံဘေးသို့လှည့်လည်၍ကြည့်ရှုလေလျှင်၊ သေနေသော ကြောင်နက်ကြီးကိုတွေ့ရလေ၏။ ထိုကြောင်နက်ကြီးမှာ၊ တကိုယ်လုံး ပုတ်၍ လောက် တစွားစွားကျနေသော်လည်း၊ မျက်လုံး ၂ လုံးမှာ မူဘား၊ အရှင်ကဲ့သို့ ချာချာလည်၍ နေသဖြင့်၊ ငတက်ပြားလည်း - မျက်လုံး ၂-လုံးကို ထုတ်ယူကာ၊ အညာသို့ ရောက် လေလျှင်၊ ဆေးစီရင် ၍၊ မိမိကိုယ်၌၊ နေမိန္ဒရ ကြောင်ရုပ်ကို ထိုးနှံလေသည်။ ထိုကဲ့သို့ ထိုးနှံပြီး သည်နှင့်တပြိုင်နက်၊ လျင်မြန် ပေါ်ပါးစွာ ခုန်လွှားနိုင်သည့်အပြင်၊ ခိုးချင်စိတ်များ ပေါ်ပေါက်၍ လာသေသည့်အဖုင်း၊ ကုန် ကူးခြင်းကို ဖြတ်ကာ၊ ခိုး၍စားသောက်အသက်မွေးလေတော့၏။

သို့ခိုးသော်လည်း၊ ကောင်းမှုကိုကားပြု၏။ ရာဘိုင်းလည်းခိုးသော သူခိုးမဟုတ်ပေ။ သူ-ခိုးယူ ကျက်စားသောအချပ်တို့မှာ၊ စကိုင်းဘက်၊ ရေဝန်းနယ်တဝိုက်နှင့်- ဖြစ်ငယ်ဘက်တို့ပင် ဖြစ်လေသည်။ ထိုသို့ သူခိုးငတက်ပြားထကြွနေသည်ကို၊ မည်သည့် မူးမတ်မိစ္ဆာန်တို့မှ- ရအောင် ဖမ်းဆီးခြင်းငှ၊ မတတ်နိုင်သဖြင့်၊ သတိုးမင်းဇူးက-ငါ့ကိုယ်အိုင် ဖမ်းမည်ဟု၊ မိမိကိုယ်ကို-သူခိုးဇွယ်ဆောင်၍၊ ငတက်ပြားနှင့် မိတ်နှူ

ပေါင်းဘော်ပြီးလျှင်၊ ပရိယာယ်ဖြင့် ဖမ်းယူ ရရှိလေရာ၊ နောက်ဆုံး၌ ငတက်ပြားမှာ၊ သူခိုးပင်ဖြစ်သော်လည်း၊ သူ၏သစ္စာရှိပုံ၊ သတ္တိရှိပုံ စသည်တို့ကို၊ သဘိုးမင်းဇူးက သဘောကျသဖြင့်၊ ရွှေတိုက်စိုးရာထူးကိုပင် ပေးအပ်ကာ၊ သူကောင်းပြုတော်မူလေသည်။ သို့ပြု သည့်-အဘိုင်းလည်း၊ သတိုးမင်းဇူးမှာ အကျိုးများစွာ ခံစားရလေ တော့ သတည်း။ ဤသည်ကိုရည်၍ သတိုးမင်းဇူး-စသော စကား ရပ်များကို စပ်ဆိုခြင်းဖြစ်လေသည်။

အာစရိယ = (ပါ) ဆရာ။

ခုနစ်အုပ် = ခုနစ်ခါ။ ခုနစ်ကြိမ်။ ခုနစ်ထပ်။

ဥပြု = ဥခံ၍ - ရပ်သင့် သည့်နေရာ၌ရပ်ကာ- ရွတ်ဘတ်ခြင်း။ (ဖ- မှာ၊ ရပ်သည်-ဟုဆိုလိုသည်။ ထိုတွင် ဥပြု-မှာ၊ ဟိန္ဒူစကားဖြစ်၍၊ အ+ဥပြု+ ဝ-ဟု ပုဒ်ခွဲရ၏။ အ-မှာ = မိဿနိုးနတ်ကြီးကို ဆိုလို၍၊ အဗိဗ္ဗုယ်မှာ၊ ရှေးဦးစွာ- မင်္ဂလာရှိပါစေသတည်း။ ဥ-မှာ = ပရမသွာရ နတ်ကြီးကို ဆိုလို၍၊ ပူဇော်ဦးမြောက်၊ စောင့်ရှောက်မစပါစေသား။ မ- မှာ = မြဟ္မာမင်းကိုဆိုလို၍၊ ကောင်းကျိုးစီးပွား၊ ထွန်းကားစွာ၊ မင်္ဂလာဖြစ်ပါစေသား- ဟုဆိုလိုသော အကျဉ်းချုပ်စကားဖြစ်သည်။)

ပတ်ကြော်ကျားနိုး = ငတ်တီးဆရာက၊ ဝါ၊ ဝိုင်းဘော်တီးဆရာက၊ ဝါ၊ ဆိုင်း ဆရာက၊ ကျွန်ုပ်ကိုယ်တွင် - ထိုးနှံ၍ ထားသော ဆေးကြောင်၊ ဆေးကျားတို့ကိုတီး၍ နိုးဆော် ပေးလိုက်စမ်းပါဦး။ အာရေဿခေါင်ချုပ်က-မှာ ပတ်ကြော်ကျားနိုး-အထိစကား စုတို့မှာ (ဆိုင်း ဆင့် စကား၊ ဝါ၊ ပတ်တိုက် စကားဖြစ်သည်။ ရှေ့မှာလည်း၊ ဤနည်းအတိုင်း ရှိသည်များကို၊ သတိပြုထားပါ။)

တောက် လျှောက် စကား ပြေ

ယခုသည်တခါမှာတော့၊ ဝါထာအတိုင်းဖြင့်၎င်း၊ ဝါထာဖြင့်ထိုး ရန်ကို၎င်း၊ စက်တွေ၊ အင်းတွေ၊ ထိုးကွင်းတွေ၊ လက်နှုတ်တွေ၊ ခါးလှဲ့

တွေ၊ ဆေးကျား၊ ဆေးကြောင်တွေဖြင့်-ကြီးကျယ် ထင်ရှားအောင်
 စီရင် ထားသည်ကို အားကိုး ပြီးလျှင်၊ ရွှေပဟိန် နှစ်ကြိမ် နှစ်ရွှံ-
 နှစ်ချက်တီးပြီဟု-တီးခတ်ဆော်သြသော - သန်ကောပင်ကျော်သည့် အ
 ချိန်ကိုလည်း ရောက်ရှိလေပြီ။ ဖော်ပြခဲ့ပြီးသော-အားကိုးအားထားတို့
 ဖြင့်၊ မြို့ရိုးကိုခုန်ကျော်ကာ၊ နောင်တော် ဇေယျသိန်မင်း၏ ဓါးလှံသန်
 လျက်တို့ကို ရုတ်တရက်ခိုးယူပါတော့မည်။ အဘယ်ကဲ့သို့ ခိုးယူမည်
 နည်း - ဟူမူ၊ ရတနာပူရ - အဝ ရွှေပြည်ကြီးတွင် မင်းကျင့် တရား
 ဆယ်ပါးနှင့် ပြည့်စုံသော-သတိုးမင်းဖျား- နန်းမစံမီကပင်၊ ထင်ပေါ်
 ကျော်စောခဲ့သော လူစွမ်းကောင်းဖြစ်သည့် - သူခိုးငတ်ကပြားသည်၊
 သတိုးမင်းဖျား နန်းစံသောအခါ၌လည်း၊ ခိုးမြဲခိုး၍နေကာ၊ မည်သို့
 သော၊ လှံ၊ ဓါး၊ သေနတ်ကို၎င်း၊ အထပ်ထပ် စောင့်ကြပ်နေသော၊
 ဝင်းအိပ်ဖန်တို့ကို၎င်း၊ ထိုအရာတို့ကို ဘေးဖြစ်လတ္တံ့သည် ၊ ဟူ၍၎င်း၊
 ရန်ပြုမည့်သူတို့ဟူ၍၎င်း၊ မမှတ်မထင်ဘဲ၊ မြို့ရိုးနှင့်တကွ၊ သစ်တပ်တို့ကို
 တကိုယ်တီးသော အရည်အချင်းဖြင့်၊ ဖောက်ထွင်းကာ မြို့ရိုး၏အတွင်း
 သို့ ဝင်သကဲ့သို့၊ အခုချက်ချင်းပင်-ဝင်ပါတော့မည်။ သို့ဝင်ရန်အတွက်၊
 ဆိုင်းဆရာတို့၏ ခေါင်ချုပ်ဖြစ်သော ပတ်တီးဆရာက၊ ဝါ၊ မိုင်းတီး
 ဆရာက၊ ဝါသာမန္တယားတို့ကို ဥုံထွေ-ဖွထွေဖြင့်-ဖော်ပြပါ ဆေးကျား
 ဆေးကြောင်တို့ကို အသက်ဝင်ဘိသကဲ့သို့ ထကြွ၍ လာလေအောင်၊
 ကျွန်ုပ်တို့တင်ပါးကို-ကျွန်ုပ်ကိုယ်ဆိုင် လက်ဝါးဖြင့် ၊ ပုတ်ခတ်ကာ လှံ
 ဆော်လျက်၊ မြို့ရိုးကို ခုန်ကျော်ရာ၌ နှိုးဆော်၍ ၊ ဝါ၊ ဆိုင်းသံနှင့်
 နှိုးဆော်၍တီးပေးလိုက်စမ်းပါ-ဟုဆိုလိုသည်။

စာကိုယ်

ဇေယျသိန်မင်းဆို၊ ။ သယ်...၎င်းပုံပန်း၊ အခွင့်ခွင့်
 ကို၊ ချင့်စုံပမ်းသော်။ တတ်စွမ်းကိုယ်တိုင်၊ မြို့ရိုးပေါ်သို့၊
 ယွားကျော်နိုင်ချေသည်။ ကိုယ်တိုင်ကျော်သွား၊ မြန်ပေါ်
 ပါး၊ ခွန်အားဗလ၊ စွမ်းသာမကြောင့်၊ စောရဇာဘိ၊

သူခိုးမှန်းသိရပြီ။ တပ်သိလူမျိုး၊ ထိုသူခိုးကို၊ နှိမ်ချိုးနှိပ်
 စက်၊ ရုတ်တရက်ဖြင့်၊ လက်နက်မဆောင်၊ ရွှေ ဘုန်း
 ရောင်နှင့်၊ မိအောင်သာ ဖမ်းရဦးတော့မည်။ ။ ရော
 သည်တခါ၊ လူမိုက် မောဟ၊ ငစောရကို၊ ဥုံ ဖွ မမန်း၊
 စံနှုန်းနေလ၊ ဘုန်းတေဇနှင့်၊ လက်ရဖမ်းတော့မည်။ ရွှေ
 နန်းကြီး မင်္ဂလာ၊ သုံးထော်ခံဆရာက၊ ဥပမာပုံပေးယောင်း၊
 ချိပ်မီးထိပျောင်းသည့်နှယ်၊ လူစွမ်းကောင်း - ငသူခိုး၊
 ချင့်ကျားကြောင် မနိုးအောင်၊ ပတ်တန်ခိုးချိန်စမ်း။

အသေးစိတ် ခက်ဆစ်အဖြေ

ပုံပန်း = လှပသောပုံ။
 ဗလ = (ပါ) အား။ (မြို့ရိုးကို၊ ဘလောက်ပုံ၌၊ ၇ မှာကြည့်ပါ)။
 ထာမ = (ပါ) အားအစွမ်း။
 စောရဇာဘိ = (ပါ) သူခိုးအဖြစ်။ သူခိုးဖြစ်ကြောင်။
 ရောသည်တခါ = ယခုသည်တခါ (ရော-ကို၊ ဖြေခဲ့ပြီ)။
 မောဟ = (ပါ) မသိခြင်း။ တွေဝေခြင်း။ (ဥုံဖွ-တို့ကို- ဖြေခဲ့ပြီ)။
 စံနှုန်းနေလ = နေလနှင့်စံပြု၍ နှိုင်းအပ်သော။ နေရောင်၊ လရောင်ကဲ့သို့။
 ရွှေနန်းကြီးမင်္ဂလာ = ရွှေနန်းတော်ကြီး ထည်းတွင်ကြက်သရေဆောင်
 ဖြစ်သော။ (နန်း၊ မင်္ဂလာ-တို့ကို ဖြေခဲ့ပြီ)။
 သုံးထော်ခံ = သုံးစွဲတော်မူခြင်းတို့ခံရသော။ (ဥပမာ-ကို ဖြေခဲ့ပြီ)။
 ချိပ်မီးထိပျောင်းသည့်နှယ် = ချိပ်နှင့် မီးထိသောအခါ၊ ချိပ်မှာ ပြော
 ပျောင်း၍သွားသကဲ့သို့၊ (ဤဥပမာပုံပေးယောင်း ချိပ်မီးထိပျောင်း

သည့်နှယ်-ဟူသော စကားဖြင့်၊ ဖယောင်းနှင့်ချိပ်တို့မှာ၊ မီးနှင့် ထိသောအခါ၊ ပြောပျောင်းဘိသကဲ့သို့-ဆိုလိုသည်။ ဖယောင်း နှင့်ချိပ်-မှာ၊ ဖေယျ သိန်းငါး၊ မီး-မှာ၊ ပါပဟိန်ကို ဥပမာ-ဥပ ဖေယျ ဟုထားသည်။

ချင့် ကျား ကြောင် = သင်၏ ကျားနှင့်ကြောင်။

ပတ်တန်ခို ချိတ်စမ်း = ငါ၏ တန်ခိုး တည်း ဟူသော ဘုန်းတော်ဖြင့်၊ ပတ်လုံးတွေကိုတီး၍ ချိန်ပေးစမ်း။ “ရွှေနန်းကြီး မင်္ဂလာ-မှ၊ ပတ်တန်ခိုးချိန်စမ်း” အထိ စကားစု တို့မှာ၊ ဆိုင်းဆင့်၊ ဝါ၊ မတ်ကိုက် ဖြစ်သည်။

တောက်လျှောက်စကားပြေ

သယ်....ငင်းသူ၏ ပုံပန်းလက္ခဏာ အကြောင်းကြောင်းတို့ကို စုံ စမ်း ချင့်ချိန်လိုက်သည်ရှိသော်၊ မြို့ရိုးပေါ်သို့ ထွားကျော် ခုန်တက်နိုင် သော အရွမ်းရှိချေသည်။ ထိုသို့-မိမိကိုယ်တိုင် ပေါ့ပါးစွာ ကျော်ထွား နိုင်သော အင်အားအရွမ်း ကြောင့်၊ သူရိုးဖြစ်မှန်းကို - သိရှိရလေပြီ။ ဤသို့ သူရိုးဖြစ်ကြောင်း ကို အတပ် သိ ရသော- ထိုသူရိုးအား၊ ယခု ချက်ချင်းပင်၊ နှိပ်နှင်းချိုးဖဲ့ရအောင် လက်ရ ဖမ်းဆီးရဦးတော့မည်။ မသိမိုက်မလှေးသာ ငသူရိုးအား၊ ဥုံတို့ ဖွဲ့တို့ဖြင့် ဆော့ ရွက် မန်းမှတ် ခြင်းမပြုဘဲ၊ နေလနှင့်တူသော ဘုန်းတန်ခိုးနှင့်သာ ဖမ်းဆီးဘော့မည်ဖြစ် ၏။ ရွှေနန်းတေးကြီး၏ အသုံးတော်ခံ ကြက်သေ့ဆောင်ဖြစ်သော ဆိုင်းဆရာ ဘ။ သင်း၏ ကျားကြောင်တို့ ကို-ထကြွခြင်းမပြုနိုင်ဘဲ၊ မီးနှင့် တွေ့သော ဖယောင်းနှင့်ချိပ်တို့မှာ၊ ပြောပျောင်း၍ သွားရဘိသကဲ့သို့၊ လူစွမ်းကောင်းဖြစ်သော- ငသူရိုးမှာလည်း၊ ထို့ အတူဖြစ်စေရန်၊ ငါ၏ ဘုန်းတန်ခိုးနှင့် တိုက်ဆိုင်၍၊ နိုးကြားထကြွခြင်းမဖြစ်ဘဲ၊ ပြောပျောင်း ကာသွားလေးအောင် - ပတ်လုံးတို့ဖြင့် ချိန်ရွယ်၍ပေးစမ်း - ဟု ဆိုလို သည်။

စာကိုယ်

ပါပဟိန်ဆို၊ ။ ရောသည်တခါ၊ ခိုင်မာစေ့စပ်၊ မြို့သစ်တပ်ကို၊ ကြပ်ကြပ်ခြေစုံ၊ ရပ်ထဲ လိုချန် တော့ မည်။ စက်စုံ အပ်ဖြူ၊ လည်ကုပ်က-ငုံး၊ ပခုံး-ဆံစပ်၊ ပိုးပုပ် တသွယ်၊ ဒေါင်းလည်ပြန် ပေါင်း၊ ကြောင်ရင်း ဒါလီ၊ ဇော်ဂျီ-လက်ယာ၊ ဝိဇ္ဇာ-လက်ဝဲ၊ ဖရုံဆွဲ-ကျား၊ တင်ပါးက-ပျောက်၊ ခါးကောက်-တီလူး၊ နဖူး-ပင့်ကူ၊ တက်တူ-လက်ညှိုး၊ ပါးရိုး-အိမ်မြှောင်၊ ဆိုခဲ့ပြီး ရုဏ် ဟိတ်၊ ဆေးကျား၊ ကြောင်အအိပ်နှင့်၊ ရိုးရိပ်မျှ - မမြင် အောင်၊ ပိုင်းဆိုတိုင်းချပ်ပိတ်ကံ၊ လူ ခြေ တိတ် - သန် အောင်၊ ပတ်ဟိုးမှောင်ချတော်မူစမ်း။

အသေးစိတ်ခက်ဆစ်အဖြေ

အပ်ဖြူ = ဂါထာမန္တာန်တို့ဖြင့် စီရင်၍၊ အသားထဲ၌ မြှုပ်ထားသော အပ်။ (ထိုအပ်မှာလည်း၊ နေရာရွေ့ပြောင်းမှ-တန်ခိုးအစွမ်းရှိ သည်။ သစ်တပ်၊ စက်-တို့ကို ဖြည့်ဖြီ၊ စက်နေရာကို ချက်နှာဘက် ပြု၊ ဘသောက်တွင်၊ ဝဲဘက်လက်မောင်း၌၊ သဘောကို ပြထား သည်)။

လည်ကုပ်က ငုံး = လည်ကုပ်ပေါ်တွင်၊ စီရင်၍ထားသော ငုံးငုတ်ရွပ်ကို ထိုးထားသည်။ (လည်ကုပ်မှာ-ငုံးရွပ်ထိုးထားသည်ကို၊ ကြော့ ဘက်ပြု ဘလောက်ပုံတွင်၊ နံပါတ် ၃-ကိုကြည့်ပါ)။

ပခုံးဆံစပ် = ပခုံးနှင့်ဆံစပ်တို့၏ ပေါ်ကြား၌။

ပိုးဟပ် တသွယ် = တမျိုးအားဖြင့် ထိုးထားသော ပိုး ဟပ် ရုပ်။ (၎င်း ပိုးဟပ်ရုပ်ကိုလည်း၊ ကြောဘက်ပြ-ဘလောက်ပုံတွင်၊ နံပါတ် ၂ ကိုကြည့်ပါ)။

ဒေါင်းလည်ပြန် ပေါင် = ပေါင် ၂ ဘက်စလုံးမှါကား၊ လည်ပင်းကိုနောက် ပြန်၍ လှည့်နေသော ဒေါင်းရုပ် ၂ ရုပ်။ ဝါ၊ တဘက်လျှင် တရုပ် ကြစ်။ (၎င်းပေါင်ရင်း၌၊ ဒေါင်းလည်ပြန် ရုပ်ထိုးထားပုံကို၊ မျက်နှာဘက်ပြ - ဘလောက်ပုံတွင်၊ နံပါတ် ၇ နှင့် ၈ တို့မှာ ကြည့်ပါ)။

ကြောင်ရင်းဒါလီ = ရင်ဘက်ရင်း-ဟု ဆိုအပ်သော ရင်ဆို၌။ (ကြောင် ရုပ်ကိုထိုးနှံထားသည်။ ဒါလီ-မှာ၊ ရင်ဆိုနေရာဖြစ်၍၊ ဘယက် ဆွဲပြားတို့၏ ကပ်ရာနေရာဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့်လည်း၊ နှစ်သက် စုံမက်သွယ် ကောင်းသောနေရာ။ ၎င်း၏တည်နေရာကို၊ ဒါလီ-ဟုမှတ်အပ်၏။ ဒါလီ-ကို၊ နောက်ကလည် ဖြေခဲ့သည်။ ကြောင် ရုပ်ကို၊ မျက်နှာဘက်ပြ၊ ဘလောက်ပုံတွင်၊ ၄-ကို ကြည့်ပါ)။

ဇော်ဂျီလက်ယာ = လက်ယာ-ဟုဆိုအပ်သော၊ ညာဘက်ကာ၊ ဇော်ဂျီ ရုပ်ကို ထိုးနှံထားသည်။ (ဇော်ဂျီ-ဟူသောစကားမှာ၊ ပါဠိပျက် ဖြစ်၍၊ ယောတီ-မှလာရာ၊ ယှဉ်ခြင်း၊ တရားနှင့် ယှဉ်ခြင်း၊ တရား နှင့်ယှဉ်နေသူ-ဟုဆိုလိုသည်။ ၎င်းဇော်ဂျီလက်ယာ-ကိုလည်း၊ မျက်နှာ ဘက်ပြ ဘလောက် ပုံတွင်၊ နံပါတ် ၃-ကို ကြည့်ပါ)။

ဝိဇ္ဇာသက်ဝဲ = လက်ဝဲ-ဟုဆိုအပ်သော ဘယ်ဘက်ကမူ၊ ဝိဇ္ဇာရုပ်ကို ထိုးနှံ၍ထားသည်။ (ဝိဇ္ဇာ-မှာ၊ ဝိ + ဇာန-ဟု ပုဒ်ဖြတ်ရသော ပါဠိဖြစ်၍၊ ဝိ = အတူ ထူးသော၊ ဇာန = သိခြင်း။ ဝိဇ္ဇာ = အ ထူးထူး အပြားပြားသိသောသူ-ဟု ဆိုလိုသည်။ ၎င်းဝိဇ္ဇာလက် ဝဲ-ပုံကိုလည်း၊ မျက်နှာဘက်ပြ၊ ဘလောက် ပုံတွင် နံပါတ် ၅ ကိုကြည့်ပါ)။

ဖရုံဆွဲ ကျား = ဖရုံဆွဲ-တင်ပါး၏ အေး က်နားတွင်၊ ဘေးဖြင့် စိမ့်ထိုးနှံ ထားသောကျားရုပ်။ (၎င်းမှာ၊ ဖရုံဆွဲ ၂ ခုဖြစ်၍၊ ၂-ရုပ်ဖြစ်၏။

ပါပတိန်၏ မျက်နှာဘက်ပြပုံ

- ၁-ပင့်ကူ
- ၂-ဆိပ်မြှောင်
- ၃-ဇော်ဂျီ
- ၄-ကြောင်
- ၅-ဝိဇ္ဇာ
- ၆-တက်ကူ
- ၇-၈-ဒေါင်းလည်ပြန်

ပါပတ်နိ၏ ကျောဘက်ပြပုံ

- ၁-အိမ်မြောင်
- ၂-ခိုးဟင်
- ၃-၄-၄က်
- ၄-ဘီလူး
- ၅-၆-ပျောက်
- ၇-၈-ကျား

ဖရုံဆွဲကျားကို၊ နောက်ကျောဘက်ပြ အလောက်ပုံတွင်၊ နံပါတ် ၇ နှင့် ၈ ထို့ကိုကြည့်ပါ။ ကျားကို-မြေခွဲပြီ။

စာင်ပါးက ပျောက်=တင်ပါး၌လည်း၊ ပျောက်ရုပ် ထိုးနှံ၍ ထားသည်။ (ထိုပျောက်ရုပ်မှာလည်း၊ တင်ပါးမှာ ၂-ဘက်၌နှစ်၍၊ ၂-ရပ်ပင် ဖြစ်ရမည်၊ ၎င်းကို ကျောဘက်ပြ အလောက်ပုံတွင်၊ နံပါတ် ၅ နှင့် ၆ ထို့ကိုကြည့်ပါ။)

ခါးကောက် ဘီလူး= ကောက်ကွေး၍ ရသောခါး၌၊ ဘီလူးရုပ် ထိုးနှံ ထားသည်။ (ဘီလူး-ကိုမြေခွဲပြီ။ ၎င်းကိုလည်း၊ ကျောဘက် ပြ အလောက်ပုံတွင်၊ နံပါတ် ၄ ကိုကြည့်ပါ။)

နဖူးပင့်ကူ=နဖူး၌ကား၊ ပင့်ကူရုပ်ကို ထိုးနှံ၍ထားသည်။ (၎င်းကိုလည်း၊ မျက်နှာဘက်ပြ-အလောက်ပုံတွင်၊ နံပါတ် ၁-ကိုကြည့်ပါ။)

စက်တူ-လက်ညှိုး=လက်ညှိုးမှာ - စက်တူရုပ်ကို ထိုးနှံ၍ထားသည်။ (၎င်းကိုလည်း၊ မျက်နှာဘက်ပြ အလောက်ပုံတွင်၊ နံပါတ် ၆ မှာကြည့်ပါ။)

ပါးရိုး-အိမ်မြောင်=ပါးရိုးမှာ - အိမ်မြောင်ရုပ်ကို ထိုးနှံ၍ထားသည်။ (၎င်းကိုလည်း၊ မျက်နှာဘက်ပြ အလောက်ပုံ တွင်၊ နံပါတ် ၂ ကိုဖြစ်စေ၊ ကျောဘက် အလောက် ပုံတွင်၊ နံပါတ် ၁ ကို ဖြစ်စေ ကြည့်ပါ။)

ဆိုခွဲပြီး-ဂုဏ်ဟိတ်=ဖော်ပြ ပြောဆိုခွဲပြီးဖြစ်သော ကျေးဇူးအကြောင်း ထို့ကြောင့်၊ (ဂုဏ်-မှာ၊ ဂုဏ်-ဟူသော ပါဠိမှဖျက်လာ၍၊ ကျေးဇူးကိုဟောကာ၊ ဟိတ်-မှာ၊ ဟောဘု-ဟူသော၊ ပါဠိမှ ဖျက်လား ကာ၊ အကြောင်းကိုဟောသည်။)

ဆေး၊ ကျား၊ ကြောင်အအိပ်=ဆေး ဖြင့် စီမံန ထားသော ကျား နှင့် ကြောင်တို့ အိပ်နေကြသည်။

ရိုးရိပ် = ရိုးတိုးရိပ်တိတ် အနည်းငယ်ကသေးမျှ။

ပိုင်းဆိုတိုင်းချုပ်ပိတ် = ပိုင်းတီးဆရာဟူသမျှတို့အား ချုပ်မိ ပိတ်မိသော။

လူခြေတိတ်သန်ကောင် = လူတို့ သွားလာနေသော ခြေသံမျှမကြားရဘဲ တိတ်ဆိတ်နေသည့် သန်ကောင်ယံအချိန်။ သန် ကောင်-မှာ၊ တိဗက်စကားဖြစ်ကြောင်း ဖြေခဲ့ပြီးပြီ။

တောက်လျှောက်စကားပြေ

ယခုသည် တခါတော့၊ စေ့စပ်နိုင်မာစွာ ရိုက်ဘူ၍ စီးမံထား သော သစ်တပ်မြို့ရိုးကို၊ ခြေစုံကြပ်ကြပ်ရပ်ကာ၊ ခြေစုံပစ်၍ ခုန်လိုက် တော့မည်။ ထိုသို့ ခြေစုံပစ်၍ ခုန်ရမည် မှာ၊ ငါ၏ ကိုယ်တွင် စိမံ ၍ထားသော၊ စက်စုံမြှုပ်နှံထားခြင်း၊ အပ်မြှုပ် ထားခြင်း၊ လည်ကုပ် က-ငုံးငှက်ကို ထိုးနှံထားခြင်း၊ ပခုံးနှင့် ဆံပင်၌- ပိုးဟပ်ရုပ်ကို ဆက် သွယ်၍ ထိုးနှံထားခြင်း၊ ပေါင်နှစ်ဘက်တို့၌ - ဒေါင်းလည်ပြန် နှစ် ကောင် ထိုးနှံ၍ ထားခြင်း၊ မြတ်နိုးဘွယ်ကောင်းသော ဆွဲတယက် တည်ရာဖြစ်သည့် ဒါလီ၏နေရာ၌ - ကြောင်ရုပ်ကို ထိုးနှံ၍ ထားခြင်း၊ ထိုကြောင်၏ လက်ယာဘက်၌=ဇော်ဂျီ၊ ရုပ်လက်ဝဲ၌ ပိဇ္ဇာရုပ်တို့ကို ထိုး နှံ၍ ထားခြင်း။ ဖရုံဆွဲ နှစ်ဘက်၌ - ကျားရုပ် တေးကောင်စီ အားဖြင့်၊ ကျားရုပ်နှစ်ရုပ်ကို ထိုးနှံ၍ ထားခြင်း၊ တင်ပါးနှစ်ဘက်၌လည်း- မျောက် ရုပ်နှစ်ရုပ်ကို ထိုးနှံ၍ ထားခြင်း။ ကွေးကောက်၍ရသော နေရာဖြစ်သည့် ခါးကောက်၌လည်း- ဘီလူးရုပ်ကို ထိုးနှံ၍ ထားခြင်း၊ နဖူး၌ကား-ဖင့် ကူရုပ်ကို ထိုးနှံ၍ ထားခြင်း၊ လက်ညှိုး၌ကား- တက်တူရုပ်ကို ထိုးနှံ ၍ ထားခြင်း၊ ပါးရိုး၌လည်း အိမ်မြှောင်ရုပ်ကို ထိုး နှံ ၍ ထားခြင်း၊ ဤသို့ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော ဂုဏ်ကျေးဇူး အကြောင်းတို့နှင့် ပြည့်စုံသည့် ဆေးဖြင့်စိမံ-ထိုးနှံ ထားသော ဆေးကျား-ဆေး ကြောင် တို့ မှာ-အိပ် ပျော်၍ နေသကဲ့သို့ ရှိရာတွင်၊ ငါ၏ကိုယ်ကို- အခြားသော - သူတို့က၊ ရိုးတိုးရိပ်တိတ်မျှ-မမြင်ရလေအောင်၊ ဆိုင်းပိုင်းတီးတတ်သော သူတို့ ၏အပေါ်တွင်-အချုပ်အပြားဖြင့် ပိတ်ထားသလို၊ ညှပ်ထားသလို သ ဟောရောက်အောင် ပြုတတ်သော ဆိုင်း ဆရာက၊ လူတို့၏ ခြေသံမျှ

မကြားရဘဲ-တိတ်ဆိတ်၍နေသည့်ယခုသန်းကောင်ယံ အချိန်တွင်၊ မိုး မှောင်ကျသကဲ့သို့၊ ပတ်လုံးတွေကိုတီး၍ ပေးတော်မူစပ် -ပင်ဖြစ်သည်။ (သူရိုးရုပ်ပေါ်အောင် သိကုံးထားသော၊ ဆရာကြီး - ဦးကြင်ဥ-ကို၊ အတူးပင်ချိုးမွမ်းဘွယ်ကောင်း၏)။

ဇေယျသိန်မင်းဆို

ရောသည်တခါ၊ မကြာကြပ်ကြပ်၊ ချဉ်းနောက်ထပ် ၍၊ မြို့သစ်တပ်ဖျား၊ ဣဘုန်းတော်နှင့်၊ ခုန်ကျော်ကာ ယွားထော့မည်။ ငါ့အား သွေ စောင်း၊ နောင်သောင်း ကျန်းမည့်၊ လူစွမ်းကောင်းကို၊ ခါတောင်း မကြိုက်၊ ခါးခပိုက်တဲ၊ လိုက်တော့မည် မှီအောင်၊ ကျယ်သမျှ- စွယ်ချိုး၊ ပိုင်းဆင်စီးသတိုးက၊ ချဉ်းကျမိုးမှောင်ကို၊ ပတ် ဘုန်းရောင်လင်း။

အသေးစိတ်ခက်ဆစ် အဖြေ

ငါ့အားသွေစောင်း = ငါဘုရင်မင်းခြံတံအား သွေစောင်း၍။
နောင်သောင်းကျန်းမည့် = နောင်အခါ၌ သောင်းကျန်း ပုန်ကန်မည်။
ကျယ်သမျှစွယ်ချိုး = အကျယ်ပြုမည့် မာန်စွယ်တို့ကို- ချိုး၍ ပစ်နိုင်သူ။
ပိုင်းဆင်စီး = ဆင်ကိုပင်စီးရသော-ပိုင်းတော်တီး။ (ဆင်-ကို၊ ဖြေခဲ့ပြီ)။
ချဉ်းကျမိုးမှောင် = သင်းကကျစေသော မိုးမှောင် (သတိုး-ကို၊ ဖြေခဲ့ပြီ)။
ပတ်ဘုန်းရောင်လင်း = ငါ၏ ဘုန်းတော်ရောင်ဖြင့်၊ ပတ်လုံးတွေကို- လင်းအောင်တီးပေးစေ။

တောက်လျှောက်စကားပြေ

ယခု သည်တခါတော့၊ မြို့တွင်းရှိ သစ်တပ်အဖျားသို့ ခြေစုံ ဖြင့် ကြပ်ကြပ်ရပ်ကာ ခုန်သွားသည့် သင်း၏နောက်သို့၊ လက်ချုပ်မကွာ

ပင် မှီအောင်ဟာ၊ ငါ၏ရွှေဘုန်းတော်နှင့် ခုန်ကျော်ထား၍ လိုက်
 တော့မည်။ ငါဘုရင် မင်းမြတ်အား သွေစောင်းကာ- နောင်အခါ၌
 ပုန်ကန်သောင်းကျန်းမည် ဖြစ်သော ထိုလူ့စွမ်းကောင်းကို ဖမ်းဆီးရန်
 အတွက်၊ ခါးတောင်းလည် မကြိုက် လက်သုံးတော်ဖြစ်သော သန်လျက်
 ခါးကိုလည်း-မပိုက်ဘဲ မှီအောင်လိုက်တော့မည်ဖြစ်၍၊ ဘုရင်မင်းမြတ်
 တို့က၊ သတို့ ဘွဲ့ကိုလည်း-ပေး၊ ဆင်စီးရန်လည်း-ခွင့်ပေးခြင်း၊ နှံခံယူရသော
 ဝိုင်းတော်တီး၍၊ သတိုးဘွဲ့ရ၍၊ ဆင်စီးရသော-ဆိုင်ဆရာက၊ သင်း၏
 ကျစေ၍ ထားသော၊ မိုးမှောင် တို့ကို ပယ်ရှား၍၊ လင်း သွား ရလေ
 အောင်၊ ငါ၏ဘုန်းတော်ကိုအမှီပြုကာ-လင်း၍လာဘိသကဲ့သို့ တီး
 လေးခဏ-ဟု ဆိုလိုသည်။

စာကိုယ်

သစ်တပ်နားတွင် - ပါပဟိန်ကို မိစေ။ ဇေယျသိန်
 မင်းဆို။ ၊ တိုင်းပြည် သားတို့၊ စကား တရှိ၊ ပြေ
 အဆို၊ ငှက်သိုအံ့ငှါ၊ ဆင်းရဲသားယောင်၊ ဟန်ရုပ်ဆောင်
 ၍၊ နားထောင်မည်ငါ၊ လှည့်လည်ပါသော်၊ မြို့ရိုးပေါ်သို့၊
 ယွားကျော် ခုန်ထက်၊ ခါးသက်နက်နှင့်၊ အဖက် မတန်၊
 ငါ့နောင်ထံသို့၊ ငြိုးမာန် ဖျက်ရှိန်၊ လုပ်ကြံအံ့ငှါ၊ ငင်
 ရောက်လာသည်၊ ပါပဟိန်ခေ၊ နောင်ပုန်ကန်မည်၊ ချင်း
 ရန်မော်ကို၊ ရွှေစက်တော်ရင်း၊ နောင်ကြိုးရှက်၍၊ ချချက်
 ချင်း၊ အကျဉ်းဆောင်ယူခဲ့ရမည်-မှူးမတ်များ။

အသေးစိတ်ခက်ဆစ်အဖြေ

တရှိ = တချိုးတမည်အားဖြင့် လျှို့ဝှက်ပြောခြင်း၊ တိတ်တိတ်ပြောခြင်း။
 ငှက်သို = သိုငှက်သည်။ သူတပါး ခံသိအောင် ပြောထားသည်။

ပုန်ကန် = မင်းအား ဝေးကွာအောင် ပြုလုပ်ခြင်း။ ပုန်-မှာ၊ မွန်စကား
 ဖြစ်၍၊ ပသပုန်-ဟူ၍လည်း ခေါ်သည်။ ပုန်ကန် ထကြွခြင်းပင်
 ဖြစ်၏။ ကန်-မှာ၊ ဝေးကွာအောင်ပြုလုပ်ခြင်းပင်ဖြစ်၏။ မြင်းကန်၊
 နွားကန်၊ ကြောက်ကန်၊ ဘောလုံးကန်-ဟူသကဲ့ သို့တည်း။

ချင်းရန်မော် = အစွန်းထွက်သမည်ဖြစ်သော-သင်းရန်သူ။
 ရွှေစက်တော်ရင်း = ခြေတော်ရင်း။
 နောင်ကြိုး = ကြိုးချည်၍။
 အကျဉ်း = ကျဉ်းကြပ်သည်။

တောက်လျှောက်စကားဖြေ

တိုင်းသူပြည်သားတို့က၊ တိုးတိုးတိတ်တိတ်ဖြင့်လျှို့ဝှက်-ငါ၏အကြောင်း
 ကို မည်သို့ ပြောဆိုကြမည်နည်းဟု၊ လျှို့ဝှက်စွာနာရန်အတွက်၊ ဆင်းရဲ
 သားယောင်၊ ဟန်ရုပ်ဆောင်ကာ၊ နားထောင်ရန် ထွက်၍ လာခဲ့ရာ၊
 ခါးလက်နက်နှင့်တကွ၊ မြို့ရိုးပေါ်သို့-လွှားကျော်ကာ ခုန်တက်နိုင်သော
 သူကို တွေ့ရချေသည်။ သို့ဘွေရသော သူမှာ၊ ငါနှင့်အဘက်မတန်သော
 သူဖြစ်၍၊ နောင်တော်ဖြစ်သော ငါ့အား၊ ငြိုးသူရန်ဘက်ကဲ့သို့၊ အမျက်
 ခေါ်သအရှိန်ဖြင့် လုပ်ကြံအံ့သောငှါ၊ မြို့တွင်းသို့ ဝင်ရောက်၍လာသော
 ညီတော်ပါပဟိန်ပင် အမှန်ဖြစ်ပေသည်။ ထိုပါပဟိန်မှာ၊ နောင်အခါ၌
 အစွန်းထွက်သော ရန်ဆူးရန်ငြောင့် ဖြစ်ကာ၊ ပုန်ကန်သောင်းကျန်း
 ဦးမည်ဖြစ်၍၊ ထိုသို့ သဘောရှိသော ပါပဟိန်အား၊ ရွှေဘဝါးတော်
 မြတ်အောက်သို့ ရောက်အောင်၊ နောင်ကြိုးတံ၍ - ယခုချက်ချင်းပင်-
 အကျဉ်း ဆောင်ယူခဲ့ကြရမည် မှူးတော်-မတ်တော်များ-ဟု ဆိုလိုသည်။

စာကိုယ်

ဝန်များက-အကျဉ်းခေါ်ရန်လာကြစေ။ ။ ပါပဟိန်
 ဆို။ ။ ပြောကြသိသာ၊ ငါ့ထံမှောက်သို့၊ ခုချောက်ထွား
 ဘာကြောင့် ဝိုင်းလာကြသလဲ။

အသေးစိတ်ခက်ဆစ်အဖြေ

ပြောကြသိသာ = သိသာအောင် ပြောဆိုကြစမ်း။

ငါ့ထံမှောက်သို့ = ငါ၏မျက်စေ့အောက်သို့။ ငါ့ရှေ့သို့။

တောက်လျှောက်စကားဖြေ

အကြောင်းကို သိသာအောင် ပြောကြစမ်း။ ယခု ငါ၏ထံမှောက်သို့ လာရောက်၍ ဝိုင်းဝန်းကြသည်မှာ၊ ဘာအကြောင်းကြောင့်-ဝိုင်းကြတာလဲ-ဟု ဆိုလိုသည်။

စာကိုယ်

ဝန်သို့ကပြော။ ။ ကြိုးကြိမ် လှံထောင်၊ မီးပြိုးပြောင်နှင့်၊ မြားမြောင်ခြံရံ၊ ဝိုင်းဝန်းဟန်မှာ။ အမြန်ချက်ချင်း၊ နောင်ဘုန်းမော်၏၊ မိန့်တော်ရင်းနှင့်၊ အကျဉ်းယူမည်၊ မှတ်ချက်ပါ၍၊ ဝိုင်းလှာသည်၊ တည်ကြည်ကျွန်မှာ၊ ရှင့်အာဏာမို့၊ မဟာဆွေစစ်၊ ညီရင်းပင် ဖြစ်သော်လည်း၊ အပြစ်ထိုက်ရာ၊ ဆံချည်လောက်မှ၊ မထောက်သာ၊ အသာငင်ဆွဲ၊ သည်တပွဲမှာ၊ ကြိုးတံခံရချည့်မည် ဘုရား။

အသေးစိတ်ခက်ဆစ်အဖြေ

ကြိုးကြိမ်လှံထောင် = ကြိုးတွေ၊ ကြိမ်တွေ၊ လှံတွေကို ထောင်၍။

မီးပြိုးပြောင်နှင့် = ပြိုးပြိုးပြောင်ပြောင်၊ အရောင် လက်နေသော၊ ခါးနှင့်။

ဝိုင်းဝန်းဟန်မှာ = ဝန်းဝိုင်းနေသော အူအရာမှာ။ (ဟန်-ကို၊ အမူအရာ-ဟုပြန်ဆိုသည်)။

နောင်ဘုန်းမော်၏ = ဘဝဟောင်းကကောင်းမှုကြောင့်၊ ဘုန်းတန်ခိုးထိုးထွက်နေသည့် နောင်တော်၏။

အကျဉ်းယူမည် = ကျဉ်းကြပ်အောင်ပြု၍ ယူဆောင်မည်။

တည်ကြည်ကျွန်မှာ = ကျေးကျွန်တို့ဘည်ကြည်ရမည်မှာ။

ရှင့်အာဏာမို့ = အရှင်မင်းမြတ်၏အမိန့်တော်မို့။ (အာဏာ-မှာ၊ ပါဠိဖြစ်၍၊ အမိန့်-ဟူသော အနက်ကိုဟောကြောင်း၊ နောက်ကဖြေခဲ့ပြီးပြီ)။

မဟာဆွေစစ် = မြင့်မြတ်သော ဆွေတော်အစစ်။ (မဟာ-မှာ၊ ပါဠိဖြစ်၍ ကြီးမြတ်ခြင်းကိုဟောသည်)။

မထောက်သာ = ထောက်ထား၊ ညာတာခြင်းမပြုပါ။

ငင်ဆွဲ = ဆွဲယူခြင်းပြုသည်။ (ငင်-နှင့်၊ ဆွဲ-မှာ၊ အတူတူပင်ဖြစ်၍၊ ငင်-မှာ၊ ရှေးဝေါဟာရ၊ ဆွဲ-မှာ၊ ယခုခေတ်သုံးစကားဖြစ်သည်)။

တပွဲ = ပွဲတခု (ပွဲ-မှာ၊ မွန်စကားဖြစ်ကြောင်း၊ နောက်ကဖြေခဲ့ပြီ)။ ကြိုးတံခံရချည့်မည်ဘုရား = ကြိုးဖြင့် ချည်နှောင်သည်ကို ခံယူရချေတော့မည်ဘုရား။

တောက်လျှောက်စကားဖြေ

ကြိုးတွေ၊ ကြိမ်တွေနှင့်တကွ၊ ပြိုးပြိုးပြောင်ပြောင်၊ အရှောင်တပ်ဖွဲ့ဖိတ်ခိုသောခါးတွေ၊ လှံတွေကို ထောင်ကာ၊ သင်ရှားကြိုးကျယ်မှု၊ အရှင်မင်းသားအား၊ ဝိုင်းဝန်းဟန်အမူအရာမှာ အခြားမဟုတ်ပါ။ ဘုန်းတန်ခိုးတွေပေါ်ပေါက်၍ နေသော အရှင်မင်းသား၏ နောင်တော်ဘုရင်မင်းမြတ်

၏ အမြန်ချက်ခြင်းပင် နှောင်ကြီးတံ၍ အကျဉ်းယူဆောင်ခွဲရမည် ဟု အမိန့်တော်မှတ်ချက်အရ ဝန်းဝိုင်းလာရခြင်းဖြစ်ပါသည်။ “အရှင် အာဏာ၊ ကျွန်မှာတည်းစရာ” ဟုသည့်အတိုင်း၊ မြတ်သောဆွေတော်စစ် ဖြစ်သည်။ ညီတော်ရင်းပင်ဖြစ်သော်လည်း၊ ထိုက်သင့်သည့်အပြစ်အား လျော်စွာပြုရမည်ဖြစ်၍၊ ဆံချည်မျှင်လောက်ကလေးမျှ ထောက်ထားညှာ တာခြင်းမပြုနိုင်ပါ။ သို့ဖြစ်၍ အသာ အယာ ဆွင်ကော ကြီးချည်နှောင်ရ သည်ကို ယခုသည်တပွဲမှာတော့ခံရချတော့မည်တုရား-ဟုဆိုလိုသည်။

စာကိုယ်

ပါပတ်နိဆိုစေ။ ။ မင်းတို့တတော်၊ လိုက်တော်မူပါ၊ မတင်းမာနှင့်၊ သာသာ-သာခေါ်၊ မိန့်တော် အာဏာ၊ စာရင်းပါဟု၊ မတင်းမာနှင့်။ စာမရီမှန်၊ မှင်မြီးဆံဟံ၊ သက်သေခံဝံ၊ ရဲသေစွန့်၍၊ မရွံ့မဏ္ဍောက်၊ သေခွင့် ရောက်လည်း၊ တောက်တောက်စဉ်းစေ၊ အသွက်သေ လည်း၊ ဖြောင့်ဖြောင့်သေမည်၊ ရှိပေစီကွယ်၊ နောင်မော် ကွန်းတွင်၊ ဒီပါခွင်မှာ၊ ရာဇဝင်စွဲပျော့၊ ကြိုးတဲမခံဘူး လက္ခံ။ ။

အသေစိတ်ခတ်ဆစ်အဖြေ

မတင်းမာနှင့် = တင်းမာစွာမပြောနှင့်။ တင်းမာစွာမပြောနှင့်၊ (မင်းတို့ တတော်၊ လိုက်တော်မူပါ၊ မတင်းမာနှင့်-ဟူသောစကားမှာ၊ ပါပတ်နိမင်းသား၏ အရှေ့တိုက်ပုံကိုပြဆိုခြင်းဖြစ်သည်။ ဝန်တို့ က၊ ရိုသေစွာခေါ်သည်ကိုပင်၊ မင်းတို့တတော်၊ လိုက်တော်မူပါ လေး-ဘာလေး-ညှာလေးနှင့်၊ တင်းတင်းမာမာမပြောရဘူး-ဟု ဆိုခြင်းပင်ဖြစ်၍၊ အရှေ့တိုက်ခြင်းသာဖြစ်၏)။

စာရင်း = အရင်းအမြစ် ဖြစ်သောစာ၊ မူလဖြစ်သောစာ။

စာမရီ = (ပါ) စာမရ = အခြေလေးချောင်းရှိသောသတ္တဝါ၏အမည်။ ထိုစာမရီ-များမှာ၊ တိဗက်ပြည်တွင်ပေါများလှ၍၊ ဝန်တင် အဖြစ် ဖြင့်၎င်း၊ နို့စားအဖြစ်ဖြင့်၎င်း၊ အသုံးပြုကြလေသည်။ ထိုစာမရီ တို့၏သဘောမှာ- လှပသောမိမိ၏အမွေ များကို အလွန်ခင်မင် သဖြင့်၊ သွားရင်းလာရင်း-ဆူးချို-အစရှိသည်တို့၌၊ အမွေကို ငြိ တွယ်နေသည် နှိုသော် အမွေကျွတ်၍၊ မကျန် ဘဲ-အသက်ကိုစွန့်၍ပင် ချွတ်လေ့ ချွတ်ထရှိ၏။ ထို့ ကြောင့် လည်း၊ ဘုရင် မင်းမြတ် တို့၏၊ ဘဏ္ဍာတော် ဖြစ်သော မင်း မြောက် တန် ဆာ

စာမရီ - WATER BUFFALO

ငါးပါးတင်၊ အပါ အဝင် ဖြစ်သည့် စာမရီ သားမြီးယပ်-မှာ၊ ရတနာ ဦးခြယ် ထားသော ရွှေရိုးတွင် စာမရီ သားကောင်၏ အမြီးကို တပ်ဆင်ပြုလုပ် ရရာ၊ စာမရီ သားကောင်၏ အဆိုပါ ကျင့်ထုံးကိုနည်းယူရန် ဖြစ်လေသည်။ ဤသို့လည်း မိမိ၏အဆင် တန်ဆာ သဘွယ် ဖြစ်သော ဂုဏ်ကို ညှိုးနှမ်းခြင်း မခံရကြောင်း၊ အမွေ တပင်အကျွတ် မခံသော စာမရီ သားကောင်ကို ဥပမာ ဖြင့် စပ်ဆိုထားခြင်း ဖြစ်လေသည်။ ထိုစာမရီကို အင်္ဂလိပ် ဘာ သာ အားဖြင့်၊ ယတ်-ဟု ခေါ်၍၊ တိဗက် ဘာသာ အားဖြင့်၊ ဂုတ်-ဟုခေါ်သည်။ (စာမရီ-ကို၊ ဘလောက်ပုံမှာ ကြည့်ပါ)။

မှင်မြီးဆံဟံ = မှင်ဆံ-မြီးဆံဟံ။ (ဟံ-မှာ၊ မရိုသေသော သဘောကို ပြဆိုခြင်း ဖြစ်သည်)။

သက်သေခံဝံ = အသက်ကိုပင်သတ်ပစ်စေကာမူ ခံဝံ၏။

www.burmeseclassic.com

တောက်တောက်စဉ်းစေ = တိတိ ပြတ်အောင် စဉ်းပေးစေ (တောက်
တောက်-မှာ၊ ဖြတ်သည်ဟုဆိုလို၏။ ဆံတောက်-ဟူရာ၌၊ ဆံပင်-
ကိုဖြတ်ခြင်းပင်ဖြစ်၏။)

ရှိပေစီကွယ် = ဖြစ်သည့်အတိုင်း ဘဲရှိပေစေတော့ကွယ်။ (ဤစကားမှာ၊
ပါပဟိန်အားကပ်၍၊ မာန်ကိုလျှော့ရန်ပြောသူတို့အား၊ ပြန်ပြော-
သောစကားပင်ဖြစ်သည်။)

ဒီပါ = (ပါပျက်) ဒီပ = ကျွန်း။ (မော်ကွန်းနှင့်၊ ရာဇဝင်တို့ကိုနောက်က-
ဖြေခဲ့ပြီ။)

တောက်လျှောက်စကားဖြေ

မင်းတို့တော့က၊ သာသာ-ရာရာသာခေါ်ပါ။ ငါ့အားလိုက်တော်မူ
ပါလေး-ဘာလေး-ညာလေးနှင့် တင်းမာစွာမခေါ်ကြနှင့်။ ထို့ပြင်- အ
မိန်ဘော်မြတ်ဖြစ်သောစာရင်းလည်းပါပါသေးသည်ဟု တင်းမာခြင်းကို
မပြုကြနှင့်။ စာမရီသားကောင်မှန်လျှင်၊ မိမိအား တန်ဆာသဘွယ် ဖြစ်
သောအခွင့်အခွင့်နှင့် မြီးဆံတို့အတွက်၊ အသက်ကိုပင်အသေခံဝံ့ သကဲ့
သို့- ငါ့မှာလည်း၊ စာမရီသားကောင်သဘွယ်ပင် ဂုဏ်အရည်အချင်းကို
အပျက်မခံဘဲ - အသက်ကိုပင်အသေခံသဖြင့်၊ ရဲသွေးရဲမာန် ရှိရကား၊
မည်သူ့ကိုမှ မကြောက်ဘဲအသက်ကိုပင်၊ စွန့်ဝံ့သဖြင့်၊ သေခွင့်ရောက်
လျှင်လည်း၊ တောက်တောက်ပြတ်အောင်စဉ်းပေးစေ၊ ထိုသို့ တောက်
တောက်စဉ်း၍ သေရသေးလည်း- ဖြောင့်ဖြောင့်ပင်သေမည်၊ ဖြစ်သ
လိုအတိုင်းသာ ရှိပေစေတော့ကွယ်။ ဝန်တို့က၊ ကြိုးတည်းခြင်းကို အ
သာတကြည်ဖြင့် ခံသောမင်းသားမှာ၊ မင်းသားညံ့ဖြစ်၍၊ နောင်အခါ၌
ဇမ္ဗူဒီပါ လက်ယာ ဘောင် ဦးစီး တခွင်တွင်၊ ရာဇဝင် မှတ်တမ်းတင်
ရစ်ကြမည်ဖြစ်၍၊ ငါ့ပါပဟိန်တော့ဖြင့်၊ ကြိုးဖြင့်ချည်နှောင်သည်ကို၊ မခံ
ဘူးလကဲ့ - ဟုဆိုလိုခြင်းဖြစ်သည်။

စာကိုယ်

ဝန်ဆိုစေ။ ။ ကိုင်းပြည်အစစ်၊ ရန်မီးဖြစ်၍၊ အပြစ်မ
လွတ်၊ ရာဇဝတ်နှင့်လွတ်ခွင့်မသာ၊ မိပြီးခါမှ၊ ကွယ်ရာသူ
မိုး၊ မောင်လူဆိုးပါ ကို၊ ကြိုးတည်းဥာဏ်ကူး၊ မခံထူးပ-
ထွေထူး အခင်း၊ ဘယ်ထွက်ကြောင့် ငြင်းခုမတုန်း။ မိန်
တော်ရင်းပါချေပြီဘုရား။

အသေးစိတ်ခက်ဆစ်အဖြေ

ရာဇဝတ် = (ပါပျက်) ရာဇ + ဝတ္တ။ ရာဇ = မင်း။ ဝတ္တ = အကျင့်၊
ကျင့်အပ်သော။ ရာဇဝတ္တ = ရာဇဝတ် = မင်းတို့ကျင့်အပ်သော။
မင်းတို့ ကျင့်အပ်သည့်အတိုင်း ပြုအပ်သောအရာ။
ကြိုးတည်းဥာဏ်ကူး = ကြိုး ဖြင့် တည်းမည်ကို ဥာဏ် တ မျိုး ကူး
ပြောင်း၍။
ထွေထူးအခင်း = အထူးထူးအဆွေဆွေသော အကြောင်းအရာ။

တောက်လျှောက်စကားဖြေ

ကိုင်းပြည်အတွက်၊ ရန်မီးသဘွယ် အစစ် အမှန်ဖြစ်၍၊ ရာဇဝတ်
ပြစ်မှုဖြင့်မလွတ်ချေ၊ တနည်း- သူတပါးတို့၏ ဥစ္စာကို၊ ပိုင်ရှင်ကွယ်
ရာမှာ- ခိုးယူသော၊ အမောင်အား၊ လူဆိုးဖြစ်ပါလျက်၊ တိုင်းပြည်၏
ရန်သူ အစစ် ဖြစ်သော ကြောင့်၊ ရာဇဝတ် ပြစ်မှုနှင့် သက် ရောက်
ညီညွတ်သဖြင့်၊ အပြစ်မှမလွတ်ချေ၊ သို့ဖြစ်၍၊ ထိုသို့သော ရာဇဝတ်
ကြောင်းက၊ ဥာဏ် တမျိုး ကူးပြောင်းကာ- ကြိုးတည်းခြင်းကို မခံဘူး
ဟု အထူးထူး အဆွေဆွေသော အကြောင်းတို့ ဖြင့်၊ ဘယ် အတွက်

ကြောင့်၊ ငြင်းဆန်ခြင်း ပြုရာတုန်း၊ မူလရင်း ဖြစ်သော အမိန့်တော် မြတ်ပါချေပြီဘုရား- ဟုဆိုလိုသည်။

စာကိုယ်

အသမ္ဘိန္န မင်းသား၊ နောင်တော် ပါပဒိန်ထံဝင်၍ လျှောက်စေ။ ။ကိုလတ် ဖျားရယ်၊ ချီးနား ရွက်ပုံ၊ ကြက် ငှက်တောင် ကျွတ်၊ ဇွတ်တရွတ်သံ၊ ကြံလှာ အခင်း၊ မံဘူး ငြင်းမလဲ။ လှော်တွင်း ဇွတ်မို့၊ မလွတ် မကင်း၊ သူ့လက်တွင်းမှာ၊ အခင်းတွေ့ကြုံ၊ ကြံ ချေပြီး။ အခင်းတွေ့ကြုံ၊ ရန်သူပုန်မှာ၊ အာဂုံ အာဂါ၊ လူမြင်ပြင်း အောင်၊ မတင်းမပါ နှင့်။ ချီသာစကား၊ ဘေးမှသွတ် အောင်၊ ခ-ညွတ်ကယ်တွား၊ အညံ့စား ခံတော်မူပါ ဘုရား။

အသေးစိတ်ခက်ဆစ်အဖြေ

- ကိုလတ်ဖျားရယ် = အထွတ်အဖျား ဖြစ်သောအစ်ကို လတ်ရယ်။
- ချီးနား ရွက်ပုံ = ချိုသော စကားဟူ၍ နာထောင်စမ်းပါ။
- ကြက် ငှက်တောင်ကျွတ် = အတောင်ကျွတ်၍ နေသောကြက်ငှက်။
- ဇွတ်တရွတ် = တလျှောက်ထည်း၊ တပြိုင်ထည်း၊ တဆက်ထည်း။ (ဇွတ်-မှာ၊ ဇွတ်-ဟူသော စကားရင်းပင်ဖြစ်သည်။)
- မံဘူးငြင်းမလဲ = မံဘူးဟူ၍၊ ငြင်းဆန်ကာနေရမည်လဲ။
- လှော်တွင်းဇွတ်မို့ = လှော်နေသောအတွင်း၌ပင် ဇွတ်၍ လုပ်တတ်သည်မို့။ (ဤမှာလည်း-ဇွတ်-ဟု၍လျှင်- ပို၍ ကောင်းသည်။

လှော်တွင်းနှစ်-ဟူသော စကား မှာ၊ လှေသမားတို့၏ စကား ဖြစ်သည်။

- အခင်း တွေ့ကြုံကြချေပြီ = အမှုအခင်းနှင့်တွေ့ကြုံရချေပြီ။
- အါဂုံအာဂါ = (ပါ) အာဂမ အာဂမ = နှုတ်ထက်ရှိသည့်အတိုင်း- နှုတ်ထက်ချ ရှိသည့်အတိုင်း။
- လူမြင်ပြင်းအောင် = လူအများတို့က မြင်ပြင်းကပ်အောင်။ ပါ၊ လူအများတို့က ရွံရနိုးသောကြောင့်- မကြည့်ချင်အောင်။ (ဘေးကို ဖြေဆိုခဲ့ပြီးပြီ)။

တောက်လျှောက်စကားပြေ

အထွတ် အဖျားသို့ ရောက်သော ကို ကိုလတ်ရယ်။ ကျွန်တော် လျှောက်ထားမည့်စကားတို့ကို ချီသာစွာသော သဘောဖြင့်၊ နားထည့်၍ ရွတ်ဆင်စမ်းပါ။ ယခုအခါ၌၊ ကိုကိုလတ်မှာ- အတောင် ကျွတ်နေသော ကြက်ငှက်ကဲ့သို့ ဖြစ်နေပါသည်။ သို့ဖြစ်နေသော်လည်း- ကိုကိုလတ်မှာ- ပြောရင်းဆိုရင်းပင်၊ ဇွတ်တရွတ်သာ ပြုတတ်သော ကြောင့် အမှုအခင်းနှင့်တွေ့ကြုံ၍ လာတော့တာဘဲ။ ဘယ်အခါက ကြောင့်၊ ကြိုးတည်း မံဘူး ဘူ၍ပင်ငြင်းနေရဦးမှာလဲ။ ဤသို့ပြောဆိုကြသော်လည်း၊ နောင်တော်လတ်မှာ- လှော်တွင်းဇွတ် ဟူသော စကားကဲ့သို့ ပြောဆို ဖြောင်းပြေသည်ကို နာယူခြင်းမရှိဘဲ ဇွတ်တရွတ်သာ တဆက်ထည်း ပြုလုပ်သဖြင့်၊ ယခုအခါ၌ သူ့လက်တွင်းတွင်၊ အမှု အခင်း တံ မှလွတ် ကင်းခြင်း မရှိနိုင် ချေဘဲ- ရာဇဝတ် မှ ကြီးကို တွေ့ကြုံရချေပြီ။ ထိုသို့ တွေ့ကြုံရသောရာဇဝတ်မှုကြောင့်၊ တတ်သိထားသည့်အတိုင်းလူတကား မြင်ပြင်းကပ်အောင်တင်းမာစွာပြောဆို၍မနေပါနှင့်၊ ကြောက်မက်ဘွယ် ပြုမည်ဖြစ်သော ဘေးမှလွတ်ကင်းအောင် ရှိသေ့စွာ၊ ခညွတ်ဝပ်တွဲ ပြီးလျှင်၊ ချီသာစွာသောစကားဖြင့်၊ အညံ့စားခံတော်မူပါဘုရား- ဟုဆိုလိုသည်။

စာအိုယ်

ပါပတ်နိဆို။ ကိုယ်ကြီးညီထွေး သတ္တိ။ မချဆက်ဆက်၊ ဖြစ်နှင့်ပျက်၊ တသက်တွင်တခါ၊ ဓမ္မတာကို၊ ငါပါပက၊ ဂုဏ်ရှုတ်ချ၍၊ ခယ ဦးတင်၊ မတိုးဝင်ပါဘူး။ သတ်ချင်သတ်စေ၊ မယ်မယ်မျိုးတဲ၊ မညှိုးမွှေး၊ သေရင် အရိုးတွန်လိမ့်မည် ညီညီဇံ။

လေးဆစ်သဖြန်

အသေးစိတ်ခက်ဆစ်အဖြေ

- မချ = (ပါ) ကေန၊ ဆက်ဆက်။
- ဖြစ်နှင့်ပျက် = ဖြစ်တတ်ခြင်းနှင့် ပျက်တတ်ခြင်း။
- ဓမ္မတာ = (ပါ) ထုံးစံ။ တရားသဘောအတိုင်း။ ဖြစ်မည့် ပျက်မည့် အတိုင်း။
- ငါပါပက = (ပါ) ပါပ + က။ ပါပ = မကောင်းမှု။ က = ရှိသည်။ ပါပက = မကောင်းမှုရှိသောသူ။
- ဂုဏ်ရှုတ်ချ၍ = မိမိရှိသောကျေးဇူးကို အောက်တန်းချ၍။
- ခ-ရဦးတင် = ဦးခေါင်းပေါ်တွင် လက်တင်၍ ရိုသေခြင်း။
- မယ်မယ်မျိုးတဲ = မယ်တော်က ပြုရမျိုးထောင်ခဲ့သည်။
- မညှိုးမွှေး = ညှိုးနွမ်း၍ မသွားနိုင်သော ပန်းမွှေး (ဤ-မညှိုးမွှေး-ဟူသော စကားဖြင့် ချစ်ခင် ယုယစွာ အသက် ရှည်အောင်၊ ဤအခြေအနေသို့ ရောက်အောင်၊ မယ်တော် ဘုရားက ပြုရမျိုးထောင်ခဲ့သည့်-ခန္ဓာကိုယ်ကို-ဟု ဆိုလိုသည်။ မပြတ် ချစ်ကြောင်းကို၊ မညှိုးမွှေး-ဟု-ဩဇာဂုဏ် ပြောက်အောင် စပ်ဆိုထားခြင်း ဖြစ်

လေသည်။ ဤ ဆရာကြီး ဦးကြင်ဥ နည်းကို ယူ၍၊ စလေဦးပုည ရေးသားသော ရေသည် ပြဇာတ်တွင် “ရွှေသုမာ ပျိုပါတဲ။ မညှိုးပင်” ဟု သုံးနှုန်းထားသည်ကို တွေ့ရှိလေသည်။

အရိုးတွန်လိမ့်မည် = အရိုးက စကားပြောလိမ့်မည်။ အရိုးကအကြောင်း ပြုလိမ့်မည်။

တောက်လျှောက်စကားပြေ

လူချောလူလှဖြစ်၍၊ အသတ္တိန်ဟု အမည်တွင်သော အစ်ကိုကြီး၏ ညီတော်မောင်၊ အမှန်အားဖြင့်၊ သတ္တဝါတို့၏ သဘောတရားကို ပြောပြရလျှင်၊ အဖြစ်ရှိလျှင် အပျက်ရှိတတ်သည်မှာ- လူတို့၌ မချတွေ့ကြုံရမည့် တရားဖြစ်၍၊ တသက်တွင် ထုံးစံအတိုင်းဓမ္မတာတရားပင် ဖြစ်လေသည်ကို၊ မကောင်းမှုရှိသော ငါပါပတ်နိက၊ မိမိ၏ ဂုဏ်ကျေးဇူးကို ရှုတ်ချ၍၊ လူများအောက်သို့ တိုးစင်ကာ - ဦးတင်ခယခြင်းကို မပြုတော့ ပါဘူး။ သတ်လျှင်လည်း သတ်ပါစေတော့။ မယ်တော်ဘုရားက၊ ပြုရမျိုးထောင်ခဲ့သည့် မညှိုးနွမ်းနိုင်သော ပန်းမွှေးသဘွယ်ဖြစ်သည့် ငါပါပတ်နိမှာ- အသက်ပင်သေဆုံးလို့ရှိလျှင်၊ အရိုးကပင် တွန်လိမ့်မည်။ ဝါ၊ ဘယ်ဘဝမှ၊ သည်ရန်စမှာ ကြေပျောက်သွားလိမ့်မည်မဟုတ်ပါဘူးညီညီရယ်-ဟု ဆိုလိုပေသည်။

လေးဆစ်သဖြန် စာအိုယ်

သတ္တိန်မင်းသားဆို။ သူရာဇာဗြဟ္မာ၊ ကောက်ညစ်သည်ကို၊ ဆိုအနားကပ်၊ ကိုကိုလတ်ကို၊ မသတ်ချမ်းသပ်၊ ခွင့်ပေးပါလိမ့်မည်။

လက်ဆယ်ဖြာ စုံရိုးလျှို၊ ရှိသိုးတဲ့ဥာဏ်တန်း။ သေရေးငယ်ယူတာမှ၊ ဝန္တနာ ဝါ ရုဝငယ်၊ ခွန်းသံမျှခဲ။ နောင်

ဘုန်းထံ၊ တောင်းပန်ပါဦး။ ရွှေစက်စုံ၊ ထိပ်ထက်ကယ်၊
နုလှိုလို့၊ ဝဘိန်ပုံ-ဂုဏ်နေမြင့်တယ် တင်းသင့်ပါဘူး။ ။

အသေးစိတ်ခက်ဆစ်အဖြေ

- သူရာမြန်ရစ် = မူးယစ်စေတတ်သောသူရာဒီ-ဟုခေါ်သည့်ဘရန်ဒီတို့ကို
သောက်စားမူးယစ်၍။
- ခကာတ်ညစ် = ချောက်ကျစ်၍ ညစ်ညမ်းသည်။
- ဆိုးအနားကပ် = အနားကပ်၍ ပြောဆိုသည်။
- မသတ်ချမ်းသာ = အသက် သေအောင် မသတ်ဘဲ ချမ်းသာအောင်း

လေးဆစ်သဖြန်၏ခက်ဆစ်အဖြေ

- လက်ဆယ်ဖြာစုံမိုးလို့ = ဖြာထွက်၍ နေသော လက်ချောင်း ဆယ်
ချောင်းကို အစုံအလင်ဦးထိပ်ထက်မှာ မိုးတင့်လို့။
- ရှိခိုးတံ့ဥာဏ်ဘန် = ဥာဏ်ဖြင့်ဘန်တည်း၍ရှိခိုးသည်။
- အရေးငယ်ယူကာမှ = လျှောက်ထားသော အရာတို့ကို၊ နောင်တော်
ဇေယျသိန်မင်းက၊ အရေးယူသောအခါတွင်။
- ဝန္တနာ = (ပါ) ရှိခိုးခြင်း။
- ဂါရဝ = (ပါ) ရိုသေခြင်း။ အလေးပြုခြင်း။
- ခွန်းသမျှခံ = အခိန်ရှိသော နှုတ်ခွန်းသံရှိသမျှတို့ကို ခံယူရန်။
- ဝတိန်ပုံ = တာဝတိန်သာလောက် မြင့်သောပုံပန်း။ (တာဝတိန်သာ-
မှာ၊ မြင်းမိုရ်တောင်ထိပ်တွင် တည်၍၊ လူ့ပြည်မှ ယူဇနာ-
၈၄,၀၀၀-၆၀၀ ကွာလေသည်။)

တောက်လျှောက်စကားဖြေ

ကိုကိုလတ် ဖြစ်သော နောင်တော်ရယ် အစုံဖြစ်သော လက်ဆယ်
ချောင်း၊ ဝါ၊ လက်ဆယ်ဖြာကို၊ ဦးထိပ် ထက် တွင် မိုး၍၊ ဥာဏ်ဖြင့်
ဘန်တည်းက၊ ကိုကိုလတ်က ရှိခိုးကန်တော့ တောင်းပါဦး။ ထိုသို့
တောင်းပန်သောအခါ၌၊ နောင်တော်ကြီးက၊ အရေးယူလာလို့ရှိလျှင်
ထပ်မံ၍ နောင်တော်ဘုရင်မင်းမြတ်အား၊ တောင်းပန်ပါဦး။ တနည်း၊
လက်ဆယ်ချောင်းအစုံကို၊ ထိပ်ထက်တွင် တင်မိုးက၊ ရိုသေစွာသော
သဘောဖြင့်၊ နောင်တော်ဘုရားထံသို့ ဥာဏ်နှင့် ကြိုတန်တင်လျှောက်
က၊ ရှိခိုးကန်တော့ပြီးလျှင်၊ မိမိမှားကြောင်းကို တောင်းပန် ပါ ဦး။
ထိုသို့နောင်တော်ဘုရင်မင်းမြတ်အား တောင်းပန်သောအခါ၌၊ နောင်
တော်က၊ မိန့်ကြားသမျှ တို့ကို ခံယူပါလေ။ ယခုညွှန်ပြသည့်အတိုင်း၊
နောင်တော်ဘုရား၏ ခြေတော်စက်အစုံကို၊ မိဒ် ထိပ် ထက်၌ တင်ဘိ
သကဲ့သို့ ခိုလှုံသင့်ပါသည်။ ယူဇနာပေါင်း ရှစ်သောင်း လေးထောင်
လောက် မြင့်သော တာဝတိန်သာ နှုတ်ရွာတမျှ တက်ဩ နေသော
မာန်မာန် ကျေးဇူး ဂုဏ်ဖြင့် တင်းမာ၍ မနေသင့်ပါဘူး- ဟု ဆိုလို
ပေသည်။

စာကိုယ်

နောင်တော် ဇေယျသိန်မင်းထံ၊ အသန္တိန် မင်းသား
ဝင်၍ တောင်းပန်စေ။ အသန္တိန် မင်းသားတင်။ ။ဘုံ
နန်းခွင်မြင့်၊ ရိပ်ဖြူ ဖွင့်သည်၊ ရာမင်း ခေါင်ဆုံ၊ မြတ်
နောင်ဘုန်း။ ။ပြည်လုံး အိပ်ပျော်၊ ချိန်မတော်ကို၊ မြို့
ကျော်ချန်လွှား၊ ကိုလတ်ဖျားကို၊ နောင်ဘွား ဘုန်းစည်၊
ဖမ်းမိသည်မှာ၊ ရုပ် ရည် မူလ၊ လက္ခဏကို၊ ထောက်
ဆရာသော်၊ မချသူမိုးဖြစ်ချေပြီ၊ မချစင်စစ်၊ မိုးသူဖြစ်
၍၊ သတ်ညွှတ် ဒဏ်ထား လောက်ပါ၏။ လိုက်ရောက်

လမ်းမှန်၊ သတ်ညွှတ်တန်လည်း၊ သည်ချန်-ပါပ၊ ငြိမ်းရုံ
မျှနှင့်၊ ဂုဏာနိသင်၊ ထိုင် ပြည်မြို့မှာ၊ ပ-သို့စင်၊ ဂုဏ်အင်
ကျေးဇူးထွန်းသလဲ။ ကျေးဇူးဂုဏ်အင်၊ မထွန်းလောက်
မို့၊ နောင်ကြောက်ငြင်အောင်၊ သျှင်၊ လူသွားလော၊ လမ်း
လေးမြို့မှာ၊ တရာကျော်ချက်၊ ကြိမ်အရာနှင့်၊ နာနာ
နှက်၍၊ အသက်ကို ချမ်းသာပေးတော်မူပါ ဘုရား။

အသေးစိတ်စကားပြေ

ဘုံနန်းခွင် = ဘုံအဆင့်ဆင့်ဖြင့်-မြင့်မားသော နန်းတော် ကြီး၏ တခွင်
တပြင်။ (ဘုံ-မှာ၊ ဘူမိ - ဟူသော ပ-ဋိမှလာ၍၊ အဆင့်ဆင့်
ဆောက်လုပ်ထားသည်ကို ဟောသည်။ နန်း-ကို၊ ဖြေဆိုခဲ့ပြီ)။

နိဂြိဟ်စွင့် = ဖြူသောထီးကို-အရိပ်ရအောင် စွင့်သည်။ (ထီးဖြူ-ကို၊
ဘလောက်ပုံတွင်ကြည့်ပါ။ ထီး-အနက်၊ ထီး- အမျိုးအမည်တို့ကို
လည်းဖြေဆိုပြီ)။

ရာမင်းခေါင်ဆုံး = တရာသော မင်းတို့၏အထက်အခေါင်အဖျား။

ပြည်လုံးအိပ်ပျော် = ပြည်သူပြည်သား အားလုံးတို့ အိပ်ပျော်၍ နေစဉ်။
(ဤတွင်၊ ပြည်-အရာ၊ လူ-ကိုကောက်ယူရသော၊ ဥပစာဆယ်
ပါးတွင်၊ ဌာနပစာရ နည်းမျိုး-ဟု မှတ်အပ်၏။ တည်ရာဌာန၏
အမည်ကို၊ တည်တတ်သော ဌာနိဉ္စ တင်စား၍- ခေါ်ဝေါ်ပြော
ဆိုခြင်းမျိုး ဖြစ်သည်။ “ တက္ကသိုလ်ကျောင်းကြီး - စာအံ၏။
ညောင်စောင်း - ကြေးကျော်၏ ” ဟူသကဲ့သို့၊ ဌာနဖြစ်သော၊
ကျောင်း၊ ညောင်စောင်း-တို့ကို-မကောက်ယူဘဲ၊ ဌာနဖြစ်သော
လူကိုသာ ကောက်ယူရဘိသကဲ့သို့တည်း)။

ဘုန်းစည် = ဘဝဟောင်းက- ကောင်းမှုတို့ စုရုံးနေသည့်သူ။ (စည်-
ကိုဖြေဆိုပြီ)။

မူလ = (ပါ) အရင်းအမြစ်၊ (လက္ခဏ-ကို)ဖြေဆိုပြီ။

ပါပ = (ပါ) မကောင်းမှု။ (မုချ၊ ၅၀၀ က်- တို့ကို ဖြေဆိုပြီ)။

ဂုဏာနိသင် = (ပါပုတ်) ဂုဏ်-အာနိသံ။ ဂုဏ် = ကျေးဇူး၊ အာနိ
သံသ = အကျိုးဆက်၊ ဂုဏာနိသင် = ဘဝဟောင်းက ပြုခဲ့သော
ကုသိုလ်ကောင်းမှု၏ အကျိုးဆက်ဖြစ်သော ကျေးဇူးတရား။

ပ-သို့ စင် = စင်စစ်အားဖြင့် အဘယ်သို့။

ငြင် = (ပေါ) ကြောက်သန့်ခြင်း၊ ထိတ်လန့်ခြင်း။

လမ်းလေးမြို့ = လမ်းလေးဆုံ။

ကြိမ်အရာနှင့် = ကြိမ်လုံးရာနှင့်။

နာနာနှက် = ဝင်သွားအောင်နာနာရိုက်၍။

တောက်လျှောက်စကားပြေ

မြင့်သောဘုံဆောင်တို့ဖြင့် တန်ဆာဆင်ထားသည့် နန်းတော်ရပ်ပြင်
တွင်၊ ထီးဖြူရိပ်ကို စွင့်လှစ်ကာ၊ မင်းတရာတို့၏ ခေါင်ဆုံးမှ နေရသဖြင့်၊
မြတ်သော ဘုန်းတန်ခိုးနှင့် ပြည့်စုံသည့် နောင်တော်။ ။ ပြည်သူပြည်
သားအားလုံး အိပ်ပျော်၍ အချိန်မတော်မှာ၊ မြို့ရိုးပေါ်သို့ ယွားကျော်
ခုန်တက်မိုင်သည့် အညွန့်အဖျားဖြစ်သော ကိုကိုလတ်ကို၊ ဘုန်းတန်ခိုး
စုရုံးသည့် နောင်တော်ဘုရားက- လက်ရဖမ်းဆီးမိသည်မှာ၊ မူလလက္ခဏ
ရုပ်ရည်အခြေအနေကို ယောက်ဆစ-နာသည်ရှိသော်၊ အမှန်အားဖြင့်
သူခိုးပင်ဖြစ်ချေပြီ။ သို့-သူခိုးဖြစ်သည့်အတွက်၊ သတ်ညွှတ်လောက်သော
အပြစ်ဒဏ်ကို ပေးလောက်ပါ၏။ ထိုသို့ လမ်းမှန်အတိုင်း သတ်ညွှတ်
လောက်သောဒဏ်နှင့်သင့်တန်တိုက်-သင့်တန်သော်လည်း၊ မေးကောင်း မူ
ဖြစ်သော၊ ဤရန်သူ - ငြိမ်းရုံမျှနှင့်၊ တိုင်းပြည်မြို့ရွာ အတွက်သော်၎င်း၊
နောင်တော်ဘုရား အတွက်မှာသော်၎င်း၊ စင်စစ်အားဖြင့်၊ အဘယ်မျှ

လောက်၊ အကျိုးကျေးဇူးဆက်ကို ထွန်းလင်းတောက်ပနိုင်ပါအံ့နည်း။
ထိုသို့အစိတ်အပိုင်းမျှလောက်သော-ကျေးဇူးထွန်းခြင်းမရှိသည်အတွက်၊
နောက်နောင်ကို ဤကဲ့သို့ မမြဲပုံအောင်- ကြောက်လန့်၍ သွားရန်၊
ရဟန်းသျှင်လူတို့ သွားလာရာ ဖြစ်သော လမ်းလေးမြို့မှာ၊ ဝါ၊ လမ်း
လေးဆုံမှာ၊ အချက်ပေါင်းတရာကျေးဇူး- ကြံမြင်ကပ်ရာဖြစ်လောက်အောင်
အသားထဲသို့ နာနာရိုက်သွင်း၍ ကိုကိုလတ်၏ အသက်ကိုမူကား-ချမ်း
သာပေးတော့မူပါဘုရား-ဟု ဆိုလိုသည်။

စာကိုယ်

ဇေယျသိန်မင်းဆို။ ။ အသန္တိန္ဒ၊ ပုလဲသိင်္ဂီ၊ မူးချိန်
မှီသည်။ နောင်ညီလှ။ ။ ဝွန်းစ ထွက်ပေ၊ ပါပတ်နိ
သည်။ ချိန်မတော်ဘဲ၊ ကျူးကျော်ဖောက်ပြန်၊ အကြိမ်
ဖြောင့်၊ တဥာဏ် ထောင့်လျှို၊ ငါ့နောင်ထံသို့၊ ချင်း
ရန်မူမည်။ ချိန်ထုတ်ချောက်၊ မြို့တံခါးကို၊ ခုန်ထွား
ပေါက်၍၊ ဝင်ရောက်သည်။ ထူးလည်ဝင်ရောက် ၊ ကို
ကိုကြီး၏၊ ရန်မီးတောက်ကို၊ ပိုးမွှားလောက်ဝင်၊ မှတ်
မထင်၊ မထိမဲ့မြင်- မပြုရာ။ မထီလေးစား၊ ပြုချေမှား
သော်၊ အင်အားရုံးပေါင်း၊ ကြားဖြင့်ညောင်း၊ ၎င်းရန်
မီးပွားရာသည်။ နောက် နှောင်း ရှည်ကြာ၊ ပွားမည်
တာကြောင့်၊ မီးတံထွာထုံး၊ မလောင်ခင်က၊ ရန်ပါပတ်ကို၊
လက်စတုံးအောင်၊ အဆုံးသတ်မှ တော်မည် ညီညီဦး

အသေးစိတ်ခက်ဆစ်အဖြေ

ဝွန်းစ = အဝွန်းအစကလေး။ (အသန္တိန္ဒ၊ ပုလဲသိင်္ဂီ၊ မူးချိန်မှီ- တို့ တို့
ဖြေခုံ)။

တဥာဏ်ဆောင့် = ကောက်ကွေ့သော ဥာဏ်တမျိုး။
ချင်းရန်မူမည် = သင်ကရန်ပြုသည်။
ခွံခွံ = (ပေါ) ချိုးစွဲ၍အတင်းဝင်သည်။
ထုတ်ချောက် (ပေါ) တောက်လျှောက်။ တိုးလျှိုပေါက်။
မြို့တံခါး = မြို့ရိုး၏တံခါး။
ထူးလည် = အထူးတလည်။

ရန်မီးတောက်ကို = မီးတောက်သဖွယ်ဖြစ်သော ရန်သူကို။ (ဤနေရာ
တွင် မီးတောက်သဖွယ်၊ မီးတောက်ကဲ့သို့-ဟု ယူလျှင်၊ ဥပမာ
ဖြစ်၍၊ မီးတောက်တည်း- ဟု ယူလျှင်၊ ရူပကာ၊ လင်္ကာရဟုဖြစ်
ကာ၊ မီးတောက်နှင့် တူသော-ဟု ယူလျှင်၊ သဒိသ-ဟုအလင်္ကာ
နည်းအားဖြင့် မှတ်အပ်၏။

ပိုးမွှား = ပိုးကောင်- မွှားကောင်။ (မွှား-ကို၊ ဖြေခုံပြီ)။
မထီမဲ့မြင် = လေးစားခြင်းပြုရန်မမြင်။
ရုံးပေါင်း = ပေါင်းစု၍။
ညောင်း = (ပေါ) ကြာရှည်သည်။
တံထွာ = (ပေါ) ထုံးစံ။
အဆုံးသတ်မှ = အသက်သေဆုံးအောင် သတ်ပစ်မှ။ တနည်း၊ ဆုံးခန်း
တိုင်အောင် အပြီးသတ်မှ။

တောက်လျှောက်စကားဖြေ

နှစ်သက်မြတ်နိုးဘွယ်ကောင်းသော ပုလဲလုံးတို့ကို သိ၍- ဤကြီးဖြင့်
စိခြယ် ထားဘို့သကဲ့သို့၊ နှစ်သက်ဘွယ်ကောင်းကာ- အသန္တိန္ဒ-ဟုခေါ်။

တွင်သော ငါအစ်ကိုကြီး၏ ညီတော် ဟု။ ရန်စွန်းရန်စ ထွက်ပေါ်လာ
 အောင်၊ ဝါ၊ အာအနဖြစ်သော အပြစ်ပေါ်ထွက်လာအောင် ပြသော
 ပါပဟိန်သည်၊ ညဉ့်အချိန် မတော်ဘဲလျက် တွေ့ကောက်သော အကြံ
 ဥာဏ်ဖြင့် ငါ့နောင်တော် ထံသို့ ရန်ပြုရန်အတွက် အဆိုး အတားအကာ
 အကွယ်တို့ကို ချိုးဖဲ့၍ တောက်လျောက်ပင် မြှောက်ခါးကိုပေါက်အောင်
 ခုန်လွှားကာ ဝင်ရောက်၍ လာလေသည်။ ထိုသို့ အ ထူး တ လည်ဝင်
 ရောက်၍လာသည်မှာ၊ အခြားကြောင့်မဟုတ်ဘဲ၊ ကိုကိုကြီးအား မီး
 တောက်သဘာဝရန်ပြုမည်ဖြစ်၍၊ ညီတော်အသမ္ဘိန်က လျှောက်ထား
 သည်အတိုင်း၊ မိုးကောင်၊ မွားကောင်လောက်မျှ လေးစားခြင်း မပြုမူ၍
 မနေသင့်ပေ။ အကယ်၍၊ လေးစားခြင်းပြုဘဲ မွားယွင်း ချေသည်ရှိ
 သော်၊ ပါပဟိန်က၊ အင်အားရုံးစုပေါင်းစည်း၍၊ မီးနှင့်တူသော ၎င်း၏
 ရန်မှာ ပွားများ၍လာလေရာသည်။ သို့ဖြစ်၍ရှည်ကြာစွာသော နောင်
 ရေးတို့ကြောင့်၊ မီးနှင့်တူသော ထုံးစံ အစဉ်အလာနှင့် တူသည်ဖြစ်၍
 “အပိုက်ကစ၊ မြာသာဒ်မီးလောင်” ဆိုသလို မဖြစ်ရလေအောင်၊ မီး
 တည်းဟူသော မကောင်းမှုရန်ကို၊ သေးငယ်သည်ဟု - မအောက်မေ့ဘဲ
 မလောင်ခင်က - လက်စတုံးအောင် အဆုံးသတ်မှသာ ထော်ပမည်
 ညီညီရယ် - ဟု ဆိုလိုသည်။

စာကိုယ်

အသမ္ဘိန် မင်းသား ထပ်တင်။ ။တင် ပါသည်
 ဘုရား။ သစ္စာဖောက်ပြန်၊ အကောက် ဥာဏ်နှင့်၊ မကြံ
 တန်ရာ၊ ငြိသည်မှာ၊ ယုတ္တ - ယုတ္တိ၊ ချင့်ချိန်ညီသော်၊
 ကိုကိုကြီး၊ ခန့်မိုက်အားကိုး၊ ဟုတ်မျိုးမှန်ချေပြီ။ သည်ရန်-
 သူပုန်၊ မှန်ငြားတုံလည်း၊ ဖွဲ့ငြိဆိုလောက်၊ ပြာတဆုပ်မျှ၊
 မမှုတ်လောက်။ မပြောက်- စွန်းပြစ်၊ လောက်သည်ဖြစ်
 လည်း။ ညီအစ်ကိုချင်း၊ တဖခင်းမို့၊ သည်းညည်းခံအပ်၊
 သေ - မသတ် ပါနှင့်၊ လွတ်လပ် ချမ်းသာ၊ မိခင် ဝမ်း

အောင်း၊ တအူတုံသွေး၊ ရွှေချင်း ဆေး သည့်၊ ညီထွေး
 နှောင်းကို၊ ကြောင်း ကြောင်း ထောက်ပံ့။ ညီ၊ မျက်
 နှာကြောင့်၊ ချမ်းသာ ပေးတော်မူပါ ဘုရား။

အသေးစိတ်ခက်ဆစ်အဖြေ

မကြိတန်ရာ = မကြိစည်သင့်သောအရာ။

ယုတ္တ-ယုတ္တိ = (ပါ) ယုတ္တ + အ + ယုတ္တ။ ယုတ္တ = ယုဉ်သော။
 အ = မ။ ယုတ္တ = ယုဉ်သော။ ယုတ္တယုတ္တိ = သင့်တင့်လျောက်
 ပတ်စွာ ယုဉ်ခြင်း - မယုဉ်ခြင်း။ သင့်တော်သည်၊ မသင့်တော်
 သည်။ (သစ္စာ-ကို၊ မြေခွဲပြီ)။

မှန်ငြားတုံလည်း = မှန်သော်ငြားလည်း။ (တုံ-မှား၍နေရာတွင်၊ အနက်
 မရှိ။ သူပုန်၊ ဖွဲ့ငြိ-တို့ကို၊ မြေခွဲပြီ)။

ပြာတဆုပ်မျှ၊ မမှုတ်လောက် = ပြာတဆုပ်ကို-မှုတ်ပစ်ရသလောက်မှ-
 ပင်ပန်းခြင်းမရှိ။

မပြောက်စွန်းပြစ် = အပြောက်အစွန်း-အပြစ်မရှိ။

လောက်သည်ဖြစ်လည်း = ပြုလောက်သည် ဖြစ်သော်လည်း။ (ဤ
 “မပြောက်စွန်းပြစ်၊ လောက်သည်ဖြစ်လည်း” ဟု စပ်ဆိုထား
 ရာ၍၊ ဖြစ်-နှင့်၊ လောက်-၏စပ်ကြား၍၊ ပုဒ်ခြားနေသောကြောင့်၊
 ယတိဗျေတိဘဲ၊ ယတိမှယုတ်လျော့သောအပြစ်-ဟုဆိုအပ်သည့်၊
 ယတိဟိနဒေါသသင့်သည်ဟု၊ အလင်္ကာနည်းအားဖြင့် မှတ်အပ်
 ၏။ ဆရာကြီး ဦးကြင်ဥ၏ - ဒေဝကုမ္ဘန် ပြဇာတ်၌လည်း
 “ဒကာ၊ ဒေဝဥပု၊ မာဒန္တိရူပံ” ဟု၊ ထိုအတူ ဥပု-နှင့်၊ မာ-
 တွင်၊ ပုဒ်ခြားလျက်၊ ယတိဟိနဒေါသ သင့်အောင် စပ်ဆိုထား
 သည်ကို တွေ့ရပေ၏။ ဆရာကြီးသည်၊ တမင်သက်သက်၊ ရှေး

ထည့်သည်ဟု မှတ်အပ်၏။ ထိုသို့စပ်ဆိုခြင်းမှာ “ အကြင်မြတ်
စွာ၊ ဘုရားမှာလျှင်၊ မေတ္တာစေတနာ၊ လည်းမိုးစေ၏။ ရွှေဥာဏ်တော်
ရောင်၊ လည်းထွန်းပြောင်၏။ ဘုန်းခေါင်ထိုမြတ်၊ စွာဥက္ကဋ္ဌ
ကို၊ ရိညွတ်မြတ်နိုး၊ ကျွန်ရှိခိုး၏ ” ဟူသော စံပြုသဘောအရ၊
စွာ-နှင့်၊ ဘူ-ရေ-နှင့်၊ လည်း။ ရောင်-နှင့် လည်း။ မြတ်-နှင့်၊ စွာ-
ထို၏ စပ်ကြားတွင် ပုဒ်ခြားနေသဖြင့်၊ ယကိဟိန်ဒေဝါသ သင့်
လေသည်ဟု မှတ်သားအပ်၏။

ရွှေချင်းဆေးသည့် = ရွှေလင်ပန်းနှင့် အချင်းဆေးရသည့်။
ညီထွေးနှောင်း = နောက်ဆုံးမွေးဖြစ်သောညီငယ်။

တောက်လျှောက်စံကားဖြေ

သံတော်ဦး တင်ပါသည် ဘုရား။ သစ္စာတော်ကို ဖေါက်ပြန်ကာ၊
မကြံစည်သည့်အညွှန် အကောက်ဥာဏ် သဘောမျိုးကို ကြံစည်သည်မှာ၊
ဖြစ်သင့်-မဖြစ်သင့်ကို နှိုင်းညှိချင့်ချိန်၍ ကြည့်သည်ရှိသော်၊ ဖိုက်အား
ကို-ကိုးပြီးသျှင်-ကိုကိုကြီးအားရန်ပြုမည်မှာ-အမှန်ပင်ဖြစ်ချေပြီ။ ဤကဲ့သို့
ပုန်ကန်သောင်းကျန်းမည့် ရန်သူတို့အား၊ ဥဒ္ဒေ-ဗျေ-ပင်-ထည့်ခံ၍
မဆို လောက်သော၊ လက် တဆုတ်ခန့် လောက်မှ ရှိ၍ အနှစ်မရှိသည့်
ပြာကို-မှတ်ပစ်ရသလောက်မျှ-ဖြူဖျက်ရန်-ဝန်မလေးလှပါ။ ထိုသို့ မပြော
ပလောက်သည့် အပြောက်၊ အစွန်း၊ အပြစ်လည်းဖြစ်၊ ညီငယ်ကလေး
လည်းဖြစ်သည်က-တကြောင်း။ တဘရင်းဖြစ်သော၊ သားချင်းညီအစ်ကို
ဖြစ်သည်က- တကြောင်း တို့ကြောင့်၊ သည်းညည်းခံအပ်လှပါတော့သ
ဖြင့်တမိဝမ်းတွင်း၌သာတည်၍၊ ရှေ့နောက်မွေးဖွားခဲ့ကြသည့် ညီအစ်ကို
အရင်းလည်းဖြစ်။ ရွှေလင်ပန်းနှင့် အချင်းဆေးခဲ့သော ညီထွေးနှောင်း
၏ မျက်နှာကိုလည်း ကြည့်။ သူ့မိခင်၏ ရှိခဲ့ ဘူး သော ကျေးဇူး
အကြောင်းကြောင်း တို့ကိုလည်း သောက်ထား ကြည့်ရှုကာ၊ ယခု
လျှောက်သား သံသော်ဦးတင်နေသည့် ညီတော်မောင်၏ စကားတို့ကို
ထောက်ထားပြီးလျှင်၊ ကိုကိုသတ် ပါပဟိန်၏ အသက်ကို ချမ်းသာ
ပေးတော်မူပါ ဘုရား-ဟု ဆိုလိုသည်။

စာကိုယ်

ဇေယျာသိန်မင်း ဆို။ ။ တအူ တုံ့ရစ်၊ သကျသကာ၊
နွယ်မြတ်ပြီးတံ၊ နောင်ညီချစ်။ စင်စစ် ငါ့ရန်၊ တ
ကယ်မှန်၍၊ မကြံစအပ်၊ နောင်မမှတ်သော်လည်း။ မြတ်
သယမ္ဘ။ ဆုကြီးယူမို့၊ နတ်လူ ချီဝေ၊ သာသနာ
လည်း။ မျက်တော် ဆည့်အား၊ တကြောင်း မထောက်၊
တကြောင်း ထောက်ကို၊ မြှော်ထောက်ထား၍၊ သနား
သည်မှာ၊ ချမ်းသာပေးကြောင်း၊ သံချိုညောင်းနှင့်၊ ညီ-
ထောင်းပန်မင့်၊ ရာဒဒဏ်ရေး၊ သက်ခန္ဓာ၊ ချမ်းသာပေး
တော့မည်၊ ဝေးဝေးသာထွက်ပေစေတော့ ညီညီဇံ။

အသေးစိတ်ခက်ဆစ်အဖြေ

နွယ်မြတ်ပြီးတံ - မြင့်မြတ်သော အနွယ်ပီသတ်။ (တအူတုံ၊ သကျ၊
သကာ၊ တို့ကို၊ နောက်က မြေခံပြီ)။
မကြံစအပ် = မကြံစည်အပ်။ ကြီးညိုခြင်း-စသည်ကို မပြုအပ်။
နောင်မမှတ် = နောင်တော်-ဟူ၍ မမှတ်ခြင်း။
သယမ္ဘ။ = (ပါ) သယံ + ဘူ။ သယံ = အလိုလို၊ အလိုအလျောက်။
ဘူ = သိသည်။ သယံဘူ = သယမ္ဘ။ = သစ္စာလေးပါးတရားတို့ကို၊
ဆရာမရှိဘဲ အလိုလို သိသည်။ (မြတ်သယမ္ဘ။ - ဟု ဆိုခြင်း
ကြောင့်၊ မြင့်မြတ်လှသော သစ္စာလေးပါး တရားကို၊ အလို
အလျောက် သိသူ-ဟု ဆိုလိုသည်။)
ဆုကြီးယူမို့ = မြတ်သောဆုကြီးကိုခံယူသောသူ ဝိသေယျ။ (ဆု-မှာ-ခု-မျိုး
ရှိရာ၊ ၁-သမ္မာသဗ္ဗောဓိ ဘုရားဆု။ ၂-ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ့ဆု။ ၃-အဂ္ဂ
သာဝက ဆုတို့ပင် ဖြစ်၏)။

ချီငေါ = (ပေါ) ကောင်းစွာပြောသောအသံ၊ ချီးကြူးသော အသံ၊
 မျက်တော်ဆည်အား = အချက်တော်ဖြင့်-သိမ်းဆည်းထားခြင်း။ ဝါ၊
 ဒေါသဖြစ်၍ ချုပ်နှောင်ထားခြင်း။
 သံချိုးညောင်း = ရှည်လျားစွာသောအသံဖြင့် ချိုသာစွာ။
 သက်ခန္ဓာ = အသက်၏ တည်ရာဖြစ်သော ခန္ဓာကိုယ်။

တောက်လျှောက်စံကားပြေ

အမိဝမ်းတွင်းမှ၊ တအူတုံ ဆင်းသည်လည်းဖြစ်။ မြင့်မြတ်လှသော-
 သုကုသာကီဝင် မင်းချိုးလည်း ဖြစ်သည်။ အိုက္ခ ... နောင်တော်၏
 ညီချစ် ။ပါပဟိန်မှာ-တကယ်အမှန်ပင်-ငါ၏ရန်သူဖြစ်၍၊ မကြံစည်
 အပ်သည်ကို- ငါ့အား နောင်တော်ဟူ၍ မမှတ်ဘဲ ကြံစည်သော်လည်း
 မြင့်မြတ်လှသော ဘုရားဆုကြီးကို ခံယူသည် ဖြစ်သည့်အတွက်၊ နတ်လူ
 တို့က-ကောင်းပါပေစွာဟု ချီးကျူးကာ၊ သာဓုခေါ်ရန်-အမျက်ထွက်၍
 ချုပ်နှောင်ထားသော ညီအစ်ကို ပါပဟိန်၏ အပေါ်၌ - တကြောင်း-
 မတောက် တကြောင်း ထောက်သောအားဖြင့်၊ မျှော်လင့်တောက်ထား-
 ၍ သနားစရာ ကောင်းသဖြင့်၊ ချမ်းသာရာ ချမ်းသာ ကြောင်းကို ပေး-
 တော်မူပါ-ဟု၊ ညီတော် အသမ္ဘိန် မင်းသားက၊ ရှည်လျားစွာသော-
 အသံဖြင့်၊ ချိုသာစွာ တောင်းပန်သောကြောင့်၊ ငါ၏ ရန်သူဖြစ်သော-
 ပါပဟိန်၏ အပေါ်၌၊ ပေးမည်ဖြစ်သော၊ အသက်သေဆုံးခစရန် ရာဇ-
 ဝတ်အပြစ်ဒဏ်ကို ချမ်းသာပေးတော့မည်၊ သူ့အား - ဝေးဝေးကိုသာ
 ထွက်သွားပေစေတော့ ညီညီရယ်-ဟု ဆိုလိုပေသည်။

ပါပဟိန်ထံ၊ ညီတော်ကိုယ်တိုင်ထွက်၍၊ အမိန့်တော်ပြန်စေ။
 ပါပဟိန်မင်းသား - တိုင်းပြည်က ထွက်စေ။ ။(၎င်းမှာ၊
 ဇာတ်သမီး - ဇာတ်ကွက်ကို အကျဉ်းချုပ်သော စကား-
 ဖြစ်သည်။)

စာကိုယ်

ပါပဟိန်ဆို ။ ။ရှေ့ သည်တခါ၊ ငါလည်း မင်း
 သား၊ စစ်တုရင်ငြိမ်း၊ မြင်းချက် နှင့်ဖမ်းတော့မည်။ မြောက်
 နန်းတွားတဲ့။ မိုးပါးနိုးစနက်၊ ဖြစ်ချင်သူ ထားမက်၊ မူး
 ဖြောင့်လျှင် တက်ကရော။ အထက်ဘုံ ခေါင်၊ သူရဉ္စ
 သောင်နှင့်၊ မာန်စောင်သောင်းထောင်း၊ ကပြောင်း- က
 ပြန်၊ စောင်းကပ်ဖဲ ကြိရအောင်၊ တဥ္ဗာဏ်လွှဲသွေ၊ ပြည်
 တော်ကရွှေ တော့မည်။ ဆိုသက်သေစံတနှုန်း၊ မျက်နှာမ
 တဲ့၊ ချက်တမင်းအိုးရွဲ ကို၊ စလောင်းရွဲ ဖုံးသည့်နှုပယ်၊ အ
 ဆုံးသတ် နောက်ပိတ်။ နုခစ်တံရချက်ခြင်း၊ ရွှေပြည်တော်
 အပ်နှင်းအောင်၊ ပြဆိုရင်းပုံမညောင်း၊ ၎င်းဖြင့် စံတညွှား
 ဥာဏ်ဟာသာ ကဝိက၊ ဆိုခဲ့ပြီး အိုးစောင်းကို၊ ပတ်
 စလောင်းပိတ်တော်မူစမ်း။

အသေးစိတ်ခက်ဆစ်အဖြေ

စစ်တုရင်ငြိမ်း = စစ်တုရင်တိုးသောအခါ၌၊ အဆင့်ဆင့်တက်သော
 နည်း။ (စစ်တုရင်-မှာ၊ မြင်း-စသည်ဖြင့် စစ်ထိုးခြင်းကစားသည်
 ကို ဆိုလိုသည်။ စစ်-မှာ၊ စစ်တိုက်ခင်-ပင်ဖြစ်၍၊ တုရင်-မှာ၊ ပါဠိ
 ပျက်ဖြစ်ကာ၊ တုရ + အင်္ဂ -ဟု ပုဒ်ဖြတ်၍၊ တုရ = လျှင်မြန်ခြင်း။
 အင်္ဂ = အစိတ်အပိုင်း၊ တုရင် = လျှင်မြန်စွာ ပြေးသွားနိုင်သော
 အစိတ်အပိုင်းရှိသည့် မြင်းကို ဆိုလိုသည်။ ထို့ကြောင့်စစ်တုရင်
 ငြိမ်း-အရ၊ စစ်တုရင်ထိုးရာ၌၊ အဆင့်ဆင့်တက်သော နည်း-ဟု
 အနက်ပြန်ရာ၏။ မြင်း-ကို ဖြေခဲ့ပြီ။ ။ တနည်း၊ စစ်တုရင်-ဟူ၍
 အချို့မူတို့၌ ရှိ၏။ ထိုသို့ ရှိလျှင် စတု = သေးပါး၊ အင်္ဂ = အစိတ်
 အပိုင်း၊ စတုရင် = အင်္ဂါလေးပါး၊ ဝါ၊ အစိတ်အပိုင်းလေးပါး။

ထိုအခါ၄ ပါးတို့မှာ၊ ၁-ဆင်တပ်။ ၂-မြင်းတပ်။ ၃-ရထားတပ်။
၄- ခြေလျင်တပ်-တို့ကို ဆိုလိုသည်။ ဤအလို၊ ရ-မှာ၊ သန္နိဓိ
အလို၄၊ သာဖြစ်သည်။)။

မြင်းချက်နှင့် ဖမ်းတော့မည် = အရေးအကြီးဆုံး ဖြစ်သော အချက်
ဖြစ်၍၊ မြင်းနှင့် ဖမ်းတော့မည်။ (ဤ “စစ်ဘုရင်ငြိမ်း၊ မြင်း
ချက်နှင့် ဖမ်းတော့မည်” ဟူသောစကားအရ၊ မိမိ-ပါပဟိန်ကို၊
မြင်းနှင့် ဥပမာပြု၍၊ နောင်တော် ဇေယျသိန်မင်း-အား၊ မင်းကြီး
နှင့် ဥပမာထားကာ၊ အနိုင်တိုက်ယူတော့မည်-ဟုဆိုလိုသည်။)။

မြောက် နန်း ဘွား တံ = ဒြောက် နန်း မိ ဖု ရားမှ ဖွားမြင်သည်သား
တော်။

မိုးပါးနီးစနက် = မိုး၏ အနီးအပါးသို့ တိုင်အောင် ပျံ့တက်ရန် စနက်။
(စနက်-မှာ၊ ဤနေရာတွင်၊ မီးကူးစေသော စနက်တန်ကို ဆို
ဆိုသည်။)။

ဖြစ်ချင်သူ သားမက် = သားမက် ဖြစ်ချင်သောသူ၊ သူ့သမီးကို ရလို
သောသူ။

စူးဖြောင့်လျှင် တက်ကရော = ဖြောင့်သော စူးဖြင့် ဖောက်၍၊ စနက်
တန်ကို တပ်ထားလျှင်၊ ယမ်းသို့ မီးကူးရန် အဆက် အသွယ်
ကောင်းသဖြင့်၊ လိုရာထိတန်းသို့၊ ရောက်အောင် တက်နိုင်
ရောပေ။ (ဤ “မိုးပါးနီးစနက်၊ ဖြစ်ချင်သူ သားမက်၊ စူးဖြောင့်
လျှင် တက်ကရော” ဟူသော စကားစုတို့ဖြင့်၊ ကောင်းကင်သို့
တက်စေသော၊ မီးကျည် မီးပန်းပြုလုပ်သည့် အခါ၌၊ ယမ်းထိ
အောင်၊ ထိုးသွင်းတပ်ရမည့် စနက်တန် သွင်းရန် အပေါက်ကို၊
စူးဖြောက်နှင့် ဖောက်လျှင်၊ လိုရာသို့ ရောက်ကရောပေါ့-ဟုဆို
ရကား၊ အပျိုကို အသိရှိသော သူသည်-ဆက်သွယ် မိအောင်၊
အောင်သွယ်၏ ကောင်းခြင်းဖြင့်၊ တာဘက်သားနားသို့ ရောက်
အောင် ဖောက်ပေးသည် ရှိသော်၊ ထိုအပျိုကို ရသဖြင့်၊ ဝါ။

သမီးကို ရသဖြင့် ရည်ရွယ်ချက်သို့ ရောက်သည်-ဟုဆိုလိုသည်။
ထိုတွင် အပျိုနှင့်-မိုး၊ အောင်သွယ်နှင့်-ဖြောင့်အောင်၊ ဖောက်နေ
သောစူး၊ စကားဆက်သွယ်သည်နှင့်-စနက်တန်ကိုကို စပ်ဆို
ထားခြင်း ဖြစ်လေသည်။ တနည်း၊ ရွှေထီး-ရွှေနန်းကို ရယူရန်
အတွက်၊ မိုးပါးနီး စစ်သည်ဗိုလ်ပါတည်း-ဟူသော စနက်ဖြင့်-
လိုရာ အထက်သို့ ရောက်ခြင်းတည်းဟူသော ပါပဟိန်၏ ရှင်
ဘုရင်ဖြစ်ခြင်းတို့ကိုစပ်ဆိုထားခြင်းဖြစ်သည် ဟုမှတ်ယူရမည်။
အထက် ဘုံးခေါင် = အထက်-ဟု ဆိုအပ်သော အခေါင်အဖျား ဖြစ်
သည့် ဒုတိယအဆင့်မြောက် တာဝတိန်သာ နတ်ပြည်။ (ဤနေ
ရာတွင်၊ နေ့အပို၌၊ သူရာဘောင်နှင့်- ဟူသော စကားအရ၊
တာဝတိန်သာ နတ်ပြည်ကိုသာ ကောက်ယူရမည်။ အထက်ဆုံး-
ဗြဟ္မာ့ဘုံ-ဟု ဆိုအပ်သော၊ ဘဝဂ်-ကို၊ မကောက်ယူရ။)။

သူရာဘောင်နှင့် = အသူရာတို့ ဖြစ်ရာနှင့်။ (အသူရာ နတ်တို့၏ ပြည်
မှာ၊ ယခင်က- တာဝတိန်သာပင် ဖြစ်သော်လည်း၊ သောက်
စား မူးယစ် နေသဖြင့်၊ သိကြား မင်းက၊ မြင်းမိုရ် တောင်
ထိပ်မှ ထိုးချလိုက်ရာ၊ မြင်းမိုရ်တောင် အောက်သို့၊ ဖိခံနောက်
၃၃ တို့၏ စပ်ကြား၌၊ အသူရာနတ်ပြည်ဖြစ်၍၊ ငွေအဆင်းရှိသော
အပွင့် ပွင့်သည့် သခွတ်ပွင့်ကို၊ အထိမ်းအမှတ် ထားကြလေ
သည်။ ။ ဤ “အယက်ဘုံခေါင်၊ သူရာဘောင်နှင့်” ဟူသော
စကားအရ၊ သိကြားမင်းနှင့်-အသူရာနတ်မင်းတို့ စစ်တိုက်ပွဲကို
ပြဆိုခြင်းဖြစ်လေသည်။ ၎င်းတို့၏ ရန်စမှာ၊ အသူရာတို့သည်၊
ယခင်အခါက၊ တာဝတိန်သာ၌ပင်နေကြသော်လည်း၊ သောက်
စားမူးယစ် ခြင်းတို့ဖြင့် လွန်ကြူးလှ၍၊ သိကြား မင်းက- ပစ်ချ
လိုက်ရာဖြင့်၊ မြင့်မိုရ်ဘောင်အောက်တွင်၊ အသူရာနတ်ပြည်ဖြစ်၍၊
သခွတ် ပွင့်ကို အထိမ်းအမှတ်ပြုကာ နေကြခြင်းကြောင့်၊ သိကြား
မင်းအား- ရန်ငြိုးထား၍၊ အသူရာပြည်တွင်- သခွတ်ပွင့်တိုင်း-
သတ်ရကာ၊ တာဝတိန်သာ နတ်ပြည်သို့ တက်၍ စစ်တိုက်ကြခြင်း
ဖြစ်သည်လည်းတချက်၊ ထိုအသူရာနတ်မင်း၌၊ သူ့စိတ်က- အမည်

ရှိသောသမီးသည်-အရွယ်သို့ရောက်လတ်သောအခါ၊ လင်လျှာ-
ရွေးရန် ပန်းကုံးစွပ်ပွဲ ခံသော အခါ၌၊ သိကြားမင်းက၊ သူ့အို-
ယောင်ဆောင်၍၊ သူ့စိတ်ကို- ဝေဇယန္တာရထားဖြင့်- တင်ကာ-
ဆောင် ကြဉ်း သွား သော- ရန် စလည်း တချက်။ ဤသို့သော
အကြောင်းနှစ်ချက်တို့ကြောင့်၊ အခေါင်အဖျားဖြစ်သော၊ တာ
ဝတိန်သာနတ်ပြည်သို့- သိကြားမင်းအား- လိုက်ခိုက်ရန်၊ အသုရာ
တို့သည်၊ သခွတ်ပွင့်တိုင်းပင်- စာတိရ၍ ချီတက်တိုက်ခိုက် ကြ
လေသည်။ သို့သော်- တိုက်ခိုက်တိုင်းပင်၊ ၎င်းတို့မှာ- ရှုံးကြရ
လေသည်။ ဤကိုရည်ရွယ်၍ စပ်ဆိုခြင်းဖြစ်သည်။ ဤနေရာတွင်၊
သိကြားမင်းနှင့်- ဇေယျသိန်မင်း၊ အောင်ချာနဂရတိုင်းပြည်နှင့်-
တာဝတိန်သာနတ်ပြည် အသုရာနတ်မင်းနှင့်- ပါပတ်နိကိုပိပြု၍၊
စပ်ဆို ထားခြင်းပင် ဖြစ်သည်။ သို့သော်၊ နောက်ဆုံး၌၊ ပါပ
ဟိန်က- အောင်မြင်သည်။

မာန်စောင်ထောင်းထောင်း = မြိုင်စက်ရန် ဝေါသတရားတွေ- အသင့်ခြံ
ရံလျက်ရှိသော တက်ကြွနေသည့် မာန် မာန။

ဆိုသက်သေ့ စံတနန်း = ဆိုခဲ့ပြီးသော ပုံစံသက်သေ့တို့ဖြင့် နှိုင်းယှဉ်၍
(မာန်စောင်၊ ထောင်းထောင်း၊ ကပြောင်းကပြန်၊ သွေ-သက်
သေ-တို့ကို၊ နောက်ကမမြဲခဲ့ပြီ)။

မျက်နှာမတ် = မျက်နှာခြင်းမညီ- မတ် သည်။
ချက်ထမင်းအိုးရွဲ့ ကို = ထမင်းချက်ရသော နခမ်းရွဲ့ နေသည့် အိုးကို။

စလောင်းရွဲ့ ဖုံးသည့်နှယ် = ရွဲ့စောင်း၍ နေသော စလောင်းဖြင့်သာ၊
ဖုံးသကဲ့သို့။ (စလောင်း မှာ၊ နောက်-ပါစကားဖြစ်၍၊ ရှေး
သူဟောင်းတို့က ဖုံးဖွက်-ဟု ခေါ်လေသည်။ မှန်ဘာသာ အား
ဖြင့်၊ ဝမ်း-ဟု ခေါ်၍၊ “မျက်နှာမတ်၊ ချက်ထမင်း အိုးရွဲ့ ကို၊
စလောင်းရွဲ့ ဖုံးသည့်နှယ်” ဟူသော စကားတို့မှာ၊ “အိုးရွဲ့ လျှင်-
စလောင်းရွဲ့ ဖုံးရသည်” ဟူသော ရှေးသူဟောင်း တို့၏
စကားအတိုင်း စပ်ဆိုထားခြင်း ဖြစ်လေသည်။)

အဆုံးသတ် နောက်ပိတ် = နောက်ဆုံးပိတ်၊ အပြီးသတ်။

နရပိတ် = လူပိတ်။ (နရ-မှာ၊ ပါဠိစကားဖြစ်၍ လူကို-ဟောသည်။
“နရပိတ်ချက်ချင်း၊ ရွှေပြည်တော်အပ်နှင့်အောင်” ဟူသော
စကားအရ၊ ဇေယျသိန်မင်းသည်၊ လူ၏စိတ်အမှန်ဖြင့်၊ အောင်ချာ
နဂရ တိုင်းပြည်ကြီးကို - ယခုချက်ချင်းပင်၊ ငါ့အား- အပ်နှင်း
ရအောင်-ဟု ဆိုလိုသည်။)

ဉာဏိဟာသာကဝိက = ရှင်ဗုဒ္ဓသောကဗျာဉာဏိရှိသူက။ (ဟာသ-မှာ၊
ရယ်ရှင်ခြင်း-ကို ဟောသော ပါဠိစကားဖြစ်သည်။ ကဝိ-ကို၊
နောက်က ဖြေဆိုခဲ့ပြီ)။

ဆိုခဲ့ပြီးအိုးစောင်းကို = ပြောဆိုခဲ့ပြီးသော အိုးစောင်းကို။

ပတ်စလောင်းပိတ်တော်မူစမ်း = စောင်းရွဲ့ နေသော စလောင်းဖုံး ဖြင့်
သာပိတ်ရသကဲ့သို့၊ ပတ်လုံး ကလေးများကို တီးတော်မူပေးစမ်း။

တောက်လျှောက်စကားပြေ

ယခုသည် တခါမှာမူကား၊ ငါ့မှာလည်း၊ မင်းသားပင်ဖြစ်သည့်
အတွက်၊ စစ်တုရင် ထိုးသောအခါ၌၊ အဆင့်ဆင့် တက်သည့်နည်း
အတိုင်း တက်၍- မြင်းချားနှင့် တာဘက်သား ရန်သူဖြစ်သော ဇေယျသိန်
မင်းကို၊ ဖမ်းယူတော်မူမည်၊ မြောက်နန်းဘွားဆိုတာ- ငါ့ဘဲကဲ့သို့၊ မိုးပါး
နီးအောင် တက်စေသေ၊ မီးဘုဉ်း-မီးပန်း- မီးစက်တို့ကို၊ စနက်တန်
ဖြောင့်တန်းစွာ ဝင်၍၊ ယမ်းနှင့်ထီးစရန်- စနက်ကြီးသွင်းမည့်အပေါက်
ကို စူးမြောက်ဖြင့်သာ- ခေါက်ဆု၏ ထိုသို့စူးဖြောင့်ဖြင့် ခေါက်၍၊ စနက်
ကြီးရင်းနှင့်- ယမ်းမှာ ထိသျှင်၊ မိုးပါးနီးသို့ရောက်အောင် တက်လေသိ
သကဲ့သို့၊ သူ၏သားမက်ဖြ် ချင်သေ သူမှာလည်း၊ အောင်သွယ်ကောင်း
ရလျှင်၊ သူ့သမီးကို ရ၍ သားမတ် ဖြစ်နိုင်သေရာ၊ လိုရာပန်းကိုပင်သို့
ရောက်နိုင် လေတော့ သကဲ့သို့၎င်း။ ဘုံခေါင်ဘုံဖျားဟု ဆိုအပ်သော
အထက်တာဝတိန်သာ နတ်ပြည်သို့- အသုရာ တို့သည်၊ မာန်စောင်
တထောင်းထောင်းဖြင့်- သခွတ်ပွင့်တိုင်းပင်၊ တက်၍ တိုက်ခိုက်သကဲ့သို့၎င်း။

တစောင်းကပ်ဖွဲ့ ဖြစ်သော ဥာဏ်ဖြင့်၊ ကပြောင်း-ကပြန်ဖြစ်လေအောင်
 ဝါ၊ ရှုပ်ထွေးပေလိမ့်၊ သွားအောင်-လွှဲပြောင်းရန်အတွက်- အောင်ချာ
 နဂရရွှေပြည်တော်ကြီးက၊ ရွှေပြောင်းပါတော့မည်၊ ထိုကြောင့်ပြော
 ဆိုခဲ့ပြီးသော နှိုင်းယဉ်အပ်သည့် စံပြုတို့ဖြင့်၊ အိုးရွဲ့-ကို-စလောင်းရွဲ့ဖြင့်
 သာ ဖိုးရဘိသကဲ့သို့၊ အိုးရွဲ့နှင့် တူသော ဇေယျသိန်အား၊ စလောင်း
 ရွဲ့နှင့်တူသော၊ ငါ-ပါပဟိန်က၊ နောက်ဆုံးပိတ်သဘောကိုပြောရလျှင်၊
 နောင်တော် ဇေယျသိန်သည်၊ လူစိတ်၏အဖြစ်သို့၊ ယခုချက်ချင်းပင်
 ပြောင်းလွှဲကာ၊ အောင်ချာနဂရ ရွှေပြည်တော်ကြီးကို အိုးနှင့် ရလေ
 အောင်၊ ဖော်ပြခဲ့ပြီးသောပုံနှင့်မဝေးမကွာစေဘဲ၊ ၎င်းပုံစံနှင့်ရှင်ပုသော
 ကဗျာပညာဥာဏ်ရှိသည့် ဆိုင်းဆရာက၊ ပြောဆိုခဲ့ပြီးသော၊ အိုးရွဲ့-ကို၊
 စလောင်းရွဲ့-တည်းဟူသောသဘောဖြင့်၊ ပတ်လုံးက လေးတွေ့ကို တီး
 ပိတ်၍ ပေးတော်မူလိုက်စမ်း-ဟု ဆိုလိုသည်။

စာကိုယ်

တိုင်းစွန့်ပြည်နားသို့ရောက်၍၊ ပြည်စိုး-မြေထိုင်တို့နှင့်
 တွေ့စေ။ ။ ပြည်စိုး-မြေတိုင်-သူကြီး-ထို့ကမေးစေ။ ။
 ဂုဏ်တန်ခိုးအင်၊ ကျော်ဟိုးထင်၊ အရှင်မင်းသား၊ အန္တနန်း
 သွား။ ။ ခုထား မြင်း၊ ဆင်၊ ဝေ၊ ယာဉ်၊ သင်းပင်း၊ ရွှေ
 မကျင်းဘဲ၊ တပါးထဲသား၊ ရောက်ပြားလွှာ၊ ခြင်းရာ ထူး
 ခြားလှပါသည်။ မည်သည့်-အိဋ္ဌကြောင်းခြင်းတဟု၊ ချိုမြ
 နာပျော်၊ အန္တတဖေ၍၊ အမိန့်တော်ရှိပါဘုရား။

အသေးစိတ်ခက်ဆစ်အဖြေ

ရွှေမကျင်းဘဲ = နေ့တော်တို့ဖြင့် တင့်တယ်အောင် မပြုဘဲ၊ (ဂုဏ်၊
 နန်း၊ ရထား၊ ဆင်၊ ဝေ၊ ယာဉ်၊ သင်းပင်း-တို့ကိုဖြေခဲ့ပြီ။ ဝေ-ကို၊
 ဘုလောက်ပုံမှာကြည့်ပါ။)

ခြင်းရာ = အကြောင်းအရာ။

ခြင်းတ = အကြောင်းအရာ။

ချိုမြ = ချိုအေး။

နာပျော် = နားထဲ၌ ကြား၍ပျော်ရွှင်သွားအောင်။

တောက်လျှောက်စကားဖြေ

ဂုဏ်ကျေးဇူး အစိတ်အပိုင်းတို့ဖြင့်၊ ဟိုးဟိုးကျော်ကြား၍၊ ရွှေနန်း
 တော်ထက် ဘွားမြင်သော၊ အရှင်မင်းသား။ ။ ရထား၊ မြင်း၊ ဆင်၊
 ဝေ၊ ယာဉ်၊ သင်းပင်းတည်းဟူသော နေ့တော်တို့ကို၊ လှပ တင့်တယ်
 အောင် မပြုဘဲ၊ အရှင်မင်းသား - တပါးတည်းဖြင့်သာ - ဤနေရာသို့
 ရောက်လာရခြင်း အကြောင်းမှာ၊ ထူးခြားလှပါပေစွတကာ။ သို့ဖြစ်၍၊
 မည်သို့သော ဆောင်ရွက်ဘွယ် အကြောင်းအရာ- ဟူ၍၊ ချိုအေးလှစွာ
 သော စကားကို ထုတ်ဖော်၍ - အမိန့်တော်ရှိပါဘုရား-ဟု ဆိုလိုသည်။

စာကိုယ်

ပါပဟိန် မင်းသားပြော။ ။ နှစ်စဉ် ဆက်စိုး၊ ခပ်
 သိမ်းလှဝယ်၊ ရှုကြီးငယ်ကို၊ ဆောင်သယ်မိုးသည့်၊ ဖြည့်
 စိုး၊ မြေထိုင်၊ ရွာကြေးကိုင်တို့။ ။ ခရိုင်-တိုင်ကား၊ ပြည်
 စွန့်နားသို့၊ ငါကားခုပင်၊ လာရောက်အင်မှာ၊ တိုင်းခွင်
 ရှေ့ပြည်၊ ပေးမည်နန်းထီး၊ ဘဘုရားက၊ မှန်းထားပြီး၊
 သားတော်ကြီးအား - ဝဲကွက်သည်။ ယင်းသို့ ဝဲကွက်၊
 ထောက်ဥာ ချက်ကြောင့်၊ အရွှေချက်တော်နှောင်၊ တိုင်း
 ပြည်ထောင်ကို၊ ရအောင်ယူမည်၊ အကြံပေးပိတ်၍၊ သာ
 ရောက်သည်။ သွေဖည်မခွ၊ ငါကြံရာသို့၊ လိုက်နာကြ၊
 ခုက-လက်ဦး၊ မိုးရင်းနူး၊ ရာထူးနောင်ခါခံရမည်။

အသေးစိတ်ခက်ဆစ်အဖြေ

နှစ်စဉ်ဆက်ရိုး = အစဉ်အားဖြင့် နှစ်စဉ် ဆက်သရိုးဖြစ်သော။

ခပ်သိမ်း = အားလုံး။

ဆောင်သယ်ပိုး = သည်ပိုးရွက်ဆောင်သည်။

ပြည်စိုး = တိုင်းပြည်ကို အစိုးရသူ။ (ဤနေရာတွင်၊ ရွာ-ကို၊ ပြည်-ဟု သုံးထားခြင်း ဖြစ်သည်။ ဦးကြီး၏ “ လာခဲပဲ၊ ကျုပ်ထိုရွာ ” လွှမ်းချင်းတွင် “ ကြောက်စော့ယ် မျက်နှာ ထားပါလို့၊ ရွာ သားတွေ-အာဏာကြိုရ၊ မင်းပြည်ကို အိမ် အိုတောင်မှာ ” ဟု၊ ရွာသူကြီးကိုပင်၊ ပြည်စိုး-ဟု၊ ပြက်ရယ်ပြုထားသကဲ့သို့ သုံးနှုန်း ထားခြင်း ဖြစ်လေသည်။)

မြေတိုင် = ဝေါ၏ အပိုင်းအခြားကို သိသောအမတ်။ (တိုင် - မှာ၊ နတ် ပြည်တိုင်၊ အင်္ဂါစိတ်-ဟူသကဲ့သို့ အပိုင်းအခြားကို ဟောသော စကားဖြစ်သည်။ ထိုရာတူးမျိုးကား၊ ယခုအခါ၊ လယ်ဝန်-နှင့်၊ ညီမျှလေသည်။ ခင်မမင်းဝန်- ခိုင်းခိုင်းမြို့စား ပြုစုသည့် ပိဋကတ် သမိုင်းတွင်၊ သံပျင်ဇီကာ ကုန်းအကြောင်းကို ပြဆိုရာ၌၊ ထိုကျမ်း ကို ရေးသော သူအား မြေတိုင် သံပျင် အရာကို ပေးကြောင်း ပါရှိလေရာ၊ မြေတိုင်-မှာ၊ မြန်မာစကားဖြစ်၍၊ သံပျင်-မှာ၊ တိပက် စကားဖြစ်ကာ၊ သထန်မျှ -ဟု၊ တိပက်ဘာသာဖြင့် ခေါ်ဆိုလေ သည်။ ပလိပ်စားခင်း၌လည်း “ ကလန်ဆံပျင်၊ ရှားတွေတင် လျက်၊ နန်းပြင်စိုးခွဲ ” ဟု၊ ပျင်-နှင့်၊ ပြင်-ကို၊ သံတူကြောင်းကွ စပ်ဆိုထားသည်။ ဤအစပ်တွင်၊ ကလန်-မှာလည်း၊ တိပက် စကား၊ ကာလိင်-ပင်ဖြစ်၍၊ အမတ်-ချုပ်ကို ခေါ်ဆိုသောစကား ဖြစ်လေသည်။ ပါဠိဘာသာ အားဖြင့်၊ ကလန်-ကို၊ ထာယု၊ သံပျင်-ကို၊ ဂေါပ-ဟု ရှိသည်။ ထိုကလန်နှင့် ထာယု - တို့ အကြောင်းကို၊ ဒုတိယခေတ်-ထောင်ဆရာတော်စီရင်ရေးသား

သည်- ရာဇသောက ဒီဝနီကျမ်း၌ “ ထာယုအမတ် - ဟူသည် ကား၊ တခုသော ရွာ၌ ကြီးကဲသော အမတ်တည်း၊ ကလန်- ဟူလိုသည်။ ဂေါပအမတ်- ဟူသည်ကား၊ များစွာကုန်သော ရွာတို့၌ ကြီးကဲသော အမတ်တည်း။ သံပျင်-ဟူလိုသည် ” ဟူ၍၊ ဒိဂ္ဂဟိဝစနတ္ထတို့ဖြင့် ဖွင့်ဆို၍ ပြထားလေသည်။ ထို့ကြောင့်၊ ထာယု = ကလန် = ရွာစိုး = ရွာသူကြီး-မှာ အတူတူ။ ဂေါပ = သံပျင် = မြေတိုင် = လယ်ဝန်-တို့မှာ၊ အတူတူဟု မှတ်ရမည်။

ရွာကြေးကိုင်း = ရွာမှရရှိသော အခွန်တော်ကြေးငွေတို့ကို ကိုင်ရသောသူ။

ထောက်ညှာချက် = ထောက်ဘားညှာတာသော အချက်။

ရွှေချက်တော်နှောင် = ချက်မြိုင်စားမွှေးဖွားရာ။ (ခရိုင်၊ ငဲ့ကွက်-တို့ကို ဖြေခွဲပြီ)။

နီးရင်း = ရင်းနီးနီးနပ်စွာရှိမှု။ (ထိုစကားတွင်၊ နီးနှင့်-ရင်းမှာ အတူတူ ဖြစ်၍၊ တဦးနှင့်တဦး နီးကပ်ခြင်းကို ဆိုလိုသည်။ နူးနပ်- မှာ၊ တဦးနှင့်တဦး စိတ်ကျေနပ်ခြင်းကို ဆိုလိုသည်။ (သွေဖီ-ကို၊ ဖြေခွဲပြီ)။

ရာထူးနောင်ခါခဲရမည် = ရာထူးဖြင့် နောင်အခါ၌ ခံစားရမည်။ ဝါ- ကိစ္စဦးသော နောင်အခါ၌၊ ရာထူးနှင့်တကွ ခံစားရမည်။

တောက်လျှောက်စကားဖြေ

နှစ်စဉ်မပြတ်ပင်၊ အားလုံးသော လူတို့ထံမှ ဆက်ရိုးဆက်စဉ် ဖြစ် သည့် အခွန်တော်ကြေးငွေ တို့ကိုရင်း၊ အမှုကြီးငယ် တို့ကို မပြတ်ရ သဖြင့်၊ ရရှိသောကြေးငွေတို့ကိုရင်း၊ ဆောင်ယူသည်ပိုးရသည်၊ ပြည်စိုး အမတ်၊ မြေတိုင်းအမတ်၊ ကြေးငွေကိုကိုင်ရသောအမတ်တို့၊ ဝါ-ကြေးငွေ ကို ကိုင်ရသော ပြည်စိုးနှင့် မြေတိုင်းအမတ်တို့၊ ရွာနှင့်တကွ၊ စည်ကား လှသော-အောင်ချာနဂရတိုင်းရွှေပြည်ကြီး၏ အစွန်းအဖျားသို့ ယခုပင်

ငါရောက်လာရသည့် အကြောင်းတို့မှာ - အောင်ချာနဂရတိုင်းရွှေပြည်ကြီးနှင့်တကွ၊ ထီးနန်းကို ပေးအပ်မည်ဟုဘုရားဆုကိုပန်သည့် ခမည်းတော်ဘုရားက- ရည်မှန်းထားပြီးမှ သားတော်ကြီးဖြစ်သော၊ နောင်တော်ကြီး ဇေယျသိန်အား ငဲ့ကွက်ပြန်လေသည်။ ထိုသို့ နောင်တော်ဇေယျသိန်အား ငဲ့ကွက်ထောက်ညှာသည့် အတွက်၊ ငါ၏ ချက်မြုပ်အသဖြစ်သော၊ အောင်ချာနဂရ တိုင်းပြည်ကို ရအောင် ယူမည်ဟု အကြံပေါက်၍၊ လာရောက်ခြင်းဖြစ်သည်။ သို့ဖြစ်၍၊ သင်ပြည်ဖိုးမြေတိုင်အမတ်တို့သည် သွေဖီရှောင်ရှားခြင်း တည်းဟူသော ဗတ်နှစ်ခုမရှိဘဲ ငါ၏ အကြံအစည် ယုံ လိုက်နာကြပေတော့။ အမှန်အားဖြင့်၊ ယခုအခါက ရင်းနှီးနှူးနပ်စွာ အမှုထမ်း၍၊ ရှေးဦးစွာ ကြိုတင် ထားကြ မှသာလျှင်၊ နောင်အခါ၌ ရာထူးစည်းစိမ်တို့ကို ခံစားကြပေလိမ့်မည်-ဟုဆိုလိုသည်။

စာကိုယ်

ပြည်စိုး မြေထိုင်တို့က တင်ကြစေ။ ။ တင်ပါသည် ဘုရား။ ပြည်တိုင်းကား နန်း၊ တုံကြွငှန်းကို၊ မစံမြန်းချ၊ သည် ကိစ္စကြောင့်၊ သောကဗျိုးပိန်၊ မပိုးရိမ်ပါနှင့်၊ ဇေယျသိန် ဟူ၊ ဘွဲ့မည်ခံသည်၊ နောင်ရန်သူကို၊ စိတ်တူညီမျှ၊ စည်းကြပ်နှိုးဆော်၊ ရွှေတဘော်နှင့်၊ အရေးတော် လှအောင် ဟာ၊ ခုကလက်ဦး၊ နှိုးချင်းနှူးပါမည်၊ ရာထူးသာပေးတော် မူပါဘုရား။

အသေးစိတ်ခက်ဆစ်အဖြေ

သောက = (ပါ) စိုးရိမ်ခြင်း။ (တိုင်းကား၊ ကြွငှန်း၊ ကိစ္စ-တို့ကိုဖြေခွဲပြီ)။
 နောင်ရန်သူ = ရန်သူဖြစ်သော နောင်တော်။

စည်းကြပ် = ကြပ်တည်းစွာ ဖွဲ့စည်းခြင်း။
 ရွှေတဘော် = အခြံအရံအဘော်အပေါင်းတစ်စု။
 အရေးတော် = အရှင်၏ အရေးအကြောင်း။

တောက်လျှောက်စကားဖြေ

ရှိခိုး သံတော်ဦး တင်ပါသည် ဘုရား။ စည်ကားသော တိုင်းပြည်နှင့် မြင့်မြတ်သော၊ ဘုံကြွငှန်းဟု ဆိုအပ်သည့် ရှေ့နန်းတော်တို့ကို စိုးပိုင် မစံမြန်းရသည့် ကိစ္စ ကြောင့် ဖြင့်၊ တဦးဦး တပ်နိပိန်နှင့်၊ မစိုးရိမ်ပါနှင့်၊ ဇေယျသိန်ဟူ၍ ဘွဲ့မည်ကို ခံရသည့် - ရန်သူဖြစ်သော နောင်တော်ကို တိုက်ဖျက်ရန်အတွက် ကျွန်တော်မျိုးတို့က၊ စိတ်တူညီမျှစွာ အခြေအရံဖြစ်သော၊ အပေါင်းအဘော်တို့အား၊ နှိုးဆော်စည်းကြပ်၍၊ အရေးတော်ကို လှအောင်သာ၊ ယခုလက်ဦးကပင် ရင်းနှီး ပူးကပ်၍၊ ကျေနပ်အောင် ပြုထားပါမည်၊ ရာထူးကိုသာ ပေးတော်မူပါဘုရား-ဟု ဆိုလိုသည်။

စာကိုယ်

ပြည်စိုးမြေထိုင်တို့က ထပ်တင်စေ။ ။ နောင်ဇေယျသိန်၊ ရန်မီးရှိန်ကြောင့်၊ စိုးရိမ်ဦးခြောက်၊ ရွှေစိတ်တော် နောက်ပါနှင့်။ မကြောက် မရွံ့၊ ရေးတော် လှအောင်၊ ဘုရားကျွန်တို့၊ ချီ ချီ ရွပ်ရွပ်၊ ဝါး တ လုံး နည်း၊ တ လုံး တည်းသို့၊ ရုံးစည်းကြပ်၍၊ အောင်တပ်ချီတက်၊ တိုက်ဖြိုဖျက်ပါမည်၊ အသက်ကို အသက်မမှတ်ပါဘုရား။

အသေးစိတ်ခက်ဆစ်အဖြေ

စိုးရိမ်ဦးခြောက် = စိုးရိမ်သော စိတ်ဓါတ်ကြောင့်- အသား အရေ ညှိုးပိန်၍ ခြောက်သွေ့ခြင်း။
 ချီချီ = (ပေါ) အတင်းချိုးဖဲ့၍ ဝင်ခြင်း။

ဝါးတလုံးနည်း = ဝါးတလုံး တည်းသော နည်းကဲ့သို့။ (ထိုစကား အရ၊ ဝါးတလုံးကို နှီးအဖြစ်သို့ဖြာခွဲလိုက်လျှင်၊ များစွာရသော် လည်း၊ စုခုံးလိုက်သော်၊ ဝါးအဖြစ်သို့ ပြန်၍ရောက်ရှိကာ၊ တ စုတရုံးတည်းသာ ဖြစ်သည်-ဟု ဆိုလိုသည်။ ဖြာထားသောနှီး နှင့်- များစွာသောသူတို့ကို ခိုင်းနှိုင်း၍၊ ပြန်၍ စုခုံးလိုက် လျှင်၊ ဝါးတလုံးတည်း ဖြစ်သည်နှင့်- တစိတ်တည်း၊ တသဘော တည်းဖြစ်သည်ကို နှိုင်းယှဉ်ခြင်းဖြစ်သည်။

ရုံးစည်းကြပ်၍ = စုရုံးစည်းကြပ်၍။

တောက်လျှောက်စကားပြေ

နောင်တော် ဇေယျသိန်မင်းအား တိုက်ဖျက်ရန်အတွက်၊ ပူလောင် သောမီး၏ အရှိန်နှင့်တူစွာ စိုးရိမ် ညှိုးပိန်ခြောက်သွေ့၍ အရှင်၏ ရွှေ စိတ်တော်၌- နောက် ကျီ ကာ- မနေပါနှင့်။ ကျွန်တော် တို့တစုက၊ မကြောက်မရွံ့ဘဲ- အရေးတေ့ပုံ လှ အောင် သာ၊ အတင်းချိုးဖွဲ့ဝင် ရောက်၍၊ ဝါးတလုံးတည်းဖြင့်သော၊ နည်းကဲ့သို့၊ တစိတ်တည်း တသ ဘောတည်း၊ တသမတ်တည်းဖြင့်- စုရုံးစည်းကြပ်ကာ၊ အောင်တပ်မ တော်ကြီးအဖြစ်ဖြင့်- ချီတက်တိုက်ခိုက်ပါတော့မည်။ ကျွန်တော်တို့၏အ သက်ကို- အသက်ဟူ၍ပင် မမှတ်ပါဘုရား-ဟု ဆိုလိုသည်။ (ဤ- ပြည် စိုး- မြေတိုင်းတို့နှင့်- ပါပဟိန် မင်းသား၏ တိုင်ပင်ခန်းကို၊ ဗိုလ်ဝင်္က ခန်း-ဟု မှတ်သားရမည်)။

တခန်းရပ်။

နောင်တော် ဇေယျသိန်မင်းက၊ ညီတော် အသမ္ဘိန် မင်း သားကို၊ မရိုးတော်၌ရန် စေခိုင်း၍ ထွက်လာရာ၊ တောစခန်း တွင်၊ မြိုင်ခို၍နေစေ။ (ဤစကားများသည်၊ ဇာတ်လမ်း ဇာတ် ကွက်-ကို အကျဉ်းချုပ်ခြင်းမျှသာ ဖြစ်ပေသည်)။

တခန်းရပ်

ဆ။ ပါပဟိန်မင်းသားစစ်တက်ခန်း

ပါပဟိန်မင်းသားသည်၊ ဇေယျသိန်မင်းသား၏ ဗိုလ်သို့ ရေစက် ဓါးစက်တို့နှင့် ချီတက်လာကြစေ။ (ဤစကား လည်း။ ဇာတ်လမ်း၊ ဇာတ်ကွက်ကို- အကျဉ်း ချုပ်ခြင်း မျှသာ ဖြစ်ပေ သည်)။

စာကိုယ်

အောင်သံဆိုကြစေ။ ၊ ဘာမရွံ့၊ ပါဘူး၊ သက်စွန့် ငယ်ကျိုးနွံ၊ အဆိုးငယ်လွန်သည်၊ ရဲတော် ကျွန်ရန် နှိမ် နှင့်၊ အောင်ချိန်သင့်သည့်ရက်ကိုလေး။ ၊ ဖူးငုံ ငယ်ခိုင် လန်း၊ မြိုင်ခန်းမှာ၊ ညချမ်းငယ်နေညို၊ တိုက်စည်မောင်း ငယ်နှင့်၊ ရိုက်ညောင်းသံချိုလှတယ်၊ နှင်ဖြိုလွှင့် မြူ တိမ် လို ဇေယျသိန် နောင်ရန်ဘက်မို့၊ တိုက်ဖျက်မယ်လေး။

အသေးစိတ်ခက်ဆစ်အဖြေ

- ဘာမရွံ့ပါဘူး = ဘာမျှကြောက်ရွံ့စရာမရှိပါဘူး။
- သက်စွန့်ငယ်ကျိုးနွံ = နွမ်းနယ်ကျိုးပြတ်သွားအောင် အသက်ကိုပင် အထူးစွန့်စားသည်။
- အောင်ချိန်သင့်သည့်ရက် = ရည်ရွယ်ချက် အောင်မြင်ရန် အချိန်သင့် လျော်သည့် နေ့ရက်။
- တိုက်စည်မောင်း = စစ်တိုက်ရာ၌ တီးသောစည်နှင့် မောင်း။
- ညောင်း = (ပေါ) ကြာရှည်စွာ။

နှင်ဖြူလွင့် မြူတိမ်လို = မြူတည်းဟူသော တိမ်တို့ကို၊ လေဖြင့် ထိုက်လွင့်သလို။ (ဇေယျသိန်ကို ဖြေခဲ့ပြီ)။

တောက်လျှောက်စကားပြေ

ဘာမျှ ကြောက်ရွံခြင်း မပါဘူး။ မိမိ၏အသက်ကို စွန့်ကာ၊ ရန်သူတို့အား ကျိုးပြတ် နှစ်နယ်သွားအောင် ပြုနိုင်သဖြင့်၊ ရန်သူတို့ကို နှိမ်နင်း- နိုင်သော - ရဲဘော် ကျေးကျွန်တို့နှင့်၊ အောင်မြင်ရန် လေးစားအပ်သော နေ့ရက်ဖြစ်ပါသည်။ ယခုအခါ၊ အဖူး အင့် အခိုင်ကလေးတွေ လန်းဆန်းစွာရှိသော တောမြိုင်စခန်းထဲတွင်၊ ညနေအေးအချိန်၌၊ တိုက်စည် တိုက်မောင်းတို့၏ ကြာရှည်စွာ မြည်ဟည်းသော အသံတို့ဖြင့်၊ တီးခတ်ကြွေးကြော်ကာ၊ မြူတိမ်နှင့် ဝူသော၊ ရန် သူ နောင်တော်- ဇေယျသိန်မင်းကို၊ ဖြူဖျက်၍ လွင့်ပါ သွားအောင် တိုက်ခိုက်ဖျက်ဆီး ချေမှုန်းရမည် ရဲဘော်တို့-ဟု ဆိုလိုသည်။

ဝာကိုယ်

တိမ်ခြေကပ်စေတော့၊ သေနပ်ကယ်ပြောင်းစိန်၊ ခိုင်ပေါင်းငယ်ချိန်သည်၊ မင်းပါဟိန်ယုံကြည်ဟဲ့၊ ဇာနည်ကျွန်စုရဲဘော်လေး။ ။ အောင်စည်ငယ်ဆော်နှုတ်၊ အောင်ချိန်ခက်မို့၊ ဘော်ငှက်ကယ်ခြူးချေ၊ ကိုက်ဖူးဝေလို့၊ ငွေသခွပ်ပွင့်၊ ခါချိန်သင့်တွင်၊ နတ်မင်းစစ်သည်၊ သူရာ နှံ့နှည်သည့်နှယ်၊ တပြည်လုံး၌ ချန်ဆူအောင်၊ အလံဖြူရန် မူရဲစေတော့၊ ခဲပါမယ်လေး။

အသေးစိတ်ခဏ်ဆစ်အဖြေ

တိမ်ခြေကပ်စေတော့ = မိုးတိမ်၏အရင်းသို့ ကပ်ပေစေတော့။ တနည်းတိမ်ခြေ = နှစ်သက်ဘွယ်ကောင်းသော မိုးတိမ်။

ပြောင်း = ဝါးလုံးရှည်၏ အဆစ်တို့ကို ဖောက်ထွင်းကာ၊ ကြက်မွေးငှက်မွေးဖြင့် စည်းထားသော၊ မြားထည့်ပြီး ဒိတ်ရသည့် လက်နက်တမျိုး။

ခိုင်ပေါင်း = ခိုင်မာတောင့်တင်းသော အပေါင်းအဖွဲ့။

မင်းပါဟိန် = ပါပဟိန်မင်းသား။

ဇာနည် = (ပါပျက်) အာ + ဇာနေယျ။ အာ = လွန်စွာ၊ ဇာနေယျ = သိသည်။ အာဇာနေယျ = အာဇာနည် = ဇာနည် = အကျိုးအကြောင်းဟုတ်သည်၊ မဟုတ်သည်ကိုလွန်စွာသိသည်။ (ထိုအာဇာနည်တို့သည်၊ ၁- ဆင်အာဇာနည်၊ ၂- မြင်းအာဇာနည်၊ ၃- နွား အာဇာနည်၊ ၄- ခြင်္သေ့ အာဇာနည်၊ ၅- ယောက်ျားအာဇာနည်၊ ၆ - ရဟန္တာ-အားဖြင့် ခြောက်မျိုး ရှိသေးသည်)။

ဘော်ငှက် = အပေါင်းအားဘက် ဖြစ်သေ-ငှက်။

ကိုက် = (ပေါရာဏ) ပေါ်ထွက်ကာစ အညွှောက်။

ငွေသခွပ်ပွင့်၊ ခါချိန် သင့်တွင်၊ နတ်မင်းစစ်သည်၊ သူရာ နှံ့နှည် သည်နှယ် = အသူရာပြည့်၌၊ သခွတ်ပွင့်သော၊ အချိန်တွင်၊ သိကြားမင်းစံရာ၊ တာဝတိန်သာ နတ်ပြည်ကို စစ်ထိုးအံ့ဟူ၍ ချီ တက်လာကြသော၊ အသူရာတို့အား၊ သိကြားနတ်မင်းဘက်မှ၊ စစ်သည်တို့က၊ စစ်ထိုးချေမှုန်းကြသည့် နတ်စစ်သည် တို့ကဲ့သို့။

၅၄၄ = ဆူတက်ခြင်း၊ (နှံ့-နှည် ၇၄-တို့ကို ဖြေခဲ့ပြီ)။

အလံဖြူ၊ ရန်မူရဲစေတော့ = အလံဖြူ အသိမ်း အမှတ်ဖြင့်၊ ရန်သူတို့အား တိုက်ခိုက်ရန်ရဲဖြင့် ကြေးကွယ်တို့။ (အလံပြုကာ၊ ရန်ဖြူရဲစေတော့ ။ ဤနေရာတွင် အချို့အဖြေများ၌၊ မြန်မာစစ်ထုံးစံ၊ စစ်ကို-စ-ရ်-တိုက်သည့် အသိမ်းအမှတ် ဖြစ်သော အလံဖြူ - ကို၊ အင်္ဂလိပ် အလံဖြူဖြင့် ရှုပ်ထွေးကာ၊ အရှုံး ပေးသော အလံ - ကို အဖြေများကြလေသည်။ “အလံဖြူ-ရန်သူနှင့်ဝေးဘဲအောင်၊ မယ်ပဒ်-ရေ-ပြေးခဲ့ပါဦး” ဟုဖိတ္တရာဇာ-ဗုဒ္ဓာရာဇာပြဇာတ်တွင်စပ်ဆို

သည့် အတိုင်း အလံဖြူ-မှာ စစ်ကိုစ၍ တိုက်သော အလံ-ဟု မှတ်ယူရမည်။

တောက်လျှောက်စကားပြေ

ရန်သူမှန်လျှင်၊ တိုင်တိုက်၏နှစ်သက်ဘွယ်ကောင်းသော၊ တိမ်ရင်းသို့ ခိုကပ်၍ နေစေကာမူ၊ သေနတ်ပြောင်း ဖိန်လက်နက် အခိုင် အပေါင်း အစုကိုဖြင့်၊ ရအောင်တိုက်ခိုက်ဝံ့ကြောင်းကို၊ ပါပဟိန်မင်းသား ကိုယ် တိုင်က ယုံကြည်ခြင်းခံရသော စစ်သား အာဇာနည် ရဘော်ကျွန်ုပ်တို့ လေး။ စစ်အောင်မြင်မည့် နေ့ရက်ဖြစ်သည့် အတွက်၊ အောင်စည်ကိုတီး ဆော်ခတ်နှက်ကာ၊ ချီတက်၍ လာရာတွင်၊ ငါတို့၏ အဘော်သဘွယ် ဖြစ် သော၊ ငှက်ကလေးတွေကလည်း၊ စစ်အောင်မြင်မည့် အထိမ်း အမှတ် မိတ်ဆွေသဘွယ်မြူးထူး၍နေကြပေသည်။ အညွှောက်အဖူးတို့ဖြင့်၊ ဝေဆာ စွ သခွပ်ပွင့်သော အခါ၌၊ တိုက်ခိုက်ရောက်သောကြောင့်၊ စစ်တိုက်ရန် မြီးမိုရ်တောင်ထိပ်သို့ချီတက်လာကြသော၊ အသူရာနတ်တို့ကို၊ သိကြား မင်း၏ နတ် စစ်သည်တို့က၊ စဘင် တိုက်ပြီဟော - ဟူသော အထိမ်း အမှတ်ဖြင့်၊ အလံဖြူကို ထွင်းထူကာ၊ ရန်သူကို - ခဲခဲကြိတ်ကြိတ်ပြုဝံ့ကြ ခြမည်-ဟု ဆိုလိုသည်။

(၃) သွေမပျက် ပါဘူး၊ သေရက်ကယ် - မူးမော်၊ ကြွေးကြက်တယ်ပျော်၊ ဝှိုနှစ်ဘော် - ညီနောင်နှင့်၊ မင် ကြောင်-ပေါင်ငြည့် ပိန်းကိုလေး။ ။ ဇာတာပြိုဟ်စစ်၊ ခုသည် ခေတ်မှာ၊ မင်း ဖြစ်ကယ် ပုံစံ၊ စိန်ရိုး အန်နှင့်၊ အောင်ရန် ကျင့်စေ၊ ဘယ်မဲ့ - ရှောင်သွေပါ့မယ်။ နောင်- ဒေယျသိန်နှင့် နိုင်ငံကို၊ အမွေခံ-တဖန်ငြိမ်းအောင် ကွယ်၊ သိမ်းပါ့မယ်လေး။

အသေးစိတ်ခက်ဆင်အစုပြေ

ဘိုနှစ်ဘော်-ညီနောင် = ဝ-သေရည်-သေရက် သောက်စားခြင်း၊ ၂- ကြွေပင်-ကြက်တိုက်ခြင်း- တည်း ဟူသော ညီနောင် ၂ မျိုးတို့

ဝါ။ သောက်စားမူးယင်းခြင်း၊ လောင်းကစားခြင်း တည်းဟူသော ပျက်စီးစေတတ်သော အကျင့် ၂ မျိုးဖြင့်၊ (ထို ၂ မျိုးကိုပင်၊ ညီ အစ်ကို ၂ ယောက်-ဟုစပ်ဆိုထားခြင်းဖြစ်သည်။)

မင်ကြောင် = မင်ဖြင့်ထိုးထားသောကြောင်ရုပ်။ (ထိုးကွင်းပင်ဖြစ်သည်။ ထိုးကွင်းမင်ကြောင်- အကြောင်းကို၊ ပါပဟိန်ကို၊ ပြည်မှ နှင် ခန်းက ဖြေဆိုခဲ့ပြီ။ ။ သွေ။ သေရက်။ ကြွေ။ မင်ကြောင်-တို့ကို၊ ဒွေခဲ့ပြီးပြီ။)

ဇာတာ = (ပါ) ဖြစ်ခြင်း။ မွေးဘွားခြင်း။ လူ့ဒြပ်ခြင်း။

ပြိုဟ်စစ် = စစ်ဆေးထားသောပြိုဟ်။ (ပြိုဟ်-မှာ၊ ဝဟ-ဟူသောပါဠိမှလာ ၍၊ ယူခြင်း-ကိုဟောရာ၊ သတ္တဝါတို့၏ စီးပွားရေးကြီးပွားရေး တို့ကို-ရယူစေတတ်သော-သဘောပင် ဖြစ်သည်။)

စိန်ရိုးအန်နှင့် = စိန်ကဲ့သို့မာကြောသောလက်ရုံးအင်အားနှင့်၊ (ရုံး-မှာ၊ လက်ရုံး၊ အန်-မှာ၊ အင်အား-ကို ဆိုလိုသည်။)

အောင်ရန်ကျင့်စေ = စစ်အောင်မြင်ရန်အတွက်၊ လှေကျင့်၍ ထားစေ သည်။ (နိုင်ငံ၊ အမွေ-တို့ကို ဖြေခဲ့ပြီ။)

တောက်လျှောက်စကားပြေ

မူးမော်စေသည့် သေရည်သေရက်တို့ကို သောက်စားခြင်းကြောင့်၊ ကြက်တိုက်တို့ဖြင့် ပျော်ပါးခြင်း တည်းဟူသော-သူတို့နှစ်ဘော် နှစ်မျိုး အား၊ ရှောင်သွေ ပျက်ကွက်ခြင်း မရှိစေရအံ့၊ ပေါင်တွင်- မင်ကြောင် တွေ ပြည့်နေအောင် ထိုးထား၍၊ လေးစားအပ်သော သူပင် ဖြစ်မ၊ တော့သည်။ ။ မွေးဘွားစဉ်က၊ စစ်ဆေး၍ ထားသော ပြိုဟ်တို့မှာ၊ ယခုအခါနားသာယောင် မင်းဖြစ်ရန် ပုံစံရှိသောကြောင့်၊ မာကြောသော စိန်နှင့်တူသည့် လက်ရုံး အင်အားဖြစ်စေရန် လှေကျင့် ထားစေသဖြင့်၊ အဘယ်ကဲ့သို့သော သူနှင့်တွေ့ကြုံ- ရင်ဆိုင်ရသည်ဖြစ်စေကာမူ၊ ရှောင်

သွေရဦးမှာလဲ။ နောင်တော်ဖြစ်သော ဇေယျသိန်မင်း၏ နိုင်ငံတော်
ဖြစ်သော၊ အောင်ချာနဂရတိုင်းပြည်ကြီးနှင့်တကွ၊ ရွှေထီးရွှေနန်းတို့ကို၊
နောက်တဖန်အမွေဆက်ခံရန်မရှိဘဲ ငြိမ်းအေး၍ သွားရလေအောင်-
သိမ်းကာယူပုဂံမယ်ကွယ်-ဟုဆိုလိုသည်။ (ဤပါပဟိန်-၏စစ်ချီ-အောင်
သံလွမ်းချင်း သုံးပုဒ်မှာ၊ တတ်ရှုကြားနားရသူတို့၏ စိတ်ခါတ်ကို၊ ရဲရင့်
စေသော သဘောများ ပါသည်အတွက်၊ ထို-အောင်သံ သုံးပုဒ်ကို၊
ရဲတင်းအောင်သံ-ဟူ၍၎င်း၊ ရဲတင်းလွမ်းချင်း-ဟူ၍၎င်း အမည် ပေး
နိုင်သည်။)

စက်တက်လာသော တောစခန်းမှာ၊ အသန္တိန်မင်းသားနှင့် တွေ့၍၊
ပါပဟိန်မင်းသားက၊ ငါ့ညီသည်၊ ငါ၏မယ်တော် နို့ကိုလှူ၍ စို့သော
ကြောင့်၊ ငါယခုပိန်ရသည်-ဟုအပြစ်ရှာပြီးလျှင်၊ အသန္တိန်မင်းသားကို
သတ်၍၊ အသောင်းစင်နှင့် ပြင်ထားခဲ့ပြီးလျှင်၊ စက်တက်မြို့-စစ်တက်၍၊
ဇေယျသိန်မင်းနိုင်ငံသို့၊ ပါပဟိန်စစ်ရောက်ရာ၊ စစ်အင်ခင်းကျင်းမတိုက်
ရဘဲ၊ မြို့တွင်းသို့ ဝင်မိ၍၊ ဇေယျသိန်- စကြာလှံမီးကိုယူ၍၊ နန်းတော်
က-ခုန်ထွက်ပြီးလျှင်၊ ညီတော်ရှိရာ-တောစခန်းသို့ လိုက်သွားစေ။ ။
ပါပဟိန်ထီးနန်းကိုရ၍ စိုးအုပ်စေ။ ။ (၎င်းတို့မှာ၊ ဇာတ်လမ်းကို၊
အကျဉ်းချုပ်သော စကားများသာ ဖြစ်လေသည်။)

တခန်းရပ်

၉။ ဇေယျသိန်မင်းထွက်ပြေးခန်း

စာကိုယ်

ဇေယျသိန်မင်း-တောစခန်း-ညီတော်ရှိရာသို့ လိုက်
လာရာ၊ ညီတော်အသန္တိန်မင်းသားအလောင်းကို တွေ့
၍၊ ဇေယျသိန်မင်းငိုစေ။ ။ ညီအသန္တိန်၊ ရွှေနှယ်ရိုး၊ ချစ်
ကြိုးလိမ်ကြောင့်၊ ဇေယျသိန်နောင်၊ ကိုကိုကြီးမှာ၊ ဗျာ

စီးလောင်၊ ထောင်ရောင်နေစွယ်၊ အာကာ ရွှန်းက၊ ထွန်း
သည့်နှယ်။ သွယ်သွယ်သည်ဖြစ်၊ ငါ့ဘုန်းဝေမှ၊ ဇကရာဇ်
မို့၊ ချစ်နှစ်ရံခက်၊ မခိုဝှက်ဘဲ၊ ယိုဖျက်ရည်ပြေ၊ ငို
ကြွေးသော်၊ လေးသောင်း ပထဝီ၊ သင်္ချာ၊ ထွက်ကိန်း၊
ဂဏန်းထိန်းတဲ့၊ သိန်းနှစ်လီလဲ၊ မြေဆီခန်းလို၊ ခြောက်
လိမ့်မည်။ မြေဆီကုန်ခန်း၊ ခြောက်မည် လမ်းကြောင့်၊
လွမ်းတော်ဗျာပို၊ လောင်းပွား၊ စီးလဲ၊ ကိုကြီး ဝှက်သို့၊
စိတ်ထဲပို၊ မျှသာ မျှသိပ်ရတော့တယ်ညီညီ ငယ်။

အသေးစိတ်ခက်ဆစ်အဖြေ

- ရွှေနှယ်ရိုး=မွန်မြတ်သော မျိုးရိုးအနွယ်။
- ဗျာမီးလောင်=အမျက်ဒေါသတည်းကူသော မီး ထို့တော့ က် ထောင်
ခြင်း။ (ဗျာ-မှာ၊ ဗျာပါဒ-ဟု ဇွင့်လျှင်၊ သူတပါးအား ဖျက်စီး
စေရန် ကြံစည်ခြင်း၊ ဗျာပါရ-ဟုဇွင့်လျှင်၊ အားထုတ်ခြင်း၊ မြို့
သောအလုပ်-ထို့ကိုဟော၏) ။
- ထောင်ရောင်နေစွယ် = နေမှ အရောင် အစွယ်ပေါင်း အထောင်ခန့်
ထွက်နေသည်။
- အာကာ = (ပေါ) အာကာသ=ကောင်းကင်။
- ရွှန်း = (ပေါ) တိုးတက်ခြင်း။
- ငိုနှုကြွေးသော် = အလွန်ငိုမြည်တမ်းတသည်ရှိသော် (ရှု-မှာ၊ အောင်ကို
ဟောကြောင်း၊ နောက်ကပြောခဲ့ပြီ၊ ဘုန်းဝေ၊ ကေတုစိ ထို့ကို
လည်း ပြောခဲ့ပြီ) ။
- လေးသောင်းပထဝီ = မြေကြီး၏ ထုထယ်ယူစနာ။

သင်္ချာ = (ပါ) ရေတွက်ခြင်း။

တွက်ကိန်း = တွက်ရန်ဂဏန်း (ထိုတွင်၊ မြန်မာမှု၌ ကိန်းနှင့်ခန်း-ဟု ရှိရာ၊ ၁-မှ ၉-အထိ ဂဏန်းတို့မှာ ပေါင်းနုတ် မြောက်စား၍၊ ရကောင်းသော အရာများ ဖြစ်သဖြင့် ကိန်း-ဟု ခေါ်သည်။ ။ သူညီမှာ - ပေါင်းနုတ် မြောက်စား၍ မရ ကောင်းသော အရာ ဖြစ်၍၊ ခန်း-ဟု ခေါ်သည်။) ။

ဂဏန်း = (ပါပျက်) ဂဏန်း = ရေတွက်ခြင်း။

သိန်းနှစ်လီလဲ = နှစ်သိန်းဟာလည်း။ (ဤလေးသောင်း ပထဝီ-မှ-သိန်း နှစ်လီလဲ-အထိစကားစုတို့ဖြင့်၊ ပထဝီမြေကြီး၏ ထုထည်သည် ယူဇနာ နှစ်သိန်းလေးသောင်း ရှိသည်ဟု ကျမ်းဂန် တို့ အရ၊ ပြဆိုခြင်းဖြစ်သည်။ ထိုသို့-လေးသောင်း ပထဝီတရပ်။ သိန်းနှစ် လီ-တခုအားဖြင့်၊ နှစ်ရပ်ကိုပေါင်း၍ ယူရမည်။) ။

မြေဆီခန်းလို့ မြောက်လိမ့်မည် = တိုင်းပြည်အုပ်ချုပ်သည့် ဘုရင် မင်းမြတ်တို့ ငိုကြွေးသည်ရှိသော်၊ ယုံကျသော မျက်ရည်ဒဏ်ကို မခံနိုင်သ ဖြင့်၊ နှစ်သိန်း လေးသောင်းထုရှိသော မြေကြီးအတွင်းမှ၊ မြေဆီဩဇာ တို့သည် ခန်း-ခြောက်၍ သွားရပေလိမ့်မည်။

စိတ်ထဲငို = စိတ်ထည်းကသာ မျိုသိပ်၍ ငိုရတော့သည်။

တောက်လျှောက်စကားပြေ

မိန့်ခြံတ်သော မျိုးရိုးအနွယ်မှဖြစ်၍၊ ချစ်ကြီးလိမ့်သကဲ့သို့ သဘော မှိသော၊ ညီတော် အသမ္ဘိန်၏အထွက်ကြောင့်၊ နောင်တော်ဖြစ်သော၊ ကိုကိုကြီးဇေယျသိန်း၌၊ အမျက်ဒေါသ မီးများ၊ ဝါ၊ ကြောင့်ကြဲ ရိုးရိမ် သောမီးများ တောက်လောင်၍နေသည်မှာ၊ တိုးတက်နေသောကောင်း ငြိမ်က၊ ရောင်ခြည်အသေ ဝင် ဆောင်သောနေမင်း၏ ဖြာထွက်နေ

သည့် နေရောင် စွယ်များ တလျှပ်လျှပ် ထွန်းပသကဲ့သို့ ဘုန်းတန်ခိုး ဝေဝေဆာဆာရှိသော ငါမင်း ကေရာဇ်မှာ၊ အမျိုးမျိုး အသွယ်သွယ် ပင် ဖြစ်ရလေတော့သည်။ ဤကဲ့သို့ဖြစ်ရသော်လည်း၊ ညီတော်အတွက် စုံမက်ချစ်ခင်သည်ကို သိဂွက်ခြင်းမရှိဘဲ ပြေပြစ်စွာ ယိုဆင်း၍လာသော မျက်ရည်တို့နှင့်တကွ တမ်းတအော်ဟစ်ကာ၊ ဟစ်ကြွေးငိုမြည်ခဲ့သည်ရှိ သော် အရေအတွက်ကိန်းအားဖြင့်၊ နှစ်သိန်း လေးသောင်း အထူးရှိ သော မဟာပထဝီမြေကြီးပင်လျှင်၊ ငါကေရာဇ် ဘုရင်မင်းမြတ်၏ မျက် ရည်ကျသည့်ဒဏ်ကို မခံနိုင်ဘဲ၊ မြေဆီ မြေဩတို့မှာ၊ ခန်းခြောက်၍ သွားပေလိမ့်မည်၊ ထိုသို့ ဖြစ်မည့် အရေးအကြောင်းတို့ကြောင့် ပွားမို့ နေသော စိုးရိမ်ကြောင့်ကြမ္မ အလွမ်းတော်တို့ကို - ကိုကိုကြီးမှာ၊ သို့ ဝှက်ညောစိတ်ဖြင့်၊ အတွင်းကြိတ်ကြိတ်၍သာ၊ မြိုသိပ်၍ ထားလိုက်ရ ပါတော့သည်ညီဇနယ်-ဟု ဆိုလိုသည်။

စာကိုယ်

ဇေယျသိန်မင်းထပ်၍ ငိုစေ။ ။မင်းသက္ကဏ၊ မင်းရာ မတို့၊ မယ်သီထာ့တွက်၊ မှော်ရုံဝမှာ၊ ပျောက် ရ ချက် ကြောင့်၊ ဗျာဒတက်ဆူ၊ ပူရာမှာ ပူပေ၏၊ ထိုက်ဆူ အ သည်း၊ ပူနည်း တတန်၊ လောကဝံတွင်၊ သမ္မာခဝင့်၊ ဒုက္ခညွတ်မှ၊ မသွတ်သာချေ၊ ဖန်တလဲ၊ တွေ့မြဲပေး၊ ပြည် ခေမာတွင်၊ နီဗ္ဗာန မရခင်လဲ၊ ကယ်ပင်ဝင့်ငွေ၊ ပူချမ်း တွေ့လည်း၊ သပြေဦးခိုင်၊ ချုပ်ဖူးပိုင်တို့၊ အ ငြိုင် နှုန်း တွယ်၊ တို့နည်းဘယ်သူ၊ အလွန်တူသို့၊ ပုပမယ်၊ ပြင် ကျယ်ကမ်းလျှံ၊ နယ်မကန်အောင်၊ ဆယ်အဏ္ဍဝါ၊ သာ ထက်သာမို့၊ ဗီဇနာဝက်၊ မှိတ်ကယ်မျှစက်နိုင်ဘူး။ ။

လေးဆစ်သဖြန်

တရက်တတဲ့ဥပုးငယ်။ ။ဆယ်မီးနေထောင်သို့၊ ညီ
နောင်မှာ ကြွကြွ ကျွတ်ရချည်း၊ ရှေးတို့ဝင့်ကွယ်။ ။
ညင်းလို့သာယုံတော့၊ သင်းရန့်ထုံကြွယ်တယ်၊ စုံနယ်
ကြော့မြင်ထဲ၊ တံ့မနားသာဘူး၊ နှစ်ပါးသည်ခါကြီပေါ့
ညီနန်းငုံသိန် ဂုဏ်ပျို့ကြောင့်၊ ဘုန်းကိုယုံငိုပွဲ။

အသေးစိတ်ခက်ဆစ်အဖြေ

မင်းလက္ခဏာ = လက္ခဏာမင်း။ (လက္ခဏာ- ဟူသော စကားမှာ၊ ပါဠိ
အလိုအားဖြင့်၊ အမှတ်အသားကိုဟော၏။ သက္ကတဘာသာ
အလိုအားဖြင့်၊ လက္ခဏာ = လက္ခဏာ- ဟု ရှိ၍၊ ကြည့် ရှုခြင်း၊
မြင်ခြင်း၊ အမှတ်အသားဖြစ်သော ရုပ်လက္ခဏာ၊ ပြုလုပ်ခြင်း-
ဟူသောအနက်တို့ကို ဟော၏။ သို့ရာတွင်၊ အမှတ် အသား-
ဟူသော အနက်ကို ဤနေရာတွင် ယူရမည်)။

ခင်းရာမတို့ = ရာမမင်းတို့၊ (ရာမ-သဒ္ဒါမှာ၊ ဝ - မည်း နက် သော၊
၂ - ဖြူသော၊ ၃ - လှပသော၊ ၄ - ရာမမင်း၊ ၅ - မြင်း၊ ၆ - ဓမ္မ
လျော်ခြင်း၊ ၇ - မိန်းမလှ၊ ၈ - ရှိန်းခို၊ ၉ - မြစ်တို့ကိုဟောရာ၊
ဤနေရာတွင်၊ လှပသော ရာမမင်း - ဟု အနက် ကောက်ပါ။
(ထို ရာမ မင်းကား- အစ်ကိုကြီး ဖြစ်၍၊ လက္ခဏာ-မှာ၊ ညီငယ်
ဖြစ်သည်)။

မယ်သီတုတွက် = မယ်သီတာ၏ အတွက်တာကြောင့်။ (သီတာ-ဟု
သောစကားမှာ၊ သက္ကတဘာသာဖြစ်၍၊ ထွန်ရေ မင်း သမီး၊
ထွန်းဟုံးင်းသမီး-ဟု ဆိုလိုသည်။ ပါဠိဘာသာ အလိုအား
ဖြင့်၊ သီတာ-သဒ္ဒါသည်၊ အေးမြခြင်းကိုဟောသည်။ ထိုမင်းသမီး

မှ- ဖော်ပြ ခဲ့ပြီးသော၊ ရာမ စန္ဒြမင်း၏ ကြင်ရာတော် ဖြစ်၍၊
မိထိလာပြည်-ဇနကမင်းကြီး၏ သမီးတော်ပေတည်း။)။

မှော်ရုံဝမှာ = မှော်ရုံတောကြီး၏ အဝမှာ။

ပျောက်ရချက်ကြောင့် = ပျောက်ဆုံးသွားရသည့် အချက်ကြောင့်။

ဗျာရတက်ဆူ = ဒီရေတက်သကဲ့သို့ စိုးဒိမ်ကြောင့်ကျခြင်း ဝေါသတရား
ဆူတက်နေသည်။ ဆူပွက်၍ နေသည်။ (ရတက် - မှာ၊ ရေ
တက်- ဟူသော စကားမှ လာ၍၊ ရေ တက်-ရေ ကျ-ဟူ သော
ဒီရေတက်ခြင်း၊ ကျခြင်းကို ယူ၍ သုံးနှုန်းထား ရကား၊ ဒီ ရေ
တက်ခြင်း၊ ဒီရေကျခြင်းမှာ၊ နောက်ကျ၊ ရှုပ်ထွေးပွေလီ၍ နေ
သလို-ဟုဆိုလိုသည်)။

ပူရာမှာ ပူပေ၏ = ပူပင်သောနေရာ၌ ပူပင်ကြပေ၏။ (မင်းလက္ခဏာ-
မှာ၊ ပူရာမှာ ပူပေ၏-အထိဟူသောစကားတို့ဖြင့်၊ မှော်ရုံတော
ဝတွင် စခန်းချ၍ နေသော၊ ရာမမင်းနှင့်- ညီတော် လက္ခဏာတို့
သည် ရာမမင်း၏မိဘုရား၊ လက္ခဏမင်း၏ မရီးတော် ဖြစ်သော
သီတာဒေဝီ ပျောက်ဆုံးရသည့် အတွက်ကြောင့်၊ သောကာဗျာ
ပါဒဒီး တောက်လောင်၍၊ ပူဆွေး နေကြသည်မှာလည်း တမျိုး
ဖြစ်၏-ဟု ဆိုလိုပေသည်)။

လှိုက်ဆူအသည်း = အသည်းထဲ၌၊ လှိုက်လှိုက် လဲလဲ ဖြစ်သွားအောင်
ဆူပွက်သွားသည်။

ပူနည်းတတန် = တမျိုးသောအားဖြင့် ပူသောနည်း။

လောကခံတွင် = လူတို့-တွေ့ကြုံ ရမည်ဖြစ်သော တရား ထည်း တွင်။
လောကခံ-မှာ၊ ပါဠိဖြစ်၍၊ လောက + ဓမ္မ-ဟု ပုဒ်မြက်ကား၊
လောက = လူ။ ဓမ္မ = တရား။ လောကဓမ္မ = လောက = ခံ
လူတို့ တွေ့ကြုံရမည်ဖြစ်သော တရားရှစ်ပါး။ (၎င်းတို့ နောက်-
ဖြေခွဲပြီ)။

သမ္မာဓဝဋ် = (ဖါပျက်) သမ္မာဓ + ဝဋ်။ သမ္မာဓ = ကျဉ်း ကြပ်ခြင်း။ ဝဋ် = လှည့် လည် သည်။ သမ္မာဓဝဋ် = ကျဉ်းကြပ်စေရန် လှည့်လည်၍နေသည်။

ဒုက္ခဗျတ်မှ = ညွတ်ကင်းသဘွယ်ဖြစ်သော ဆင်းချခြင်းမှ။ (ဒုက္ခ-ကို ကို၊ နောက်ကဖြေခဲ့ပြီ)။

ခေမာ = (ပါ) ဘေးမရှိခြင်း။ ဘေးမရှိသောနိဗ္ဗာန်။

နိဗ္ဗာန = (ပါ) ကိလေသာ ဝဋ်မှ ထွက်မြောက်ရန် ကိစ္စ တနည်း-သံယောဇဉ်တည်းဟူသော အချည်အနှောင် အဖွဲ့မှ လွတ်ကင်းသောနေရာ။

ကယ်ပင် = တကယ်ပင်။ အဘုတ်ပင်။

ဝဋ်ဋ္ဌေ = လှည့်လည်နေသော အရှိန်အငွေ့။ အငွေ့ အသက်။

ပူချမ်း = ပူခြင်း၊ အေးခြင်း။ (အပူ=ဝဋ်ဆင်းရဲ။ ချမ်း=ချမ်းသာ-ဟု ကောက်ယူပါ)။

သပြေဦးခိုင် = သပြေပင်ဖြင့် မှတ်အပ်သောတောင်ကုန်းတွင် ဦးစီးဦးခိုင် ဖြစ်သည့် ရှင်ဘုရင်။

ချုပ်ရှူးပိုင်ဘို့ = အကြီးအမှူး အဖြစ်ဖြင့် အုပ်ချုပ် စိုးပိုင် သော သူတို့။ (ငှင်းလည်း ရှင်ဘုရင်ကို ဆိုလိုသည်)။

အပိုင်နှုန်းဘွယ် = ပိုင်ဆိုင်၍ နှိုင်းယှဉ်ဘွယ်။

တို့နည်းဘယ်သူ = တို့နည်းကဲ့သို့ အဘယ်သူသည်။ (မင်းလက္ခဏာ-မှ၊ တို့နည်းဘယ်သူ - အထိ စကားစုဖြင့်၊ ရာမ မင်းနှင့်-ညီတော် လက္ခဏာတို့သည်- မှော်ရုံတောဝတွင်၊ သီတာဒေဝီမှာ - ပျောက်ချင်းမလှပျောက်သွားရသည့် အတွက်၊ ပူသည်မှာလည်း တမျိုး

ပင်၊နိဗ္ဗာန်မရသေးမီကာလပတ်လုံး၊ ထိုသို့ အပူမျိုးသည်ကား၊ လောကဓံတရားနှင့် ကြုံတွေ့ကြရမည် ဖြစ်သော သူ မှန် သမျှတို့သည်၊ ကျဉ်းမြောင်း လှသော ဆင်းရဲခြင်းမှ မလွတ် နိုင်သော၊ အရာသာဖြစ်ချေ၍ တွေ့ကြုံရမည့် ဓမ္မတာ တရားတို့ ပေတည်း။ နိဗ္ဗာန် မရသေးသမျှ ကာလပတ်လုံး မှာပင်ဘုန်းတန်ခိုးကြီးမားသော မင်းတို့ပင် ဖြစ်သင့်ကစား ပူကြ ရသည် သာ တည်း။ သို့ပင် ပုဆွေးကြရသော်လည်း၊ ငါတို့နှင့် တူစွာ၊ အဘယ်သူမှ တုနိုင်ကြမည် မဟုတ် ဟု ဆိုလိုသည်။

ပြင်ကျယ်ကမ်းလျှံ = မျက်နှာပြင်ကျယ်ဝန်း၍၊ ကမ်းထိ အောင် ပင်လျှံတက်၍နေသော သမုဒ္ဒရာ။

နယ်မကန်အောင် = အပိုင်းအခြားတည်းဟူသော နယ်မဆန့်အောင်။

ဆယ်အဏ္ဏဝါ = သမုဒ္ဒရာ ဆယ်ဆင်း။ (အဏ္ဏဝါ-မှာ၊ ပါဠိ ဖြစ်၍၊ သမုဒ္ဒရာကို ဟောသည်)။

သာထက်သာခို = သာသည်ထက် သာသည်ဖြစ်၍။

ဗီဇနာဝက် = အသက်ရှူသုံးပြန်၏ တဝက်ဖြစ်သော၊ တခါခါ (အသက်ရှူခြိုက်သည်မှ တဖန်ပြန်၍ တုတ်လိုက်သည့် အချိန် ကာလကို တပြန်ဟုခေါ်သည်)။

မှိတ်ကယ်မျှစက်နိုင်ဘူး = တဖူး တမှိတ်ကလေးမျှ မအိပ်နိုင်ဘူး။

တောက်လျှောက်စကားဖြေ

ရာမာယန ဝတ္ထုတွင် ပါရှိသော ရာမစန္ဒြိမင်းနှင့် ညီတော်လက္ခဏာတို့သည်၊ မှော်ရုံတောဝ၌၊ သီတာဒေဝီ ပျောက် ဆုံးရသည့်အတွက် ကြောင့်၊ စိုးရိမ်ကြီးစွာဖြစ်ကာ၊ ပူရှာကြပေ၏။ တနည်း အားဖြင့်-အလိုက်-သည်း လိုက်ပူပင်ရသော အကြောင်းတို့ကို ပြုချေ၍၊ သတ္တဝါတို့တွေ့ကြုံရမည်ဖြစ်သော၊ လောကဓံတရား ရှစ်ပါးတွင်၊ ကျဉ်းမြောင်း

လှသော ဆင်းရဲခြင်း ဒုက္ခိဉာဏ်ကွင်းမှ မလွတ်ကင်းသေးသမျှ ကာလပတ်လုံး အဖန် တလဲလဲ တွေ့ကြုံရမည် ဖြစ်ပေသည်။ ထို့ကြောင့် ဘေးမရှိရာဖြစ်သော နိဗ္ဗာန်ရှေ့ပြည်မြတ်သို့ မရသေးသမျှ ကာလပတ်လုံး၊ ဘဝဟောင်းက ဝဋ်ကြွေးကို ဆပ်နေရသဖြင့်၊ အပူအချမ်း ဟု ဆိုအပ်သော ဆင်းရဲခြင်း ချမ်းသာခြင်းတို့မှာ-ဘုန်းတန်ခိုးနှင့်ပြည့်စုံသော၊ ဧကရာဇ်မင်းတို့ပင်လျှင် တကယ်တန်း တွေ့ကြုံရပေ၏။ သို့ဘွဲ့ရသော်လည်း ယခု ငါတို့ပူဆွေး၍ နေရသောနည်းကဲ့သို့ အဘယ်သူက၊ ယှဉ်ပြိုင်ကာ ပူနိုင်ပါအံ့နည်း။ အမှန်အားဖြင့် ပြောရလျှင်၊ သမုဒ္ဒရာ ဆယ်စင်းတွင် ရှိသော ရေတို့လောက်မျှမက၊ ပူဆွေးငိုကြွေးရသော ဗျက်ရေ တို့သည်၊ ထိုသမုဒ္ဒရာ ဆယ်စင်းရှိ ရေတို့လောက်မက၊ အဆက်မပြတ် လျှံတက် ယိုစီးငိုကြွေးနေရသဖြင့်၊ ဗိဇ္ဇနာဝက်ခန့်မျှ၊ ဝါ- အသက် ရှု တပြန် ခွဲမျှ မှေး၍ပင် မရနိုင်ပါဘူး-ဟု ဆိုလိုသည်။

လေးဆစ်သဖြန်

အသေးစိတ်ခက်ဆစ်အဖြေ

တရက်ကတဲသွိုးငယ် = တရက်လုံးပင်သွိုးငယ်၍နေသည်။
 ဆယ်စီးနေထောင်သို့ = မီးပူသည်ထက် ဆယ်ဆမျှမကဘဲ၊ ရောင်ခြည်အထောင် ဆောင်သော နေမင်း ကဲ့သို့။ (ဤတွင် နေအစင်းပေါင်းတထောင်-ဟုမယူနှင့်)။
 ညီနောင်မှာ = ကျွန်ုပ်တို့လည်း ညီတော်အသမ္ဘိန်တို့မှာ။ တန်ခိုး၊ ညီတော်အသမ္ဘိန်မင်း၊ သား၏နောင်တော်ဖြစ်သော ဇေယျသိန်မင်းသားမှာ။
 ကြေကြွေကျွတ်ရချည် = အသည်းနှလုံးတို့ပင်ကြေကွဲ၍ ကျွတ်ပြိတ်ကြွေကျချေခဲ။

ရှေးတို့ဝဋ်ကွယ် = ယခုလို ငါတို့ဖြစ်ရခြင်းမှာ ရှေးအခါက၊ ပြုခဲ့သော မကောင်းမှု ဝဋ်ကြောင့်သာ ဖြစ်ရပါတော့သည် ကွယ်။ (ဤအထိ စကားစုတို့ဖြင့်၊ အတိတ်နှင့်ပစ္စုပ္ပန် စပ်ဆိုသားသော အကြောင်းဖြစ်လေသည်။)

စုံနယ်ကြော့ = တင့်တယ်စွာပိုင်းခြားထားသောတော။ (စုံ-မှာ၊ တောကိုဟောသောပေါရာဏစကားဖြစ်၍၊ ကြော့-မှာ၊ တင့်တယ်ခြင်းကိုဟောသောပေါရာဏစကားဖြစ်လေသတည်း။)

မြိုင်ထဲ = တောကြီး၏ အတွင်းထဲ။ (မြိုင်-မှာ၊ ပေါရာဏဖြစ်၍၊ မြိုင်မားသော၊ သစ်ပင်ကြီးတို့ဖြင့် ထိစပ်၍ ပေါက်ရောက်နေသောတောကြီးကိုခေါ်သည်။ ဤတတိယပိုဒ်အချိုးအရာ၊ တော၏သာယာပုံ ရှုမြော်ခင်းဖြင့်-ဖွဲ့-ဆိုထားသည်။)

တံ့မနားသာဘူး = တည်တံ့စွာနားနေရန်အတွက်မရသာချေဘူး။

သိန်ဂုဏ် = (ပါပျက်) သိရိ + ဂုဏ။ သိရိ = တင့်တယ်သော၊ ဂုဏ = ကျေးဇူး။ သိန်ဂုဏ် = တင့်တယ်သောကျေးဇူး။

မျှိုကြောင့် = စိတ်နှလုံး၏နှစ်သက်ဘွယ်ကောင်းသော ညီတော်ကြောင့်။ (မျှို-မှာ၊ ပိန-ဟူသောပဋိမှလာ၍၊ စိတ်နှလုံး၏နှစ်သက်ဘွယ်ဖြစ်ခြင်း ကိုဟောသည်။)

ဘုန်းကိုယ်ငိုပွဲ = ဘုန်းကံဖြင့်ပြည့်စုံသော အစ်ကိုယ်ကြီး၏ ငိုပွဲ။

တောက်လျှောက်စကားဖြေ

တရက်လုံးလုံးတွင်၊ သွိုးငယ်၍သာနေရသည်မှာ၊ မီးပူခြင်းထက်ပင်၊ ဆယ်ဆလောက်မကဘဲ-ရောင်ခြည်အထောင်ဆောင်သော၊ နေမင်း၏အရှိန်ကဲ့သို့ပင်၊ ကျွန်ုပ်တို့ညီတော်၊ နောင်တော်အား၊ ဝါ၊ ညီတော်၏အစ်ကိုကြီးဖြစ်သော၊ ကျွန်ုပ်တို့လည်းမင်း၏အူအသည်းနှလုံးထဲမှာ ကြေကွဲပြီးလျှင်၊ ကြေကျွတ်ထွက်၊ ချေတော့မည်။ ထိုသို့ပူဆွေး ရခြင်း

မှာ၊ ရှေးကပြုခဲ့ဘူးသော မကောင်းမှု ဝဋ်အတိုင်းပင် ဖြစ်ရပါတော့သည်။ ကျွန်ုပ်ယခုတွေ့နေရသော နေရာဌာနသည်ကား၊ ပြောပြ ရဦးမည်ဆိုပါလျှင်၊ လေပြေလေညှင်းကလေးတို့ကလည်း၊ သာယာပျံ့ပြူးတော့သဖြင့်၊ ထိုလေပြေလေညှင်းကဆောင်ယူလာသည့် ပေါများ လှသော ပန်းရနံ့တို့သည် အလွန်မွှေးထုံလှသဖြင့်၊ တင့်တယ်လှသောစုံဘောမြိုင်ကြီးအထည်မှာပင် ဖြစ်ပါတော့သည်။ ထိုသို့သဘောရှိသော တောမြိုင်ကြီးထည်တွင်တည်တံ့စွာ နားနေခြင်းငှာအတွက် အကွက်မရဘဲ ယခုလို ဒုက္ခနှင့်ဆွဲကြိုရသောသူမှာ၊ အခြားမဟုတ်၊ ရှေ့ထီးရွှေနန်းကို ဆက်ခံ ဖိုးစံ ထိုက်သော ပန်းငုံနှင့် တူ၍၊ တင့်တယ်စွာ ကြက်သရေရှိလှသော ညီတော် အသမ္ဘိန်မင်းသား၏အတွက်ကြောင့်၊ ကျွန်ုပ်ဇေယျသိန် ဘုရင်မင်းမြတ် ဖြစ်သော အစ်ကိုကြီးမှာ၊ ငိုယိုခြင်းဆင်းရဲဒုက္ခနှင့် ဆွဲကြိုခြင်းပင် ဖြစ်သည်-ဟုဆိုလိုသည်။

ဈ။ ဇော်ဂျီကုမ,ခန်း

ဇော်ဂျီထွက်၍ ဆိုစေ။ ။ ငါဖေဂျီ သနစ်ကို၊ ဇီကာ ဖြစ်လောင်းတော့မည်။ သက်ပြောင်း-သက်ခွါ၊ ဂါထာ၊ မန္တန်၊ မြော်ပျံ၊ စုန်းနတ်၊ ဆဲ နှစ်ချပ်ကို၊ ပတ်ပတ်နှော့က်မွှေး၊ အရှင်ဘုန်းနှင့်၊ ထုံးထိုချေ၊ ကဝေသာရ၊ လက္ခဏာဒိပ၊ ဘေသဇ္ဇပပါရဂူ၊ သရဗ္ဗ၊ ပိဏ္ဍော၊ ဥဏ္ဍနှင့်- တေဇော၊ ဝါယောဓါတု၊ ဓါတ်ဆေးကုမှာလည်း၊ သူ့ထက်ဆယ်ဆံ၊ ကြူးလို့ဘဲ ကျသေး။ သုတ၊ လောဟာ၊ ဘင်၊ နာ၊ နာဘျိုး၊ သံသေလည်းထိုး၊ တန်ခိုးစွမ်းအင်၊ စိန်၊ သေနတ်၊ အမြောက်နှင့်၊ လေးသစ်ပေါက်အဝင်၊ အရှင်သိ-ရဲစာမြီ၊ ငါ-နန်းပေါက် ဇော်ဂျီကို၊ ဖိဆန်အတင်း၊ ဇော်ဂျီနံငယ်၊ ဗန္ဓတ်ထယ်တို့၊ သွေဖယ်သို ငြင်းမလား။ တောတွင်းကပ်မြှောင်၊ ယင်းသို့သော ဇော်ဂျီကို၊ ထာဘီမှာ - ပေါင်ရေခွ

မည်၊ မသောင်-မသာ၊ မမြောင်လာကြနှင့်၊ ကြေညှာအဝှန်း၊ ဟေဝန်ဆီကို၊ တလီကွန်တော့မည်။ အနောက်ထဲ ခိုင်မင်းက၊ ဆဲ နှစ်ခွေ- ရှေ့လည် ဆင်းသည့်နှယ် နာဘျိုးညှင်းသံ ဆော်စမ်း။

အသေးစိတ်ခက်ဆစ်အဖြေ

- ဖေဂျီ = ဇော်ဂျီဖေ။
- သနစ် = (ပေါ) အကြောင်း။ အဖြစ်အပျက်။
- ဇီကာ = (ပါ) အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို ဖွင့်ပြသောကျမ်းစာ။
- လောင်းတော့မည် = ထည့်တော့မည်။
- သက်ပြောင်း = အသက်ကိုပြောင်းရွှေ့ခြင်း။
- သက်ခွါ = အသက်ကို ကွာသွားစေခြင်း။
- မြော်ပျံ = ပျံတက်နိုင်သော မှော်အတတ်ပညာ။ မှော်အတတ်၏သဘောမှာ၊ ရေမှော်သည်၊ ရေ၏ အထက်မှ ဖုံးအုပ် ၍နေတတ်ရကား၊ ထို့အတူ၊ လူ၏ စိတ်နှလုံးကို- အပဲဖုံးတတ်သော သဘောပင် ဖြစ်သည်။ တနည်း၊ ပဲမှော်၊ စပီးမှော်-ဟူသကဲ့သို့ ညို့ဖျင်းသည်ကိုလည်း ဟောသေးသည်။ (ဂါထာ၊ မန္တန်-တို့ကို၊ ဖြေခဲ့ပြီ)။
- စုန်း = (ပါပျက်) စုဏ္ဍ = အရောင်။ (ငင်းတို့ တောက်စားသော အခါ၌၊ တောက်ပသော အရောင်ကို အစွဲပြု၍၊ စုန်းမ-ဟု ခေါ်သည်။ ပါဠိ-၊ ဇက္ခနှင့်၊ မြန်မာ-စလုံးသို့ ပြောင်းရွှေ့သည်။ ဇေယျသူ-ကို၊ စည်သူ။ ဇေယျခုံ-ကို၊ စည်းခုံ၊ ဇမ္ဗူဒိပ်-ကို၊ စမ္ဗူတိပ်ဟူ သကဲ့သို့တည်း။ ။ ထို စုန်းတို့သည်၊ စည်းခုံ၊ အိန္ဒိယလိန်အားဖြင့် အမျိုးပေါင်း များစွာပင် ရှိလေသည်။ စုန်း- မှာ၊

တောက်ပခြင်းကို ဟောရာ။ ရေမှ တောက်သည်ကို၊ ရေစုန်း။ အရောင်တောက်သော သစ်သား၊ ကင်း၊ တီ-တို့ကို၊ သစ်စုန်း၊ ကင်းစုန်း၊ တီစုန်း - ဟူသကဲ့သို့၎င်း။ အရောင် တောက်သော ငမောက် ကျောက်ကြီးကို၊ ကျောက်စုန်း၊ အသွေးအသား အရောင် တောက်ပသော၊ ၁၃ နှစ်ရွယ်၊ မိန်းမငယ်ကို၊ သွေး စုန်း-ဟုခေါ်သကဲ့သို့ မှတ်အပ်၏။

နတ် = (ပါပျက်) နာထ = ကိုးကွယ်အပ်သော။ အားထားအပ်သော။ (နတ် - ကို၊ အဘယ်ဆို ကိုးကွယ်အပ်သနည်း၊ အားထားအပ် သနည်းဟူမှု၊ တေ့မဟာရာဇ်စသော အထက်နတ်တို့ကို၊ မေတ္တာ ဝိသုဒ္ဓိခြင်းဖြင့် ကိုးကွယ်သည်။ အားထား အပ်သည် မည်၏။ ၃၇ မင်းစသော ပြိတ္တာနတ်တို့ကိုမူကား၊ ကောင်းမှုကို၊ အမျှ ဝေခြင်းဖြင့်၊ ကိုးကွယ်သည်။ အားထားသည် မည်၏။ သို့ အထက် နတ်တို့အား၊ မေတ္တာဝိသုဒ္ဓိအပ်ကြောင်း၊ မေပဒပါဠိတော်၊ ပဉ္စသတိ က ဘိက္ခု၊ ဝတ္ထုတွင်-ပါရှိ၍၊ အောက်နတ်တို့အား၊ အမျှဝေအပ် ကြောင်းကို၊ ပဿေနဒီကောသလဝတ္ထုတွင် ပါရှိလေသည်။

ဆဲနှစ်ရပ်ကို = ဆဲနှစ်ကြီးကို။ ဆဲနှစ်ခန်းကို။ စုန်းပပညာ ၁၂ - ရပ်ကို။

ထုံးလိုချေး = ထုံးကဲ့သို့ကျေညက်သည်။ (ထုံးသည်၊ အရေပြေ၍ မှန်-စသည် တို့အားပွတ်လျှင်၊ ကြည်လင်စွာရှိသကဲ့သို့၊ ထိုအတူ၊ ဆိုခဲ့ပြီး အတတ်-ညာရပ်များကို၊ ကြည်လင်စွာတတ်သည်ဟု ဆိုလိုရင်း ဖြစ်သည်။)

ကဝေသာရ = (ပါ) စုန်း-ကဝေတို့၏အကြောင်းကို ပြဆိုသောကျမ်း။ (ငါဖေရှီ-မှ၊ ကဝေသာရ-အထိစကားစုတို့ဖြင့်၊ အောက်လမ်း ဟုဆိုအပ်သော- စုန်းပြု-နတ်တို့ကို အတတ်တို့ကို တတ်ကြောင်း ပြဆိုခြင်းဖြစ်သည်။)

လက္ခဏဒီပ = (ပါ) လက္ခဏ = အမှတ်အသား၊ ဒီပ = ထွန်းပြခြင်း။ လက္ခဏဒီပ = ရောင်၀န်း ပုံပန်းအမှတ်အသား လက္ခဏာတို့ကို ထွန်းပြသောဆေးကျမ်း။

ဘေသဇ္ဇပါရဂူ = (ပါ) ဘေသဇ္ဇ = ဆေး။ ပါရ = တဘက်ကမ်း။ ဂူ = ရောက်ရှိခြင်း။ ဘေသဇ္ဇရပါဂူ = ဆေးအတတ်၌ တဘက် ကမ်းသို့ ရောက်ရှိခြင်း။

သရဖူ = ဆေးကျမ်း၏အမြည်၊ ၎င်းဆေးကျမ်းမှာ တိရစ္ဆာန်များ၏ ရုပ် ပုံဖြင့်၊ အဆင်းအဘက်စသည်ကိုပြု၍၊ မည်သို့မိရမည်ကိုလည်း အကျယ် ပြထားသော ကျမ်းဖြစ်၍၊ သရဖူ ကျမ်း၎င်း ကြီးကို တွဲဟုထင်ရှားစွာရှိလေသည်။ သရဖူ-မှာ၊ ဘုရင်မင်းမြတ်တို့၏ ဦးခေါင်းတော်၌ ဆောင်းသော အရာကိုသရဖူ-ဟူ၍ ခေါ်လေ သည်။ ထို့ကြောင့် ဤတွင်ဖော်ပြသော သရဖူကျမ်းမှာ ဆေး ကျမ်းအမျိုးမျိုး တို့အပေါ်တွင် ဆောင်းခိုးသောကျမ်းဟု ခေါ် ဆိုကြောင်း မှတ်သားသင့်သည်။

ဝိဇ္ဇော = (ပါ) ဝိဇ္ဇာ = စုပေါင်းခြင်း။ ဆေးမြစ်၊ ဆေးရွက် - စသည် တို့ကို စုပေါင်း၍ ဖော်စပ်သော အတတ်ပညာ။

ဥဏှ = (ပါ) အပူ။

ဘေဇော = (ပါ) ရင့်ကျက်စေတတ်သောဓါတ်သဘော။ (ဥဏှ-နေရာ တွင်၊ သီဟ-ဟုရှိလျှင် ပို၍ကောင်း၏။ သီဟ-သဒ္ဓါ၊ အေးသည် ကိုဟော၏။)

ဝါယောဓါတု = (ပါ) ဝါယော = ထောက်ကန်လှုပ်ရှားစေတတ်သော။ ဓါတု = ဓါတ်။ ဝါယောဓါတု = ထောက်ကန် လှုပ်ရှားစေတတ် သော ဓါတ်သဘော။

ခါတ်ဆေးကုမာလည်း = ဓါတ်သဘောဖြင့် ဆေးကုခြင်းတို့မှာလည်း။ (ခါတ်-မှာ၊ ဓါတ်-ဟူသော ပါဠိမှလာ၍၊ နိုင်မြဲသည်၏ အပြစ် ကို မစွန့်ခြင်းပင်တည်း။ တနည်း- မိမိ၏သဘောကိုဆောင်တတ် ခြင်းပင်တည်း။)

ကြူးလို့ဘဲကျသေး=လွန်ကဲလို့ဘဲကျရောက်သေး။ (ဥဏနှင့် တေဇော-
မှ၊ ကြူးလို့ဘဲကျသေး-အထိ စကားစုတို့ဖြင့်၊ ပိက္ခောကျမ်း၊
ဓါတ်ကျမ်းများကို အထူး နားလည် တတ်မြောက်ကြောင်းကို
ပြဆိုခြင်းပင်ဖြစ်သည်။)

သုတ = (ပါ)ပြဒါး။ မပြုပြင်ရသေးသောပြဒါး။

လ္လောဟာ = (ပါ)သံ။

ဘင် = (အဂ္ဂိယင် အခေါ်) ခဲခပြု၊ အင်္ဂလိပ်လို = PEWTER ဟု
ခေါ်သည်။

နာ = (အဂ္ဂိယင်အခေါ်) ခဲ။

ခဲကျီး = အဂ္ဂိယင်နည်းဖြင့် ခဲကိုဆတ်အောင် ကျွတ်အောင် ကျီးလှ
အောင် ပြုလုပ်ထားသောခဲ။

သံသေလည်းထိုး = သံကိုသေအောင်လည်းထိုးခြင်း။ (သံသေ-ဟူရာ၌
သံကိုနောက်ထပ်မီးထည်းမှာထည့်၍၊ ဖုတ်လျှင်ဖြစ်စေ၊ လုံထည်း၊
မှာထည့်၍ထိုးလျှင်ဖြစ်စေ။ သံပန်းများမပွင့်ဘဲ နေမှ သံသေသည်
ခေါ်သည်။ ထို့ကြောင့်၊ အဂ္ဂိယင်သံပေါက် လင်္ကာတွင် “ပြဒါး
မီးနေ၊ သံပန်းသေ၊ ရွှေနန်းမြေနှင့် လဲနိုင် မိုးလား” ဟု အဂ္ဂိ
ယင်သမားတို့ ဘဝင်မြင့်အောင် စပ်ဆိုထားသည်။ ထို့ပြင်
လည်း၊ ပြဒါးသေ-တဆွေဝ၊ သံသေ-တမြည်ဝ-ဟူသောစကား
များလည်း ရှိသေး၏။

စိန်သေနတ် = စိန်လက်နက်၊ သေနတ်လက်နက်။

အပြောက် = အနည်းငယ်မျှ မြောက်၍ပစ်ရသောလက်နက်။

လေးသစ်ပေါက်အဝင် = လက်ညှိုးသစ်မျှရှိသော အပေါက်ကိုပင် ဝင်
နိုင်ခြင်း။

အရှင်သီရိစာမြီ = တိုင်းပြည်အုပ်ချုပ်မင်းလုပ်သော ရှင်ဘုရင်ပင်သိ၍၊
ရဲရင့်သောစာမရှိ။ (စာမရှိ၏ အကြောင်းကို နောက်ဇာတ်ဖြင့်ဆိုခဲ့
ပြီ။ ဤ၌လည်း၊ စာမရှိ၏ သဘောမှာ၊ မိမိ၏ ကျင့်စဉ်ကို စုံမက်
ကြောင်း စာမရှိသားကောင်နှင့် နှိုင်းခိုင်းထားခြင်း ဖြစ်သည်။)

ငါနန်းပေါက်ဇော်ဂျီကို = ရွှေနန်းတော် ပေါ်သို့တိုင်အောင် ပေါက်
ရောက်သော ဇော်ဂျီဖြစ်သည့်-ငါ့ကို။ (မင်းသိဇော်ဂျီဟု ဆိုလို
သည်။ ဇာတ်ဥပုသ်တွင်၊ ဇော်ဂျီမှာ - တောဇော်ဂျီ = နန်းဇော်
ဟူ၍ ၂ မျိုးရှိရာ၊ နန်းဇော်ဟု-မှတ်ပါ။)

ဖိဆန် = ဆန်ကျင်ဘက်ပြု၍ ရှောင်ရှားခြင်း။

ဇော်ဂျီနံငယ် = အနံ့သေးငယ်သောဇော်ဂျီ။ အနံ့မရှိသောဇော်ဂျီ။ အနံ့
တိုသောဇော်ဂျီ။ အဆင့်အတည်မရှိသောဇော်ဂျီ။

မန္တဝယ်ထယ်တို့ = စပ်ထားသော အထည်တွေ။ (မန္တဝယ်-မှာ ပါဠိပျက်ဖြစ်၍၊
မန္တ-သဒ္ဒါမှလာရကား။ ဆက်စပ်ခြင်းကိုဟောသည် ထို့ကြောင့်၊
ဇော်ဂျီနံငယ်၊ မန္တဝယ်-ဟူသောစကားအရ၊ အနံ့သေးဖြစ်
သော-ဝါ-အဆင့်အတန်းမရှိ သာ အနံ့ငယ်ဖြစ်သည့် လုံချည်
ကို စပ်ထားရသည့် နှစ်နှစ်စပ်လုံချည်သဘာဝ။ ဝါ၊ ထေးဖါဆက်
စပ်နိုင်မှ၊ လုံချည်အဖြစ်သို့ ရောက်နိုင်သော သဘောကို ပြဆို
ခြင်းဖြစ်သည်။ (ဆိုလိုရင်းမှာ-တိုမေး-သည်မေး၊ ဟိုမှတဆောင်း
သည်မှ တဆောင်းဖြင့်၊ ဇော်ဂျီဟုအမည်ခံနေသော၊ မတောက်
တခေါက် ဇော်ဂျီငယ်-ဟု ဆိုလိုသည်။)

အထိမှာပေါင်ရောမည် = ထမီမှာ ရောစပ်ရတော့မည်။ (ပေါင် - ဟူ
သော မြန်မာစကားမှာ ရောစပ်ခြင်း၊ ဆက်စပ်ခြင်းကို ဆိုလို
သည်။ ခန္ဓာကိုယ်မှ ပေါင်ဟူသောစကား၊ ဆံစုပေါင်သည် ဟူ
သောစကားတို့ကဲ့သို့တည်း။ ထမီ ကား၊ ထမီပင်ဖြစ်၏။ သို့
သော်လည်း- ထမီ-ဟု အသံထွက်ဖြင့်ဆိုကြ၏။ ဗ-တ-တို့မှာ၊
မ-နှင့်ပြောင်းနိုင်သော ပါဠိတော် နည်းလည်းရှိ၏။ မြန်မာနည်း

လည်း ရှိ၏။ ပါဠိတော်တွင်၊ ဒဘိလ - ဒဗိလ - ဟူ၍၎င်း၊ ရှေးအခါက၊ ဆန်ကောကြီးကို မန်း-ဟုခေါ်၍၊ ယခု အခါမှာ- ဘန်း-ဟုခေါ်သကဲ့သို့၎င်း၊ ဖြစ်လေသည်။ ဤနေရာတွင် စလေ- ဦးပုညရေးသားသော ရေသည်ပြဇာတ်မှာမူ- “စုံတ်ပေတင့်- ထမိန် = အစပ်က တရာ၊ အဖါက ဗလပြစ်၊ မှောင် ကျအောင် ညစ်ပါဘွဲ့၊ ပဆစ်ဒိမ်း၊ ဟု အသံထွက်အတိုင်း ကာရန်ဖြင့် ရေး စပ်ထားလေသည်။

မသောင်မမာ = မသန်မမာ။ စွမ်းစွမ်းသန်သန်မရှိ။
မမြောင်လာကြနှင့် = မကပ်လာကြနှင့်။ မယှဉ်လာကြနှင့်။

ကြေညာအငွန်း = အောက်အထက်တို့သို့ ပျံ့တက်အောင် ကျော်စောနေ သည်။

ဟောန့် = (ပါပျက်) ဟိမဝန္တ ဟိမ + ဝန္တ။ ဟိမ = ဆီးနှင်း။ ဝန္တ = ပျိုအန်သည်။ ဟောမာန့် = ဆီးနှင်းတို့ အပြု ပျို့ အန်နေသော တော၊ သို့မဟုတ်-တောင်။

တလိကွန်တော့မည် = တကြိမ်လှုပ်ရှား၍ သွားတော့မည်။ (ဤအထိ စကားစုဖြင့်၊ ဟိမဝန္တာတောတောင်ခြေသို့ သွားတော့မည်ဖြစ် ကြောင်းကို-ပြဆိုသောပဋိညာဏ်ဝါကျစကားဖြစ်သည်။)

အနောဘတ်အိုင်မင်းက = ရေအိုင်တကာတို့တွင်၊ မင်းသဘွယ် ဖြစ် သော အနောထတ်အိုင်ကြီးက။ (အနောဘတ်-မှာ၊ ပါပျက် ဖြစ်၍မပူသောရေအိုင် ဟုဆိုလိုသည်။န + ဩတ။န = မ။ ဩတ = ပူသည်။ အနောဘတ် = မပူသော ရေအိုင်။ ထိုရေအိုင်ကို၊ ၁-မဟာသုဒဿန ဧတောင်။ ၂-စိကြိတောင်။ ၃-ကာဠတောင်။ ၄- ဂန္ဓမာဒနဧတောင်။ ၅-ကေလာသတောင် တည်းဟူသော တောင်ညွန့်တို့သည် ကြေးနုတ်သီးကဲ့သို့ကောက်၍ ထိုအိုင်ပေါ် သို့ အုပ်မိုးထားသဖြင့် အပူမခါတ်မဝင်နိုင်ချေ။

ဆယ်နှစ်ခွဲ ရေလည် ဆင်းသည့်နှယ် = ရေတို့သည် လက်ယာ ရစ် လှည့် ပတ်၍ ဆင်း သကဲ့သို့။ ဤ အနော တတ်အိုင် မင်းက ဆယ်နှစ်ခွဲ ရေလည် ဆင်းသည့်နှယ် - ဟူသော စကား အရ၊ အနောတတ်အိုင်မှ စီးဆင်းသောရေတို့သည်-အနောတတ်အိုင် ကိုပင်၊ ၁၂ ခွဲ ၁၂ ပတ် လှည့်လည် သကဲ့သို့-ဟူသော ဥပမာ ဝါကျ၏ လှည့်လည်ပုံမှာ - ထိုအနောတတ် အိုင် မှ - ရေထွက် ပေါက် ဖြစ်သော၊ ၁-ဆင် ခံတွင်း။ ၂-နွား လား ဥ သူ တ ခံတွင်း။ ၃-ခြင်္သေ့ ခံတွင်း။ ၄-မြင်း ခံတွင်း-ဟု ဆိုအပ်သော ပြန်ကြီး၄-ပြန်ရှိရာတွင်၊ ပြန်တပြန်မှထွက်သောရေသည် အနော တတ်အိုင်ကို ရိုသေသော အားဖြင့်၊ လက် ယာရစ် လည်ပြီးမှ မျက်နှာမူရာ-သမုဒ္ဒရာသို့စီးဆင်းမြဲဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့်ပြန်တပြန် မှ ထွက်သောရေသည် ၃ပတ်စီလည်ရကား၊ ပြန် ၄ ပြန်မှ ထွက် သော ရေတို့သည် ၁၂ပတ် ၁၂ ခွဲဖြစ်လေသည်။

နတ်ညှင်းသံဆော်စမ်း = နတ်တို့ စီးမှုတ်သောတူရိယာသံ တို့ကဲ့ သို့ ညှင်းညှင်းပြေပြေဖြစ်သောအသံကိုစီးဆော်၍ပေးစမ်း။ (ဤ နေရာတွင် ညှင်းမှာ-တူရိယာမျိုးဟုကောက်လျှင် လေဖြင့် မှတ် အပ်သောတူရိယာမျိုးဖြစ်၍၊ ဘူးသီးခြောက်တွင်၊ ပြောက်၍မှတ် အပ်သောအရာမျိုးဖြစ်သည်။ ဤပါပဟိန်ပြဇာတ် အဖြေစုံ ၏ အစ၊ တူရိယာတို့ အကြောင်းကိုပြသော စာမျက်နှာ ၂ တွင် ဖော်ပြထားလေသည်။ ။အနောတတ်အိုင်မင်း-မှ၊ဆော်စမ်း- အထိ မှာ-ဆိုင်းဆင့်၊ ဝါ၊ ပတ်တိုက်ဖြစ်သည်။)

တောက်လျှောက်စကားပြေ

ဝါ-ဘေဇော်ပျို၏အကြောင်းကို၊ အကြမ်းအားဖြင့်၊ ထပ်ယောင်း ၍ ဖွင့်ပြတော့မည်။ ၁-အသက် ဘိုးပြောင်းရွှေ့ခြင်း၊ အသက်ကို ခန္ဓာ ကိုယ်မှ ကွာအောင်ပြုလုပ်ခြင်းဖြစ်သည့် ဂါယာ မန္တ နတ်တို့ ဘိုးဘုန်း၊ ဖွဲ့ တက်နိုင်သော နှော့အတတ် စုန်းအတတ်၊နတ်ဘိုက်အတတ်-ဟူသော

၁၂ကြီး ၁၂ ရပ်၊ ၁၂ ခန်းတို့ကို၊ ပတ်ပတ်နပ်နပ်ချည်း မွေနှောက်၍ ဘုန်းတန်ခိုးအတတ်ပညာနှင့် ပြည့်စုံသောဆရာ၏ ကူညီပြသဖြင့် ထုံးဖြင့် မှန်ကိုပွတ်သည်ရှိသော်၊ ကြည်လင်စွာရှိတိသကဲ့သို့-အဆိုပါကျမ်းနှင့်တကွ၊ ကဝေသာရကျမ်း၊ အတတ်ပညာတို့ကို ချေမှုန်းပြီး ကြည်လင်စွာ တတ်မြောက်လှသည်၊ ၂-ထိုသို့ဖော်ပြခဲ့သော အောက်လမ်းအတတ်တို့ကိုသာမကသေးဘဲ၊ လူတို့၏ရောဂါလက္ခဏာကို ဖွင့်၍ပြသော၊ လက္ခဏာပီပကျမ်း၊ ဘောသဇမဇ္ဈသာဟု ဆိုအပ်သော ဆေးကျမ်း၊ သရဖူကိုး ကျမ်းတွဲ ဟု ဆိုအပ်သော ဆေးကျမ်း၊ ဗိန္ဒောဆေးကျမ်းတို့ကိုလည်း တဘက်ကမ်း ပေါက်၊ တတ်မြောက်သည့် အပြင်၊ ဤကား-အပူသဘော၊ ဤကား လေ၏သဘောစသော ဓါတ်ဆေး ကုအတတ်တို့ မှာလည်း၊ သူများ ထက်ပင် ဆယ်ဆလောက် လွန်ကဲလှပေသေး၏။ ၃-ဤမျှမကသေးဘဲ၊ ပြဒါး-သံ ဘင်-နာ-ခဲမမြို့-ခဲပုပ်တို့ကို အဂ္ဂိယပ်နည်းဖြင့်၊ အစွမ်းသတ္တိရှိအောင် ပြုလုပ် နိုင် သည့် အပြင်၊ ခဲကိုကျပ်ဆတ်၍ ကျိုးသွားသည် အထိ စွမ်းဆောင် နိုင်သည့် အပြင်၊ သံကိုလည်းသေအောင်ထိုးနိုင်သဖြင့် တန်ခိုးအစွမ်းအစိတ်အပိုင်းတို့နှင့် ပြည့်စုံရကား၊ ကာယသိပ္ပံ-ဟု ဆိုအပ်သော၊ မိန့်ပြီးခြင်း၊ သေနတ်ပြီးခြင်း၊ အမြောက်ပြီးခြင်းတို့နှင့်ပြည့်စုံ၍၊ လက်လေးသစ်ခန့်မျှအပေါက်ကိုပင်၊ အဝင်အထွက် ပြုနိုင်ကာ၊ တိုင်းပြည် အုပ်ချုပ် မင်းလုပ်သော ဘုရင်မင်းမြတ်ပင်လျှင်၊ အသိအမှတ်ပြုရကား၊ မိမိ၏သိက္ခာကို ခင်မင်စုံမက်သည့် စာမရိသားကောင်းကဲ့သို့- ရဲရင့်သောဇော်ဂျီပင် ဖြစ်လေသည်။ ထိုသို့ နန်းပေါက်ဖြစ်သော ငါဇော်ဂျီကို၊ အဆင့်အတန်းမရှိ၍ နှစ်နံ့စပ်မှ၊ ၀။ ထေးဖါနိုင်မှ အထည်အဝတ်ဖြစ်နိုင်သော၊ ဇော်ဂျီနံ့ငယ်ကလေးတွေက၊ ငါအား အရေးမလုပ်ဘဲ ငြင်းကြဦး မည် လား မသိ။ ဤကဲ့သို့ တောတွင်း၌ ကပ်မြှောင်၍နေရသော ဇော်ဂျီငယ် ကလေး တို့မှာ စင်စစ်အားဖြင့် ငါနှင့်ယှဉ်ပြိုင်ရန် မဖြစ်တော့ဘဲ၊ မိန်းမတို့၏ ထမီမှာသာ ချောရတော့မည်၊ ၀။ အထက်ဆင့် ဖြစ်တော့မည်။ သို့ဖြစ်၍၊ မိမိကိုယ်ကိုမျှ သန်စွမ်းကျန်းမာခြင်းမရှိဘဲ- ဇော်ဂျီငယ်-ဇော်ဂျီလျှင်းတို့က ယှဉ်ပြိုင်ရန်မလာကြနှင့်တော့။ ငါဇော်ဂျီဘောမှာလည်း၊ ယခုအခါ

တွင်၊ အထက်အရပ် အောက်အရပ်တို့သို့ ပျံ့နှံ့ ကျော်ကြားသော - ဟိမဝန္တာတော ၀။ ဟိမဝန္တာတောင်ဆီသို့ တဖန်လှုပ်ရှား၍ သွား ရပေတော့မည်။ ထိုသို့သွားရာ၌၊ အဘယ်ကဲ့သို့သွားမည်နည်းဟူမူ၊ အနောက်တတ်အိုင်မင်းက၊ ပြန်လေးဆင်းမှ စီးဆင်းနေသောရေတို့သည် ထိုသို့အနောက်တတ်အိုင်ကိုပင် ၁၂ ခွေ လည်ပတ်ကာ၊ စီးဆင်းဘိ သကဲ့သို့၊ ညှင်းညှင်းပြေပြေရှိစွာ နတ်တို့ စီးမှတ်အပ်သော၊ တူရိယာ သံ ကဲ့သို့ဆော်သြ၍ ပေးတော်မူလိုက်စမ်းပါဦး ဆိုင်းဆရာရယ်-ဟု ဆိုလိုသည်။

(မှာထားချက်။ ။ဤဇော်ဂျီစကား၌၊ ၁- မိမိသည် လောကီအောက်လမ်း အတတ်ပညာများကို၊ တဘက်ကမ်းရောက် တတ်မြောက်ကြောင်း၊ ဆေးကျခြင်းအတတ်မှာလည်း ထို့ အတူပင် တတ်မြောက်ကြောင်း၊ အဂ္ဂိယပ်အတတ်၌လည်း တဘက်ကမ်းရောက် ပေါက်မြောက်တတ်ကျမ်းသဖြင့်၊ နန်းပေါက်သော ဇော်ဂျီ ဖြစ်ကြောင်းတို့ကို ပြဆို၍၊ ဇော်ဂျီညံ့ တို့အား နှိမ့်ချထားကြောင်းတို့ကို ဖွဲ့ဆိုထားသဖြင့်၊ အထူးမှတ်သားရန်သင့်လှပေ၏။ ဤကဲ့သို့ မိမိကိုယ်ကို သမဂ္ဂဏ်ပြု သဘောဆရာကြီး ဦးကြင်ဥက၊ ပြောဆို ထားသည်မှာ အကြောင်းစွဲ ဟုတ်မည်မထင်၊ ဤပါပတ်နိုပြဇာတ်နှင့် သက်ဆိုင်သော၊ ကိုအိုငယ်-စသည်တို့အား၊ စောင်းချိတ်၍ စပ်ဆိုထားခြင်းဖြစ်မည်ဟု ထင်ရပေသည်။)

အထွှန်မင်းသား၏အလောင်းရှိရာတောသို့ရောက်၍၊ တောကို ချိုးကျူးရင်း လာစေ။ ။ခရာသည်တခါ၊ ငါဇော်ဂျီမြန်းခဲ့သည့်၊ ပန်းစခရာဂနိုင်၊ ရွန်းလို့သာမြိုင်ရော့၊ မပြိုင်ဘော်ကွေ၊ တကိုယ်တန်းသူတို့၊ စိတ်ပန်းလို့၊ ဇွလောက်ကဲ့၊ စီးထွေထွေရေတံခွန်၊ ရေမြန်နှင့် - ရေမြိုင်၊ ကျောက်စက်ရေနှင့် စိဉ္စာမင်း၊ မိုး ဇွေ လ မခန်း၊ ခင်တန်းက ကျေပိုက်မြောင်း၊ မိုးခေါင်က-ကျော်မြေ့၊ စာထေးအေးရင့်ရှာ၊ သဲလို့သာ ထူရော့၊ ကြိမ်၊ ကျူး၊ ဝါးရုံ၊

စည်းချဲ့နွယ်ပင်၊ ထခင်က အခက်၊ တပင်မှာ ရော့ရှက်၊
 အထက်ရှုပ်-အောက်ကရှင်း၊ မြေတလင်း - သဲမွေ့ရာ၊
 နက်လာလို့ ခင်းသည့်နွယ်၊ နေခင်းလဲလာပေ၊ ကြောင်
 လျှာနှင့်-နို့ပဲ၊ လယ်ထုပ်နှင့်- အော်ထဲ၊ ရှင်ကစ်စဲနှင့်-ရှင်
 ပါကူ၊ လဲလူ - မ၊ ဗို၊ ကုတ်ကိုနှင့် - ကုတ်ဟည်း၊ မန်း
 ကျည်းနှင့်-သနပ်၊ ဒဟပ်နှင့် - သန်းသိန်၊ ကျည်းဖြူနှင့်-
 ပျဉ်းတော်သိမ်၊ လွန်၊ လိမ်ဖလံ၊ သီးပေါင်ပဲဆီး၊ ခံ
 လက်ပံနှင့်-လက်ချပ်၊ ကြက်မအုပ်-ကြက်မောက်၊ တော
 ရှောက်၊ ခပေါင်း၊ ထနောင်းနှင့်-ထောက်ရှာ၊ ယင်းမာနှင့်
 ယင်းတိုက်၊ သည်မြေနယ်တစ်ခုမှာ၊ စာဆိုနှင့် စိုက်သည့်
 နွယ်၊ ပျော်ပိုက်စရာ တောပေဘဲကဗျာ။

ဇေယျသိန်မင်းသား နှင့် တွေ့၍၊ အသ မြိန် မင်း သား ကလေး
 အလောင်းကို၊ ဒေဂျီကုသရာ၊ အသက်ရှင်ပြီးလျှင်၊ တောမြိုင်တွင်း၌၊
 ညီတော် - နောင်တော် ရသေ့လုပ်၍ နေကြပြီးလျှင်၊ ဇာတ်ပေါင်း၍
 သိမ်းလေသည်။

ပါပဟိန်ပြဇာတ်၊ အဆုံးသတ်ပြီး၏။

(ဤပါပဟိန်ပြဇာတ်သည်၊ တညပြအတွက်၊ တရက်ထည်း နှင့်
 ရေးသားသောဇာတ်ဖြစ်သည်။)

ပန်းစရာ နိုင် = ပင်ပန်းစရာဖြစ်သောတော။ ကြည့်ရှုဘွယ်ရာ များပြား
 လှသဖြင့်၎င်း၊ စပ်ကာ-ထပ်ကာ ကြည့်ရဖန် များ သဖြင့် ၎င်း၊
 ပင် ပန်း စွယ် ကို ဖြေစေသောတောင်။ (ဂနိုင်မှာ၊ တောကို
 ဟောသော ပေါ်ရာဇာ စကားဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် “ပြား နှင့်
 ဂနိုင်၊ မြိုင်နှင့်ရုံ၊ စုံနှင့်ဟေဝန်၊ ဟေမန်-ဟေမာ၊ မ်ဝသာ

ဆိုင်းဆိုင်း၊ အင်တိုင်း-စေးပျစ်၊ တောချည်းဖြစ်၏” ဟု ပေါ်ရာ
 ဇာ ကထာ လင်္ကာသစ်တွင် စပ်ဆိုလျက်ရှိသည်။

ရွန်းလို့ သာမြိုင်ရေး = တိုးတက်၍ မြိုင်မြိုင် ဆိုင် ဆိုင် ရှိလှ ပါ ပေ ၏။
 (ရွန်း-ကို၊ ဖြေခဲ့ပြီ)။

မပြိုင်ဘော်ကွေ = အဘော်နှင့် ကွဲကွာ၍-ပြိုင်ဘက်မရှိ။ (ကွေ - မှာ၊
 ပေါ်ရာဇာဖြစ်၍၊ ကွဲကွာခြင်းကိုဟောသည်။)

စိတ်ပန်း = စိတ်၏ပင်ပန်းဆင်းရဲခြင်း။

တွေဘွေ = အဆက်မပြတ်။ (တံခွန်-ကို ဖြေခဲ့ပြီ)။

ရေမြက် (ပေါ) ရေပွက် = ရေမှ မြည်ထွက်သောအသံ။ ရေပလုံ၊ ရေစီ
 ဖောင်းတို့ပေါက်ကွဲ၍မြည်သောအသံ။ ၎င်း ကို နေ ခာ က် က
 လည်း-ဖြေခဲ့ပြီ)။

ကျောက်စက် = ကျောက်မှ - တစက် တစက် စီကျ နေသော ရေပေါက်။
 (၎င်းကို နေ ခာ က် ကလည်းဖြေခဲ့ပြီ)။

စိမ့်စမ်း = စိမ့်၍ထွက်နေသောစမ်းရေ။

မိုးနှေလ = မိုးအခါနှင့် နှေအခါ။ (မိုး အခါမှာ၊ ဝါဆို လပြည့် ကျော်
 တရက်နေ့မှ၊ တန်ဆောင်မုန်းလပြည့်နေ့အထိ လေးလကိုဆို၍၊
 နှေအခါမှာ၊ တပေါင်းလပြည့်ကျော်တရက်နေ့မှ၊ ဝါဆိုလပြည့်
 နေ့အထိ လေးလကိုခေါ်လေသည်။)

ခင်တန်း = (ပေါ) တောတန်း။

မိုးခေါင်တ-ကျော်ကြေး = မိုးခေါင်ငှက်ကလည်း၊ မိုးခေါင်-မိုးခေါင်-ဟု
 ဟစ်မြည် ကြေးကျော်လျက် ရှိသည်။ (ထိုငှက်ကို မိုးခေါင်-ဟု
 ခေါ်သည်မှာ၊ မိုးခေါင်-မိုးခေါင်-ဟု မြည်တက်သောကြောင့်
 မြည်သံစွဲ၍ ခေါ်ခြင်း ဖြစ်လေသည်။ ထိုသို့ အသံကို စွဲ၍ ခေါ်

ဖိုးခေါင်ငှက်

သောငှက်တို့မှာ၊ ရွှေပြည်ဖိုး၊ ဇီဝ
ဇိုင်း၊ ဥဩ၊ တီတီဘွတ်၊ ဇီးကွက်၊
ခွေးခေါ်ရစ်၊ မိုးစက်စက်၊ ဒီးဒုတ်၊
ဖိုးခေါင်ငှက်၊ နိုက်တင်း ဂေးလ်-
တို့ပင်ဖြစ်သည်။

ရင့်ရှု=သည်းရင့်စွာမြည်သောအသံ။
ကြိမ်, ကျူ, ဝါးရုံ = ကြိမ်ပင်၊ ကျူ
ပင်၊ ဝါးရုံပင်။

စည်းချို, နွယ်ဝပိ = စည်းချို ဖြစ်နေ
သော နွယ်ပင်မျိုး။ ဝါ၊ စည်းချို
ဖြစ်နေ ကြသော နွယ်မျိုး ဖြစ်
သည့် ကြိမ်, ကျူ, ဝါးရုံပင်တွေ။

အထက်ရှုပ်-အောက်ရှင်း = အထက်ပိုင်းမှာရှုပ်နေပြီးလျှင်- အောက်ခြေ
မှာမူ-ရှင်း၍သာ နေလေသည်။

တလင်း = (ပါပျက်) တလ = ပြန်ညီသော။

သဲမွေ့ရာ = မွေ့လျော်ဘွယ်ရာဖြစ်သော သဲ၏အခင်း။

ကြောင်လျှာနှင့်-မှာ၊ ယင်းတိုက်-အထိ စကားစုတို့မှာ၊ သစ်ပင်တို့၏
အမည်များသာဖြစ်လေသည်။ ထိုတွင်၊ ရှင်ကစ်စ်-မှာ၊ ရှင်ကစ်စည်း
ပင်-ဖြစ်၍၊ သမားခေါ်အားဖြင့်-လဲလူအမ၊ ဝါ၊ လဲလူမ-ဟုခေါ်လေ
သည်။ ရှင်ပါကူ-မှာလည်း၊ သစ်ပင်၏အမည်ဖြစ်၍၊ သားမားခေါ်အား
ဖြင့်-လဲလူ ဖို့-ဟုခေါ်လေသည်။ ထို့ကြောင့်၊ ရှင်ကစ်စ်နှင့်- ရှင်ပါကူ၊
လဲလူ-မ၊ဖို့-ဟု ဖွင့်၍ စပ်ဆိုလေသည်။ ထိုဆေးပင်ကို အသုံးပြုသော
သူတို့၌၊ အသားအရေ အရောင်အဆင်း၊ လှပခြင်းဖြစ်၍၊ ရှင်ကစ်စ်
ဟူ၍ငှင်း။ အနာနောဂါ ကင်းမဲ့စေတတ်သောကြောင့်၊ ရှင်ပါကူ - ဟူ
၍ငှင်း ခေါ်တွင်ကြခြင်းဖြစ်သည်။ အကြောင်းရင်းကား၊ “အဆင်းလှ
ရှင်ကစ္စည်း၊ အနာမဲ့-ရှင်ပါကူ” ဟူသည့်အတိုင်း၊ ဘု ရား သျှင် ၏

တပည့်သာဝကဖြစ်သော၊ အသျှင်မဟာကစ္စည်းထေရ် နှင့်၊ အသျှင်
ဗာကုလထေရ်တို့ကို-အခြေခံထား၍ ခေါ်ခြင်းဖြစ်သည်။

ပေါင်း = ပေါင်ပွဲပင်။ (ထိုသစ်ပင်ကို၊ သမားခေါ်ဖြင့်၊ သိကြားရေ
စင်-ဟုခေါ်လေသည်)။

စာဆိုနှင့် စိုက်သည့်နွယ် = ကျမ်းဂန်နှင့်အညီ၊ ပုံစံချ၍ စိုက်သကဲ့သို့ ဖြစ်
သည်။

ဧတက်လျှောက်စကားပြေ

ယခုအခါ၌ ငါ-ဖေဇော်ဂျီကြွမိန်းခဲသည့် တောမှာကား ဆီလျှင်၊
ကြည့်ရှုစရာတွေကပေါ်ချားလှသဖြင့်၊ အကြိမ် ကြိမ် အဖန်ဖန် ကြည့်ရ
လေသောကြောင့် ပင်ပန်းစရာကောင်းသော တောကြီးဖြစ်ရုံသာမက
သေးဘဲ၊ တိုးတက်စည်ကား၍နေသော တောကြီးလည်းဖြစ်ပါပေတော့
သည်။ ထိုသို့ရှုမြှင်ခင်းကောင်းလှသောတောကြီးကြီးထဲသို့၊ အဘော်-နှင့်
ကွေကင်း၍၊ တကိုယ်ရေး-တကာယ တည်းသာနေရ သောသူတို့ရောက်
ရှိလာပါမူ၊ စိတ်တွေပင်-ပင်ပန်းဆင်းရဲပြီး-ပွေ့ရှုပ်၍သွားလောက်ပါပေ
၏။ ထိုသို့ဖြစ်လောက်အောင်၊ အဘယ်ကဲ့သို့ တန်ဆာ ဆင် နေပါသ
နည်းဟူမူ၊ မပြတ်အောင်-ပုံစံစီးဆင်းနေသော ရေတံခွန်နှင့်၊ ရေပြန် -
ရေရွက်၊ ကျောက်စက်ရေ-တို့ အပြင်၊ မိုးဥတု အခါနှင့်-ရွေ့တု အခါ
တို့မှာပင် ခန်းခြောက်ခြင်း၊ မုဒိုအောင် စိမ့်၍သွက်နေသော၊ ဖိမ့်ရေနှင့်
စမ်းရေက၊ ဧတတ်နန်းတားလျှောက်တွင်၊ ကွေ့ကောက်ပိုက်မြှောင်ကာ
နေလေသောကြောင့် တကြောင်း။ ထိုအထဲမှ-ဖိုးခေါင်ငှက် ကလည်း၊
ဖိုးခေါင်-ဖိုးခေါင်-ဟု၊ မိမိ၏အမည်ကို၊ ကြွေးကျော် ထုတ်ဖော်လျက်၊
တအေးအေးဖြင့် မြည်နေသော အသံများကြောင့်-တကြောင်း။ နွယ်မျိုး
အပါအဝင်ဖြစ်သော- ကြိမ်ပင်၊ ကျူပင်၊ ဝါးရုံပင်-တို့ကလည်း၊ စည်း
ချိုသဘွယ်ဖြစ်ကာ၊ တပင်-က အကော်အလက်တို့သည်၊ တပင်တို့အရာ
ရှက်-ဆက်စပ်၍ နေသဖြင့်၊ အထက်ပိုင်းမှာရှုပ်၍၊ အောက်ပိုင်းမှာ ရှင်း
ကာ နေရုံသာမကသေးဘဲ၊ ညီပြန်သောမြေပြင်ပေါ်တွင်၊ သဲမွေ့ရာများ

ဖြစ်နေသည်မှာ၊ ဝိသုကြိ နတ်သားပင်- လာရောက်၍ ခင်းထားဘိသကဲ့
 သို့ ရှိသေ ရကား၊ နေထိုင် ဘို့ရာလည်း- ကောင်း လှသော ကြောင့်
 တကြောင်း။ ထိုပြင်၊ ကြောင်လျှာ ပင်နှင့်- နို့ ဝဲပင်၊ လက်ထုပ်ပင်
 နှင့်-အော်လဲပင်၊ ရှင်ကစ်ပင်နှင့်- ရှင်ပီကူ-ခေါ်၊ လဲလူဖို၊ မ-ပင်၊ ကုတ်
 ကိုပင်နှင့်- ကုတ်ဟည်းပင်၊ မန်းကျည်းပင်နှင့်- သနပ်ပင်၊ ဒဟပ်ပင်နှင့်-
 သန်းပင်၊ ထိန်ပင်၊ ကျည်းဖြူ ပင်နှင့် - ပျဉ်းတော် သိမ်ပင်တို့ အပြင်၊
 အသီးကို စားရသော၊ ဓမ္မနပင်၊ လိမ်ပင်၊ ပေါင်ဝဲပင်၊ ဆီးပင်၊ ခံပင်
 တို့နှင့်တကွ၊ လက်ပံပင်နှင့်- လက်ခုပင်၊ ကြက်မအုပ်ပင်နှင့်- ကြက်
 မေါက်ပင်တို့မှတပါး၊ တောရှောက်ပင်၊ ယင်းမပါပင်နှင့်- ယင်းတိုက်
 ပင်တို့မှာ၊ ယခုကျွန်ုပ်- ဖေဇော်ဂျီရောက်ရှိနေသည့် - ဒိုက်ရန် ကောင်း
 သောမြေပြင်ပေါ်တွင်၊ စါပေ ကျမ်းဂန်က- ပြဆိုသည်နှင့် ညီညွတ်
 အောင် စိုက်ပျိုး ၍ထား သကဲ့သို့ ရှိခြင်းကြောင့် တကြောင်း။ ထိုသို့
 သော အကြောင်းများကြောင့်၊ ပျော်ပိုက် ဓမ္မလျှော် ဘွယ်ရာ ကောင်း
 သောတောကြီးပင်ဖြစ် တော့တာ မှီခိုအားပေး ဟု ဆိုလိုသည်။ (ဇေ
 ယျသိန်မင်းနှင့် တွေ့၍-မှ၊ ဇာတ်ပေါင်း၍ သိမ်းလေသည်-အထိ စကား
 စုတို့မှာ၊ ဇာတ်ကို အကျဉ်းချုပ်ခြင်း မျှသာဖြစ်သည်။)။

ပါပတ်နစ်ဇာတ်နှင့် အဖြေစုံ

ပြီးဆုံးခြင်းသို့ ရောက်ပြီ။

